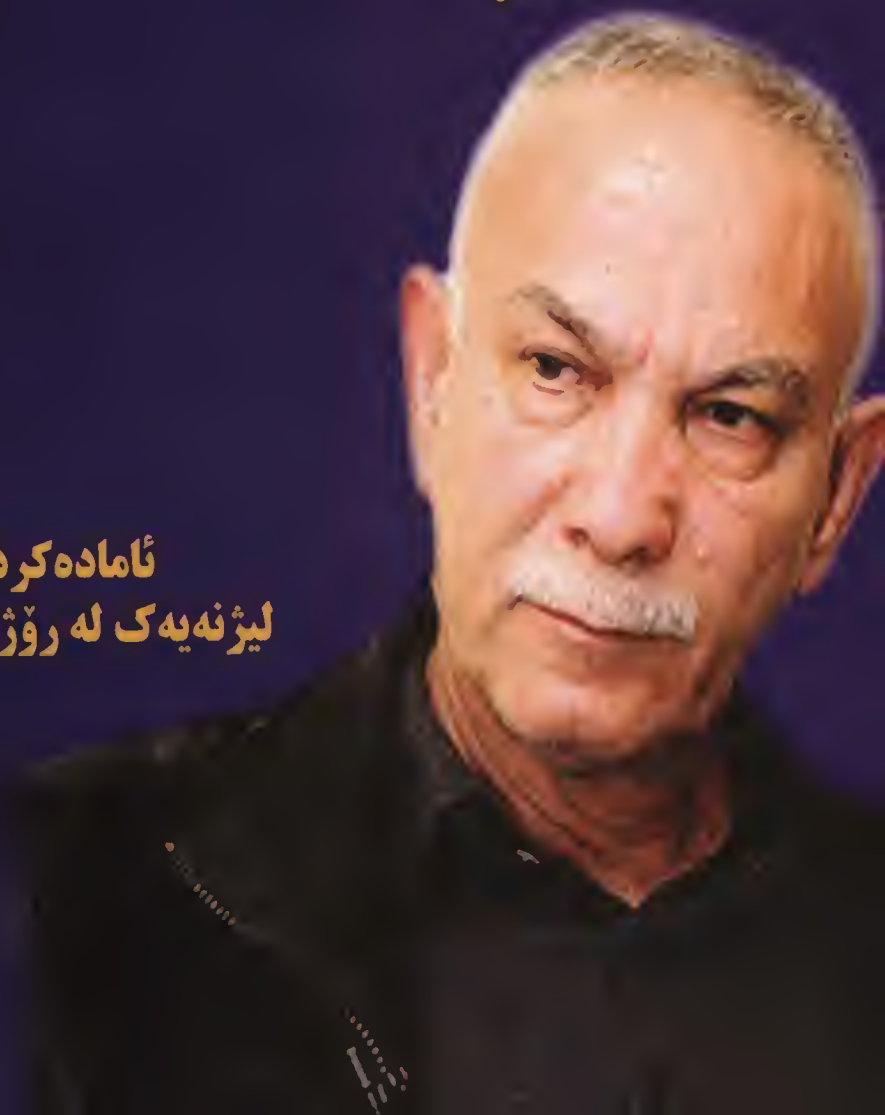

تصویر ابو عبد الرحمن الکوردی

ژیان و نهییه دنی

نوشه روان مستفا

ئاماده کردنی:
لیژنه یه ک له روژنامه نووسان

ژيان و نهينيه كانى نهوشىروان مستهفا

نوسينى : ليژنهيهك له رۆژنامه نوسان

پېښاسی کتیب

ناوی کتیب: ژيان و نهېنیه کانی نهوشیروان مستهفا

بابهت : توپژینه وه و پهځنه

نوسینی: لیژنه پهک له روژنامه نوسان

سالی چاپ: چاپی پهکهم — سلیمانی

تیراژ: 5000

نرخ: 10000

چاپ و بلاوکردنه وه

کتیبخانه ی جه مالی عه لی باپیر

ناونیشان : بازاری حه مه سوور — پشت بازاری جه وازه که

رونکردنه وهیه کی پیویست

نهوشیروان مستهفا که به تهنیا حزبیکی سیاسییه، یه کیکه لهو سه رکردانه ی که پیگهیه کی پتهوی ههیه له سه ر ئاستی عیراق به گشتی و کوردستان به تایبته تی، که سایه تییه کی دیار و یه کیکه له وانیه له دوای دروست بونی شۆرشى نوپوه دهوریکی بالای هه بووه، نه گهر نهوشیروان مستهفا له میژوو شۆرشى نوێ! دهر بهینین ئهوا به دنناییه وه میژوییه کی قه موره، نه وهی له م کتیبه دا کۆکراوته وه به ری رهنجی ماندوبونی نهو رۆژنامه نوسانه یه که توانیویه نه زۆر به نازیانه و به راشکاوانه باسی بکه ن و دیدار و گفتوگۆی له گه لدا بکه ن، هه موو که سیك شایسته ی ره خنه لیگرتن و ئافهرینه. پیمان وانیه نهوشیروان مستهفا لیوان لیوییت له ئیجابیات! به لام وهک هه ر که سیکی تریش به دهر نییه له سلبیات! ئیمه بوئه وهی سه ر له خوینهر چه واشه نه کهین، به ته نه باسی گوتمان بو نه کردووه، نه م گوئه ی ئیمه پیچه وانیه گوئه کانی تره و درکیشی ههیه، نه م کتیبه نه په یوه ندی به هه وادارانى گۆرانه وه ههیه و نه په یوه ندىش به نه یاره کانی گۆرانه وه ههیه، ته نه ما به ستمان نه وه بووه چه ندىن بیر و بوچونى ناکۆک و ناته با و دژه یه ک له کتیبیکدا کۆبکه ینه وه. به و هیوایه ی نهو که سه ی که:

دێكى دى
گولبش بیبى

ژيان و نهينی يه کانی نهوشیروان مستهفا

به دودا چوون / نیاز محمد

نهوشیروان مستهفا له سالی ۱۹۴۴ له گهره کی سهرشه قام (به رخانه قا) ی شاری سلیمانی له بنه ماله یه کی ناسراو و روشنبیری نهو شاره له دایک بووه.

نهوشیروان مستهفا وهک هاورئ نزیکه کانی دهگیر نهوه شهسته کانی سهده ی رابردوو دهستی به کار و چالاکي کردووه، یه که م ویستگه ی ژيانی سیاسیشی یه کیتی قوتابیانی کوردستان بووه.

قوتابخانه ی سهتایی و ناوهندی و دواناوهندی له شاری سلیمانی تهواو کردووه، پاشان له سالی ۱۹۶۷ کۆلیژی زانسته سیاسیه کانی له زانکۆی به عداد تهواو کردووه له سه رتهای سالانی شهسته کانی سهده ی رابردوو وه له ریزه کانی یه کیتی قوتابیانی کوردستان چالاکانه کاری کردووه له سالی ۱۹۶۳ و ۱۹۶۴ بوته نه ندامی سکرتریه تی یه کیتی قوتابیانی کوردستان . ههر له و ماوه یه دا بوته نه ندام له پارتی دیموکراتی کوردستان له سالی ۱۹۶۷ دا بوته نه ندامی لقی سلیمانی پارتی دیموکراتی کوردستان.

نهوشیروان مستهفا که ئیستا خاوه نی کۆمپانیای وشه یه و پیشتر جیگری سکرتری گشتی یه کیتی نیشتمانی کوردستان بوو. له سالی ۱۹۸۱ خیزانی پیکهیناوه خیزانه که ی خوشکه زای رفه عتی مه لای هاورپی شاخ و شاریه تی، نهوشیروان خاوه نی دوو کور و کچیکه به ناوه کانی (نما ، چیا ، چرا) نما کۆلیژی کارگیری و ئابووری له له ندهن تهواو کردووه و ئیستا گه راوه ته وه کوردستان له کۆمپانیاه ی باوکی سه رقالی کارکرده . چیا، پاش تهواوکردنی کۆلیژ له له ندهن روی کردو ته امریکا بۆ خویندنی ماجستیر. چیا ی کچیشی له له ندهن ده خوینی و نه مسال دوا سالی خویندنی یه تی بۆ تهواوکردنی کۆلیژی پزشکی له بهریتانیا. محمد عبدالرحمن که ناسراوه به رفه عتی مه لا یه کیکه له هاورپی دپیرین و

نزيكهكانى نهوشيروان مستهفا بهم جوړه چيرؤكى ناسينى نهو دهگيرپټهوه كه ئيمه خهلكى يه كه گهرهكى شارى سليمانين و دراوسى بووين جگه لهكارى سياسى، بهلام وهك كاركردن له شهستهكانهوه ناسيومه له سالى ۱۹۶۴ كاك نهوشيروانم نهوكاته ناسى كه نهو ودخته پارتى دهيويست لهگهل حوكومهتى عيراقيدا ناستييهك دروست بكات بالى مهكتهبى سياسى دؤى بوون بهيانكيان لهوبارديهوه دهرکرد كه نهو بهيانهى مهكتهبى سياسى توند بوو نههمش بهبرواى ئيمه وهكو كؤمهلى گهنجى نهوسهردهمى ناو پارتى پيمان وابوو ناكوگييهك لهگهل خواليوخوش بوو مستهفا بارزانيدا دروست دهكات لهبهرهوه پيمان باش نهبوو نهو بهيانه بهو توندوو تيژه دهرېچيټ. بهلام بهداخهوه نهو دهرجوو كه نهومش ههنگاوى يهكهم بوو بؤ پارچه پارچه بوون و ئينشقاق لهناو بزوتنهوهى كورديدا ".

بهپيى قسهى ردهفتهى مهلا كه هاورييهكى نزيكى نهوشيروان مستهفايه و ماوهى زياتر له ۴۰ ساله دهيناسيت " بنهمالهى نهوشيروان مستهفا بنهمالهيهكى ناسراوى شارى سليمان بوون باوكى پياويكى روشنبيرى بووه خاوهنى كتيبخانهيهكى گهوره بووه له مالهكهيدا ". بهبرواى نهو هاوريى دپرين و نزيكهى نهوشيروان مستهفا ههرئههمش كاريگهرى لهسهر ژيانى نهوشيروان مستهفا داناوه بهتاييهت لهروى روشنبيرى و سياسييهوه ردهفتهى مهلا دهليټ " بؤيه كاك نهوشيروان ههر له مندالييهوه سودى لهو كتيبخانهيهى باوكى وهرگرتووه نههمش كاريگهرى ههبووه لهسهر روشنبيرى نهو ".

نهو گهنجانتهى ناو پارتى ديموكراتى كوردستان لهشارى سليمانى كه ديارترينيان برىتى بوون له(نهوشيروان مستهفا ، ردهفتهى مهلا ، شازاد سائب ، سمكو فهتحولا) وهك چهند گهنجيى چالاك و ههلسوراو له شهستهكاندا زياتر سؤزيان بؤ بالى مهكتهبى سياسى ههبووه بهلام لهگهل نهوهشدا ردهخهى خوځيان لهو بالهوه ههبووه. نهو گهنجانه به برواى يهكيك له هاوريى نزيكهكانى نهوشيروان مستهفا ، سهركرده ديارهكهيان نهوشيروان مستهفا بووه.

ردهفتهى مهلا لهم بارديهوه دهليټ " له كوئگرهه كهلارى سالى ۱۹۶۷ ، ئيمه پيكهوه كؤمهليك گهنج بووين كه دهمانويست لهو كاتهدا لهكوئگرههيدا وابكهين كه ريفؤرم له بالى مهكتهبى سياسيدا بكهين كهبرىتى بوو له(نهوشيروان مستهفا ، ردهفتهى مهلا ، شازاد سائب ، سمكو فهتحولا) كؤمهليك گهنج بووين كه داوامان دهكرده كه بالى مهكتهبى سياسى ريفؤرمى تييدا بكرىټ. و ههندي لهسهركردهكانى دوربخريتهوه له سهركردياهتى چونكه ئيمه بهشايستهمان نهدهزانين " ههروهها دهشليټ " يهكيك لهمه بهستهكانمان نهوه بوو

که به راستی بانی سیاسی دوربخهینهوه له هاوکاریکردنی حوکومهتی عیراقی و وابکهین که ریزهکانی میللهتهکهمان بپاریزین و پارچه پارچه نه بیټ به لām دیاره سه رکه وتوو نه بوین له مه دا له و کۆنگره یه دا."

رهفعت له درٲژهی قسه کانیدا ده لئ " تا سالی ۱۹۷۱ که دواين کۆنگره ی بانی مه کته بی سیاسی له به غدا گیرا ئیمه کارمان بوئه وه ده کرد که ئه و باله حهل بکهین، ئه وه بوو به یانی ۱۱ ی نازار هاتبووه پيشه وه، کاک نهوشیروان یه کیك بوو که چالاکانه بو ئه و مه به سته کاری ده کرد چونکه، پیمان وابوو حهل کردنی ئه و باله ریگه خو شده کات بو ریگه ستنیکی تازه که نیشمان بو ده کرد، ئه ویش کۆمه لهی رهنجدرمان بوو، فعلهن له و کۆنگره یه دا توانیمان بانی مه کته بی سیاسی حهل بکهین ئه وه بوو چون تی که ل بوونه وه له گهل پارتی دیموکراتی کوردستاندا."

چیرۆکی دروست بوونی کۆمه لهی رهنجدرمان به بروای رهفعتی مه لا رهگ و ریشهکانی ده گه رینه وه بو ناو گۆفاری رزگای که له سالی ۱۹۶۹ دا دمرچوو نهوشیروان مسته فا خاوه نی ئیمتیازی ئه و گۆفاره مانگانه یه بووه.

له باره ی ئهم گۆفاره وه که ۱۳ ژماره ی له ماوه ی زیاتر له سالی کدا لی دمر چوو رهفعتی مه لا ده لئ " دیاره ئه و گۆفاره تازه ترين گۆفار بوو که دمرگا و په نجه ره ی کرده وه بو رۆشن بیران و نوسه ران بو ئه وه ی ره خنه له وه زعی ئه و کاته بگرن، له گهل ئه وه ی ئه و گۆفاره ی کاک نهوشیروان گۆفاریکی ره خنه گرانه بوو له ره وشه سیاسییه که ی ئه و سه رده مه به لām بابیه تی هه مه ره نگ و جۆراو جۆریشی تی دا بلاو ده کرایه وه زۆربه ی نوسه ران و رۆشن بیرانی ئه و سه رده مه له و گۆفاره دا ده یاننوسی، به داخه وه پاش به یانی نازار دایانخست."

به پیی وته ی هه ندی هاوړی نهوشیروان مسته فا گۆفاره که به گۆفاری ماوییه کان ناسرابوو ، رهفعتی مه لا ئاماژه به وه ده دات که له به ره ئه وه بووه زۆر به ی ئه وانه ی له وئ نوسیوو یانه ، کاریگه رییان له سه ر بووه له لایه ن ته یاری ماوییه وه که ته یاریکی شو رشگی ری ناسراو بووه له دنیا دا. له مباریه وه ده لئ " ئیمه ئه و گه نجانیه ی ئه و سه رده مه هه موومان خو مان به ماوی دمرانی کتیه بکهانی هاویمان ده خوینده وه و دیراسه مان ده کرد ". ئه و ده لئ " به لām گۆفاریکی ماوی نه بوو وه ک گۆفار به لām له گهل ئه وه شدا گۆفاریکی شو رشگی ریانه و پيشکه وتنخواز بوو کۆمه لیک نوسه ر و خویندکاری پيشکه وتنخواز تیایاندا دنوسی."

به پيى وتەى رەفەعتى مەلا گۇفارەكە لە ۱۹۶۹ تاوۈمكۈ سالى ۱۹۷۰ كاتى بەياني ۱۱ ى ئازار دەرەخچىت ئيتەر دادەخرىت لەبەرئەوۋى ئەمان بالى مەكتەبى سىياسى بوون بەدەرچوۋنى ئەو بەيانه گۇفارەكەيان لەلايەن بالى مەلامستەفاۋە دادەخرىت تەنانەت چاپخانەكەش بەپارەى دەۋلەمەندانى سىلېمانى كراۋە دوای داخستنى تەسلىم بە پارتى دەكرىت.

رەفەعتى مەلا دەللىت " ديارە ئىمە بازەنەيەكى رۇشنىرىمان ھەبوۋ لەسلىمانى ، كەزۇرچار لە بارەگای گۇفارى رزگارى كۆدەبوينەۋە كەلەلايەن ئەو گەنجە شۆرشگىرانەى ئەو سەردەمەۋە ئەم ھەلەقانە دروستكرابوون و كاك نەوشىروان دەورى سەرەكى ھەبوۋە تىايدا كە لەوگەنجانەى ئەو سەردەمە كاك نەوشىروان بوو ، مەحمودى مەلا عىزمت بوو، فوادى مەلا مەحمود بوو، سىمكۆ فەتھوللا بوو، مەن و ھەمە چاوشىن و كۆمەلىك گەنجى تر بوۋىن كە مام جەلال دەھات محازەراتى دەداينى لەو محازەراتانەدا زياتر ۋەك باۋ بوو كىتەبەكانى ماۋمان دىراسە دەكرد "

رەفەعتى مەلا لە درىژەى قسەكانىدا دەللىت " ئەم ھەلەقە رۇشنىرىيانە لە كۆتايدا بوۋە بىنەمايەك بۇ دروست بوۋنى كۆمەلەى رەنجەدرانى كوردستان " .

به پيى وتەى رەفەعت پاش بەياني ئازار ئەۋان ھەموۋ دوردەخرىنەۋە لە سىلېمانى بۇ خواروى عىراق و پاشان لەبەغدا يەك دەگرنەۋە ئىدى لەۋسەردەمەدا نەوشىروان مستەفا بەرەۋ نەمسا بەمەبەستى خويندەن و دوركەۋتەۋە لە ھەرەشەكانى ئەو سەردەمەى ھوكومەتى عىراقى بەرىدەكەۋىت كە لەۋسەردەمەدا لەلايەن ھەكەمەتى عىراقىيەۋە سزى لەسىدارەدانى بۇ دەرچوۋ لە نەمسا پاش تەۋاۋكرىنى ماجستىر سەرقالى خويندەن دىكتورا دەبىت لە بوارى ياسا نىۋ دەۋلەتتەيەكاندا، بەلام بۇ دامەزراندەن يەككىتى نىشتەمانى ۋاز لە خويندەنەكەى دەھىنىۋ و دەگەرئىتەۋە كوردستان. لىرە بەدۋاۋە نەوشىروان مستەفا ۋەك سەركردمەكى ديار بەتەۋاۋى دەرەكەۋىت كە ھەم سىكرىتىرى كۆمەلە ۋ ھەم جىگىرى سىكرىتىرى گشتى يەككىتى نىشتەمان دەبىت. بەبارەكەى ترىشدا ژيانى پىشمەرگايەتى و خەباتى چەكدارى نەوشىروان مستەفا بەم جۆرە بەتەۋاۋەتى دەستپىدەكات. نەوشىروان مستەفا لەگەل كۆمەلەى رەنجەدران كەلە سالى ۱۹۷۲ بەتەۋاۋى ئىعلانى دامەزراندەن دەكرى، بەۋتەى ھاۋرىكانى لەۋماۋەيەى لەنەمساش بوۋە دانەبراۋە پەيوەندى ھەبوۋە. بەۋتەى رەفەعتى مەلا دروست بوۋنى كۆمەلەى رەنجەدران پاش ئەۋە دىت كەبالى مەكتەبى سىياسى دەگەرئىتەۋە نىۋ پارتى ئيتەر ئەۋ برادەرانە برىارىاندا تەنزىمىكى ماركسى – لىنىنى دروست

نەوشىروان مستەفا ئەو كۆتۈپانەنى بەدرىزايى تەمەنى كە نوسىونى بىرىتى بوون لە مېژوو يادەومىيەكان ، لەم بارەيەووە حەمە تۆفېق پېى وايە ھۆكارى دەستىردنى نەوشىروان مستەفا بۆ نوسىنەوۋى مېژووۋ و يادەومىيەكانى زياتر پەيۋەندى بە حەزى خۆپەوۋە ھەبوۋە ئەك شتېكى تر ، ئەو دەلى " نەوشىروان زۆر حەزى لەمېژووۋە بۆپە لەو بارەيەوۋە نوسىپەتى " .

نەوشىروان مستەفا بە پىي قىسەى رەفەعتى مەلا زىاتەر ھەزى لە گۇرانىيە فۇلكۇرىيە
كوردىيەكانە بەتايبەت ھەزى لە لاوك و ھەيرانە ناوبەناو خۆشى لەبەر خۆيەو دەلييت.

یه‌کێک له ئاواته‌کانی نه‌وشیروان مسته‌فا وه‌ک هاورێکانی باسی ده‌که‌ن جگه‌ له‌می‌ژوو
نوسینه‌وه‌ و می‌ژوو، زیانکردنه‌ له‌گه‌ڵ به‌خیۆکردنی مریشک و که‌و و ناژه‌له‌ کێویه‌کانی

وہك ئاسك و چەند ئاژەلئىكى تر. ھەروەھا لەسەردەمى ئەوەى كەلە دەرەوہ بووہ يەكئىك لە ھاورئىكانى دەلئىت " بىاسە كردنى نئو پاركەكان چئىزى زۆرى دەدايە و ھەزى لئبوو، ئەمە سەرەراى سەردانكردنى مۆزەخانە و شوئىنەوارە دئيرىنەكان "

ئەگەر سەيرى نەوشىروان مستەفا بکەیت ، بەوتەمەنەوہ كە خۆى لە ٦٥ سال دەدات و جگەرەكئىشئىكى بئى وئىنەشە ھەندئى كەس پئىيان وایە جگەرە بەجگەرە دادەگىرسئىت ھئشتا خاومنى لەش و لارئىكى بارىك و رەشئقە ، لەوانەيە گومان بکەیت كەئەم كەسايەتى يە بەشئىكى ژيانى رۆژانەى خۆى بە وەرزشكردنەوہ بباتە سەر ، بەلام بەپئىچەوانەوہ ھاورئى نزىكەكانى باس لەوہ دەكەن كە بەھىچ شئوہىيەك وەرزش ناكات ، ئەوان سەرەراى ئەوہش دەلئىن " تەنانەت ئەوہندەى ئئمە بزائىن سەيرى ھىچ جۆرە وەرزشكئىش ناكات و ھەزى لئى نئىيە "

ھەروەك شتەكانى ترى ھاورئىكانى باس لەوہ دەكەن كە نەوشىروان مستەفا لە خواردنىشدا زۆرسادەيە و كەمخۆرە و نەوسن نئىيە ، بە شئوہىيەك يەكئىك لە ھاورئىكانى دەلئىت " نئىسكئىنەى بۆ دانئىت دەيخوات و ھىچ كئىشەى نئىيە "

سكرتئىرى گشتى ئەو حزبە ، لەگەل كۆمەلئىك لە ھاورئى ، خۆى دايمەزراندووە كەمترین كاتى بۆ ژيانى تايبەتى خۆى ماوەتەوہ ، ھەمئىشەش مائئىكى سادەى ھەيە و كەدەجئىتە مائەكەى ھەست ناكەیت كەدەجئىتە مائى سەركرەيەك ، زۆر كەيىزى بە گفئوگۆ دئىت لەگەل ئەوانەى تازە دەيانناسئىت و بەردەوامئىش گەر وشەيەك يان رستەيەكى پئى بلئىت وانەيئىت راستەوخۆ قسەكەت پئى دەبئىت و دەلئى وانئىيە گەورەترین كئىشەى نەوشىروان ئەوہىيە مجامەلەى كەس ناكات و قسە لەرووہ ، زۆربەى سئاسئىيەكانئىش لەم رووہوہ كئىشەيان ھەيە لەگەلئى ، ھەرەكئىشئىشى خۆشويست خۆشى دەوئىت ، ئەگەر كەسئىكئىشى خۆش نەويست راستەوخۆ پئى دەلئى من تۆم خۆش ناوئىت لەسەر مەسەلەى ژنان زۆر توندە و باومرى بە ھاورئىيەتى و پەيوەندى بەھئىز نئىيە لەگەل ژناندا. ئەم ھەلئسوكەوتەشى زۆر جئىاى كردۆتەوہ لە ھەموو ھاورئىكانى لەكاتى گفئوگۆ كردنىشدا زۆر بە كورتى و پوختى وەلامى ئەو پرسىيارانە دەداتەوہ كە روبەروى دەكرئىنەوہ ، كەمجارئىش دەبئىنئىت جلى رەسمى لەبەر بكات ، جباز لەھاورئى بەرپرسەكانى ، ئەم لەبازار سەرى چاك دەكات و خۆشى دەجئىتە بازار جل بۆخۆى بكرئىت ئاسايىيە بەلاشئىيەوہ چەندىن دوكان بكات مامەلەى كراسئىك يان قاتئىك بكات لەگەل خاومەن دوكانئىكدا.

کى خواهنى راسته قينهى يه کيتيبه؟

يه کيتى نيشتمانى کوردستان، ماليكى ليکترازو و جهسته يه کى بيمار

ههردى ئه حمه د

يه کيتى نيشتمانى کوردستان که له ههفتاگانى سهدهى پيشترا وهک حزبىکى سياسى خوى راگه ياندا، به خيراى توانى زوترين هه وادار و لايهنگر له دهورى خوى گرد بکاته وه، ئه مهش به ئه و ناهه مواريه ي که له و سهروه خته دا به سه ر کوردستاندا هاتبوو به هه و ليکى نيو ده و له تى، له ماوه ي خه باتى سياسى و چه گداريدا يه کيتى هه ميشه ئوميدى بالاده ستى وای ليکردوو به چه ند قوناغيكى خويناوى و پرکيشه دا ئه زمونه گانى تپه پرينت که م حزبى کوردى هه يه زه برى گوچکبرى له لايه ن يه کيتى يه وه ئى نه درايت له ئيستاي هاوکيشه سياسيه گاندا يه کيتى نيشتمانى ويرانترين مالى هه يه و ئه و به ره و بالانه ي حزبه گه يان بنيادنا به ئوميدى گه يشتن به لوتکه ي هه ره مى پارته که مملانى و ناوکوى يه گانيان به ئه ندازه يه ک پهرى سه ندوو به چيتر نه توانن پيکه وه گردببنه وه و کار بو ئه وه بکه ن " يه کيتى ريزه گانى يه کيتى " بپاريژن که ئه م دهسته واژه دهربرينى ئه م دوايانه ي سکرته ره که ي ئه و حزبه بوو. ناوکويه گانى خويان هيناوه ته سه ره قام و ده يانه وئ له مالى خه لگيدا کيشه گانيان يه کلایى بکه نه وه و خه لک بريار بدات يه کيتى هى بالى گشتيه يان بالى ريفورم، ئه مهش له ئه نجامى ئه و ترسه گه وره يه ي که له کونگره هه يانه.

جهلال تاله بانى وهک به شيك له مملانيگاني هه ريى کوردستان له ماوه ي شه ست سالى رابردوو دا، شارمزاى هه موو کو سپ و ته گهره و مملانييه کى حزبيه، بويه هه ر له سه ره تاوه که يه کيتى نيشتمانى دواى راپه رين وهک حزبى يه که م ويناى خوى دهرکرد له کوردستاندا ئه و راستيه ي له ياد نه کرد که به هيژى ئه م باله رابگريت له يه کيتيدا که خوى خاوه نداريتى دهرکرد، بويه کيشه ي سامان و دارايى يه کيتى گه وره ترين هوکاربوو بو ده ست له کارکيشانه وه ي ئه ندامانى سه رکردايه تى و مه کته بى سياسى يه کيتى له سه ر بالى ريفورم و رايانده گه ياندا که شه فافيه ت له بودجه ي يه کيتيدا نييه و له ده ستى چه ند که سيکدايه که

تالەبانی کلیلې ههموو غەزینەکانی پێ بوو و هه‌رواش ده‌بی، له‌ناو ئه‌و حزبه‌دا له دهره‌وی تالەبانی چه‌ند بالێکی تر بونیان هه‌بوو ، وا دهرده‌که‌وت که کۆسره‌ت ره‌سول به‌هێزترینیان بێت ، به‌لام ئه‌وهاوکێشه‌یه شیکاریکی هینده‌گرانی نه‌بوو دهرانرا بۆ تالەبانی کۆسره‌ت ره‌سول پارویه‌کی ئاسانه هه‌رکات بیه‌وی به‌ره‌یه‌ک که کۆسره‌ت ره‌سول دروستی بکات هه‌رچه‌ند به‌هێز بێت په‌رته‌وازه‌یان بکات له بارودۆخی ئیستادا ئه‌مه به‌روونی ده‌بینرێت که ئه‌و جه‌ماوه‌ری کۆسره‌ت ره‌سول له‌هه‌ولێر هه‌یبوو تالەبانی په‌رته‌وازه‌ی کردن و نیگه‌رانی ئه‌م دۆخه‌ش به ئاسانی به کۆسره‌ت ره‌سول قووت ناچێ، له جۆلانه‌وه‌یدا ره‌نگی داوته‌وه بۆچونه‌کان کۆکن له‌سه‌رنه‌وه‌ی ساردیه‌ک به بانگه‌شه‌کانی کرسره‌ت ره‌سوله‌وه دیاره بۆ پرۆشه‌ی هه‌لبژاردن ئه‌وساردیه‌ش له ئه‌نجامی نیگه‌رانییه‌کانیه‌وه سه‌رچاوه‌ی گرتوو له دهره‌وی ئه‌م باله هه‌میشه هێزێکی شاراو ده‌ترسی بوو بۆ سه‌ر به‌رژه‌وه‌ندییه‌کانی باله‌که‌ی تالەبانی که‌به‌خه‌تی گشتی ناسراوه ئه‌ویش ئه‌وبالهی یه‌کیته‌ی بوو که زۆرینه‌ی کۆنه ئه‌ندامانی کۆمه‌له له‌ده‌وری کۆبوونه‌وه و که‌مه‌ترین کاتیش دهرده‌که‌وتن له دواى " پرۆسه‌ی ئازادی عێراق " سه‌رکردایه‌تی پارته‌ی و یه‌کیته‌ی وه‌ک حوکه‌مه‌تی هه‌ریم ، له‌روی دارایی و ده‌سه‌لاتدارییه‌وه ده‌ستکراوه‌تر بوون له‌وه‌ی که‌ماوه‌ی ۱۲ ساڵ به‌شه‌ری ناوخۆ و ئابلقه‌ی عێراق و دهره‌و ته‌ییانه‌په‌راند ئه‌و قۆناغه چه‌نده بوژانه‌وه‌ی بۆ پارته‌ی و یه‌کیته‌ی پێ بوو ، هینده فاکته‌ر بوو بۆ سه‌ره‌له‌دانى کێشه‌ی ده‌سه‌لاته‌کان له یه‌کیته‌ی به‌تایبه‌ت و پیناچیت پارتیش هه‌روا به‌سانایى لێی دهربا‌زبیت، به‌لام ئه‌وه‌ی به‌رونی ده‌بیته‌ بیخه‌پنه به‌ر سه‌ره‌نجی ورد ناو مالله لیکتراوه‌که‌ی (یه‌کیته‌یه‌) له‌به‌ر ئه‌وه‌ی که ئه‌و دۆخه گه‌شتۆته راده‌یه‌ک یه‌کیته‌ی له‌خاوه‌نی‌ک زیاتری هه‌یه و ململانی‌ی گه‌وره‌ش له‌نیوان دوو به‌ره‌ی دهرکه‌وتوو‌دایه ، لایه‌ک خه‌ته گشتی یه‌که‌ی تالەبانییه که‌له به‌رده‌م هه‌ره‌شه‌ی گه‌وره‌دایه لاکه‌ی تر نه‌وشیروان مسته‌فایه له‌ژێر چه‌مکی به‌ره‌ی زیفۆرمدا کۆی کردۆته‌وه و گه‌شبینیش دهرده‌که‌وی به‌رامبه‌ر دۆخه‌که‌، تاساتی‌ک نه‌وشیروان مسته‌فا جیگه‌ری سه‌کرتیری گشتی یه‌کیته‌ی بوو ، پرۆژه‌یه‌کی به‌ناوی ریفۆرمی یه‌کیته‌ی خسته‌روو به‌لام نه‌وشیروان مسته‌فا له‌وه‌وله‌ی سه‌رنه‌که‌وت، ده‌لیل بۆ سه‌رنه‌که‌وتنیشی شکسته‌ی باله‌که‌ی بوو له هه‌لبژاردنی کۆمیته و مه‌لّبه‌نده‌کاندا له پێش ئه‌و پلانیۆمه‌ی یه‌کیته‌ی پێی هه‌ستا، ئه‌و پێی وا بوو که تالەبانی له‌سه‌رمه‌رگدایه و ئه‌گه‌ر گره‌وی سه‌کتیری له کاتی بوونی تالەبانی‌دا نه‌باته‌وه ، دواى تالەبانی که به‌ره‌یه‌کی فراوانی

ههيه بهشیکی زۆریش له بهرهمه که تالهانی نه یاری سکریتیروان، ئه وکات ناتوانی بگاته لوتکهی ههرهمه که و پهشیوی پهکیته دهته نیتوه، له ئیستاشدا که پهشیوی هیناوتهوه ئاراهه باشرین خویندنه وه ئه وهیه که نهوشیروان مستهفا دهیهوئ بلایت پهکیته بی من جهستهیهکی که منه ندامه، بهوئومیدهی خه لکی پهکیته له دواي مه رگی تالهانی په نای بو ببه ن و به فریادهرسی پهکیته بزانی. هه لویستی پارتی له م باروو دۆخه دا له بهر ژه وندی تالهانییه، ئه مهش پۆه ند به دوو هوکاره، لایه نیک له و پشتگیرییه ی پارتی بو تالهانی له وه وه سه رچاوه ی گرتوو که دانوستان له گه ل تالهانی دا نه مرته، لایه نی دوو ه خودی ئه و پرۆسه ییه ی پهکیته پێیدا تپیه ر ده بیته مه ترسی بو پارتی و هه ریم به گشتی هه یه و پارتی له سه ر وه ختی شه ری ناوخو دا زۆر جار وه ک دانیاییدان به ئه ندامه کانی پێی ده گوتن که نه یاره سه رسه خته که ی ته مه نی درێژ نابیت ته مه نی به قه د ئه و چه ند سه لاله ی ته مه نی تالهانی ماوه، به لام ئیستا چه زناکات تالهانی له وکاته دا به مریت، چونکه ئه گه ر مردنی تالهانی ببیته هو ی پارچه پارچه بوونی زیاتری پهکیته ئه و سه ره نجام دۆخیکی نا جیگیر دروست ده بیته، که له و کاته دا ئه وه به قازانجی بارودۆخی کوردستان نییه، چونکه ئیستا پارتی له گه ل پهکیته به یه ک هه لویست له به رام به ر پر سه نه ته وه ییه کان روبه روی به غداد ده بنه وه، ئه وکات هه م پارتی ئه سته م ده بیته له گه ل چ پارتیک هاو په یمانی بکات هه میش ده ستی به غدا ئاسانه تر ده چیته نیو پرۆسه ی سیاسی کوردستانه وه، به لام تا ئیستاش پارتی دژایه تی نهوشیروان و ره وته که ی به ئه وله ویه ته وه رنه گرتوو و ئه مهش وا لیکه درێته وه پارتی نایه وئ دژایه تی ره وتیک بکات که روی ئاراسته ی لێی نییه راسته وخۆ.

کی خواہنی راستہ قینہ ی یہ گیتیہ؟

ئەم پەرسە ئالۆز و ھەستیارە تالەبانی شەرعیەتی سەرتێری یەکیەتی ھەبە، بەلام ئەو
 بالەئە یەکیەتی کە باڵی رەفرۆمیان ھەلگرتوو ھە چێگری سەرتێرەو ھەتا مەکتەبی
 سیاسی و سەرکردایەتی یەکیەتی ئەوانیش شەرعییەتی کۆنگرەیان پێیە و بەپێی پەیرەوی
 ناوخوازی یەکیەتیش تەنھا کۆنگرە دەتوانیەت لەکاریان بخت باڵی رەفرۆم کۆمیتە یەکیان
 بەناوی کۆمیتە یە سەرکردایەتی یەکیەتی نیشتمانی کوردستان باڵی رەفرۆمیان پێکھێناو ھە
 دوو جاریش بەیاننامەیان بەرھەم ھێناو ھەو ناو ھەو بلاو کردۆتە ھە، عوسمان بانیمارانێ ئەندامی
 سەرکردایەتی دەست لە کارکێشاو ھە یەکیەتی لە سەر باڵی رەفرۆم دەلیت " ئێمە ھەک ئەو

بەشەى پىمان دەوترىت سەرگردايەتى رىفۇرمخواز ، يان بالى رىفۇرم خۇمان بەخاۋەنى راستەقىنەى يەككىتى دەزانىن ". لەلايەكى دىكەشەۋە بەكر مستەفا بەرپرسى مەلئەندى(سى) يەككىتى نىشتەمانى ئەۋ قەسەپە رەت دەكاتەۋە و دەلى " يەككىتى نىشتەمانى كوردستان يەك سەرگردايەتى ھەپە كە جەنابى مام جەلال سكرتېرى گشتىيەتى، لەدەرەۋەى ئەۋە ھەركەسىكى تر دىعايەى ئەۋە بكات كە كۆمىتەى سەرگردايەتى ھەپە يان سەرگردايەتىيە، ئەۋە بۇچونى خۇپەتى " بەكرمستەفا بەردەوام بوو لەۋبارەپەۋە وتىشى " لەناۋ دەۋلەتان و ناۋچەكە و عىراق و سەرگردايەتى سىياسى كوردستانىش يەككىتى نىشتەمانى كوردستان يەك يەككىتىيە و مام جەلالىش سكرتېرىيەتى ". بەلام عوسمان بانىمارانى ھەلۋىستە لەسەرشتىكى دىكە دەكات و پىي واپە ئەۋەى شەرىعت بەۋان دەدا خاۋەنى يەككىتى بن جەماۋەرە ، بانىمارانى دەلىت " ئەۋانەى كەبەخەتى گشتى ناسراون و لەئىستاي يەككىتى دا دەسلەت بەدەستن، پىمان واپە ئەۋە دەسلەتەنەيان لە بەرژەۋەندى خۇيان بەكارھىناۋە و ئەمەش بە شىۋەپەكى ناراست، بۇپە پىمان واپە زۇرپەى زۇرى يەككىتى نىشتەمانى كوردستان پشتگىرى بالى رىفۇرم دەكات "، لەۋبارەپەشەۋە رايەدگەپەنىت " ئىمە خاۋەنى راستەقىنەى يەككىتىن يان ئەۋان؟ ئەنجامى ھەلئىزاردنەكانى ھەرىم ھەموو ئەۋانە يەكلايى دەكاتەۋە و ۋەلامى پرسەكان دەداتەۋە " ، ھاۋكات ئەۋەش دەخاتە روو كاتىك دۋاى ھەلئىزاردنەكان ئەگەر كۆنگرەبەستى، ئەۋان ۋەك بالى رىفۇرم بەشدارى تىداناكەن و دەلى " ئىمە بەشدارى لەكۆنگرەپەكداناكەپن كە بالى گشتى دەپەستى، ھەلئىزاردن ئەۋە يەكلايى دەكاتەۋە كى خاۋەنى راستەقىنەى يەككىتىيە ". بەكر مستەفا بەرپرسىيارىتى ئەۋە بۇچونە بۇ ئەۋلاپەنە خۇيان دەگەرپىنئىتەۋە و جەخت دەكاتەۋە كە يەككىتى يەك يەككىتىيە و دەلى " ئىمە بە پىۋىستى نازانىن دادگا و شتى لەۋ بابەتەيان لى بگرىن ، چونكە ھەموو خەلك دەزانى يەك يەككىتى ھەپە " .

* ئەۋ مانىشەتە لەناۋنىشانى كىتپى روناك بىر فاروق رەفىق ۋەرگىراۋە بەدەستكارىيەۋە .

نەوشىروان مستەفا و خولانەوۋە لە ئىبو بازىدەدا

راميار على

تا ئىستا لە زۆر شوڤن و بۆنە، لە زۆر سايى ئىنتەرنىت يان رۇژنامە و كۆوار سەبارەت بەنەوشىروان مستەفا ئەمىن زۆر شت نوسراوە ، ھەندىك لەوانە كراونەتە كىتەبىش يان لە دوو تويى نامىلكەدا چاپ كراون. نەوشىروان مستەفا ئەمىن كە نىكەى ۳۵ كەسايەتى پلە دووى ناوئەكەيتى نىشتەمانى كوردستان بوو و بەردەوام لەكاتىكدا كە بىراردەر بوو ، ھەولئى داوھ لای خەلك وەك رەخنەگر و ئۆپوزىيۆن خۆى بنوڤنىت. چاپكردى زنجىرەكتىبىك كە برىتىن لە بىرەوھەرييەكانى خۆى و شىواندى مىژووى كورد وای كرد كەخەلگانىكى زۆر دژ بەم مىژوو شىوڤنىيە دەنگ ھەلەرن بەلام ئەوانەى كىتەبەكانى نەوشىروانىان خوڤندۆتەو تەنھا لەيەك يان دوو رووھە نەوشىروانىان ھەلسەنگاندوو رووى يەكەم برىتييە لە سپىكردنەوھى ھەندىك لە ناراستىيەكانى نەوشىروان كە نەيتوانىوھ راستگۆيانە روداوھەكان تۆمار بكات، و رووى دووھمىشى برىتييە لە راستكردنەوھى ئەو چەواشەكارىيەى كە روانگای نەوشىروان بۆ روداوھەكان و كەسايەتيەكان كردوھەتى.

ئەوھى من لىرەدا مەبەستەم بىخەمە بەردەستى خوڤنەر(بەتەكيد كردنەوھ لەسەر رىزم بۆ ھەموو ئەو نوسەرەنەى كە نەوشىروانىان لەبىژنگ داوھ)كارىكى كەمىك جىاوازترە جىاوازتر لەو روانگەوھ كەمن مەبەستەم بە نوسىنەكانى خۆى " دىلكوژى ، ناراستگۆيى، بى كاركاتەرى، خۆبەزلزانى، دىكتاتۆرى و .. چەندىن لايەنى دىكەى كەسايەتى نەوشىروان مستەفاتان بۆ شى بكەمەوھ لە كۆتايىشا بىسەلەنم كە نەوشىروان شايستەى ئەوھ نى يە وەك رىبەرىكى سىياسى سەبرىكرىت و پىويستە نەك ھەر لەئىستای كوردستاندا خەلك روى راستەقىنەى ئەو مەرقە بناسن ، بگرە پىويستە كوشتن و بەكووشتدانى ھەزاران مەرقەى كورد بدريتە دادگا من ھەول نادەم ئەم قسانە تەنھا و تەنھا قسەى روت بن و بگرە بەبەلگەوھ، بەبەلگە گەلەك كەلە ئىزدىواحبىيەتى كەسايەتى، بۆچون، تىروان و بىركردنەوھ و رەوتارى نەوشىرواندا ھەلىان دەھىنجەم ، ئەم باسەتان بۆ ساغ دەكەمەوھ ئەو كاتە ھىوادارم ئەوانەى وەكو قىبلەى، پاكى و راستگۆيى و زانايى و خەباتگىرى سەپىرى

نەوشىروان دەكەن پېش ئەۋەدى دانىش بىر لەۋەلامدانەۋەدى ئەم نوسىنە بىكەنەۋە، جارىكى دىكەش نوسىنەكەم بەدەنگىكى بەرز بخویننەۋە ئىنجا ئەگەر ھەر بىر يان لەۋەلامدانەۋە كەردەۋە قەناعەت يان نەھات ، موشكىلە نىيە، ديارە ناپانەۋى تىبىكەن .

دوۋروۋىي و بېۋەفائىي بەرامبەر بەۋەلى نىعمەت

لەم لىكۆلئىنەۋەپەدا من ھىچ كارم بە رابردوۋى نەوشىروان نىيە و تەنھا و تەنھا باس لەسەرەتاي كارى سياسى ناوبراۋ تا ئەمرۆ كە سەرۆكى كۆمپانىيائى وشەيە دەكەم. بە كورتى سەرەتاي كارى سياسى نەوشىروان لە ۱۹۶۴ ەۋە دەست پىدەكات كە ئەۋكاتە ئەندامى پەكىتى قوتابيان و لاۋانى پارتى ديموكراتى كوردستان بوۋە. لەسالى ۱۹۶۸ دا ەك نەوشىروان خۆى دەلىت لەسەر رەزامەندى ئەۋنجومەنى سەرگرداپەتى شۆرش(بەعسىيە كودەتا چىيەكان) ھەفتەنامەى رزگارى دەرگروۋە ، خاۋەن ئىمتىيازى بوۋە و بەلام ئەۋان لەۋكاتەدا ھىچ پەيۋەندىيەكيان بە بالى مەكتەبى سياسىيەۋە نەھاتوۋە كە لەبارزانى جيا بوبونەۋە و پىشتيان كەردبوۋە شۆرش، ئەم سەردىرى سەرەۋە ستارتى يەكەم ناراستگۆيى و تەفرەدانى خەلكە، ھىچ كەس بەقەدەر نەوشىروان مستەفا خىرى لە ھەئسوراۋى و زىرەكى مام جەلال لە دوا سالىھەكانى تەمەنى ئىبراھىم ئەحمەد دا، تۆلەى بۆ كەردەۋە بەلام نەوشىروان بېۋەفائىيە مامەئە لەگەل مېژوۋى ۋەلى نىعمەتى خۆيدا دەكات. بە دروستى بىرم نەماۋە لەكۆى، بەلام كەرىمى حىسامى لە شوپىنك باسى پەيۋەندى ئەۋساي نىۋان تالەبانى و نەوشىروان دەكات و دەلى بۆ ھەركۆپىيەك چوبا نەوشىروانى بەداۋە بو ، لەمەجلىسىكدا مام جەلال نەوشىروانى ەك كەسىكى نىزىكى و مەمانەى خۆى پى ناساند، ئەۋە سەرەتاي ناسىنى نەوشىروان بوۋە لەلەيەن كەرىمى حىسامى ، بۆيە ئاۋا بەبىرى ماۋە، كە نەوشىروان باسى يەكەم وپىستگەى چارەنوسساز لە ژيانى سياسى خۆيدا دەكات ، لەگەل خۆى و دەۋرۋەپەيدا راست ناكات، دىت لەۋى خۆى لە تالەبانى و رېبازەكەى جيا دەكاتەۋە و ھەمىشە ەك كەسى سىيەم مامەئەيان لەگەلدادەكات. مەكتەبى سياسى وايگوت، بارزانى وايكرد و بەعس واچوو. !.. خۆى لەگەل گاميان دايە؟ نەخىر ئەۋ لەۋگاۋەدا ئە مەلەيە نە بەعسىيە و نە جەلالىيە ، ئەۋ لەۋى كە بە پارەى مەكتەبى سياسى ھەفتەنامە دەرەكات نايەۋىت خۆى بەشەرىكى ھەئوۋىستى مام جەلال نىشان بدات. نەوشىروان دەلى مام جەلال ناۋى ھەفتەنامەكەى نا رزگارى ئەنجومەنى سەرگرداپەتى شۆرش(مەبەست

به عسه) زمزمه ندى له سهر دهرگردنى دا. ...^۱ ، كه چى خوۍ وا نيشان دهدات كه دورو نزيكى په يوه ندى به جه نابی مام جه لال نييه و قهت خوۍي و ستافه كه ي فسلېكيان پاره له مه كته ب سياسي وهر نه گرتووه تا روژنامه ي پي دهر بكنه و لهو سهر دهمى قاتو قرييه دا تازه ترين ئاميري ئينتهر تايپ ده كرن^۲ ، به لام به پاره ي گيرفانى خوۍيان ! نه وانه نيشانه ي نه وپهري بيوه فايي نهوشيروان مسته فان بهرام بهر به جه نابی مام جه لال، چونكه نه گهر جه نابیان نه بوايه ئيستا شتيك به ناوي نهوشيروان مسته فا جيگه ي مونا فشه نه ده بوو من ده بوايه خوم به شتيكي ديكه وه مه شغول بكه م بويه نهوشيروان له ههنگاوي يه كه ميده خوۍ له مام جه لال نهوشيروانى پي دهر ده كه وپي بى بهري ده كات. . ئنجا دپت و ده لي دهمانويست ته ياريكي تازه له جولانه وه ي نه ته ويى كوردستاني عيراقدا دابهينين جياوازي له ريبازي ههردوو بالي: جه لال و مه لايي. ...^۳

ئاي له وه به پاره و به پشتيوانى تاله بانى روژنامه دهر ده كات، خوۍ له پشت كه سايه تي تاله بانى هه شارداوه، كه چى به دواي ئينقلاب كردنه به سهر تاله بانيدا ! ههر بويه تاله بانى بوى دهر ده كه وپي كه نه و كا براهه چى پياوۍ كه له دوا دانپي نانيدا تاله بانى له مه جليسي دا له باره ي نهوشيروانه وه ئاوا ده لي ت: نه و پياوۍ كي ترسنوك و دوو رووه، به دري زايى ته مه ني كار كردنم له گه ل نه و پياو ده بو م دهر كه وت كه هيچ نييه، ههر له وه ئازا بوو كي شه بني ته وه و داويى رابكاته دهر وه له هيچ شه ريكا له زيانيدا بري ندار نه بووه، چونكه ههر له دواي دواوه بوو. .. ؛ نه مانه قسه ي دهمى تاله بانين و رهنك بى زور جار له زور بونه ي ديكه نه و قسانه ي له باره ي نهوشيروانه وه كر دى و هيچ به دوو ري نازانم كه نهوشيروان خوۍي نه م قسانه ي بيست بته وه ، بويه له شويني ك كه باسى مه لا به ختيار ده كات هه ول دهدات نه و تيرواني نه ي مام جه لال له سهر خوۍ هه يه تي نه و بيخاته سهر مه لا به ختيار و ده لي كه وا مه لا به ختيار بهس له وه ئازا بووه ئازا و ميه ك دروست بكات و دوايى رابكات. ...^۱

ويستگه ي دووم: توندوتيزي و تاوانكاري

^۱ - نهوشيروان مسته فا نه مين - په نجه كان يه كترى نه شكينن ۹۷۷

^۲ - نهوشيروان مسته فا نه مين - په نجه كان يه كترى نه شكينن ۹۷۷

^۳ - نهوشيروان مسته فا نه مين - په نجه كان يه كترى نه شكينن ۹۷۷ - ۹۸

وهك باسَم كُرد له‌وِیستگه‌ی یه‌كه‌می ژبانی سیاسیدا نه‌وشیروان ده‌یه‌وئ خیانته له تاله‌بانی بکات و کاتیکیش میژووی نه‌وسا دهنوسیته‌وه دیت تاله‌بانی ده‌کاته خائین و خوئی له‌هه‌موو شتیک بیبه‌ری ده‌کات. ئنجا ویستگه‌ی تی‌رامان و لی‌بورده‌وه‌ی نه‌وشیروان مسته‌فا سالی ۱۹۷۰ یه ، که‌وه‌ك دۆراویکی جه‌نگ گوايه کۆتایی خوئی را ده‌گه‌یه‌نی‌ت بیئاگایه له‌وه‌ی نه‌خشی سه‌رده‌تا بو‌خوئی و ژبانی سیاسی لیده‌دات.

جەمالى ئەخەي خورشە براى ھونەرمەند جەلال كۆچەر بەھەرمانى نەوشىروان مستەفا
لە ئادارى سالى ۱۹۷۰ نارنجوكىك فرى دەداتە ناو ئاھەنگى كچانى دواناۋەندى سلىمانىيەۋە و
پىنجيان ئى برىندار دەكات . ناوبراۋ لەسەنتەرى سلىمانى لەسەدارە درا و نەوشىروانىش لە
بەغداد ۋەك بەرزەكى بانان لەرىگەي نازم گەزازی بەرپوۋەبەرى ئاسايشى گشتىيەۋە بەرەو
قاھىرە و دواتر نەمسا بۆى دەرچوو ، ئەمەۋەك گوتەم لەسەردەتادا ۋەك دوا فىشەكى
نەوشىروان لەبەرەمبەر سەركەۋەتنى بارزانى لەشەرى بەعسدا دىتە پىش چاۋ، بەلام لە
ھەقىقەتدا ئەم روداۋە دەپتە سەردەتاي تەمەنى پەر لە توندوتىژى كوشتن و بىرىنى
ژەنەرالىكى زالم كە ھەزدەكات پەر لەۋەي " اهل السيف " بىت پىي بىژن " اهل القلم "
نەمۇنەي ھەردەپارى ئەم كارە توندو تىژىيانەي نەوشىروانىش ئەۋكاتانەيە كەۋادەزانى دەپى
ھەموو كورد مل بۆ دەسەلاتى رەھاي ئەۋ كەچ بىكەن، بەلام كەدەبىنى وانىيە پەنا دەباتە
بەر توند و تىژى نەوشىروان مستەفا كۆيرانە فەرمان بەپياۋكوژدەكانى ناۋشاردەكات
كادىرانى پارتى و رۆشەنبرانى نەپارى ئەۋ بكوژن كاتىك يەكەك لە جەللادەكانى سەرىپچى
يەكەك لە فەرمانەكانى ئەۋ دەكات، لە پايزى سالى ۱۹۸۳ دواي ئەۋەي چەندىن كەسى پى
دەكوژى ، دەيكوژىت و پارچە پارچەشى دەكات و پاساۋىشى بۆ كوشتنى ئەۋ جەللادەي
ئەۋەيە كە گوايە نەپىيەكانى كۆمەلەي دركەندوۋە !!!

پشکوڻ نه جمه دين له وه لامي کتیبه کی نه وشي روان (په نجه کان يه کتری دهشکينن) ناميلکه يه کی بلا وکړد څه وه له وئ دهقاو دهق قسه يه کی مه لا به ختیار هي ناو ته وه " زوری نه بيرد وريای وه هاب (ئو وگه سهی نه وشي روان خه لکی پئ تيرور ده کړد و دوايی پارچه پارچه یی کرد) که نه و کاره تيرور ستیانه یی نه نجام دابوون ، شاری به جی هیشت و هاته شاخ، من وريام له شار باژير دیت. نه ونکو لي نه ده کړد و پپی و ابو و که وه کو کادری گوئ

4- سه عد عبدالله - نهوشیروان مستهفاله شیري تا ييري ۵۸

له‌مستی کۆمه‌له‌یه، فه‌رمانی سکرته‌ری کۆمه‌له‌ی جی به‌جی کردووه و ته‌واوی ئه‌و نامانه‌شی له‌لایه که‌به‌ئیمزای خودی سکرته‌ر نوسراون. وریا له‌نیوان دوو به‌رداشی ترس و ئازاری وێژداندا له‌ مه‌نگه‌نه‌دار بوو. ترس له‌وه‌ی که سکرته‌ری کۆمه‌له‌ داوای ئه‌و نامانه‌ی ئی ده‌کرده‌وه که فه‌رمانی تیرۆزکردنه‌کانی تیدا بوو، نه‌بادا ده‌ست لایه‌نه نه‌یاره‌کانی بکه‌ون و ریه‌سه‌که‌یان ئی ببیته‌وه خوری. ئه‌و پپی وای بوو به‌به ده‌سته‌وه‌دانی نامه‌کان ئه‌وکارانه‌ی ئه‌و کردوونی ده‌چنه‌ خانه‌ی تیرۆری شه‌خسی و تایبه‌تییه‌وه و هیچ به‌لگه‌یه‌کی سه‌لینه‌ری بو‌ داگوکی کردن له‌خۆی به‌ده‌سته‌وه نامی‌نیت و له‌ناوبردنی ئاسانه‌تر ده‌بیت ئازاریکی سه‌ختی وێژدان له‌هه‌مبه‌ر تیرۆزکردنی کۆمه‌لێک که‌سه‌دا، که‌ حزبه‌که‌ی حاشای له‌تیرۆزکردنه‌که‌یان ده‌کر !! ئه‌و ده‌یویست که‌ ئوه‌کی و که‌له‌ره‌قی له‌ ئاست سکرته‌ری کۆمه‌له‌دا بکات به‌لام به‌له‌ده‌ستدانی گیانی و پارچه‌ پارچه‌کردنی لاشه‌ی ته‌واو بوو. تیرۆزکردنی وریا، چ ئه‌وسات و چ سالی‌ک پاشتر له‌ کۆنفرا‌نسی سی کۆمه‌له‌دا هه‌راو هه‌نگامه‌یه‌کی گه‌وره‌ی لیکه‌وته‌وه. له‌و کۆنفرا‌نسه‌شدا نه‌وشیروان مسته‌فا له‌ئه‌نجامی پی داگرته‌ی کۆمه‌لێک کادی‌ر له‌سه‌ر چاره‌نوسی وریا گوتی " ئه‌و‌خیا‌نه‌تی کردووه ! نه‌ینی یه‌کانی کۆمه‌له‌ی به‌دوژم‌نانی ئی‌مه داوه ئه‌گه‌ر زیندوش بیته‌وه سه‌د جاری تری ده‌تو‌پینمه‌وه. ...، باشه وریای وه‌ها چ نه‌ینی یه‌کی درکاندبوو که ده‌بوا‌یه نه‌وشیروان بیکو‌ژیت و جه‌سته‌ی پارچه‌ پارچه‌ بکات؟ " نه‌وشیروان مسته‌فا داوای له‌(وری‌ا وه‌هاب) کردبوو که‌(فونادی مه‌جید می‌سری)ش تیرۆر بکات ئه‌ویش به‌ فونادی گوتبوو: من ناتکو‌ژن به‌لام یه‌کیکی تری ده‌ست ده‌که‌و‌یت ده‌ستی تیت بجیت. ئه‌مه‌ش یه‌کیک بوو له‌و نه‌ینیانه‌ی کۆمه‌له‌ که‌(وری‌ا)درکاند بووی. ... °، نه‌وشیروان مسته‌فا وه‌ک خۆی ده‌لیت به‌شی‌وه‌یه‌کی گشتی له‌سالی ۱۹۷۸ هه‌ تا ۲۰۰۶ که‌له یه‌کی‌تی ده‌چیته‌ ده‌ر فه‌رمانه‌ده‌ و سه‌رکرده‌ی زۆربه‌ی هه‌ره‌ زۆری شه‌ره‌ خو‌یناو‌ییه‌کانی نی‌وان یه‌کی‌تی و لایه‌نه‌ کوردستانیه‌کان بووه‌(که‌له راستیدا هه‌لگیروسی‌نه‌ری هه‌ره‌ زۆری شه‌ره‌کانیش شه‌خسی نه‌وشیروانه ئوباله‌که‌ ده‌که‌و‌یته‌ ئه‌ستۆی ئه‌وه‌وه ئه‌وه‌ش به‌به‌لگه‌وه‌ روون ده‌که‌مه‌وه به‌رپرسه‌ له‌و سه‌دان دیله‌ی که‌ له‌شه‌ری ناوخۆدا که‌وته‌نه ده‌ستی یه‌کی‌تی نه‌وشیروان به‌دری‌ژایی ته‌نی خۆی ئینکاری له‌وه ده‌کات که‌ قه‌ت فه‌رمانی دیلی کوشتنی نه‌داوه به‌لام

پاساوی بۇ دىلكوۋى ھېناۋەتەۋە و وا تيۋرېزە كىرەۋە كە دىكتۇر كاتى بىھەۋى نەخۇش رىزگار بىكات، ناچار دەبىت پارچەيەكى جەستەى لى بىكاتەۋە !! كۈشتن لە روانگەى نەۋشېروانەۋە يەكەكە لەئامرازە ھەرە سەرەكوتەۋەكانى دامرەكانەۋەى فېتنە و ناكۆكى ، بۇيە قەت سلى لە كۈشتنى كەس نەكردۆتەۋە.

پىشكۇ نەجمەدىن لەبەشىكى دىكەى ۋەلامدانەۋەى نەۋشېروان مستەفادا كە پىشكۇ نەجمەدىن خۇى يەكەكە لە رېبەرەنى كۆمەلە لەو سالانەدا دەلى يەكەم كەسەك لەسەر نەكۈشتنى دىلىكى ق.م لېپرسىنەۋەى لەگەل كىردم خۇدى نەۋشېروان مستەفا بوو !! من كە ئەۋ كارەم نەكردىبوو، ئەۋ پىلى ۋا بوو ترسنىكەم !!! يەكەم جار كەدىل كۈشتنم لە نىزىكەۋە لە ناۋ رىزەكانى يەكەتتەدا بېنى، پايزى ۱۹۸۱ بوو. .. لەماۋەى كەمتر لە دوو رۇۋاندا ۴۵ چەكدارى جود كوۋران و ژمارەيەكيان لى بەدىل گىرا. .. چەكدارىكى ھىزى گەرمىانى يەكەتتى كە برايەكى لەو شەرەدا كوۋرابوو ، بە بەرچاۋى ھەموو لايەكەۋە، كۆپچەكەى دوو دىلى گرت و لەپەناى دىۋارىكەۋە گوللەبارانى كىردن. . دوو مانگ پاش ئەۋە مام ئاراس و چەند چەكدارىكى حىسك لە شەرەكدا لەشارەزور بەدىل گىران، بەكۆبۇنەۋەيەكى سى دەقىيەيەى سى لېپرسراو ، دەستىزىكەم بىست و ئىتر مام ئاراس دىلەكانى ھاورپى نەبىنىيەۋە. ...^۶ ، نەۋشېروان لەم پىرۇسە خۇيناۋىيەدا تەنھا دىلەكان ناكۆۋىت، دىلەكان لە دوۋمن گىراون، بەلام ئەۋدەستى دەچىتە خۇيى خەلكانىكىشەۋە كە رۇۋى لەرۇۋان ھانى بۇ بىردوون يان تەننەت ژيانى نەۋشېروانىان رىزگار كىردوۋە لە چىنگيان، خەلىفە كەفەرماندەى دەستەيەكى حىسك بوو ئەۋ(ۋاتا نەۋشېروان)ى لەمىردن رىزگار كىرد كەچى كە كەرىمى براى خەلىفە عومەرى رەشەجوتەى كۈشت و بۇلاى رۇم ھەلات ، بەفەرمانى نەۋشېروان خەلىفەيان لە بىرى كەرىم كۈشت. .. ھەيدەر كە چەندىن سال بوو لە راگەياندىنى (پىنك)دلسۆزانە كارى دەكرد نەۋنەى مەۋقى تىكۆشەر بوو كە براكەى ھەۋلى تىرۇركردنى نەۋشېروان مستەفاى دا و ھەلات، دەستەجى ئەۋيان لەبىرى براكەى كۈشت ھەيدەر تا گيانى دەر چوو ھەر دەيگوت: بۇى كۆمەلە، بۇى شۇرش. ..(شۋان) كە سەرۋەختى وتوۋىژ نوپنەرى(پىنك)بوو لە كەركوك ، دەكۆزىت و بكوژ ھەلدەت. پىمىيەكانى نەۋشېروان مستەفا بىست و دوو كەس لە خىزمەكانى كابراى بكوژ كە دۇستى شۇرش دەبن.

^۶ - پىشكۇ نەجمەدىن - ۋەلامىك بۇ نەۋشېروان مستەفا ۵۵

دەستگىر دەكەن و لە تۆلەي(شوان) دا حەوتيان ئىعدامى شۆرشگىرانە دەكەن. ...^۷ ، بەلاتانەو سەير نىيە كە مرقۇتېك خۆي پى سەرکردەي شۆرشى نوئى بىت و باس لە ديموكراسى و چەمكەكانى مافى مرقۇف بكات لە ئەوروپا ژىابىت، ئنجا ئەم رەفتارانە لە مېژووى خۆيدا تۆمار بكات، مېژوووە كە هېندە دوور نىيە كەخەلك بەلگە و نوسراوى عەودال بكات، قوربانىيان هېشتا كەس و كار و برادەرەكانىيان يان شاھىدەيانەكان زىندوون و ئەگەر رۇژىك دابىت ياسا بتوانىت نەوشىروان پەلكىشى بەردەمى خۆي بكات دلىيام دەيان كەسى دىكەش ئامادەي شاھەدى دان دەبن.

لە دىنى نەوشىرواندا نەهېچ شتىك حەرامە و نەهېچ شتىك گوناھە، ئەو رەفتارە بەدەمى و نامرۇفانە نەوشىروان لەمېژووى ۳۵ سالەي كارى سياسى خۆيدا تۆمارى كردوون، تەنانەت مەغۇل و بەبەرەكانىش پېشەرەويان ئى نەكردووە لای ئەوان ئەگەر دىنىكىش نەبووبىت ئىنسانىيەت و وىژدان هەبووە كە رەفتارى وانەكەن، كەچى نەوشىروان بىر بى گوناھ بەتاوانى كارىك كە نەيكردووە هەر ئاگاشى ئى نەبووە گوللەباران دەكات، ئاى لەو داھىنانە گەورەيە^۱ هېچ ياسايەكى قەرەقوشى مەگەر بەعس ئەگەرنا هېچ كەسيك لەبرى تاوانىك كە برا يان خزم و كەس و كارى ئەنجاميان دابىت گوللەباران ناكات. نەوشىروان شۆرشەكەشى شۆرشى خەلكانى دواكەوتوووە كە وەك چۆن لە خوينداریدا شەلم كۆيىرم ناپارىزم لىكترى دەكوژن، لە بەناو شۆرشىشدا هەمان رەفتارە بەلام بەشېووەيەكى سىستەماتىك دووبارە دەكاتەووە. ئەو ماسۆشيە. ئنجا وەرن بزائن نەوشىروان چۆن بەقسەي خۆي دەگرم ، نەوشىروان لە كىتېبى پەجەكان يەكترى دەشكىنن باسى روداويك دەكات كە كە تىيدا پېشمەرگەكانى يەكيتى عەولاً ماويلى ناويك كەئەندامى حزبى شيوعى بووە دەكوژن و لەدرېژەدا ئاوا دەنوسى^۲ " لىپرسراوانى حىسك لەناوچەكەدا لەمە زۆر تر دەبن يەكيتى كىيە و ئەوان كىن تا بتوان دەستريژ بکەنە سەر و هاوړې حزب بکوژن . ئەوانىش بىريان لە تۆلەكردبووە بەلام نەك لەوانەي ئەوکارمیان ئەنجام دابوو بەلگو وەكو خپلە دوا كەوتووەكانى كورد ، لەهەر يەكيتىيەكى كە بەردەستىيان بکەوي^۳ ، بەلام نەوشىروان

^۷ - حەمەسە عەيد حەسەن - جەلالىنامە. ۵۸ ۷

^۸ - نەوشىروان مستەفا ئەمىن - پەنجەكان يەكترى ئەشكىنن ۲۱۲۷

دواكهوتوو نيهه كه برا بهتاواني برابوون ، خرم بهتاواني خرم بوون، ناسياو بهتاواني ناسياو بوون، له گهډل بكوژيک يان تاوانباريكد، گولله باران دهكات.

نهوشيروان بو دامركاندنې رقي خوۍ پهنا بو هه موو كه سيك دهبات ، وهك چوڼ له دۍ بارزاني پهنا دهباته بهر به عس دواتريش كه سكرتيري كوومه له يه بو كوشتني نه ياره كاني خوۍ پهنا دهباته بهر جاش و ئامر مه فرزه كه نه وشيروان مسته فا له ۱۹۸۱ له لايه ن(حسك) دوه به ديل گيرا و حسك دواتر ئازاديان كرد، رقيكي واي ئي هه لگرتن كه تا نه مروشي له گه ډا بيت هه ر بهو رقه وه دهزيهت بو دامركاندنه وه ئهم رقه به دهپان شوړشگيري(حسك) ي شهيد كرد، به لام ئو رقه هه نه نيسته وه.

" كاك نهوشيروان زور حاقد بوو له سهر سو سيالست، ئاربيجييان له مالي باوكي كاك تاهر دا له سليمني و كوشتني مام ئاراس و ۹ كه سي تري له روژي جه ډني قورباني سالي ۱۹۸۲ دا شهيد كرد. به نه مري كاك نهوشيروان و جيبه جيكردي شه و كه تي حاجي موشر و كاك حاميد حاجي خاليد كاك حاكم عومهر عه زيز كه هه ر سيكيان ليژنه ي هه ريم بوون به دهستي خوښي شهيد عبدالله سور و هه فالاني شهيد كرد و برياري كوشتني كاكه سوري قوريتاني دا كه فهرانده ي كه رت بوو لاي سو سيالست له دهستي كويه له كاتي ئاشتي دا چه كيان كرد بوو بو كوشتنه كه ي هيچ مه سوليكي يه كيتي جي به جي ي نه ده كرد . له ناوزه نگه وه گواستيانه وه بو بهر گه لو ، ئامر مه فرزه يه كي جاشيان گرت بوو له مه نتيقه ي ئاغجه لهر كاك نهوشيروان پي وتبوو ئيشيكمان هه يه نه گهر بيكه ي عافوت ده كه ين و ده تكه ين به پيشمه رگه كاك فاتيح شوانيش له دانسته نه كه ياندا بوو. كابر اي جاشيش خو مه به ستي نه وه يه پيشمه رگه بكوژيت چ له ره بايه بيت چ لاي كاك نهوشيروان بيت وه كو يهك وايه بوۍ. بويه بويه جاشه كه كاكه سوري شهيد كرد و دوايې كرديان به ئامر كه رت له تيبي ۲۱ ي كه ركوك.^۹

سهير بكه ن چ ئاگريك له دهروني ئهم ئينسانه دا بهر يا بووه ، پيشمه رگه به ديل دهكريت و به دهستي جاش دهيكوژي جاشه كه ش دهكاته ئامر كه رت ! شويسته وه و تاوان و ناپاكيه كاني جاشيک، رشتني خويني شوړشگيريكي كورده؟!

^۹ - حمدي حاجي محمود - روژ زميري پيشمه رگه يه ۱۶۶

ئەو دۆۋىنى ھەممۇ شت و ھەممۇ كەسىكە. ئەو دەلى: " لەبەيانى تا بيوەرۇ رەقە
لەخۇمە لە نيوەرۇ بەدواو رەقە لەخۇم و خەلگە ". باشە كەسىكى وا چۇن دەبى ئازادانە
بەسورپتەو و نەخرىتە شوپنىك نەتوانىت ئازار بەخەلگ بەگەپەنى. داهىنانە نا
ئىنسانىيەكانى نەوشىروان يەكجار زۇرن. " لەكۇنفرانسى سىدا(مەبەست كۇنفرانسى سىي
كۇمەلەپە لەسالى ۱۹۸۴) كۇمىتەپەكى ھەلپۇردراو خەرىكى لىكۇلىنەو دەپن لەگەل ئەو
دەستەپەى تاوانى لەتكردى رىزەكانى كۇمەلەپان درابوو پال، نەوشىروان ھاوار دەكات "
لىكۇلىنەو ناپىت، بىاندەنە دەست من، ھەرىكەپان لەژىر پۇستەرى شەھىدىكا دەكوژم.
..... " ، ئەو چ ئاشىكە لەخوپن تىر ناپىت دەست لە ھىچ شت و كەسىك ناپارىزىت دواى
ئەو ھەممۇ سالى دەمەوئ بلىم ھەقە خاوەن شەھىدان و بنەمالەكانىان جارىكى دىكە لە
روداوى كوژرانى كەسوكارى خۇيان ورد ببنەو، لىيان بكۇلنەو بەزانن ئايا بەراستى
كەسوكارى ئەوان كى كوشتونى، چونكە سالى ۱۹۷۹ بەئەندام بوونى جەبەبارى حاجى
و ھەسمان، بەكامەران عارفى پىنجوینى و دكتور قادىر(كە دوو كادىرى كرمەلەبوون لە
شارەزور) دەلپت: گلەپى لە رەوتارى ئەم كادىرى عەسكەرى و فەرماندەى پىشمەرگەپە
مەكەن لەشەرا لەپشتەو بىانكەن بە قوربانى يەك دوو گوللە ئىتر خوپىندەو دوو سى
دپىرى لە پروگرامى كاروانى شەھىداندا ، بەدەم مۇسقىپەكى خەمناكەو بۇ ئىمە چى
تىدەچىت؟..... " ، ئەمەپە مەروۇ لەسەرانسەرى خەبات و قوربانى رىكخراوئىكىش بە گومان
دەخات؟ ئايا پىشمەرگەكانى يەكىتى چەندىان بەدەستى يەكترى كوژراون؟ ئايا راستە فلانە
شەھىدى (ىنك) لەمەيدانى شەپدا بەدەستى جاشىك يان پىشمەرگەى لایەنىكى دىكە
كوژراو ، يان نەوشىروان رايىسپاردوو لە پشتەو يەك دوو گوللەى پىو بەرپىت؟ ئاخۇ
دەبىت نەوشىروان چەند گالتەى بەو فلوتە خەزىنە ھاتىپت كە بۇ شەھىد بوونى
پىشمەرگەكانى(ىنك) لىدەدران؟ ھەممۇ ئەوانەى لای نەوشىروان بونە، قوربانى، بكۇزەكان
بەدەستى بكۇزى نوپىر دەكوژرانەو و ئەو پىرۇسەپە بەردەوام دەبوو.

10 -- ھەمەسە عىيد ھەسەن - جەلالىنامە لا ۵۹

11 -- ھەمەسە عىيد ھەسەن - جەلالىنامە لا ۵۶

نەوشىروان مستەفا ئەمىن و خولانەۋە لەنيۇ بازىدە

راميار على

شەرەنگىز فېتنەچى و ترسئۆك

سەيرتەين دياردەى ناو ژيانى نەوشىروان مستەفا بەدرىژاينى ۳۵ سالى كارى سياسى و جەكدارى ئەۋەيە كە تەنھا يەك جار لەژيانيدا ئەۋيش لە ۱۰ ى ئۆكتۆبەرى ۱۹۸۶ لە ئۆپەراسيۇنى فەتحي يەك، شان بەشاني پاسدارانى ئيران پەلامارى بيرە نەۋتەكانى كەركوكى داۋە. يان حەمەسەعيد حەسەن وتەنى " لەۋيشدا ۋەك كوردىكى ماتۆرسۋارى موسلمان چاۋساغى پازداران بوو ". لەۋە بترازى جگە لەكورد قەت فيشەكى بەكەسى ترەۋە نەناۋە، يەكەم فيشەكى بەهەلە خۆى لەخۆى داۋە لەكۆتايى شەستەكاندا لە سلىمانى شەۋيكيان بەئومىدى راۋە پيشمەرگە لە بۆسەدا دەبىت، لەشەرى نەبوو، بەجۆرىك زراۋى دەجىت بە غەددارە ژەنگاۋىيەكەى، خۆى بريندار دەكات. " ، ئەمە يەكەم چالاكى تۆماركراۋى سەربازى نەوشىروانە كە بۆ راۋە پيشمەرگە جوۋە، ئەۋسا لەگەل بەعسدا بوو، ئەۋە لەكاتىكدا گەۋرەترين تۆمەتەك دەيخاتە پال نەيارانى خۆپەۋە " كۆنە بەعسى "بوۋنە. ئنجا كەلاپەرەكانى ژيانى ئەم كابرايە ھەلدەدەيتەۋە دەبينى بەفيعلى بەدرىژاينى تەمەنى كوردى لە دژى كورد ھاندەۋە ، بەگزيەكى دا كردوون چيژى لە پژانى خوينيان بە دەستى يەكىترى بېنيۋە.

زۆرتەين كارى نوسىنى نەوشىروانىش چ لەسەردەمى ھەفتانەى رزگارى و چ لەسەردەمانى دواى ئەۋە لەو يەكيتى و راگەياندىنى كۆمەلە برىتى بوۋە لەۋەى كە بەجۆرىك لە جۆرەكانى توند و تيزى رقى كورد بەرامبەر كورد زىاد بكات نەوشىروان ئەگەر ئەمرۆبىت و بلىت بۆ كورد چ شانازىيەكى تۆمار كردوۋە تەنھا و تەنھا دەبىت باسى ئەۋرۆزە بكات كەبەپيش پاسدارانى ئيران كەۋتوۋە تا لەبىرەنەۋتەكانى كەركوك بدات باشە

ئەگەر وانىيە با نەوشىروان پىمان بلىت لەكام شەر و لەكام ناوچەيە پەلامارى ھىزىكى
 عىراقى داو، لە چ شەرىكى بەعسدا ئەو سەرکردايەتى شەرى کردووە؟
 وەلامى ئەو پرسیارنە بۆ نەوشىروان زۆر قورسەن و دەبىت لە ئەزمونى کوردایەتیدا یان
 تەركیان بکات، یانیش ئەگەر تەركیان نەبىت دەبىت ئاوا وەلامیان بدەتەو " ئىتر کاتى
 ئەو ھاتبوو چارەسەر بکرىت. .. ھىزەکانیشمان کۆکردووە و سازماندان بۆ پەلاماردان و
 راوهدوونان. .. " ، کۆبونەو ھىزەگە لەشلىر بۆ چەند مەبەستىك بوو، يەگەميا
 پشوپىدان و رىكخستەنەو، دوو ميان دانسانى رىوشوینى ھەلکەندى قەم
 (مەبەست قیادە مۆئەقەتە) لە سورین و ھەلۆشاندى ھىزەگەیان. .. " ، مەسەلەى
 پاککردنەو ھىزەکانى لە چەكدارەکانى قەم. .. دوودلى و پاراپى لە لىدانى قەم دا جارىكى
 تر لە دلى ھەندىکدا شىن بوو. .. " ، ھىزەکانى پارتى بەبیانوى یارمەتیدانەو وىستیان
 لە چەمى نۆکان بپەرنەو بۆ بەرى بارەگاكانى ئىمە يەکیان بەھۆكى تۆكى قەسە دەکرد
 وتى: ئەمانەئى بىین لەو شەرەدا یارمەتیتان بدەین، پىم وتەن: پىوئىستیمان بەیارمەتى
 ئیوئەنیە، بەشى ھەردوو لاتان دەکەین بەھىزەکانى خۆمانم وت رىگایان نەدەن حیز
 فرسەتى بکەن !. .. " ، نەخشەيەکمان دانا ئەگەر ھىزەکانى پارتى لە ناوچەگە نەکشانەو
 لەگەل دەستپىکردنى بارانى پەلەدا لەچەند لایەگەو پەلاماریان بدەین و دەریان بکەین. ..
 " ، ھىزىك ببەم بۆ ناوچەى مەنگورایەتى و لەوى لەگەل ھىزەکانى مستەفا چاورەش يەك
 بگرینەو ھىزەکانى حەسك بکەینە ناو " کەمماشەو " وە " ، ئىتر چوم بۆ سەرکردایەتى
 شەرەکان. .. " ، و. ھتد "

ھىچ يەك لەو ھەرەشە و گورەشە و پیلانە دژى رژیمنى بەعس و سوپاکەى نین ،
 ھەموویان پیلان و خۆئامادەکردنە بۆ لىدانى لایەنە کوردیەکان. بەلام لەو ھەش گرنگتر
 ئەو ھەش کە لەم شەرەدا نەوشىروان ھەمیشە لە پشتى پشتەو، ھەمیشە خەلک دەنیرىت

13 - نەوشىروان مستەفا لەکەنارى دانویەو بۆ خرى ناوژەنگ لا ۲۱۸

14 - ھەمان سەرچاوە لا ۲۲۸

15 - ھەمان سەرچاوە لا ۲۷۰

16 - نەوشىروان مستەفا پەنجەکان يەكترى نەشکینن لا ۱۷۴

17 - ھەمان سەرچاوە لا ۱۷۵

18 - ھەمان سەرچاوە لا ۲۱۶

19 - ھەمان سەرچاوە لا ۲۹۰

شەر بىكەن خۇي دۋاي كۆتايى شەر دەگاتە شوئى رووداۋەكان ، چۈنەك ئەو دىترسى بىكوژرى و خوانەخواسە شەھىد بىت كۆمەلە بى سەرگىدايەتى بىنئىتەۋە ! ئەو پىاۋىكە لەسبەرى خۇشى دىترسىت جارىكان " كەلە سورىاۋە بەرەو كوردستان بەرىدەكەۋىت گۈيى لەتەقەيەكى دوور دەبىت بە جۆرىك دەشلەۋىت و ھەلدىت تەننەت يەكەمىن مۆرى " ىنك " ىشى ئى جىدەمىنى. ئايا ئى بەجىمانى يەكەمىن مۆرى شۆرشى نوئى شىاۋى ئەۋە نەبوۋ لە بىرەۋەرىيەكانىدا تۆمارى بىكات. .. " ، ئنجا لەگەل ئەۋەشدا كەئازانىيە راستگۇنىيە و ھەموو روداۋىكى بەقازانجى خۇي گىراۋەتەۋە. سالى ۱۹۸۱ ھەمەى حاجى محمود كە ھسك دەبىت ، نەوشىروان مستەفا دىگرىت، كاكە ھەمە ئەو روداۋەى ۋەك خۇي لەكتىبى رۆژمىرى پىشمەرگەيدا تۆماركردوۋە، كاكە ھەمە پىاۋىكى سادايە، خۇئەگەر ھەمەى حاجى محمود كاتى ئەۋەكتىبەى لە ۱۹۹۹ بىلاۋكردەۋە دىرى ىنك بۋايە رىگەى تىدەچۈۋ كەپىاۋ بلىت ھەندىك غەرىزەى تىدايە، بەلام ھەمە لەباس كىردىن ، روداۋەكە و دواترىشى كەناۋى نەوشىروان دەھىنى بە كاك نەوشىروان ناۋى دەبات بەلام سەير ئەۋەيە نەوشىروان روداۋەكەى بە ۱۸۰ پىچەۋانە بۇ خەلگى گىراۋەتەۋە روداۋەكە ئەۋپەرى بى جورئەتى و بىۋەفایى و بىباۋەرى و خۇپەرسىتى نەوشىروان نىشان دەدات كەلەدەمى كاكە ھەمەۋە ئاۋايە :

قادر چاوشىن و مام ئاراس ھەموۋىان كۆكردىۋە لە مزگەۋتەكەۋ پىيان وتبۈۋن كە كاك نەوشىروان لە كاپەنەكەى مالى حاجى عەلىيە، ئىستا دەچىن بۇيان چۈنكە من لەنامەكەمدا تەئكىدىم كىردىۋو كە بىگىرن نەك بىكوژن، بۇيە برادەرانى ئىمە وتبۈيان ھەۋل بىدەن ئەگەر دوو سى كەسمان لىكوژرا تەقەمەكەن تا بىگىرن واپان زانىبو كەكاك نەوشىروان تا ئاخىر فىشەك لە ژوۋرەۋە شەر دەكات ئاخىر فىشەكىش خۇي پىدەكوژىت، ئەۋە مەسولانەش كەلەگەل قادر چاوشىن و مام ئاراس بوۋن كە تىكەلى ھەموو ھەرىمەكان بوۋن ئەمانەن: مى الدىن ھەمە ھەسەن و مەھمودى ھەمە تاتە و سىروانى سەيد جوقلى جەبارى عەلى عەزىز شەھىد مام كەرىم و شەھىد مەلا نورى لە مزگەۋتەكەۋە دەرۋن و رودەكەنە مالى حاجى عەلى. ھەموو چەكەكانىيان بەدەستىانەۋە دەبىت و دەللىن نابىت لىى ئەدەين. كاك نەوشىروان لە كۈنى كاپەنەكەۋە سەپىردەكات كە ھەموۋىان بەرەۋە مالىكەھاتن زوۋ بەكاك

ھەمەي حاجى سايىر دەللىت تازە پېيان زانىن با نەمانكوژن تەسلىم بېيىن ، كاكە ھەمە
 دەنېرېتە ھەوشەكەوۈە و ھاۋاردەكات تەقە مەكەن تەسلىم دەبېن بەلام بمانبەن بۆلەي كاك
 تاهىر با قادىر چاۋشىن بېت، تەسلىمى قادىر چاۋشىن دەبىم مام ئاراس و ئەوان كە دېن
 دەيانگىرن كاكە ھەمەي حاجى سايىر و ئەوان چەك دەكەن مام ئاراس دەللىت بۆ ئىجتىرامى
 كاك نەۋشىروان چەك ناكەين لەبەرچاۋى خەلك تا دەبېيەنە لاي برادەران ئىتەر ھەموو
 جەلەكانى كاك نەۋشىروان كەپەر بوو لە كا و گىزىرى ناۋ كاپەنەكە پېشمەرگەكان بۆي
 دەتەكېنن و ئىجتىراميان لى دەگىرن و دەبېيەنن و مام كەرىم و مام ئاراس و كاك قادىر ھېنايان
 وتيان خۇمان ھېناۋمانە بۆ ئەۋەي لەرىگە كەس قەسەي پى نەللىت و شتەكە وا بوۈە . كاك
 نەۋشىروان دانىشت و بەخېرھاتنمان كىرد زۆر نارەھەت بوو زۆرىش تېكچوو بوو، كاك تاهىر
 وتى چى لى بىكەين وتم ئەۋە گىراۋە و دوو رۆژ پېش ئىستا نامەي تەھدىد و ھەرەشەي
 نوسىۋە با لاتان بېت ئىمە پېشمەرگەمان لاي ئەۋان گىراۋە كاك رەۋوف بەكاك تاهىرى وت
 بەردانى چى؟ كاك رەۋوف بەكاك نەۋشىروانى وت: كاك نەۋشىروان بېتاقەت مەبە دنيا
 واىە جارى پېشمەرگە لاي ھوكومەت ئەگىرى جارى ھوكومەت لاي پېشمەرگە ئەگىرى.
 چونكە كاتى كاك رەۋوف سىجن بوو لەسەر كىردايەتى لاي كاك نەۋشىروان. كاك نەۋشىروان
 وتبۈۋى مەن ھوكومەتم خەلك دەسگىرەكەم و ئەيگىرم و ئەي كۆژم و بەرى ئەدەم
 بەئارەزوۋى خۇمە كەس ھەيە بلى وامەكە. كاتى كە كاك نەۋشىروان كاك رەۋوف ۋەلامى
 دايەۋە وتى تۆبەمنت دەوت مەن سىجنت دەكەم وامنىش ئىستا تۆ سىجن دەكەم ئەۋ چەكەش
 بىكەرەۋە لەشانت بېزەھمەت چەكەكەشى پېشمەرگەيەك ھەلىگىرت و كاك رەۋوف بەخۇي
 بوو ، چونكە چەكەكەي كاك رەۋوف ۋەختى خۇي كاك نەۋشىروان لىي سەند بوو
 لەسەر كىردايەتى، كاك شىروان شىروەندى بەكاك تاهىرى وت بە گۆرى شەھىدان باسى
 بەردانى كاك نەۋشىروان بىكەيت ئىستا ئىستقالە دەدەم لەھىزب ئىمە بەگىرتنى نەۋشىروان
 سىرتىرى كۆمەلە ۋەك ئەۋە واىە رۇخى كۆمەلە لەدەست ئىمەدا بېت، ھەركات بمانەۋى
 رۇخى دەردەكەين، كاك تاهىر وتى كاك نەۋشىروان ئەۋشەرە بۆدەكەن و راي ناگىرن بۆ
 ۋادەكەن، وتى كاك تاهىر مەن ئىستا سىجنم و دەسلەتەم نىيە مەن بۆشەر نەھاتووم و بۆلەي
 دايكەم ھاتووم و ژن بەيىنم ئىستە ئىۋە بەرم بەمەن ۋەدە بېت لە كوردستان دانەنىشم

ودهچمه دهرهوه دلی زور پر بوبو ههر نهومابوو له پرمه گرېان بدات کاک تاهیر رحمی
 جولاً و وتی بابهری بدهین گوناحه، کاک شیروان شیروهندی وتی کاک تاهیر بۆ ئیستاش
 خوت بهمهسول نازانی توی بگرتایه دهی کوشتی چۆن بهری دهیت نهگهر نهو قسهیه
 ئیستقاله بکهیتهوه من ئیستقالهدهکهه، کاک قادر جهباری وتی کاک تاهیر ئیسته ئیمه
 سکریتی کۆمهله و جیگری سکریتی یهکیتمان نهسیر کردوه واتا رۆحی کۆمهله
 لهدهست ئیمه دایه ههرکات بمانهوی گیانی دهردهکهین له کۆبونهوهی ئاسکان و لهبهردم
 کاک نهوشیروان ههمان قسهی دوباره کردوه من وتم بالامان بیت تا شهرهکهیان پی
 رادهگرین من لهگهل کوشتنی دا نهبووم و زۆریه برادرمان لهگهل کوشتنیدا بوون، ههندی
 پېشمهرگه دهیانوت ئیمه دهیکوژین و تهسلیم به رژیم دهبنهوه و دواپی دیننهوه نهگهر
 پارهشیان دا نهوه دهیدینه حزب من و کاک تاهیر لهگهل کوشتنی نهبووین زور دهرسا له
 کوشتنی یان تهسلیم به قیاده مونهقهتهی بکهین، یان تهسلیم به عیراقی بکهین، ههموو
 بۆچونهکانی ههلهبوو گرتنی کاک نهوشیروان گهرهترین سههرکهوتنی سۆسیالست و ئیمه
 بوو چونکه لهکاتی خوی لهسهه کردایهتی پیم وتبوو که ئیستا کادریکی یهکیتی
 بهدهمانچهوه دهرپاته بهمو و خانهقین و کهس ناتوانیت دهستی بۆ بیئت بهلام نهگهر من
 لهگهل یهکیتی نهیم به ۵۰ کهسیش نهوه ناتوانن له شارمزرهوه تیپهپن بهلام کاتی منیان
 کرد بهدزی خویان به ۳۰۰ کهسیش نهوههات که هیزهکهیمان ترساندبوو تهفروتونا بوو
 بوو، خوخی تیدا گیرا دوا نهوه من برپارم دا لهگهل سۆسیالست ئیش بکهه بهلام زور
 بهههزمرهوه کاک تاهیر هیزهکه و مهسئولهکانی کۆکردوه که قسهی دزی یهکیتی نهکهه
 لهبهه موراغاتی ئیمه ناوی مام جهلال نههینن من پیم ناخوش بوو سههرتا یهکیتیش بهلام
 کۆمهله تاکیدی لهسهه بکریت من پام وا بوو لهسهه کۆمهله تهئکید بکریت پېشمهرگه
 قسهیان بهجهلالی دهوت چاویان بهمن کهوت قسهیان دهرپی یان دهگیرایهوه. گرتنی
 نهوشیروان دوو لای دروست کردبوو لهناو یهکیتی دا یهکی دزهکانی کاک نهوشیروان پییان
 خوش بوو بهتایبهتی کاک سالار و کاک مهلا بهختیار، بهلام وایان نیشان دهدا زور
 بهپهرۆشهوه بوون بۆی. نامهی تههدیدیان بۆ کاک تاهیر نوسی بوو له زمردویی بۆیان
 هیئانین کهدهلی نهگهر کاک نهوشیروان شتیکی لی بیت نهوا بهرهجهلهکتانا دهچینهخوار و

وادهكەين. كاك قادر و برادەرەكانى ئىمەش گېريان گرتبوو دەيان وت دەى كوژىن بزانين چى دەبىت، كاك نەوشىروان وتى ئەوانە دژى منن بۆيە وادهكەن ئىو دەى من بكوژن لەكوژيان بىمەو، وا دەزانن جىگام لى داگىر كردوون خو ئەوانە دۆستى من نين لە زەردۆيى بوون، نامەكە ئىمەزى كاك سالار و كاك مەلا بەختيار و كاك بەكرى حاجى سەفەرى لەسەر بوو، كاك نەوشىروان وتى ئەو نامەيەيان بۆيە نوسيوە بۆئەو دەى ئىو دەى من بكوژن و ساحە بۆ ئەوان تەخت بىت. ...^{۲۱} . ئەم روداو دەكتىبەكەى نەوشىرواندا ۱۰۰% پىچەوانە باسكراو دەك حەمەى حاجى مەحمود دەلى كە " كاك نەوشىروان وا نيشان دەدات گوايە دەك پالەوانى ئەفسانەيى توانيوپەتى لەدەست ئىمە رابكات، درۆدەكات خو مان بەرماندا " لەویدا نەوشىروان پالەوانىكە كە بەفيل گىراو ! دەك ئەو دەى رۆژىك پىشتەر ھەرەشەى تەفروتنەكردنى لە حەك كەردبىت، ئەو نەبوبيت و يەككى دىكە بوبيت دەلى كە بۆشەر نەھاتوو و بگەر وىستويەتى بچىت بۆ لاى دايكى ژنى بۆ بىننىت !. حەمەى حاجى مەحمود بەپىچەوانى نەوشىروان دەلى ھىچ ھەولتيكى سەربازى بۆ ئازادكردنى نەوشىروان لە دەست حەك نەدرا ، دەلى كەوا قارەمانە شىرخۆرەكانى، بن دەست و بالى نەوشىروان مستەفا بەو ھىوايە بتوانن ئازادى بكەين پەلامارى دايەن كە ۷ يان ئامر كەرت بوونە و كاكەحەمە ئەوانىشى بەدیل گرتوو و بردونىە لاى نەوشىروان و دەلى: " ئەو ھەموو قارەمانانە گىرابوون و بردمنەو لاى كاك نەوشىروان. وتەمان بۆ وادهكەن، ئەو دەش ھىزەكەتانە بەرگەناگريت كاك نەوشىروان دەترسا لىمان بكوژىت و ئىمەش ئەو بكوژىن كاك نەوشىروان حەزى دەكرد ھەموو ھىزەكەى يەكيتى بكوژىت. بەلام يەكى لەئىمە نەكوژىت. ...^{۲۲} ، ئەو دەش بەخوپەرستى نەوشىروان دادەنرى، كە حەزىكات ھەموو پىشمەرگەكانى يەك بكوژىن، بەس يەك حەك نەكوژىت چونكە ئەگەر حەك بكوژرابايە، بەپى ئەو نەريتەى كە خو پەردى پىداوو پىشمەرگەيەكى حەك دەھات دەيەرد و لەبن ديوارىك گوللەبارانى دەكرد. نەوشىروان تا ئەو رۆژەى لە كوردستان شەرى براكوژى دەبىت ھەمىشە ئامادەگى ھەيە، بەلام كاتىك لە ۸ تشرىنى دوو دەى سالى ۱۹۸۶ دا جەولەى يەكەمى شەرى

²¹ - حەمەى حاجى مەحمود رۆژنامىرى پىشمەرگەيەك. ۲۰۲ - ۲۰۴

²² - حەمەى حاجى مەحمود رۆژنامىرى پىشمەرگەيەك. ۲۰۷

براگوژی بهریکهوتنی پارتی و یهکییتی کۆتابی پی دیت نهوشیروانیس ههست دهکات پیویستی به ئیسراحهته، بۆیه خهبات دژی بهعس ئیهمال دهکات و سهفهري ئهوروپا دهکات و تاکاتی ئهونفالهکانیش ناگهریتهوه.

شهههنگیز فیتنهچی و ترسنۆك

نهوشیروان مستهفا بی کاراکتهره و قهت ناگرئ بتوانی لهژیر سیبهري مام جهلال دهرجیت، ئهوه ههمیشه ههزدهکات بریار بهدهست بیت، بهلام به بهرپرسیار دانهنریت، چونکه بی ئیرادهیه، دوایی شانی خوی له بهرپرسیاریتی بهتال بکات. بی کاراکتهري نهوشیروان بهسهراپای میژووی سیاسی ئهوهوه دیاره. لهکوی بهرژهومندی تاکهکهسی ئهوی تیدا بیت، بریارهکهی دهرکردووه و سلی لههیچ نهکردوتهوه وهلهکویش زانیبیتی باری بهرپرسیاریتی کهوتوته سهرشان تۆپهکان ههمیشه ههلهراونهتهوه ناوکۆشی مام جهلال یان مهکتهبی سیاسی یهکییتی. له ۱۹۸۴ دا خوی ئههنازیاری ئهومیه که یهکییتی لهگهله بهعسا ناشت بکاتهوه ئهوکاته مام جهلال لهدهروه دهییت و له بهعسهوه نامه ی بو دیت، نهوشیروان چونکه کهیفی زور بههکاره دیت، ههر زوو قهناعهت بهتالهانی دهکات که بجیت بهعداد و لهگهله سهدامدا ریک بکهوی ئهوه دهیهوی یهکییتی (یان باشتر بلیم خوی وهک نهوشیروان مستهفا) شتییک بهدهست بهینیت که ههیههتی مهلا مستهفا بارزانی و بهیانی ۱۱ ی ئازاری ۱۹۷۰ بخاته ژیرهوه^{۲۳}، چونکه بهرای نهوشیروان "گرنگترین بهلگهی قانونی بهدهس کردهوه و له عیراقدای بهیانی ۱۱ ی ئازاری ۱۹۷۰ یه^{۲۴}، نهوشیروان دهلی بهمام جهلالم وت ناوی خوی لیینه و ریککهوتنهکه ئیمزابه^{۲۵}، بهلام تالهانی لهوهلامدا دهلیت "دهستیشم لهبنا برنهوه ریککهوتن ئیمزا ناکهم؟ کهنهوشیروان لیی دهپرسی "ئهی کهواته بۆچی ئهچی "مام جهلال لهوهلامدا دهلی "بهزور ئهمنیرن"^{۲۶}، دیاره لهمیژویشدا ئوبالی ئهوه دانوستانانهی ئهوسا ههر ههمووی دهکهوێته ئهستوی نهوشیروان مستهفا کهتهنها له پیناوی گری دهرونییهکانی خوی لهگهله مالباتی بارزانییدا ئامادهیه

23 - نهوشیروان مستهفا - خولانهوه لهئو بازنهدا لا ۲۰

24 - ههمان سههراوه لا ۲۰

25 - ههمان سههراوه لا ۱۰

26 - ههمان سههراوه لا ۱۰ - ۱۱

هه‌موو کارێک بکات، که ئەمروێ نووشیروان دەلی یه‌کیته‌ی به‌دریژی ته‌مه‌نی حزبیکی مه‌رکه‌زی بووه و نه‌کراوته‌ی حزبیکی دامه‌زراوه‌یی راست ناکات، ئەو هه‌موو ده‌سه‌لاتیکی هه‌بووه، ده‌سه‌لات و کاریگه‌ری ئەو به‌سه‌ر مام جه‌لالدا هه‌نده‌زۆره، که ده‌توانی قه‌ناعه‌تی پێ بێنیت و و بینیریته‌ی لای سه‌ددام. هه‌رخودی نووشیروان کاتی باسی نه‌یارانی یه‌کیته‌ی ده‌کات، له‌هه‌موو شوێنیک به‌توندی به‌رپه‌رچی ئەو هه‌موو بیر و رایانه‌ی ده‌داته‌وه که ده‌لێن مام جه‌لال دیکتاتۆره و ئەوقسانه‌ی به‌قه‌سی بێ بنه‌ما و پڕو پوچ له‌قه‌له‌م ده‌دات. ^{٢٧}، ئەو له‌ژێر سیبه‌ری تاله‌بانیدا ده‌ژیته و تاکتیکه‌کانی جێبه‌جێ ده‌کات دوایی که‌ده‌بینی توانای کاری نه‌ماوه‌ی ده‌هه‌تا ئەو حزبه‌ی ئەو بو‌ی هه‌لسوڤاوه‌ی له‌ ساحه‌ی کوردستاندا قه‌ناعه‌تی هاتوووه که حزبی یه‌که‌م نییه‌ لی‌ی ده‌کی‌شیته‌وه‌ گوایه‌ تاله‌بانی دیکتاتۆره، به‌قه‌سی که‌س ناکا و... هتد.

دوای ئەوه‌ی عێراق کوهیتی داگیر کرد خۆی گه‌یاند به‌ کوردستان تا کو‌تایی دانوستانه‌کانی نیوان به‌ره‌ی کوردستانی و حوکومه‌تی به‌عس له‌ کوردستان بوو، ئنجا بێ ئەوه‌ی نوقفه‌یه‌ک بکات بارگه‌وبنه‌ی خۆی پێچایه‌وه‌ و دووباره‌ی رووی کردوه‌ هه‌نده‌ران، وه‌ک چاودێریکی سیاسی ئاگادار ده‌لی: ئەو به‌وه‌یه‌وايه‌وه‌ هاتبووه‌ که‌له‌ناو کوردستاندا خه‌لک سو‌جده‌ی بو‌به‌رن، که‌دیتی کوردستان ئەو کوردستانه‌ نییه‌ که ئەو خه‌ونی پێوه‌ ده‌دیت و ده‌بیته‌ی له‌ژێر سیبه‌ری تاله‌بانیدا بیته‌ی، نووشیروان مسته‌فا زوو رێگه‌ی خاریجی گرتوه‌ به‌ر و نه‌ی ویست ئوبالی به‌رپر‌سیاریتی دوای راپه‌رین، له‌ نه‌هامه‌تی و قات وقه‌ری بکه‌ویته‌ سه‌رشانی ئەو، به‌لام که‌فتیلی شه‌ری ناوخۆی کوردستان ئاگردا، به‌کونی ده‌رزی‌شدا بیته‌ی خۆی گه‌یاندوه‌ کوردستان تا سه‌رکر‌دایه‌تی شه‌ره‌کان بکات و یه‌که‌م دوای ئەوه‌ی که‌شه‌ری هه‌ینایه‌ ناوه‌ه‌ولێر (هه‌ولێر کو‌ی موقه‌ده‌سه‌ تاشه‌ری تێدانه‌کریت ! ن.م) ئیجرائاتی دووه‌می گولله‌ بارانکردنی کو‌مونیسته‌کان بو له‌سالی ١٩٩٥ له‌ناو شاری سلیمانی، که‌ ئومیدی به‌رده‌ومی شه‌ری ناوخۆ له‌کزی‌دایه‌ و دو باره‌ رێگه‌ی هه‌نده‌رانی گرتوه‌به‌ر ئەمه‌ ئه‌وبازنه‌یه‌ که‌ نووشیروان خۆی تێیدا ده‌خولیته‌وه‌ به‌لام قه‌ت باسی ناکات ^{٢٨}.

نووشیروان خۆی نازانیته‌ی ده‌ویته‌ و نازانی ده‌یه‌وی ببیته‌ چی، بیروباوه‌ری سیاسی شیواوی هه‌یه. (له‌هه‌فته‌نامه‌ی رزگاریدا له‌سالی ١٩٦٨ تا ١٩٦٩ ئەم قه‌وانه‌ی لێده‌دا.).

²⁷ - هه‌مان سه‌رچاوه‌ ٩٦ تا ٩٨

لینین فەرزى گەردووو کە حزبى شىوعى خەبات دژى بزوتنەووە عەشاپرەگەى بارزانى بکات، کە نۆکەر و بەکرى گىراوى ئىمپىرالىزمە. (کەلە ١٩٧٤ يش حزبى شىوعى دەکەوێتە سەنگەرى دژاىەتى کردنى بزوتنەووەکەى بارزانىیەووە پال ئەو حزبە. ..)^{٢٨}. نەوشىروان هەمیشە هەست بەدۆران دەکات ئەم هەستى دۆراوێە هەمیشە خستوێتیه بەردەم ئەوێ شتىک بکات کەکەس نەى گەردووو، بەلام هەمیشە فەشەل دێنیت تاسەر بۆ هىچ کەسىک وەفای نىیە وەتەنەها بىر لەخوێ دەکاتەووە، ئەو ناوى مەدالەکەى خوێ ناوناووە(نما)کەهەموو کەس دەزانى سێ پىتى يەکەمى(ن). نەوشىروان - م. مەستەفا - أ. امين). ه. .. ئەم کارە کەگەردوویەتى عەیب نىیە بەلام نىشانەى خو پەرستىیە.

نەوشىروان خوێ وانىشان دەدات کە پیاوێکى سادەى، بەلام ئەوێش راست نىیە هەمووى بۆ شارەدەوێ حەزى گەورەى و دەسەلاتى رەهاى، ئەو دەیەوێت بەو شىوێە سەرەنجى خەلک بۆلای خوێ راکىشیت، نەوشىروان تاکىکى سەرانى شىوعى لەراکىشانى سۆز و عاتىفەى خەلکى رەش و رووت باش دەزانیت، بۆئەوێ بلین کابرایەکە خوێ لەخەلک جىانەگەردووتەووە، پىلاو بەسەرپىووە دەکات ! خىلافى ئەو لەگەل تالەبانى لە ٢٠٠٦ نەلەسەر رىفۆرم بوو و نەلەسەر هىچى دیکە، ئەو نەى توانى ئەووەتەحەمول بکات کە تالەبانى بۆ داهاووێ کوردستان لەگەل پارتیدا رىک بکەوێت، دواى ٢٠٠٣ زۆرى هەولدا کە پارتى و يەکىتى لەیەک نزیک نەکەونەووە، ئەو کەئىستا باسى هەلە لەکىس چوووەکان بەنسبەت کەرکوک دەکات، هیندەى کىشە و گرفت لەنىوان پارتى و يەکىتیدا دروست کرد لەسەر مەسەلەى يەگەرتنەووەى هەردوو حوکومەت و سەرۆکایەتى هەریم و. ... هتە ، بواری بۆ ئەووە نەهیشتەووە کە پارتى و يەکىتى بىر لەکەرکوک بکەنەووە. تاواى لىهات جارێکيان لەکاتى ئەزمەى هەلبراردنى سەرۆکایەتى هەریم تالەبانى هیندە خرابوووە ژىر گوشارەووە لەلایەن نەوشىروانەووە، ئىستقالەکەى خوێ لەدوکان بەجى هیشت و هاتەسەرى رەش هەرەشەى ئەوێشى لە نەوشىروان کرد کەئەگەر وازنەهینیت ناگەریتەووە دوکان !.

ئىستا ئەو لە سلیمانى لە ناوحوەوشەى سیاسى يەکىتى نىشتمانى کوردستان لەناو بالەخانەى چاودێرى دارایی يەکىتى نىشتمانى کوردستان و بە پارەى يەکىتى(کەخوێ وەتەنى: تادوافلس لەمولک و مالى يەکىتى شەرىک و برابەشە) کۆمپانىایەکى دامەزراندوووە

چى خەلگى دەرگراو و پەراويزگراوى ناويەكيتى ھەيە لەخۆى كۆكردونەتەوہ ديارە لەناوياندا خەلگى(كۆنەبەعسى و كۆنە ئيتلاعات. .. ھتد)ھەن، بەوخەلگانە و بەو بىر و بۆچونەى كەخۆى ھەيەتى داواى ريفۆرم و گۆران دەكات. ئەگەر بريارە ريفۆرمىك بکړيټ، چ رەواى حەقە نەوشىروان (١٠مليۇن دۆلار لەتالەبانى وەرگرئ و رۆژنامەى پى دەريكات ئەى ئەوہ گەندەلى نيبه؟ كى پيويستى بە رۆژنامەى نەوشىروان ھەيە، چ زەرورىەتتىكى ميژوويى ئەوہ فەرز دەكات كە پارە لە يەكيتى وەرگريټ راست و چەپيش پەلامارى ئەم و ئەو بدات و دوايى بليى من ئازادم، ريفۆرمخوازم، واباشە ھەرنەبى كە نەوشىروان بيكاتە مەكتەبى سياسى يىنك بىتە دەرەوہ و ئەنجام ئەم قسانە بکات ، ئەگەرنا بەم حالە كەس باوەرى پى ناكات.

نەوشىروان بۇ ناتوانىيەت بىتەناو خەلقى؟

ويىك چوئىك لەنىوان نەوشىروان مستەفا و ھىتلەردا

مەلا ھەندىرەن

دەمىكە (ى. ن. ك) بەدەم گىرقتە ناوخۇيىيەكانىيەو ە نازار دەچىزى و لە زۇر قۇناغىش ھەتا لىۋارى ھەلۋەشان و پەرتەوازمبون رۇشتوو، بەلام ھەموو جارەكان بەلىھاتوويى مام جەلال، فتىلەى گىرقتە ھەلاۋساۋەكان دەرھىنراۋە و بارو دۇخەكە بۇماۋەيەك ئارام كراۋەتەو. ئەۋەى مايەى سەرەنج بىت، نەوشىروان مستەفا لەھەموو كاتەكاندا، ئەگەر رۇلى سەرەكى ئاۋاۋە و گىرو گىرقتەكانى ناو يەكىتى نەگىرايىت، ئەۋە ھەردەم لەجەمسەرەكى كىشەكاندا ەستاۋە بى مانىو بوون و بەدرىزاى مىژوووي (ى. ن. ك) پىشكى دىارى لەم نانارامىيە ناوخۇيىيە بەركەوتوو.

نەوشىروان مستەفا خەون و ەزى گەيشتن بە ترۇكى دەسلەت و ھەمىشە لەخولىيادا بوو لەھەندىك قۇناغىش شىتگىرانە كارى بۇ ەدەستەينانى كىردوو، بۇئەم ئامانجەش دەيان جۇر رىگەى گىرتەبەر لەدەيان بارودۇخى جىياجىاشدا خۇى تاقى كىردۆتەو بەلام نەوشىروان لەتەك ئەو ەز و خولىا بەھىزەى بۇ بون بەرابەر و سەر كىردەى مىژوووي، ھەردەم روبەرەى گىرقتىكى دەرەنى قولى كىردوو بەشتىن بەلگەى بارگاۋى بوونى كاك نەوشىروان بەو گىر دەرەنىيە ئەو سىفەت و خالانى لای خوارەومىە: -

۱- پىاۋىكە زۇربەى ژيانى بەمر و مۇچى و تورەى و گىزى بىردۆتەسەر و پىكەنىن و قسەى خۇش و نەرم بەدەگمەن بىنراۋە لىى، زىاتىرىش ەزى لەتەنىايىيە و رقى لە ناو ئاپۇراى خەلگە ئەۋەتا لەم رۇزە چارەنوسسازە بۇلىستەكەى تۋانى ھاتنە ناوخەلگى نىيە ، ھەر لەرىگەى راگەياندىن قسە بۇخەلگى دەكات.

۲- بىرارى دۆزەنىيەتى لەگەل كەسانى دەور و بەر زۇر بەئاسانى ەردەگىت ، كەچى بىرارى ئاشتەۋە و ئاسىيەكەنەۋەى پەيۋەندىيەكانى چىيىيەكى زۇر بەرزە و بەئاسانى ناتوانىت پىيادا سەرىكەۋىت ، ئەمەش ەي كىردوو پىشكى رقى و تورەى زىاتەر لە خۇشەۋىستى و ئاسودەى لە ناخىدا كەلگە بىت.

۳- پیاویکه لهژانییدا نازانیت بهزهیی و گیانی لیبوردن بهرامبهر بهههلهکانی کهسانی دهوړ و بهر چیه و نمونهیه که لهژانی کاک نهوشیروان نا بینریت، کهبریتی بیت لهخنده و بهزهیی و لیخوښوون لهکهسانی بهرامبهر نههمش دهیسلمینئ که نهوشیروان ئینتمای بو هیچ جوړه جوانیه که نییه

۴- هرکاتیک دهرفتهی بو هه لکه و تبت، بهرامبهر کهسانی دهوړ و بهری بهتایبهت نهیار و رکه بهرهکانی، نهوه زوړ بهتوندی و خیرایی هه لمه تی توله سندنده و نه انجام داوه، لهکاتی تولهش بی رهحمانه مامه لهدهکات و نمونهکانیش په کجار زوړن نههمش سیفتهی نهوکه سانه په که باوهریان بهخویان نییه و زوړیش له بهرامبهریان دهرترسن.

۵- پیاویکی هه ناسه کورته و هرگیز ناتوانیت وه که سهرکرده لهسهرپی خوی رابوه ستیت، نهوه ته نه گهر لهته و اوای میژووی خویدا - تهنها ماوهیه کی کورت رابهر و سهرکردهی (ی. ن. ک) بوايه، نهوه هر زوو شان و بیتوانایی نهو پیاوه ئاشکرا دهبوو، بویه ههمیشه خوی لهپال مام جهلال ناوه بهلام حهزی سهرشیتانهی بوون بهسهر کرده گیانی یاخی بوونی ناوه ناوه تیدا رواندووه کهچی بلقی یاخی بونه کهی لهنیو ئاژاوه گیریدا، بهزووی پوچه له دهیتوه .

۶- پیاویکه نهوهی ندهی لهگهل ساتهکانی شهر و خوین رشتن تهبايه، نهومنده دوستایه تی لهگهل ناشتی و پیکه وه ژیانی لایه نه سیاسیه کان نییه، نهوشیروان لهته و اوای پرؤسهکانی ناشتی خوی بهدوور گرتووه، کهچی لهقوناغهکانی شهری ناوخو روئی کاریکه ری خوی گیراوه.

۷- پیاویکه لهروی فکر و تیورییه وه زوړ زیره که و بهتوانایه و خاوهنی هیژیکي لهبن نه هاتووی نوسین و دارشتنه، بهلام هیچ سودیکي لهو توانا و بیرمه نديیهی خوی وهرنه گرتووه، بهتایبهت نه زیره کییهی نهی توانیوه پارسهنگی لایه نه روکاریه کهی بوړاست بکاته وه له گرفت و گرئی دهرونی رزگاری بکات، بهداخه وه کاک نهوشیروان نه گهرچی زوړیش زیره که نه گه شتوته نهو راستییهی که جوانی مروف تهنها ستایلی سهر و چاو نییه، بگره جوانی کاریکه ر، بزه و خنده و قسهی خوښ و خوشه ویستی و گیانی لیبوردن و ئاشتیخوازییه، بههمش نهوشیروان بهم ههمو توانای فکر و زانستییه وه نهی توانیوه لهگرئ دهرونییه کی رزگاری بیت، تهناهت ئیستاش که لهبهشی کوتایی ته مه نیدایه بهدهستییه وه ئازار دهچیزیت.

۸- هیتلەر، سەرکردەى حزبى سۆسیالستى ئەلمانى، يەككە لەو سەرکردانەى گەرتى مەرونى لەگەڵ روخسارى خۆى ھەبوو، لە بەژن و بالاي خۆى نارازى بوو، چاويكى خيل و خوار بوو، بۆيە زۆر رقى لە روخسارى خۆى دەبوو، ھیتلەریش بەرلەوھى بگاتە دەسلەت دروشمى (گۆران) ى ھەلگرتبوو، ويكچونيك لەنيوان نەوشىروان و ھیتلەردا ھەيە، چ لەگەرت و گرتى مەرونى چ لەروى توند و تيزى و چيزوەرگرتن لە شەپ و خوينرشتن، لە دوشمى گۆرانیش ويكچونيك زياتر قول دەبیتەو، بەلام ھیتلەر بەھىمايەك بەتەواوى لە نەوشىروان جيا دەكریتەو، ئەويش ئەوھىە كەھیتلەر باوھرى بەخۆى زۆر بەھيز بوو، ھەرگيز نامادەنەبوو لەژېر سايەى كەسيكى تر بژيت.

۹- كاك نەوشىروان لە ميژووى خۆى سەلماندىيەتى پياوى رۆژانى تەنگانە نىيە، بەتايبەت بۆ رابەر ايەتيكردن، ئەوھتا دەگيرنەوھ لەكاتى دوا شكانەكانى ھيزى پيشمەرگە و ئاودیوبوونى (ى. ن. ك) بۆ دیوى ئيران لە سالى ۱۹۸۸، ئەوكاتە مام جەلال لەكوردستان نابيت، نەوشىروان كەسى يەكەم دەبیت لە قاسمەردەش بەفەرماندە و پيشمەرگەكانى يەكيتى دەلّيت " ئەوھى تەسليم بەرژيم دەبیتەو ئازادە، ئەوھى دەجيتە ئيران ئازادە، بەلام ئيمە ئيدى ناتوانين پيشمەرگە بەخيو بكەين باھەر كەس بريار لە چارەنوسى خۆى بدات " بەلام زۆرى پيناجيت مام جەلال دەگەريتەوھ و رەى خەلگەكە بەرز دەكاتەوھ پينان دەلّيت نابيت ھيچ كەس بەملا و بەولادا بروات، بارودۆخ دەگۆرّيت و ئيمەش دەتوانين باشتر لەجاران خۆمان ريكبەخەينەوھ بۆيە ئەگەر (ى. ن. ك) بەتەماى نەوشىروان بوايە لەو رۆژوھ كۆتايى پى دەھات ئەوھش بەلگەيەكە گەرجى ئەو پياوھ زۆريش ھەزى لەرابەر و سەرکردەى يەكەمى يەكيتيە بەلام لەرۆژە سەختە و مەرجەرخانەكان چاؤ لەسەر كەردەيەك دەگيرّيت سەرگردايەتى و مەزەكەى بۆيكات، بۆيە ئيستاش كە دۇنيای ويّرانكردوھ بە دروشمەكانى گۆران كەچى جورئەتى ئەوھناكات لەژېرسايەى يەكيتى بوون دوربكەويتەوھ. دژى يەكيتيە، بەلام جارئ لەژېر سايەى مام جەلالە ھەرگيز جورئەتناكات جياببیتەوھ و بە سەزگردايەتى خۆى حزبىك رابگەيەنيّت. سەرگردايەتى (ى. ن. ك) بالى ريفۆرمى بەيانكردوھ، بۆئەوھى ھەمو كاتيك بەئاسانى بتوانيت بخزيتەوھ ژېربالى مام جەلال . لەسەر ئەو بنەما راستييانە دئىيای ھەموو كەسيك دەكەمەوھ كە نەوشىرزان ناتوانيت لە مام جەلال جودا ببیتەوھ، ئەوھش نەوھك لەبەرئەوھى ھەز ناكات. بگرە توانا و جورئەتى رابەر ايەتى خەلگى نىيە.

بالی ریفورم و کۆسرت رەسول دەیانەوئیت کۆنگرەى سىیى یەکییتی کۆنگرەى تۆلە کردنەو و بیئت لە تالەبانی

ئەحمە میرە

یەکییتی و ترس لە کۆنگرە

تەنھا خودا و مام جەلال نەبیئت کەس نازانیت کۆنگرەى یەکییتی دەبەستریت یان نا؟
تەننەت دواى چەندینجار دواخستن هەتا ئیستا کەس نازانیت بەدیاری کراوى کەى کۆنگرە
دەبەستریت لەروى عەمەلیشەو و جگە لە هەللاى ئیعلامى یەکییتی، هیچ ئامادەکارییەکی
ئەوتۆى نەکردوو و بۆ کۆنگرەکەى کەماوێ سالیکە بەرپرسە بالاکانى دەلێن بەم نزیکانە
دەبەستریت ئیستا هەموو شتێک لەدەست مام جەلالدايە. تەنھا ئەو دەتوانیت بریار بدات کە
کۆنگرە دەبەستریت یان نا؟ رەنگە تالەبانی لەمەدا هەلۆستەیهک بکات ئەگەر زانى
ئەنجامەکانى کۆنگرە نابیتە هۆى هەلۆشاننەو و یەکییتی، ئەوا کۆنگرە دەبەستریت و
ئەگەر زانیشى ئەنجامەکانى کۆنگرە کیشە دەنیتهو و ئەوا کۆنگرە نابەستریت.

لەهەموو بارێکدا دەتوانین بلیین یەکییتی ترسنۆکترین حزبى کوردییە لەبەستنى
کۆنگرەدا، کە لەماوێ (۲۳) سالى تەمەنیدا تەنھا دوو کۆنگرەى بەستوو. رەنگە ئەم
ترسنۆکییەى لەجیگای خویدا بیئت، چونکە ئەگەر بۆ حزبەکانى دیکە کۆنگرە جیگەى
چارەسەرکردنى کیشەکان بووبیئت ئەوا بۆ یەکییتی شوینی تەقینەو و گەورەبوونی
کیشەکان بوو، ئەمساڵ لە کوردستاندا جگە لەیەکییتی چەندین حزبى دیکە کۆنگرە
دەبەستن، بەلام لەهەموویان گرنکتر کۆنگرەى یەکییتیە کە هەموو لایەک بەوردی
چاودیری دەکەن ئەو کۆنگرەیهى رەنگە بۆ دواجار کۆتایى بە میژووى حزبێک بەیئیت
کەناوى یەکییتیە و لەهەمان کاتیشدا رەنگە ئەو کۆنگرەیهى یەکییتی لەروى هیزەو
بگیریتەو بۆ سالانى هەشتا و بەرە لەژێر پێى پارتى دەرپەینى.

تالەبانی بەناسانى پێکى شەرابى سەرکەوتن هەلئادات.

یەکییتی نیشتمانى کوردستان کە لەماوێ سى و سى سالى تەمەنى خۆیدا تەنھا دوو
کۆنگرەى لە سالانى (۱۹۹۲ - ۲۰۰۰) دا بەستوو، پێشتریش کۆمەلە سى کۆنفرانس و

شۆرشگىرانىش دوو كۆنفرانسى بەستوۋە، لە ئىستادا يەككىتى چاۋەرىي كۆنگرەى سىيە كە چاۋدىرانى سىيى، ئەم كۆنگرمىيە بە كۆنگرەى مام جەلال ناودەبەن نەك كۆنگرەى يەككىتى چونكە تالەبانى ئامادەكارىيەكانى پېش كۆنگرەى بە جۆرېك كىردوۋە كە سەرکەۋتى خۆى و بالەكەى مسۆگەر بىكات، لەگەل ئەۋەشدا تاشىستا بەستىن و نەبەستىنى كۆنگرە بەقولى لە ئارادىيە و تۆپەكە لەقاچى مام جەلالدىيە هېشتا شەقى سىياسى لەو تۆپە شومە ھەئەداۋە كە رەنگە گۆل پېنەكردنى، دۆرانىكى چاۋەروان نەكراۋ ئاراستەى بالى تالەبانى بىكات، راستە بالى تالەبانى لەناۋ لەھەئىزاردنەكانى يەككىتىدا بە براۋەىي ھاتنەدەر. بەلام ئەم بىردنەۋەىيە سەرکەۋتىن و دەست بەسەرگرتنى يەككىتى بۆئەم بالە بەتەۋاۋى مسۆگەر نەكرد، بەلگو بارودۆخەكە گۆرا و يەككىتى توشى ئىفلىجىبونىكى گەۋرە كىرد، بەتايىبەتى بېياكبوون بەرامبەر بە چۈنەدەرۋەى نەۋشىروان مستەفا و دۋاجارىش قورسايى ئەو لەسەر بەشىكى بەرچاۋى كادر و رېكخستەكانى يەككىتى زۆرېك لەشتەكانى ئاۋەژوۋ كىردوۋە و نەيھېشت تالەبانى ھەروا بەئاسانى پىكى شەرابى سەرکەۋتىن ھەئىدات. راستە سەرەتا بەرپرسە بالاكانى ئەم بالە وىستان نەيارى خۆيان بىكەنە دەرۋەى حزب و لەم روۋەشەۋە ھەندىك كارييان كىرد و بۆچونيان ۋا بوو. مادام پارە و دەسەلاتيان لەبەردەستايە، دەتوانن يەككىتى بە وىستى خۆيان بگۆرن، بەلام ھېشتا ترسى ئەۋە لەئارادىيە كە ھاۋكىشەكان لەناكاۋدا ئاۋەژوۋ بىكەنەۋە، ئەۋكات تالەبانى توشى شۆكىكى چاۋەرواننەكراۋ دەبىت، بەتايىبەتى لە ئىستادا كەۋردە ۋردە خەرىكە سەرکەۋتىن بالى تالەبان لە ناۋىيەككىتىدا بەرە و كالبونەۋە دەجىت و بالەكانى تر لەناوخۇ و دەرۋەى يەككىتىدا پەگ دادەكۋتىن و نارەزايىيەكانى ناوخۇ يەككىتىش رۆژ بە رۆژ لەزىادبوندىيە زىاتر لەھەموو شتىش ئەۋەى كەسەرکەۋتىن بالى تالەبانى دەخاتە ژېر پىرسىارۋە ترسى كادىرانى يەككىتىيە لە بچوك بونەۋەى يەككىتى بەرامبەر پارتى، كەلە سايەى سىياسەتى تالەبانىدا گەيشتۆتە لوتكە.

ئەم دۆخەش ۋاى لەمام جەلال كىردوۋەكە تا ئەم لەحزىيە دوۋدلى بىت لەبەستىنى كۆنگرە و تەننەت بلىت " ئەم كۆنگرە. با ھەر نەبەستىت (مام جەلال بۇ كۆنگرە دەبەستىت؟

تالەبانى دەپەۋىت لەم كۆنگرەيەدا چەند ئامانچىك بەيىتەدى، لەسەروو ھەموشىانەۋە، ھىۋر كىردنەۋەى بارودۆخى ناوخۇ يەككىتى و كالىگىردنەۋەى بالەكانى تر و كىكردنى نارەزايىيەكانى ناوخۇ يەككىتى.

ھەروەھا دىمەھىيەت ئەم كۆنگرىمە بىكەتە كۆنگرىمە خۇنىشاندىنى سىياسى و قەرمابالىغىيەكى گەورە دروست بىكات ، بەبەنگەھىشتى مىوانىكى زۆر لەسەر ئاستى نىو دەولەتى و ئىقلىمى و ناوخۇيى مام جەلال ئەو دەرىخات كەخودى تالەبانى سەرۋىكىكى بەھىزە و يەكىتى حزبىكى خاوەن نفوز و گەورەمە، ھەر بۆيە پىدەجىت كۆنگرە لەشىۋەى قىستىفالىكى سىياسىدا كۆتايى بەكارەكانى بەھىنىت.

ھەروەھا چاۋەرى دەرگىت لەم كۆنگرىمەدا تالەبانى خواستىكى دىكە بىنىتەدى ، ئەوېش بەھىز كەردى دەسلەتتى خىزان و بىنەمالەكەيەتى لەناو يەكىتىدا بەتايىبەتى كە خەرىكە خۆرى تەمەنى خۇى بەرەو ئاۋا بوون دەجىت و لەم بارەشدا چانسى ھىرۇخان بۆھاتنە پىشەۋە، لەھەموو كەس لەبارتەرە، ھەروەھا(قوباد)ىش دەرچونى مسۆگەرە ئەگەر بىت و نارمىزوى خۇ پالوتنى ھەبىت ئەمەش ئامازەى ئەوېمە تالەبانى دىمەھىيەت سەردەمى لاۋازى بىنەمالە لەناو يەكىتىدا كۆتايى پى بىت و يەكىتى بەرە و حزبى بىنەمالە بەرىت.

ھەلېزاردن بۇ كۆنگرە چۇن دەبىت؟

ئىستا لەناو رىكخستەكانى يەكىتىدا فۆرم دابەش دەرگىت بۆئەۋى راپرسى بىكرىت لەسەرئەۋى كەئەندامانى كۆنگرە بە پى ئەنجامى ھەلېزاردنەكانى(۲۰۰۶) دىارى بىكرىن ياخود ھەلېزاردى تازە بىكرىت بۇ دىارى كەردى ئەندامانى كۆنگرە، دىارە ئەم بابەتەش بۇخۇى كىشەيەكى دىكە بۆيەكىتى دروستدەكات و رىكخستەكانى دابەشەكاتەسەر زىاتەر لە دوو بەرە، چونكە بەپى ئاكامى ئەو ھەلېزاردنە بەشىكى زۆرى كادىرەكانى بالى رىفۆرم بىبەشەدەن لە چۈنە كۆنگرە و ئەمەش واتاى واپە رىفۆرمىيەكان بەشىكى زۆرى كورسىيەكانى سەركرەدەيتى و مەكتەبى سىياسى بەجىدەھىلن لەھەمان كاتدا ھەر بەپى ئەو ھەلېزاردنە. قەبارەى بالى كۆسەرت رەسولئىش بچوك دەبىتەۋە.

سىنارىيۇكانى كۆنگرە

چاۋدېرانى سىياسى پىيان واپە كۆنگرىمە يەكىتى لە سى سىنارىيۇ بەدەر نىيە: يەكەم: كۆنگرىمە پاكىزى: (تەسفىيە): ئەگەر كۆنگرە ئەم راستىيە ۋەرىگىت ئەو يەكىتى بەتەۋاۋەتى بچوك دەبىتەۋە دەبىتە خىزىبىكى بچوكى بى كارىگەرى ئەم چۆرە كۆنگرىمە زۆرىك لە كاراكتەرە سىياسىيەكانى ناۋ بالەكەى مام جەلال لىدەكەن(مەلا بەختىار و ئەرسەلان بايز و عمر فتاح)بەلام تالەبانى تائىستا بىرارى ئەۋەى نەداۋە كە حالەتى تەسفىيەكەردن لەناو كۆنگرەدا بىكاتە ۋاقى، چونكە دەزانىت تەسفىيەكەردن لەسەرى بالەكانەۋە

هیچ ئاکامیکی نابیت چونکه ئەو بالائە خاوەنی بێکەیهکی فراوانی رێکخستن کە لە حالەتی تەسفیەکردندا ئەو بێکە فراوانی رێکخستن رەنگە رێکایەکی تر هەڵبژێرێت کە نایندەیی یەکییتی توشی مەترسییەکی گەورە دەکات.

دووهم: کۆنگرەیی تەوافی: ئەگەر کۆنگرە ئەم راستییە وەرگرێت ئەو یەکییتی پاش کۆنگرە و دوا کۆنگرە نابیت کە جیاوازی لەو دادەبێت مام جەلال دەسلەتانی زۆرتر دەبێت چونکه تەنها خۆی ئەوانە دیاری دەکات کە دێنە سەرگردایەتی ئەم ئاراستەییە لە مەکتەبی سیاسیدا بانی ئەیار (ریفۆرمی ناووە) کە پێکدێن (عەر سیدعلی و جلال جەوهر و عوسمانی حاجی مەحمود و مستەفای سەید قادر) بەناچاری پشتیوانی لێدەکەن هەرچەندە ئەوانەییە ئەم پشتیوانی لێکردنە بەخراب بەسەریندا بشارێتەو، چونکه ئەوانەییە تالەبانی دوا دانانەوێان بچوکیان بکاتەوێان لە پۆستە بالاگان دوریان بختەو، یاخود بێدەسلەتانیان بکات تەنها بەناو ئەندامی مەکتەبی سیاسی بن.

سێیەم: یەکگرتنی سێ تالە دژەکە. بەرامبەر بانی تالەبانی: ئەگەر ئەم حالەتی یەکگرتنە رویدات لە نیوان تالەکانی کۆسرت رەسول و بانی ریفۆرمی ناووە (عەر سیدعلی و جلال جەوهر و عوسمانی حاجی مەحمود و مستەفای سەید قادر) و بانی گەردەکە (نەوشیروان مستەفا و هاوڕێکانی) ئەو ئاراستەیی کۆنگرە بەتەواوی دەگۆرێت، هاوکێشەکە پێچەوانە دەبێتەو لە جیاتی ئەو تالەبانی ئەیارەکانی تەسفیەبکات، ئەو سێ تالەکە دەتوانن رەگی بانی پێرەکە لەبەنا دەرپێن و دەست بەسەر یەکییتی بگرن بەلام دروست بوونی ئەم جۆرە هاوپیەمانییتیە لە ئێستادا زۆر قورسە چونکه ماوەییەکی زۆر نییە نەوشیروان و هاوڕێکانی زەهیریکی کوشندەیان لە سەر دەستی کۆسرت و تالەکەیی خواردوو، هەرچەندە لەگەمەیی سیاسیدا برینەکان بەسارێژکراوی بازیان بەسەردا هەڵدەدرێت و لەبێر دەکرێن بۆیە لەم رووەوە لەم ماوەیدا هەست بە نزیکبونەوێەکی هاوڕێیانەیی زۆری نیوان کۆسرت رەسول و نەوشیروان مستەفا دەکرێت کە لەوانەییە ئەم نزیکبونەوێە هاوڕێیانەیی سیاسی، سەرەنجام هەوپیەمانیکی سیاسی و بەرژوونەندیانەیی هاوپیەشی لێکەوێتەو و جاریکی تر نەوشیروان مستەفا و کۆسرت رەسول وەک دوو دەنگە زەرەکە قەسەیی خۆیان بدەنەو بە گوێی تالەبانی هەست بەمەترسی بکات و مەرجەکانی قبول بکات بۆ دەرچون لەو هاوکێشەییە.

كۆنگرەي بى نوزە

مام جەلال و بالەكەي دەيانەي كۆنگرەي سى لەروى نارەزايى دەربرپنەوہ بیدەنگرتىن كۆنگرەي دنيايىت و لەلايەكى تريشەوہ پىر لە ھەللا و زاوہ ژاوترىن كۆنگرەش بىت بۆ دەرەوہي خۆي، بۆيە ھەر لە ئىستاوہ پىرگىرنەوہ لە بیدەنگرتىن دەنگە نارازى و ناياخىيەكانى ناو يەكيتى ئەرکى يەكەم و سەرەكى تالەبانى و بالەكەيەتى تالەبانى دەيەويت داوى كۆنگرە يەكيتى وەكو پارتى بىيئە خاومنى رىكخستنىكى بیدەنگ و كلۆل و ناوہند پەرسىت و بى جوئە، بەجۆريك ھەموو كەس لەناو يەكيتيدا وەلاى ھەيىت بۆ تالەبانى و بنەمالەكەي. ھەرلەم رووہشەوہ تالەبانى دەيەويت داوى بى كاريگەرگىرنى نەوشىروان مستەفا بىر لە خستىن و كەوتنى كۆسرىت رەسوليش بىكاتەوہ. تارمايى نەوشىروان مستەفا لە كۆنگرەدا.

ئەوہي تا ئىستا رونە نەوشىروان مستەفا و ھاورپىكانى (بالى گىردەكە) بەشدارى كۆنگرە ناكەن و تەنانەت دەوترىت نەوشىروان گالىتەي بەكۆنگرە دىت بەگەمەيەكى تازەي مام جەلالى دەدەمىت و پىيوايە ناتوانىت ھىچ گۆرانكارىيەك لە يەكيتيدا دروست بىكات لەگەل ئەوہشدا نەوشىروان بە پالپىشتى كۆسرىت رەسول دەيەويت يەكيتى لەدەستى خۆيدا بەيلىتەوہ، لەبەرەمبەرەشدا بالى تالەبانى دەيانەويت بالى نەوشىروان و ھاورپىكانى لەيەكيتى دابىرپىن و خۆيان بىبنە خاومنى يەكيتى ئەم بۆچونە وايگىردووە ئىستا مەلمانى نىوان بالى نەوشىروان مستەفا و تالەبانى زۆر زەقتى و ئاشكراترىبىت و نەوشىروان مستەفا رونتر لە جارەن ھەلۆيىستى خۆيان بەرامبەر بەيەكيتى و پارتى و سىستەمى سىياسى و دەسەلات لەگوردستاندا دەربرپىن، بە پىي بۆچونى بەرپىرسانى ئەم بالە ئىستا زۆر لەجارەن بەھىزترىن و توانىويانە خەلگانى زۆر لەناو يەكيتى و دەرەوہي يەكيتى و نوسەران و رۆشنىران بەرەو ئاراستەي بىرگىرنەوہي خۆيان رابكىشن تەنانەت رەنگە لەحالىەتى شكىستى تالەبانيدا رىكخستەكانى يەكيتى و جەماوەرەكەي بگەريئەوہ بۆلاي نەوشىروان وەكو سەرگىردە قبولى بىكەن.

نەوشىروان دەچىتە ناو كۆبونەوہي سەرگىردايەتى

لە دواكۆبونەوہي سەرگىردايەتى يەيتى نىشتەمانى گوردستان ئەندامانى سەر بەبالى رىفۆرم رەخنەي توندىيان ئاراستەي ئەو بىرگىرنەوہيەي ناو سەرگىردايەتى كىردووە، كەدەلىت با تەسفىيەي نەوشىروان و بالەكەي بىكرىت ئەوان وتويانە نەوشىروان رەقەمىكى

بەھىزە و ناكړيت پښتگوى بخړيت تەنانەت كۆسرەت رەسولئش ھاوړاى ئەو بۆچونەيه، كەناكړيت نەوشىروان مستەفا وەكو رەگەزىكى بەھىز لەناو يەكئيتيدا حيسابى بۆنەكړيت، چونكە بەبۆچونى ئەو نەوشىروان لە بارودۆخە سەختەكاندا يەكئيتى راگرتوو.

كۆسرەت رەسول و ئەگەرى ھاوپەيمانى لەگەڵ نەوشىروان

كۆنگرەى سىي يەكئيتى كۆنگرەيهكى بىدەنگە و مام جەلال ھەموو ئاراستەكانى ديارى دەكات و بەھىج شىوہىەك رىگە بە ئۆپوزسىون نادات لەناو كۆنگرەدا، ئەمەش ئامازدە بۆئەوہى كە كۆسرەت رەسول نابىت وەك خوى لە كۆنگرەدا بوونى ھەبىت تەنھا دەبىت لەژىر سىبەرى مام جەلال بىت، ئەمەش وا لە كۆسرەت رەسول دەكات جارىكى دىكە بگەرئتەوہ بۆلاى ئەو ھاوړىيەى كە لە ھەلئزاردنەكاندا دۆراندى تاوہكو قورساىى خوى لەناو كۆنگرەدا نیشان بەدات بۆئەمەش لەھەولئى باشكردنەوہى پەيوەندىيەكانيدا لەگەڵ نەوشىروان مستەفا، كەرنەگە دواچار ھاوپەيمانىيى سىاسى نوئى بەدوادابىت و بەرە لەژىر پىي تالەبانى دەرپهئىنى بەلام ئەم ھاوپەيمانىيىيە گرەوى لەسەر ناكړيت و تائىستا ھەنگاوى جدى لەم بارەيەوہ نەراوہ و تەنھا برىتييە لەھەندىك ئامازدە سىاسى.

فشارەكانى سەر كۆسرەت رەسول تادىت زۆرتر دەبن لەروى راگەياندنەوہ، كەنالەكانى راگەياندى يەكئيتى بايەخ بە چالاكىيەكانى نادەن و پەراويزى دەخەن و لەروى ھەژمونى خۆشى بەسەر ھەولئردا كەناوجەرگەى دەسەلاتى كۆسرەت، ئىستا رووى كردۆتە كىشە، ئەرسەلان بايز لە ھەولئردا دلدەنيشيت و زۆر جار كىشە و گرفت بۆ كۆسرەت رەسول دروست دەكات و تەنانەت لە دەرەوہى ھەولئريش، لەلايەن مالى ابراھىم ئەحمەد و مەلا بەختياروہ دژايەتى زۆرى دەرئيت، بەلام مام جەلال نايەويت لەگەلئدا تىكى بەدات، چونكە پىي وايە كۆسرە رەقەمىكى گەورەيە و فەرامۆش كردنى كارەسات بۆ يەكئيتى دروست دەكات، ئەمە لەلايەك، لەلايەكى ترىشەوہ مام جەلال دەترسىت لەھاوپەيمانىيى تازەى نەوشىروان مستەفا و كۆسرەت رەسول لە كۆنگرەى داھاتوودا، بۆيە مام جەلال دەيەيت راستەوخۆ دژايەتى كۆسرەت رەسول و نەوشىروان مستەفا نەكات بۆيە گوومان دەرئيت مام جەلال ئەم ئەركە بسپيړيت بەمالى بارزانى و پارتى.

بەرھەم صالح دەنگىكى كوزاۋە

بېش سالىك يەككىك لەبەھىزترىن كاندىدەكان بۇ جىگرتنەۋدى تالەبانى د. بەرھەم صالح بوو بەلام ھاۋكىشە سىياسىيەكان لەماۋدى ئەم سالاۋدا ھەلگەرەنەۋە و دەنگى بەرھەم صالح ئىستا زۆر بەكزى دەبىستىت ئامازەكانى ئەو پەراۋىز خستەنە ۋەكەتە دەرگەوت كە تالەبانى رازى نەبوو لەسەرئەۋدى پۇستى سەرۋكى ھەكەمەتى ھەرىمى كوردستانى بداتى بەبىانوى بەھىزى ئەۋەدە لە بەغدا.

بارودۇخى ناوخۇى يەككىتى ئىستا زۆر گۇپراۋە، مالى برھىم ئەحمەد بەتەۋاۋەتى خۇيان يەكلا كردۆتەۋە بۇئەۋدى دەست بەسەر ئايندى يەككىتىدا بگرن، ئەمەش بۇ د. بەرھەم صالح سەرمتاى ئاۋابونى ئەستىرەى بەختىەتى لەناۋ يەككىتىدا ھەم ۋەك سكرتېر و ھەم ۋەك يەككىك لە رەمزە بەھىزەكانى ناۋ يەككىتى.

گەرەنەۋە بۇ رابردوۋىيەكى نىزىك، يارمەتيدەرىكى باشە بۇ ئەۋدى لەم ھالەتە تىبگەين، ئەۋ دەمەى د. بەرھەم صالح نوپنەرى يەككىتى نىشتەمانى بوو لە ئەمرىكا لەسەر داۋاى مالى ابراھىم ئەحمەد ھىنرايەۋە بۇ كوردستان، بۇئەۋدى دورى بىخەنەۋە لە ئاگادار بوون لە پارە و بولى يەككىتى لەۋى، ۋەپەيۋەندىيەكانى يەككىتى لەگەل ئەمرىكا، چونكە نايانەۋىت بەرھەم بېيىتە رايەلى پەيۋەندى نىۋان يەككىتى و ئەمرىكاۋ خۇيان جىگاي بگرنەۋە، سەرمتا د.محمد ساير – يان داناۋ دواترىش(قوباد تالەبانى)لە ئەمجارەيان قورسەر و كارىگەرترە، چونكە قوبادئالەبانى نەك نوپنەرى يەككىتىيە، بەلكو نوپنەرى ھوكومەتى ھەرىمى كوردستانە كەيەككىتى لەبەرەمبەر ئەم نوپنەرايەتتىيەدا دەست بەردارى نوپنەرايەتى چەندىن ۋلاتى دنيا بوو بۇ پارتى. دواترىش كە د. بەرھەم صالح لە پۇستى سەرۋكى ھوكومەت لە سلىمانى نەما، ھەر لەسەر داۋاى ئەۋان بوو، چونكە د. بەرھەم دەيوپست لەداھاتى ھوكومەت بەشى يەككىتى و بەشى خەلكىش بدات، بەلام ئەمە قىبولكراۋ نەبوو لەلايەن يەككىتىيەۋە .

د. بەرھەم صالح كەلەسەر بالى تالەبانى حىسابە و ئەۋانىش راستەۋخۇ دزايەتى دەكەن، ھالى لە كۆنگرەدا باش نابىت و دەنگىكە پروو لەگوزانەۋەدى دەكات و لەدەست مام جەلالدايە، بېھىنئە سەرۋە ياخود لاى بدات، بۇيە كارىگەرى بەرھەم صالح لە كۆنگرەدا زۆر لاۋازە و ھىچ دەنگىكى ئەۋتۆى نابىت، چونكە خاۋەنى قاعىدەى رېكخستنى بەھىز نىيە و تاكە خالى بەھىزى بەرھەم صالح پىشتىۋانى ئەمرىكايە ۋە بالى تالەبانى لەھەۋلى

ئەۋەددايە لەرئى قوبادەۋە ئەم مەلەفەش لەبەرھەم صالح و مېگرنەۋە ، وەك دەوترىت (بونى بەرھەم صالح) بۇ راگرتنى ھاۋسەنگىيە و رەقەمىك نىيە بتوانىت ھاۋكىشەى ناو كۆنگرە بگۆرىت ، بەلام ھەموو ئەمانە لە قورسايى سياسى ئەو كەم ناكەنەۋە وەكو سياسىيەكى بەھىز لەئاستى تاكەكەسىدا.

مالى براھىم ئەحمەد و ناراستەى يەكبون و كۆنگرە

دواى گۆرانەكانى ناو يەكئىتى مالى براھىم ئەحمەد گەشتونەتە ئەو بروايەى كەدەبىت كاندىدى خۇيان ھەبىت، بۆمەكتەبى سياسى، سەرەتا بنەمالە پىيان باش بوو، شانازى براھىم ئەحمەد كەنوئىنەرى يەكئىتى نىشتمانى كوردستانە لەبەرىتانيا، كاندىدى بنەمالەبىت. بەلام دواتر بۆچونەكان گۆران و بنەمالە رازى بوو لەسەر كاندىد كردنى ھىروخان بۆسەر كىردايەتى يەكئىتى و دواترىش بۆمەكتەبى سياسى و دواى تالەبانىش بۆ جىگرتنەۋەى ئەو.

مالى براھىم احمد كاريگەرى زۆريان بەسەر برىارەكانى مام جەلالەۋە ھەيە، دەتوان ئەۋەى دەپانەۋىت لەكۆنگردە بيسەپىنن، بنەمالەى تالەبانى و براھىم ئەحمەد پىشنىازى ئەۋەيان كىردوۋە كە دەستەيەك دروست بکەن بۇ چاۋدېرى كردنى كاروبارى وەزارەتەكان كە كارى وەزارەتەكان و سەرۆكى ھەكەمەت رىكېخات، ئەم دەستەيەش قوباد تالەبانى سەرپەرشتى دەكات، كەۋاتە ناراستەۋخۇ قوباد تالەبانى دەبىتە جىگىرى سەرۆكى ھوكومەت و رۆلى عمرقتاح لە پۆستەكەيدا سفر دەبىت. چاۋدېرانى سياسى پىيان وايە ئەم ھەنگاۋە سەرەتاي پىگەياندىنى (قوباد)ە، بۇ پۆستى سەرۆكى ھوكومەتى ھەرىمى كوردستان. ئەو دەمەى ھوكومەت دەدرىتەۋە بەيەكئىتى، كەۋاتە لەئىستاۋە دەپانەۋىت لەگەل ۋاقىيەكەدا بگونجىن و زەمىنەسازى بۇ بکەن، بۆئەۋەى لەكاتى گۆرىنى پۆستى سەرۆكى ھوكومەتدا، يەكسەر بىتە سەرۆك وەزىران.

دەستگرتن بەكەۋاكەى مامەۋە.

مالى براھىم ئەحمەد كەئىستا كۆنترۆلى تەۋاۋى بالى تالەبانىيان كىردوۋە چاۋيان برىۋەتە ئەۋەى بەئاسانى بتوانن پۆستە گىرگەكانى تى ناۋيەكئىتى دەست بەسەر بکەن ، لىرەدا ئەۋەرسىارە دىتە پىشەۋە كەئەندامانى تى بالى يەكبون چ رۆلىكىيان لەگەمەكانى ناو كۆنگرە و داھاتوۋى يەكئىتىدا ھەيە؟

دەكرېت وەلاممەكە لەوودا كورتىزىكرېتەو، ئەوانەى لە ژېر بالى تالە بانيدا خۇيان حساب كىردوو، ناتوانن وەك رەگەزىكى كارىگەرى خۇيان بىسەلېنن، ئەگەر سەرەنج بىدەين د.كەمال فوناد توشى نەخۇشى بوو و ماوئەيكى زۆرە لەدەرەوئى ولاتە و تواناى گەمەكردنى سىياسى نەماو قورساىى لە گۆرپانەكاندا سىز بۆتەو.

د.فوناد مەحسوم - پىش راى گەيانە بوو كە خۇى بۆ سەركرىاىەتى ھەئناىژىرېتەو، ھەرچەندە ئەگەر بېت و لەم برىارەشى پەشىمان بېتەو، ئەوا ناتوانىت كاراكتەرىكى جولائ و دوور لەسىبەرى مام جەلال دەرېخات، د. فوناد مەحسوم يەككە لەگوپرايەلترىن ئەندامى مەكتەبى سىياسى بۆ تالەبانى و زۆر جارىش لە ساتە ھەستىارەكاندا مام جەلال دەى جولئىنىت بۆ گەيانەدى سىياسەتى خۇى بۆناو يەكئىتى ، ديارترىن نمونەى لەم بارەيەو بىرىتىيە لە پلىنىۆمى رابردوو يەكئىيەتى كەتايىدا دكتۆر فوناد مەحسوم لەجىاتى مام جەلال پېشنىازى لە باربردنى ھەئىزاردى لىخۇشبونى فايلدارەكانى ناو يەكئىتى خستەروو. ئەمە لەكاتىكدا، د. فوناد مەحسوم لەرابردووى يەكئىتىدا لەكاتى كۆنگرەدا ئەزمونىكى قبولكراوى نىيە، بۆنمونە: پىش كۆنگرەى دووئەى يەكئىتى، كۆمەلئىك لە شۆرشگىرەكانى كۆكرەو بۆ ئەوئى لىست دروست بكەن لە ھەئىزاردىندا، بەلام دواتر پىشت گوپى خستىن و خۇى لە سەر پېشنىازى مام جەلال چوو ھە ناو مەكتەبى سىياسىيەو سىروشتى فوناد مەحسوم وائە كە خۇى پىا و خراپ ناكات و لەتالەبانى جىا نابىتەو ھەرچى سەبارەت بە(مەلابەختىار و عمر فتاح و ئەرسەلان بايزە)، ئەمانە ھەئەبژىرن، ئەم سى كەسەى ناو مەكتەبى سىياسى. زۆرترىن ھەول دەدەن بۆ ئەوئى مام جەلال رازى بكەن، بەوئى برىارىكى توند بدات سەبارەت بەبائى رىفۆرم لە(ناوئەو و لەسەر گىردەكەش)تا لەيەكئىتى وەدەريان بىنىت.

رىفۆرمەكانى ناوئەو

رىفۆرمەكانى ناوئەو، مەبەست لە عمرى سەيد على و ھاوړىكانىيەتى لەمەكتەبى سىياسى يەكئىتى كەسايەتتەكى ترى نرىكى ئەوان وە لەنزىك نەوشىروان، كەلەسەر كىردايەتى و مەئبەند و كۆمىتەكانى ترى يەكئىتىن، ئەمانە تەنھا لەيەك رىگەو دەتوانن ئاراستەى كۆنگرە بگۆرن، ئەوئەش بە ھاتنەدەرەوئەيان لە كۆنگرە، چونكە ئىستا گەشتونەتە ئەو بروايەى كە مام جەلال ھىچ شتئىك ناگۆرئىت، ئەم بائە لەناو مەكتەبى سىياسىدا دەسەلاتيان نەماو و باى تالەبانى كۆنترۆلى مەكتەبى سىياسىيان كىردوو، لەگەل ئەوئەشدا

دەمبەست ئەو بەزەن كە رېژىمىيەكى زۆر لەناو كادىرانى خوار دەمىيان لەگەندايە كەواتە پىكەو كۆكردنەو (عمرى سىدەلى و جەلال جەوھەر و مستەفا سەيد قادر و عوسمانى حاجى مەحمود) دەبنە رەقەمىكى گەنگ لەكۆنگرەدا ھەرچەندە بوونى ئەو چوار كەسايەتییەى لەناو مەكتەبى سىاسىدا، ئاراستەيەكى ناوچەگەرى دەبەخشىتە كۆنگرەو ئەمازەى ئەوەى لىدەكرىت ئەمجارە كۆنگرەى يەكئىتى بەئاراستەى لىستى ناوچەكاندا بروات (سەلىمانى، كەركوك، گەرميان، رانىە و پشەدەر).

بادىنان لە كۆنگرەدا

بادىنىيەكانى ناوئەكئىتى، قورسايى زۆريان نىيە و تارادەيەكى زۆرىش يەكلا بونەتەو بەلاى بالى مام جەلال و ھەندىكى تریان لەسەر كۆسەرەت رەسول حساب دەكرىت، كەواتە رەنگە ھەر لەسەرەتاو رەگەزەكانى بادىنان لەناو مەملەنىيەكى كۆنگرەى داھاتووى يەكئىتى بكۆرنە دەروە و دواجار لەرئى بانگكردنى مام جەلالەو بەخۆرنەناو سەركردايەتى و لىستە تەوافوقىيەكەى خۆيەو ئەوەى جىگەى ئەمازەكردنە ئىستا لەناو مەكتەبى سىاسى يەكئىتىدا ھىچ بادىنانىيەك باوى نىيە.

مام جەلال پارتى رادەكئىشتە ناوئەكئىتىدا.

يەكئىتى و پارتى بەرئىكەوتنىيەكى ستراتىژى نىوان بئەمالەى بارزانى و تالەبانى دادەنرىت، چونكە دواى ئەم رىكەوتنە تىكەلاويەكى بەھىزى نىوان ھەردوو بئەمالەكە، لەسەر ئاستى سىاسى و ئابورىيەو ھەست پىدەكرىت، پارتىش لەم روووە درىخى ناكات، لەلايەنگرى بالى تالەبانى و بچوككردنەو بالى كۆسەرەت و نەوشىروان، چونكە پىيوايە ئەم دووبالە مەترسىيەكى گەورەن بۆ سەر ئايندەى پارتى و بئەمالەى بارزانى، كە رەنگە ئەم دوو بالە قبولى بچوككردنەو يەكئىتى بۆ ئەندازەيە نەكەن كە ئىستا بوونى ھەيە.

پارتى پىيوايە كەوتنى مام جەلال، وانا تىكچون و ھەلۆەشانەو رىكەوتنى ستراتىژى نىوانيان ھەلۆەشانەو ھەى ئەو دو رىكەوتنەش زيان لە پارتى دەدات و دەيھىنئىتەو ناو مەملەنىكان كە ئىستا بەبى مەملەنى زەق و ديار، توانىويەتى كۆنترۆلى تەواوى حوكومەت و دەسەلات بكات لەكوردستاندا، ھەروەھا پارتى ھەزەنكات يەكئىتى لەوەى ئىستا تىايەتى لاوازتر بىت، چونكە لەناو خۆيان دەترسن، ئەوان ھەزەكەن يەكئىتى بئىنئىتەو بەلام وەكو حزبى دووھم.

دەكرىت وەلامەكە لەوودا كورتىركرىتەو، ئەوانەى لە ژېر بالى تالە بانيدا خۇيان حساب كىردوو، ناتوانن وەك رەگەزىكى كارىگەرى خۇيان بىسەلېنن، ئەگەر سەرەنچ بىدەين د. كمال فوناد توشى نەخۆشى بوو و ماومىيەكى زۆر لەدەرەودى ولاتە و تواناى گەمەكردنى سىياسى نەماو قورساىى لە گۆرپانەكاندا سفر بۆتەو.

د. فوناد مەحسوم - ىش راى گەياند بوو كە خۆى بۆ سەركردايەتى ھەئنا بۆرېتەو، ھەرچەندە ئەگەر بېت و لەم برىارەشى پەشيمان بېتەو، ئەوا ناتوانىت كاراكتەرىكى جولائ و دوور لەسىبەرى مام جەلال دەرېخات، د. فوناد مەحسوم يەككىكە لەگوپرايەلترىن ئەندامى مەكتەبى سىياسى بۆ تالەبانى و زۆر جارىش لە ساتە ھەستيارەكاندا مام جەلال دەى جولېنىت بۆ گەياندن سىياسەتى خۆى بۆناو يەكېتى، ديارترىن نمونەى لەم بارىيەو بريتىيە لە پلىنيۆمى رابردو و يەككىيەتى كەتيايدا دكتور فوناد مەحسوم لەجياتى مام جەلال پېشنىيازى لە باربردنى ھەلېزاردن لىخۆشبونى فايلدارەكانى ناو يەكېتى خستەروو. ئەمە لەكاتىكا، د. فوناد مەحسوم لەرابردووى يەكېتىدا لەكاتى كۆنگرەدا ئەزمونىكى قبولكراوى نىيە، بۆنمونە: پېش كۆنگرەى دوومى يەكېتى، كۆمەللىك لە شۆرشگيرەكانى كۆكرەو بۆ ئەووى لىست دروست بكەن لە ھەلېزاردن، بەلام دواتر پېشت گوپى خستن و خۆى لە سەر پېشنىيازى مام جەلال چوو و ناو مەكتەبى سىياسىيەو سىروشتى فوناد مەحسوم وايە كە خۆى پياو خراپ ناكات و لەتالەبانى جيا نابىتەو ھەرچى سەبارەت بە(مەلابەختيار و عمر فتاح و ئەرسەلان باين)، ئەمانە ھەلدەبۆرېن، ئەم سى كەسەى ناو مەكتەبى سىياسى. زۆرترىن ھەول دەدەن بۆ ئەووى مام جەلال رازى بكەن، بەووى برىارىكى توند بدات سەبارەت بەبالى رىفۆرم لە(ناوودە و لەسەر گىردەكەش) تا لەيەكېتى وەدەريان بىت.

رىفۆرمەكانى ناوودە

رىفۆرمەكانى ناوودە، مەبەست لە عمرى سەيد على و ھاوريكانىيەتى لەمەكتەبى سىياسى يەكېتى كەسايەتییەكى ترى نزیكى ئەوان وە لەنزىك نەوشىروان، كە لەسەر كىردايەتى و مەلەبەند و كۆمىتەكانى ترى يەكېتىن، ئەمانە تەنھا لەيەك رېگەو دەتوانن ئاراستەى كۆنگرە بگۆرن، ئەووش بە ھاتنەدەرەوديان لە كۆنگرە، چونكە ئىستا گەشتونەتە ئەو بروايەى كە مام جەلال ھىچ شتێك ناگۆرىت، ئەم بالە لەناو مەكتەبى سىياسىدا دەسەلاتيان نەماو و بالى تالەبانى كۆنترۆلى مەكتەبى سىياسىيان كىردوو، لەگەل ئەووشدا

دەبىت ئەو بەزىن كە رېژىمىگە زۆر لەناو كەدىرانى خوار دەيان لەگەڵدايە كەواتە پىكەو كۆكردنەو (عمرى سىدەلى و جەلال جەوھەر و مستەفا سەيد قادر و عوسمانى حاجى مەحمود) دەبنە رەقەمىكى گەنگ لەكۆنگرەدا ھەرچەندە بوونى ئەو چوار كەسايەتییەى لەناو مەكتەبى سىاسىدا، ئاراستەيەكى ناوچەگەرى دەبەخشىتە كۆنگرەو ئامازەى ئەوەى لىدەكرىت ئەمجارە كۆنگرەى يەكئىتى بەئاراستەى لىستى ناوچەكاندا بروات (سەلىمانى، كەركوك، گەرميان، رانىيە و پشەدر).

بادىنان لە كۆنگرەدا

بادىنىيەكانى ناوئەكئىتى، قورسايى زۆريان نىيە و تارادەيەكى زۆرىش يەكلا بونەتەو بەلاى بالى مام جەلال و ھەندىكى تریان لەسەر كۆسەرت رەسول حساب دەكرىت، كەواتە رەنگە ھەر لەسەرەتاو رەگەزەكانى بادىنان لەناو مەملەتەكى كۆنگرەى داھاتووى يەكئىتى بكەرنە دەروە و دواجار لەرئى بانگەردنى مام جەلالەو بەخەرنەو سەركەردايەتى و لىستە تەوافوقىيەكەى خۆيەو ئەوەى جىگەى ئامازەكردنە ئىستا لەناو مەكتەبى سىاسى يەكئىتىدا ھىچ بادىنانىيەك باوى نىيە.

مام جەلال پارتى رادەكئىتە ناوئەكئىتىدا.

يەكئىتى و پارتى بەرپەكەوتنىكى ستراتىژى نىوان بىنەمالەى بارزانى و تالەبانى دادەنرىت، چونكە دواى ئەم رەكەوتنە تىكەلاويەكى بەھىزى نىوان ھەردوو بىنەمالەكە، لەسەر ئاستى سىاسى و ئابورىيەو ھەست پەيدەكرىت، پارتىش لەم رووئە درىخى ناكات، لەلایەنگرى بالى تالەبانى و بچوگەردنەو بالى كۆسەرت و نەوشىروان، چونكە پىيوايە ئەم دووبالە مەترسىيەكى گەورەن بۆ سەر ئاينەدى پارتى و بىنەمالەى بارزانى، كە رەنگە ئەم دوو بالە قبولى بچوگەردنەو يەكئىتى بۆ ئەندازەيە نەكەن كە ئىستا بوونى ھەيە.

پارتى پىيوايە كەوتنى مام جەلال، واتا تىكەچون و ھەلەو شەنەو رەكەوتنى ستراتىژى نىوانىيان ھەلەو شەندەو ئەو دو رەكەوتنەش زيان لە پارتى دەدات و دەپەينەتەو ناو مەملەتەكان كە ئىستا بەبى مەملەت زەق و ديار، توانىويەتى كۆنترۆلى تەواوى حوكومەت و دەسەلات بكات لەكوردستاندا، ھەروەھا پارتى ھەزەنكات يەكئىتى لەوەى ئىستا تىايەتى لاوازتر بىت، چونكە لەناو خۆيان دەترسن، ئەوان ھەزەكەن يەكئىتى بىمەنەتەو بەلام وەكو حزبى دووھم.

شتىكى ئاشكرايه لى ھەلبىزاردىنى بېشىوودا، پارتى لايىھىنگىرى باالى تالەبانيان كىرد و
رۇلىشيان ھەبوو ھەبوو بۇيە شتىكى بەلگە نەوېستە كەلەم كۆنگرەيەشدا پارتى دەيەوېت ھەموو
جۆرە ھاوکارىيەكى تالەباني بىكات و لىم رووۋەشەو بارزانى دىئىيى تەواوۋەتى داوۋەتە
تالەباني، ھەر بۇيە دەبىنىن كەدزايەتى نەوشىروان مستەفا و كۆسرەت رەسول دراوۋەتە
دەست پارتى لىلەيەنى خۇشىيەو دەزگا ئەمىنىيەكانى پارتى داوا لىھەندىك لىكارگىر
مەلەندەكانى يەككىتى دەكەن، بۇئەوۋى بچنە كۆمىتەى سەرگردايەتتىيەو بۇ ئەم راپۇرتە
چەند چاودىرىيەكى سىياسى راو بۇچونيان وەرگىراو.

بوركانە كە كەي دەتە قىتەو؟

گەرانبەو بۇ سەرخوانەكە يان مائىئاوایی يەكجارەكى

لقين. تايبەت

رەنگە تالەبانى گەشبینترین سیاسى رۇژھەلاتى ناوەرەست بىت ئەو لەو جۆرە پیاوانەيە ھەمیشە پىياوایە دۆخى سیاسى يەكىتى تەواو تۆكمە و بىگىرىيە، ئەوئى لەناوخۆى ئەم حزبەدا دەگوزەرىت نیشانەيەي مومارەسەيەكى تەندروستى سياسىيە و بەرھەمى قىولگەردنى حياوازييەكان و سىماي بىگىشەيى و يەكىتى نیشان دەتات، لەبەرەمبەریشدا نەوشىروان مستەفا ئاستى رەشبینيەكەي گەشتۆتە لوتكە و بۇ دواجار گەشتۆتە ئەو بروايەي جەستەي سياسى يەكىتى بەرگەي نەشتەر گەري چاگسازى ناگىرىت و دەبىت بەشوین بەدىلدا بگەرىين. لىرەدا ئەوئى بۇ ناوخۆى يەكىتى گەنگە پرسىارکردنە لەوئى كەئایا چ ھىزىكى سياسى خاوەن سەلىقەيەكى دىلۇماسى دەتوانىت پیاو رەش بین و گەشبینەكانى يەكىتى لەتاوئى پىكەوئى ژياندا كۆ بکاتەوئى؟ بەئى دوودلى دەتوانین ھىما بۆئەوئى بکەین يەكىتى بەھۆى كۆمەللىك كىشەي ناوخۆيى و پلانى دوژمنەكانىيەوئى ھىزى بەرھەمھىنانى سەرکردەي لەدەستداوئى، لەبار و دۆخىكى ئاوادا ھەمیشە جەستەي سياسى دەگىرىتە قوربانى بىرکردنەوئى ئەو سەرکردانەي بەردەوام لە رابردووەوئى بۇ ئىستا دەروانن و بىرکردنەوئى لە شاخ و خەباتى چەكدارى دەكەنە سەنگى مەحەكى سياسى و مەملانىيى ناوخۆيى دواي ئەو ھەموو گۆرانكارىيانەي بەسەر كوردستاندا ھاتوون، وەكەو دەوترين يەككە لە گەشتە پەشت شكىنەكانى يەكىتى ئەومەيەكە سەرکردەكان توانای دىالوگيان لاوازە و گيانى تۆلەکردنەوئى و بچوگکردنەوئى بەسەرياندا زالە. بەرادەيەك بەشى زۆرى ئەندامانى مەكتەبى سياسى لەگەل ئەو بۆچونانەدان كە لەنىوان رەش و سىي، يەككىيان ھەلئىزىر واتە يان گەرانبەوئى نەوشىروان مستەفا و بالەكەي و تەسلىم بوون بەبالى گشتى يان دەرکردن و دورخستەوئى بالەكەي.

تالەبانی و دەسلەتاتی رەھا

ئەم جۆرە بىرکردنەۋەيە كە خەرىكى مەكتەبى سىياسى يەكئىتى كۆنترۆل بىكات زەمىنەيەكى گونجاۋى رەخساندوۋە و بۇ دروست كىردنى تاكدەنگى لەناو يەكئىتىدا. لەكاتىكىدا تاكدەنگى بۇ حزبىكى فرە مېمبەرى وەك يەكئىتى بەۋاتاي لىدانى زەنگى ھەلۋەشانەۋە دىت چۈنكە رابردوۋى يەكئىتى، رابردوۋىيەك بوۋە مەملەنىكانى بوۋارى ئەۋەي پىداۋە فرەدەنگىيەكى زۆرى تىدا بىت ، زۆر جارىش ئەم فرەدەنگىيە بۆتە خۆركە و كە لىيىنى گەۋرەي لە جەستەيدا دروست كىردوۋە، لەرابردوۋا سكرتېرى يەكئىتى ھىزى كۆنترۆلكىردنى ھەموو يەكئىتى لەدەستدا نەبوو، بەلكو ئەو بۇ بىرپاردان لە كىشە جۇراۋ جۆرەكان دەگىرايەۋە بۇلاي ھاورىكانى، بەلام بەستنى كۆنگرەي دوو رۋدانى راپەرەين، سەرەتايەكى زېرەين بوو بۇ ئەۋەي تالەبانى كۆي يەكئىتى لە خۇيدا كۆبكاتەۋە و بەجۆرىك ئەو قەزايەي بىكاتە پىناسەي خۇي، كەدەۋىرەيت يەكئىتى بەۋاتاي مام جەلال و مام جەلالىش بەۋاتاي يەكئىتى. ئىتر لىرەۋە تالەبانى وردە وردە ھەموو ئاوخۆرەكانى ناو يەكئىتى وشككرد و تىكرەي دەسلەتەكانى لەمەكتەبى سىياسى و مەكتەبەكانى تر، بەپىي پەيرەو و پەسەندىكرەي ناوخۇي يەكئىتى، لە كۆنگرەي دوو دا، لەو كەسايەتىدا كۆكردەۋە كەپىي دەۋىرەيت تالەبانى.

ئەۋەدەسلەتە پەھايەي سكرتېرى گىشتى، بەجۆرىك كاردانەۋەي بەسەر مەكتەبى سىياسىيەۋە ھەبوۋە ، كە دانىشتەكانى مەكتەبى سىياسى جگە لەسەكۆي گىرانەۋەي چىرۋكى گەشتەكانى تالەبانى بۇ خۆرئاۋا و خۆرەلەت، شۋىتى گىفتوگۆي سىياسى تىدا نەدەبوۋە. لەجىياتى مەشت و مەرە سىياسىيەكان، مىزاج و تايبەتى تەحەكۇم بەتېكرەي كارەكانى مەكتەبى سىياسىيەۋە دەكات.

دوۋامونەش، بىرىتيەلە دەرگىردنى ئەۋگروپە كەلەم دوۋايانەدا خۇيان راگەيانەد بەناۋى(رەگ)و دەرگىردنى ھەلۋا بىراھىم ئەحمەد و عەتا سەرۋى و ھەموو ئەۋكەسانەي لە دىسپلىنەكانى حزب لادەدەن.

قەسەكردن لەسەر ئەم دوو جۆرە دەرگىرنە. دەۋانەيت وپنەيەكى نادروستى لەناو مەكتەبى سىياسى يەكئىتى نىشتەمانى كوردستاندا نىشان بىدات. لەبەر ئەۋەي بىرپارى دەرگىردن بەپىي پەيرەو و پىرۋگرامى حزب بىگەرەنەۋەي بۇ پىرنسىپە سىياسىيەكان نابىت و

زۆر جارىش لە دەسلەسەلاتى كۆنگرەدايە. دەرکردن لەكاتىكدا دىت كە ئەندامى حزب خيانەت بکات ياخود پېشىلى پەيرەو و پرۆگرام بکات.

پەيامىك بۇ نەوشىروان مستەفا

ئەم دەرکردنە. هيندە پەيامىكە بۇ نەوشىروان مستەفا و ئەوندە پەيوەندى بەقورسايى(رەگ)دە نىيە چونكە شتىكى ئاشكرايە كە رەگ لە كوردستاندا پېگەپەكى جەوہەماوەرى نىيە و ناتوانيت بەتەنها شوین دەستى ديارى بىت لە گۆرانەكاندا. بەلام تالەبانى دەزانيت پشتى(رەگ)، ئەو(قەد)د، زېرەيە كە چاوى لەگۆرانى سىستەمى سياسى ولاتە، ئەويش نەوشىروان مستەفايە. رەگ بى نەوشىروان مستەفا لەدواى دەرکردنى بەياننامەكەيانەو. دەمرن و دەبونە بەشيك لە ميژووى گروپە ياخيە بى كاريگەرپەيكانى ناويەكيتى نىشتمانى كوردستان، كەواتە نەوشىروان مستەفا زۆر جارىش دوور لە سىستەمى خوى هەموو ياخي بونەكان ناو يەكيتى لەدەورى كۆ دەبنەو، بەلام ئەو جۆلە و چالاكيە ساسيانەى نەوشىروان مستەفا لەناو يەكيتيدا ئەنجامى دەدات. كەم نين و زۆر جارىش بالى تالەبانى هەراسان دەكات. ليرەدا شتىكى تەندروستە بگەريئەو بۆ سەر بريارى دەرکردنى گروپى(رەگ)، كەدەتوانيت بەبريارىكى ميزاجى و شەخسى شلەزاو ناوبەرەين لەبەر دووخال لەو سى خالەى كە گروپى رەگى پى دەركران. لەبريارەكەى مەكتەبى سياسيدا ھاتووە باس لە(پارتى)و رۆلى ئەو دەكات، ناوھينانى پارتى لەناو بريارىكى سياسى ناوخويى مەكتەبى سياسى يەكيتى، ئەگەر ئامازدەبىت بۆ شتىك، ئامازدە بۆلاوازى و كەمدەستى و مەكتەبى سياسى. لەوھش سەپەر تر. خالى سى بريارەكە، رستەپەكى شۆرشيگىرى سەردەمى شاخ و هيچ پەيوەندى بە دۆخى بريارەكەو نىيە كەدەلئيت: (بۆ پيشەو). ئەمە سەرەراى ئەو كەلە كاتى برياردانەكەدان هەموو مەكتەبى سياسى كۆك نەبوون لەسەر بريارە كە و مشت و مپىكى زۆر كەوتۆتە ناو ئەندامانى مەكتەبى سياسىيەو تەنانەت دەوترى جەلال جەوھەر بەمەلا بەختيارى وتوو: ناييت تۆ لە پيشت دەرکردنى بريارىكى لەو جۆرەبىت، لەكاتىكدا خۆت قوربانى ئەو سياسەتە بوويت و ھەروەھا لەكاتى دەرکردنى بريارەكەدا دەمەتەقى لەنيوان تالەبانى و جەلال جەوھەردا رويداو. بەلام ئەندامى مەكتەبى سياسى لەسەر خەتى گشتى، لەو بروايەدان كەئەوان بەرپرس بن لە پاراستنى يەكيتى تا كاتى كۆنگرە، ئەوبريارانەش دروستن بەلام(جەلال

جەۋھەر و عمر سەيد على و عوسمان حاجى مەحمود) ۋاژۇيان نەكردوۋە (مستەفاى سەيد قادر) بەتئېينى يەۋە ۋاژۇى لەسەر بىرلەرگە كىردوۋە،
رەگ و قولكردنەۋى بىرىنەگە

كەۋاتە دەرگىزنى (رەگ)، جارىكى تر هېلى مەملانىيى ئالەكانى پانكردوۋە و كېشەكانى قولتۇر كىردن، تەننەت بەۋ رادەيەى كە ئىستا ئو پىرسىارە دروست بوۋە. كە ئايا ئالەبانى گروپى رىفۇرمى ناۋەۋە بەدەردى (رەگ) ئابات؟ كە رەنگە لەم دۇخەدا، كارىكى زۇر ئاسان بىت بەۋەى كە رەنگە ئالەبانى قۇناغى مۇجامەلە كىردن تېپەرەندىت. ھەرچەندە رەنگە ئالەبانى پەلەنەكەت. چەنكە بىرلارىكى لەۋ جۇرە گۇچانى سىياسەتى ئالەبانى خوارتردەكەت و مەرگى جەستەى يەككىتى نىزىكتە دىكەتەۋە، ھەر بۇيەشە ئالەبانى نەك بەرامبەر (ەمرى سىد على و ھاورىكانى) بىرلارىكى لەۋ جۇرە ئادات، تەننەت بەرامبەر قەدى نارەزاىى ناۋىەككىتى و ھەرەشە مەزەنەكەى سەپىرى (نەشىروان مستەفا) بىرلارى لەۋ جۇرە ئادات بۇيە ھەلەستىت بەدەردى ئەندامانى سەر بەبائى رىفۇرم و نەۋشىروان. بەجۇرىك رەنگە مانگى تىشرىنى دوۋە مانگى راۋكردنى ئەندامانى ئالەكانى ناۋىەككىتى بىت و شەپۇلى دەرگىز كەلېك كۆمىتە و مەلئەند و مەكتەبەكان بگىرتەۋە، ھەرچەندە دەبىت ئەۋە بىزانىن كە ھەمىشە ئالەبانى داۋاى ئەۋ كەسانە دىكەت، كەلەروى جەماۋەرىيەۋە بەھىزىن دەرگىزنى (ھەلۇ ابراھىم ئەحمەد) ىش لەۋەدا خۇى دەبىنىتەۋە، كە ئايا ئەم دەرگىزەش بەشېكە لەگەمە كۆمەلەيەتتەكانى ئالەبانى. كە گوللى سىياسىيان پىندەدات. پاخود پەپوۋەست بە سەرگەشىيەكانى خۇدى (ھەلۇ ابراھىم ئەحمەد) ەۋە. دۋاجار دروستكردنى (پارتى پىشكەۋتن) لەلەيەن (ھەلۇ) ە.

ئەۋەى سەلمانە كە ئەۋمەرامى سىياسى ھەيە ئەۋەى لەم دەرگىزەدا سەرنج راكېشە ئەۋەيە كەدەر كىردنى ھەلۇ دوۋ پەلى لە پىرنسىپى حزبى دور كەۋتەۋە، چۈنكە مەكتەبى سىياسى ئەنجامى نەداۋە، بەلگە مەكتەبى مام جەلال دەرى كىردوۋە، كە ئەم مەكتەبە دەسلەلەتى دەرگىزنى كەسى نىيە. ھەرچەندە دەبىت ئامازە بەۋە بگىرت كە ھەلۇ ابراھىم ئەحمەد يەككىتى نەبوۋە و مەسئولىياتى لەناۋىەككىتەدا نەبوۋە و لە كوردستاندا نەژاۋە بەۋ پىۋانەكەى (ھەلۇ) ە (ھىرۇ خان) دەمىك ئابىت ئاشت بونەتەۋە، بۇيە ئەم دەرگىزە كارناكاتە سەر پەپوۋەندىيە كۆمەلەيەتتەكانى بىنەمالەى ئالەبانى و ابراھىم ئەحمەد. چۈنكە نەك ھىرۇخان بەلگە شانازى خوشكىشى پالېشتەبى مەرچەكەى ئالەبانىن.

ئەۋەدى خويىنى كىردە ناۋ بىرىنى دەرگىدى ھەلۋا ئىبراھىم ئەخمەد ھەۋە بەجىھىشتىنى ئەۋ ھاورى سىياسىيەنى بوۋ. كە خۇيان ناۋناۋو (ئاراستەى يەكبوون). (ئاراستەى يەكبوون) بەرگەى يەك دەۋەت و بىرىك پارەى تالەبانى نەگرت. دواى ئەۋەدى تالەبانى ئەم گروپە بانگىھىشتى خوانە دانراۋەكە كىرد. ھەر زوۋ خۇيان ھەلۋەشاندەۋە ھەلۋا-يان تەنھا جىھىشت و ناۋى خۇيان گۆرى بۇ جەلالى نوئى دەپىت ئەۋ راستىيەش بىزانىن كە (ئاراستەى يەكبوون) لەلەين پافىل تالەبانىيەۋە پالپىشتى ماددى دەرگا. ئىستا سىياسىيەكان ناۋىيەكىتى لەۋە سەريان سورماۋە ئەم گروپە جى بوون، چۆن دروست بوون و جىيان كىردوۋە. چۆن ۋا زوۋ ھەلۋەشاندەۋە. پىدە جىت ھەلۋەتى دەرگىدى لەناۋ يەكىتىدا. بەردەۋام بىت تا ئەۋەكەتى نارازىيەكانى ناۋ يەكىتى دەچنەدەرەۋە يان بىدەنگى ھەلۋەبىژىرن.

نەۋشىروان مستەفا چى دەكات؟

ئەۋەدى كە تائىستا ئاشكرايە، بىرىتيە لەۋەدى كە نەۋشىروان مستەفا ھىچ بەرنامەيەكى رونى نىيە بۇ گۆران و تەننەت و تاردكانى ئەم دوايەشى جگەلە پىشنىيازىكى چەند ئەگەركارىكى جۇراۋجۇر و بلاۋ ھىچى تىرى نەخستۋتە روۋ بەدىۋىكى تردا. نەۋشىروان مستەفا پلانى گۆرىنى داۋەتە دەست خەلەك و چاۋەرى ئەۋەدەكات كەخەلەك كام لە ئەگەرە پىشنىيازكراۋەكانى ئەۋ قىۋل دەكەن. نەۋشىروان مستەفا بەشدارى شتىك ناكات كە خۇى باۋەرى پى نەبىت و نەخولقاندبى، بەلام بەرنامەى ئەم جارەى بەئاراستەيەكى تر تەرح كىردوۋە، بەۋەدى كەخەلەك چى دەلى لەسەر گۆران و كام رىگا ھەلۋەبىژىرن، تاكو ئەۋەش پىشنىۋانى لىبكات، ئەم كارەش لە ھەلۋىستى سىياسىيە وردەكان دەچىت، كەكارەكەن لەسەر ئامادەكردىنى جەماۋەر، پىش ئاشكرا كىردىنى بەرنامەى سىياسى خۇيان. تاكو ئىستا نەۋشىروان مستەفا لەناۋ كىلگەى ئەگەرە جىاۋازەكاندا دىت و دىروات ناتوانىت خۇى يەكلايى بىكاتەۋە كە گۆران لەكام رىگاۋە دەپىت. (چەك، رەخنە، كۆنگرە و حزبى نوئى) ۋەلەۋى بروايەدام ھىچ كام لەمانە ناتوانىت دۇخىكى تەندىروست بەپىنىتە گۆرى لەبەر ئەۋەدى ھەرىيەكەيان كۆسپ و تەگەرى زۆرى ھەيە. (كۆنگرە) مىكانىزىمىكى لەپەل و پۇ خوراۋە (چەك) زەمەنى بەسەر چوۋە و كىشەكان ئالۋوتىر دەكات (رەخنەش) ھوكومەتىش كۆپى لىناگرىت و حزبى نوئىش پىۋىستى بەپارە و خەلەكى دەرەۋە و بوپىرى ھەيە. بۇيە

نەوشىروان مستەفا و ھاوريكەنى زياتر ئەو ئەگەرەيان قېوئە كەبائى خۇيان لەناو يەكيتيدا تۇخ بىكەنەو و بىنە خاومەن بەرنامەيەكى جياواز و ديار لەناو يەكيتيدا.

نەوشىروان لەبەرنامە تازەكەيدا كەبەرنامەيەكى فراوانە بۇ خەلگى پېشنياز كىردو، كەدەيەوئە لەناو جەماومەرەو بېتە ناو حزب و ناو حوكومەتېش، چونكە ئەو تەواو رەشبينە لە گۇران لە حزبدا. ھەرچەندە باشترين چارەسەر لە ئىستاي يەكيتى، برىتييە لەوئەي نەوشىروان مستەفا بىر لەتۇخ كىردنەوئەي بالە كەي بىكات لەناو يەكيتيدا و بەفەرەمىي بائى جياوازي خۇي ئاشكەرابكرىت، وەك نەريتيك كە لەزۇر حزبى سياسى دنيدادا ھەبوو بۇئەمەش كەدەتوانيت قەناعەت بەتالەباني و بالەكەنى تر بەيئيت. چونكە جگە لەم چارەسەرە يەكيتى رەنگە بەرە و ھەلدىر بچيت و دواچارىش كۆي دەستكەوتە بەدەستەيئىراوەكەنى كورد بەرە و بچوك بونەوئە لەناو بچن.

نەوشىروان لەتەوئە ھەستەردەكەدەدات

لېرەدا ديويكى تىرش ھەيە كەدەبىت نامازەي بۇ بىكەين كە ناكريت تاقىامەت چاومان لە زروفي ناسك بىت و گۇرانەكان دواىخەين بۇكاتى نادايار نەوشىروان مستەفا لەم بەرنامەيەدا زۇر تەركيز دەكاتە سەر بودجە، چونكە يەكيتى و پارتى بە باسكىردنى ئەم مەسەلەيە وپ دەبن، تەنانەت ئەوان لەپېناوى مەسەلەي بودجەدا ئامادەي ھەموو سازشېكن، وەك بىنيما كەركوكيان قېولكرەد لە نيوان گرىبەستە نەوتىيەكاندا، لەم دۇخەدا نەوشىروان مستەفا دەتوانيت، ھەم يەكيتى لاواز بىكات ئەگەر بىەوئە، چونكە زەمىنەي لاوازابوونى تەواو رەخساو لەناوخۇيدا، جگەلەوانەي كە بەرژەوندىيان بە تالەبانييەو گرىدراو، كەس بەرگرى لىناكات و ھەم دەستوان بەھىزى بىكاتەو، چونكە ھەرگىز نەوشىروان مستەفا نايەوئە دەستبەردارى يەكيتى بىيت و ميژووى يەكيتى تەسلىمى بائى تالەباني بىكات.

ھەمىشە نەوشىروان تەركيز دەكاتەسەر خالى دووم لەبىر سەندنەوئەي يەكيتيدا دەبىت لەدەست تالەباني و بالەكەي، بەلام ئەم سەندنەوئەي كارى زۇرى دەوئە، لە كاتىكدا رۇژ بەرۇژ نيوان تالەباني و نەوشىروان ئالۇزترەدەبىت و ئەگەرى ئاشت بوونەوئەيان زۇر كزە.

ھەرچەندە لە ئىستادا بىرۇكەيەكى وا لەناوخۇي يەكيتيدا سەرى ھەلداو كەنەوشىروان بىيتە سكرتير و مام جەلالىش بىيتە سەرۇكى يەكيتى. ئەم ئەگەرە لاوازە زۇر دورە لەواقىي ئىستاي يەكيتىيەو مەنتىقى تىدا نييە. بەلام ئەگەر يەكە و بەشيك لەو چارەسەرە تەوافوقىيەي كەئەمرۇ لە كوردستان و عىراقدا بۇتە مۇدىلى ديموكراسيەت.

جيگرهكان بهره و كوي

دوو جیگرى ناوچهی زادهی قوناغیكى پر كیشه، له باروو دۇخىكى ئىستای وەكو يەكیتیدا چييان پئىدەكریت؟ كۆسەرت رەسول تادیت نەخۇشى تەنگى پېهەئدەچنیت و پرۆزه پرۆزه سیاسىيەكەى پاشەكشە پئىدەكات، رەنگە راستىن رستە ئەوەبیت(بەپئوانەى تېروانىنە باوەكانەوہ كە پييان وایە بالى نەوشىروان لە ھەئبزاردنەكاندا دۆران) دۆراندى سەرەكى بالى كۆسەرت رەسول بىت. چونكە رۆز بەرۆز بەره و بچوك بونەوہ دەچیت، ھەرچەندە ئەم بالە لەناوخۇى يەكیتیدا. بالىكى كاریگەر نەبوو وەك بەرپرسى راگەياندى يەكیتى لە وتاریكى رۆژنامەوانیدا ئامازەبەوہ دەكات جگە لە دوو بالى دیکە نییە، ئەمە بە دیویك بە دیوەكانیدا، ھىمايە بۆ تەوانەوہى بالى كۆسەرت رەسول، ئەگەر لە ئىستادا بالى كۆسەرت رەسول ھالى بەو جۆرە بىت، رەنگە دواى خۇى شتىك لەناو يەكیتیدا نەمىنیت بەناوى بالى كۆسەرتەوہ.

لە ئىستادا كۆسەرت رەسول كەوتۆتە خۇساغەردنەوہ لەنيوان دوو بەرداشەكەدا، كەدمیەویت ھاوسەنگى رابگریت و سود لە ھەردوولا وەرگریت، بەلام زەمەنى ئەو جۆرە یاریكردنەى كۆسەرت رەسول كۆتایی پېھات و توانای مانومەرە كردنى نەماوہ، بەتایبەتى ھەئبزاردنەكانى يەكیتى زيانى گەياند بە گەمە سیاسىيەكانى كۆسەرت رەسول و خۇرى مناومەرە كردنى ئاواكرد. ئىستا نەوشىروان لەنيوان دوو بەرداشى زبەر دایە، كەھىچ مانايان ئەوى تریان قبول ناکات. ھەرچى سەبارەت بە بەرھەم صالحە ئەوا ئەمیان توخمی زۆرە و زۆر زیاترە لەوہى كە چاومرئى دەكات كە بەدەستى ھیناوە. بەپېچەوانەى كۆسەرت رەسولئەوہ كە گەشتۆتە لوتكەى خەونەكانى بواری چوئە پېشەوہى بەرھەم صالح زۆر زیادى كەردووە، بەلام دەبیت ئەوہ بزانین كە دواى تالەبانى شوینی ھەردوو جیگرەكە لەقە.

سليمانى لەیەكیتى ھاتۆتە دەرەوہ

وەكو پېشتر ئامازەمان بۆكرد، ئەگەر بىت و يەكیتى بەره و پارچە پارچە بوون بروت، نەك سەرگردایەتى يەكیتى زيان دەكات بەئكو ئاراستە دیارە سیاسىيەكان لەھەريما دەگۆریت، تەنانەت وولاتانى ھەريمی و ئەمريکا و چاودېرى رەوشى ناوخۇى يەكیتى دەكەن و چارەنوسى يەكیتى كاردانەوہى زۆرى بەسەر چارەنوسى كوردەوہ ھەيە لەعیراقد، چونكە ھاوسەنگىيەكان تێكەدەچن و بارى ئاسايش دەشپۆت و بگرە حزبىكى وەك پارتى لە غيايى يەكیتیدا دەبیتە حزبىكى تاكرەوہى.

ئەوئەي ئەگەرەكانى لەت بوون لەناو يەكئيتيدا زىاد دەكات غىيابى سەيمانىيە لەناوئەندى
 برىاردانى يەكئيتيدا، سەيمانى ئىستا لەلايەن خەلكى تىرى شارەكانى كوردستانەو داگىر كراو
 و نوزەي لەبەر براو، لە كاتئىكدا لەسادهترىن هەئسەنگاندا، دەتوانىن بلىن يەكئيتى بەي
 سەيمانى حزبىكى بچوكە. ئەگەر سەرەنج بەدين دام و دەزگا هەستيارەكانى يەكئيتى و
 ئەوبەشەي حەكەمەت كە بەدەست يەكئيتى نىشتمانى كوردستانەيە، دەبين سەيمانى
 بەتەواوتى ونە.

دەزگا هەستيارەكانى يەكئيتى و بەرپرەكانىيان و شوئىنەكانىيان لەناو حزب و حوكومەتدا
 فەرماندەي گشتى هئىزى پىشمەرگە مام جەلال (كۆيە)، سەرۆكى پەرلەمانى كوردستان
 عەدنان موفتى (هەولێر) جىگىرى سەرۆكى هەرێم كۆسرت رەسول (هەولێر)، دەزگای زانیاری
 د. خەسرەو گول محمد (خانەقین)، مەكتەبى رىكخستن ئەرسەلان بايز (هەولێر)، مەكتەبى
 راگەياندن ئازاد جوندپانى (هەولێر)، مەكتەبى رىكخراوە ديموكراتىيەكان مەلا
 بەختيار (خانەقین)، مەكتەبى بىر و هۆشيارى مامۆستا جەعفر (خانەقین)، سەنتەرى
 لىكۆلئىنەوئەي ستراتىژى فەرىد ئەسەرد (هەولێر) ئاسايشى گشتى مامۆستا
 سەيفەدين (هەولێر)، جىگىرى فەرماندەي يەكئيتى مستەفا سەيد قادر (رانيە)، مەكتەبى
 پەيوەندىيەكانى دەرەو مەلا بەختيار - سەرپەرشتيار (خانەقین)، و مزارەتى ناوخۆ
 عوسمانى حاجى مەحمود (كفرى)، وەزىرى هەرێم بۆ كاروبارى دارايى بايز
 تالەبانى (كەركوك).

يەكيتى بەبى (نەوشىروان مستەفا) كۆنگرە بېستى زەرەر ئەكات.

شەھىد ئارام بىمايە كۆمەلەي تەسلىمى يەكيتى نەدەكرد

ئاۋات قارەمانى

دەربارەي رەۋش و سىياسى حزبى ئەمرۆي كوردستان و دەنگۆكانى پىش بەستنى سىيەمىن كۆنگرەي يەكيتى، "شەن" بەپىۋىستى زانى دەربارەي پىرسىارگەلەك لەگەل " ئاۋات قارەمانى " ئەندامى سەرگىردايەتى كۆمەلەي رەنجدەرانى كوردستان پىشوو بوو، قارەمانى بەوردى لە مېژووى كۆمەلە و يەكيتى ئاگادارە ئەو كەلە سالى ۱۹۴۸ لە گوندى " قارەمان " ى ناۋچەي قەرەداخ لە دايك بوو لەسالى ۱۹۷۱ لەگەل كادىرە سەرتايپەكانى كۆمەلەدا دەستى بەكارگىردن كىردوو بەوھۆيەو نەيتوانيوە درېژە بە خويندن بدات و پىش ئەوەي بېيىتە رېكخستنى كۆمەلە، لەسالى ۱۹۶۴ وە لە ناۋرىزەكانى پارتى شۇرشى ئەپلول دا كاريكردوو، ئەندامى كۆمىتەي ھەلەمەت بوو كە لە ھەفتاكاندا لە سلىمانى دروستكرا بوو، لە كۆنفرانسى (يەكەم و دووھم) كۆمەلە دا بەشدارى كىردوو و لە كۆبونەوہى " نۆكان " كراو بەئەندامى سەرگىردايەتى كۆمەلە كىتبى ياداشتەكانى بەناۋى (رېگا بارىكەكان) بلاۋكردۆتەوہ.

فكرى كۆمەلە تەنھا لەناو جەلاليدا ھەبوو

قارەمانى دەربارەي كارگىردنى وەكو كۆمەلە وتى: لەگەل شەھىد جمال تاھىر دا كەھەردووكمەن جەلالى بووين دواى بەيانى ۱۱ ئازار گىفتوگۆي ئەوہمان كىرد كەئايە كېشەي كورد چارەسەر بوو يان نا، لەو رووہوہ مەن بە " جمال تاھىر " م وت: كېشەي پىموانىي كېشەي كورد چارەسەر بوپىت، دەربارەي مېژووى " كۆمەلە " ش، قارەمانى وتى: كۆمەلە لەسەرەتادا وەكو فكر ھەبوو، دواتر رېكخست، لەگەل ئەوہ كەنسكۆي شۇرشى ئەپلول رويدا كۆمەلە راگەيەنرا، لەسەردەمى بەيانى ۱۱ ئازاردا پارتى دەسلەلاتى ھەبوو، مەسەلەي " پاراستن " ھەبوو، ئەبوو زۆر نەيىنى بوايە، نەتدەتوانى رېكخست بىكەيت و لەگەل خىزم و ھاورىكانتا كارت لەسەر فكرى كۆمەلە بىكردايە، تەنھا لەناو جەلاليدا ھەبوو، كاك نەوشىروان و شەھىد شازاد و مەحمود مەلا عىزەت و فەرەيدون عبد القادر خالە شەھاب و فوئاد

قەرداغى و كۆمەللىك كەسى دىكە لەو سەردەمەيا فەكرى جىاوازيان ھەبوو، لەو كاتەيا زياتر باوى فەكرى " ماويەت " بوو، كۆمەللى رىكخستنى ئىرانى ھاتبوون لەناو جەلالىدا بوون بەناوى ماويەو كە زياتر كاريگەريان ھەبوو، ئىستا برادەرى وامان ھەيە دەللىت من لە(ھەفتاكان) ھو پەكيتىم ! بابەگيان ھەفتاكان پەكيتى ھەر نەبوو.

بۇچونى جىاواز ھەر لەسەرەتاو ھەبوو

قارەمانى كەدپتەسەرباسى سەرەتاى كۆمەلە دەللى دەربارەى رۇژگار و بىر و باو ەرى ماركسى و كوردستانى بوونى، ھەندى لەو برادەرەنە بۇچونيان جىاوازه بەو ەى كە ئىمە دەبىت رىكخستنىكى تازەى ماركسىمان ھەبىت بەلام كوردستانى نەبى عىراقى ئەبى، لەوانە(فوتاد قەرداغى) و(فازل) و كۆمەللىك برادەر كەپپيان دەوترىت عىراقچىتى دەكەن، ئەوان پپيان وا بوو كە دەبىت لە عىراقدا يەك حزب ھەبىت، بەلام ئىمە وەك مىللەتى كورد لەبەرئەو ەى ھەم چەوساندنەو ەى نەتەو مەكمان ھەيە، ھەم چەوساندنەو ەى چىنايەتى، كەواتە پپويست بوو لەبەرئەو واقعە وا كار بكرىت ئىمە واقعە نەتەو مەكمان پپش خست كە رىكخستى ماركس و لىنىنمان ھەبىت بۇئەو ەى بتوانىن مەسەلە نەتەو مەكمان پپش چارەسەر بكات نمونەى " حزبى شيوعى عىراقى " و كۆمەللى حزب و كۆمەلەم ھىناو مەتەو كە سەرەكەوتنى بەدەست ھىناو. تائىستا لەجىبەجىكرەندان.

كۆمەلە و دروستكرەنى كادىر

" ئاوات قارەمانى " دەربارەى چۇنيەتى بلاوبونەو ەى فەكرى ماركس و لىنىن لەرى كىتب خويندەو ەى و دروستكرەنى دەستەى رۇشنىرى گروپى فەكرى و بۇنمەنە جمال تاهىر بەمنى وت ھەزەكەم دابىشىن و كىتب بخوينەو ەى، منىش پپم وت: خويندەو ەى دانشتنى(دوو كە سى و سى كەسى)ت، بۇچىيە ھەركەسى لەلايەن خۇيەو ەى ھەزى لىيەتى دەتوانى بخوينىتەو ەى، دواتر " جمال تاهىر وتى: ئەو كىتبەنە دەخوينىنەو ەى كەباسى شۇرشى دونيا دەكات و بزانىن چۇن سەرەكەوتن و شكستيان بەدەست ھىناو ەى، دەبىت زانىاريمان ھەبىت دەربارەى ئەو شتانە، ئەو كىتبەنەى دەمان خويندەو ەى كاريگەرى زۇرى ھەبوو، رەفتارى كادىرەكانى ئىمە و پپشمەرگەى كۆمەلە نمونەى بوو لەناو خەلكدا خۇيان گونجاند بوو، بۇ نمونە / كادىرلىك كە دەچوو ەى ناو خەلكى لادىكانەو ەى دەيانپەرست، ئەو ەش بزەن كە كارەكانى كۆمەلە لە كەركووك و سلىمانى و ھەولير و بادىنان و بەغداد، بەرپو ەى دەچوو چەندىن كادىرى كارامان ھەبوو.

كۆمەلە بۇ ئۆلە دەروست نەبوو كە يەككىتى دەروست بىكات

لەمانگى ۵ ى سالى ۱۹۷۸ كۆپۈنەۋەيەكك لەنۇكان كرا كە ئەۋكاتە كاك ئارام شەھىد بوبو، كاك نەۋشىروان و برادەرانى دەروە ھەموۋيان ھاتبۈۋ، ئىمەش چوبۈۋىن، كاك نەۋشىروان پېشنىارى كىرد كە تائىستا كۆمەلە سەر كىردايەتتەكى نىيە و ئەۋ سەر كىردايەتتەكى ھەيە لەبەغداد گىرا بوو، لەۋانە(خالە شەھاب و كاك فەرەيدون و عمرى سەيد على و كۆمەلەئىكى تر)كە كەس ۋەكو سەر كىردە لەدۋاى كاك ئارام كە كۆمىتەى ھەرئىمەكانى دەروست كىردبوو دەرئەكەۋت، بۆيە پېشنىارەكەى برىتى بوو لەۋەى پېۋىستە سەر كىردايەتتەكى ھەيەت، دەر بارەى ئەۋەى لە كىتەبى،(رېگا بارىكەكانى)دا باسكى دانسقى تىايە دەر بارەى شەھىد ئارام شاسۋار ئەۋسەردەمەش كە قارەمانى زۆرنىزىك بوۋە لىۋەى وتى: ماۋىيەكى دور و درىژە ھەم لەشار، ھەم لەدەروە لەگەل شەھىد ئارامدا بوۋم بەۋاتى ۋە مەۋقەكى بە كىردەۋە لەسەر كىردە باشەكانى كۆمەلەبوو، ئەلئىم شەھىد ئارام بىمايە كۆمەلە چارەسەر نەدەبوو، بەرەۋ پېشەۋە دەچۈۋ رېكخراۋىكى سەر بەخۇ بوو چۈنكە برواى تەۋاۋى بەراستى ھەبوو، كۆمەلەى تەسلىمى يەككىتى نەدەكرد، پېم وايە كۆمەلە بۇ ئۆلە دەروست نەبوۋە كە يەككىتى دەروست بىكات چۈنكە مەن بۇخۇم كە چۈۋمە دەروە لەسالى ۱۹۶۷ بۇ پېشەمەركايتەى كە ۋەكو بەرپەرس لەناۋچەى قەرەداغ و گەرميان بوۋم، ئەسلەن باسى يەككىتەم نەكردۋە چۈنكە لەناۋ يەككىتى نەمام، كەلە سۈرىا نامەپەك ھات تا ئىمە كۆمەلەئىك رېكخستەن كۆبەكەينەۋە لە خەلگە نىشتەمانىيەكان و تىكۋشەرەكان و ناۋى بنىين يەككىتى، لەبەر ئەۋەى ھەموو كەس نابىت بەماركىسى " ئەمە ۋەكو چەترىك، بەھىساب يەككىتى يەككىتى دەبىت بەچەترىك و كۆمەلە ناۋەروكەكەى بىت، يەكەمجار كىرەكە ۋا بوو، دۋاتەر ۋا دەرئەچۈۋ كۆمەلە لەيەككىتەدا تۈنرايەۋە.

كۆمەلە و گىرنگىدان بەگەنج

ئەۋانەى دەبۈنە ئەندامى كۆمەلە و كادىرى كارا نەبوۋ، زىاتەر گەنجەكان بوۋن لەناۋ(خۈيىندكاران و رۆشنىرا و مامۇستايان)دا گەشەيان كىردبوو، خەلگىش ئەگەر كۆمەلەش نەۋۋبىت ئەۋا پىشتىگىرى لە سەدا سەدى كۆمەلەى دەكرد و دەيانىنى ھەموۋى گەنجە و ئىمەش ھەموو گەنج بوۋىن و ئىمەش ھەموو گەنج بوۋىن و گرو تىنىكى زۆرمان ھەبوو، كۆمەلەش ۋەكو فەركىكى ماركسى - لىنىنى ھەبوو، لەناۋ تۈيۋى خۈيىندكاران و

رۆشنفكراندا زۆر بوو، بەلام مەسەلە قەومىيەكە كەلەناو جوتياران و خەلكى گشتى كورددا زۆرە كارىگەرى ھەبوو كەزۆرتريتيان لەدەرەوئى شۆرشەكە و كۆمەلە كۆبونەو.

يەكيتى بەبى نەوشىروان مستەفا كۆنگرە بېستى زەرەر دەكات

قارەمانى سەبارەت بەبارودۆخى سياسى ئىستاي كوردستان، پىيى واىە ھەمو شتێك بەرزەوھەندىيە، لەسەرەتاو سەركردايەتى كورد گەورەترين ھەلەمان ئەو بوو كەلەگەل رزگار بوونى عىراقدا كەركوكى چارەسەر بگەردايە نەك ئاوا ئىستا بەپەلە بگەونە خو، مەسەلەى كەركوك وەك ئەو واىە: من مائەكەى خۆم خانووەكەى خۆم كەتاپۆيە لەسەر خرم واتا بەرەسمى مولكى خۆمە و بىم لەگەرەكەكەيا بەخەلك بلىم ئەرى خەلكيەنە ھەلزاردن بگەن ئەم خانوو ھى منە يان ھى من نىيە ! بەبۆچونى من كەركوك وا بوو، بەدرىزايى ميژوو سەدەى رابردوو كورد لەسەر كەركوك شەرى كردوو، شۆرشى ئەيلول لەسەر كەركوك تىكچوو، گەتوگۆكانى سالى ۱۹۸۴ يەكيتى لەگەل سەددام حوسين لەسەر كەركوك تىكچوو، بەلام لەكاتىكدا حوكومەتى بەعس روخا ئەوا تۆ بۆخۆت گەورەترين دەسلەت بوويت لەكەركوك دا و بۆ كەركوك وت ئى كرد؟.

سەبارەت بەسياسەتى دەرەكى و ئەمريكا و ولاتانى ناوچەكە ئاوات قارەمانى وتى " پىم واىە دەولتانى دراوسىچى عىراق ھەر ھەموويان لە عىراق زياتر دژى ئىمەن كورد دەبىت پشت بەخۆى بېستىت نەك بەتەماى امريكا و ولاتانى بىت و خىرى پى بگەن، چونكە امريكا بەرزەوھەندى خۆى چۆن بىت وادەكات، وەزعى سياسى كوردستانىش ئاسايە چونكە كورد راھاتوو لەسەر بارو دۆخەكە نابىت دەربارەى خواستەكانى گەلەكەمان تەنازول بگەين لەوخەباتەى كە چەندىن سالە ئىمەى خەلكى لەبرسا بەكوشت دەدەين و دەبىت زىرانە مامەلەى لەگەلدا بگەين، سەبارەت بەبار و دۆخى ناويەكيتى و قارەمانى وەك كادرى كۆنى كۆمەلە و ھەلسوراويكى سياسى پىيى واىە كە يەكيتى فيرە، يەكيتى يەكەكە لەلايەنەكانى كە ئەوھىە ھەر لەسەرەتاي دروست بونىيەو بەسى بالەو ئەم مەملەتيەيان ھەبوو.

لەوھەلامى ئەو پرسیارەى كە ھەرچەند مەملەتيەكان سەخت بوون و، ئەو نەگەشتۆتە ئەوھى يەكەكى وەكو نەوشىروان مستەفا لەيەكيتى دەست لەكار بگىشيتەو، ئەویش وتى سەردەمى شاخ لەبەرئەوھى دوژمن لەناو ولات رژىمى بەعس بوو ، بەلام ئىستا شەرى بەعس نەماو، سەردەمى شەرى لاينەكانى دىكە نەماو، پىمواشە گەر كاك نەوشىروان

بیتوانیایه دەسلاتی هەبوايه لەومزعهکه وەکو لەشاخ هەیبوو، ئیستاش هەیبوايه بیتوانیایه
ومزعهکان بگۆڕی و بەره و باشی بەریت، مانەوهی لەناو یەکییتیدا زۆر باشتەر دەبوو، بەلام
کە دەسلات نەبیّت، ئەوه هاتنە دەرەوهی باشتەر بوو. یەکییتی لەم سەردەمەیا کۆنگره
بەستی بەبی نەوشیروان مستەفا زەرەر دەکات.

نومیدم بە کۆنگرهی یەکییتی نییه

قارەمانی دەربارە دیو بەلەسەرەکییهکی یەکییتی وتی: ئیستا مەسەلەکه ئاشکرایه لەناو
هەموو مەلەبەند و ریکخستەکان و سەرجهەم ئۆرگانەکانی حزب و حوکومەت دووبەرە
جیاوازه، وەکو ئەوه وایه چاوی خۆمانی لێ بنوقینین ئەگینا ئەوه راستییەکهیه، ئەگەر
تەوافوق و ریکەوتنیک نەبیّت لەسەر کۆنگره که چۆن دەچنە کۆنگره و حیساب بۆ بەلەکهی
نەوشیروان مستەفا نەکرێ و زۆرییهتی، کۆنگره ناگیریت لەوانەش بیّت بگیری و بیّت بە
هۆسە، پێم وایه که کاک نەوشیروان گەورەترین هەلە که کردبیتی کۆمەلە وەکو
کۆمەلەبمایه، نەک تەسلیمی یەکییتی بکاتەوه، کاک نەوشیروان دەلیت ئەوانە ی کۆنەلە هەر
کۆمەلەن، بەلام جیاوازی زۆر بوو چونکه ئەو سەردەمە وەکوو ریکخستنیکی سەرەخۆ
نە دی دەتوانی کۆنفرانس بەستی، دەربارە ئەوهی ئایا فکری کۆمەلە تاجەند کاریگەری
بووه لەوبەرنامەیهی نەوشیروان و سەرکردایەتی کۆمەلە دایدەرشت بۆ(راپەڕینی
١٩٩١)جێبەجێکردنەکهی بەو جۆرە رۆلی ئەو مەسەلەیهی خستە روو، که یەکیک بووه
دەسلاتی تەواوی هەبووه و پرس و راویژی پێدەکرا، پێم وایه فکری کۆمەلەش و
بەرنامەکهی کاریگەری هەبووه، لەدوا پرسیارماندا لە ئاوات علی عبدالکریم که پرسیمان
نومیدت بە کۆنگرهی یەکییتی هەیه؟ بەیه که وشە وەلامی داينەوه و وتی: نەخیر!

چوار مه‌کتەب سیاسییە کە ی ریفۆرم کەوتنە چ چالیکەوه؟

نیاز محمد

پاش دەست لە کارکێشانه‌وه‌یان، تاوه‌کو ئیستا دیار نییه‌ چوار مه‌کتەب سیاسییە کە ی ریفۆرم کەوتنە کوێی هاوکێشە ی مەلانیکانە‌وه و چاودێریکی سیاسیش پێی وایه‌ نه‌وان نه‌یان‌توانی پێکه‌وه کار بکه‌ن و هاواربن له‌سه‌ر هه‌لۆیسته‌کانیان و ده‌ستله‌کار کێشانه‌وه‌شیان به‌ده‌سته‌له‌کار کێشانه‌وه‌یه‌کی سلبی وه‌سف ده‌که‌ن.

سه‌رده‌تای مانگی شوباتی ئه‌مه‌ساڵ چوار ئه‌ندامی مه‌کتەبی سیاسی یه‌کیته‌ی نیشتمانی کوردستان که‌سه‌ر به‌بالی ریفۆرم ناسراون و پێکهاتبوون له‌ (جه‌لال جه‌وه‌هر، عمر سید علی، عوسمانی حاجی مه‌حمود، مسته‌فای سه‌ید قادر) له‌به‌رامبه‌ر قبۆله‌کردنی داواکارییه‌کاندا بو‌ چاکسازی له‌نیۆحزبه‌که‌یاندا، ده‌ست له‌کارکێشانه‌وه‌ ی خۆیان پێشکه‌شکرد.

پاش ده‌ست له‌کارکێشانه‌وه‌ یان ئه‌و چوار ئه‌ندامه‌ی مه‌کتەبی سیاسی کوردستان هه‌رحه‌نده‌ له‌پێشدا وایان راگه‌یاندا بوو، که‌ پێکه‌وه وه‌ک یه‌ک گروپ کارده‌که‌ن به‌لام ئه‌وخه‌یاله‌ هه‌ر زوو به‌تال بووه‌و کاتی‌ک بینیمان هه‌ریه‌که‌یان و به‌لایه‌کدا کەوتن.

مه‌کتەب سیاسییە کان هاواری بانی ریفۆرم

هه‌رحه‌نده‌ له‌ راگه‌یه‌نراوی یه‌که‌می کۆمیتە ی سه‌رکرایه‌تی بانی ریفۆرمدا که‌له‌ جه‌وت ئه‌ندامی سه‌رکرایه‌تی سه‌رکراوی ناویه‌کیته‌ی پێکهاتوون ئاماژه‌به‌وه‌ درابوو که‌چوار مه‌کتەب سیاسییە ده‌سته‌له‌کارکێشانه‌وه‌که‌ی یه‌کیته‌ی نیشتمانی له‌گه‌ڵدایه‌ به‌لام سه‌رچاوه‌یه‌کی بالای نیو یه‌کیته‌ی سه‌ربه‌بالی گشتی که‌نه‌ی ویست ناوی ئاشکرا بکری‌ت به‌جه‌هان — ی راگه‌یاندا که‌ ئه‌و چه‌وار مه‌کتەب سیاسییە له‌گه‌ڵ ئه‌و باله‌ نین به‌ته‌واوی خۆیان یه‌کلانه‌کردۆته‌وه‌ هه‌رحه‌نده‌ ده‌ستیان له‌کارکێشانه‌وه‌وه‌، ئه‌و سه‌رچاوه‌ بالایه‌ی نیو یه‌کیته‌ی ئاماژه‌ی به‌وه‌کرد که‌تا راده‌یه‌ک هه‌ردوو ئه‌ندام مه‌کتەب سیاسی جه‌لال جه‌وه‌هر و عمر سید علی ره‌نگه‌ له‌گه‌ڵ دروست بوونی ئه‌و کۆمیتەدا بن، به‌لام به‌و شیوازه‌ نا که‌ ئه‌و جه‌وت ئه‌ندامه‌ی سه‌رکرایه‌تی رایان گه‌یاندا، هه‌رحه‌نده‌ ئه‌و دوو ئه‌ندامه‌ی تریش (مسته‌فای سه‌ید قادر و عوسمانی حاجی مه‌حمود) به‌دوور ده‌زانری که‌ناگاداری ئه‌و کۆمیتەیه‌ بوبن، چوار ئه‌ندامه‌

دەستلەكار كېڭەشچىسى مەكتەبى سىياسىي يەككىلى لى ھەفتەلى دەست لى كار كېڭەشچىسى، جىيى بايەخى راگەيلىدىنە ناو خۇيىيەكان بوون، بەلام دواي ئەو ھەچالاكى و كارەكانيان ديار نەما و ئاوا بوون، بەبرواي ئەو سەرچاۋە بالايسى نىو يەككىلى ھۆكۈمەت ئەمە ئەمەيە كەنەيلىتوانى وەك گروپپىك پىكەۋە كار بىكەن ئەمەش واپىرە سەنگ و قورسايسى خۇيان دەرەكەن.

عوسمانى حاجى مەحمۇد سەرەپكەم لايە؟

چوار ئەندام مەكتەب سىياسىيە كە پاش دەست لى كار كېڭەشچىسى يان نەيلىتوانى بەشپەيۋە تىمىك ئەۋەدى دەيلىنەۋى بۇخۇيان كارى بۇ بىكەن، ئەمەش ھۆكۈمەت ئەمەيە كەنەمان يەك شپە تىروانىيلىن نەبوو، لەسەر مەسەلەي دەست لى كار كېڭەشچىسى يان و كار كەردن پاش ھاتەنەدەر لى يەككىلى.

تا ئىستا ئەۋەدى ديارە (جەلال جەۋھەر و عمر سەيدەلى) بەتەۋاۋەتى خۇيان يەكلايى كەردۆتەۋە لەگەل ئەو بالەي كە نەۋشېروان مەستەفا سەر كەردايەتى دەكات و بەبالى رىفۇرم ناۋدەبرىت ئەوان ئىستا رۇژانە لەگەردەكەي كۆمپانىيى ۋەشە كەردەكەن، ھەرچەندە بەبرواي سەرچاۋە يەك ئەۋان لەمەكتەبى سىياسى بونايە زۇر باشتىر بوو، تاۋەكو ئەو دەۋام كەردەنى كۆمپانىيى ۋەشە كە كەس نازانى سەرقالى چىن.

ئەۋەشى پەيۋەندى بە دوو مەكتەب سىياسىيەكەي ترەۋە ھەيە (عوسمانى حاجى مەحمۇد، مەستەفاي سەيد قادىر) تاۋەكو ئىستا روون نىيە، سەرقالى چى دەبن، بەپىي ھەندى زانىيىرى مەستەفاي سەيد قادىر خۇي بۇ كار كەردن بۇ لىستى گۇران كە دىسان نەۋشېروان مەستەفا سەر كەردايەتى دەكات يەكلايى كەردۆتەۋە، ئىستا سەرپەرىشتى ھەلمەتى ھەلپەردەنەكانى ئەۋلىستە دەكات لى ناۋچەي پەشدر، بەلام ھەندى سەرچاۋە تر ئەم زانىيىرىيەنە پەت دەكەنەۋە و باس لەۋە كەن كە مەستەفاي سەيد قادىر بەتەۋاۋەتى خۇي يەكلايى نەكەردۆتەۋە بۇبالەكەي نەۋشېروان مەستەفا تەنھا وەك ھاۋرپىيەك جار جارە سەردانى كۆمپانىيى ۋەشە دەكات بە مەبەستى بەسەر كەردەۋە ھاۋرپىكانى.

لەھەفتەكانى رابردوۋشدا ھەندى دەنگو باس لى گەرانەۋەدى عوسمانى حاجى مەحمۇد ئەندامى مەكتەبى سىياسى دەست لى كار كېڭەشچىسى بۇ ناۋمەكتەبى سىياسى دەكەرد، بەلام سەرچاۋەيەكى نىزىك لى عوسمانى حاجى مەحمۇد ئەۋ دەنگۇپانەي رەتكەردەۋە و راي گەيلىند كەناۋ براۋ نەگەراۋەتەۋە ناۋ مەكتەبى سىياسى ئەۋ قەسە و دەنگۇپانە ھىچ بىنەمايەكيان نىيە، بۇلىكەندەۋە لەۋ ھەلپەستە بۇپرانەيەي عوسمانى حاجى مەحمۇد. سەرچاۋەكە لى

دریژە قسەکانیدا بۆ جیهان ئەوەشی رونکردووە کە عوسمانی حاجی محمود تائێستا بیرى لەگەرانەووە نەکردۆتەووە و بیریشى لێناکاتەووە، چونکە بەبروای ئەو سەرچاوەیەى نزیك لێیەووە ناوبراو ئێستا لەمالەووە دانیشتوووە و ئەستەمیشە لەو هەلۆیستەى پاشگەزبێتەووە.

لە لایەکی تریشەووە سەرچاوەیەکی بالائی نیو یەکیټى لەبارەى هەلۆیستى عوسمانى حاجى محمودەووە وتی: "كاك عوسمان تاوەكو ئێستا لەمالەكەى خۆى دانشتوووە و پەيوەندیشى نەکردوووە بە کۆمپانیای وشەووە کەپیشتر لەووە دەچى بۆئەووە دەستى لەکارکێشابێتەووە بۆئەووەى کار بۆ ئەووە کۆمپانیایە بکات". بەلام بەبروای ئەو سەرچاوە یە هۆکارى ئەووەى کە تاوەكو ئێستا ناوبراو پەيوەندى نەکردوووە بەو کۆمپانیایەووە دەگەرێتەووە بۆ ئەووەى کە عوسمانى حاجى محمود پاش دەست لەکارکێشانهووەى وەكو وزیرى ناوخۆ دریژە بەکارهەکانى ببات، بۆ ئەم مەبەستە بالی ریفۆرم هاوکارى مانەووەى لەو پۆستە بکەن تاوەكو لەرێگەى ئەو پۆستەووە بتوانیټ کار بۆ لیستى گۆزان بکات، بەتایبەت لەهەلټزاردنەکانە داهاوویدا کەووزارتى ناوخۆ دەورى دەبیټ لە رێگریکردن لە پیشیلکاری حزبه دەسەلاتدارەکان.

ئەو سەرچاوەیە لە دریژە قسەکانیدا ئاماژەى بەووە کرد بەهۆى ئەووەى کەبالى ریفۆرم هەلۆیستیکى رونیان نەبوو لە پشتگیری کردنیان بۆ مانەووەى لە بیستەکەیدا و لەبەرانبەر هەنگاوهەکانى بالی گشتیدا کەئەو پۆستەیان تەسلیمی پارتى کرد بێدەنگ بوون، بۆیە عوسمانى حاجى محمود تارادەیهەک نیگەرانه لە بالی ریفۆرمیش ئەوسەرچاوەیە ئەوەشی بەهۆکارى پەيوەندى نەکردنى ناوبراووەوە بە کۆمپانیای وشەووە ناوبرد.

سەرچاوەکە جەختى لەسەرئەووە کردووە کە ناکرێټ بوترێټ عوسمانى حاجى محمود بەم هەلۆیستەى ئێستای سەر بە بالی ریفۆرمە و هەروەك چۆن ناشکرێټ بلیټین گە راووتەووە نیو مەکتەبى سیاسى و سەر بە بالی گشتییه وەهەندێک دیعایەى لەو شیومیهیان دەکرد، چونکە عوسمانى حاجى محمود تاوەكو ئێستا نەگەرانیووە نزیكە، بەرەسمى وەك عوسمانى حاجى لەمالەكەى خۆى دانشتوووە.

ئەوسەرچاوەیە حالەتى عوسمانى حاجى محمود ی بەحالەتى عمر فتاح چوواند، کە تاوەكو ئێستا دورە لە کۆبونەوهەکانى مەکتەبى سیاسى و لەمالەكەى خۆى دانشتوووە هەرچەندە عمر فتاح دانشتەكەى لە نیگەرانییهووە نزیكە، بەرەسمى وەك عوسمانى حاجى محمود دەست لەکارکێشانهووە ی خۆى رانەگەیانددووە.

دهست له کارکیښانه وه بؤ مانده وه

جۆړېک دهستله کارکیښانه وه که رهنګه بتوانین به دهست له کارکیښانه وه یه کی سلبی ناوی بیهین وه خته بال دهکښیت به سهر دزګای حزبی و هوکومیه کاند، نه مه برپوای چاودپړکی سیاسیه که پیښی وایه نه وه دهست له کارکیښانه وه یه کی چوار نه ندام مه کتېب سیاسیه که ی بالی ریڅورم نه م جۆره دهست له کارکیښانه وه به دهست له کارکیښانه وه یه کی سلبی ناو دهبات، به بروای نه وه چاودپړه سیاسیه، چ له مه پیدانی سیاسی و چ له بواری ئیداریدا دوو جۆر دهست له کارکیښانه وه هیه یه کیکیان دهست له کارکیښانه وه یه کی نیجابییه و بریتیه له وهی که که سی دهست له کارکیښانه وه به وهی نه وهی که خه لک و دهور و بهرکه ی له نه دای نه و نارازین له نه داگردنی نه و پوښته یه دا که پیښی دراوه خوښی له ژپړ فشاردا بیت یان بی فشار، دان به وه دا دنه کی نه یه توانیوه به باشی له نه دای پوښته که ی بکات، له بهر نه وه دیت و دهستله کار کیښانه وهی خو ی پیښکه ش دهکات و دهست له پوښته که ی هه لده گریت. نه و چاودپړه سیاسیه نه م جۆره ی یه که می دهست له کارکیښانه وه به دهست له کارکیښانه وه یه کی نیجابی وه سف دهکات و دهسلیت " به لام به داخه وه نه م جۆره یان له کوردستان تا ئیستا زور که مه یان هر نه مانینیه "

سه بارهت به جۆری دوو دهی دهستله کارکیښانه وه نه و چاودپړه دهلیت هه رچی جۆری دوو مه خو ی له راستیدا دهستله کارکیښانه وه نییه به لکو گردنی دهست له کارکیښانه وه یه به گردنی و مرهقه یه کی فشار تاو دکو له و ریگه یه وه چهند ئامانجی کی دیکه بیپکیټ ". نه و پیښی وایه له م جۆره ی دوو دهی دهستله کارکیښانه دا نه و که سه ی له پوښتیکدایه و بانگه شه ی دهستله کارکیښانه وه دهکات له بهر نه وهی نارازییه به رامبه ر به و ژینگه و دهور و بهر ی نه و پوښتی تیدا هیه، نه و ژینگه یه ش کاریگه ر هیه له ژینگه ی دهور و بهر که یدا بیپکیټ نه و چاودپړه سیاسیه له درپړه ی قسه کانیدا دهلیت " نه م جۆره ی دوو م ئامانج لی گردی دهست له کارکیښانه وه که نییه، نه وه نده ی پیکانی ئامانجه کانی تره، له ریگه ی هه ره شه ی دهست له کارکیښانه وه و انا له م جۆره یدا نه گه ر دهست له کارکیښانه وه که رویدا نه و ا تو ئامانجه کانی خوټت نه پیکاوه "، هه رله بهر نه مه شه نه م چاودپړه نه م جۆره یان به جۆړی کی سلبی دهست له کارکیښانه وه ناو دهبات.

نه و پیښی وایه نه م جۆره دهست له کارکیښانه وه له کوردستان نمونه ی زوره و هه مووشی گوزارشت له جۆړېک له فه شه لی نه و که سانه دهکات که هه لدهستن به م هه ره شه یه.

ئەو چاودېرە سىياسىيە دەست لەكار كېڭەشچىسى ئەو چوار ئەندامەى مەكتەبى سىياسى يەككىتى بە جۆرى دووم دەزائىت و دەئىت " ئەوان نەيانتوانى بەھۇى ئەوھەرەشەى دەست لەكار كېڭەشچىسى ئەمانجەكانى خۇيان بېيىن كە برىتى بوو لە جىبەجىكردى ئەو داوايانەى كە ھەيانبوو بۇ ئەو دەست لەكار نەكېشەو " چاودېرە سىياسىيەكە دەئىت " ئەمە لەوھە دىت ئەو برادەرانە بەباشى ئەو ئىنگەيەيان نەناسىوھ كەمەكتەبى سىياسى حزبەكەيان تاوھەكو بتوانن ئەو داوايانە پېشكەش بىكەن كە تواناى جىبەجىكردىان مەسۇگەر ياخود ئەستەم نىيە ". چاودېرە سىياسىيەكە پېشى وايە ئەمەش يەككە لە ھۆكارەكانى پەرتەوازەى ئەم چوار ئەندامە دەست لەكار كېڭەشچىسى، چونكە لەنەرتەدا ئامانجيان رودانى دەست لەكار كېڭەشچىسى نەبوو، بۇيە ئىستا پەرتەوازە بوون.

ئەو سەرچاويە لەدرىژەى قەسەكانىشىدا وتى " لەبەر ئەو نەتوانن لەھەلۆيىستەكانيان سور بن، چونكە ئەو ھەلۆيىستەى ئەوانى كۆكرەوھە چاكسازىكردىن بوو لەناو حزبدا نەك لەدەرەوھى حزب ھەر لەبەر ئەمەشە كەئىستا ھاتونەتە دەرەوھە نەتوانن كارى ھاوبەش بىكەن، چونكە كارە ھاوبەشەكەيان لەناو حزبدا بوو نەك لەدەرەوھى حزب ". بۇيە ئەو چاودېرە پېى وايە ئەوان باشتر لەناو مەكتەبى سىياسىدا بىمىنەوھە و لەوئى دەيانتوانى باشتر كار بۆگۆرانكارى و چاكسازى بىكەن وەك لەدەرەوھى حزبەكەيان.

دلهكەي يەككىتى خەرىكە لەلیدان دەكەوئیت

عبدالله گۆران

هاتنه دەرەووی ئەو کادرانەي کار بۆ لیستی گۆران دەکەن سەرمتا لەمەلەبەندی یەکی سلیمانی دلی یەککیتییهو دەستی پیکرد، لیپرسراوانی هەردوو بالەکەش لەومەلەبەندە ژمارە و هۆکاری جیاوازی دەخەنە روو لەبارەي ئەوانە هاتونەتە دەرەو.

دوای راگەیانندی لیستی گران و بالی ریفۆرم بالی گشتی نیو یەککیتی بریاری خۆساغکردنەووی بەسەر ئەندامانی ناو حزبەکەدا سەپاند ئەم بریارەش بوو هۆی چوونەدەرەووی کۆمەلێک کادییری زۆر لە ریزی ئەو حزبە و خۆساغکردنەوویان بۆ کارکردن بۆ لیستی گۆران، سەرەتای ئەم چوونەدەرەوویە ئەندامانی یەککیتی لەنیو دلی حزبەو (مەلەبەندی یەکی سلیمانی) دەستی پیکرد، کاتیکی بەرپرسی ئەومەلەبەندە فشاری خستە سەرکادییر و ئەندامانی یەککیتی تاوێکو خۆیان ساغ بکەنەو.

مەلەبەندی یەکی سلیمانی یەککیتی نیشتمانی کوردستان بەگرنگترین و بەهێزترین مەلەبەندی یەککیتی و دلی ئەو حزبە لەرووی رێکخستەو لەقەلەم دەدریت، مەلەبەندەکە لە (۲۹) ئەندامی ئەنجومەن، (۱۰) ئەندام بەش، (۳۳) کارگێر کۆمیتە، (۳۵) کادییری بەش، (۲۵۰) ئەندام کۆمیتە، (۱۱۱۰) ئەندام کەرت، پیکدیت کە کوێ گشتی کادییرەکان سنوری ئەومەلەبەندە دەکاتە (۱۴۶۷) کادییر.

دلهكە خویی زیاتر بەگام بال دەدەات

سەرچاوەیەك هاتنەدەرەووی کادییرانی مەلەبەندی یەکی سلیمانی بەنزیک بونەووی دلهكەي یەککیتی لە لیدان وەسەف دەکات بەرپرسی مەلەبەندەکەش رایدەگەیهنییت کەمەلەبەندەکەي ئیستا لەجاران بەجۆش و خرۆشترە.

سەرچاوەیەك لەمەلەبەندی یەکی یەککیتییهو کە نەي ویست ناوی ئاشکرا بکرییت، بەجیهانی راگەیانند کە چوونەدەرەووی کادییرانی مەلەبەند بەوشیوێه پەيوەندی بە خراپی ئەدای بەرپرسی مەلەبەندەکەو هەيە، ئەو سەرچاوەیە لەدریژەي قسەکانیدا بۆ جیهان وتی " چوونە دەرەووی ئەندامانی بالی ریفۆرم بەهۆی خراپی ئەدای بەرپرسی مەلەبەندەکەو

بوو، که نه دایه کی خراپی هه یه له گه ل کادیراندا و بیباکه له کادیرانی خواره وهی مه لبه نده کی مه لبه ندی بهر پرس واده زانیت ته نها گرنه وه یه که نه وه به دنگ بووه به بهر پرس مه لبه ند بویه له کو بونه وه کانیدا ده لیت کی ده مینیت وه به مینیت وه کیش دهرات خوی له گه ل زور به موسه یته رانه قسه ده کات له کاتی کو بونه وه کاندا منه تی به کادیره کانی خواره وهی نییه، تاوای کرد که ده که ی یه کیتی خه ریکه له لیدان ده که ویت".

به لام لای خویه وه به رزان نه حمه د کورده نه وقسانه ی ره تکرده وه و به قسه ی هه لبه سترای ناو بردن و وتی " نه جو ره قسانه کارگری مه لبه ند که رۆشتوو له گه ل نه وه بهر پرس کۆمیتانه ی تریش که رۆشتوون نه وه نالین، چونکه ئیمه به ریزه وه نه وانمان بهر یکردوو، نه وه نه وه که سانه واده لین که عه داله تیان قبول نییه، ئیمه پیمان وتن کی کار بۆلیستی کوردستانی ده کات نه وه یه کیتییه، کیش کار بۆلیستی گۆران ده کات نه وه پچه وانیه ی پهیره و پرۆگرامی یه کیتییه، ئازادن کاریش بۆلیستی گۆران بکه ن، به لام خواحافیزتان بیت له یه کیتی، من په یوه ندیه کی رۆحی باشم هه یه له گه ل کادیره کانی خوا ره وه ی یه کیتی و نه وقسانه هه لبه ستران ".

له باره ی سست بوونی دلی یه کیتی که مه لبه ندی یه که وه هه نگاو به ره وه وه ستان ده نیت به رزان نه حمه د کورده وتی " به پچه وانیه وه مه لبه نده که مان زور له گه شه کردنایه، له مه لبه ندی یه که ده لئی تازه راهه رین کراوه و خه لکی حه مماسی به رزه، چونکه نه وانه خه لکیان دهر کردوو کاتی ده سه لاتیان هه بووه و ریزی خه لکیان نه گرتوو، خه لکی گهنده لیشیان هه بووه، لیره خه لکم دهر کردوو جاسوس بووه که نه ندام مه لبه ند بووه دهریش چوبوو له به ره نه وه ی په یوه ندی به حوکومه تی عیراقه وه بوو، به ناوی (شیخ مالیک) به لام نه وان خستویانه ته لیسته که یانه وه، خه لکی دهر کراوه که لیژنه ی هه لبژار دهنه کان دهریان کردوو، که خودی کاک نه وشیروان بهر پرس لیژنه که بووه، به لام نه وه پیشان دهری و ده لین دهر کراوه، نه وه حه وت جیگری کۆمیتانه دوانیان له سه ر دزی دهر کراون که دیوانی چاودیری، دزی لیگرتوون (ئاسۆ ره حیم و هاوری سیروان) ته کلیفیان لیگرتووم نه یانده م به دادگا، چونکه دوو سال حبس ده کران یه ککیان ناوی نارامه نیستا کراوه به نه ندای لیستی گۆران " .

هه روه ها سه رچاوه یه کی تر له مه لبه ندی یه کی سلیمانی، پپی وایه چوونه دهر وه ی کادیرانی مه لبه ند و بالی ریفۆرم له وه مه لبه نده دهر ده خه ن، چونکه ژماره ی نه وه که سانه ی

كهله مه‌لبنده چونه‌ته دهره‌وه و خوځيان به‌ريڤوړم دمرزان، به‌پيى ئه‌وه قسه‌ى ئه‌وه كه‌متره
 له‌ريژى ئه‌وه دهنگانه‌ى كه‌ ئه‌وبالنه له‌دواين هه‌لېژاردنه‌كانى نيوخوځييه‌كانى يه‌كيټيدا
 به‌دهستيان هينان. نه‌وسه‌رجاوه‌يه له‌مباريه‌وه ده‌ليټ " ژماره‌ى نه‌وانه‌ى له‌مه‌لبنده‌ى
 يه‌كى سلېمانى چونه‌ته دهره‌وه ۱۵۷ كه‌سن، ۷۱ كه‌سيان پله‌يان له‌سهر و نه‌ندام كوښته‌وه‌يه،
 ۸۶ كه‌سيان پله‌ى نه‌ندام كه‌رتيان هه‌بووه نه‌مه‌ش شكستىكى گه‌وره‌يه بۇ بالى ريفوړم،
 چونكه له‌كاتى دهنگانده‌كه‌ى ناو يه‌كيټى بالى ريفوړم بۇ به‌رپرسى مه‌لبنده، وانا ئاسو على
 ۴۶۰ دهنكيان هيناوه، به‌لام ئيستا ئه‌وه هه‌موو دهنگانه له‌گه‌ليان نه‌چونه‌ته دهره‌وه‌ى يه‌كيټى
 نه‌مه‌ش سهره‌تاي شكستى كارده‌كيانه كه‌به‌ناوى ريفوړمه‌وه ده‌يكهن، نه‌وكات به‌رزان
 نه‌حمه‌د كورده كه‌ كانديدى بالى گشتى بوو ۵۱۵ دهنكى هينا، نه‌مه‌ش دهركه‌وتنى ئه‌وه
 راستيه‌يه لاي نه‌ندامانى بالى ريفوړم كه‌زوربه‌يان پاشگه‌ز بونه‌ته‌وه، چونكه ئه‌وه كاډير و
 نه‌ندامانه وايان دمرزانى له‌ناو يه‌كيټيدا ريفوړم ده‌كهن نه‌ك له‌دهره‌وه‌ى يه‌كيټى ".

هه‌مان سهرچاوه‌ش ئامازى به‌وه‌شدا كه‌له‌ناو خودى مه‌لبنديشدا، تهنه‌ا(نو)كه‌سى بالى
 ريفوړم چونه‌ته دهره‌وه نه‌وانيش برپيتن له " ئاسو ره‌حيم و هاوړئ نه‌كهرم له‌به‌شى
 په‌يوهنديپه‌كان، هاوړئ سيروان و ئامانج له‌به‌شى چاودپرى كاډير، بليمه‌ت، حه‌مدى وه‌ستا
 صديق، رېبوار كه‌ كارمهندين و هه‌روه‌ها ئاريان و عبدالله شه‌ميړان كه‌ نه‌ندام به‌شن ".

ئاسو ره‌حيم تهنه‌ا كه‌سېك بوو له‌نه‌نجومه‌نى مه‌لبنده، وه‌ك كارگير دهنكى هينا له
 هه‌لېژاردنه ناوخوځييه‌كه‌ى يه‌كيټيدا كه‌ سهر به‌ بالى ريفوړم بوو له‌باره‌ى هه‌لېژاردنه‌كانى
 نه‌وكاته‌ى مه‌لبنده‌ى سلېمانيه‌وه ده‌ليټ " با چير نه‌گه‌ريينه‌وه بۇ چوار سال له‌مه‌و به‌ر
 نه‌وانيش شتى تايبه‌تى ناوخوځى بوون، هو‌كاره‌كهن گه‌ليك جار باسكراون و هه‌نديكي‌شيان
 له‌به‌ر چاوى خه‌لكى به‌ته‌واوه‌تى روونه، كه‌له‌مه‌لبنده‌ى سلېمانى روياندا، به‌لام
 نه‌وده‌نگانه‌ى هينامان من تهنه‌ا كه‌س بووم دهرچووم ۵۲۷ دهنگم هينا، كه‌مترين دهنگ لاي
 ئيمه ۴۷۴ دهنگ بوو، شه‌ش كه‌سى ئيمه له‌سهروو ۵۰۰ دهنگه‌وه بوون، به‌جياوازيپه‌كه‌ى زور
 كه‌م دهرنه‌چوون ئه‌وه شه‌ش كه‌سه‌مان، جياوازيپه‌كانمان زور كه‌م بوو، ئه‌وه جياوازيپانه به‌و
 شيوازانه نيبه‌ كه‌ نه‌وان باسى ليوه ده‌كهن، كوځى گشتى دهنگدر له‌ مه‌لبنده‌ى سلېمانى ۱۱۹۱
 دهنگدر بوو، ئاسو على ۵۱۵ دهنكى هينا و به‌رزان نه‌حمه‌د كورده ۶۲۵ دهنكى هينا، ۵۱ دهنك
 نه‌خوځش و دهنكى سوتاو هه‌بوون، نه‌مه راستى دهنگانده‌كه‌ى مه‌لبنده بوو، نه‌ك نه‌وه‌ى
 نه‌وان ده‌ليټن نه‌وان ژماره‌كانيش ته‌واو نازانن نه‌ك شتى تر ".

درباره‌ی نه‌وه‌ی که بۆچی هاتوته دره‌وه ئایا نه‌ی ده‌توانی له‌ناو یه‌کی‌تیدا بی و کار بۆ گۆران بکات. ئاسۆ ره‌حیم وتی " هاتنه دره‌وه‌مان به‌کارێکی می‌ژوویی دمرانین، هه‌موو که‌س دمرانی دروست بوونی یه‌کی‌تی به‌ دیلی نه‌و حزبانه بوو که بروای به‌دید و بۆچونی جیاواز نه‌بوو، که‌خۆی کاری کردوو به‌ نه‌وه ده‌بی‌ت قبۆلی بکات ناکرێت ئێمه به‌فکرێکی تایبه‌تی په‌روهرده بووین و کار به‌فکره‌که‌مان نه‌که‌ین، نه‌وانه‌ی کاری پێناکه‌ن باش لێی تێنه‌گه‌شتوون، چونکه فکره به‌ بیست و چوار سه‌عات ناگۆرین به‌رده‌وام له‌ناو یه‌کی‌تیشدا به‌یر و رامان جیاواز بووه و پرۆژه‌شمان پێشکه‌ش کردوو، به‌لام ئیستا ته‌وفیقه‌که‌ و ده‌خوازیت، چونکه ئیستا هه‌لبژاردنی په‌رله‌مان هه‌یه، ناشکرێت له‌ناو نه‌و حزبه بیت و کار بۆ شوپێنێکی تر بکه‌یت ". له‌باره‌ی نه‌وه بۆچی له‌کاتی هه‌لبژاردنه‌که‌ی ناو یه‌کی‌تی له‌ مه‌لّه‌ندی یه‌ک ژماره‌یه‌کی زۆر ده‌نگیان هی‌نا، به‌لام ئیستا کۆمه‌لێک کادیری که‌م هاتونه‌ته دره‌وه بۆلای لیستی گۆران ئاسۆ ره‌حیم وتی " ئێمه هه‌میشه کارمان ده‌کرد له‌ جیی خۆمانه‌وه شته‌کانمان ته‌رح بکه‌ین، به‌لام هیچ نه‌نجامی‌کیان نه‌بوو بۆیه هاتینه دره‌وه، ئیستا له‌وه زیاتر خه‌لک ده‌یت به‌لام ئیستا ژیان خه‌لکی وابه‌سته کردوو به‌ حزبه‌کانه‌وه، ئێمه به‌که‌سمان نه‌وتوو به‌ینه دره‌وه رامان نه‌گه‌یاندوو که‌یمان هه‌یه له‌ناو یه‌کی‌تیدا بێته دره‌وه، نه‌وانه‌ش دینه دره‌وه قبۆلی نه‌وه ناکات به‌ به‌یر و بۆچونه‌کان کاربکات، ته‌قیم له‌سه‌ر کادیره‌کانی سه‌ره‌وه ناکرێ چهنده‌ست له‌گه‌ڤه‌ له‌کۆی نه‌ندامان یان جه‌ماومر ده‌کرێت، چهنده‌ت هه‌یه نه‌مه گرنگه، به‌که‌سیشمان نه‌وتوو به‌ینه دره‌وه، به‌لام هه‌لسوکه‌وتی مه‌لّه‌ندی بۆ مه‌لّه‌ندیکی تر ده‌گۆریت، چونکه له‌مه‌لّه‌نده‌کان مه‌زاج کار ده‌کات، نه‌ک سیسته‌م و په‌یره‌ی ناوخۆ، ئێمه گه‌لێک خه‌لکه‌مان ماوه له‌ناو مه‌لّه‌نده‌کاندا".

لێ‌پرسراوی کۆمیته‌ی چوارباخ سه‌ر به‌بالی ریفۆرم له‌باره‌ی چونه دره‌وه‌ی و وازه‌ییانی له‌ پۆسته‌که‌ی وتی " له‌سه‌ر به‌یر و رای جیاواز ده‌ستمان له‌کار کی‌شاوه‌ته‌وه خۆم و چوار نه‌ندام کۆمیته و چوارده نه‌ندام که‌رت هاتینه‌دره‌وه، نه‌وان ره‌خنه و پێش‌نیاره‌کانی ئێمه‌یان قبول نه‌کرد بۆیه به‌ناچاری هاتینه دره‌وه، له‌به‌ر بزێوی نه‌بی‌ت زۆر که‌سی تریش هه‌ن دینه دره‌وه، ئێمه به‌خواستی خۆمان هاتینه دره‌وه و که‌س پێی نه‌وتین وهرنه‌دره‌وه ".

لەبارەى ئەوەى بۆجى زۆرتى كادىرى ھاتوو دەرەو و ھاتنە دەرەو ھەمەلەندى
سەلمانىيە دەستى پەكر، ئاسۆ رەھىم وتى " ئەگەر چاويك بە مېژوو دا بگىرەتەو بەت
دەردەگەوئەتەبەى شارى سەلمانى وا ھاتوو بەھۆى وشىارىيەو، كادىرەكانى زوو درەكان
بەشتەكان كەردوو، بەرپەرسى مەلەبەند بە برىارى سەرووى خۆى كارى كەردوو كە ئەوئەش
خۆسەگەردەو و بانگەردن و پەوتەن بوو، چەندىن شتى تە بونەتە ھۆى ھاتنەدەرەو
كادىرەكانى بالى رەفۆرم، ئەدەى بەرپەرسى مەلەبەند نەبۆتە ھۆى ھاتنە دەرەو ئەيمە بەلگو
قەبۇلەكەردى بىر و بۆچونى جەواز بۆتە ھۆى ھاتنەدەرەومان " ھەرەھا ئاسۆ رەھىم
دەربەرى ژمارەى ئەو كادىرانەى كە ھاتونەتە دەرەو لەو مەلەبەندە، وتى " لەناو
مەلەبەندى سەلمانى مەن وەكو دەرچوو بە كارگىر و پەنج بەرپەرسى كۆمىتەو و ھەندى
جەگەر ھەبوو ھاتونەتە دەرەو، سەرەتا ھاتنە دەرەو زۆر بوو، بەلام ئىستا ھەوئەش
بۆتەو، ئەو بەرنامەيەش لەمەلەبەندى سەلمانىيە دەستى پەكر كەخەلەكان بانگەرد و
فشارەكان خەستە سەر خەلەكى، كۆى ئەوانەى ھاتونەتە دەرەو لەسەروى ۲۵۰ ئەندام كەرتەن،
پەنجە لەئەندام كۆمىتە و پەكانى تە "

سەرچاۋەدەككى بەرپىرس لەبائى رىيۇرۇم لەبارەى ئەو كادىرانەى لەمەئەندى سەلمانى
 ھاتونەتە دەرەو وى " لەناو مەئەندە ۳۱ كادىر و ۵ بەرپىرس كۆمىتە و ۷ جىگر كۆمىتە و
 سەرۋوى ۳۵ ئەندام و زىيارە لە ۲۰۰ ئەندام كەرتن كۆى گشتى دەكاتە ۲۷۸ كادىر، كۆمەئى
 كادىرى تر ماون تاوەكو زۇرپان بۆ نەھىن ناپەنە دەرەو چۈنكە لىستى گۇران بەكەس
 نالەت بىتە دەرەو، لەبەرئەوەى بژىۋى ژيانى ئەو كادىرانە لەسەر مۇجەكانيانە لىستى
 گۇران لە ئىستادا ناتوانەت پارەيان بۆ دابىن بكات ."

یه یرومی ناوځو له نیوان شه رعییه ت و یه یرومی کردندا

بۇ ومىرگىرتى شەرىئىيەتى كارەكانيان زۇرچار بەرپىرسانى ھەردوو لا پەنا بۇ پەيرەوى ناوخۇى حزبەگە دەبەن و بەرپىرسىكى بالى رىفۇرمىش پىى وايە ئەو پەيرەوى خۇى شەرىئىيەتى نەماو.

تا چەند دەرکردنی کادییران و نان برپینیان لەگەڵ پەیرەوی ناوخوای یەکیبەتیدا دەگونجی
ئاسۆ رحیم لەمبارەیه‌وه دەئیت " لە پەیرەو دا هەموو ئەندامێک ئەرك و مافی هەیه،
موچه‌برین بەهیچ شی‌وه‌یه‌ك رەوایه‌تی تیدا نییه، چونكه موچه هی تاكه كه‌سیك نییه،
بەلكو ژپانی منداڵه‌كانی له‌سه‌ره، به‌كام دسه‌لات و به‌كام حه‌ق موچه‌ی ده‌بریت، چونكه

كۆمەللىك كەس لەفەرمانگگەى حوكومى بوو و ھىناويانەتە دەرەو بۇ كارى حزبى ئىستا بەج ھەقىك مۇجەكەى دەرپن، پەيرەوى ھىچى نەماوە چونكە بەسەر چوو، ئەگەر بەپەيرە و كار بىكرايە، دەبوو بەھەموو خالەكانى كار بىكرايە نەك بەوو خالانەى كەلە بەرژەوئەندى ئەواندا بى و كەخواست و قازانجى ئەوانى تىدا بىت.

لەبارەى دەرکردنى كادىر و مۇجەبىرىنيان كەئايا لەگەل پەيرەوى يەكيتىدا دەگونجىت بەرزان ئەحمەد كوردەوتى: " بەللى دەگونجى، چونكە ئەوان كادىرن و بۇ پەيرە و كردنى يەكيتى نىشتەمانى كوردستان، بەدەر لەو بەرنامەيەى كار بىكرىت شەرەفى ئەندامايەتى لە دەست دەدەيت، لەبەرئەووى ھەقى خۇيانە كارناگەن بۇ يەكيتى دەربرىن و مۇجەيان بىرىت، بەبۇچونى جىاواز كاربىكرىت بەلام لەجوارچىووى پەيرەوى ناوخۇ، لەناويەكيتى نىشتەمانىدا، يەكيتى ئىسلامى و چەپ و ھەموو جۆرەكانى دىد و بۇچونى جىاوازي تىدايە. شەرەفى ئەندامايەتى لەئەندامانى سەرگردايەتى نەسەندراوئەتەو كە كۆنگرە ھەللى بىژاردوون، بەلگو سىركراون و مۇجەكانيان نەبراو تەكۆنگرە دەبەسىرى. لەبارەى ئەووى كە پەيرەوى ناوخۇ يەكيتى كار بەھەندىك دەكرىت بۇ بەرژەوئەندى باللىك و زۆربەى ھەرمۇش دەكرىت، لىپرسراوى مەلەبەند وتى " تاكو ناوى حزب ھەبىت پەيرە و پىرۆگرامى ھەيە، چونكە كە پەيرە و پىرۆگرام نەبوو سىفاتی حزب نامىنىت، ئەوان حزب نىن و پەيرە و پىرۆگرام و بەرنامەيان ھەيە، ئىمە حزبىكى گەورەى كوردستانىن، لەمەلەبەندەكەى ئىمە بە پەيرە و كاردەكەين جىا لەو پىرۆژە ناتەواووى كە ھەللىژاردنى بىكرا و يەكيتى توشى ئەم قەيرانە كرد، ئەكرىت بىر و بۇچونى جىاوازھەبىت، بەلام ئىمە مەكتەبى سىاسى بىرارى داو لەگەل پارتى بەيەك لىست دابەزىن بۇ ھەللىژاردن، ئەووى بە پىچەوانەى ئەو حزبە بىت وەكو وایە لەتىپىكى يارىكردن بىت گۆل لەخۆت بكەيتەو ئەمە ناگونجىت، چ حزبىك لەدنیدا ئەمەى قىبولكردووە تاكو ئىمە قىبولى بكەين ئەمە شتىكى تازمىە.

لەناو ئەم كىشمەكىشەدا سەرەراى ئەووى ھەندىك سەرچاوە ئامازبەو دەدەن، كەژمارەيەك لەكادرانى بالى رىفۆرم پەيوەندىيان بەمەلەبەندەو كىردۆتەو و وازيان لەو بالە ھىناوە ئاسۆ رحىم دەللى " بەش بەحالى خۆم كادرى ئىمەم نەدىو بەگەریتەو، سەبارەت بەھەلۆ ئەحمەد قەت لەگەل ئىمە نەبوو و نەشەاتووە تا بەگەریتەو، مامۆستا سەربەست راستە لەگەل رىفۆرم بوو، بەلام پىش ھاتنەدەرەو بروای وابوو بچىت لەگەل ئەوان كاربكات.

نەوشىروان مستەفا لە شىكستى ريفۇرمەۋە بۇ دەروازەى راگەيانىدن

توۋىزىنەۋەيەكى ئەكادىمىيە خ. ئىمتىياز

بەپپى زۆربەى توۋىزىنەۋە ستراتىژىيەكان دەبوايە ئەۋ پرۇژە چاكسازىيەى نەوشىروان لەنيۇيەكىتى سەرگەۋتوۋ بوايە، بەھوكمى كەسايەتى بەھىزى خۇى و مەبەست و پىۋىستىيەكانى يەكىتى و كوردىش بۇ ئەۋ چاكسازىيە، كەچى زۇر بەبى ئومىدە، لەكاتىكىدا دەبىنىن لە كوردستان لەنيۇان ئەۋان و بالى ئىسلامى ئەۋ چاكسازىيەى تا رادەيەك سەرگەۋتوۋ بوو، بەلەى كەمى زۇرايەتى بەگەل چاسازى على باپىر كەۋتوۋن، بابزانىن ھۇى ئەۋ دياردەيە چىيە و بۇچى پرۇژەكەى نەوشىروان سەرگەۋتوۋ نەبوو، گىرنگىرەى ھۇى كەسىتى؟ مېزوۋىي؟ ئايدۇلۇجىاي يەكىتى؟ بارودۇخى كوردستان و جىهان. .. رۇلىان چى بوو لەۋشكستە؟ ئىجا پرۇژەى چەند سەرگەۋتوۋە؟ ھەۋل دەمەين بەكورتى ھەندىك تەۋەرى گىرنگ باس بگەين.

كەسىتى نەوشىروان:

ھەلەتە ئەۋەى لە شۇرشدا بوۋىيىت، دەزانىت ئەۋ پىاۋە نمونەى قارەمانى و مەيدانى و لەخۇ بوردەيە، پىاۋىكى راست و راشكاۋانەيە، زۆربەى جار بەبەرژەۋەندى گشتى بەپپى ئايدۇلۇژىيەكەى خۇى رەچاۋ كىردوۋە و كەمىر لەبارى كەسىتى و خەمى لەپايە و بەرپىسارىيەتى خۋاردوۋە، لەروى ئەخلاقىشەۋە(كەلەنيۇ كوردا ئەۋ فاكتەرە رۇلى گىرنگى لە پىكەينەرى شەخسى ھەيە)نمونەيەكى زۇر جوان بوۋە، ھەرچەندە زۇر بەدرەنگەۋە لە سالى ۱۹۸۲ ژنى ھىناۋە، ھەتا لەبۋارى سىياسىش تارادەيەكى زۇر ئەۋ ئەخلاقانە سىياسىيەى پىۋە دياربوۋە، ھەرچەندە خۇشى لەمەدرەسى مىكافىلى پەرومردە بوۋە و لە تەنشت بلىمەتىكى ۋەك مام جەلال كە زۇر بەۋوردى و لىزانى لەگەل سىياسەت(فن المكفن)ۋە بىنەماكانى مىكافىلى كارىكردوۋە، ئەگەر چى نەوشىروان زۇر كارىگەر بوۋە بەمام جەلال و چەند جار خۇم گۈيم لىبوۋە لەشاخ لەكاتى تورە بوۋنى دەپوت لەبەر ئەۋ پىاۋە – مەبەستى مام جەلالە – نەبىت دەگەرئەۋە خۋىندەكەم تەۋاۋ دەكەم. . بەلام سەرمرى

نەوش كەسايەتى نەوشىروان زۆر جيا لەروى ھەئسوگەوت لەگەئ سىياسەت، لەراستیدا نەوشىروان زياتر پابەندە بە سەوابت و بەئێن و باقى بەھاكانى سىياسەت.

ئەوان سەرودەرىكى مەزنى دەگمەنيان ھەيە كەتوانايان لەبارىكى مەحالىدا شۆرش دەست پېيگەنەو، بەراستى لەو كاتەدا لەتواناي حزبەكانى ترى ئىستاي كوردستان نەبوو، بەپراى من ئەگەر ئەو كۆمەلە خەلكەى وەك مام جەلال، على عەسكەرى، د. خالىد، نەوشىروان، ... نەبوايە شۆرشى كورد تا دواى شۆرشى ئىرانى لەسالى ۱۹۷۹ دروست نەدەبوو.

لايەنى سەلبى لەكەسيىتى:

ھەلبەتە ھىچ كەس تەواو نېگەتيف و پۆزەتيف نىيە، لەو چوار چۆمبەدا كۆمەلەك كەم و كورپى ترستانكىشى ھەبوو، بەكورتى باسى دەكەين و برىتييە لەتەوئەرى پېيگەنەرى ئەو شكستەى لەو پڕۆژەيەى چاكسازيدا رويدا، يان بەكورتى واداي دەنيين سەر ھۆيەكانى شكستەكەن:

۱/ نەوشىروان مستەفا لەناو شۆرش جيگري سكرتيرى گشتى بوو، بەلام بەپيى دابەشى بالەكان، نەوشىروان سكرتيرى كۆمەلە بوو، ئيتەر ئەو دوو بەرپرسيارىيەتيەى پي كۆ نەدەكرايەو، باوەشى ئەوئەندە فراوان نەبوو وەك مام جەلال بتوانى ھەموو لايەك لەباوەشى خۆى كۆبكاتەو، زياتر لاي كۆمەلەى دەگرت و ئيتەر كەمتر حسابى سەركرەدى كوردى بۆ دەكرا بەلكو وەك سەرۆكى حزبىكى تايبەت، بۆيە گەلەك جار لەنيوان يەكيتى خەلكىكى زۆر خۆشيان نەدەويست و تارادەى رق لېبونەو، ئەوچۆرە مەملانئەيەى حزبەش كارى لەسەر كەسيىتى وا دروستكرەبوو كەبارىكى سىياسى و فكري و مەنەجى وا دروست ببو ھەموو جموجولئى سىياسى و پيشمەرگانە و ئيدارە مەملانئى بىت، دەمارگيرى بىت، بەجۆرەك دەمارگيرى و مەملانئەيەكە بەوشۆمە پريز دەبوو، وەك يەكيتى لەگەئ حزبەكانى تر، وەك كۆمەلە لەگەئ بالەكانى ترى نيۆ يەكيتى، وەك كوردستان چى لەگەئ بالەكانى ترى نيۆ كۆمەلە. ... ئنجا ھەموو ئەو بارودۆخە مەملانئەيە و لەژير ئايدۆلۆژياى ماركسى كە(التناقج لب الديالكتيك)بوو ھەوزاى فيكرى و سىياسى و ھەمووى نەقۇم ببو لە دەمارگيرى ئىقلىمچيايەتى و شارچيايەتەش دەكرا، ھەتا لەخودى نەوشىروان مستەفا. . جارپيكان لە وەرتى لەسالى ۱۹۵۸ بەئەمەى وت: (ئەگەر ئێو شەرەكە باش ناكەئ ئەوا من سى تىپى خۆم دەھينم لەم دۆلە شەرى پيدەكەم)! ئەو قەسەيە بارو دۆخىكى خراپى خولقاند دوايى بوو ھۆى شەرەك لەنيوان(نەبەن)و(عەزىز داود)بە ئارپىجە لە زارگەلى و بەشيكيش بەيەكجارى

لەيھەكئیتی تۆران. .. ئەو بارودۆخەو بەپێی مارکسیزمی رادیکالی گەلێ جار چارەسەری رادیکالی و پەشەیی وای بەکار دەھێنا کە بۆ دوژمن باش بوو نەک بۆ دۆست ئیتر زۆر جار دەبوو ھۆی تیکگیران.

۲/ لەدەرەوێی یەکیشتیش بەشی زۆری شەڕەکانی براکوژی بەسەرکردایەتی نەوشیروان بوو، ھەلبەتە لەنیو کورد بەتایبەتی ئەوکاتی ئەو دیمەنە زۆر ناشرین بوو، گەلێ جار لەدوای شەری براکوژی کەسایەتیەکانی ناوچەکە زۆر بەتوندی دژی ئەو شەرانە دەوستان و ھەرەشەکانی نان بپینی پێشمەرگەشیان دەکرد، ئیتر گەلێ جار پێنمایەکانی نەوشیروان لە دورەو گەلێ توند بوو، نەوشیروان بەتایبەتی لەشەڕەکانی قەرقەقە و پەشت ئاشان لە ۱۹۸۲، کەچی ناخەزانی ئەو ئەوەندە توند نەبوون، ھەربەنمۆنە کاتی نەوشیروان مستەفا لەناوچەکانی سلێمانی لە ۱۹۸۰ لەلایەن (حسک) گیرا دوایی ئازادکرا.

۳/ لەنیو شۆرشدا لەکاتی دەسلەلتیدا کەمتر بەرنامەی چاکسازی ھەبوو، بەپێی ئامۆزگارییە بەناو بانگەکە مارکس (ئێو شۆرشگیرین نەک چاکسان) بۆیە بەشی زۆری چارەسەرییەکانی توند و ھەرەشە بوو، کارەسات و کردەکانی زۆر دڵتەزینی ئێ دروست دەبوو، کە کاریگەری تا ئیستاش ماوە ھەرھەنگێکی توند و تیزی و یەکتەر نەخویندەو و ...

۴/ ھەلبەتە ھەموو ئەوکارە نیگەتیفانە گەلێ جار دادەپۆشرێ بەسەرکەوتن ھەلبەتە بەشی زۆری لەو ھەنگاوانە سەرکەوتوو دەبون (نەسیبەن لە کوردستان) بۆیە تا رادەیکە لەلایەن بەشی زۆری خەڵکییەو دیمەنە ناشرینەکانی بزر دەبێ. ئەو ھەش رۆنە ھۆیکەکی لەلایەن (دورکایم، میکافیلی، ھۆبز، ..) باش کراوە، ھەتا (ئین خەلدون) یەش باسیکی وای کردووە، دەلی کۆمەلگە عەوام لایەنی ئیجابی سەرکەوتوان و لایەنی سەلبی شکست خواردووان دەبینێ. بەلام ئەوێ کاریگەری قوڵی لەسایکۆلۆجیای قوڵی تاکی کورد کردبوو، ئەوێ ھەموو ئەو ھەلس و کەوتانە بە نا ئایینی لەقەڵەم دەدرێ، ئیتر کەباسی نەوشیروان بکری تا ئەم ساتەش یەکسەر یەکی لە دیمەنەکانی نا ئایینی دێتە پێش چاو، جا ئەو فاکتەرە بۆخەلکی تر رەنگە ئاسایی بیێ، بەلام یەکی لە ئاستی سەرکردەکانی کارێزی کوردی بیێ و بەرنامە چاکسازی ھەلگرتبێ ئەو کاریگەرییەکی زۆری ھەیە، چونکە ئەگەر بەوردی سەیری ئەو کار و چالاکییە عەلانییەتە بکەین کە لە ئەوێ یەکەمی عەلانییەتی کورد لە ۱۹۰۸ دەست پێ دەکات، تائەم ساتەش ناتوانن وابکەن کۆمەلگە کوردی بۆیە کە سەعات لە پێناو ئەنجەلەس یان مارکس یان رۆسۆ. سەعاتێک خەلک بەرۆژوو بن کەچی لەو

بى خاۋەننىيەى تا ئىستا خەلكى كورد سالانە (۳۰) رۆژ بۆ محمد بەرپۇزو دەبى. ... كەۋاتە
 ھەرچى عەلمانىيەتى كورد كردويهىتى لەدژى دىن بى سود و عەبەسى بوو، كىلىلى گۆرانەكان
 ھەرلەرپى ئايىنەو دەكرى و ئەنتى ئايىنى تەنھا كات بەفیرۆدانە و سەرگردەش لاوازەكات.
 ھەرچەندە نەوشىروان كەمتر لىدوانى ئەنتى ئايىنى ئى بەدى دەكرىت، بەتايبەتى لەم
 سەردەمەدا، بەلام لەناخى كەسايەتى كورد ئەو راستىيەى وا چاندووە كە ئەوانە لایەنى
 ئەنتى ئايىنن، بەم شىۋەيە ھەرگىز نابىتە سەرگردەيەكى جەماوەرى وەك شىخ سەعید و
 قازى محمد و مەلامستەفا. .. ئىتر ناتوانى پشت بەستو بەجەماوەر چاكسازى بكات. . ئەو
 گۆرانانەى كە بەو جۆرە سەرگردانە دەكرى تەنھا بەھۆى توندوتىژى كلاًشكۆفى شاخ
 پاخود زىندانى شارە. .. بۆيە چاكسازى پىويستى بەو ھىزە مەزنە ھەيە كەتا ئەم ساتەش
 نەوشىروان دەستى بۆ نەبردووە.

چاكسازىيەكەى لە قۇناغى نوێ

ھەلبەتە نەوشىروان مستەفا سەرگردەيەكى زۆر گونجاو بۆ شۆرشى چاكسازى، چونكە
 وەك لە پىشوو باسما كەرد ئەو پياو لەشارىش لەنىو دەريای گەندەلىدا سەلامەتترىن
 كەسەيتىيە لە چوارچىۋەى ھەردوو حزبى دەسەلاتدار، نەزىك گەندەلى بوووە نە بەكارىش
 ھىناو، بەراستى ئەگەر بە بەرنامە و ستراتىيەى بىتە مەيدان خەلكىكى يەكجار زۆرى
 دەبى، بەلام ديسان دەبىت لە پىشدا ئەو خالانەى كە لە خوارووە باسى دەكەين چارەسەرى
 بكات.

ھەلبەتە گۆران لەچارەسەرى رىشەيى بۆ چارەسەرى چاكسازى گوزارش لەگۆرانىكى
 ھەزرى قول ھەم لەكوردستان و ھەم لە ھەزرى نەوشىروان مستەفا دەكا، چونكە
 جاران (چاكسازى) تۆمەت بوو ئىتر ئۆرۆشيوعى و سۆشمال ديموكراسەكان
 لەخانەى (منحرف) تۆمار دەكران بەتۆمەتى ئەوێ گوايە بەرنامەكانيان چاكسازىيە،
 چاكسازىش نەفەسى بە جمود دەدا و گۆرانە شۆرشگىرەكان دوا دەخەن كەجەژنى
 راستەقىنەى مێزوو گۆرانى توندوو تىزىيە، ھەلبەتە لەمىزووى كۆن و نوێ ئەزمونى
 چاكسازى ئەوشىۋەيەى كوردستان زۆرە، ھەتا خودى سىاسەتیش لە بنچىنەدا بەماناى
 چاكسازى گشتى دىت، بەلام بەگشتى چاكسازى چەند سەرەنجامىكى ھەبوو لەوانە:

۱- بوووتە ھۆى سەرگەوتن وەك ئەو چاكسازىيەى لە ئەوروپاكر لەدواى قىستقالى ۱۶۴۸.

۲- بوووتە ھۆى ھەلۋەشاننەو ۋە پارچە پارچە بوون ۋەك ئەو چاكسازىيەى گۇرباتچۇف بەھۇى بىرۇستروكا و گلاسئۇست)كردى.

۳- دەبىتە ھۆى دۈبەرەكى ۋەك ئەو ھى لە نىۋان ئىسلامىيەكانى كوردستاندا كرا.

۴- گەل جارىش ھەر ئەو چاكسازىيەى ھەر لەلەنەكەيەو ۋە شكىست دەھىنى، لەكۇتايدا چەند كەسانىك جىادەبنەو ۋە ياخود سزادەدرىن، ئەو ترازە لە جىھانى عەرەبى نۆى و كوردستان زۇر باوى ھەيە ھەلەتە ئەو چاكسازىيەى نەوشىروان ئەو رەوتەى ۋە رگرت. سەربارى ئەو كۆمەلەخالەى سەروو باسما كرا لەكسايەتى نەوشىروان، ئەو دوو گۇپرانى سەرەكى ھەبوو لەكوردستان لەو پىرۇژە چاكسازىيەى يەككىتى لەلەيەن نەوشىروانەو رەچاۋنەكراۋو بوو، ھۆى شكىست، بەكورتى ئەو بوو:

۱- كۆمەلگەى كوردى كۆمەلگەيەكى بەبەھاۋ پىاۋەتى و راستگۇ و بەلئىن و بەرگرى و خۇنەويستى(زۇربەى)ۋە رچەرخانە بەھۇى ھەلئس و كەوتى حزبە عەلمانىيەكانى كوردستان بۇ كۆمەلگەيەكى بى سەروبەر و خۇويست و بى ئىنتما و بەرژەۋەندى و پەرست و ... ھەلەتە ژىرخانى كۆمەلەيەتى ئەو دوو كۆمەلگەيە زۇر لىك جىيە، لەكۇنەو ۋە كۆمەلگەى كوردى لەبەر بەھا بەرزى بە(قورەيشى عەجەم)ناۋزەد كراۋە و بەپى(الملل و النحل)مىللەتى كورد بەدەگمەن نەبى داگىر نەكراۋە، بۇيە لەلەيەن يۇنانىيەكان بەكورد و تراۋە(گرى كورتبون)ۋاتا ھەرچى ئەو گرئىيەى كوردى پىنەكرىتەۋە ئەو رۇژەلەتى ناۋەرەست ناكرىتەۋە، لەگەل زۇر سەرومى تر. . كەچى ئىستا ئەو بارودۇخە گۇپراۋە بۇيە دەروازەكانى گۇپران و چاكسازىش تىايدا گۇراۋە، ھەلەتە لەو روۋە ۋە نەك پىرۇژە چاكسازىيەكەى نەوشىروان بەلكو خودى يەككىتىش و ئىسلامىيەكانىش تائىستا بەوردى ئەو دەردەيان پى تەشخىس نەكراۋە بۇيە نازان بۇچى ئەو حزبانە لەبەرامبەر سەرەكەۋتنى(پەك)لەكوردستان بەدۋا كەۋتن، ھەلەتە چاكسازى بەپى بنەماى ئەخلاقى ناگۇرئ زىاتر گۇران دەكەۋىتە دەست بنەماى ماددى، ئەۋەش ۋىرانكەرە و چاكسازى ئى دروست نابىت، زىاتر تىكەدان ساناتر دەبىت، بۇيە ئەو پىرۇژەيەى چاكسازى و تەۋاۋى چاكسازانى كوردستان دەست كورت دەبن.

۲- ھەلەتە(يەك)خۇى خستە گۇرەپانىك لەگەل(پەك)ۋە ئىسلامىيەكان كەلە مەلمانىدا شكىست بەھىنى ھەلەتە تامەيدان ئايدۇلۇۋى بوو،(يەك)زۇر سەرەكەۋتوۋ بوو، لەدۋاى حزبە عەلمانىيەكانى كوردستان لاساىى حزبە لىبرالىيەكانى رۇژئاۋايان كەدەۋە و دوركەۋتنەۋە لە

ئایدۇلۇژيا، ئەوا يەكسەر لە كوردستان فاكتهرى كۆمەلەيتى و فاكتهرەكانى تىرى شاقولنى جىيى گرتەو، ئىتر لەو رووش(پدك)لەھەمووان بەھىزترە، بۆيە لەو قوشمەيە ئەوانى تر بەجى ماون، ناچار كەوتنە جەنگىكى سارد و گەرم و ھەموو شتىك لە پىناوى ئەو جەنگە بەكارھات و دەسلەتئىش بوو ئەو ئامرازە، ئىتر يەكئىتى لە قۇناغىكى وابوو وەك سۇقىيەت بەرامبەر امريكا، ناتوانى دەستكارىيەكى واى خۇى بكات لەبەرەمبەر پارتى، ھەلبەتە چاكسازىش ھەندى بۆشايى پەيدادەكات ئىتر بەخىرايى دەبىتە ھۆى تىكچونى ھاوسەنگى و بچوك بونەوہى يەكئىتى، ھەلبەتە ئەو ھەنگاۋە ھەر لەپىش يەكئىتيە، ھەتا ئەگەر لەپىش مام جەلالىش بمىنى، چونكە وا بەرە بەرە لەكورتى دەدات، ھەلبەتە ھەردوو حزبى دەسلەلاتدار دەنگىيان لەكورتىيە يەكەمجار ۵۰٪ دەنگىيان ھىنا، دوايى بوو ۴۰٪ و دەھەلئىزاردن ھەردوكيان ۲۵٪ دەنگىيان ھىنا ئىستا رەنگە زۆر كەمتر بويىتەو بەلام چونكە بەدىلىكى ئامادەنىيە بۆيە جارى دەنگى دەسلەلاتيان دەمىنى. ..

كەواتە يەكئىتى لەدوو لاوہ لەشى دادەخورى پىويستى بە خۇ فۇرماتكردنەو و چاكسازى ھەيە، بەلام وا پىدەجى گەندەلى وەك كۆلسترۆل وا پەرەى سەندى لايەنى زۆرايەتيەكەى بى، بۆيە لايەنى نا چاكساز بەھىزترە لەلايەنى چاكساز. ... سەرەراى ئەوہى تا رادەيەكى زۆر گەندەلەكانى نىو ھەموو حزبەكان كوردستان خەرىكە پارىزگارى لە بەرژەومندى يەكتر دەكەن و دەبنە چىنىك لەسەر سنورى حزبىيەتئىش دەوہستەن، بۆيە دەبىنين گەندەلچى پارتى و يەكئىتى و لايەنەكانى تر و زۆر تەبان و وا دەسلەلاتىكى چىنايەتى لە كوردستان دروستبوو.

بەھىز و بازويەكى بەتىن و لايەنى چاكسازى لە كوردستان لاواز بوو، بۆيە شكستى پرۇژەى چاكسازى نەوشىروان بريتى بوو لە شكستى چاكسازى لە كوردستان و زياترىش گەندەلچى زان بوون لەسەرەنسەرى كوردستان واش پىدەجى ھەموولايەك لەو گەندەلچىيانە ھاوكارىيان كىردى لەدزى ئەو پرۇژەيە بۆئەوہى لە پىلان و پرۇژەى داھاتووى ئەو پرۇژەيە سەرگەوتووبىن، پىويستە رەچاوى ھەموو ئەو خالانە و كۆمەللىك خالى تىرى گىرنگ ھەيە كەدەرفەت نەبوو لىرە باسى بكەين، ئەو ئەركەش بووئە ئەركىكى نىشتەمانى پىويستە ھەموو دىسۆزىك يارمەتى بدەن، بەلام لەپىش ھەموواندا دەبىت چاكساز خودى خۇى لەپىش ھەمووان خۇى چاكساز بكات و چاكسازى لە كارساز را دەست پىيكىرت.

نەوشىروان مستەفا لەئاوابوندا بۇ ئوتكە دەروانىت

بەدواداچون و خوڭدندەۋە: ەلى حمە صالح

قەسەردن لەسەر نەوشىروان مستەفا لەۋسۆنگەيەۋە سەرچاۋەى گرتوۋە، كەھەنگاۋەكانى نەوشىروان ھەمىشە جىڭەى تىرامان و پرسیارن لەنىۋ گۆرەپانى سىياسى و راگەياندانى كوردیدا، ئەم تىرامان و پرسیارانەش بەھىچ شىۋەيەك ماناى ئەۋە ناگەيەنن كە ئەۋ نۆمەندانە لەگەل تەۋاۋى ھەنگاۋە سىياسى و سەربازىيەكانى نەوشىرواندا بن، يان رەتيان بكنەنەۋە، لەۋانەيە بەپىى ھەندىك پىۋەرى سىياسى بەشىكى ئەۋ ھەنگاۋانە كە نەوشىروان لەرابرەدوۋا ناۋيەتى ھەنگاۋى گونجاۋ نەبن و بەشىكىشان كاريگەرى ئىجابى ھەبوۋىت، ھەنگاۋەكانىشى چەند تابەتمەندىيەكى واين تىدايە كە شاينى ئەۋەن لەسەرى بوەستين، كارى ئىمە لىرەدا ھىندەى ھەۋلەدانە بۆ خستە رۋوى دىۋى پشەتەۋەى بابەتەكان، نىشان نىيە، برىاردان نىيە، لەسەر باشى و خراپى ئەم ھەنگاۋانە، ەك چۆن لەرابرەدوۋا ھەلۋىست و بىر كەرنەۋە سىياسىيە كوردەكان كاريگەرى ھەبوۋە لەسەر خەباتى نەتەۋىى، بەھەمان شىۋە ھەنگاۋە سىياسىيەكانى ئىستاي ئەم بەرپەرسەنەش دەرھاۋىشتەى جۆراۋجۆرى دەيىت، بۆنەۋەى ئىمە بىتوانين دارشتن لەسەر ئەۋ بابەتانە بدوۋين، كەلە ئىستادا كاريگەرن، دەيىت بگەرۋىنەۋە بۆ رەگى ھەنگاۋە سىياسىيەكان.

نەوشىروان مستەفا ھەمىشە لەبىدەنگىيەۋە ھەنگاۋە دىنى ھەز بەقەرەبالخى و زاۋە ژاۋە ناكات، باۋەرى بەكۆكەرنەۋەى ەشىرەت نىيە لەدەۋرى خۆيى و ھىچ كام لەكەسە نزيكەكانى پۆستى ئەۋ تۆيان نىيە زۆر مەمانەى بەكەسايەتى خۆى ھەيە وشانازى بەرابرەدوۋە ە ناكات، ۋادەردەكەۋىت بەلام تورەيەكەى ھىندەى تالەبانى نىيە، تا ئىستاش بە ھەناسەيەكى شۆرشگىرانەى شاخەۋە مامەلە لەگەل ئەۋ ھالەتانەدەكات كە رۋبەروى دەبنەۋە و بەدلى نىيە، بەناسانى لە بىريان ناكات، ھەر بۆيە لەگەل ژمارەيەكى زۆرى ھەفالىنى شاخ تەبانىيە، يانىش دەيانخاتە پەراۋىزەۋە و پەيۋەندى دەپچرىنى خۆينەرىكى باشە و مىدىيى كورد بەدەگمەن – سەير دەكات، ئەگەر چى شارەزاييەكى باشى سىياسى ھەيە، بەلام لەروانگەى جۆراۋ جۆرەۋە گەلىك جار ھەلۋىستى دژبەيەكى لىبىنراۋە ،

كەلەگەل سىياسەتكارىكى خۇپاگر يەكناگرى، بەپپى بىرەدەرى ھەندى لەسەر كەردەكان نەوشىروان چەند لەكاتى سەرگەوتن لەخۆى بايە، بەو ئەندازەيەش لەكاتى دۆرانەكاندا شېرزە و ئالۆزە، زوو زوو نا ئومىد دەبىت، ئەگەر چى زۆر بەى جار ھۆكارەكانى شەرى ناوخۆى لەسەردەمى شاخ و شار كەوتۆتە ئەستۆ، بەلام خۆى وتەنى: ھەلئبازدەكانى ئەم دوايىەى يەكيتى نەبىت، شەرى دۆراوى نەكردوو و ناىكات وەك مەلا ئەحمەد بانى خىلانى باسى دەكان، جارېكيان لە كۆتايى يەكك لەشەرەكاندا پېشمەرگەيەكيان گوللە بەناسمانەو دەنييت و دەلييت بەس خوا ماوە شەرى پى بفرۆشن، ئەوە من شەر لەگەل ئەويشدا دەكەم لە باسكردنى بشتناشان گەليك نىگەرەن دەبىت و پى وايە ئەوە سەردەميكە بەسەر چوو و پىويست ناكات لاپەرەكانى ھەلئبەرنەو.

نەوشىروان و تالەبانى، دووتاكتيك بۇيەك ستراتىژ

مىكانزەمەكانى ھەريەكە لە نەوشىروان مستەفا و جەلال تالەبانى بۇ چارەسەر كەردنى گەرفتەكان ھەميشە جياواز بوو، ئەمە بۆتە خالىكى ناكۆكى نيوانيان لەماوەى چل و شەش سالى رابردوو، كەوپراى جياوازي بەلام ھەروەك كۆنە ھەفالىنى يەكدى ماونەتەو، وپراى فراوان بوونى كەلە نيوانيشيان و لەوكاتەى ئىمزا كۆكردنەو دەستى پىكرد نەوشىروان لە كۆبونەوہيەكى ناوخۆى مەكتەبى رىكخستندا كەلە كوردستانى نويداابلاو كرايەو بەراشكاوى رايگەياندا، كەھەموو ھەولئ ئەوان بۇ ئەوہيە مام جەلال بېيتە كەسيكى ژمارە يەكى كوردستان، ئەمەش ھىماى بۇ بوونى رىژمەيەكى نەگۆرە لە پەيوەندى نيوان تالەبانى و نەوشىروان، كەنەوشىروان ئامادەيە تەنھا مام جەلال سەرۆكى بىت و نەك كەسى تر، ھەر بۆيە سەرەتا جىگرى سكرتيرى قبولكرد، بەلام جياواز بوون لە مىكانزمى ئەم ستراتىژيەتە لە بوارى نويدا نەوشىروان وەك كەسى دووم لە يەكيتيدا بىيئيتەو. بۇ ورد بونەو و شىكردنەوہى ئەم لايەنە دەبىت بۇ باكگراوندى پەيوەندى نيوانيان بگەريئەو. زۆرجار پوى داوە مەملەنىي بالەكانى ناويەكيتى تالەبانى و نەوشىروان روبەروى يەك بكاتەو، بەلام نەوشىروان ھەميشە تالەبانى(ضمان الامان) ي يەكيتى زانيو و لەدەربەندى ئەو دووكيۆەدا گرتوو و بەلاچونى ئاو ھەمومان دەبات.

سەرەتاي يەكتر ناسينى تالەبانى و نەوشىروان بۆسالى ۱۹۶۱ دەگەريئەو ئەوكاتە مام جەلال بەرپرسي لقي سليمانى پارتى ديموكلاتاتى كوردستان بوو و نامەگۆرپنەو لەنيوان تالەبانى و نەوشىروان ھەبوو، تالەبانى ھەوال و دەنگوباسەكانى بەنەوشىروان گەياندوو و

بەبىر و پاي خۇي لە بارەى ھەندىك شت بۇ نەوشىروان خستۆتە پروو ئەوېش بەھەمان شىۋە، ھەر لەدامەزىراندنى يەكىتېشدا جەلال تالەبانى داوا لەنەوشىروان دەكات خۇي ئامادەپكات بۇ ئەو رېكخراۋە نوپىيە كە يەكىتېيە و نەوشىروانىش بەخۇشچالېيەۋە داۋاكە قېولتەكات.

ئەگەر ئېمە لە ھەلۋېست و بىر و راكانى نەوشىروان مستەفا بەرامبەر پارتى ورد بېينەۋە، دەتوانىن ئەۋە بەرھەم بېنن كەپارتى ھەمىشە وېنای نېگەتېقى لای نەوشىروان ھەبوۋە، ھەر لەسەردەمى شاخەۋە تا سەرمەتاكانى شەرى ناوخۇ و پاشانىش يەكگرتنەۋەى ئىدارە، تەنانەت ئەو كاتەشى كە يەكىتى و پارتى سەرقالى يەكگرتنەۋەى ئىدارە بوون، كاتېك لای تالەبانى شىۋە نەرمى نواندنېك بۇ وەرگرتنى پۇستەكان ھەبوۋە، لای نەوشىروان ھەمىشە توندى و پېداگرى نوپىنراۋە، ئەگەر چى ئەمە بۇ راگرتنى ھاوسەنگى وەك تاكتېكىكى حزبېش بوېتت بەلام ھەلۋېستەكان بەو شىۋەيە دەخوېنرېتەۋە كە نەوشىران ئامادەى ھېچ ساژېك نېيە بەرامبەر پارتى، لەسەرمەتای دامەزىراندنى يەكىتېدا لەسالى ۱۹۷۵ جەلال تالەبانى نامەيەك بۇ مەلا مستەفا دەنېرېت و دەربارەى دامەزىراندنى يەكىتى دىنېيى دەكاتەۋە لەۋەى كە نەك دژى بارزانى نابېت، بەلكو بەچاۋى سەرمەكى جولانەۋەى كورد سەپىر دەكات، بەلام ئەگەر بېروانىنە بېرەۋەرىيەكانى نەوشىروان ئەو لايەنە بەراشكاۋانە دەرەكەۋېت كەنەوشىروان ناۋەرۇكى ئەو نامەيە بەھېچ شىۋەيەك پى قېول نېيە، ۋاى لېدەخوېنرېتەۋە دەللى بارزانى شۇرشى نەكردوۋە، بەلكو بار و دۇخ ناچارېكردوۋە كە شۇرشى بەملدا ھېنا.

نەوشىروان مستەفا پېشېبېنېيەكى چەپى ھەبوۋە وەك خۇي دەلېت: پېش بېنېيەى فەرمان ماركسى چەپ بوۋە، ئەم بېرکردنەۋەيەش لەناۋ رېزەكانى يەكىتېدا رەنگى داۋەتەۋە، چۈنكە خۇي ئەۋە دەخاتە روو كەھەندېك لەو بۇچۈنە ماركسىيانە قەناعەتى فەرى بوو لەلايەن بېرى چەپ ئەۋەندە بېرەۋەى ھەبوۋ تاقمى وەك قەمېش بونە ماركسى، بەلام تالەبانى زىاتەر لەۋەى كەبېيەۋېت خزمەت بە ئايدۇلۇزېيەك بكات بېرى لە فراۋانكردنى يەكىتى دەكردەۋە ھەر لەسەرمەتای دامەزىراندنى يەكىتېيەۋە تالەبانى پاي ۋابوو ھەموو تېكۇشەرانى كورد لەچەپەۋە بۇراست لە رېكخراۋېكى فراۋاندا كۇبكاتەۋە بۇئەم مەبەستەش پەيۋەندى لەگەل زۇر كەسدا كرد، تەنانەت ئەندامانى كۆمىتەى ناۋەندى

پارتیش، کههاتبونه دهرهوه، ئەم جوړه بیر کردنهوه حیواوازانەش له ریزهکانی یهکییتیدا، ئەم حزبە دوجاری چەندین بەریهککهوتن دهکات.

گرفتنی ئایدۆلۆژی و بەریهککهوتنی ناو حزب

یهکییتی هەرلهسهرهتای دامهزاندنییهوه لهشیوهیهکی بههرهکی سیاسیدا بووه لهناو ریزهکانیدا، چەندین ئایدۆلۆژیا و رێبازی حیواوازی بهرجهسته بوو، مارکسیزم، سۆسیال دیموکرات، شیخ و مهلا و ئاغا دهبینرا، ئەمەش دەرھاوێشتهیهکی خراپی بهجیهیشت، ئەم حیواوازییه له بیرکردنهوهدا تەنها بهوه ناووستی کەله نیوان ئەو دوو کەسایهتییهدا بێت، بهلکو شۆرش دەبێتەوه ناو حزب و بۆ چەندین جار کاریگهری نیگهتیفی لیکهوتۆتەوه، تارادیهکیش ئەم رێکخراوهی دوجاری پەرت بوون کردووه لێرهدا هەول دەدەم دوونەمونه بهێنمەوه.

بزوتنهوه، کەبالیکی سهرهکی یهکییتی بوو لهسالی ۱۹۷۹ دا بهسهرکردایهتی ههریهکەله رهسول مامەندی سکرێتێر، د. محمود عوسمان، تایەر عەلی والی، قادر جەباری، حاجی حاجی إبراهیم، سهید کاکه، قادر عزیز، عدنان موفتی، مهلاناصح، کەئەندامی سهرکردایهتی بوون لهیهکییتی بوون و پاشان حزبی سۆسیالستیان پێکهێنا، یهکیک لهو هۆپانهی که دهبووه هۆی جیابونهوه یان ئەوهبوو کەدهیان وت: مام جەلال کۆمەڵەهێ رهنجدهران لهسهر حیسابی بزوتنهوه بههیز دهکات و کۆمەڵەش(ماوی)و(موتەفهریقین)و دزی ئایین و مهلا و ئاغا و سهروک عەشیرهتن، ئەمەش سهرهتای بهریهککهوتنیکی گهورهیه کهبههۆی حیواوازی ئایدۆلۆژیاوه روو دهات، بزوتنهوه تا رادهیهک بیرکردنهوهی عەشایری و دینیان ههبوو، کۆمەڵەش بیریکی چهپی ههبوو، دیاره تالەبانی ههولیدا ههموو ئەمانه لهژێر چهتر یهکییتیدا کۆ بکاتهوه، بهلام له خیانی ئایدۆلۆژیایهکی قول بۆ شۆرش و نهبوونی باوهریکی وا بههیز، کەله پێناوی شۆرشدا ههموو مەملانییهک وەلا بخت کۆکردنهوهی ئەو ههموو بیرکردنهوه حیواوازانە له رێکخراودا کاریگهرییهکی ئەستهه دهبێت.

لهسالی ۱۹۸۴ مهلا بهختیار و هاوهلهکانی له شاربازپهروه چونه قهرهداغ، ئەمه سهرهتای جیابونهوهی مهلا بهختیار و هاوهلانی بوو لهروی فکرییهوه ئەو کاته مهلا بهختیار خۆی بهکۆمهنیستیکی ئێران و تیزه فکریهکانی ئەوان بوو، لهمانگی ئایاری ۱۹۸۴ دا مهلا بهختیار و هاوهلهکانی کۆنفرانسیکیان بهست و پرۆژه و بهرنامهی رێکخراوهکهیان خسته

روو، ناوی رېځخراوه که شيان نا(ئالای شورش)، هوکاري حياپونه وه که شيان بو تالەبانی و نهوشيروان ده که رانده وه دميان وت: نهوشيروان مارکسي نييه و له پەيوه ندى کۆمه لايه تييدا وشکه و قسه ی رقه و له موحامه له نازانيّت و خەلک ته ريق ده کاته وه و له کاره کانيشدا پرس به کهس ناکات.

پاش را پهرين وشيوازيکی نوئی مملانیکان

له پاش را پهرين جگه له شهري ناوخوی حزبه کانی نیو کوردستان مملانیکانی نیو خوی يه کي تي هه ر به رده وام ده بیّت، به لām له کاته کانی شه رکردندا له گه ل هیزه کانی تري کوردستاندا يه کي تي هه ميشه مملانی نیو خوييه کانی وه لاوه ناوه، به پرس يکی يه کي تي ده يوت: يه کي تي ده باليشی هه بیّت له کاتی شه ردا يه ک دنوکی هه يه، نهوشيروان مسته فا له میژووی خويدا چەند جار يک له م حزبه دور که وتۆته وه و گه راوته وه، به لām له هيج کاتي کدا دور که وتنه وه ی له يه کي تي دور که وتنه وه ی يه کجاره کی نه بووه، جار يک بو نه شته رگه ری جار يک بۆکاری حزبی بووه، دريژترين دا برانيشی سالی ۱۹۹۶ بو ۲۰۰۲ بو، که له هه ستيار ترين قۇناعی يه کي تي دا بو، يه کي تي به چەندين روبه رو بونه وه ی سه خت و ريککه وتندا تي پهری و له و ماوه يه شدا يه کي تي زۆر جار له لوتکه ی هیز دا بووه و دوری نهوشيروانيش هيج کاري گه ريه کی ئەو تۆی نه بووه، به لām ئەو دا برانه ی نهوشيروان ته نه دا بران بووه له ژبانی رۆژانه ی حزب، چونکه وه ک خوی ده لی: له و کاته ی که دور که وتومه ته وه له هه ندیک له کۆبونه وه کانی ناو کوردستان دور که وتومه ته وه، ئەگينا له کاتی روخانی سه ددا مدا من له گه لدا بووم، له نوسینی ده ستوردا حزورم هه بوو، له گفّت و گو ی نيوان پارتی و يه کي تي دا له تاران جار يک له ئير له ندا جار يک له پاريس ئاماده بووم، به لām له گه ل گه رانه وه ی نهوشيروان بو کوردستان و باشبوونی په يوه ندييه کان نيوان پارتی و يه کي تي، مملانی و مشت و مپ له نيوان يه کي تي دا دروست ده بیّته وه، ئەو مملانی يه ی له شار حياوازه وه ک له شاخ و له کاتی پيشمه رگايه تی، مملانی سهر ده می شاخ زياتر له حياوازی بير کردنه وه ی و بايه خدان به باليک له سه ر حيسابی باليکی تر، تاراده يه کيش ده سه لات سه رچاوه ی ده گرت بو نمونه نهوشيروان ده ليّت: " له کۆنفرانسی يه که می کۆمه له دا هه ندیک له سه رکرده کان ده رنه چوون، وه نه مه يان له دل گرت و ده ستیان له کار هه لگرت و پاشان ئالای شورشيان دروست کرد، زياتر هۆی نارمزا یی بونه که شيان شه خسی بوو تاجياوازی بير و باومر "

بەلەم ئەۋكاتەي كە نەۋشىروان لەدەرەۋە گەرايەۋە، واتا لەسالى ۲۰۰۲ ملكملاڻىكان بەشىۋەيەكى تر دەرگەۋتن و شەرى ناوخۇ كۆتايى پى ھاتبۇو، ئەمجارەش لەسەردەمى دەسلەت و ھوكمرانىدا مەملانى و ناكۆكىيەكان تايەت مەندى تر وەردەگرن، يەككىت چەندىن بىرى بەھىزى بەرامبەر دەكرەۋە، كە پارتىيە زياتر، بەلەم جارىكى تر ھاتنەۋە ناو مەملانىي ناوخۇ حزب، تالەبانى پۈستە گرنەگەكانى دەدا بە كەسە نزىكەكانى خۇي و نەۋشىروان نىگەرەن دەبىت، بالىك دروست بوو بەناۋى رىفۇرم، كە نەۋشىروان سەركردايەتى ئەۋ بالەي دەكرە، رىفۇرمىش ھەمىشە لەبەرامبەر گەندەلەيدا دەكرىت يەككىتى ھوكمرانە و بەشىكى زۇرى پۈستە گرنەگەكان لەلەيەن تالەبانىيەۋە قۇرخ كراۋە، گەندەلەيەكى زۇر ئىدارى و سىياسى دەبىنرىت، نەۋشىروان دەيوست لەرىگەي بالىكەۋە كارىكات بۇ نەھىشتىنى ئەم گەندەلەيەن، لەپىناۋى كەمكرەنەۋە دەسلەتلى تالەبانىدا پرۇزەي ئىمزا كرنەۋە دەستپىكرە، بۇدانانى جىگرىك بۇ تالەبانى و ئەنجامدانى ھەندى رىفۇرمى حزبى، ئەگەرچى لەسەردەمى شاخىشدا ئارمىزى وەرگرتنى پۈستى نەبوۋە، جگە لەتالەبانى فەرمانى لەكەس قىبۇلنەكرەۋە دانانى جىگرىش بۇ تالەبانى لەپىناۋى كەمكرەنەۋە دەسلەتلى تالەبانىدايە نەك وەرگرتنى پۈست بۇ نەۋشىروان، كاتىكىش يەككىتى ناچار دەبىت كەسى دوۋەم بۇ تالەبانى دابنىت، كەسىك لەنەۋشىروان شىۋاتر نابىنىتەۋە و دەبىتە جىگر، واتا پرۇزەكە لە پىناۋ دەسلەت و قۇرخ نەكرەنەيەتى لەلەيەن يەك كەسدا، نەك پىدانى پۈست بەنەۋشىروان مستەفا، لەمیانەي خۇ ئامادەكرەن بۇ ھەلئەزەرنەكان، مەملانىي نىۋان بالى تالەبانى و نەۋشىروان دەست پىدەكاتەۋە، ديارە لەمەملانىكانىشدا بالى كۆسەرەترەسولش بوونى ھەيە، كە لىرەدا جىي باس نىيە، مەملانىي نىۋان نەۋشىروان و تالەبانى لەئاستى مەكتەبى سىياسىشدا تىبىنى دەكرە لەۋەرگرتنى پۈستى جىگرىشدا نەۋشىروان ناتوانىت گەندەلەيەكان كەم بكاتەۋە و دەسلەت ھەربەدەست بالى تالەبانىيە، دواتر نەۋشىروان لەپىناۋى چاكسازىدا پرۇزەيەك پىشكەش بە يەككىتى دەكات، ئەم جارەميان بالى رىفۇرم دەيەۋىت مەملانى بگوازىتەۋە مەلئەندەكان و ھەۋال بەدن لەۋىۋە دەسلەت بگرنەدەست، كەچى لەھەلئەزەرنەكانى مەلئەندىشدا نەۋشىروان نەيتۋانى ھىۋاكەي بەيئىتەدى و سەركەۋتنى بەدەست نەھىنا بۆيە بەناچارى ۋەك بەرپرس لە پەنجەرەۋە دەرواتە دەرەۋە و بەھىۋا ئەۋەيە رۇژىك لەدەرگاۋە بىتە ژوورەۋە، كۆمپانىيەي وشەش

دوايه مين شويني نهوشيروان مستهفايه له ئيستادا، كهديهوييت له ريگهيهوه به شيك له نوميدهكاني بۆ بگهريتهوه.

قوربانيدان له پيناو دهسلات و هه ئويست

له كاتيكا نهوشيروان مستهفا له زانكوئي قيههنا سياست و ياسي نيودهولته تي خويندوو، هاوكات نهيارانيشي به كهسيكي توند و تيژي دهزانن، نهو له دوا قوناغي خويندني دكتورا دهبييت له نه مسا و نامهي دكتورا كهي تاييهت دهبييت به پهيدا بوون و گه شه كردني بزوتنه وهي نه ته ويي كورد. به لام كه تاله باني نامهي بۆ دهنيرييت و داواي ليدهكات خوي بۆ نهو ريكخراوه تازهيه كه يه كييتيه نامه بكات گهرجي رهنه نه برياره به لاي نهوشيروانه وه قورس بييت، چونكه نهو روپا لهو سهرده مه دا خهون بوو بۆ كورد به تاييهت يه كييك نه گهر له زانكوئي كه گرنگي وهك (قيههنا) بخوينييت، پاشانيش ماوهيه كي زۆر بوو نهوشيروان مستهفا له كوردستان دابرابوو، وهك خوي دهلييت "ئيلتزامي نه خلاق و نه دهبي مني به كۆمه له و مام جه لاله وه به ستبه وه، به جوانم نه ده زاني له ژيري دهر بچم، راسته وخو و تم كهي داوات كرد نامادهم."

نهوشيروان له ۱۹۷۵/۵/۲۲ دا نامادهي يه كه م كۆبونه وهي دهستهي دامه زراندي يه كييتي نيشتماي كوردستان دهبييت له شام، قيههنا و خويندني دكتورا جيده هيليت و ده گهريته وه چياكاني كوردستان، نه گهرجي جياوازي ئايدولۆژي و ته نانهت ريگه كاني گرته به ري شۆرش گرفت دهبييت له نيوان تاله باني و نهوشيرواندا بۆ نمونه: نه ندام بوون له به رهي (التجمع الوگني العراقي - توع) دا، نهو به رهيهي كه له لايه نهو عيراقيانه وه دامه زرا كه له حه فتاكاندا چوبونه شام، سه ره تاي جياوازييه كاني نهو ريگه دريژه به كه تاله باني و نهوشيروان ده يانه وييت ههنگاوي بۆ بنين، نهوشيروان له گه له نه وه دا نه بوو يه كييتي له م ريكخراوه دا ببينه نه ندام، چونكه شۆرشي كورد دمبووه به شيك له شۆرشي عيراق ده بوايه دروشمه كاني شۆرشي عيراق به رزبكر دايه وه يه كييتي له ژير ئالاي توع - دا شۆرش بكات، تاله باني له گه له نه وه دا بوو ببينه نه ندام و نهوشيروان و عادل موراديش به ره له ستياي ده كرد، گهرجي بون يان نه بونه نه ندام كاريگه ري له سه ر رهوتي شۆرشي كورد ده كرد، به لام هه رگيز ناكوكي له نيوان تاله باني و نهوشيرواندا دروست نه ده كرد، هه نديك جار نهوشيرواندا له گه له تاله بانيدا گرژي دروست ده كرد له سه ر هاوريكاني، نهوشيروان ده لي: مام جه لال زۆر ري زي بير و بۆچونه كاني مني ده گرت، به لام نه ندام سه ركر دايه تي هه مووان

لە پاشەملە گلەییان لە مام جەلال دەکرد و رەخنەیان ئی دەگرت، گلەشیان بەزۆری لەسەر شتی بچوکی خۆیان بوو، کە ریزی نەدەگرتن و لەبەرچاوی خەلکی دەیشکاندنەوه، داویان لەمن دەکرد ئەم پەرسەیان لەگەڵدا باس بکەم چارەپەکیشی بۆ بدۆزمەوه کەچی ھەموو جارێک کەباسم دەکرد دەبوو ناخۆشیمان خاوەن گلەیی و رەخنەش لەبری ئەوهی پشگیری لەمن بکات دەبوو ناویژیکەر لەنیوان من و مام جەلالدا.

ئەم ھەلۆیست وەرگرتنەى نەوشیروان لەسەدهی نوێشدا ھەر بەردەوامە. بەلام لەبەرگیکی جیاوازتەدا پڕۆژەى ئیمزاکوکردنەوه بۆ دانانی جیگرێک بۆ تالەبانى بەتەنھا کاری نەوشیروان نەبوو، زۆربەى ئەندامانى مەکتەبى سیاسى لەگەڵ ئەو پڕۆژەیدا بوون و ئیمزایان کرد، کەچی کاتیک تالەبانى لە پڕۆژەکە ئاگادار کرایەوه تەنھا نەوشیروان وەك خاوەنى پڕۆژەکە دەرکەوت نەك ئەندامانى تری مەکتەبى سیاسى و سەرکردایەتى.

بالی ریفۆرمیش تەنھا لە نەوشیروان مستەفا پێک نەھاتبوو، عمرى سید علی و عوسمانى حاجى مەحمود و مستەفاى سید قادر و چەندین بەرپرسى دیکە پێکھاتەى بالەکە بوون، بەلام ئەوهى لەناو ئەواندا ھەلۆیستى وەرگرت نەوشیروان بوو، زۆرتەرى ناکوکی لە ھەلبژاردنەکانى ئەم دواییەى یەکیتیدا لەنیوان بالی نەوشیروان و تالەبانیدا بوو، تەنھەت کار گەیشتە شەر لە گەرمیاندا خەلکیشى تیدا کوژرا، نەوشیروان خۆى راستەوخۆ سەرپەرشتى ھەموو ناوچەکانى نەدەکرد، بەشى زۆرى مەلەبەندەکان لەلایەن بەرپرسەکانى تری یەکیتیەوه سەر بەنەوشیروان بوون، بۆنەمۆنە گەمیانىیەکان لەرێگەى عوسمانى حاجى مەحمودەوه سەر بەبالی ریفۆرم بوون، ئەگەرچى ئەندامانى تری مەکتەبى سیاسى و سەرکردایەتیش بۆمانەیان لە پۆستەکانى خۆیان و پۆستى گەنەتریشپۆستیيان بەھینانى دەنگ ھەبوو، پڕۆژەى ریفۆرمیش بەتەنھا ھى نەوشیروان نەبوو، بەلام ئەوهى ھەلۆیستى وەرگرت تەنھا نەوشیروان و چەندکەسیکی کەمى تر بوون، کەپۆیستى زۆر گەرنگیان نەبوو تالەدەستى بدن، لەوانە قادری حاجى علی و ھەمە تۆ فەق رەحیم نەك تەواوى بالەکەى نەوشیروان، واتا نەوشیروان کاری لەپیناوى ھەموو بالی ریفۆرمدا دەکرد، بەلام کەکەوت بەتەنھا خۆى ھەلۆیستى وەرگرت.

دەسەلات، ئەو فاکتەرەى نەوشیروان نیگەرەن دەکات گەرچى وادەردەکەوێت کەنەوشیروان خۆدى خۆى تەمەزۆرى دەرگرتنى دەسەلات نییە، بەلام ئەو ھیز و کەسایەتییانەى ئیستا دەسەلاتى حزبى و ھوکومى لەناو یەکیتیدا بەرپۆ دەبەن سەر بە تالەبانین، نیگەرەنى

نەوشىروانىش لەم بارمىيەو رونه، لەبەرئەوئەوى پېكهاىتە و بەرپۆمەردنى ھەموو ئاراستەكانى
 حزب لەنپۆ يەكئيتىدا لەسەرمتاوە بەم شۆيەيەى ئىستا نەبوو بەروا كردنىش بەقۆرخکردنى
 دەسلەلات لای بەرپرسانى يەكئيتى بەتايبەتى ئەوانەى ھەر لەسەرمتای دروست بوونى ئەم
 حزبەو ھەموو خۆيان بەخاوەنى زانیو کارىكى ئەستەمە، گەرچى نەوشىروان ئەوئەندەى گرتى
 ئەوئەى ھەموو دەسلەلات چۆن بەكاردی، ئەوئەندەى گرتى ئەوئەى نىيە كى بەكارى دەھيئى،
 بەلام لەئىستادا لای نەوشىروان كى بەرپۆمەردەت و چۆنىش بەرپۆمەردەت گرتە،
 نەوشىروان كاتىك دەبينىت لەپاش راپەرينەو تالەبانى ھەر خۆى سكرتيرى يەكئيتىيە، و
 پاشانىش دەبىت بە سەرۆك كۆمار بە گوشار جیگريكى بۆ دادەنریت و جیگريش
 دەسلەلاتىكى وای نابىت، دەسلەلاتى داھات و دارايى و دارايى رېكخستنى حزبى و
 رېكخراومان و راگەياندان و پەيوەنديە نۆدەولەتییەكان ھەر لەدەست كەسانى نزیكى
 سەر بەون.

ئەو ھیزى لەدەرئەوى يەكئيتىيەو بۆ يەكئيتىيەكى تر دەروانىت.

لەگەل ئەوئەى نەوشىروان چەندىن جار لەيەكئيتى دوركەوتۆتەو، بەلام ھەرگىز جى
 پەنجەى ئەو لە قۇناغە ھەستيارەكانى يەكئيتى بزر نەبوو، نەوشىروان لەگەل ئەو ھەموو
 مەملەنئىيەى لە رابردو سەردەمى شاخدا وەكو كۆمەلەو لە ئىستاشدا وەكو بالى ريفۆرم
 روبەروى يەكئيتى بۆتەو نەيھىشتوو ئەم حزبە دوچارى پەرتبونىكى گەورە و لەناو چوون
 بۆتەو لە ئىستادا نەوشىروان وازى لە بەرپرسىارىيەتى ھيئاو، ئەگەر يەكئيتى بکەوئیتە
 حالەتییكى ئاناسايەو دور نىيە ئەو بەھەمان ھەناسەى پشتاشان و شەرى ناوخۆ ئامادەى
 ئەوئەى تیدا بىت وەك پېشمەرگەيەكى يەكئيتى بۆتەو مەيدان، ھەر ئەم پەيوەستبەونەى
 نەوشىروانىشە وای کردوو ئەو لایەنانەى لەدەورى يەكئيتى بەگومانەو سەيرى پرۆژەكانى
 نەوشىروان بکەن، ئەوان لەو برۆايەدان ئەگەر يەكئيتى نەبىت نەوشىروان ئەم قورسايەى
 ئىستای نابىت لەدەرئەوى يەكئيتى ناتوانىت بىت بەژمارەيەكى كارىگەر، ھەر بۆيە ھەموو
 ھەنگاویكى بەم ئاراستەيە بەمانۆر لەقەلەم دەدرىت، ئەگىنا وەك ئەندام لەگەل
 يەكئيتىدا، تەنانەت بىرکردنەو لەوئەش كە بەھیزەو بگەرپۆتەو بۆ بەرپرسايەتى لای
 نەوشىروان و خودى ھەيە، بۆ پشتراستکردنەوئەى ئەم بۆچونە، دورلە سۆزدارى لەم قۇناغەى
 لەبەردەم يەكئيتىدا نەوشىروان دەلێت: من بەتەمانىم جارىكى تر لە كاروبارى حزبىدا
 ھىچ پۆستىكى گرنگ بگرمەو دەست، بەلام روداوەكانى كوردستان جارى واھەيە لێقەومان

دېنئىتە پېشەو و ئىنسان ناتوانىت بىلەن بىت بۇ چارنوسى نەتەوئەكى، ئاپا ئەو
لېقەومانە چىيە نەوشىروان ناچار دەكات بى لايەنى لەدەست بدات ، لېردا دەگەينە ئەو
نەنجامەكى كە بىرى يەكئىتېوون و لايەندارىتى تا ئىستا لەزمىنى نەوشىرواندا ھەيە، ئەو
نەوشىروان ناچار دەكات وەك ھېزىكى كاريگەر و كوتلەيەك كەپىكەتەيەكى زۆر يەكئىتى
لەخۇ گرتوو و حيا نەبىتەو بۇ چەند ھۆكاريك دەگىرمەو:

يەكەم: نەوشىروان ھەمىشە رۇحىكى قوربانيدانى تىدايە و سۆزىكى زۆر بەيەكئىتەو
دەيەستىتەو، نايەوئە ئەو حزبەى خۇى دەستى لە بنياد نانيدا ھەبوو ھەر بەدەستى
خۇى توشى پوكانەوئە بكات.

دووم: روانىنەكانى نەوشىروان بۇ ھېزى بەرامبەر كە پارتىيە، نەوشىروان لە رابردوشدا
وەك ھېزىكى نەيار لە پارتى رۋانىو و بەشىكى زۆر ناكۇكيەكانى سەردەمى شاخ و شارىش
دەخريتە ئەستۋى نەشىروان لە نوسىنەو مېژويەكانىشا ئەمە بەدى دەكرىت، نەوشىروان
لەھەموو كاتىكىشدا و بەھەموو شىوازىك يەكئىتى لە پارتى پى باشترە، نەوشىروان ھەرگىز
ئامادەكى ئەوئە تىدانىيە يەكئىتى دوچارى بچوكبونەو و پوكانەو بكات و لەبەرامبەردا
ئەو ھاوسەنگىيەى ئىستا لەنىوان يەكئىتى و پارتىدا ھەيە، بەلەى پارتىدا بشكىنئەو و
پارتى بكاتە ھېزى يەكەم و گۆردەپانى سىياسى ھوكمرانى كردنى لە كوردستاندا پى
بەخشىت.

سىيەم: ئەوبىرەى كەلەى نەوشىروان دروست بوو، كەلەوانەيە رۇژىك بىت بگەرئەو بۇ
ناو يەكئىتى و دەسلەتەى ئەم حزبەى بگەوئە دەست، گەرچى ئەو ئەمە بەلېقەومان
ناودەبات.

كۆمپانىيەى وشە ھىوايەكى تىرى نەوشىروان.

كۆمپانىيەى وشە دوايەمىن ھەولەى نەوشىروان مستەفا بوو، بۇئەوئە بەشىكى خەونەكانى
بەيئىتەو دى، بەشىكى كارى ئەم لەئىستادا وا دەرگەوت روبەرۋونەوئە گەندەلېيە،
بەشىكى كاردەكانى نەوشىروانىش لەم پىرۆژەيەدا كارى رۇژنامەوانىيە، نەوشىروان
لەرابردوودا لەرۇژنامەكاندا كارى باشى بۇيەكئىتى كردوو، بەلام ئەوكانە لە چوارچىوئەى
كارى حزبىدا بوون نەوئە رۇژنامەوانىيەكى ئازاد ئەگەرچى لەبوارى نوسىنەوئە مېژووى
رۇژنامەوانى كوردىدا نەوشىروان توانىويەتى خزمەتەى بكات، بەلام ئەم ھەولەنە ھىندەى
ئەوئە دەچىتە چوارچىوئەى كارى كۆ كردنەو و نوسىنەوئە مېژوودە ناچىتە ناو كارى

رۇژنامەۋانئىيەۋە، بەپىي خويۇندىنەۋەكانى ئۇستاش نەۋشىروان ۋەك سىياسىيەك كاردەكات كەبەرژەۋەندىيەكى دىارىكراۋى ھەيە، ۋە كۇمپانىيى ۋشەش دەكات بەھاكتەرىك بۇئەۋى بەم بەرژەۋەندىيەنە بگات، نەۋەك نەۋشىروان رۇژنامەنوسىكى بىللايەن بىتو ھىچ كام لە سىياسىيەت ۋ كلتور ۋ ئاين بەربەست نەبىت لەبەردەم كارەكانىدا ۋ ئاراستەى كارە رۇژنامەۋانئىيەكانى نەگۇرى.

بەپرەسەكانى يەككىتى بەتالەبانىشەۋە دەلئىن: يارمەتى دەدەين، ۋ باۋەرناكەين كىشەى كادرى راگەياندىنى ھەبىت، لەھەمانكاتدا خودى نەۋشىروان مستەفا دەلئىت: لەروۋى داراييەۋە نە لەلايەن ھوكومەتەۋە ۋ نە لەلايەن يەككىتىيەۋە دارايى ئىمە دابىن نەكراۋە ۋ ناكرىت، ھەۋلەمانداۋە ژىرخانى ئابورى پرۇژەكەمان دابىن بگەين ۋ باۋەرىشمان وايە تا سى سالى تر بەبى ھىچ يارمەتبىيەكى ھوكومەت درىژە بە پرۇژەكانەمان دەدەين، لىرەدا ئەم لىدوانانە چاۋدىران توشى سەرسورمان دەكات، چۈنكە ھەبوۋنى پەخشى كەنالى ئاسمانى ۋ كىردنەۋەى ئۇففىس لە پارىژگاكانى كوردستان ۋ رۇژنامە وسايىتى ئەلىكترونى ۋ ناۋەندىكى لىكۋلىنەۋە پىۋىستى بەسەرمایەيەكى زۇر ھەيە، بەپىي زانىارىيەكانىش تائىستا ھىچ كەسىكى بىللايەنى ئىدارى بەشدارى لە پرۇژەى كۇمپانىيى ۋشەدا نەكردوۋە، گومانىك دروست دەبىت لەسەر سەرچاۋە داراييەكانى كۇمپانىياكە ۋ كاتىك گومان لەسەر كۇمپانىياكە دروست بوۋە، ئامانجە رۇژنامەۋانئىيەكانى نەۋشىروان ۋەك خۇيان ئامازەى دەدەن، لىلتر دەبىت ۋ دەكرىت بىر لەئامانجىكى ترى سىياسى بگەنەۋە كەنەۋشىروان دەيەۋىت لەرىگەى كۇمپانىيى ۋشەۋە پىي بگات ياخود ھەنگاۋى بۇ بنىت، دەكرىت ئەمانە ھەموۋيان گومان ۋ پىرسارى رۇژنامەنوسىيەنە ۋ چاۋدىرانى دۇخى سىياسى كوردستان بن، تا ئەۋساتە ۋەختەى روداۋەكان خۇيان ئەركەكان يەكلايى دەكەنەۋە؟.

كۆمپانىيە شەھەر ئىچىدە تەبىئەت بىلەن بىرلىكتە

ئەبەدىي ھايات

ئەبەدىي ھايات بىلەن بىرلىكتە تەبىئەت بىلەن بىرلىكتە

* تەبىئەت كۆمپانىيەسى بىلەن بىرلىكتە تەبىئەت بىلەن بىرلىكتە
خۇش بولۇش ۋە تەبىئەت بىلەن بىرلىكتە تەبىئەت بىلەن بىرلىكتە

- راستە تەبىئەت بىلەن بىرلىكتە تەبىئەت بىلەن بىرلىكتە
ئەبەدىي ھايات بىلەن بىرلىكتە تەبىئەت بىلەن بىرلىكتە

1/ دۇنيا بىلەن بىرلىكتە تەبىئەت بىلەن بىرلىكتە

ب/ سەھىيە بىلەن بىرلىكتە تەبىئەت بىلەن بىرلىكتە

ج/ دۇنيا بىلەن بىرلىكتە تەبىئەت بىلەن بىرلىكتە

پەيغەمبەر زۆر ۋەقە بىلەن بىرلىكتە تەبىئەت بىلەن بىرلىكتە
دەۋات. ئەبەدىي ھايات بىلەن بىرلىكتە تەبىئەت بىلەن بىرلىكتە

* - ۋەتەن بىلەن بىرلىكتە تەبىئەت بىلەن بىرلىكتە
زۆرۈر بولۇش، ئەبەدىي ھايات بىلەن بىرلىكتە تەبىئەت بىلەن بىرلىكتە
سەھىيە بىلەن بىرلىكتە تەبىئەت بىلەن بىرلىكتە

- پەيغەمبەر زۆر ۋەقە بىلەن بىرلىكتە تەبىئەت بىلەن بىرلىكتە
گەھىدىن بىلەن بىرلىكتە تەبىئەت بىلەن بىرلىكتە
بىرلىكتە بولۇش، ئەبەدىي ھايات بىلەن بىرلىكتە تەبىئەت بىلەن بىرلىكتە
كۆرۈنۈش بىلەن بىرلىكتە تەبىئەت بىلەن بىرلىكتە
بۆلۈنۈش بىلەن بىرلىكتە تەبىئەت بىلەن بىرلىكتە
كەم ۋە كۆپ بىلەن بىرلىكتە تەبىئەت بىلەن بىرلىكتە

* - سەھىيە بىلەن بىرلىكتە تەبىئەت بىلەن بىرلىكتە
رەھبەر بىلەن بىرلىكتە تەبىئەت بىلەن بىرلىكتە
بىرلىكتە بولۇش، ئەبەدىي ھايات بىلەن بىرلىكتە تەبىئەت بىلەن بىرلىكتە

- كۆمپانىيەى وشە حزب نىيە تاهەموومان بەبەك جۆر قسەبكەين، ئىمە بىر و راى جيا جيامان تىدايە و رىزى بىر و بۆچونى يەكتى دەگرين و لەيەكتى قبول دەكەين ئومىدەم واىە پروژەكەمان بىيىتە پروژەيەكى نەتەوويى، كەسانى سەربە بىر و باوهرى جياواز كارى پىكەوە تىدا بكەن.

* - كەسەك بەئىمەى وت شەش سال بەر ئەئىستا كاك نەوشىروان بىرۆكەى كۆمپانىيەى وشەى ھەبووە دواكەوتنى تا ئىستا تەفسىرىكى سىياسى ھەيە؟

- راستە چەندسال پىش ئىستا بىرم لەم پروژەيەكردبووۋە بەلام بەرلە ھەل و مەرجى ماددى سىياسى نەم توانى جىيەجىيى بكەم، ئەمسال ئەو ھەلەم بۆ رەخسا.

گرددەكە لەھەوئى تىكدانى قەلاچۇلاندایە ، نەوشىروان مستەفا ، ئەندازىارى ھەئوھاندىنەوھى يەككىتى

دلىر عبدالله

ئەوانەى دروستىان كرووھ ئاشنان بە پىكھاتەكەى بۆيە تىكدانەوھى ئەوھى پىكىان
ھىناوھ بەدەستى خۇيان ئاسانترە لەوھى چەكى قورسى لەبەرامبەردا بەكاربھىنى تاكو
لاوازى دەكەيت ياخود دەپروخىنى، ئەندازىارىكى ئەو وپرانكارىيەى يەككىتى نىشتەمانى
كوردستان نەوشىروان مستەفايە، ئەویش ھەرچارەى گروپ و كەسانىك دەكاتە خەلكانى ئەو
ھەلەيە، لە نىزىكتىن مېزوودا دەستى پىكرد، پاش ماوھىەك كەسانىكى بۆ پەيدا بوو،
لەنوېتىن ھەولېدا(ەمرى سىد على و مستەفاى سىد قادر و جەلال جەوھەر و عوسمانى
حاجى مەحمود)ئەو دەورەيان بىنى بەلام ئەمانىش شىكستىان ھىنا لەوھدا كە كۆسرتە
رەسول رازى بكەن يەككىتى تەلاق بدات و بېتە لای نەيارە كۆنەكەى(نەوشىروان مستەفا)كە
ھەرگىز پىكەوھە ناژىن.

ئەو يەككىتىيەى بە قولەى قاف ناسرابوو، ئىستا نەوشىروان مستەفا ئەمىنى دامەزىنەرى
نەخشەى تۆكەمەى لىكتازان و لەبەين چوونى دەكېشى و بەزىندووبى ئەيانەوئى لەچاللى
بىنن.

يەككىتى پىكھاتەيەكى جىاوازە

يەككىتى نىشتەمانى كوردستان(ىنك)سالى(۱۹۷۵)لە(بزوتنەوھى سۆسىاليستى كوردستان –
سالىح يوسفى و كۆمەلەى رەنجەدرانى كوردستان – نەوشىروان مستەفا و خەتى پان – مام
جەلال)دروست بوو، لەسالى ۱۹۸۴ خەتى پان لەگەل كەرتىكى بزوتنەوھى سۆسىاليستى پاش
جىابونەوھى بالە بنچىنەيەكە لىى كە ھىشتا لەناو (ىنك)دا مابوینەوھى ، يەكیان گرت و
يەككىتى شۆرشگىرانى كوردستانيان پىكھىنا لەو ساتەوھ(ىنك)لە كۆمەلە و شۆرشگىران
پىكھاتوھ، واتا كەسى يەكەم تالەبانىيە و نەوشىروانىش بە كەسى دووم دەزانرا.

ناوى شۆرشگىران دەگەریتەوھ بۆ سالى(۱۹۷۱)و پەيوەندى بەپەيمانى(۱۱) ى ئازارى
جەزائىرەوھ ھەيە. پاش تىكچونى براھىم ئەحمەد و جەلال تالەبانى لەگەل مستەفا بارزانى

له(١٩٦٤/٤/٩)دا له ماوهت كه نه و كاته كۆنفرانسیسیان به ست و ریکكه و تنی نیوانی(به رزانی و عارف)یان رهتكرده وه و به رزانیان له سهركردایه تی لابرد.

یه کییتی نیشتمانی و باله ناکۆكه کانی

یه کییتی نیشتمانی کوردستان وهك هیزیکسی سهرهکی گۆرهپانی سیاسی کوردستان، بهشیومهکی راستهوخۆ کاریگهری بۆسه رپرۆسهی سیاسی کوردستان و بگره عیراقیش ههیه، بههیزی و پتهوی ئه و پارته لهئیستادا تارادهیهکی زۆر کاریگهری ئه رینی لهسه ر دۆزی کورد بهجی دههیلاییت و بهپێچهوانه شه وه لاوازی و لیکترازانی رهنگه دۆزی کورد و بهرپرسه چاره نوس ساز و هه نوکه ییه کانی به ئاقاریکی خراپدا به ریت، ئه مهش به و پێیهی یه کییتی له ههر دوو پرۆسهی سیاسی عیراق و کوردستاندا پۆلیکی کاریگه ر و به رده وای هه بووه.

کیشه و گرفته ناوخۆیه کانی ئه م دوا ییهی یه کییتی به جیا بونه وه و لیکترازانی چه ند ئه ندایمیکى بالاو پشترش له ٢٠٠٦ به ئیستقاله ی نه و شیروان مسته فا، له سه ر ئاستی ناوخۆیی و دهره کیش لیکدان ه وهی جیا جیای بۆ کرا، زۆریک له بۆچونه کان ته قینه وهی کیشه کانی یه کییتی له کاتی ئیستادا جگه له وهی به مه ترسی بۆ سه ر پرۆسهی سیاسی کوردستان شروقه ده که ن به حاله تیکی ترسناک له میژووی خه باتی سیاسی ئه و حزبه له قه له می ده دن، که سالانیکی درێژه له چه ندین قۆناغدا ئه نجامی داوه.

مالی یه کییتی له ناشتیدا ویران ده بیته

به رای چاودیران و شاره زایانی سیاسی و ته نانه ت خودی سه رکرده کانی یه کییتی، کیشه و گرفته کانی ناوخۆی یه کییتی جگه له وهی ره گیکی له میژینه و قولی هه یه، بۆ مملانیی سیاسی و کیبه رکیی ده سه لات و قه له م ره وی ده گه ریته وه، که ئه ندایه بالا کانی ئه و پارته یان باستر بلیین باله رکابه ره کان ده ستیان داوه تی، ئه وه تا ((د. به ره هه م صالح)) جیگری سه کرتیری گشتی یه کییتی له میانه ی لیدا و نیکیدا جگه له وهی کیشه و گرفته کانی یه کییتی به ئاسایی له قه له مدا. ئه وهی را گه یاند که (مملانیی گه یشتن به ده سه لات و به رژه وهندی تاک ره وانه که به شیکن له گه نده لئى ئیداری و دارایی و پشیلکردنی یاسا له لایه ن هه ندئى که سه وه، فا کته ریکی سه ره کی ئه و کیشه و گرفته نه ن که روبه روی یه کییتی بونه ته وه).

یه کییتی جیاوازه له حزبی دایک که پارتی دیموکراتی کوردستانه، دروست بوون و دامه زراندنی له چه ندین ره وت و بیر و بۆچونی جیاواز پیکهات که دواتر له گه ل تانه وهی

زۆرۈچكەش لەو بۇچونانە پېكھېنەرەكان، نەتوانرا كېشە و راحياوازەكان لەناو يەكېتىدا كۇتايان پى بھېنرېت، بەلكو ھەمىشە بەزىندووېى دەمانەوہ و زۆر جارېش ھېندە قول دەبونەوہ و مەترسى لېكترازان و پارچە پارچە بوون بەرۈكى دەگرت، كەئەگەر بېت و شەرى نېوخۇ و گرژى و ئالۋزى حزبە كوردستانىيەكان و دۇخى تايبەتى ھەرېمى كوردستان نەبوايە، بالە ناكۆكەكانى يەكېتى ھەرزوو برىارى يەكلايى كەرەوھيان دەدا.

لەم بارەيەوہ بەرپرسيكى پايە بلەندى يەكېتى كە نەى ويست ناوى ئاشكرا بكرېت ئەوہى بەرپىگا راگەياند (شەرى نېوخۇ لەگەل ئەوہى بەزىانى يەكېتى و تەواوى پارتە كوردىيەكان كۇتايى ھات، بەلام لەلەيەنېكى ترەوہ سودى بە يەكېتى گەياند و بەو ھۆيە ريزەكانى ھەمىشە تۆكەمە و بەھېز دەبوون، ھەربۆيە يەكېتى ھەمىشە ساناترين ھەلى دەقۇستەوہ بۇئەوہى شەر لەگەل بەرامبەرەكانى بەلام بەتايبەتى پارتى ھەلگىرسىن تايەو ھۆيەوہ دوو نىشانە پىك بھېنن، يەكەميان كېشە و ناكۆكى بالەكان وەلا بنېت و خۇى لەو مەسەلەنە قوتار بكات، دووھمىش ھېزى خۇى بسەلېنېت و كۇنترۆلى بەشىكى زۆرى حوكمرانى كوردستان بكات). بە بۇچونى چاودېرانى سىياسىش باشترين كاتېك كەيەكېتى ريزەكانى تېدا پاراستوہ، شەر و پېكدادانە ناوخۇيەكان بووہ، بەمانايەكى تر يەكېتى ھەرگىز لە ئاشتيدا خېرى لە خۇى نەديوہ ئەو كېشانەى بۇ قوت بۇتەوہ كە بەھوى مەلمانى و ناكۆكى بالەكانى ناوى بوونى ھەبووہ، ھەرودك ئىستا كەبەزەقى كېشە و گرفتەكان دەبىنرېن

نەوشىروان مستەفا سىياسىيە رادىكالەكە

نەوشىروان مستەفا وەك ئەوہى كۆمۇنىستەكان لەبەرامبەر كوشتنى چەندكادېراندە لەسلىمانى پىي دەلېن " ھەرچەندە ھەولې ئەوہبەدەيت وەك مېژوو نوس يان نوسەر ناو زەند بكرېى ھەر ئەھلى شمشىرېت و بەتەور خەلكت كوشتوہ "، ئەمە يەكېكە لەقورسترين ئەو رستانەى كەتاكو ئىستا بە نەوشىروان و تراوہ، بەلام لەئىستادا ناوبراو وەك گەمەكەرىكى سەرەكى و بالىكى زەقى ناكۆكىيەكانى نېوخۇى يەكېتى، لە دامركاندەنەوہ نوېبونەوہى كېشە و گرفتەكانى يەكېتى رۆلېكى بەرچاو و كارېگەرى ھەبووہ و زۆربەى كېشەكانى يەكېتى تا رادەيەكى زۆر بەم كەسايەتتيەوہ پەيودەستە و بەپىي قۇناغە حياوازەكانە مەلمانى و سىياسى و سەربازيانەى بالەكانى نېو ئەم پارتەش نەوشىروان مستەفا - ديار - ترين جەمسەرە ناكۆكەكان بووہ.

نەوشىروان مستەفا ئىستە حزبى نىيە و كۆمپانىيە ھەيە بەناۋى وشە، ئەو وشەيەى كەدەيەۋىت يەككىتى پى سەربىرېت، جاران ئەگەر لەگەل نەيارەكانىدا تەفەنگى بەكارھىتايىت، ئەوا ئەمرۆ بە وشە روبەرپوى مېزوۋى حزبەكەى خۇى بۆتەۋە و ئەندام و سەرکردەكەى لىدەدەكاتەۋە.

نەوشىروان نەيتۋانىۋە بەرامبەر لىزانىيەكانى تالەبانى ھەئىكات.

نەوشىروان مستەفا لەگەل ئەۋەدى لەسەردەتاي تىكەل بوۋنى ھەرسى بالى (كۆمەلەى رەنجەدەران و خەتى گشتى و بزوتنەۋەدى سۆسيالىست) ۋەك نەيارىك خۇى نىشاندا و بەئامانجى ئەنجامدانى چاكسازى لە رىزەكانى يەككىتيدا سەرکردايەتى بالىكى گرتە ئەستۆ، نەيتۋانى بەرامبەر لىزانى و ئەزمونى تالەبانى بەردەۋامى بداتە جىبەجىكردىنى سىياسەتەكەى ھەر بۆيەشە بەناچارى كۆلى لەو ھەۋلەيدا و بەنيازى پراكتىكى ھەۋلەكانى بەشىۋازىكى دى و لەقۇناغىكى تردا بەرپاكبەرىكردىنى تالەبانى پاشەكشەى كرد و لەو مەملانى سىياسىيە خۇى كىشايەۋە كە سالانىكى دور و درىژە لە پىناۋ گەياندىنى يەككىتى بە قۇناغىكى دى دەستى داۋەتتى.

ھەرۋەك (پروڧىسۆر دلاۋەر عبدالعزىز) ئاماژە بەۋە دەكات كە (تالەبانى تۋانىۋىيەتى ئىدارەى كۈتلەكان بەجۇرىك بكات كە لەتۋانا و دەسەلات و ھەيەبەتى خۇى كەم نەكاتەۋە. ھەركاتىك گەشەنەكردىنى پىكھاتەيەك ۋەدىان كۈتلەيەكى دىيارىكراۋى ناۋىيەكىتى گەشتبىتە رادەى مەترى بۆى. ئەوا لەدەسەلات و جموجۋلى سەرۋك كۈتلەكەى كەمكردۇتەۋە كادىرەكانى سەربەكۈتلەكەيشى كردۇتە قۇچى قوربانى لە ھىچ كاتىكدا ئەو جۆرە ئىدارەكرەنەى ئاسان و ئاشتايانە نەبوۋە، بەلكو لەزۇر بەى ھالەتدا بوۋەتە مايەى كرژى و تەشەنە كرىنى رەشپىنى و رۇخى ياخى بون. خۇ لەسالانى ۲۰۰۰ تا ۲۰۰۴ تالەبانى سەرۋك و كادىرە پىشكەۋتۋەۋەكانى ھەردوۋ كۈتلەكەى ترى خستبوۋ، دەسەلاتى لەدەست دەرھىنا بوۋن. ئەۋەدەش بوۋە ھۇى زۋىر بوۋن و ياخى بوۋنى تەۋاۋى دوۋ كۈتلەكە و بوۋە ھەۋىنى ھەۋلە كۈدەتاكەى سالى ۲۰۰۴ كەلەجياتى ئەۋەدى تالەبانى لەدۋاى ئەو روداۋە مەترسى دارە بە سىياسەتەكەيدا بچىتەۋە و كۈتلەكارى لە بنەرەتەۋە نەھىلى، كەچى بەردەۋام بوۋ لە جۇشدانى ھەمان رەۋت و كۈتلەكارى گەياندە ئاستىكى مەزنىر و كرژىر).

بەراى چاۋدېرانى سىياسى ھاتنە دەرەۋەى نەوشىروان مستەفا لەيەككىتى، سەردەتايەك بوۋ بۇ زەق بونەۋە و دەرگەۋتنى راستەقىنەى كىشە و گىرەتەكانى ئەو پارتە و جگە لەۋەى چاۋ

كرانه‌وى زۆرۈك لى سەرگىردە و كوتلەكانى تىرى بەدۋاى خۇيدا ھىنا، يەككىتى گەيانەدە قۇناغىك كەسەرەتەي مەترىسىيەكانى لىك ترازانى لى بەدى دەكرىت و ھىچ كەس مەمانەي بە پىكەوۋە ژيانى ناو رىزەكانى يەككىتى نەماوۋە.

نەوشىروان مستەفا دەپەوۋى يەككىتى بۇ خۇي ھەلبوۋە شىنىيەتەوۋە

نەوشىروان مستەفا پىگەي خۇي لەگىردەكەوۋە بەجۇرۈكى تىر بەھىزكرد، ئەو گىردەي كە ھەركەس لەنىو رىزەكانى يەككىتى بەجۇرۈك بىت بىتۇرۈ يان دەرىكرىت لەسەر ھەرجىيەك بىت، دەچىتە گىردەكە و بەرد بەسەر يەككىتىدا فرى دەداتە خوارەوۋە، ھەرمەوۋەپەكىش كۈنىك دەكاتە جەستەي يەككىتى و پارچەپەكى لىدەكاتەوۋە.

ئەوۋەتا پاش دەست لەكاركىشانەوۋەكەي چەندەن گىروپ و رىكخراوى بچوك ھەلتۇقىن و ۋەك كاردانەوۋەپەك بەرامبەر سىياسەتەكانى تالەبانى و بالەكەي كارى سىياسى خۇيان بەرەو دەرەوۋى يەككىتى گۋاستەوۋە. كەلەوۋەش خىراپىر و مەترىسىدارتەر بۇ يەككىتى ھاتنەدەرەوۋى كۈسەرت رەسول و پاشان چوار ئەندام مەكتەب سىياسى و ژمارەپەكى زۇر ئەندامانى تىر بوون.

چاودىرۈكى سىياسى ئەوۋى راگەيانەد كە دەست لەكاركىشانەوۋى چوار ئەندامە بالەكەي يەككىتى(مستەفاي سەيدقادر و عمر سىدەلى و عوسمانى حاجى محمود و جەلال جەوھەر)كەسەر بەبالى رىفۇرمى نەوشىروان مستەفان، جگە لەوۋى پەپەوۋەندى بەدۇخى ناچىگىرى يەككىتىيەوۋە ھەپە، پەپەوۋەندى بەو پىرۇژەوۋە ھەپە، كە نەوشىروان مستەفا بۇ داھاتوۋ گەلالەي كىردوۋە و دەپەوۋى يەككىتى و پارتى ناچارىكات مامەنە لەگەل لىستەكەي بىكەن بۇ ھەلبىزاردن و لەھەوۋى ئەوۋەشەدان زۇرتىن لاپەنگىر و ئەندام لەدەرەوۋى خۇيان كۇ بىكەنەوۋە، تا پىي بگەنە پەرلەمان، ئەم قۇناغەي لىدانى يەككىتى دىرۈزە پىدەرى ھەوۋى چاكسازى يەككىتى و مەلمانىي تالەبان و بالەكەپەتى لەلاپەن نەوشىروانەوۋە.

لەگەل ئەوۋى چوار ئەندامەكەي مەكتەب سىياسى يەككىتى ھۆكارى دەست لەكاركىشانەوۋەكەيان بۇ نەبونى شەفەفەت و پىشېلكرەدى دىموكراسىيەت و گەل ھۆكارى تىر دەگىرنەوۋە، ھەروەك جەلال جەوھەر لەمىانەي لىداۋانىكدا ئەوۋى راگەيانەد كەبەنەماي دىموكراسى لەناو يەككىتىدا بەتەواۋى پىشېل كراون و پى بەئەنجامدانى چاكسازى نادىرەت، بەلام بەراي زۆرۈك لە چاودىران ئەمە ھۆكار و پاساۋى سەرەكى ئەوان نىيە، بە پىچەوانەوۋە پىگەي نىستەي نەوشىروان مستەفا و ئەگەرى دامەزىراندنى لىستى سەرىپەخۇ بۇ

هەلبەرزاردنەکانی داھاتوو پالېشتییەکی سەرەکی بوو، بۆ ئەوەی ئەوان لەیەکیتی بێنە دەرەو
 پاشەکشە بکەن، چونکە ئەندامە دەست لەکارکشاوکان دەیانەوێت لەدەرەو یەکیتی ببنە
 پالېشتی نەوشیروان مستەفا و لە پرۆسەی هەلبەرزاردندا هاوکاریکی باشن بۆی، چونکە ئەوان
 لەناو یەکیتیدا بێگەیان لاواز بویو. هەرئەوان بوون لەدەست لەکارکێشەنەو یەکیتی نەوشیروان
 مستەفادا هیژشیان کردەسەر نەوشیروان بەوەی پلانی دەست بەسەرگرتنی یەکیتی لە
 کۆنفرانس دا سەری نەگرت، بۆیە نەوشیروان شکستی خوارد ئەو خەلکەشی بەهەتیوی
 لەناو یەکیتیدا جێھێشت بەجۆریک زۆربەیان لەپۆستەکانیان وەلانران، ئەمە تۆلە
 دەرئەنجامەکانی شکستی پېشوو بەلەکەییەتی کە بەریفۆرم ناسراوە بەلام کاتیک دەستی
 پیکرد کە نەوشیروان بوو بەخاوەنی رۆژنامە و تەلەفزیۆن و کۆمەڵیک کادری دەرگراوی
 ناو یەکیتی.

نەوشیروان ئیستقالە ی بە ٤ ئەندامە کە کرد

لەلایەکی ترمەو زۆریک لەچاودێرانی سیاسی پێیان وایە نەوشیروان مستەفا لە دەست
 لەکارکێشەنەو ی ئەو ئەندامانە رۆلیکی بالای هەبوو و ئیستاش سەرقالی کۆکردنەو ی ئەو
 ئەندامانە کەبەهۆکاری جیا لەریزەکانی یەکیتیدا نەماون، یاخود دەرگراون، وەک چۆن
 لەهەولێ هێنانەدەرەو ی ئەندامانی ناویەکیتیدایە لەسەرچەم ئۆرگان و ئاستە جیاوازمەکان
 ئەمەش وەک گارتی فشار بەکاردەهێنێ، ئامانجیش لێی دەست لەکارکێشەنەو ی تالەبانیه.

نەوشیروان بۆیە ئەمە دەکات تا لەو رێیەو پێگەی سیاسی خۆی لەهەلبەرزاردنەکانی
 داھاتوودا بەهێز بکات و بەشیو ی پراکتیکی ئەو پرۆژە سەرنەگەوتوو ی تەواو بکات، کە
 سالانیکی زۆر و بەهۆی نەیارێ تالەبانی لە یەکیتی بۆی نەچوو سەر، بەواتایەکی تر
 نەوشیروان مستەفا وەک ئەندازیاریک دەیەوێت رۆلی هەلۆشانندنەو ی یەکیتی بگێرێت و
 تەواوی ئاراستە و هاوکیشەکانی یەکیتی بەلای خۆیدا پێچەوانە بکاتەو.

کی وای لەکۆسەرەت رەسول کرد؟

مەملانیی کۆر کەببێتە پشتی باوک، لەناویەکیتیدا بەشیو یەکی ناریک و دور لەگیانی
 یەکتەر قبوڵکردن دەست ھاتۆتە پێش، ئەمرۆ ئەو ی بێهۆی لەناو حزبێ کوردی دا
 بمانییتەو و دەوری قەرەبالغ بێت، پێویستە کۆرەکە ی یان خزمەنزیکەکانی
 لەپۆستەبالاکانی حزب نزیک بکاتەو تاوێکو هیچ تەکەتولیک نەتوانی بەسەریدا زال بێت،
 نەوشیروان کۆرەکانی بۆ گەورەبوو ئیستا خاوەنی گردیک و راگەیانندنە، تالەبانی کۆر و

برازای زۆر بۆ گەورە بوو و رۆلى گرنىگان بۆى ھەيە، كۆسەرت كورمەكانى ھىناوئەتەو و كەردونى بەدەسەلاتدارى ماددى و مەعنەوى، ئەوانەى تەرىش كەماون لەرىگەى خۆپەرچەكەردن، و دروستكەردنى فەوجى عەسكەرىيەو پىگەى خۆيان قايم كەردو، تاكو لەكاتى روبەروبوئەو مەترەسەدا بەكارى بەيئەن لەنيوان ئەم كەيشە كۆن و دزوارانەى يەكەيتەدا نەوشىروان كارى لەسەر راکەيشانى كۆسەرت رەسول كەرد بۆ ھىنانە دەرەوئەى لەناو يەكەيتى بەچوونە بن كەيشەى ئەو ؟ ئەندامەى مەكتەب سىياسى و بەھىزكەردنى پىگەى كۆسەرت رەسول لەدەرەوئەى يەكەيتى نەك لەو مەكتەب سىياسىيەدا كە ئەگەر ؟ ئەندامەكەى رىفۆرمى ئى نەمىنى ئەو كۆسەرت رەسول بەتەنھا دەمىنەتەو، ئەوكاتە ئىحتىواكەردنى زۆر ئاسان دەبەيت ئەو دەبوو رازىيان كەرد دەست لە كاربەكەيشەتەو بەچوونى بۆ بەغدا و بىيەنى تالەبانى، كۆسەرت لەگەمەكە تەيگەيشەت و پاشگەز بوپەو لە ئىستەقالەكەى.

يەكەيتى بەرەو كۆى و بۆكۆى؟

چارەسەرى كەيشەكان روو لەمەسەلەى بەكارھەينانى ھەيز دەكاتەو، چوئەكە گۆرانكارىيەكان ھەمان تاس و ھەمان ھەمام دىنەتەو پەيش و گۆرەين پۆستەكان نابەنە گۆران بۆ چاكەسازى، چوئەكە لەئەمرۆى يەكەيتەدا ھەر كەسەك پۆستەكەى وەرگرتەى، لىسەندەوئەى بۆ خۆى گەرفەتەكەى تەرىنەتە پەيشەو، بەلى رىفۆرم دەيانەوئەى ھەر كەسى خۆيان لەپۆستەكەداو بەرزەتەرى بەكەنەو، ئەوئەشى كە شوپىنى نەزمە بەفشارى گەردەكە بىكەنە پەلەدارى كارىگەر — بۆئەوئەى دەست بەسەر يەكەيتەدا بەگرنەو، ئەمەش تەقەينەوئەكەى تەرىنەو ئەو يەكەيتەدا دەخولەقەنى و ھەر رۆژەك بەتە دەقەيشەتەو، قەيشانەوئەكە كەسەرچەم كۆرد زيانى بەردەكەو.

زۆرەك لەخەلگەى جۆراو جۆر پەي واپە ئەم قەيرانەى ئەمرۆ يەكەيتى بەشىكى زۆرى بۆ داواكەردنى ئىمتىيازات و وەرگەرتەنى پۆستەى بەرزەتە، ھىچى لەبەرەمبەر كەيشەكانى خەلگەدا نەيە، كە زۆر گەورە تەرىنەوئەكانى نەوشىروان مەستەفا لە بەرامبەر يەكەيتى، بەلام مىللەت ھەتەو و بى خاوەنە و ئەوئەى خۆى بەشوانى دەزانى گۆرە.

ئەگەرنا گۆرەنى عمر فتاح ھىچ لەمەسەلەكە ناگۆرەى كەلە برى ئەو عەماد احمەد داندرەو ئالو گۆرەى تەرىش بەھەمانشەوئە.

گردەكە دەیهوئ قەلاچوالان بروخینی

گردەكە بۆتە ناویكى نوئی نیو گەمەى سیاسى ئەمرۆى ناكوکىیەکانى ناو یەکیتى و دەوترى زۆرکات هیئە قەرمبالغە پالەپەستۆیه، هەرچى دەرکراوه و دلى نىگەرەن بووه و پۆستى نەماوه پروو لەو گەردە دەکات، گردەكەى زەرگەتە ئەو گەردەى نەوشىروان مستەفا بۆخوئى و کۆمپانىاکەى دەستى بەسەرداگرت، ئەمجارە نەخشەى لیدانى یەکیتى لیدانیک کەبەردلى دەکەوئیت و توشى جەلەدى دەکات، لە گردەكەوه نەخشەى دادەنرى، نەخشەپەك کەماوه بەماوه کۆمەللیک هاندەدرى بەوازەینان و پێشکەش کردنى پرۆژەى چاکسازى، ئەندامىكى بالای یەکیتى کەناوى خوئى ئاشکرا نەکرد، وتى: چاکسازى ئەگەر دەست پېئ بکات دەبێت لە بالی ریفۆرمەوه دەست پې بکات، کەنەوانەى لەدەورى کۆبۆنەتەوه خەلکانى تۆمەتبارن بەزۆرشتى وەك گەندەلێ و زولم و خراپەکارى و لەمرۆدا هاناپان بۆ گردەكە بردوو بەبیانووى ئەووى سەریە کاک نەوشىروانە و دەرکراوه، نان براو بووه، بۆیه ئامادەیه لەگردەكەوه دەست بەو پرۆژەبکات کە پرۆژەى روخاندنى قەلاچۆلانە.

ئەمەش مەحاله لەجیبەجی بوونیدا ئەگەرى رزانی خوئى دیتە ئاراهە کە پێویستە خەلکی پاك و دلسۆز دەست و دەمى لى بەدور بگرن، و هەولێ هیورکردنەوهى بارودۆخەكە بدەن و لەسەر لیپوردەیی و پێکەوه ژيان مومارەسە بکەن ئەك لەسەر ئەوهى چۆن بتوانن ئیسكى یەکتى ورد و خاش بکەن، بەلام ئەمرۆ ئەوهى بەهێزترین(پیک) لەسەرى یەکیتى بەدات، ئەوه لەگردەكە لە پێشەوه قەسەدەکات و نۆرەى دەرکەوتنى زیاترە.

ئەگەر یەکیتى وەك حزب لیک بترازى کى زیان دەکات؟ تالەبانى یان بالەکانى تر؟

کى سود دەبینى، پارتى یان نەوشىروان مستەفا؟ ئەندامانى خوارەوهى یەکیتى سود دەبینن یان زیانى گەورەیان بەردەكەوئ؟ خەلکی کوردستان چى سودیک دەبینى؟ زیان دەکات یان تووشى گیرۆدەیی ئابورى و سیاسى دەبنەو؟.

ئەى دۆزى کورد چى زیانیك دەکات کەتەوازونى هیزی سیاسى و سەربازى لەم ولاتە روو لەشکست بکات؟ ئەى سەرۆك کۆمار لەبەغدا چى رۆلێكى دەمینى؟.

ئایا پارتى وەك تەنھا هیزیک دەمینیتەوه و هیئەدى تر کۆنترۆلێ ئابورى و روبەرى جوگرافى و حوکومەت دەکات؟ ئایا حزبەکانى تر لەکاتى لاوازبوون و هەلۆهەشاندنەوهى یەکیتیدا بەم جۆرەى ئیستا دەمیننەوه؟ یان دەبێت لەمەى ئیستا زیاتر موعانەتى حیساب بۆ نەکران بچیزن؟ ئەمانە هەموو ئەو ئەگەر و پرسیارانەن کە روو لەناوچەكە دەکات ئەگەر یەکیتى نیشتمانى توشى لیکترازانى نیوخوئى بێت.

دواى مام جەلال ناكۆكى كۈتلەكانى نىۋو يەككىتى بە خويىنرشتن چارەسەر دەكرى

تايپەت: بەرىگا

نەوشىروان مستەفا خۆى بەسكرتېرى خەلگە باشەى كەى ناو يەككىتى نىشتىمانى دەرزانى و چاۋەرەى ئاۋابوۋنى خۆرى مام جەلالە بۆلەۋەى بېيتە سكرتېرى يەككىتى نىشتىمانى كوردستان. زۆر جار باس لەۋە دەكرىت كەپەككىتى نىشتىمانى كوردستان لە قەپراندا ژيان بەسەردەبات، بەھۆى ئەۋ بېلېلېن و تەكەتولاتەى ناوخۆپەۋە، ئەمە لەكاتىكداپە كەئەم حزبەتەمەنى ۳۳ سالى بەسەر بردوۋە يەككىت لەۋ ئامازانەى كە بارودۇخى ئەم حزبەى شىۋاند دەست لەكاركېشانەۋەى نەوشىروان مستەفاى جىگىرى تالەبانى بوو، ھەرچەندە زۆرىك پېيان واپە مانەۋەى ئەم حزبە بەوشىۋەى ئەمرۆى بەندە بەمان و ژيانى تالەبانىيەۋە، زۆرىكېش پېيان واپە لەم قۇناغەدا تالەبانى تەنھا رۆزگار بەرىدەكات و سىياسەتەكانى تەسلىمە بەۋىستى پارتى دېموكرات.

جگە لەم ئەگەرەنە تالەبانى زۆركات تۋانىۋىيەتى ئاۋ بەئار و ناكۆكىيەكانى ناو يەككىتىدا بكات ، ھەرچەندە ئەۋ ئاگرى ناكۆكىيەى ناۋىيەككىتى بەردەۋامە ھەر بوۋنى ھەپە لەژېر كادانى سىياسى ئەۋ حزبەدا ھاكا شەمالىك ئەۋ ئاگرى گەشانەۋە و تەۋاۋى بېلەكان و جەستەى يەككىتى سوتاند.

يەككىت لەۋ بەرپىرسانەى نىۋو يەككىتى نىشتىمانى كوردستان كەناۋى خۆى بېلۋنەكردەۋە زانىارى وردى داۋە بە رېگا، دەربارەى بارو دۇخى ناۋىيەككىتى نىشتىمانى كوردستان. ئەۋ بەرپىرسە باسى دواى ئەنقالى كرد كە ئەۋكات يەككىتى لەروى لاپەنى سەربازى و مادىيەۋە زۆر لاۋاز بوو، چونكە بەناوخۇدا لەگەل يەكترى ناكۆك نەبوۋن جىاۋازىمان ھەبوۋ بەلام بەم رادەپە قوۋل نەبوۋ ئاشكراش نەبوۋ، ئەمرۆ واپەست دەكرى كەتالەبانى كېشەكانى لەدەست چوبېت و بۆى چارەسەر نەكرىت ھەرچەندە تالەبانى ھەرگىز ناپەۋى توشى شىكست بېت.

ئەۋ ۋاى بۆدەجېت كېشەكانى ناو يەككىتى لەنەخۇش كەۋتنى تالەبانى و بوۋنى سەرەك كۆمار و چوۋنى بۆ بەغداد روۋى لە زىادى كردوۋە، فرەكۋېخاىى لەناۋ يەككىتىدا روۋ

له زيادی دهکات و گهندهلی هیندهی تر ولات ویران دهکات نه بوونی لیپرسینه وهش
ئه وهندهی تر کیشهکانی هه لیساردوو.

ئهو بهرپرسه نیگهرانه له وهی که باس له کۆنگره دهکری چونکه پیی وایه بی
بهرنامه ییه سازکردنی کۆنگره لهو بارودۆخه دا که یه کیتی پرپوو له کوتله و کوتله کاری،
ئهو پیی وایه بهستنی کۆنگره هه له یه کی کوشنده یه که تیدا بارو دۆخی مهنگی ناوخوی
یه کیتی ده ته فیته وه. له لایه کی تره وه ئه و بهر پرسه بالایه ی یه کیتی نیشتمانی کوردستان
نیگهرانه له و نه رمی نوانده ی تاله بانی بهرام بهر پاشما وهکانی بالی ریفۆرم له ناویه کیتیدا
بریتین له (مسته فای سهیدقادر و عمر سید علی و عوسمانی حاجی محمود و جهلال
جه وههر) که له ئیستادا بالی ریفۆرم له ناو یه کیتیدا له جاران زۆر به هیترن و کاریان
ئۆرگانیزه کردوو و ده سه لاتیشیان به دهسته وه یه وهک چۆن عوسمانی حاجی محمود
ومزارتی ناوخوی له بهر ده ستایه و ئه گهر پۆلیسیک ریفۆرم نه بی ت یان کهسانی ریفرمی
سه ربه مه لبه ند و کۆمیته کان ته زکیه نه که ن دایان نامه زرینی یاحود ئه وانه ی سه ربه بالی
ریفۆرم نه بوون هه موویان ئیهانه کردن، یان وایان لیکردن شوینه کانیان بگۆزنه وه.

دهرباره ی ئه وهی نه وشیروان مسته فا ئیسته خه ریکی چیه له ناو یه کیتیدا ئه و بهر پرسه
باسی له وه کرد که نه وشیروان مسته فا پاراستنی نه ینی هه یه و ناوچهکانی دابه شکردوو
به سه ر کهسانی دلسۆزی خۆیدا هه یکه لیکی وهک به دیل لی دروست کردوون، تا کو له کاتی
ئیستادا به کاریان به ینی.

هه رچه نه ده قورسای نه وشیروان له ناو سلیمانیدایه و دوور نییه لاوا بوونی یه کیتیشی
له شاری هه ولیر پی ئاسایی بی ت له م کاته دا.

ئهو یه کیتیه ی که هه ولیری له ژیر ده ستدا بوو، هه یه نه ی کۆسره ت ره سول بالی به سه ر
سلیمانیدا کیشابوو، به لام ئه مرۆ هه ولیر ببینه نهک کۆسره ت ره سول نه گه راپه وه ناوی
به لگو ته وای هه ولیر بگه ری به ده گمه ن وینه یه کی تاله بانی ده بینی بۆ فروشتن ئه وهی
هه یه هه ر مه لا مسته فا و مسعود بارزانی و نیجیره فان بارزانییه.

له م دۆخه دا نه وشیروان مسته فا به بۆچونی ئه و بهر پرسه چاوهروانی ئاوابوونی خۆری
تاله بانیه، وهک چۆن له ناو مه کته ب سیاسی یه کیتیدا که س نییه له ئاینده ی یه کیتی
دنیابایت، وهک چۆن فه رید ئه سه سه رد ده لی: (ئه گهر یه کیتی چاره سه ری کیشه و
قهیرانهکانی خوی نهکات ده بیته به شیک له میژوو) له ناو یه کیتی نیشتمانیدا چه ندين

راسته بونی ههیه، لهولاوله(د. بهرههه)گۆشهگیر کراوه. هه‌لۆی ابراهیم احمد ئاراسته‌ی یه‌کبونی پیکه‌یناوه و نیگه‌رانه له‌و هه‌موو گه‌نده‌لییه و دورنیه نه‌وشیروان مسته‌فا نزیك بپیته‌وه. دانای ئه‌حمه‌د مجید که‌سه‌ریه بالی نه‌شیروان مسته‌فایه و وه‌ک پپیوست خزمه‌تی سلیمانی نه‌کردوه و بۆته ره‌خنه‌یه‌ک له‌سه‌ر بالی ریفۆرم چونکه ئه‌گه‌ر به‌ریوه‌به‌ری قه‌زا و ناحیه‌یه‌ک سه‌ریه‌بالی ریفۆرم نه‌بی‌ت به‌و جوۆره هاوکاری نکات، جگه‌له‌وه‌ش پرۆژده‌کان له‌نیوان(دانای ئه‌حمه‌د مجید و عمر فتاح)دا دابه‌ش بوون و موناقه‌شه‌یه‌کی توندی یه‌کتری ده‌که‌ن له‌شاری سلیمانیدا.

کۆسهرت ره‌سۆل که هه‌ولێریه وه‌ک بالێک بوونی هه‌یه، به‌لام ئه‌ویش ته‌ندروستی ته‌واو نییه، لاوازی‌ش بووه له‌روی نفوزه‌وه. له‌لایه‌کی تریشه‌وه ئه‌رسه‌لان بایزی مه‌که‌ته‌ب ریکخستن خۆی به‌قوتبێکی تر ده‌زانێت له‌ناو یه‌کی‌تیدا و ئه‌میش ئیش بۆخۆی ده‌کات، وه‌ک چۆن کۆمیته و مه‌ل‌به‌ند نییه کێشه‌ی ئه‌و باله‌ی تێدانه‌بی‌ت و هه‌ر لایه‌ک به‌دزی ئه‌وی تره‌وه ده‌چێته‌ لای به‌رپرسی مه‌که‌ته‌ب ریکخستن و مه‌که‌ته‌ب سیاسی هه‌رچه‌نده چاو‌مروان ده‌کری ئه‌مریکیه‌کان به‌ تاله‌بانیان وتبێ له‌گه‌ڵ نه‌وشیروان مسته‌فا بارودۆخی حزبه‌که‌ت رێک بجه‌ره‌وه. له‌م ماوه‌یه‌دا نه‌وشیروان مسته‌فا به‌ به‌رپرسی‌کی بالای ئاسایشی وتوه ئه‌گه‌ر له‌سه‌ر ئه‌و سیاسه‌ته به‌رده‌وام بیت، ئه‌وا ئه‌تخه‌مه‌ سندوقی سه‌یاره‌وه، ئه‌مه‌ش دوا‌ی ئه‌و هه‌موو ده‌رکردن و دور خستنه‌وه‌یه‌ی ئه‌ندامانی بالی ریفۆرم دێت له‌ناسایش.

هه‌رچه‌نده که‌ئێسته محمود سه‌نگاوی و عوسمانی حاجی محمود له‌ خانه‌قین بونیان هه‌یه، ئه‌گه‌ری ئه‌وه‌یان لێده‌کری رێگری له‌یه‌که‌تر بکه‌ن به‌هۆی ئه‌و بارودۆخی ته‌که‌تولاتی ناو یه‌کی‌تی.

ئه‌و به‌رپرسه‌ بالایه‌ی ناویه‌کی‌تی وتی ئه‌گه‌ر بارودۆخی ناو خۆی یه‌کی‌تی له‌ پێش کۆچی دوا‌یی تاله‌بانی‌دا چاره‌سه‌ری بۆ نه‌کری ئه‌وا مومکین نییه به‌ خوێن رشتن و شه‌ر کۆتایی دێت.

ئه‌و وتیشی ئێستا مه‌لا به‌ختیار له‌ خانه‌قینه و سه‌ریه‌رشتی ئه‌و وه‌زعه ده‌کات، به‌لام به‌رپرسمان هه‌یه هه‌ز به‌وه ده‌کات که خانه‌قینمان له‌ده‌ست بجێ بۆنه‌وه‌ی مه‌لا به‌ختیار شکست به‌ینی.

جگه له خوا و تالەبانی کهس نازانی که یه کیستی کۆنگره ده بهستی

کمال چۆمانی

بالتەکایەتی که سەنتەرەکه ی قەزای چۆمانە، لی میژووی بزاقی رزگار یخوای کورد جی پەنجە ی دیارە، ئەگەر سەدە ی بیستەم سەدە ی سەرھەڵدان ی بیری ناسۆسیالیزی کوردی بیست، ئەوا هەر لەسەرەتای ئەو سەدە پەشەو بەالتەکایەتی بەشداری بەرچاوی هەبوو، لەگشت شۆرش و جولاوکاندا.

لەشۆرش (شیخ محمود حەفید) دا هیژی (بالتەک) ان بەشدارییەکی بەرچاویان کردوو هەکواماری مەباددا بەهەمانشیو بەشدارییان کردوو دوا بەدوای دروست بوونی حزبی شیوعی و هیوا و دواچاریش پارتی دیموکراتی کوردستان – عێراق خەلکی بالتەکایەتی زوو چوونە نیو ریکخستەکانی ئەو جیزبانەو و جی پەنجەیان دیار بوو.

لەسەردەمی شۆرش مەلا مستەفای بارزان و شۆرش ئەیلولدا. بالتەکایەتی بوو بەپایتەختی شۆرشەکە، خەلکی بالتەکایەتی لە شۆرش ئەیلولدا. گەورەترین شانازی بوخۆی بردوو، دوا بەدوای وەک یەکییتیەکان دەلێن (ئاشبەتالەکە) یەکەم گوللە ی شۆرش نوێ لە بالتەکایەتی تەقینرا. ئیستاش مەشت و مریکی زۆر لەسەر ئەو تەقە یە هەیه، هەرکەسە و بوخۆی دەبات هەر لەو دەفەرەش یەکەم شەهیدی شۆرش نوێ شەهید بوو.

دوا بەدوای سالی ۱۹۷۵ و تادەگاتە راپەرینەکە ی بەهاری (نەو و یەک) بالتەکایەتی هەمیشە جیی مەملانیی هیژە سیاسییەکانی کوردستان بوو، کادیریکی ئەوکاتی سۆسیالیست کە ئیستا لەهەولێر پارتییە دەلێت: (ئەو ی ئاشکرایە یەکییتی نیشتمان و سۆسیالست دوو حزب بوون کە زۆربە ی خەلکی بالتەکایەتیان لەگەڵدا بوو بەو پێیە ی پارتی دیمەکراتی لە شۆرش ئەیلول دا نەیتوانیوو خەلکە کە یەکسان بکات لەگەڵ بارزانییەکان و (بالتەک) هەکان کە خانەخۆی و قوربانی بوون، کەچی هیچ پۆستیکی بەرزبان پی نەدراو هەربۆیە ئەوان وایان دانا کە پارتی ئەوانی ئیهمال کردوو، هەربۆیەش بوو، وەهمی تالەبانی خەلکی بالتەکایەتی بۆلای خۆی برد).

ئىمە لەو راپۇرتەماندا كەمتر باس لەمىژوو دەكەين، ئەو ھى لەسەرى دەوھەستىن ئەو گەندەلى و تەكەتول و شەرە قسە و دزى و جەردەپىيەى ناومەلەمدى (۳۷) ى رىكخستنى چۆمانە، ئەو يەكەتتەيەى تاسالانى (نەوود و يەك) و دواى (نەوود و يەك) يش، ئەو ھى خۆى بېئەلدەكيشا بەلەكايەتى بوو، ئىستا دواى ھاتنەو ھى يەكەتتى بۆ ئەو دەفەرە كە دواى شەرى ناوخۆى باى باى كەردبوو لە چۆمان، بەدەستى كادىرانى يەكەتتى مېژوو ئەو حەزبە دە روبار دەكرىت، كادىرىكى بالانى ناومەلەندى چۆمان وتى (ئەو يەكەتتەيەى خاوەنى شەھىدانى وەك رەھمان سەيدە و كۆپستانى و جەلال حاجى و عەزەى داودى و ئەحمەد مەلود و ھەشت سەد شەھىدى ترى ناو سەنگەرە، وا ئىستا ھىدى ھىدى بەدەست جاھىلانى مەلەندى چۆمانەو پىشكەشى پارتى دەكرىت).

ئىمە لەو راپۇرتەدا باس لە دروست بوونى ئەو مەلەندە و سەرەتاكانى تەكەتول و ئەگەرەكانى دواى كۆنگرە و پىشەتەكان دەكەين ، ھەولەدەمىن بزانىن ئەو كادىرە بۆ ئەو قسەيە دەكات، ئەو ھى دەخەينە روو كە ئەگەر يەكەتتى بىر لەچارەسەرىك بۆ ئەو مەلەندە نەكاتەو، ئەو ھىچ دوور نىيە شەرىكى قورس لەو مەلەندە روبەدات.

ھەلەبزارەنى يەكەتتى و دروست بوونى مەلەندى چۆمان.

لەكۆتايەىەكانى مانگى نوئى ۲۰۰۶ ھەلەبزارەنى مەلەندەكان و كۆمىتە و كەرتەكانى يەكەتتى نىشتەمانى دەستى پىكرە. لەكاتەدا چۆمان تەنھا كۆمىتەيەك بوو، بەلام بەپىى برىارەكانى ھەلەبزارەن قەزا دەبوو بەمەلەند شەرى تەكەتول دەستى پىدەكرد. دەبىت ئەو ھى بلىين تەكەتول ھەر لەگەل ھاتنەو ھى كۆمىتەى چۆمان دەستى پىكەردبوو، بەلام لەكاتى ھەلەبزارەندا چەتر بويەو يەكەك لەو كادىرانەى كە ئەوكات تەقى لەو تەكەتولاتە و شەرەقسە و بوختانانە كەردوو كە ئەوكات بۆيەكىان ھەلەبەستبوون وتى (ئىمە دامانابوو ھەلەبزارەنىكى دىموكراتانە بكەين، بەلام نەك نەمانكەرد خۆزگە لەشاخ بكۆزراپام و ئەم ھەلەبزارەنەمان نەدەيتبا).

ھەلەبزارەنەكە بەشەرى نىوان دوو تەكەتولى يەكەتتى دەستى پىكرە (كۆسەرت رەسول و جەلال تالەبانى) ئەو تەكەتولە راستەوخۆ بەئاگادارى ھەردوو سەرگەردە و سەرپەرشتىارى دوو ئەندامى پىشكەوتوو يەكەتتى سەرپەرشتى دەكران كادىرىكى ئىستاي نىو مەلەندە كە ئەوكات خۆى ھەلەبزارە سەرىشكەوت وتى (كوتلەى كاك كۆسەرت لەلەپەن اسماعىل محمودى بەرپەرسى پەيوەندىيە نىشتەمانىيەكانى يەكەتتى و ئەندامى پەرلەمانى كوردستان و كوتلەى

مام جەلالىش لە لايەن ئازاد جۇندىيانى ئەندامى سەركردايەتى و بەرپىسى ناوھەندى راگەيانەن ئاراستە دەكران).

لەو كاتەدا شەرى تەكەتول بەجۇرېك بوو كە ھاوسەنگەر و براش و ئامۇزاشى لەيەك دەكرد، كادىرېكى ئىستى دانىشتوو وتى(ئەگەر زەرميەك ئىنسانىيەت لەدلماندا ببوايە وازمان لە ھەمووشتېك دەھىنا نەك ھەر كادىرايەتى)كادىرېكى نىزىكى ھەردوو كوتلەكە دەربارەى دژايەتتايەكانى ئازاد و ئىسماعىل وتى(ئەوان راستەوخۇ لەسەرخەت بوون، لەژيانياندا بۇشتى باش سەردانى چۆمانيان نەكردوو، كەچى لەكاتى ھەلېژاردن زۆربەى شەوھەكان لەچۆمان بوون). لەو كاتدا ھەلېژاردنەكەى يەكېتتى بەجۇرېكى سەير بوبوھ جېى خەلک، خەلکى بالەكايەتى كەزۆربەى يەكېتتىن، تەواو تەواو ئاومىد بوون لە يەكېتتى و داھاتوى يەكېتتىش. دواى شەرىكى توندى تەكەتول و جنىودان و راكېشانى تەفەنگىشى لېكەوتەو، تەكەتولى كۆسرەت رەسول تۈنى چۆك دابدات بە كوتلەكەى تالەبانى و جۇندىيانى).

جېى ئامازەدانىشە ئەوھى دەنگى نەبوو كوتلەكەى نەوشىروان مستەفا بوو، كادىرېكى ئەو كوتلەيە وتى (سەرەتا ئەو كوتلەيەى دەرچوو خۇيان وانىشان دەدا كەئەوان رىفۇرم، بەلام نەك رىفۇرم نەبوون بەلگو ھەرگىز نابنە رىفۇرم، چونكە رۇيىرم ئەوان قېولناكات. چونكە ھەموويان گەندەلن و بەدواى پارەوھن). ئەو كادىرە وتىشى(ئىمە زۆرىن كە نەوشىروان مستەفامان خۆشەدوېت، بەلام ئەگەر باسى بكەين و پەيوھەندى لەگەل كاك نەوشىروان بېستىن تووشى لېپېچىنەوھ دەبىن، كادىرانى تىرىش زۆربەيان بەدواى پارەوھن نەك ئەو رىفۇرمەى كاك نەوشىروان باسى دەكات).

دواى دروست بوونى مەلېبەند

دواى دروست بوونى مەلېبەند، مەلېبەند دروست كراو مەلا ھەسەن مژدەينانى وەك بەرپىسى مەلېبەند ھەلېژىردا دوو جېگىرىشى بۆ دانران، ھىكەمەت وەلاشى و محمد داروسەلامى جېگىرى يەكەم و دووھەن چەندەن كارگىر و ئەندام مەلېبەند و كادىرى تىرىش لەمەلېبەندەكە دەست بەكار بوون. ئەوھى جېى باسكردنىشە سەرەپاى سەرفكردنى چەندىن دەفتەر دۆلار كوتلەكەى تالەبانى بەدەست بەتالى لە ھەلېژاردنەكە ھاتنەدەرەوھ جگە لەخدر مستەفا كە بووھ كارگىرى مەلېبەند. كوتلەكەى كۆسرەت رەسولېش ھەرگىز دانووى نەكوئيوھ لەگەل ئەوكادىرەى بالى تالەبانى و جۇندىيانى ھەر بۆيە زوو لەبەشىكى

سادى ناو مەلئەند(بەشى پەيوەندىيەكان)وەك خانەنشىن لەوڧيان دانا و ھىچ ھىسابىكى
بۇ نەگرا. دواچار لەبەرئەوھى كوتلەكەى تالەبانى كەمىنە بوو. بەبريارىكى مەكتەب
رېڭخستىن(كەمىنە گرنىگرتىن وەردەگرىت)بۆيە بەشى رېڭخستىن لە كوتلەكەى كۆسەرت
سەندرايەوھ و دراىە ئەو كادىرەى كەتائىستاش بربارەكانى تا دەم دەركاى
ژورمەكەى خۆى دەروات.

ئىستا مەلئەند بەسەر ئەوئاوانەدا دابەشكراوھ و سى كۆچكەكە(مەلاحەسەن و ھىكمەت
وھلاشى و محمد دارو سەلامى)مۆنۆپۇلى پارە و ھەموو شتىكى مەلئەندىيان كۆكردەوھ كەس
نازانىت پارە و نەسرىەى ئەو مەلئەندە چى لىدېت جگە لەوانە. ناكرىت ئەوھش
لەبىرەكەين كە كارگىرەكانى ترىش پشكىكى باشيان بەردەكەوېت، ھەربۆيە جگە لەچەند
كادىرىك ئەندام مەلئەندىك ھەموويان بېدەنگ كراون.

ئەگەرى كۆنگرە و سىنارىيۇكانى كۆنگرە

ھەرچەندە(جگە لە خودا و تالەبانى نەبىت كەس نازانىت كەى كۆنگرە
دەبەسترىت)بەلام جارىكى تر لەبەستىنى كۆنگردا كېشمەكېشى تر سەرھەلدەداتەوھ،
كادىرىكى تر وتى: (لەھەلبۇزاردنەكان زۆرتىن سىندوقى دەنگدان. لەدەرەوھ پېشمەرگە و
كوتلەكان بە بىكەيسى وەستا بوون، ئەو كۆنگرەيەى كە بربارە بكرىت شتى نوپى بەدوادا
دېت، سەرکردەكانى يەكېتى تا ئىستاش بالەكايەتى بە قەلاى سەوز ناوژەند دەكەن و كەچى
ھىچ ھىسابىكىشيان بۆنە كىردوھ).

ئەو كادىرە وتىشى(دواى كويستانى كەيەكېتى خۆى بە كوشتى دا چونكە نەدەبوو وەك
نوپىنەر بىناردبا حاجى ئۆمەرەن، چونكە دەيانزانى دەكوژرېت، تا ئىستا ھىچ كەسكى بالەك
دەنگيان نەگەشتۆتە پۆستى سەركرەدەيەتى ھەرچەندە ئازاد جوندىيانى لەسەر ھىسابى
خەلكى بالەكايەتى لەوڧيە بەلام كەس بەنوپىنەرى بالەكايەتى دانانىت. جگە لەخدر مستەھا
و تەكەتولەكەى لە چۆمان).

ئەو كادىرە رونى كىردەوھ(لەو كۆنگرەيەدا ئەگەرى ھەيە ھەردوك تەكەتولى مام جەلال و
كاك كۆسەرت ئەندامىكى بالەك بىنەنە سەركرەدەيەتى. تەكەتولى مام جەلال دەيەوېت ئازاد
جوندىيانى بكا تە ئەندامى مەكتەب سىياسى و مەلا مستەفاى مەسئول مەلئەندى شەشى
سۆرانى پېشوو بكا تە ئەندامى سەركرەدەيەتى، لەبەرامبەردا بالى كاك كۆسەرت دەيەوېت
ئىسماعىل محمود(كەنەوېش پېيوايە بەدەست و قامى خۆى گەيشتۆتە ئەوئ و ھىسابى

جەددى بۇخەلگى بالەكايەتى ناكات. ھەر بۇنمۇنە بەناۋى بالەكايەتى ئەندامى پەرلەمانە
كەچى لەكاتى سەردانى ۋەفدى پەرلەماندا بۇ بالەكايەتى نەھاتىبوو بگەيەنىتە ئەندامى
سەركردايەتى).

ئەو كادىرە راشى گەباندا (لە ئىستاۋە دىنىيەم دەبىت تەۋافقىك بۇئەۋە بىكرىت، چۈنكە
دوۋ كەسى بالەك ناگاتە ئەندامى سەركردايەتى ھەر بۇيە لەئىستاۋە ئەو مۇنافەسەيە
ھەستى پىدەكرىت) دىنىاشم يەكيان ناگەنە ئەو پۇستە، چۈنكە تەكەتول دەكەن و واناكەن
كەسىكى مەنتىقەكە بگەيەننە پۇستىكى بالەكادىرەكە نمۇنەيەكى زىندوۋى ھىنا يەۋە و
ۋتى (لەكاتى پلىنىيۇمەكەدا، باس لەۋە دەكرا ئەندامى نوۋ بۇ سەركردا يەتى ھەلبرىردىت
بوۋە كىشەى ئەو دوۋ ناۋەو دۋاجار بەۋە كۆتايى ھات كە پلىنىيۇم بىپارىدا ئەندامە
يەدەگەكان بباتە سەركردايەتى).

يەككىتى لەبەرەمبەر پارتىدا

لە قەزاي چۇمان پارتى دىموكراتى كوردستان دەسلەۋتى رەھاي بەسەر ھەموۋشتدا ھەيە،
يەككىتى ۋەك حزبىكى زۇر زۇر بچوك دىتە بەرجاۋ لەبەرەمبەر پارتىدا. پارتى لەسەرەتادا
ترسىكى يەكجار گەۋرەى لە يەككىتى و گەرەنەۋى ھەبوو. كادىرىكى پارتى ۋتى(كاتىك
يەككىتى ھاتەۋە ئىمە بىرمان لەۋە كىردەۋە بەھەر نىرخىك بىت خۇمان رىك بىخەينەۋە
چۈنكە تاھاتنەۋى يەككىتىش خەلگەكە خەۋنەيان بەھاتنەۋى يەككىتىيەۋە دەبىنى، بەلام
كەيەككىتى ھاتەۋە و بىنىمان ۋازى لە خەلگە ھىناۋە و خەرىكى تەكەتول و پارەيە، ئىمەش
ئىسراھەتمان كىردو خەلگەكە بۇى رون بوۋەۋە كە ئەو يەككىتىيە نەماۋە ئەۋان خەۋنەيان
بىۋە بىنىبوو) كادىرىكى يەككىتى كە ئىستا لەمالەۋە دانشتوۋە و ۋەك خۇى دەللىت نامادەش
نىيە جارىكى تر بچىتەۋەۋە ناۋ ھىچ حزبىك و يەككىتىش ۋتى: (خەلگى چۇمان ھاتنەۋى
يەككىتىش رۇزانى شەرى ناۋ خۇ و لىدان ۋكوتانى پارتىيان لەبىر نەكردبوو، ھەموۋيان
سورىۋون لەسەر يەككىتى بوۋنى خۇيان. بەلام كە يەككىتىيان بىنى پەشىمان بونەۋە.
زۇربەيان بونە پارتى و پارتىش زۇربەيانى لە دام و دەزگا حزبى و ھوكۇمىيەكان تاعىن
كرد).

كادىرىكى بالەى يەككىتى كە ئىستا دانىشتوۋە و لەھەۋلىرىش دادەنىشىت، دەربارەى
چۇمان و بالەكايەتى لەسالانى ۱۹۸۲ و ۱۹۸۳ ۋتى(يەككىتى لەۋ كاتەدا دوۋ بەرەبوو
شۇرشگىران و كۆمەلە. ھەردوۋكىان ناۋچە و كەرتى تايبەتى خرى ھەبوو، تەنھا لە

چۆماندا كرمەلەو شۆرشگىران ناوچە و كەرتى نەينى و ئاشكرايان ھەببوو كەئەمە لەتەواوى ناوچەكانى ترى كوردستان نەببوو، جگە لەقەرەداغ كە نزيك بوو لەچۆمان).

لە ئىستاناد رىڭخستنى يەككىتى نىشتەمانى نزيكە لە نەبوون، تا ئىستا نەيتوانىو رىڭخستەنەكەيان بەقەد رىڭخستنىكى زۆر سادەى كوردستانىش بىت. كادريكى ئاگادار لە رىڭخستەنەكانى يەككىتى لە چۆمان وتى (ھىچيان نىيە، نە ئەندام و نە پىلان بۆ خۆ دەربازکردن لەو بى ئەندام و بېسەر و بەريە). ئەو كاديرە ھۆكارى ئەو دەردەى يەككىتى بۆ تەكەتول و گەندەلى ناو مەلەبەند گەرانەدەو، دوو نمونەى شەرمەينى تەكەتول كادريكى ترى مەلەبەند سىياسى لەھەندىك نمونەى ترى شەرمەينى تەكەتول كرد(ژنە شەھىدىك لەلایەن ناوھەندى راگەيانەندى يەككىتى و بەھەولى خەدر مستەفاى كارگىر مەلەبەند. ھاوکارىيەكى جەدى كراو پارەى كرى خانووى بۆ دەدرا، بەلام لەكاتى ھەلبزاردن لەبەرئەوئەو ئەو ژنە بەلەى تەكەتولى كاك كۆسەرت كەشايەو ئەو برەپارەيەيان ئى برى لەماوئەى رابردوو كاك كۆسەرت ئوتومبىلىكى پىشكەشى مەلەبەندى چۆمانكرد، وتبوى بىدەنە ئەو كەسەى كە ئوتومبىلى نىيە و كچىشە، واتا شوكرىيە خانى كارگىرمەلەبەند، بەلام سى مانگ ئوتومبىلەكە وەستىنرا و نەيانەدە بەو خانمە تا دواجار ھەندى شتى شەرمەينتر باسكرا كە وەسلەكەى لەلایەن چەند كەسكەو دزراو و بزر كراو تا دواجار بەھەر جۆرىك بىت درا بە كچەكە).

تەكەتول لەئىستای مەلەبەنددا

ئىستا بەھەمانشۆوئەى پىشوو مەلەبەندى چۆمان بەسەر تەكەتولە سەرەككەيەكەى ئەو حزبە دابەشبوو، بالى كۆسەرت رەسوڵ كەزۆرىنەيە و ھەيمەنەى بەسەر ئەو مەلەبەندەدا ھەيە، لەگەل تەكەتولە كەمىنەكەى تالەبانى، كادريكى وتى(مەلاحەسەنى بەرپرس و وەلاشى و داروسەلامى و جەوھەر بىنەيى مەلاعلى و شوكرىيە كە كارگىرى مەلەبەندى تەكەتولى كۆسەرت رەسوڵن، خەدر مستەفا كارگىر و نوپنەرى مام جەلالى عبداللەى حاجى براھىم. تەكەتولى مام جەلالە، ئەمە جگە لەكۆمىتەكانى(پۆست و چۆمان كە كۆسەرتىن)، (قەسرئ و حاجى ئۆمەرانىش بالى تالەبانىن).

ئەو كاديرە ئامازەى بەوھەدا كە ئىستاش كىبەركى و موناڤەسەيەكى يەكجار توندىيان لەنيواندايە، بالى تالەبانى وەك نەبوو وان لەبەرامبەر ئەو تەكەتولەى ھەيمەنەى ھەيە بەسەر مەلەبەندەكەدا، ئەو كاديرە نمونەيەكى لەو مەملەتەيانە ھىنايەو(ماوئەى رابردوو

خدر مستهفا لهبەرئەوێ تا توانی تارادەبەك رۆشنیری تێدا یە ویستی كۆرێك بگێریت، بەلام داروسەلامی جیگری لێرسراوی مەلەبەند لێی نەگەرا كۆرەكە لەنیۆ مەلەبەندبەستیت، تا دواجار گۆیزایەووە بۆ ناو كۆمیتە ی رێكخستن).

ئەوێ جیی تیرامانە منافەسەكە گەشتوتە ئاستێك لەسەر جووری ئۆتۆمبیلیش منافەسە دەكەن. ئەو تەكەتولە ی ناو مەلەبەند تەنھا لەسەر پۆست و زۆركردنی ئیمتیازاتە بۆ خۆیان ئەگەرنە هیج باكگراوند و فكرێكی تێدانییە. یەكێك لەوانە ی خۆی بەریفۆرم دەزانیت و تانیستاش ئەوێ لای كەس نەدركاندوووە و بێیوا یە (كادیسانی مەلەبەندی چۆمان ئەسلەن نازانن فكر و سیاسەت چییە، هەربۆیە منافەسەكە جگە لەحەزی گیران هیجی تر نییە).

ئەوێ ئیستا لەمەلەبەندەكە ی چۆمان نوێیەو جیی قسەلەسەر كردنە. مونا فەسە ی ناو تەكەتولەكانییەتی كادیكرێكی بالی كۆسەرت رەسوڵ ئاشكرایكرد (ئیستا لەمەلەبەندی چۆمان تەكەتولەكان خۆیان مونا فەسە ی یەكتر دەكەن. بەنمۆنە كاك مەلا حەسەن و حێكمەت وەلاشی و داروسەلامی تالە كۆبونەووەیەكی لەگەڵ خۆیندكاراندا داروسەلامی و تېبۆوی (ئەو مەلا حەسەنە سەر بە جەمەدانییە لێناگەریت من هاوکاریتان بكەم، ئەگەرنە هاوکاریم دەكردن). ئەوێ ناماژەییەكی رونە ئەوان خۆیان لەگەڵ خۆیان راست نین، هەر لەماوێ رابردوو وەلاشی و چەند پیاوماقولیكی بالەكایەتی لەگەڵ خۆی بردبوو مەكتەب سیاسی و داوای لابردنی مەلا حەسەنی كردبوو، لەشوێنی ئەویشدا داوای دانانی خۆی كردبوو.

گروپیکی ۲۵ كادی داوای چۆلكردنی مەلەبەندی چۆمان دەكەن

لەبەر چەند گەندەلی و بێسەر و بەرییەك كەلەبەر نەبوونی شوێن ناكړیت لێردەدا ناماژە بەو پەنجاخاڵەبەدەین كەبەدەستمان گەشتوووە و تێیدا ئەوێ خراوتە روو كەلەماوێ سی رۆژدا نەسیریەكە ی مەلەبەند كە سی و سی ملیۆن دینارە، وندەبیت، كەچەند كادیكرێك لەناو مەلەبەندی چۆمان لەیەك كۆبونەتەووە دەستیان داوتە رەخنەگرتن، نزیکە ی ۲۵ كادی دەبن، ئەوێیان راگەیاندوووە كە هەر خۆیان خاوەنی یەكێتین و لێناگەرین چیدی یەكێتی بەو دەردە بروات ئەگەر (شەریشی بەدوادابیت) یەكێك لەو كادیسانە وتی . ئێمە گەشتوتە چۆكمان، جێر تەحەمول ناكەین پێمان قبولناكریت تەنھا پارە دزین ئیشیان بێت، ئەگەر خۆیان چاكەنەكەن ئەوێ پێیان دەلێن لەمەلەبەند بڕۆنە دەروە ئێمە شەهید و قوربانیمان بۆ ئیوانە داووە).

ئەو كادىرە ئەندامى گروپى سى و پېنج كەسىيەكە رونىشىكردهو(راستە ئىستا ئىمە
خۇمان ئاشكرا نەكردوو، بەلام خۇمان زۆر توند و چوست و مەبدەئىن، لەسەر ئەو
رېككەوتوين يەككىتى بەئاقارىكى باشدا ببەين، لىنەگەرئىن كەس زەفەر بەيەككىتى ببات لەو
دەفەرە، بۆيە ئىمە لەكاتى نەكردنى رىفۇرمىكى چاك لەمەئبەندەكەدا، داواى چۆلكردنى
دەكەين.

نەوشىروان مستەفا بۇ لاواز كىردى پارتى، يەككىتى ھەلدەۋە شىنىتتەۋە

دلىر عبدالله

ھەلبىزاردنى چاۋەدروان كراۋى پەرلەمانى كوردستان كەبرىارە ۲۵ ى مانكى داهاتوو بەرئومبچىت، بەھۆى فرە لىستى و بونى دەنگى جىاۋاز و نەيار، جىا لەھەلبىزاردنەكانى پىشوو بوۋتە جىبى گىنگى و لەسەر ئاستى ناوخۆ و دەرەكى بەبايەخەۋە تەماشاش دەكرىت و چەندەھا شىرۆفە و لىكۆلىنەۋەدى بۆ دەكرىت بەتايبەت بونى لىستى وەك(گۆران)كە(نەوشىروان مستەفا)كاراكتەرى سىياسى نىو رىزەكانى يەككىتى نىشتەمانى كوردستان سەرۆكايەتى دەكات كە جگەلەۋەدى گەرم و گورى و تىن و تاۋى ھەلبىزاردن داۋە و ركابەرى و كىركىكانى زىاتر كىردوۋە، پىرسىارگەلىكى لای ھاۋلا تىيان و تەنانەت لايەنە سىياسىيەكان لە سەرۋو ھەموشىيانەۋە(پارتى)ۋوروزاندوۋە كە تا ھەنوكە بى ۋەلامن ھەموۋان لە چاۋەدروانى ئەنجامەكانى ھەلبىزاردندان.

كى خاۋەنى ئەۋ نارەزايەتتە؟

نەوشىروان مستەفا كەئىستاۋەك نەيارىكى سەرسەختى يەككىتى خۆى دەرختوۋە و لەھەۋلى ئەۋەدەبايە بەسود وەرگرتن لە كەموكورى حوكمرانى چەند سالى يەككىتى و پارتى، لە خۆى و قەۋارەكى كۆبكاتەۋە و لەم ھەلبىزاردنەدا پىگەيەكى سىياسى فراۋان بۆخۆى دروست دەكات، دەپەۋىت بەدروشمى ئەنجامدانى گۆرانكارى و بەرەنگاربونەۋەدى گەندەلى و ناشەفانى لە بودجە و نارىكى لە سىستەمى دارايى ئەۋ ركابەرى كى بركى سەخت و دژۋارە بگوازىتەۋە مەيدانى ھەلبىزاردن كە سالانىكى زۆر لەنىو يەككىتىدا نەيتۋانى لەگەل(تالەبانى)درىژە پى بدات، ھەر بۆيە دەپەۋىت لەم رىيەۋە بەبەرگىكى نوئى خۆى بكاتە نىو ركابەرى دەسلەت و ركابەرە لە مېژىنەكەى بدات لەزەۋى، بەلام دروست بونى ۋاقى نارەزايى خەلك خاۋەنەكەى نەوشىروان و لىستى گۆان نىيە، بەلكو بەلام پىشكىكى گەۋرەى دروست كىردنى ئەۋ دۆخەى كە نارەزايەتى بەرھەمەيئناۋە مەيداي ئەھلىيە ئەۋ مەيدايەى كەماۋەى ۹ سالە بەردەوام ھەۋلى خىستەنەروى شتە شارۋەكان و ئاشكرەكىردنى گەندەلى و بەئاگا ھىنانەۋەدى خەلكى داۋە دۆخىكى دروست كىردوۋە كەخەلكى بتۋان

له بهرام بهر ئهو هه موو گهنده لى و بى داديه بوه ستنه وه له ئىستادا نه وشيروان به سود و مرگرتن له ناکۆکيه کاني له گه ل تاله بانى خوى کردۆته خاوه نى ئهو خه لک و نارمزا به تيه .
نه وشيروان مسته فا بۆچى ها تۆته دهر وه له يه کي تى ؟

نه وشيروان مسته فا دهمي که باس له گۆران و چاکسازى نيوخوى يه کي تى نيشتمانى ده کات ،
ئامانجى ئه وه بووه ، له گۆنفرانسى ٢٠ / ٩ / ٢٠٠٦ که هه لئزاردن و چاکسازى بۆ ٣٦ مه لبه ندى
يه کي تى نه نجامدرا کوتله ي نه وشيروان نه يتوانى گۆنرۆلى يه کي تى نيشتمانى بکات و توشى
شکستي کى بهرچاو هاتن له ئاستى ريکخست و مه لبه ندا .

نه وشيروان مسته فا له هيچ کاتي کى دژوارى بارودۆخى کوردستان بۆچونى جياواز و دهنگ
و نارمزا به تى جياوازي نه بووه ، به تاي به تى له ٣١ ي ئاب و هيئانى پاسدار و چه ندين جه وله ي
شه رى ناوخۆدا ، نه وشيروان مسته فا باسى ليوه ده کات دهرنجامى ئهو ناکۆکيه له ميژينه و
گۆنه ي نيوان تاله بانى و کۆمه لى رهنجدهرانه .

ئايا ئه مه ي نه وشيروان سيناريو ي تاله بانيه ؟

ئه گه ر چى به شيك له چاوديرانى سياسى بونى ليستى گۆرانى نه وشيروان مسته فا به
پلاني کى يه کي تى دهمان بۆراکيشانه وه ئهو دهنگه نارمزا به تى خه لکى به هوى بيزارىيان
له يه کي تى و پارتى و نه نجامى نه بونى خزمه تگوزارى و که مه ترخه مى و بونى گهنده ليه کى
زۆر و ناشه فافى و به هه دهربردى سامانى ولات و ناداد په روهرى ، ده ديه نه ليسته نه ياره کان
تا له م پښه وه تۆله ي خويان له و دوو حزبه بکه نه وه ، هه ربۆيه له م نيوه نده دا يه کي تى
نه وشيروانى قوت کردۆته وه و وهک دهنگي کى نارمزا به تى دروستى کردوه ، تابه هۆيه وه شکست
به حزبه نه ياره کان به يترى ت ، له و دهنگه نارمزا به تى بى به شيان بکه ن به سود و مرگرتن له و
حاله ته جاري کى تر دهنگى جه ماوه ر به ده ست به يئنه وه به لام بۆچونگه لي کى زۆريش ئه وه
رهنده که نه وه پييان وايه دروست بوونى ليستى گۆران دريژکراوه رى رکابه ريه کانى نيوان
نه وشيروان و تاله بانيه .

ليستى گۆران بۆ لاوازکردنى ؛ حزبه که يه ؟

هه مان کات چه ند بۆچوني کى تر له نيوان لايه نه سياسيه کان و شه قامى کوردى ئه وه
ده خه نه روو که يه کي تى بۆ لاوازکردنى پښگه ي چوار حزبه که و دورخستنه وديان
له به ده سته ينانى دهنگى نارمزا به تى خه لکى بيزارى کوردستان ، ئه م سيناريو به ي ريکخستوه و
نه وشيروان مسته فای هياوه ته کايه که وه ، که بۆ ئه مه ش به لگه ي ئه وه ده هيئرئيه وه

نەوشىروان و كۆمپانىيا كەي لەلەيەن يەككىتى و خودى تالەبانييەو پالپشتى كراون، ئىستاشى لەگەلدابىت ھاوكارى و يارمەتى دەدرىن چونكە لە تواناي هيج كەسايەتییەكى سەربەخۆدانىيە كۆمپانيا و دەزگايەكى وەك ئەوئى وشە بەرھەم بەيىنىت و بەرئوى بدات، تەنها دوو حزبى وەك پارتى و يەككىتى و حوكومەت و دەرئەت نەيىت.

پيچەوانەئى ئەمانە چەندىن بۆچونى تر كەلەنيو كەسايەتییە سياسىيەكان و رۆشنىران و زۆرىك لەجەماوەرى كوردستانەو سەرچاوى گرتووە ئامازە بەو دەكەن بەشداريكردى نەوشىروان مستەفا بۆ ھەلبازردنى پەرلەمانى كوردستان لە دەرئوى چوارچيوى يەككىتى و لە ژيئەراوى لىستى حياواز و سەربەخۆدا، دريژگر دنەوئى ئەو ركبەرى و مەملانى چەندىن سالييە كەخودى ناوبرا و لەگەل تالەباني لەنيو ريزەكانى يەككىتى ھەيبوو بەيى قۇناغەكانى ژيان و بارودۇخى نيو يەككىتى گۇرانكارى بەسەردا ھاتوو، كەوازيئەنى نەوشىروان لە پۇستى جيگري سكرتيري يەككىتى و دوركەوتنەوئى لەكاروبارى حزب سەرئەتاي گواستەنەوئى ئەو ركبەرييە بوو لەقۇناغيكى تر كە ئىستا گەشتوتە لوتكە و بەراگەياندىنى لىستى سەربەخۆ و حياوازيش بۆ ھەلبازردنى پەرلەمانى كوردستان ھيئەدى تر قوئ بۆتەو.

لەگەل ئەوئى يەككىتى و خودى جەلال تالەباني لەسەرئەتاي ھيئە پەرۇش و نىگەراني جياپونەوئى نەوشىروان مستەفا نەبوون هيج گرنگيان بۆ دانەدەنا، بەلام لەگەل كەشەكردى بالەكەي نەوشىروان و كۆبونەوئى ئەنداميكى زۆرى يەككىتى لەو بالە و گەرەبوونى بەو ئاستە و ھەستكردن بەمەترسى ليدانى بەرژمەندىيەكانيان لەئىستا و لەئايىندەدا، سەرگرديەتى يەككىتى و تالەباني لەپيئەراوى گەرەنەوئى نەوشىروان و واھيئەنى، چەندىن ريگايان گرەبەر و سازشيكى زۆريان كرد، بەلام سوربونى نەوشىروان لەسەر كارەكەي تالەباني و حزبەكەي بى ھىواكرد، بەناچارى ريگەي دزايەتيكردن و سركردنى ئەندامانى بالەكەي نەوشىروانيان گرەبەر كە ئىستاشى لەگەلدابىت دريژەي ھەيە.

پارتى بالى ريفۇرمى دروست كرد

بەراى زۆرىك لە چاوديريان كۆبونەوئى ئەو ئەندامە زۆرە لەبالى ريفۇرم و پەرژەكەي نەوشىروان مستەفا، بۆ چەند ھۆكاريك دەگەرئیتەو كە گرنگرينيان سازشەبەردەوامەكەي يەككىتى و خودى تالەبانييە بۆ پارتى لەو ريككەوتنە ستراتيجيەي كە لەنيوان ھەردوو حزبدا واژو كراو، بەجۆرىك تالەباني جەلەوى يەككىتى داوئە دەست بارزانى و پارتى و

له بهرام بهر نه و هه موو گهنده لى و بى داديه بههسته وه له نىستادا نهوشى روان به سود و مرگرتن له ناکۆکيه کانى له گهل تاله بانى خوى کردۆته خاوهنى نه و خه لک و نارمزا به تيهيه .
نهوشى روان مسته فا بۆچى هاتۆته دهره وه له يه کيى ؟

نهوشى روان مسته فا دهمى که باس له گۆران و چاکسازى نىوخوى يه کيى نيشتمانى دهکات، ئامانجى نه وه بووه، له کۆنفرانسى ۲۰ / ۹ / ۲۰۰۶ که هه لى زاردن و چاکسازى بۆ ۳۶ مه لى به ندى يه کيى ئه نجامدرا کوتله ي نهوشى روان نه ي توانى کۆنترۆلى يه کيى نيشتمانى بکات و توشى شکستى که به رچاو هاتن له ئاستى رىکخست و مه لى به ندا .

نهوشى روان مسته فا له هيج کاتى که دژوارى بارودۆخى کوردستان بۆچونى جياواز و دهنگ و نارمزا به تى جياوازی نه بووه، به تاي به تى له ۳۱ ى ناب و هينانى پاسدار و چه ندين جه و له ي شه رى ناوخۆدا، نهوشى روان مسته فا باسى لى وه دهکات دهره نجامى نه و ناکۆکيه له ميژينه و کۆنه ي نىوان تاله بانى و کۆمه لى ره نجه درانه .

ئايا نه مه ي نهوشى روان سىنارىۆى تاله بانيه ؟

ئه گه ر چى به شيك له چاودى رانى سياسى بونى لىستى گۆرانى نهوشى روان مسته فا به بلانى کى يه کيى دهزانن بۆراکيشانه وه ي نه و دهنگه نارمزا به يى خه لکى به هۆى بىزارى بيان له يه کيى و پارتى و ئه نجامى نه بونى خزمه تگوزارى و که مه ترخه مى و بونى گهنده لى به کى زۆر و ناشه فافى و به هه دهربردى سامانى ولات و ناداد په روه رى، ده ده ي نه لىسته نه ياره کان تا له م رپيه وه تۆله ي خۆيان له و دوو حزب به که نه وه، هه ر بۆيه له م نى وه نده دا يه کيى نهوشى روانى قوت کردۆته وه و وه ک دهنگى که نارمزا به يى دروستى کردوه، تابه هۆيه وه شکست به حزب نه ياره کان به يى نرئى، له و دهنگه نارمزا به يانه بى به شيان بکه ن به سود و مرگرتن له و حاله ته جارى کى تر دهنگى جه ماوه به دهست به يى نه وه به لām بۆچونگه لى کى زۆرىش نه وه په تده که نه وه پىيان وايه دروست بوونى لىستى گۆران درىژکراوه رى که به ريه کانى نىوان نهوشى روان و تاله بانيه .

لىستى گۆران بۆ لاواز کردنى ؟ حزب به که يه ؟

هه مان کات چه ند بۆچونى کى تر له نىوان لايه نه سياسيه کان و شه قامى کوردى نه وه دهخه نه ږوو که يه کيى بۆ لاواز کردنى پىگه ي چوار حزب به که و دورخسته نه وه يان له به دهسته يى نانى دهنگى نارمزا به يى خه لکى بىزارى کوردستان، نه م سىنارىۆيه ي رىکخستوه و نهوشى روان مسته فای هينا وه ته کايه که وه، که بۆ نه مهش به لگه ي نه وه ده يى نرئيه وه

نەوشىروان و كۆمپانیاكەي لەلایەن يەكئیتی و خودی تالەبانییەو پالپشتی كراون، ئیستاشی لەگەڵدابییت هاوکاری و یارمەتی دەدریڤن چونكە لە توانای هیچ كەسایەتیەكی سەربەخۆدانییە كۆمپانیا و دەزگایەكی وەك ئەوەی وشە بەرھەم بەیڤیت و بەرپۆدی بدات، تەنھا دوو حزبى وەك پارتى و يەكئیتی و حوكومەت و دەولەت نەبیت.

پێچەوانەى ئەمانە چەندین بۆچونی تر كەلەنیو كەسایەتیە سیاسییەكان و رۆشنبیران و زۆریك لەجەماوەرى كوردستانەووە سەرچاوەی گرتوووە ئاماژە بەو دەهكەن بەشداریكردنى نەوشىروان مستەفا بۆ هەلبژاردنى پەرلەمانى كوردستان لە دەروەى چوارچێوەی يەكئیتی و لە ژێرناوى لیستی حیاواز و سەربەخۆدا، درێژكردنەووەی ئەو رەكابەرى و مەملانى چەندین سالییە كەخودى ناوبراوە لەگەڵ تالەبانى لەنیو ریزەكانى يەكئیتی هەیبوووە بەپێى قوڤاغەكانى ژيان و بارودۆخى نیو يەكئیتی گۆرانكارى بەسەردا هاتوووە، كەوازەیانى نەوشىروان لە پۆستى جیگرى سكرتێرى يەكئیتی و دوركەوتنەووەی لەكاروبارى حزب سەرەتای گواستنەووەی ئەو رەكابەرییە بوو لەقوڤاغیكى تر كە ئیستا گەشتۆتە لوتكە و بەراگەیاندى لیستی سەربەخۆ و حیاوازیش بۆ هەلبژاردنى پەرلەمانى كوردستان هیڤى دەى تر قوڵ بۆتەووە.

لەگەڵ ئەوەى يەكئیتی و خودى جەلال تالەبانى لەسەرەتاوە هیڤى پەرۆش و نیکەرانى جیابونەووەی نەوشىروان مستەفا نەبوون هیچ گرنگیان بۆ دانەدەنا، بەلام لەگەڵ گەشەکردنى بەلەكەى نەوشىروان و كۆبونەووەى ئەندامیكى زۆرى يەكئیتی لەو بەلە و گەرەبوونى بەو ئاستە و هەستەكردن بەمەترسى لیدانى بەرژەوێەنیەكانیان لەئیستا و لەئایندەدا، سەرگردایەتى يەكئیتی و تالەبانى لەپێناوى گەرانەووەى نەوشىروان و وازەیانى، چەندین رێگایان گرتەبەر و سازشیكى زۆریان كرد، بەلام سوربونى نەوشىروان لەسەر كارەكەى تالەبانى و حزبەكەى بى هیواكرد، بەناچارى رێگەى دژایەتیکردن و سركردنى ئەندامانى بەلەكەى نەوشىروانىان گرتەبەر كە ئیستایشى لەگەڵدابییت درێژەى هەیه.

پارتى باالى ریفۆرمى دروست كرد

بەراى زۆریك لە چاودێران كۆبونەووەی ئەو ئەندامە زۆرە لەباالى ریفۆرم و پڕۆژەكەى نەوشىروان مستەفا، بۆ چەند هۆكارىك دەگەرێتەووە كە گرنگترینیان سازشەبەردەوامەكەى يەكئیتی و خودى تالەبانییە بۆ پارتى لەو رێككەوتنە ستراتێژییە كە لەنیوان هەردوو حزبدا واژۆ كراوە، بەجۆریك تالەبانى جێلەوى يەكئیتی داووتە دەست بارزانى و پارتى و

ئەوانىش بەويست و ئارمىزوى خۇيان و چۇنيان بويىت لەبەرژەۋەندى خۇيان بەكارىدېنىن، كە ئەمەش زۇرپىك لەسەر كىر دايەتى و ئەندامانى نىگەرەۋىن كىر دۈۋە و بەرەۋى ئالەكەى نەۋشېروان رايكىشاۋىن، بەتايىبەتى ئەۋانەى قوربانى دەستى پارتىن و لەشەرى خۇياناۋى براكوژىدا(چ لەشاخ و چ لەشار) چەپۇكى ئاگرىنى پارتى زىانى پېگەياندۈۋىن ئەمەش وايىر دۈۋە زۇرپىك لەئەندامانى يەككىتى نىشتىمانى دەنگ بەسەرۇكى ھەرىم نەدەن.

رىفۇرم يەككىتىن يان لەدەرەۋى يەككىتى ئاللىكى سەرەخۇن؟

ئەۋەى بەلەى يەككىتى و سەر كىر دايەت يەككەۋە بوۋەتە مايەى نىگەرەۋىن و جۇرپىك لە شۇك بوۋىن و سەرسامى، مانەۋەى نەۋشېروان مستەفايە ۋەك ئەندامىكى يەككىتى جگەلەۋەى يەككىتى لاي پارتى ئىجراج كىر دۈۋە خۇدى ئالەبانى و سەر كىر دايەتى ئەۋى حزبەى قەيرانىكەۋە كە رەنگە پاش ھەلئىزاردن و دەر كەۋەتنى ئەنجامەكان زىاتىر ھەست بەبون و ئىش و ژانى بىكەن، چۈنكە ئەم سىياسەتەى نەۋشېروان مستەفا و ھاۋىيرانى ئامانجىكى گەۋرەى لە پىشتە و كورد وتەنى(بەردىكە و دوو چۆلەكەى پىدەكوژىت) ئەم سىياسەتەى نەۋشېروان مستەفا و بەخۇ ھىشتەنەۋەى ۋەك ئەندامىكى يەككىتى زىانىكى گەۋرە لەۋى حزبەى دەدات و ئامانجىكى گەۋرەشە كەلە دۈۋرۇژدا پىي بەدى دىنىيت.

نەۋشېروان مستەفا بۇلاۋا كىر دىنى پارتى يەككىتى ھەل دەرەۋە شىنىتەۋە.

چاۋدېرەۋى سىياسى پىيان ۋايە ئامانجى يەككەمى نەۋشېروان مستەفا و ھاۋىيرانى لە خۇەشەشتەۋەدىان ۋەك ئەندامىكى، كۆكردنەۋەى ئەندامە بىزراۋ و تۇراۋ و دەر كىر ۋەكانى ناۋىەككىت يە لە خۇيان، بەۋ ئامانجەى لە قۇناغى پاش نەمانى ئالەبانى(پىاۋە نەخۇشەكە) جەلەۋى يەككىتى بىگرنەۋە دەست و ئەۋەى كەلەماۋەى چەندىسالى تەمەنيان لە يەككىتى بۇيان نەكراۋە جىيە جىي بىكەن و يەككىتى لەناز و نوزەكانى پارتى و بارزانى و سازشە بەردەۋامەكانى ئالەبانى بۇ بىنەمالەى بارزانى رىزگار بىكەن، ئامانجى دوۋەمىش ئىجراج كىر دىنى ئالەبانى و سەر كىر دايەتى يەككىتى بەرامبەر پارتى، ھەربۇيە بەپىي رىككەۋەتەكەى نىۋانىان پارتى بەرامبەر ئەۋى كورسىيەنەى نەۋشېروان لە ھەلئىزاردن بەدەستى دىنىيت كورسىيەكانى يەككىتى كەمدەكاتەۋە، كە ئەمەش گورزىكە نەۋشېروان ۋەك قۇناغى يەككەمى پىرۇژە گەلئەكراۋەكەى لەئالەبانى و سەر كىر دايەت يەككەى دەرەۋە شىنىت.

ھەرچەندە زۆرىك لەئەندامانى مەكتەب سىياسى و سەرگردايەتى يەكيتى، پېشبینى ئەوھ ناکەن لەم ھەلبۇزاردنەدا نەوشىروان مستەفا دەنگىكى ئەوتۇ بەدەست بەيئىت، كەمەترسى بۇ دوارۆزى حزبەكەيان دروست بکات، بەلام چاودیوانى سىياسى وای بۆدەچن نەوشىروان مستەفا وەك ھەنگاوى يەكەم سەرکەوتن بەدەست بەيئىت، وە لەيەكەم ھەلبۇزاردنەدا بەلىستى سەربەخۇ دەنگىكى باش كۆدەكاتەوھ كەپرژەى زىانى ئەو سەرکەوتنەش يەكەم كەس بەرپاوه نەخۆشەكە دەكەوئت، دواترىش يەكيتى و ئەوانەى ئىستا سەربەربالى تالەبانين و لەسىبەرى ئەودا لە لوتكەى دەسلەتتى يەكيتىدا خۇيان دەبينەوھ دەبنە قوربانى پرۆژەكەى نەوشىروان مستەفا.

هاتنه دهرموه كاك نهوشىروان مملانييه كى خودييه و دهيهويت شوينگرى مام جه لال بيت،
ريگرى سهرهكى له گورانى ناو يه كيتى نهو برادرانه بوون كه خويان ناواناوه بالى ريفورم

شهنگار عبدالله

عارف روشدى رهخنه توند له نهوشىروان مستهفا و ليستى گوران و بالى ريفورم دهگرى
و بههوكارى بهربهستى گورانكارى ناو يه كيتى نيستمانى كوردستانيان دهزانى.

ريگا: بهم نزيكانه ههلبژاردنه كان دهكرى، پيشيني چى دهكهيت له ههلبژاردنه؟

عارف روشدى: لهههرو ولايتكدا نهگهر پرۆسهى ديموكراسى گهشهبات و بهره و پيشهوه
بعيت بى يهك و دوو دهبيت فردههنگى و فردههنگى ههبيت، يهكيتى و پارتى وهك دوو
هيزى سياسى خهباتيان كردوو و سالانيكى دور و دريژ لهمهيدانى كاردا بوون، تهنايهت
چهندين حزبى سياسى ئيستا كه چوارچيوى حزبيان ههيه، بهشى هههره زوريان نهندام
بوون لهو دوو حزبهدا نهمه شتيكى ئاساييه خهلكى لهو حزبانه بچهدهرهوه يان خهلكى
تازه بينه پيشهوه، نهمهش خوى له خويدا سهركهوتنيكه بۆ خهلكى كوردستان و ههردوو
حزبه سهرهكويهكهش كه نهو زهمينهيان رهخساندوو، خهلك بتوانييت نازادانه بير بكاوهوه
و ليستى ههبيت بۆيه نهمه پيشكهوتنيكى چۆنايهت ييه له كوردستاندا.

ريگا: هاتنه دهرموه بالى ريفورم له يهكيتى چ زيانك بهيهكيتى دهگيه نيست؟

عارف روشدى: من راي تايبهتيم ههيه لهبارى نهوهى ههقه نهمانه ناوى خويان ناوه
ريفورم؟ بهلام نازاديشن ههر ناويك بوخويان ههلهدهبژيرن، ههركهسيك گورانخوابيت
ههبيت خهلك لى بپرسيت لهو ماوه دور و دريژهدا تو لهكوئ بويت؟ كه ئيوه لهناو
حزبيكى گهوره دابوون كهناوى يهكيتى نيستمانى كوردستانه، نهو حزبه لهههموو
كوردستان بهومناسرابوو، كهديد و بۆچونى جياوازي تيدايه، نهو حزبه لهئهساسهوه سى
بالى سهرهكى تيدا بوو، نهو كلتوره رۆشنيرييهى يهكيتى ئيستا ش بهردهوامه، بۆيه دهبيت
نهو پرسياره روبهروى نهوان بكهينهوه بهوهى پييان بلين بهراستى ئيوه ريفورمخوازن،
چونكه نهوبرادهرى ئيستا سهركرديايتى نهو ناراستهيه دهكات نهك ههرسكرتيري گشتى
بوو، بهلكو سكرتيري گشتى موكهپر بوو، نهى باشه نهوماويه نهو ههموو دهسلاتهى

هەبوو، بۆ ھەوڵی گۆرانکاری و چاکسازی نەدا؟ ئایا ئەوان بەراستیانە باوەریان بە چاکسازی ھەیە، لە واقیعیشتدا بەش بەحالی خۆم یەکی نیشتمانی کوردستان بە مولائیم ترین ھێز دەزانم کە دەتوانێت زەمینە ی لەبار بۆ گۆرانکاری بەرھەم بھێنێ، چونکە باکگراوندیکی روشنیری لەناو ئەو حزبەدا ھەبوو، بۆیە ھەموو ھیزەکان دەتوانن گۆرانکاری بکەن، بۆیە لە ھەر حاڵیکدا یەکی و پارتی دەتوانن زیاتر بەرنامەریژی پلانیک بکەن چاکسازی ئی بکەوێتەو، ئەو برادەرانی باوەریان بە گۆرانکاری ھەبوا یە دەیان تەوانی گۆرانکاری بکەن، بەس لە گەل ریزم بۆیان باوەرناکەم ئەوان باوەریان بە گۆران ھەبێت ئەو ناوھەوانە ی بۆخۆیان داناو پێم وایە ناھەقن، باوەر ت ھەبێت لە زۆربە ی کۆبونەوھەکاندا ئەندامانی سەرکردایەتی (۴۵) کەس بوون، ئەگەر (۲۰) کەس قسەمان بکردایە، ئەوھندە ریز و حورمەت بۆ کاک نەوشیروان ھەبوو مام جەلال دەیوت قسەکانی کاک نەوشیروان تەواو، واتا کاک نەوشیروان بالادەستی یەکی بێسنوری ھەبوو، دەیتوانی بریاری باش بدات، مام جەلال و سەرکردایەتیش ریزیان لیدەگرت، بەلام بەرای من بەکارھێنانی ریفۆرم لەجیی خۆیدا نییە، دەرچوونی ئەوان مەملانییەکی خودی یە و دەیەوێت ھەرچۆنیک بێت شوێنگری مام جەلال بێت، یان برادەران ی تر شوێنگری ئەوان ی تر بن، ئەمەش بیرکردنەوھەکی چەوت و سەپینەرانی یە ئەو برادەرانیە باس لە گۆران و شتی وا دەکەن ئوسول حزبی یە گروپیک دەیانەوێت ببەن بالیک و یەکی بکەن بە حزبی مەنابە، بۆیە ئەوان دەتوانن لە کۆنگرەدا ئەو توێزانە ی خۆیان بچەنە روو، ئەگەر توانیان زۆرتین دەنگی کۆنگرە بە دەست بھێنن ئەو کاتە دەتوانن کار بکەن بۆ ئەو ئاراستە یە.

ریگا: ئایا ئەو مەملانییە ی لەناو یەکی تیدا ھە یە ئیستا ھۆکاری چی یە؟

عارف روشدی: ئەو مەملانییە ی ئیستا لەناو یەکی تیدا ھە یە (3/4) سی لە سەر چواری مەملانیی شەخسی یە، ئیمە ئەو برادەرانیە باش دەناسین و چەندەھا سائە پیکەوھ کارمان کردوو، لە چوارچۆ ی کیشە شەخسی یەکاندا بتراییت زۆرکەم دەمینیت باشیان کردبێتەو، ئاساییە من دەیان رەخنەم ھەبێت زۆرجار من رەخنە ی توند دەگرم، من رازی نیم لە زۆرشت کە دەکرێت، بەلام ئەمەش مانای ئەو ناکە یە نی یە سەنگەر لە حزبەکی خۆم بگرم، ئەمە کاریک ی نەگونجاوھ لە گەل داب و نەریتی حزبی یە، ئەو ھەقلا نە ئەگەر بە پێی پەیرەو مامە ئەیان لە گەل بکەین دەبێت لێ پێچینەوھەیان لە گەلدا بکەین حزب نی یە لە دونیادا لە ھەلزاردندا بە دوو لیست دابەزیت، کە بووی بە دوو لیست دەبیت بە دوو حزب، چونکە

فلان و فيساره ئەوا لەو دەرچوووە بۆيە تەنھا مەبەستيان گەسێك نىيە، بەلگە يەكيتى و ميژووى يەكيتىيە، پەيرەوى ئىمەش دوو شتى زەقى تىدايە كە ئەوان باش دەرزان دەلييت ئەگەر هەركەسێك دزايەتى حەزبەكەى خۆى بكات يان هەولێ تىكدانى ريزەكانى حەزبەكەى خۆى بدات لە ئەندامىيەى دەرگەوت ئى دەرگەوت ئەم برادەرە ئەوەيان ئەنجام نەداوە، بەپى پەيرەويش سيفەتى ئەنداميان لەدەستداوە ئىمە لەگەڵ ئەوەيشين بەپى پەيرەو مامەلەيان لەگەڵدا بركيت، ئەگەرچى زۆر كات دريژكرايەو بۆ ئەوان بۆ ئەوەى ئەو مەسەلەنى دورە لە حەزبەى وازى لىبەين، لەناو رىكخستەكان و ئۆرگانەكانى يەكيتى نىشتەمانى كوردستان راي خۆيان بليين، زۆر جار ئىمە لەمەسەلەيەك تورە بوين هەلتوين دانىشتوين بەمانگ و دومانگ و سال نەشچوم تەشەير بەحەزبەكەم بكەم، بۆيە رەخە شتيكە و رەش كوردنەو دەست كەوت و سەرورەيەكان شتيكى ترە.

رێگا: ئەو شەش ئەندامەى بالى ريفۆرم كۆمىتەى سەركردايەتى بالى ريفۆرميان راگەياندووە ئەمە تەجەند شەرعىيە؟

عارف روشدى: ئەوان خۆيان راگەياندووە بەناوى كۆمىتەى سەركردايەتى، ئەوان لادەرن و بەچى هەقيك ئەمەيان وتوو، ئەوانەى دژى سياستەى حەزبەكەى خۆيان كار دەكەن حەزبەكە مەوجودە و (٣٧) مەلەبەندى هەيە، ئەگەر سەركردايەتى شەرعىيەتى نەبيت، دەبيت مەلەبەندەكان كەبەدەنى حەزبى ئەو شەرعىيەتەمان لى بسەننەو ئەى كاك شەمال عبدولوفە چۆن بوو بەئەندامى سەركردايەتى؟ ئەى بۆچى بەشيۆمەيەكى نارەوا بوو بەئەندامى سەركردايەتى؟ ئىمە نارازى بووين يان خۆى قبولى كرد، پيش نۆ مانگ پلينيۆمان كرد خۆيان ئەندامى پلينيۆم بوون ئەگەر ئەو نا شەرى بىت بۆچى هاتونەتە پلينيۆم، ئەى پلينيۆم (٨٠٠) ئەندامى تيدا بەشدار بوو، ئەو (٨٠٠) ئەندامە شەرعىيەتى ئەو سەركردايەتيەى نوێكردەو، بۆيە ئىمە شەرعين، بەلام دەبيت ئەوان لەخۆيان بپرست بزانن شەرعين ئەو هەفالانە لەمەلەبەندەكانى خۆياندا دەنگيان نەهيناوە باشە ئەو دەرگەوت هيناوە شەرعىيە يان ئەو دەرگەوت دەرگەوت نەهيناوە؟

رێگا: ئايا بەنيازن لەم ماومەيدا كۆنگرە بپەست؟ كۆنگرە چارەسەرى كيشەكانى يەكيتى دەكات؟

عارف روشدى: ئامادەكارى بۆكارە دواى هەلبازردن كۆنگرە دەرگەوت، كۆنگرە بالاترين دەسەلاتە و هەموو پيكتاتەى حەزب بەرە و گۆران دەچييت، لە كۆنگرەدا هەموومان دەبينە

ھاۋالاتى ئاسايى، ئەۋكاتە كۆنگرە بىر يار دەدات، ھەر كەسى سىياسەت و ئەخلاقىيەتى يەككىتى بەدەل بېت ئىمە رېگرنىن، ئەۋەدى ماۋەيە ئەۋەيە كە دەبىنرېت ئەۋەكەسانەدى دەر كراون و نانبراو كراون، ھىچ كەسىك دەر نەكراۋە و نابراۋ نەكراۋە، ئەگەر بىمان وىستايە خەلك دەر بىكەين. دەۋو دوۋسال لەمەۋبەر دەيان كەسى ۋەك ئەۋان دەر بىكەين، چۈنكە بەيپى پەيرە و ئەگەر كاريان لەسەر بىكەيت دەمىكە دەر كراون ئىمە ھەموو شتىكىمان قىۋلكرد و زۇر ھەۋلماندا بە دىتنى يەك يەكيان و جەماعىيان، بەلام ئەۋەدى كە كراۋە لە سنور دەر چۈۋە، مام جەلال بەۋ تەمەنەۋە چۈۋەتە مالى ئەۋ بىرادەرەنە و بانگكراون تەنەنەت پىرۋژدى چاكسازى تالەبانى نىردىرابوۋ بۇ كاك نەۋشىروان كاك نەۋشىروانىش زىادەدى خىستبوۋە سەرى، بەلام ئەۋبىرادەرەنە ناھىيەن پىرۋژەكان سەربىگىرېت و جىبەجى بىگىرېت، ئەۋ ناۋەيەنەن و چاكسازىيە مەبەستىيان لە رېگىرتنە، بۇيە خۇمان حازر دەكەين بۇ كۆنگرە ئەۋان شتىكى تر دەھىننە پىشەۋە، پىش ئەۋەدى ئەۋ زاراۋانە لەگۈزى بىن پىرۋژدى مام جەلال بوۋ (چاكسازى و پاكسازى) نوسى، مام جەلال خۇى وتى (گەندەلى ھەيە، لەيەكەم دەرگاۋە دەستى پىكرد دەرگاى شەھىدان بوۋ بە بەرپىرس و كارمەندەكانىيەۋە ھەمويانى لادا) وتى (دەبىت سەرلەنۋى دەست پىكەينەۋە، دوۋەم وىستگە شارەۋانى بوۋ، ھەر ئەۋ بىرادەرەنە بوۋ دەستى مام جەلالىان دەگىرت و دەيان وت: نابىت ئەم كەسانە لا بدەيت، نەيانەيشت پىرۋژەكەى مام جەلال سەر بىگىرېت، مەن پىش شەش سال لە كوردسات وتومە بزافى كوردايەتى پىۋىستى بە چاكسازى ھەيە، بەيەككىتى نىشتەمانى كوردستانەۋە، بۇيە ئەمە شتىكى نوى نىيە فىرمان بىكەن يان پىمان بىرۋشەنەۋە، يەككىتى لە بونىيەۋە تا ئەمرۋ بەرنامەيەكى بوۋنى چاكسازىيە، بەلام چاكسازىش كات و زەمىنەى لەبارى دەۋىت، بۇيە ھەركات ئىمە وىستومانە بەجدى چاكسازىيەك بىكەين ئەۋبىرادەرەنە گىرەتتىكىيان بۇ دروست كىردۋىن ھەر ئەمەيە نەمانتۋانىۋە بەردەۋام بىن وانا رېگىرى سەرەكى لە گۇران ئەۋ بىرادەرەنە بوۋن كە خۇيان ناۋانەۋە بالى رىفۇرم، پىم خۇشە گۇران و لىستەكانى تر بەشدارى ھەلباردن بىكەن بۇ ئەۋەدى پەرلەمانىكى فرە رەنگمان ھەبىت بەلام ئەۋانە نابىت بىيانوۋ بەيەككىتى و پارتى بىگىرن، ئەۋان نابىت خۇيان بە يەككىتى بىناسىنن، ئەگىنا چۈنەدەر ئاسايە، ئەگەر تۋانىيان زۇرىنەى دەنگ بەدەست بەيىن ئەۋە ئىمە پىرۋزىبايان لىدەكەين.

رېځا: ئايا يەكپېتى و پارتى قېۋلى گۇران دەكەن؟

عارف روشدى: يەكپېتى و پارتى بۇ قېۋلى گۇران ناكەن، ئەگەر قېۋلى گۇرانمان نەكردايە ئەو كەسانەمان دەگرت باسى گۇران دەكەن بەلام باۋەرمان بە گۇرانىكى فېلىيە نەك لەپىناو مەبەستە تايەتەكانى خۇياندا ئەو چەمكەش گەپ و گول بىرېت. ھەر رەخنەيەك جدى بېت و بنەماي ھەبېت ئىمە گويمان لېگرتوۋە، من ھەز دەكەم مىدىاي ئازاد، ئازاد بېت، بەۋەى بتوانېت ھەموو ديوەكان بېنېت، بۆنمۇنە بەراوردى پېنچ سالى سلىمانى بىكات بە ئىستا ئەۋكات بلىت ئەم كەم و كورپانەش ھەيە، شارۋچكەيەكى ۋەك سەيد صادق ۋېران بوو لەسەردەمى بەعسا، ئىستا زۆر جوان و ئاۋەدان بوۋەتەۋە خزمەتگوزارى باشى بۇ كراۋە ئەى بۇ مىدىاي ئازاد باسى ئەو شتانە ناكات، ئنجا بلىت ئەمە كەم و كورپە، زۆر جار ئىمە دەبىنېن رۇژنامەكان دەنوسن لەسەر فلان بابەتى ئىمە ھوكومەت ئەو كارەى كردوۋە، ۋاتا ئىمە موتابەين بەلام كەزانىمان بۇ ناشرېن كردنى كوردە و بۇ ھەندى شتى تايەتتېيە ھەندى جار ئىمە ئىھمالى دەكەين.

رېځا: ئايا ئىستى گۇران كاريگەرى لەسەر ئىكەۋتتەنامەى ستراتېژى يەكپېتى و پارتى دەبېت؟

عارف روشدى: ھېچ كاريگەرىيەكى نابېت چونكە ئىمە و پارتى بەرپرسىارانە كار دەكەين و خۇمان بە بەرپرسى يەكەم دەزانېن لە ژيانى خەلگى كوردستان لە يەكلاكردەۋەى كېشە نەتەۋەيەكان كەئىستا بە ھەلپەسىردراۋى ماۋنەتەۋە، بۇيە ئىمە لە پېناۋ حېزبائەتېدا كارناكەين، ئىمە زۆر ئارە زوۋى خۇمان ۋەلاۋە ناۋە لە پېناۋ مەسەلە گرنگەكان چونكە ئەگەر گەل و ۋلاتى من نەما من چىم؟ بەداخەۋە ئەو برادەرمانە ھەۋل دەدەن ئەو ئەزمۇنە بېروخېنن و ناۋى بېزېنن، ئەۋە كاريكى خراپە بۇيە دەتوانېن بەشدار بېن بۇ چاككردن.

رېځا: ماۋەيەكە نوسىنى توند دەنوسرېت لەسەر يەكترى، تا چەند ئەگەرى ھەلگىرساندنى جەنگى لىدەكرېت؟

عارف روشدى: من بەھېچ شىۋەيەك لەگەل زمانى زېر نېم، ئىتر ئەمە لە رۇژنامەى حزبى بېت يان ئەھلى من لەگەل ئەۋەم بابەتتېانە بېر لەمەسەلەكان بىرېنەۋە، من دژى ھەموو توند و تېزىيەكەم، بەلام ئەۋەى من لەرۇژنامەى حزبىدەدەبېنېم زۆر ھېمەن، رۇژنامە زۆر شتى ئىستېفرازى دەنوسرېت لەسە رۇژنامەكان ئەمانە بەئەنقەست ۋادەكەن كېشە

دروست بښت، به لامل يه کيښتې و پارتې و خه لکې کوردستان له وان هيمنتر و هوښيارترن و توشي نه و نه زمه نابن.

ريگا: تا چهنه نه وه راسته ريککه وتنيک له نيوان يه کيښتې و پارتيدا هه يه بو چوارسالي تر سه روکي حوکومهت و سه روکي هه ريم بو پارتې بښت؟

عارف روشدي: کاک نيچير وتي: (سه روکي حوکومهت مافي يه کيښت يه) ئيمهش واريککه وتوين تا دواي هه لباردن هيچ ريککه وتنيکي نه ينيان نيه، هه رچيمان هه يه ناشکرايه هه موو ريککه وتنيکي ئيمه و پارتې بښت يان لايه نه کاني تر له پيناو سه رخستني نه زمونه که دايه.

يه کيښتې و پارتې دوو حزبې بهر پرسن بويه قبولي ريککه وتنيان کردووه، وهک حزب مامه له ناکه، بويه حزب يه تي ئيمه له وه درجووه حزب يه تي بو حزب بښت حزب يه تي بو کيشه يه که، حزب يه تي بو پاراستني ده سته وت و نه زمونيکي ئيمه و پارتې نه و حه قيقه ته ده زانين بويه ئيمه قبولمانه، چ ده سه لاتيک هه يه گله يي لينه کريت، حزبې سو سيالست ديموکراتي سويد (۷۵) سال له سه ر حوکم بوو ئيستا ئوپوزسيونه، له وان هه يه خه لک بير يکي تري لي په يدا بښت، بويه خه لکيک هه يه نارازيه و ئاسايشه نارازي بښت، له وان هه يه تو هاتبيت بولاي من بو ئيشيک به لامل من بوم نه کردبيت، تر توره ده بيت و ده لي دهنک به فلا نه که س نادم.

ريگا: نايان نه و گورانکاريه ي له م دوايه دا له يه کيښتيدا کرا له پوښته کان، خه لک پيني وايه نه مه به س گوريني دم و چاوه کانه و هيچي له مه سه له کان نه گوريوه؟

عارف روشدي: نه و برادرانه داوايان کردبوو کاک عمر فتح بگوريت، نه ي بو ئيستا په شيمان بونه ته وه؟ خه لک بگورين گورانکاري نيه، نه ي گورانکاري چيه؟ من خوم له گه ل گوراني سيسته مم، گوراني خه لکيش شتيکي ئاسايه لابردي کاک عمر يش شتيکي ئاسايه، نه گهرچي ماوه يه ک نيگه ران بوو، به لامل ئيستا کاک عمر براي عه زيزي ئيمه يه و هيچ کيشه يه کي نيه.

ريگا: بوچي کوميتي سه رکردايه تي له کاتي خويدا کونابيت ه وه؟

عارف روشدي: نه گهر خه لکي تر جگه له و برادرانه قسه بکات قبولمه، به لامل نه وان بهر به ستي کوبونه وه، خومان ناماده ده گه ين بو کوبونه وه به لامل نه وان کيشه يه کمان بو دروست ده کمن، به لامل من پيم باشه سه رکردايه تي هه ر(۴) مانگ جاريک کوبيت ه وه له گه ل

برياري جهماعيم، من ٺه و قسانه له تو قبول دهكم بهلام له و خه لكانه ي قبولناكهم كه خويان بونه ته هو دروست بووني ټم و مزعه.

ريگا: ده ټين سهروكي هه ريم خو كانديد كردوو و پرسى به يه كيټي كردوو؟

عارف روشدي: ټه گهر ټيمه دوو حزب بين له يه ك ليستا كار بكهين مبعقوله پرس به يه كترى نه كهين، نه ك هه لټزاردنى سهروكي هه ريم، له دانانى كانديد هكانيش بو پرله مان پيرسمان به يه كترى نه كردوو كاك مه سعود نوينه رى هه موومانه و دنگيشى بو دده مين، بو يه جوان نيبه بو ټه و برادرانه ش هه موو شتى به رهنكى رهش بيبين.

ريگا: نايا برياره بهم زووانه كه سى تر له جيى ټه و (٤) ټه ندامه ده ست له كار كيټي شوه ي مه كته بى سياسى دابنين؟

عارف روشدي: ټيمه بو خاترى ريزگرتنى ټه و هه فالانه ماوه يه كى زور دزگاكاني خو مان ئيفليج كرد، هه ر بو ټه وى ټه و برادرانه باشر بير بكه نه وه و بير بكه نه وه و به شيمان ببنه وه له هه لكانى خويان، له و ټه خيره دا ټه و دام و دزگايانه بى بهر پرس بوون پرمان كردوو، بو جيگه كه ي ټه و ان له مه كته ب سياسيش له كو نگردها پر ده كر ټه وه كه برياره دواى هه لټزاردنى پرله مان بكر ټه و برادرانه هه موويان يه ك ده ستان و به ئيعازى كاك نه وشيروان دي و ده چن.

ريگا: نايا نيوه خاوهن يه كيټين يان ټه و ان؟

عارف روشدي: هه ركه س كار بو يه كيټي بكات ده توانيت خاوهنى يه كيټي بيت، به پيچه وانه وه ټه و ناتوان يه كيټي بن. به وى ئيستا ده يكه ن ناتوانن خاوهنى يه كيټي بن، كو نگره بالاده ستترين شته و خو ي بريارده دات، ټيمه ئيستا به پيى په يره و مامه ل ه يان له كه لدا ده كه ين.

عارف روشدي عارف ١٩٥٢ له دا يك بووه و خه لگى زاخويه، له سالى ١٩٦٧ بو ١٩٦٨ تي كه ل به كارى سياسى بووه و سه ره قا له ريزه كاني پارتى كارى كردوو و بهر پرسى يه كيټي قوتابايانى پارتى بووه له به غدا، له سالى (١٩٧٦) هو، ټه ندامى يه كيټي ني شتمانى كورد ستانه به شدارى له سي يه م كو نفرانسى كو مه ل ه رهنجده راندا كردوو، له دوو كو نگره ي يه كيټي ني شتمانى كوردستان به ټه ندامى سه ركردايه تى هه لټز پر دراوه، خاوهنى شه ش مندا ل ه و له سل يمانى داده ني شيت، ئيستا ټه ندامى سه ركردايه تى هه مان حيز به له خه تى گشتى.

نەوشىروان مستەفا لەنيوان وشە و شمشىردا

چۆمان خەلىل

حەمەسەئىد حەسەن و نەوشىروان مستەفا ناكۆكئىيەكى كۆن لەنيوانياندا بوونى ھەيە و دريژەشى كيشاود، ناوبراو دەلى(ھاوینی سالى ۱۹۸۲ ئەرسەلان بايز كەئەوكات بەرپرسی راگەياندن بوو، بەئامادەبوونى جەبار فەرمان پىي وئەم(كتيىبەكەت: يەكيتى نوسەرانی كورد چى بەسەرھات؟ لەژىر چاپدا بوو لەسەر فەرمانى نەوشىروان مستەفا رامانگرت).

حەمەسەئىد حەسەن دەلى نەوشىروان لەكتيىبى پەنجەگان يەكترى دەشكىنن، جنيوى پيداوم بەلام من ئەو ھەلو مەرجهى ئەوپىدا تيپەريود رەچاوى دەكەم و ولامى نادەمەو، چونكە دنيام ئەويش لەبنەرەتدا پياويكى چاك بوو، ئەو بارودۆخە خراپەكانە خراپ كاريان تيكردوو، من ھىچى تايبەتيم لەگەل ئەو نىيە ريزيشم بۆ ھەموو ماندوبووان و خۆ بەخت كردوو دلسۆز و رابردوو خاوينەگانی ريزى(ينك)بەلام ناوبراو نوسيوپەتى(دەليىن ھەرگەسىك لەگەل جەلال تالەبانی بەيەكك لە ھاوکارەگانی وتوو كە لەگەل مندا بەملاو بەولادا دييت. بيت نەچيت پيشەكى ھەندىك بەردبەخە گيرفانەكانتەو. خۆزگە تالەبانی بە نەوشىروانىشى وتبا زارت خاوين بكەو ئەوسا بنوسە).

ناوبراو دەلى(ئەو زمانەى نەوشىروان پىي دەنوسى نەك ھەر پاراوى نىيە، بەلكو زمانى كورديش نىيە، دىاليكتى ئەوانەپە كە بەبنەچە خەلكى سليمانين، ئەمجەد شاكەلى لە(سەرەتايەك بۆ خويندەو نوى ميژووى چەپى كوردى دەلى(زۆربەى ھەرە زۆرى رينوسى نەوشىروان مستەفا ھەلەپە، ئەو رينوسەى ئەو پەيرەوى دەكات ھى پەنجا و شىستەگانی ئەم سەدەپە).

دەربارەى كتيىبى پەنجەگان يەكترى دەشكىنن، حەمەسەئىد دەلى ئەم كتيىبە زياتر لە كەشكۆل دەچيت، لەباسى حزبى ديموكراتەو دەچيتە سەر ھارپنى گەنم، لە بيتەلەو دەچيتە سەر قورئان، لە جوودەو دەچيتە سەر ھەنگ، پشكۆ نەجمەدين لە كتيىبى(سيبەرى ديوى ناوودى روداوەگاندا)دەلى(راستىيەكەى نەوشىروان بەكۆلى كەرى شەل دەگەرپ)حەمەسەئىد حەسەن لەكتيىبى جەلالى نامەدا بەشيكى باسەكەى برىتيەلە(قەلەم و شمشير)كەباسى نوسينەگانی نەوشىروان مستەفا دەكات و تايادا

نوسيوويه تي(هه موو ئه وان هه له نزيكه وه ئاگاداري به سه رهاته كاني كوردستان و تپيدا زيان
سه رهنجي خويان به هر شيويه كه له سه ر بيره وه ريبه كاني نه وشيروان مسته فا امين دهر
بريبيت له سه ري ئه و كوڤ و ته بان ده ستپاكانه مامه له ي له ته كه روداو هكاندا نه كردووه.
له بزوتنه وه ي كورديدا گه لي مير غه زه ب هه لكه وتوون، به لام هيچيان به توزي پي
نه وشيروان نه گه پشتوون.

حه مه سه عيد حه سن ده لي(له كو تاي سالي ١٩٨٢ نامه يه كي نه وشيروان مسته فام له رپي
شيركو عبدالله وه له سه ر وه ختي ئه نفا له كانداهه يد بوو، ئه و بوو له سالي ١٩٨٣
قه سابخانه ي بو لايه نه كاني(جود) ساز كرد. له و باره ي وه سه عد عبدالله له كتيبي(نه وشيروان
له شيري هه تا پيري) دا ده لي(داواي له چه كداره كاني ده كرد په ريزيان خاوپن بيت) مه به ستي
ئه وه بوو ديله كانيش بكوژن، نه وشيروان زوربه وه نيگه ران بوو كه خوي سه ري(جود) ي
پانكرده وه، به لام مه لا به ختيار په ر و بالي نه كردن، هه ر له به ر ئه م هو كاره ش بوو غه زه بي
ليگرت.

حه مه سه عيد ده نوس(جه مالي ئه حمه د خورشه براي هونه رمه ند جه لال كوچه ر،
كه به فه رمانى ئه و ئاداري ١٩٧٠ نارنجو كيكي فريدا يه ئاهه نكي كچاني دوانا وه ندي
سليمانيه وه، پينجي لي بريندار كرد بوون، له سه نته ري سليماني له سي داره درا و
نه وشيروانيش له به غدا وهك به رزه كي بانان له ري نازم گزاري به ري وه به ري ئاسايشي
گشتيه وه به ره و قا هيره و پاشان بو نه مسا بو ي ده رجوو، ئه مه ش سه عد عبدالله
له كتيبي(نه وشيروان له شيري هه تا پيري) ٥٨٧ دا باسي كردووه، هه روه ها له(ئيدى ناتوانين
بيده نگ بين) ي ئالي شو رشي ١٩٨٦ سويد و له روژنامه ي براي هه تي ١٩٩٦/٩/٣ دا باسكرا وه،
حه مه سه عيد حه سن وهك په راويژ ئاماژه ي پيكرده وه، ورياي وهابي نه قار به ناوي ئه و له
سليماني چه ند كه سيكي تيرور كرد، وهك(نوري حه مه علي و عبدولي سوران) هه ولتي تيرور
كردنى بيستونى مه لا عومه ريشى دا به لام بو ي جيبه جي نه كرا، وريا له شاخ به بيستونى
وتبوو (ئه وه من بووم له سه ر خواستى سكرتيري كو مه له ته قه م ليكردى، نهك ئاسايشي
رژيم، وهك بو ي چوبوي). له كتيبي(سي به ري ديوي ناوه وه ي روداو هكاندا) ٥٦٧ كه بشكو
نه جمه دين سالي ١٩٩٧ له سويد چاپي كردووه حه مه سه عيد نه قلي كردووه(نه وشيروان بو
ئه وه ي ده سته كه ي به ته واوي نه كه ويته روو پاي زي ١٩٨٢ راي سپارد وريايان تيرور كرد، له
كو نفرانسى سي كو مه له دا وتى وريا نه نيينيه كاني كو مه له ي به دوژماني ئيمه داوه، ئه گه ر

زیندوو بیتەووە سەدجاری تری دەتۆپێنمەووە. ئەمەش لەکتێبەکەی نەوشیروان مستەفا خۆیدا لا ۱۶۵ دا باسی کردووە.

نەوشیروان داوای لە وریا کردبوو (فونادی مجید میسری) ش تیرۆر بکات، ئەویش بە فونادی وتبوو دەستم تێت ناچیت بتيكوژم بەلام یهكێکی تری دەست دەگه‌وێت دەستی تیت بجیت، ئەمەش یهكێک بوو لەو نهنیانیه‌ی کۆمەڵه‌ که وریا درکاندبووی، فونادی مجید میسری داوای ئەو لەرێگه‌ی حه‌مه‌ سەعید حه‌سه‌نه‌ووە نامەیه‌کی ئاراسته‌ی نەوشیروان کردبوو بەمەبه‌ستی ئەو‌ه‌ی لەخۆرا نەیکوژن.

حەمه‌ سەعید حەسەن لەو کتێبەیدا نوسیویه‌تی (بەهاری ۱۹۸۲ که جه‌مال تاهیرم بی‌نی و ئەو باسەم لەگەڵدا کردۆته‌ووە وتی راسته‌ ئیمه‌ نیازی کوشتنی فونادمان هه‌بووه‌ باش بوو زوو زانیمان به‌هه‌ڵدا چوو بوین. ئەگەر نا هه‌نوکه‌ کوژرابوو)، بەلام وه‌ک حەمه‌ سەعید حەسەن نوسیویه‌تی (نەوشیروان خۆی پێی وتەم ئیمه‌ دەستمان ناچیتە خۆینی هیج نوسه‌رێک ئەگەرچی فوناد له‌هه‌ل و مه‌رجیکێ زۆر ناسکدا به‌جێی هیشتین، من وریام دەناسی هه‌فته‌یه‌ک پێش ئەو‌ه‌ی تیرۆر بکریت، له‌سه‌رگه‌ڵو که ئەو رۆژه‌ پێشمه‌رگه‌ی زۆر ئی بوو، بینیم داوای چاک و چۆنی یه‌کسه‌ر پێی وتەم چی زوتره‌ برۆ لێره‌ مه‌وه‌سته‌، نازانم ده‌یوپیست له‌گەڵ ئەودا نەم بینن یان ده‌ترسا هه‌ر له‌وێدا په‌لاماری بدەن و منیش به‌ر بکه‌وم، ناخر هیج گومانی له‌و نەبوو که ده‌یکوژن که وریایان له‌ت و په‌ت کرد براکه‌شی که پێشمه‌رگه‌ی یه‌کێتی بوو فرێدايه‌ ئەو زیندانە‌ی سه‌رگه‌ڵوو که نەوشیروان له‌ کتێبی (په‌نجه‌کان یه‌کتری ده‌شکێنن) واه‌شان و بالیدا هه‌ڵده‌دات ده‌لێی باسی ئوتیلی پینج ئەسته‌یره‌ ده‌کات.

دەرباره‌ی بارزانی، حەمه‌ سەعید ده‌لێ: له‌روانگه‌ی نەوشیروانه‌و بارزانی که‌سیکی نه‌خوینده‌وار و جنیو فرۆش بووه‌، ئەم بۆچونه‌شی له‌کتێبی په‌نجه‌کان ده‌شکێنن له‌ ۸۵ دا باس کردووه‌، چونکه‌ بارزانی به‌و‌ه‌ی که‌چه‌ندان پردي له‌ نیوان بزوتنه‌و‌ه‌ی کورد و ولاتیان زل هی‌ز و دور و دراوسێیان رۆنا بوو، که‌هاو زه‌مان په‌یوه‌ندی خۆی له‌گەڵ سۆفیه‌ت و امریکا و عه‌ره‌ب و جوله‌که‌دا پاراستبوو، ئەوانه‌ گه‌واهی له‌سه‌ر زیره‌کی ئەو له‌یواری دبلۆماتیدا ده‌دەن، حەمه‌ سەعید ده‌لێ (نەوشیروان ئەو لی‌هاتوو‌ه‌ی مه‌لامسته‌فای به‌لاوازی نیۆزه‌ند ده‌کات، که‌چی که‌ جه‌لال تاله‌بانی سه‌ددامان لێده‌کات به‌نیو بژیوان، به‌لای نەوشیروانه‌و ئەو جۆریکه‌ له‌ دبلۆماسیه‌تی زیره‌کانه‌.

جگه لهووه لههه مان کتیب و لهلاپهره ۷۴ دا دهلی بارزانی به حوکومهتی وتوووه (داخوازی من تهنا ئهوهیه ناشتی هه بیته و بچمهوه بارزان و خه ریکی شوانی بم).

حه مه سه عید لهووه لاهی ئه مه دا دهلی (کی بروا بهووه دکات ئهویک له سالی ۱۹۴۶ جه نه رال بوبیته دوی فیروونی زمانیکی تازه. خویندن ئه زمونی دوانزه سالی سؤقیهت و شورشیکی نوی له ۶۴ دا به شوانی قایل بیته له هه مان کتیبدا و له لا ۱۰۳ دا نهوشیروان به پیچه وانهووه دهلیته (مه لا مستهفا له گهل هیچ حوکومه تیکدا ریک نه که وتوووه).

به لام حه مه سه عید له بهرگی سییه می روژژمیری پیشمه رگه یه که محمدی حاجی محمود نویویه تی ئه ووی هیئاوه (نهوشیروان مستهفا و رهسول مه مه ند که له ۱۹۹۱ بو سهندنی مافی کورد له به غداد ده بن. له سه ر ئه ووی کامیان له پیشه وه بروان. ده ست ده دهنه یه خه ی یه کتری، رهسول مه مه ند که به دل شکاوییه وه بو کوردستان ده گهریته وه جانته دبلوماتییه که ی له به غداد به به لگه نامه و مۆری حیزبه وه ئی به جیده میئی، دواتر ئاسایش بو ی ده هی نیته وه.

كۆمپانىيەلەر ۋە سالىق رېگىستىر قىلىش كىرىمىنى ئۆزگەرتىش

لېڭىن - تايىت

★ كاتىك باي رېمۇر لى ھەلۋاردنەكانى يەككىتى لى دەنگانەي پېشېنى دەكرى كورتى ھېنا، نەوشىروان مستەفا رېبەرى ئەو بالە لىناو يەككىتى ھاتەدەرەو ۋە كۆمپانىيەلەر راگەياندىنى دروست كىر، لىسەرەتاو ھەموو خەلۋى چاومروانىيەلەر گەورە لى ھەبوو، تەنەت بەرلە بلاو بونەو ۋە بەرەمى ئەو كۆمپانىيەلەر لى شىو نوسىن ۋە ناومرۇك، خەلۋى چاومروانى ئەو بوو شىكى زۇر گەورە بەرپە بىت كە كارىگەرى گەورە لىسەر گۆرەپانى سىياسى جى ھېيلىت، بەتايىتە كاتى كۆمپانىيەلەر مانىفىستى خۇي بەناو (پەيامى سەبە) يەو بلاچۇ كىرەو، لىوانە ئاشكرا كىرە بوچە ۋە چۆنەتە خەركىرە ۋە بەرپەبىرە تەندەر ۋە قۇتەرەت كۆمپانىيەلەر ۋە لىسەكەوتى كاربەدەستان لىنەنجامى فەرمانەكانىن. پەيامەكە (سەبە) كە پېدەجىت نەوشىروان خۇي نوسىيىتى، ئامازە بەو دەكات كە ھېلى سورى ئەوان، ھۆشيارى سىياسى لىبەرەمبەر ئۆبالى مېزوویدا كەئەمەش دەرېنېكى لىستىكى نارۇشە ۋە پەرسىيەرە دروست دەكات: ئاى بەفەلى ھېلى سورى ئەوان بەرپەسارى ئەوان بەرەمبەر بە مېزوو يان كۆمەللىك فاكىتەرى ۋەك فشارى شەخسى (تالەبانى ۋە كۆسەمەت رەسول، كەئەمە دوایان ھەر لىسەرەتاو دۇرى كىرەو بوو. (داراىى ۋە ھېلى سور ئەوانى دىيەرەكىرەو، ھەر لىسەرەتاشەو كۆمپانىيەلەر كۆمەللىك ئامانچى سەرەنج راکىشى بۇخۇ دىيەرەك، بەلام ئەمە خەونىك بوو نەھاتەدى، سەرەتا سايە ئەلكرۇنىيەكە ۋە پاشانىش رۇژنامەكە نەپانتوانى لى ئاستى پېش بىنى ۋە چاومروانىيەكانىيەكانى خەلۋى، لىمەشدا كىشەكە نەوشىروان مستەفا ئەو بوو ۋەھەستى دەكرى ئەو ھۆرساىيە خۇدى نوسىن ۋە قسەكانى خۇي لىسەر گۆرەپانەكەھەتە، بۇ ستاف ۋە ھاوکارەكانىشى ھەر راستە، بۇيە جگەلە چەند وتارىكى خۇي كە سەرەنج ھەموو لىيەكى بۇخۇ راکىشا ۋە كارىگەرىشى ھەبوو، زىاتەر لىو دەزگاكە نەپتوانى شىكى زىاتەر ۋە ھوتۇ بكات كە چاومروانىيەكانى خەلۋى رازى بكات، تەنەت دەست بەكار بوونى دەزگاكە بەر راستەنەمە ۋە ھەندىك جار كارىگەرى لىسەر ھېنەنەخوارەو نەوشىروان لىناو گۆرەپانە سىياسىيەكە ھەبوو. بۇنەمە: لىپەرە

رۆژنامەكەى وشە نەيتوانى بگاتە ئاستى رۆژنامە ئەھلىيەكانى وەك(هاولاتى)و(ئاوينە)و
 ھىچى لەلاپەرەكى دىكەى كوردستان زياتر نەبوو. ھەروەھا تىراژى رۆژنامەكە لە ھەفتەى
 يەكەمدا كە ۵۰۰۰ دانە بوو، ھەندىك رۆژيش لە بازاردا نەدەما، ھىندى نەدەخاياند ئەم
 تىراژە ھاتە كزى و رۆژ بەرۆژ بەرە و داشكان چوو، تا لە خراپترين ئاستيدا گەشتە ۱۳۰۰
 دانە و گەراوەكانى لە رۆژىكدا بۆ نزيكەى ۳۰۰۰ دانە بەرز بويەو، كە بەپيى خەملاندانىك
 تەنھا تىچووى گەراوەكانى لەمانگىكدا ۳۹۰۰۰ مليون دىنار بوو.

لەگەل ھەموو ئەمانەشدا كادىرە بالاكاني ئەو كۆمپانيايە جەخت لەسەر ئەو دەكەنەو
 كە راستە خەلك چاوەروانى زۆريان لەو كۆمپانيايە ھەبوو، بەلام ئەوئەش دەلئين كەخەلكى
 ئەركىكى زۆر قورسيان داوئە ئەو كۆمپانيايە كەلەرستيدا ئەركى ئەوان نىيە وەك
 كۆمپانيايەكى راگەيانندن، ئەوان دەلئين خەلك ھەزى دەكرد ئيمە لەبەرەمبەر دەسەلاتدا
 سەرى پم بىن، بەلام كارى ئيمە ئەو نىيە، بەلكو كارى ئيمە چاكسازىكردى دەسەلاتە نەك
 روخاندنى، ھەرچەندە ھەندىك لە بەرپرسانى ئەو دەزگايە لەو باوەردەن كەدەسەلاتى
 كوردى نىيەتى بۆ خۆچكردى نىيە، لەسەر و ھەموو ئەوانەى كە ئەم باوەرپەيان ھەيە،
 نەوشىروان مستەفايە، ھەروەھا جەخت لەسەر ئەوئەش دەكەنەو وتارى ئەوان پوو
 لەدەسەلاتە نەك جەماوەر، ئەوان پييان وايە وتارى راگەيانندن ئەوان پوو لەدەسەلاتە نەك
 جەماوەر و پيشيان وايە ئەم كارەيان كردوو، رەنگە ھەر ئەمەش بىت واى كىردبىت تا
 ئىستا رۆژنامەكەيان رۆژنامەيەكى جەماوەرى نەبىت.

دابەزىنى تىراژى رۆژنامەكە بەو شىوہ چاوەرواننەكراو، ماناى ئەو بوو كەسەرسامى
 خەلك بە پرۆژە رىفۆرمىيەكەى نەوشىروان مستەفا، روو لە كزيە و تەنانەت لە ھەندىك
 باردا كاريگەرى لەسەر پاشەكشەى ئەو بالەھەبوو كە ھەموو كەس پيى وابوو دەبىتە
 دياردەيەكى سياسى تازە لە كوردستاندا، چونكە خەلك چاوى لە ھىزەكە بەخىراى و
 قورساىى زۆرەو بىت و گۆران دروست بكات، بەلام لەمەدا ناكىرت ھەموو تاوانەكە بكىرتە
 پال رۆژنامە و سايتەكە و ستافەكانيان، بەلكو راستىر ئەوئەى ئەو سياسەتەى كە لە پشتمەو
 دەزگاكە بەرئەو دەبات بەوستراتىزىيەو و لەوبارودۇخەى نەوشىروان مستەفاى تىدايە كە
 نىوہى لەشى لە ناو حيزب و نىوہەكەى كەشى لە دەرەوئەى، دەتوانىت ھەرئەو بكات بەلگەش
 بۆئەو، گۆرىنى چەند جارەى ستافەكەيەتى كەنەيتوانى ئەم كيشەيە چارەسەر بكات، لەم
 رووئەو بەرپرسانى كۆمپانياي وشە پاساوى خۆيان ھەيە، لەسەر و ھەمويانەوئەى ئەوئەى

كه ھيشتا كۆمپانياكه له قۇناغى خۇ دروست كردنداھ و ھيشتا گۇرانكارى له ستافھكەيدا بەردەوامە و خاسيەتى دەسلەت و حزبىش بەرامبەريان ھەر ئەوندە ھەلدەگرىت، كەواتە ھيشتا نەوشىروان مستەفا نايەوېت شەرى دەسلەت بكات.

وەرگرتنى ۲۲ مليۇن دۆلار بە دوو وەجىبە لەيەكيتى نىشتمانى كوردستان و خودى تالەبانی و لەسەر ئەوبەشە پارەيەى كە ئىدارەى يەكيتى لەو بودجە بەرى كەوتبوو، مانای وایە كە ئەم پرۆژەيە چاوى لەدەستى خەلگى دىكەيە، بۆيە پېناچىت بەسانايى يەكيتى رازى ببىت ئەو پارەيە لە دۆى خۆى ھەلبسورپىت، وەك ئەوەى لە ئىستادا ھەندىك لە بەرپرسى يەكيتى دەپلن، بۆيە لە حالەتى تەواو بوونى ئەو بەرپارەيەدا، ھەميشە ترسى دوبارە كردنەوەى لە ئارادايە و لەم حالەتەشدا بەتەنھا كۆمەكى دۆستەكانى ناتوانى دەرەقەتى خەرجى زۆرى ئەو پرۆژەيە بىت مەواخەرىكە كەنالى ئاسمانىشى دېتە سەر، دوايەمين قسەش لەمبارەيەو ئەوەيە كەتالەبانی بە ئاشكرایى نارمزاى خۆى بە نەوشىروان مستەفا گەياندووە لە سەر كەوتنەكارى كەنالەئاسمانىيەكەدا و وتووێت: (بريار بووہ ئىوہ دەزگای لىكۆ لىنەوہ دروست بكەن نەك كەنالى ئاسمانى و رۆژنامە و ..) ئەمەش مانای ئەوەيە كەئەگەر تالەبانی رىگرى لە كردنەوەى ئەو كەنالەئاسمانىيەنەكات، ئەوا پارەشى پېنادات، ئەمەش گەورەترىن كيشە بۆ كۆمپانياكه دروست دەكات كەئەگەر تالەبانی راي نەگۆرېت، دۆزىنەوەى چارەسەر ھەروا كارىكى ئاسان نىيە بۆى، ئەمەش دەبىتە سەرەتايەك بۆ شەر راستەوخۆ داخراوەكە لەرپىراگەياندنەوہ، نەوشىروان كاتىك لەيەكيتىدا بوو، برپاى وابوو بەرۆشتنى ئەو يەكيتى دەرۆخت و مام جەلال دەچىت داوا لەئەو دەكات بگەرېتەوہ، بەواتايەكى دىكە كەيەكيتى روخا، بەئەو نەبىت، بەكەس ھەئناسىتەوہ و ئەو دەبىت بچىت دەورەى بداتەوہ، كەچى ئەو تىروانىنەش وا دەرەچوو، بەتايبەتى كە تالەبانی گەران بەشوین خەونە تايبەتییەكانى خۆيدا، لە ئايندەى يەكيتى لەلاگرنگەرە و نايەوېت لەگەل دەور و بەرەكەيدا توشى ھىچ روبەرەوبونەوہيەك ببىتەوہ كە ئىستای بختە مەترسىيەوہ، ھەرەكە دەركەوت تالەبانی بۆ پاراستنى زياترى بارودۆخى خۆى و يەكيتى، پەناى بۆ پارتى برد نەك نەوشىروان مستەفا.

لەسەرەتاوہ پارتى بەترسەوہ دەيروانىيە ئەم پرۆژەيەى نەوشىروان مستەفا و بەكەنالىكى دادەنا كە ئامانجى لە پيش بىنى ئەوان بىت نەك شتىكى تر، بۆ رەوانەوەى ئەم

ترسەش نەوشىروان ويىستى دانوستانىك لەگەل پارتى و بارزانى بىكات، ئەو بوو جارىك مسعود بارزانى بىنى و قىسەشيان لەسەر چەندان مەسەلەى گىرنگ كىردبوو، تەنانەت باس لەووش كىرابوو كە كۆمپانىيەى وشە لەلايەن مسعود بارزانىيەو يارمەتى بەدرييت.

دواتر بىريار بوو چاوى بەنيچىرقان بارزانى بىكەوييت و لە دانيشتنى لەگەل نيچىرقاندا داواى يارمەتى بۆ كۆمپانىيەى وشە لىيكات، بەلام دواتر ھاوكيشەكان بە پىچەوانە بونەو، بەدەرچونى رۆژنامەكە پارتى ئەو مەترىيەى نەما كە چاوەروانى دەگرد، چونكە وادەزانرا لەو رۆژنامەيە بەلگەو دۆكۇمېنتى وا دەخريتە پوو كە حوكومەت لە بەرامبەر خەلكدا ئىجراج بىكات. كەچى ھەموو ئەمانە وا دەرئەچوون، رەنگە ئەو بەلگانەى لای نەوشىروان مستەفا ھەبىت بەلام ھۆكارى بلاو كىردنەوھيان بەھۆى ئەو بەرەبەستە گەورانە بىت كەلەبەردەم نەوشىروان و پىرۆژەكەييدا ھەن. ئەوھيان پىرسىارىكەو وەلامەكەى لای خۆيەتى. رەنگە لایەنيكى تىرى ئەم پىشت گوئ خستەى كۆمپانىيەى وشە. پەيوەندى بەرىكەوتنى سىراتىزى نيوان پارتى و يەكيتىيەو ھەبىت، بۆ سەركوتكىردنى ميديا و دەنگى جياواز لەكوردستاندا.

بلاوبونەوھى چەند وتارىكە نەوشىروان مستەفا لەسەر پەرلەمان و مادەى (۱۴۰) و چارەنوسى كەركوك، سەركىرايەتى كوردى تەواو تورە كىرد بە خودى بارزانىشەو، دەستىردنى نەوشىروان مستەفا بۆ ئەو بابەتە لەبەر ئەوھبوو گەورەترىن خالى لاوازی سەركىرايەتى كورد و سىياسەتەكەى، مادەى (۱۴۰) بوو، ئەگەرنا نەوشىروان مستەفاش يەكيت بو لەوانەى لە نوسىنەوھى دەستورى ھەمىشەيى عىراق و دارشتنى ئەو مادەيەدا بەشدار بوو، بەپىي زانىارىيەكانى (لشەين) دوابەداوى بلاوبونەوھى وتارەكەش ھەر زوو پارتى نىگەرانى خۆى لەسەر ئەو وتارە گەياندە يەكيتى و لەم رووھشەو تالەبانى خالى دلىياكەرەوھى پارتىيە كە دەزگاكەى نەوشىروان ھىلى سور نەبەزىييت. بەلام پىناچىت ئەم زامانەى پارتى تاسەرييت، ئەگەر نەوشىروان بگاتە ئەو ئاستەى دەتوانىت دور لە ھاوكارى تالەبانى كۆمپانىياكەى لەرووى داراييەو بەرپو بەرييت. ھەتا ئىستا گەورەترىن كيشەى نەوشىروان و كۆمپانىياكەى ئەويە تەنانەت بلاوكىردنەوھى ھەوالىكى لەرۆژنامە و سايتەكەيدا، بە سىياسەت لەسەرى حساب دەكرىت، نەك وەك كارىكى رۆژنامەوانى.

ماركس دەلييت (داوى نىوسەدە لە بىر و باوەريك و رىبازىك ئەگەر سەركەوتوو نەبو بىت، پىچەوانەى بىكەو). دەكرىت بلىين نەوشىروان مستەفا ئەمرۆ بەو بىر و راپەو دەتە سەر

گۆرهپانی سیاسی کوردستان بە لām بۆ ئایندە ئەک بۆ ئیستا دۆای ئەوێ لە پێچکەکە
 سەرکەوتوو نەبوو، ئەمجارە دەیهوێت پێچەوانەى بکاتەو، ئەوێش بەرێککەوتن لەگەڵ
 ئیسلامیەکاندا، رەنگە نەوشیروان مستەفا گەشتبێتە ئەو باومەرێ کە تەنھا بەدیل بۆ
 دەسلەلتی کوردی لایەنە ئیسلامیەکانە. بۆیە دور نییە ئەگەر بێتین ئەوێش دەیهوێت
 دەستیکی بالای لە ئالوگۆری هاوکیشەکاندا هەبێت، لە بەرامبەریشدا ئیسلامیەکان
 دەیانەوێت لە نەوشیروان مستەفا نزیک ببەنەو، چونکە ئەو ئەزمونیکی گەورە و
 شارەزاییەکی زۆری لە سیاسەت و سیستەمی بەرپۆ بەردن هەیە، بەحۆکمی ئەوێ چەندین
 ساڵ دارێزەری سیاسەتی یەکییتی نیشتمانی کوردستان بوو، جگە لەوێش بالی ریفۆرم
 بالیکی گەورە ناوچەى سلیمانی و گەرمیان بوو، لەو لاشەوێ وەک نوسەرێکی گەورە
 کورد کاریگەری زۆری لەسەر خەلکی کەرکوک دروستکردوو، ئەوێش بۆتە هۆی ئەوێ
 بتوانیت لە داهاوتودا بۆ هەر مەسەلەیهکی سیاسی خەلکیکی زۆری لەگەڵدا بێت، لە کاتیکی
 یەکگرتوی ئیسلامی لەناوچەى - بادینان و هەلبەجە - کۆمەڵیش لەناوچەکانی - پشدر و
 بتوین و بەتایبەتیش لە رانیە - جەماوەریکی بەرچاویان هەیە، بۆیە دورنییە ئەم هیزانە
 بەئاراستەى نزیک بونەو لە یەکتری کار بکەن. بەم هاویشتییهى نەوشیروان مستەفا ئیتر
 ئیسلامیەکان دەتوانن لەپال دۆستە نوێیەکاندا دەنگیان بەرزتر بێت و بوێرانە
 قسەبکەن، لەم رووێ تێبینی دەکریت نەوشیروان وردە وردە لە ئیسلامیەکان نزیک
 بێتەو، بۆنەو: علی بابیر کە ئەمیری کۆمەڵی ئیسلامیە سەردانیکی تایبەتی بۆلای
 نەوشیروان مستەفا کرد و چاوی پێکەوت، علی بابیر راستە پێشمەرگەى کۆن بوو، بەلام
 لەروى بیر و باومەرەو لەگەڵ نەوشیرواندا دوو جەمسەرى جیان، هاوکات نزیک
 بونەو دەیهکیش لەگەڵ یەکگرتوی ئیسلامیدا لەم ماوەیدا پەیدا بوو ئەگەر سەیر بکەین
 کۆمپانیای وشە بەپێچەوانەى دەزگا حزبییەکانی دیکەو سانسۆری لەسەر ئەندامانی
 یەکگرتوو لە کۆمپانیایەکی نییە، جگە لەوێش تەلەفزیۆنی هەولێری یەکگرتوو زۆربەى
 سەردێری هەوالەکانی هی رۆژنامەى رۆژنامە و سایتی سبەى - یە لەکاتیکی زۆربەى ئەو
 هەوالانەى تەلەفزیۆنی یەکگرتوو لە کۆمپانیای وشە وەری دەگریت خۆیان دەتوانن
 بەئاسانی بەدەستی بەینن یان لە رۆژنامەکانی دیکەشەو وەری بگرن بەلام لەم نێوەندەدا
 هەست بەجۆری لە سیاسەتی لەیهکتر نزیکبونەو دەکریت.

بەنمۇنە: مانگى خەوتى سالى رابردو ھەۋالىك لە رۇژنامە رۇژنامە لەسەر يەگگرتوۋى ئىسلامى بلاۋكراپەۋە، ناۋەرۆكى ھەۋالەكە باسى لەگرتنى باندېكى تيرۇرستى دەگرد، كە گوايە دوان لەو باندە كە ژمارەيان خەوت كەس بوۋە، ئەندامى يەگگرتوۋى ئىسلامىن و تەۋاۋى باندەكەش لەئاسايشى بەردەرەش دەستگىر كراون، بەبلاۋبونەۋەى ئەم ھەۋالە نەۋشېروان مستەفا رەخنەى لە ستافى رۇژنامەكە گرتېۋو وتېۋوۋى(نەدەبۋايە ئەم ھەۋالە لەسەر يەگگرتوۋى ئىسلامى بلاۋبكرېتەۋە، چونكە جياۋازى يەگگرتوۋى لەگەل يەكېتى و پارتى بۇ ئېمە نىيە و تەنانت يەگگرتوۋى لەيەكېتى و پارتى بۇ ئېمە گرنگترن).

بە پېئەۋانەى پېشوشەۋە. واتا ئەۋكاتەى نەۋشېروان مستەفا لەرىزى سەرگردايەتى يەكېتى دا بوو، ئىستا ئىسلامىيەكان تېروانىنيان بۇ ئەو جياۋازترە پېشتر ئەۋەندە لىي نزيك دەبونەۋە و قسەشيان لەبارەيەۋە نەدەگرد، بەلام ئىستا ئەمەپېچەۋانە بۇتەۋە، ئەگەر سەير بکەين زۇرېك لە بەرپرسە حزبى و ھوكمىيەكانى حزبە ئىسلامىيەكان لە رۇژنامە نوسانى ئەو دەزگايە نزيكن و تەنانتە موحامەلەى دەزگاكەش زۇر دەكەن، بۇ ھەر زانىارىيەكېش بۇ ئەو دەزگايە، كەمجار ھەيە رەت بكرېتەۋە زۇربەئاسانى زانىارىيان پېدەدەن، لە كاتېكدا ئەو رۇژنامە نوسانە لە دەزگاكانى دېكە بوون و بەۋشېۋە لەلەپەن ئەو بەرپرسانەۋە زانىارىيان پې نەدەدرا.

ھەرۋەھا نزيك بونەۋەيەكېش لەنېۋان جەۋھەر نامىق و نەۋشېرواندا دەبېنرېت كەيەكەمىان نارمەزايەكى بېدەنگ و دوۋەمىان نارازىيەكى قسەكەرە بەبرۋاى ھەندېك ئەۋەى ئەم دوانەبەيەكەۋە كۆدەكاتەۋە ئەۋە يە ھەردوۋكىان كار لەسەر پەرۋەى رىفۇرمى دەسەلات دەكەن، ھەر لەم روانگەيەشەۋە جەۋھەر نامىق بەشېك لە نوسىن و راكانى خۇى لە رېگەى رۇژنامەى رۇژنامەۋە بلاۋدەكاتەۋە، ئەمەش ماناى ئەۋەيە خەرىكە دەنگە نارازىيەكان كۆدەبنەۋە دەيانەۋېت گۇشارمەكە بۇ سەر دەسەلات زىاد بکەن.

ئەۋەى ھەنۋەكە دەبېنرېت كە وتارە ئىعلانىيەكەى وشە، گۇرانى گەۋرەى پېۋەدىارە كە دەكرېت ناۋى لى بنرېت شكاندى بېدەنگى و گۇرىنى سىياسەتى كارگردن كە رەنگە بى ئومېد بوۋنى نەۋشېروان مستەفا لە تالەبانى ھۆكارى سەرەكى بېت ، بەھەمان شېۋەش يەكېتى بەھەموو ئۆرگانە ئىعلامىيەكانى خۇيەۋە خەرىكى ۋەلامدانەۋەى توندى كۆمپانىيەكە و رۇژنامەكەيەتى و رۇژ بە رۇژېش مەلمانىكە توندتر دەبېتەۋە كە ئايندەيەكى باشى لى چاۋەروان ناكرېت چونكە ئەگەر تالەبانيان بۇ رازى بكرېت ژمارەى ئەۋانە لەناۋ يەكېتىدا كەم نىيە كە دەيانەۋېت لەم مۇتەكەيە رزگاربان بېت كە ناۋى(كۆمپانىيە وشەيە).

مەلەلانی ئاوخۇی یەکییتی لەسەرەتای دروست بونییه وەتا ئیستا

عەتا قەرەداغی

لێبوردەیی و یەکتەر قبۆلکردن، دەشیّت لەروی زمانەوه وەکو هەزارهەا زاراوهی تر سەیر بکریّت، بەلام کاتیک وەکو دوو چەمکی کۆمەلایەتی، سیاسی و ئەخلاق، سەیر بکریّن، ئەوه دەبیّتە بنەما بۆ بریاردان لەسەر شۆرش کۆمەلگا جیاوازهکان و وەکو پێوانەش بەکاردیّت، بۆئەوهی ئاستی پێشکەوتن و پەرەسەندنی کۆمەلایەتی پێ بپۆریت دیاره ئەوه ئاشکرایە کە. ئەم دوو چەمکەش هاو زەمەن و هاو زادهی زەمەن و لەدایک بوون یان دەرکەوتنی دیموکراسی و فرەهەندین لە هەموو ئاستەکانی ژياندا.

لە کۆمەلای کوردەواریدا ئەم دوو چەمکە لەدوای راپەرینەوه لەسەر ئاستی زەمان دەرکەوتوون، بەلام دەرکەوتیان لەسەر زەمینە واقە و لە ئاستی پیاوەکردندا هێشتا لاوازه و تەنانەت لە ئاستی نەبو دایە، رەنگە ئەوانە لە کۆمەلگە ئیمەدا باسی ئەم دوو چەمکە دەکەن بریتی بن لە نوخەبی سیاسی و نوخەبی رۆشنیران، بۆیە جیگای خۆیەتی چۆنیەتی مامەلەکردنی ئەم دوو نوخەبیە لەگەڵ ئەم دوو چەمکەدا لەسەر زەمینە واقە بخەینە بەردەم لێدوان.

لێرەدا دەربارە هەلسو کەوتی نوخەبی سیاسی لەو بوارەدا دەدوین، ئەگەر سەرەنجی نوخەبی یەکەمیان بەهین کە نوخەبی سیاسین لەناو حزبە جۆرەجۆرەکانی کوردستاندا ئەوه ئەمانە لە هەموو کەس لەبارە دیموکراسی و مافی مەرۆف و فرەدەنگی و فرە رەنگی و یەکتەر قبۆلکردن و لێبوردنەوه دەدوین، بەلام ئایا ئەم نوخەبیە لەروی راستییەوه تا چ ئاستیک لەم چەمکانە تیگەیشتون، ئەگەر تیگەشتون تا چ ئاستیک لە رفەتار کردن لەگەڵ گەوهەری ئەم چەمکانەداراستگۆن؟ ئایا ئەم نوخەبیە بەبرواوه لەم چەمکانە دەدوین؟ یان وەکو مۆدی سەردەم ئەم چەمکانە بەکاردهیّن بۆ خۆبەردە پێشەوه لەنێو دامەزرای حزبێ خۆیاندا و بۆ پارێزگاریکردن لە جەماوەری خۆیان لەناو کۆمەلگەدا؟ بۆ وەلامدانەوهی ئەم فرسەیارانە باشترین شت ئەوهیە سەیری گەوهەر و ماهیەتی ئەو نوخەبەسیاسییە خۆیان بکەین لە ئاستی یەکەمیشدا لەوه بدوین، کەتا چ ئەندازەیهک

لەنيۆ دامەزراوەی حزبى خۆياندا، يەكتر قبول دەكەن و لەدواى ئەويش لەنيوان حزبە جياوازهكاندا يەكتر قبول دەكەن؟

بەشداریکردن لە پرۆژەى كوشتنى باوكدا

بۆ وەلامدانەوێ ئەو پرسىيارانەى پيشوو، هەتا چەند دەيهيهك دەگەرێنه دەواوێ لە بارەى نوخبەى ئەو حزبانەوێ دەوێن، لە سەرھەڵدانى شۆرشى ئەيلولدا، وەكو سياسىيەكى كاريزمى سەرکردايەتى ئەو شۆرشەى دەکرد، لەخوار ئەوێ نوخبەيهكى سياسى لەمەكتەبى سياسى و سەرکردايەتى ئەو حزبەدا بوون، كە نمونەى دياريان: ابراهيم احمد و همزه عبدالله و نورى شاووبيس و جەلال تالەبانى و هتد. ئايا سەربارى ئەوێ كە ئەم نوخبەيه بەيهكەوێ لە يەك حيزبدا كۆبونەتەوێ تا چ ئاستيک پيکهوێ ژيان و يەكتريان قبولکردووێ لە ناكۆكييهكاندا تواناى دايەلۆگيان هەبووێ و لە هەڵەكردن بەرامبەر يەكتر، تواناى ليبورديان هەبوو؟ بەهەر حال من نامەوێت ليڕەدا خۆم بە وەلامدانەوێ ئەم پرسىيارانەوێ خەريك بكەم. بەلام دابەشبوونى ئەم نوخبەيه و لاوازيان لە بەرامبەر كەسيى بارزانيدا چ پيش جيابونەوێ سالى ١٩٦٤ و چ گەرانەوێ بەشيى دياريان بۆ لاى سەرکردايەتى بارزانى لەدواى جيابونەوێ، بەلگەى نەگونجان و يەكتر قبولنەكردن و لاوازيى ئاستى ليبوردهى بوو لەيهكترى، ئەوێ جگە لەوێ كە هەريەكە لە ئەندامانى ئەو نوخبەيه لە روانگەى بەرژەوهندىيەكانى خۆيانەوێ سەبرى هەلويست وەرگرتيان كردووێ ئەنجامبش لەحياتى بىر و باوهر و ئايدۆلۆژيا. (بەرژەوهندى) هەلويستيانى ديارىکردووێ، هەرنەوێش واىکردووێ كە بەشيى ديار لەو نوخبەيه بگەرێنهوێ بۆ لاى بارزانى و پشت لەبەشەكەى ترى ئەو نوخبەيه بكەن و نەشتوانن لەسەر بنەماى جياواز بۆچون و روانين بۆ مەسەلەكان، هەلويستى خۆيان ديارى بكەن.

بەجۆريک بەشيى لەو نوخبەيه بگەرێنهوێ بۆ لاى سەرکردايەتى بارزانى و چاوهروانى ليبوردهى بكەن و ديسان قبولکردەنەوێان لەلايهن بارزانىيەوێ هۆكارى ئاشكرای ئەو گەرانەوێه بوو. كەچى دواتر لەنيوان نوخبەى جيابووێ و نەگەراوێ و نوخبەى گەراوێ بۆلاى بارزانى، نەك دايەلۆگ و يەكتر قبولکردن دروست نەبووێ، بەلگە شەرى خويناوپش كراوێ. سەرەنجام ئەو نوخبە سياسىيەى كە پيشتر پيکهوێ لەسەرکردايەتى پارتيدا بوون، لەدواى دابەش بوون سەختترين دوژمنايەتى يەكتريان كردووێ و ئەو بالەى كە جيابونەتەوێ، نەيانتوانيوێ جياواز لەو روانينهى كە بۆ بارزانى هەيانبوو، سەبرى نوخبەى

ئىستاش، ھەرھەمان ئاقلەيتى مەلایى و جەلالى لە پشتیپەوھەيتى، ئەمە جگەلە بەرژەوھەندى گەورەى مادىپانە.

دیارە ئاشکرایە کە نوخبەى سیاسى لە شۆرشى نوپدا، لەنیو سەرکردایەتى تاکە حزبى خویناندا ناکۆک و نەگونجاو بوون و لەگەڵ سەرکردایەتى حزبەکانى تریشدا کە دیسان ھەمان نوخبەى سەرکردایەتى کردوون، دژ و نەیار بوون و ھۆکارى تەقینەوھەکان و شەرى خویناویش ئاشکرایە و نوخبەى سیاسى لەسەرکردایەتى حزبەکانیدا لێى بەرپرسیارن، نەك پێشمەرگە و رێکخستن، ئەگەر بگەرپێنەوھە بۆسەرھەتای شەرى یەکیتى و پارتى لە کۆتایى ھەفتاکاندا، بەئاشکرا بۆمان دەرەدکەوێت کەسەرکردایەتى یەکیتى نوخبەىھەکی دیارى رۆشنیرى سیاسى تیدا بوو(بەمام جەلالیشەوھە)، سەرکردایەتى کاتى پارتیش دیسان نوخبەىھەک لە رۆشنیرانى سیاسى تیدا بوو، کە ئیستا بەھەردوولا بەشیکى دیاریان ماوھ، ئیمە لیڤرەدا لەدواى ھۆکارى ئەو شەرە خویناویپانە ناگەرپێن، بەلکو سەرەنجى خوینەر بۆئەوھە رادەکیشین ئەگەر بەھاتینایە ئەو نوخبە سیاسییەى کەلە سەرکردایەتى ھەردوولا ھەببووھە بروایان بە جیاوازی و یەکتەر قبۆلگەردن و چەمكى لیپوردەپى ھەبواپە، ئایا ئەو ھەموو شەرە خویناویپانە رویان نەدەدا؟ بیگومان وەلامى ئەم پرسیارە ئاشکرایەو لە پشتى رودوانى ئەو شەرەو مەملانى خویناویپەوھە، بوونى نەبوونى عاقلەيتى یەکتەر قبۆلگەردن و بروانە بوون بە جیاوازی و بروانە بوون بەئەوى تر و بروا نەبوون بەدایەلۆگ دەرەدکەوێت، کە بزۆپنەرى سەرەکش بۆ تەقینەوھەکانى، رۆحیەتى تۆلەسەندنەوھە بووھە لە بوون و ماھییەتى ئەو نوخبەسیاسییەدا، کە ئەوھەش بەتەواوى دژ و ناکۆکە لەگەڵ گیانى لیپوردەپى و چەمكى جیاوازی یەکتەر قبۆلگەردندا.

یەکیتى سەرکردایەتى ناکۆکى بەردەوام

ئەگەر لەسەر ئاستى تاکە حزبیى سەیرى ئەو نوخبە سیاسییە بکەین، کە لەسەرکردایەتى حزبدا بووھە، ئەوھە دەیان بەلگەى زیندوویمان لەبەردەستدایە.

بۆ سەلماندنى بیر تەسكى و بروا نەبوونى ئەو نوخبەىھە، بەجیاوازی بۆچون و باوھە نەبوون بەیەکتەر قبۆلنەکردن و بیکەوھە ژيان لیڤرەدا بەباشى دەزانم یەکیتى نیشتمانى بەنمۆنە بەینمەوھە چونکە یەکیتى کە کۆمەلەى رەنجەدرانى کوردستان پایەسەرەکی دروست بوونى بوو، وەکو رێکخراوى نوخبەى رۆشنیرى سیاسى بوون و مام جلالیش وەکو سکرەتیری یەکیتى، دیارترین و بەتوانترین ئەندامى ئەو نوخبە سیاسییە بوو. کە لە

شۆرشى ئەيىلۇدا و لەتەمەنىكى زۆر گەنجىدايە، بوونى خۇى سەلاند و ھەولۇداو دەسەلات لە بارزانىدا دابەش بىكات، كەواتە ئىستا دەتوانىن بلىين سەركرىايەتى يەكىتى ھەر لەدروست بونەو، سەركرىايەتى نوخبەى رۆشنبرى سىاسى بوو، ھەر لەسەرەتاشەو ديارە كەئەم سەركرىايەتییە لەگەل يەك ناكۆك و بارگاوى كرابوو بەمەلانىو ئالۆزى و پشت گووى و تەنانەت رك و كىنەش، ئەمەش چ لەسەركرىايەتى لەو لایەنانەى كە يەكىتییان پىكەينابوو، چ لەسەر ئاستى سەركرىايەتى يەكىتى بەگشتى، مام جەلالىش وەكو سىياسىيەكى بەئەزمون لەئىدارە و بەرپۆەبردى مەلانىدا، زۆر شارەزايانە و سەرکەوتووانە ئىدارەى ئەو مەلانىو ئالۆزىيانەى نىو نوخبەى سىاسى لە سەركرىايەتى يەكىتىدا كىردوو و ھەمىشە كارەكانى بەجۆرىك كىردوو، كەخۇى بەكەسى يەكەم و بەزاراوى سەركرىايەتى يەكىتىش خۇيان، ھەمىشە براى گەو رەبىت.

ناكۆكى سەركرىايەتى كۆمەلە و سكرتېرى يەكىتى

ھەندىك لەئەندامانى سەركرىايەتى ئەم حزبە بەخودى مام جەلالىشەو، باش لەو دەگەن كە ئەو ناكۆكى و مەلانىيە ھۆكارى بەھىزى و بەزىندووى راکرتنى يەكىتى بوو، مەن پىم وایە بەھىچ لۆجىك ناكۆكى و مەلانىيە سەخت و دزايەتى كىردنى يەكترى لەنىو حزب و ھەر دامەزراوہیەكى تىردا، بىتە ھۆكارى بەھىزى و زىندووى، نەخىر ناكۆكى و دزايەتى كىردنى يەكترى، ھۆكارى سەرەكى لاواز بوون و روخاندە، كورد لەمىزەو و تویەتى ھىز لەیەكىتى دایە، بەھەرەحال كاتىك كە شەھىد ئارام سكرتېرى كۆمەلە بوو و مام جەلالىش سكرتېرى يەكىتى، بەناشكرا ناكۆكى و نا تەبابى و نەگونجان لەنىوان سەركرىايەتى كۆمەلە و سكرتېرى يەكىتىدا بوو، دابەزىنى شەھىد ئارام بۆ ناوچەيەكى نىزىكى دەستى رژیەم و لەسالى ۱۹۷۸ دا نایە پىرسىار و لەسەر راوہستانە، ئایا بۆ دەبىت سكرتېرى كۆمەلە لەگوندى قەرەداغدا بىت و بچىت بۆچى لەشوینىكى پارىزاو تر و دورتر لەدەستى رژیەم نەمىنىتەو؟ كاتىك شەھىد ئارام شەھىد دەكرىت ھىلى (مەلا بەختىار - سالار - جەغفەر) خۇيان بەنشتەجى و جىنشىنى ئارام دەزانن، لەراستىدا لەرى بۆچون و نىزىكان لە ئارامەو لەروى دوربىنيانەو لەئامادەكردى پىشمەرگە و زىندوكرنەو كۆمەلە لە دواى دەستگىر كىردنى شىخ شەھاب و ھەفالىەكانى، ئەم سى كەسە و شەھىد ئازاد ھەورامى، بەپىنى نوسىن و ئەو زانىارىيانەى لەبەر دەستدان تەوانىان كۆمەلە لەھەرەس رزگار بکەن. بەلام كاتىك لەدواى شەھىد بوونى ئارام، كەسكرتارىەتى

كۆمەلەي رەنجەدەرەن بەنەوشىروان دەسپىردىت، كاروبارەكان ئالۇزتر دەبىت، ئەۋىش لەبەر دوو ھۆكار يەكەمىيان نەوشىروان ۋەك خۇي چەند جارېك راي گەياندوۋە برواي بە مارگسىزم و چەكوش و داس نەبوۋە، كە كۆمەلە خۇي بەھەلگىرى ئەم ئايىدىا و رېبازە زانىۋە، حەقە لە نەوشىروان بېرسىن كە تۆ بروات بەو رېبازە نەبوۋ كە كۆمەلە لەسەرى دامەزرابوو رېكخستنى خۇي لەسەر كىرەبوو، چۆن قىبۇلت كىرە بىتە سىكرىتىرى ئەو رېكخراۋە، ۋەك ئاشكرايە نەوشىروان لەسەردەمى جەلالىيەتدا، كادىكى دىيار و چالاک و ھەللىسوراي ئەو ئاراستەيە بوە و زۆرىش نىزىك بوۋە لە مام جەلالەۋە ديارە تاۋەكو ئىستاش باسى ئەۋە ناكىرىت كەتا دۋاي گەرانەۋەي لەشامەۋە پەيۋەندى بەكۆمەلەۋە ھەبوۋىت، كەۋاتە دەشېت ۋاي لېك بدەينەۋە مام جەلال بە بەرنامە نەوشىروانى بەسەر كىرەلەدا سەپاندېت، ئەۋىش بەمەبەستى گۆرىنى بەرنامە و سىراتىزى ئەو رېكخراۋە و تۈاندەۋەي لەناۋ يەكىتىدا و گۆرىنى بۆ رېكخراۋىكى ھاۋشېۋە، دىرېزكراۋەي ھەمان ئەو رېكخستەنى كە دۋاي جىابونەۋە لە سەركىرايەتى بارزانى، ئالەبانى دروستى كىرەبوو، كەۋاتە دەتۈانين بلىن: سەرەتاي مەملانى و ناكۆكى لەنىۋ سەركىرايەتى كۆمەلەدا، لەۋكاتەۋە بەئاشكرا دەست پىدەكەت كە نەوشىروان دەبىتە سىكرىتىرى كۆمەلە ھەر لەۋكاتەشەۋە مەسەلەي كوردستانى و داش عىراقى زەق دەبىتەۋە و لاپەرەكانى گۆقارى كۆمەلە، ويناكىرەنىكى ئاشكراي ئەو ناكۆكىيانەي ئەو سەردەمەي نىۋ سەركىرايەتى كۆمەلەيە.

بائى(مەلەبەختىار - سالار - جەغەر)

بەرامبەرەبەبائى(نەوشىروان - فەرەيدون)

بائى(مەلەبەختىار - سالار - جەغەر)بەرامبەرەبەبائى(نەوشىروان و فەرەيدون). چ لەئاستى رېخست و چ لەئاستى ھىزى پېشمەرگەو چ لەسەر لاپەرەكانى گۆقارى كۆمەلەدا، دەرگەۋتۈۋەو زۆرىەشمان لەبارەي گەتۈگۈكانى نىۋ پلىنۆم و كۆنفرانس و كۆبوۋنەۋەكانى نىۋ سەركىرايەتى كۆمەلەۋە كەم تازۆر بىستومانە و ئاگادارىن كەچۆن ئەو نوخبە رۆشنىرىيە سىياسىيە لەو سەركىرايەتتەدا ناكۆك و پېكەۋە نەگونجاۋ بوون چۆن نەيان تۈانىۋە جىاۋازى بىرۋاي يەكترى قىبۇل بىكەن و چەند تۈندۈتېزېۋون بەرامبەر بەيەكترى و مەسەلەي پېكەۋەژيان و لىبوردەيىش لە چ قەيرانىكى خنكىنەردابوۋە، زۆرىەي كاتىش مەسەلەكان بەرەو ئالۇزى تەۋاۋ چوون، مام جەلال ۋەكو سىكرىتىرى گىشتى يەكىتى حەكەم

بووه و دادوهری کردووه هرچهنده لهبنه پتدا نه وخوی ئیداره ی ئه و ململانییه ی کردووه ههرکس یان گروپیک له نیو سهرکردایه تی کومه له دابه هیز بوو بیټ ، ئه و بهرام بهریان هاوشان یان به زمانی خه لکی دهره وه و لادیکان هه ویی بۆدرووست کردووه کاتی هیلی (مه لابه ختیار - سالار - جه عفر) . له دوا ی شه هید ئارام له ناو جه ماوه و ریکخستن و پیشمه رگه دا نفوسیان زۆر بووه و مام جه لال پشتگیری نه وشیروانی کردووه و بۆ لاوازکردن و پوتکردنه و هیان له جه ماوه و رپیک خستن و پیشمه رگه . ته نانه ت رپگه دان به مه لابه ختیار بۆدروست کردنی رپخستنی ئالای شوپش . له چوارچپوه ی ده سه لاتی یه کیتیدا و به و ناوه وه و ره وانه کردنه وه ی بۆ قهره داغ و ناردنی شه وکه تی حاجی موشر له پشته وه بۆده ستگیر کردنی و گیرانه وه ی رسته یه کی نه وشیروانیش له و سهرده مه دا . که من خۆم له قهره داغ له زاری هه ندیک به رپرس و پیشمه رگه م بیستووه که - گوایه و توویه تی (کلاومان ناوه ته سه ری) سه لینه ری نا ئاسایی بوونی په یودندی ئه ندامانی ئه و نوخبه یه بووه پیکه وه ، که له وکاته وه بۆنیستا ، درێژه ی هه یه .

کاتی بالی (مه لا به ختیار - سالار - جه عفر) له بهرده م بالی (نه وشیروان - فهره یدون) دا دوو چاری شکست هات ، بیکومان پیزه کانی کومه له زیانی گه وهره ی لیکه وت ، به تایبه تی واز هیانی جه نندین کادرو پیشمه رگه ی ئازاو لیه اتووی کرده نه مری و اقیع و له گرتنی مه لابه ختیاره وه ، ئیتر له ناو کومه له دا مه سه له ی مارکسیزم و چه کوش و داسه که کۆتایی پێهات

کۆنگره ی یه کی یه کیتی و هه لوه شانده وه ی کۆمه ل ..

کاتی که له بهرام بهر سهرکردایه تی نه وشیروان مسته فادا نه یار و ریکر نه ما و بریاری کومه له بوو به تاکه بریار . چونکه له ناو سهرکردایه تی یه کیتیدا ته نها شه هید ئازاد هه ورامی و ملازم عمر له و خپله مابونه وه که هاوخه بات و سۆزداری بالی (مه لا به ختیار - سالار - جه عفر) بوون و ئه و که سه نه ی تریش که له کۆنفرانسی سالی (۱۹۸۴) وه وه چونه سهرکردایه تی هیشتا ئه و ئاماده بونه یان نه بوو که له ململانیکاندا ده وریان هه بیټ ، بۆیه هه تا دوا یی راپه رینیش نه وشیروان وه کو تاکه که سی بریار به ده ستی کومه له ئاماده بوونی خۆی هه بوو ، به جۆری که کومه له ی گه یانده ئاستیک له روی بهرنامه و بیرو بۆچونه وه جیاوازییه کی ئه و تووی نه مینیت له گه ل هیلی گشتی یان یان له گه ل بهرنامه و بیرو بۆچونه کانی مام جه لالدا . دیاره ئه نجامیش به وه گه یشت که له کۆنگره ی یه کی یه کیتیدا له

زستانی سالی (۱۹۹۲) دا. کۆمەلە ھەلۆەشیئرایەو و لە چوارچیووی یەکییتیدا تۆایەو، لەو کۆنگرەییەشدا هیچ کام لەو ئەندامانەی سەرگردایەتی کۆمەلەکە کە تاسالی (۱۹۸۰) لەسەرگردایەتیدا بوون، جگە لەخودی نەوشیروان مستەفا بەشدارییان نەکرد. راستە ژمارەییەکی دیاری ئەو خەباتگێرانە شەھید بوون، بەلام جگە لەووی سی ئەندامی سەرەکی (مەلا بەختیار - سالار - جەعفەر) لەدەرەووی یەکییتی بوون، تەنانەت ملازم عمر و فەرەیدون عبدالقادریش لەو کۆنگرەییەدا خۆیان نەپالۆت و خودی نەوشیروانییش بە شکستەو، کە پێم وایە زیاتر شکستی مەعنەوی بوو، لە کۆنگرەکە ھاتەدەرەو. چونکە وایە چیت تموخی ئەووی ھەبۆبیت کە ببیتە سکرێتری یەکییتی، بەلام دیارە لەو نوخبەییە کە لە سەرگردایەتی بارزانی جیاپونەو، تا دواکەسی دیاری ئیستای ناو یەکییتی کەسیان نەیانتوانیوە نەبەبێ مام جەلال بچنە پیشەو، نە مەملانی لەگەڵ مام جەلال بکەن، نە لەو ئاستەدەبن شوینی ئەو بگرنەو (بە نەوشیروانیشەو) ھەرەو کە چۆن لەم چەند رۆژی ئالۆتر بوونی پەییوەندی نیوان نەوشیروان و مەلا بەختیاردا. کۆسەرەت رەسوڵ لە رونکردنەو کە (کوردستانی نویدا) وتبووی (ھەموومان بەنەوشیروانیشەو مام جەلالان بە برا گەرەو قیولکردوو) بەلام لە راستیدا مام جەلال بەتواناوە لێھاتووی خۆی نەک ھەر بوو بە برا گەرەو، بەلکو خۆی بەشی ھەرە زۆری ئەو برا بچوکانە خۆی دروست کردوو، ئەگەر پشتگیری مام جەلال نەبۆیە زۆریک لەوانە ئیستا لەسەرگردایەتی یەکییتیدا بە خەونیش نەدەگەشتنە ئەو جیگایە.

خودا نەوشیروانی وەک مەسیح بەتەنھا بەجیھێشت

بەھەر حال جۆلە و ھەلۆسوکەوتەکانی نەوشیروان لە کۆنگرەیی یەکییتیدا، زەنگی بەئاگا ھینانەووی بۆ مام جەلال لیدا و پێمۆیە لەو ساتە بەدواوە دەرکەوتنی ھەردوو جەمسەری کۆسەرەت رەسوڵ و جەبار فەرمان بەرھەمی جۆلەیی مام جەلال بوو، بۆ وریاکردنەووی نەوشیروان مستەفا جاریکی تر نەوشیروان کەوتە ھەمان ئەو بارەو کە پێشتر مەلا بەختیاری تیکەوت. بەلام بەشیوہییەکی ئەھوونتر ئەوکات مەلا بەختیار ھەستی دەکرد کە خودا وەکو مەسیح بەتەنھا بەجیھێشت، بەھەمانشیوہش نەوشیروان دوا کۆنگرەیی یەک و دەرکەوتنی کۆسەرەت رەسوڵ و جەبار فەرمان وەکو دوھیز لەبەرەمبەر ئەودا ھەستی کرد خودا (ئەویشی بەتەنھا وەکو مەسح جیھێشت) چارەنوسی مەلا بەختیار بەرەو زیندان بوو، چارەنوسی نەوشیروانییش بەرەو دەرودی ولات و بەجیھێشتنی حزب کەئەمەش بۆکەسیک

که نهۆمی سهرکردایه‌تی و ویستی ئاینده‌ی هه‌بیّت، جوړیکه له‌مردن. من خۆم بروام وا یه پرۆزه‌ی نه‌وشیروان له‌ناو یه‌کێتیدا هه‌رچی بوو یّت له‌وکاته‌وه که حزبی به‌جێشێشت چوو به‌ری‌تانیا کۆتایی پێهاتوو.

له‌دوای کۆنگره و به‌هێز بوونی هه‌ردوو باڵی (کۆسره‌ت و جه‌بار) مام جه‌لال بۆ راگرتنی هاوسه‌نگی ملازم عمر و فه‌ره‌یدون عبدا‌لقادری هێنایه‌وه ناو مه‌کته‌بی سیاسي، به‌لام زه‌حمه‌ت بوو ئه‌م دوو به‌ریزه‌ بتوانن بینه‌ جه‌مسهری مملانی و هاوسه‌نگی دروست بکه‌ن بۆیه‌ جاریکی تر، هه‌ر چۆن خودا سوۆزی بۆ مه‌سیح گونجا، مام جه‌لالیش به‌سوۆزیکي بۆ وێنه‌وه مه‌لا به‌ختیار و سالار عزیز و عماد احمدی هێنایه‌وه ناو سهرکردایه‌تی یه‌کێتی، به‌لام نه‌ی‌کردنه مه‌کته‌بی سیاسي، مه‌سه‌له‌که‌ش به‌ بۆچونی من ئه‌وه بوو مام جه‌لال له‌وه تێگه‌شتبوو که مه‌لا به‌ختیار کادریکی چالاک و هه‌لسوراو و خه‌تیب و قسه‌زانه و ده‌توانیّت به‌زوویی بجێته پێشه‌وه، رهنکه مملانیی تر دروست بێت، بۆیه‌ بواریدا به‌نه‌ینی بجوێت.

بێگومان هه‌ر یه‌که له‌م تاکه تازه ده‌رکه‌وتوانه‌ی نیو نوخبه‌ی سهرکردایه‌تی یه‌کێتی له‌گه‌ڵ ئه‌وانی تر دا بۆ کێشه نه‌بوون و جیاوازی بیرو را و هه‌ول‌دان بۆ به‌هێزکردنی ده‌سه‌لاتی حزبی و جه‌ماوه‌ری تاکه‌که‌سی خۆیان خالیکي ئاشکرا بووه و بۆ ئه‌و مه‌به‌سته‌ش بپوویستیان به‌وه بووه پێگه‌ی ئابووری خۆیان له‌سهر حسابی ئابووری حزب و داها‌تی گه‌ل به‌هێز بکه‌ن.

لا‌بردنی کۆسره‌ت ره‌سول له‌سه‌رۆکی هوکوومه‌ت

دوای نه‌وشیروان مسته‌فا پێگه‌ی کۆسره‌ت له‌ناو یه‌کێتیدا، له‌هه‌مووان به‌هێزتر بوو، به‌کارهێنانی پۆستی سه‌رۆکی هوکوومه‌تیش بواریکی باشی بۆ کۆسره‌ت ره‌خساند تاوه‌کو که‌سی دووهمی حزب خۆی بسه‌لێنێت، به‌جوړیک له‌ناو حزبدا که‌سیکی وه‌ها نه‌ما مام جه‌لال له‌به‌رامبه‌ر ئه‌ودا دا‌ی بنیّت، به‌تایبه‌ت دوای دو‌چاربونی جه‌بار فه‌رمان به‌نه‌خووشی، ئیتر هێج به‌ربه‌ستیک نه‌ما چه‌ند جار ها‌تته‌وه‌ی نه‌وشیروانی‌ش ده‌وریکی ئه‌وتوی نه‌بوو له‌ که‌م‌کردنه‌وه‌ی نفوزی کۆسره‌تدا، که نه‌ده‌شیا ئه‌و نفوز و ده‌سه‌لاته به‌وشیوه‌یه به‌رده‌وام بێت، چونکه ئه‌گه‌ری ئه‌وه‌ی هه‌بوو که مه‌ترسی بۆ سه‌ر کاریزمایي مام جه‌لال هه‌بیّت، تاکه چاره‌سه‌ر ئه‌وه بوو که د. به‌ره‌هم صالح بۆ ئه‌و جه‌نگه به‌کار به‌ی‌نی، ئه‌ویش به‌ناوی ئه‌وه‌ی که د. به‌ره‌هم له‌لایه‌ن امریکاوه پشتگیری لێده‌کرێت، هه‌تا کۆسره‌ت رازی کرا که واز له‌سه‌رۆکایه‌تی هوکوومه‌ت به‌ی‌نێت، ئه‌مه‌ش د یاره ئه‌م کاره له‌لایه‌ن نه‌وشیروانه‌وه پشتگیری

لېكرا و زۆر به شمان ئهو نوكته يه ي ناو خه لگمان بېستووه، كه گوا يه د. بهرهم له نهوشىروان دهپرسيت: نايا جياوازى سهرۆك حوكه متى ئهو و كۆسمرت له چىدايه، نهوشىروانىش دهئيت: مردين ههتا كۆسمرتمان له سهرۆكايهتى حوكومهت لاپرد، بهلام بهيانى تهلهفون دهكهم بۆ حىمايه كان به تۆ بلين حوكومهت به جيبهيله، ناچاريت به جيبهيله، ئه مه نوكته ي ناو خه لكه بهلام له ناوهرۆكدا مانايه كى گرنگى ههيه، واتا جاريكى تر له ململانيكاندا نهوشىروان ناراسته وخۆ له بهرامبه ر كۆسمرتدا هه مان رۆل ده بينيت كه پيشتر بهرامبه ر به بالي (بهختيار و سالار و جهعفر) بينى، يان هه مان رۆل كه كۆسمرت له دواى گرنگه ي يه ك بهرامبه ر بينى.

كۆنگره ي دوو كۆنگره ي فراوانبونى ناكوكيه كان

دياره جاريكى تر له كۆنگره ي دووى يه كييتيدا، مام جهلال وهكو دادوهر بهرنامه يه كى پياده كرد كه وهكو خۆى دهئيت: يه كييتى ناو يه كييتى پاراست. هه موو ئه وكه سانه ي مه به ستى بوون له ململانيكاندا به كارى هينا بوون، به ته سكه واتا بى دهنگدان كردينه وه به ئه ندامى مه كته بى سياسى و بۆ رازيكردينش، نهوشىروانى كرده جيگرى سكرتيرى گشتى و كۆسمرتيش كرايه بهرپرسي دهسته ي كارگيرى. كه واته ليره وه جاريكى تر نهوشىروان هاته وه شوينى راسته قينه ي خۆى كه شوينى كه سى دوومه له ناو يه كييتيدا و ته نها مام جهلال له پيشيه وه، به برواى من ئه وه هه ليكى باش بوو بۆ نهوشىروان ئه گه ر به فيعلى وهكو كه سى دووم هه لسو كه وتى بكردايه و جاريكى تر نه چوايه ته وه ململانيوه له گه ل ئه ندامانى سياسيدا. له سه رده مى جيگرى ئه ودا، فه ره يدون عبدالقادر كه لايه نگره نزكه كانى ئه و بوو، ده ستى له ئه نداميتى مه كته بى سياسى هه لگرت، ملازم عمر و قادري حاجى على له پيش كۆنگره وه بريارى وازه ينانيان دا.

ئهرسه لان بايز كه خه لك له ده ره وه ي يه كييتى وهكو كادريكى چالاك و بى گير و گرفت سه يرى ده كهن، راى گه ياند (باشه ئه گه ر كا ك نهوشىروان خۆى به بهرپرسمان نازانيت، بۆ كۆبونه وه ي مه كته بى سياسيمان پي ده كات) كه واته له م قسه يه وه بونى جۆري ك له ناكوكى و دانه نانى ئهرسه لان بايز به وهدا، كه نهوشىروان بهرپرسي بيت، ئاشكرا ده بيت، له نوسين و گفتوگۆكانيشدا هه مان جۆر بۆچون لاي مه لا بهختياريش ده رده كه ویت، رهنگه هه م تموحي ئاينده و هه م رقى رابردوويش مۆتيقى دروست كردنى ئه م جۆره هه لويسته بن، به تايبه ته ي كه ئه م دوو بهرپزه ي دوايى هه ري هه كهيان بهرپرسي كى مه كته بى گرنگى يه كييتى نيشتمانين

و بېگومان ئەم چەند سالەى رابردووش دەشیئ کارى گرنگيان بۇخۇيان کردبیت، خۇيان لەو ئاستە ببینن کە لەجیاتى دوو جیگرەکەى ئیستای سكرتیرى گشتین، لەکۆنگرەى داهاتووى یەکیئتیدا هەمان پۆستەکانى ئەوان وەربگرن، بەتایبەتى ئەگەر لە کۆنگرەى داهاتوودا پۆستەکان بەپپى ژمارەى دەنگ ئەم دوو بەرێزەش ئیتیلەف ببکەن، بەلام راستیەك هەیه کەناشیئ ئەم بەرێزانە چاوپۆشى لیبکەن، ئەویش ئەومیه کەئەگەر نەوشیروان نەگەریتەوه ناو حزب ئەوا بۆراگرتنى هاوسەنگى تا مام جەلال سكرتیرى گشتى بیت دوو جیگرى دەبیت، یەکیك لەسلیمانى و یەکیك لەهەولیر، لە غیاب یان لەدور کەوتنەوهى کۆسەرەتدا بەهەر هۆیهك بیت دەشیئ ئەرسەلان بايز ئەو چانسەى هەبیت نوینەرى هەولیر بیت، بەلام پیم وایە کەمەلا بەختیار چانسى بەدەستەینانى ئەو پۆستەى نییه، چونکە لەروى پیکهاتەى سۆسیۆسیاسى یەکیئتییه وه کەدابهشبونى مەکتەبى سیاسى و سەرکردایەتى بەپپى شار و ناوچە و خیل و عەشیرەتە، ئەو پۆستە نەبەر خانەقین دەکەویت، نەبەر مەلابەختیار کە کورى خیزانیکی هەزارى بى ناونیشانه وەکو من. ئیتىر گرنگى نییه بەتوانا لە چ ئاستیکدايه، بۆیه لیردا بەلای منەوه، بۇ نوخبەى رۆشنبیری نیو سەرکردایەتى یەکیئتى، پئویستە لەپیناوى پاراستنى حزبەکانیدا یەکگرتووبن. کە هەم پاراستنى ئەو حزبە بۇ خودى حزبەگە پئویستە، هەم بۇ خەباتى کوردایەتى پئویستە، چونکە کیشەى کورد و هەولندان و بەردەوام بوون بۇ گەياندننى بە کەنارى ئارام، ناشیئ بە ئیستادا بەبى مانەوه و بەهیز بوونی یەکیئتى و پارتى بگاتە ئەنجام، دیارە لیردا مەبەست ئەوه نییه کەچاوپۆشى لەکەم و کوریهکان و گەندەلییهکان بکەین، بەلام من لەوه دەترسم کەهەر ئازاوه و پەشیوییهك لە ریزەکانى یەکیئتیدا بیتە هوى زيانى گەوره بۇ بزوتنەوهى کوردایەتى و بەوهش نەك هەر یەکیئتى، هەموو کورد زەمرەر مەند دەبیت.

تەمەنى سكرتیر جیگەکەى مەترسییه

دیارە پاراستنى یەکیئتى نیشتمانى لەم کاتەدا، کەتەمەنى سكرتیریش جیگەى مەترسییه، هەرچەندە کورد دەلیت تەمەن بەدەست خودایە، پێش هەموو کەس لە ئەستۆى نوخبەى رۆشنبیری سیاسى نیو سەرکردایەتى یەکیئتییه، ئووش تەنها بەبروا هینانای بە چەمكى لیبوردهی و بەجیاوازی و یەکتر قبوڵکردن دەبیت، کەبۆ ئەم مەبەستەش دەبیت هەلگانی رابردووش لە یاد بکەن و گیانى تۆلەسەندنەوه و تۆلەکردنەوه لەخۇياندا بکوژن و لەوهش تیبگەن ئەوان لەئاستى بەرپرسیاریتى گەوردەدان، کەناشیئ وەکو هاوالاتی ئاسایى رەفتار

بکەن، چونکە ھەر ھەلەپھەکی ئەوان دەشیئ کارەساتی ترسانکی لێبکەوێتەو، ھەرودەحەق بەگشتی سەرکردایەتی ئیستای یەکیی ئەو تێبگەن کە لەدوای مام جەلال ھێچ کامیان ناتوانن یەکپیزی یەکیی بپاریزن و تاکە ئەگەرێک کە دەشیئ تا ئاستیک لەدوای مام جەلال، بەلام بێگومان ناتوانی وەک مام جەلال یەکیی بەرێوە ببات، نەوشیروانە. بۆیە کارکردن بە لۆجیکی عاقل و بەلۆجیکی بەرژمەندی حزب و نەتەویش، ئەوێە کە لەبەری مەملانی و پەشێوی و یەک تەوانبارکردن. ھەمووان دان بەکەم و کورتییەکانی خۆیان بنین (بەنەوشیروانیشەو)، لەوێشەو چۆن لەخەباتی شاخدا ھەمووان بەرازی بوون بوبیت، یان بەناچاری، ئەوێان قبوڵکردوو کە نەوشیروان مستەفا سکرێتری کۆمەڵەبیت ئیستاش ھەمووان دەست بێننەنیو دەستی یەکتەر و نەوشیروان رازی بکەن بێتەو شوینی شیایوی خۆی، مەن بۆخۆشم پێم وایە کاری نەوشیروان تەنھا ئەو نییە کۆمپانیای راگەیانندن و رۆشنیری دابمەزینی، ئەو دەتوانیت لەناو حیزبیش بیت و ئەوئش بکات، بەلکو ئەو چاوەروانی ئەوێ لێکراو کە رابەراییەتی بەشیکی دیاری بزوتنەوێ کوردایی بکات و ئەو چاوەروانی کردنێ خەلکیش لەئەنجامی خەباتی ئەوێە لەلای خەلک دروست بوو، بۆیە حەیف ئەو مەتەنە گەورەیی کە جەماوەری دەرەوێ حزب بەئەو ھەیانە لەدەستیادات، دیارە ئەوئش دوا چانسە بۆ نەوشیروان کە دەوێ سیاسی و میژوویی خۆی ببینیت، خۆ ئەگەر نەتوانیت سود لەم بارودۆخە وەرگیریت و ھەوێنەدات لەئیستاش جەلەوێ کارو بارەکان بگریتە دەست، ئەوا پێم وایە جاریکی تر ئەگەرێ ئەوێ لەبەردەمدا نابیت کەرۆلی خۆی لەتروپکی لوتکە دسەلاتی یەکییدا ببینیت، دیارە لەئیستاشدا بۆئەوێە بتوانیت ئەو جیگا بگریت، دەبیت بەرۆحیکی مام جەلالیانە کاربکات و زۆریک لە خاسییەتە سەرکردەکانی مام جەلال وەرگرییت و کاریان پێ بکات، ئەمە سەرباری بەدەستەینانی ھێمنی و لێبوردەیی تەواو کە خاسییەتی دیاری سەرۆکن.

مەلای بەختیارو خەوێ سکرێتری

ئەگەر ھات و لەم بارودۆخە ئیستادا، نەوشیروان خۆی بەدورگرت و نەھاتەو ناو سەرکردایەتی یەکیی و وا ھەوێ خۆی ئەدا، بۆ رزگارکردنی یەکیی لە ھەلەوئشانندنەو لەدوای مام جەلال، ئایا بازنە مەملانیکان چۆن دەبیت و چی بەرھەم دەھینیت و چی لێدەکەوێتەو؟ مەن پێشتر لەوتاریکدا لە بارە ئەگەرەکانی دوا مام جەلالەو ئەناو یەکیی نیشتمانیدا بێجگە لە نەوشیروان لەسێ ئەگەری تردا بووم بەئومێدی ئەوێ دوا

مام جەلال ئەو سەرۆكايەتى يەككىتى بگىرتە دەست، كە ئەوانىش بالى(كۆسەرت رەسول)، بالى(د. بەرھەم) و بالى(بنەمالەى تالەبانى) يە. ھەر يەكە لەم سى پشە تاكو ئىستا بۆ ئەو كاردەكەن، بەلام لە دەست لەكار كىشانەو دى نەوشىروان مستەفاو، ئەگەر يىكى تىرش دەرەكەوئىت كە ئەوئىش تواناى مەلمانى سەختى ھەيە، ئەوئىش مەلا بەختيارە، كەخاوندى كۆمەئىك بىنەماى بۆچونە نىو ئەو مەلمانىيەو. مەلا بەختيار ديارترىن و كۆنترىن ئەندامى كۆمەئە و ھاوئى نزيكى شەھىد ئارامە و يەككىكە لەو چەند ئەندامە كەمەى كە دواى گرتنى سەركرديەتى كۆمەئە، دەورى چالاكى ھەبوو لە زىندوكردنەو و رىكخستەنەو كۆمەئە و ئامادەكردى مەفرەزە سەرمتايەكان و سەركرديەتى كرىناندا ھەروەك يەككىكە لەو چەند كەسە كەمەى كە توانىويەتى لەكۆتايى حەفتاكان و نىو دى يەكەمى ھەشتاكان و لەتەمەنىكى زۆركەمى ھەرزەكارىدا، مەلمانى سەخت لەگەل نەوشىروان و بالەكەيدا بكات و ئەگەر پشەتگىرى مام جەلال نەبوايە بۆ بالى نەوشىروان، مەلا بەختيار ھەروا بەئاسانى نەدەبەزى. بەلام كەمى تەمەن و كەم ئەزموونى لەبەرەمبەر ئەوانى بەتەمەن و بەئەزموندا، ھۆكارىكى سەرەكى بەزىنى ئەم بوون.

مەلا بەختيار دواى راپەرىنىش كە بەلاوازى ھاتەو سەركرديەتى يەككىتى و چالاكانە كەوتە كار و لەماوەپەكى كورتدا جارىكى تر ئامادەبونى خوى سەلماندەو، بەجۆرىك لە كۆنگرەى دوو دەمى يەككىتدا، توانى لە چوارپەكى پىشەو دى لىژىردراو دكان بىت و دەنگىكى باش بەدەست بەئىنىت، ئەو ھەشەمتانەى مەلا بەختيار كە كورە خىزانىكى ھەزارى دەور و بەرى خانەقىنە و تەنھا قۇناغى ناوەندى خوئندو و ھىچ پالپشتىكى خىل و عەشىرەتى نىيە، لەماو دواى راپەرىندا، توانىويەتى بونى خوى لەشارىكى وەك سەلماندا كە بەحساب پايتەختى رۆشنىرى و كوردايەتى و شوئىنى لەدايك بوونى يەككىتيە، ئەم بوونى خوى بسەلمىنىت و لەھەموو ئەندامەكانى مەكتەبى سىياسى و سەركرديەتى يەككىتى كە خەلكى سەلمانىن، ديارتر بىت و پەيوەندى لەگەل خەلكى سار بەگشتى و دەور و بەرى يەككىتىش بەتايەتى بەھىزتر بىت، ئاستى رۆشنىرى و تواناى بۆ قەسەكرىن و ئامادەبونى لە كۆر و كۆبونەو دكان و چالاكى رۆزانەى، واى كرى بىتە كەسىكى ناسراو و ديار. بەرزبونەو دى پىگەى لەناو مەكتەبى سىياسى و بەوتەبىزى يەككىتى و دەرەكەوتنى لايەنگرى مام جەلال بۆ عەشىرەتانى ئەوئىش بەھەركار و گىرفتىكى مام جەلال، زياتر پىگەى ئەو دى

بەرز کردوو. کە دەشییت وەها سەیری خوێ بکات، ئەمە جێ نشینی شەهید ئارام لەدوای
مام جەلال تاکە کە سە کەشایەنی ئەو بێت بپیته سکریتی یەکی.

یەکی، ئەگەری پارچە پارچە بوون

بیگومان لێرەو بەزە یەکی تری مەملانی دەست پێدەکات و ئەم مەملانی یەش لە غیابی
نەوشیرواندا، یەکلایکردنەوێ سەختەر دەبی، چونکە هیچ کام لە کارەکتەرەکانی ئەم
مەملانی، ناتوانن زۆرینە ی دەنگی یەکی بۆخوێان مسۆگەر بکەن و بەوێش یەکی لە
هەڵوێشاندا وە بپاریزن، بۆیە دورکەتنەوێ نەوشیروان نەکی یەکی لە مەملانی و ئالۆزی و
ئەگەر هەڵوێشاندا وە رزگار ناکات. بەلکو ئەگەری پارچە پارچە بوونی یەکی دوا مام
جەلال فراوانتر دەکات. بۆیە هەموو ئەو ئەندامانە یەکی کە بەتەنگ مانەوێ
حزبەکیانە وەن، هەقە دەست بکەن بە دەستی یەکی و بۆ رازی کردنی ئەم پیاو، بۆ شوینی
شایەنی خوێ، بە مەبەستی پاراستنی ئایندە یەکی.

نەوشىروان مستەفا پىياۋى سەركردايەتى نىيە

جىھان ھەولير

مەلا بەختىيار كارگىرى مەكتەبى سىياسىي ۋە تەبىئىي لىستى ھاۋەپىمانى ۋە تەبىئىي يەككىتى نىشتىمانى كوردستانە، لەم دىدارەدا كەزىياتر لە گفتوگۆيەكى چىر دەچىت دەست دەخاتە سەرھەموو ئەو خالانەي ئەمرۆ لەكوردستاندا ۋو دەدەن.

جىھان: لە رىككەۋىتى نىۋان پارتى ۋە يەككىتىدا ھەست ناكەيت تەنازوليك لە يەككىتىيە ۋە بەرامبەر پارتى تىدايە؟

مەلا بەختىيار: لە چ خالىكدا؟

جىھان: سەرۋەكايەتى ھەريم ۋە مزارەتە گىرنگەكان تەسلىمى ھەريم كراون ۋە ئەۋەي بۆ ئىۋە ماۋەتەۋە دەست بەرزكردنەۋەيە لەناو پەرلەمان؟

مەلا بەختىيار: يەكەم بەنسبەت ۋە مزارەتەۋە دوو دستون دانرا، خۇمان سەر پىشك كراين كام ستون ھەلدەبىزىرەن ئەو ستونەمان ھەلبىزارد كە ھەلمان بىزاردوۋە.

جىھان: جۇچى؟ چۈنكە ستونەكەي ئىۋە زۆر لاۋازە؟

مەلا بەختىيار: نەخىر لاۋاز نىيە، پىمان ۋايە ستونەكان يەكسانن، ئەمەيەك. دوۋەم: بەنسبەت سەرۋەكەي ھەريمەۋە لەبەرەمبەردا ئىمە سەرۋەكەي عىراقمان ھەيە، پىمانۋايە بۆ ھەلومەرجى ئىستاي كوردستان ۋە عىراق ۋە ئاينەدە، سەرۋەكايەتى عىراق زۆر زۆر گىرنگە. ئىمە لەگەل

پارتى مەسەلەكان زۆر زۆر لىككەدەينەۋە، ھىچ دەربازىك لەم ھەلومەرجە ۋە لە ئاسۋى ئەم ھەلومەرجە نابىنن، ئىلا دەبىت بەيەكەۋە بىن ۋە ۋەكو يەك بىن. ھەر سىياسەتلىك پىشتەر تاقىمان كىرەتەۋە، پىمانۋايە بايى خۋى ھەردوۋ لمان ۋە مىللەتەكەشمان باجەكەيمان داۋە، ھەر سىياسەتلىكش جگە لەم پىكەۋە بوون ۋە پىكەۋە ھەلبۇنە بگىرنەبەر، دىسان دەبىت ھەندىك روداۋى ناخۋشى مېژوۋىي دىسان دوبارە بگەينەۋە، لەبەرئەۋە ئەم

یەگرتنە پێویستیە میژووپییهکانی ئەم هەلومەرجە لە عێراق و کوردستان و ناوچە کە هەیه ئەم یەگرتنە یەگرتنێکی مەوزوعییە نە تەنازۆلە بەنسبەت پارتییەوه، نە تەنازۆلە بەنسبەت ئێمەوه، سی سالی تر لەسەر ئەم یەكسانی سیاسییە لەنیوانی ئێمە و ئەوان بنوسیت سەرگردایەتی هەردوولامان لەسەرئەوهی گەشتوینە ئەم قەناعەتە ی پەرەوی لێدەکەین هەردوولامان لەناستی لێرسینەوهی میژووی لەقەڵەم ئەدەن.

جیهان: ئیستا هەر هاوالاتییەك ئەگەر سەیری ستونی حوكمەت بكات راستەوخۆ بۆی رون دەبیتهوه كە یەكیتی ئەو پۆستانە وەردەگریت كە پۆستی لاوازن؟

مەلا بەختیار: بە سەرۆکی حوكمەتیشەوه؟

جیهان: ئیوه هەموو جاریك پێش هەلبژاردن دەئین سەرۆکی حوكمەت بۆ ئێمەیه، دوا یی تالەبانی بریارێك دەدات بریارەكە ی مەكتەبی سیاسی قلی دەكاتەوه؟

مەلا بەختیار: نا، خۆی جاری ئەمە دوو مەین جەرە لەگەڵ پارتی یەكتر تاقی دەكەینەوه، هەموو جاریك نییه، جاری پێشوو پێش ئەوهی جەنابی مام جەلال بریار لەسەر ئەوه ببدات، زۆربە ی ئەندامانی مەكتەبی سیاسی هەمان قەناعەتمان هەبوو، بۆ میژوو ئەم قسە یەت لەگەڵ دەكەم.

جیهان: واتا بریاری مەكتەبی سیاسی بوو؟

مەلا بەختیار: نا، بزانه، زۆربە ی ئەندامانی مەكتەبی سیاسی ئەم قەناعەتەمان هەبوو، كە لەم دەورانه كاك نیچیرفان سەرۆکی حوكمەت بێت باشە، چونكە یەگرتنەوهمان كامل نەبوو، چونكە ئەنواعی كێشە دەهاتە پێش یەگرتنەوهكەوه ئەگەر پۆستی سەرۆك حوكمەتمان لە پارتی وەربگراییهوه، لەبەرئەوه هەر جەنابی مام جەلال نەبوو ئەو قەناعەتە ی هەبوو مام جەلال رمی زۆربەمانی وەرگرت بوو بۆیه ئەو بریارە ی دا. ئەوه بۆ میژوو پێت دەئیم. ئەمجارەیان چەسپاندوو مانە كە دەبیته ئێمە بین. بریانی پارتیش بەتەواوی قەناعەتەوه سەلماندووانە سەرۆکی حوكمەت بدریت بە یەكیتی نیشتمان ی کوردستان.

جیهان: دنیاییت كە سەرۆکی حوكمەت بۆ یەكیتییه؟

مەلا بەختیار: بەئێ بۆ یەكیتییه.

جيهان: ئەگەر دواى ھەلبژاردن ھاتمەوھ لات و دیدارم لەگەڵ سازکردیت، ئاوا نەبوو، چى دەتیت؟

مەلا بەختیار: رەخنە لەیەكیتی دەگرم.

جيهان: بۆچی بەشیكى زۆرى وەزیرەكان ئیوە موعجیبەن بە نیچیرقان؟

مەلا بەختیار: پیموابیت ئەوھ سیفەتیکى باشە کە بە مومارەسە دەرکەوتیبت سەرۆكى حوکومەت سەرکەوتوو بوو و ئەو جیاوازییانەى لێی دەترساین، ئەو جیاوازییەى نەکردیبت لە مومارەسەدا، پیم وابیت سیفەتیکى باشە وەزیرەكانی ئیمە دانیان بەراستیەكاندا نابیت لەبەرئەوھ مەسەلەكە ئیعیجاب نییە، بلیت کاریزمایەكە كاك نیچیرقان لە نمونەى ئەو لەناو یەكیتی نیشتمانی كوردستان نییە، ئیعیجابە بۆ ئەوھى ئەو ھەلومەرجە ھەستیارە تیپەراند. توانی ئیدارەییەكى ھەستیار و ناسك بە وەزیرەكانی ئیمە و یەكیتی نیشتمانی كوردستان بدات. ئەوھندى لە دەسەلاتى بوو، ئەوھندى بواری بۆ مومارەسەى ئەم پۆستەى ھەبوو بەم نەوعە كە بتوانیت بەشیكى متمانەى ئیمە وەربگریت كە فعلەن لەو ھەلومەرجە ئینتقالییە سەرکەوتیبت ئەو برادەرە. پیموایە ئەمە ھەم بۆ كاك نیچیرقان كاریكى جوان بوو، ھەم بۆ وەزیرەكانی ئیمە كە راپۆرتى جوات و حەقیقەتیان بۆ مەكتەبى سیاسى نەقل دەكرد لەسەر ئەدائى كاك نیچیرقان بۆ ھەردوو لایان شتیکى جوان بوو.

جيهان: وەك خۆت وەك كەسێكى یەكیتی دلخۆشیت بەوھى كە یەكیتی كاندیدى بۆ پۆستى سەرۆك ھەریم نییە؟

مەلا بەختیار: جارێ لەناو یەكیتی قسەمان لەوھ نەكردووھ كە كاندیدمان بۆ سەرۆكى ھەریم دەبیت یان نا، لە راستیدا ئەمە مەترەح نییە لەناو یەكیتیدا، چونكە مەسەلەكانمان بریوەتەوھ كە لەم دەورى ئایندەیشدا سەرۆكى ھەریم كاك مەسعود بارزانى و سەرۆكى عیراقیش جەنابى مام جەلالە، ئەگەر یمە قسەمان لەسەر ئەوھ ھەبیت كاندیدمان ھەبیت یان نەبیت، بێگومان لەناو یەكیتی نیشتمانییدا ھەم قابیلیەتى ئەوھ ھەیە، ھەم تەجروبەى ئەوھ ھەیە، ھەم چەندین سەرکردەى ناسراوى پێ لە ئەزمون بۆ ئەوھ ھەیە.

جيهان: نیچیرقانیکتان ھەيە لەمەكتەبى سیاسى بۆ سەرۆكى حوکومەت؟

مەلا بەختیار: چەندینمان ھەيە.

جيهان: ئەجارە كێیە؟

مەلا بەختیار: كاك بەرھەم صالح

جېھان: ئەي شۆيئەكەي كاك بەرھەم بۆكى دەبىت؟

مەلا بەختیار: لە گەتوگۆدايە.

جېھان: ئەو شۆيئە دەدرىت بە پارتى يان مۆلكى يەكىتتییە؟

مەلا بەختیار: لە گەتوگۆدايە لاى ئیمە.

جېھان: پۆستى سەرۆكى ھەرېم بە مقابىلى پەرلەمانە يان بە مقابىلى بەغدايە؟

مەلا بەختیار: مقابىلى پەرلەمانە

جېھان: كەواتە پۆستەكەي د. بەرھەم ھەريەكىتتییە؟

مەلا بەختیار: ھەريەكىتتییە، بەلى.

جېھان: تەسەور دەكەيت لەم ھەلبژاردنەي پارتى ويەكىتى لەسەدا چەند دەنگ بەيئى؟

مەلا بەختیار: خۆت دەزانى سائەھى سال پېشمەرگە بووم و فەرماندەي پېشمەرگەش

بووم ھەميشە خەيالى جوانم ھەبوو لە شەردا، بەلام تا نەچومەو ناوشار، نەم زانیو

سەرەنجامى شەرەكە چۆنە، كەگەرەمەو زانیومە سەرەنجامى شەرکان چۆنە. بەرنامەي وام

ھەبوو لەشەردا كە لە سەدا سەد سەرەكەوتوو بوو، كەچى وا دەرەچوو، زۆرجارىش

بەترسەو چومەتە شەر، كەچى سەرەكەوتوو بووم ھەلبژاردن شەري سياست و شەري ناو

مىللەتە، شەري حيزبەكانە. لەبەرئەو ھەتا نەيەينەو لەشەري ھەلبژاردن ناتوانم بەوردى

و ديارىكراوى بلېم ئیمە چەند دەھىنين بەلام لەو باوەرەدام لەسەدا شەست كەمتر ناھىنين.

جېھان: لە سەدا چلەكەي بۆكى دەبىت؟

مەلا بەختیار: دابەشى بكە بۆ خۆت.

جېھان: تۆبە دوژمنى سەرەختى ئىسلامىيەكان و نەوشىروان ناسراويت، ئەمە شتى

شەخسى خۆت نىيە تىكەلى سياستت کردوو؟

مەلا بەختیار: ئىسلامىيەكان دوژمنىكى سەرەختى ديموكراسىيەت و عەلانىيەتن.

جېھان: چۆن؟

مەلا بەختیار: لەبەرئەو كە ئەوان حوكمى مېژووى خۆيانكرد و كۆتاييان پېھات ئەو

ئیمەين كە حوكومەتێكى مۆدېرنە و ديموكراسى و عەلانىيەت دەمانەوئ پىادەي پكەين

ئەوان قبولى ناكەن. ئەوانىش پېش ئیمە حاكم بوون ئیمە. دواى ئەوان حاكم بووين ئەوان

دواى ئىمه بىر و بۆچونيان و فەلسەفەيان لە مەزاهىبيان و حكومى شەرعىيان و تىكسته پىرۆزەكانيان و ھەموو ئەمانەيان سەپاندوو بە درىزاي ١٤٠٠ سال لەناو كۆمەلگاكاني ئىمه ھەمووى چوارە پانزە سالە خەريكين , قبولمان ناكەن. لەبەر ئەو ئىمه مەجبوورين بەرگري لە بىر و باوەرى خۆمان بكەين و ئەو دەست كەوت و سەرکەوتنانهى بە دى ھاتوون بىپارىزين سەبارەت بە كاك نەوشىروان بەداخەو ئەو جىابووە ئەگينا ئىمه ئەومان قبول بوو لە ناو يەكيتى نيشتمانى كوردستان كە جىادەبىتەو مەلمانى دەكەوێتە نىوانمان.

جىهان : لەروژنامەكەتدا بەشيوەيەكى زۆر ستراتيجى ئىش لەسەر ئىسلاميەكان دەكەيت , ئەمە سىياسەتى يەكيتى يە يان تەنها تویت؟

مەلا بەختيار : ھەموو ھىزىكى عەلمانى ئەو ئەركىەتى , بەلام من لە ناو يەكيتى نيشتمانى كوردستان دا , لەشاخيش بەو بەناو بانگ بووم كە بايەخم بە كتيب و خویندن و فەلسەفە و بەنايدۆلۇجىيەت داو. يەكێك بووم لەوانە. من لەتۆى ناشارمەو ھەر سىياسەت مەدارێك ھەر روناكيريكى ديموكرات يان سۆسياليسىت ئەگەر بىت بە لىبراوى بۆ چوونى خۆى , فەلسەفەى خۆى , باوەرى خۆى لەگەل ئىسلاميەكان ساخ نەكردبىتەو ناتوانيت بەتەواوەتى خزمەتى ديموكراتى و سۆسياليسىت بكات ناوانيت خزمەتى عەلمانيەت بكات. چونكە ئىمه بمانەوێت و نەمانەوێت ئەبىت لەم قۆناغە ئەزمونەكەمان ديموكرات و عەلمانى و لەچارچىيوەى ستراتيجى مۆدىرنىيەتدا بىت. رىگايەكى دىكە لەبەر دەم ديموكراتخوازە راستەقىنەكان نىيە , ئەو ديموكراتخوازن لەمىزودا تىبگات و لەشەرە چارەنوسازە لەنىوان ديموكراتخوازەكان و بەتايبەتى سەلەفییەكان تى بگات , دەبىت ئەو بەچىتە سەنگەر بۆ ديموكراسى يەكێك لە كيشەكانى ئىمه ئەو دىيە ھەموو حزبە ديموكراتییەكان , ھەموو حزبە عەلمانيیەكان و ھەموو سەرگەردە عەلمانى و ديموكراتییەكان و نوسەرە ديموكرات و عەلمانيیەكان ئەو دىيە كەبەرەستى لە ناوەرۆكى ئەم شەرە تىنەگەشتوون.

جىهان : ئەو دى من بزەنم نزىكەى ١٣ سالە شەرى ئىسلاميەكان دەكەى , لەوكاتەو تە ئىستا شەرى ئىسلاميەكان دەكەى ھەست ناكەى ئەو دى نەوشىروان مستەفا كەردى بۆكپ كەردەنەو ئىسلاميەكان زۆر زۆر گەورەتر بوو لەو شەرى كە رۆشنيرەكان كەرديان لەگەلئيان بە تۆشەو؟

مەلە بەختیار: بېگومان بەپېچەوانەودىيە، بە پېچەوانەودە ئەگەر ئەوانە ئىستا زىاتار لەخۇۋيان رادەبىنن لە ھەلبۇاردن بىبەنەودە يەككە لە ھۆيەكانى لاواز كردنى يەككىتيە ھەلەين گەردەكەى وشەودە، ئەمە يەك، دووھمىش نەوشىروان لەگەل كام حەبى جەپ و ھەمانى دانشتوودە، گەتوگۇ بكات بۇ ھاوکارى يەكتر. يەكەمىن ھىز كە لەگەل دانشتوودە بزوتنەودە ئىسلامىيە، بزوتنەودە ئىسلامى كە يەكگرتووى ئىسلامى و كۆمەل ئىسلامى پى رازى نەبوون نەوشىروان مستەفا دەجىت گەتوگۇيان لەگەلدا دەكات بۇ ھاوکارى.

جىھان: بەس با دىوئىكى تىرى سەير بگەين، خەك تورەيە لە پارتى و يەككىتى ئەو خەكە تورە لە ھەلبۇاردنەكانى پىشودا دەنگيان بە ئىسلامىيەكاندا، بەلام ئەمجارە دەنگەكانيان بۇ نەوشىروان دەبىت كەواتە دەنگەكەى بۇ يەككىتى ھاتەودە؟

مەلە بەختیار: دەزانى ئەگەر تورەبىت بەمانى ئەو تورەيە كە تۇ دەبىلئىت، جارى واهەيە كور لە باوك تورە دەبىت، كچ لە دايك تورە دەبىت خىزانىك تورەبونى تىدەكەوئىت، بەلام ئەو ماناى لىكترازان نىيە. پىموايە ئەم تەجروبيە و يەككىتى و پارتى لەناو پىرۆسەيەكدان ئەم پىرۆسەيە ھىشتا دەورانى تەواو نەكردوودە، زویر بوونى تىدەكەوئىت، نارمزاى تىدەكەوئىت، نوسىنى لىبرالى تىدەكەوئىت، تورەبون و داخوای زویرىشى تىدەكەوئىت بەلام مەن پىموانىيە گەشتبىتە لىكدابران تەواو لەنپوان ئەو بەشەى كە لە ئىمە تورەيە لەگەل ئىمەيە كەنەمانتوانىو ئەو بەشە بەتەواوى رازى بگەين، ھەنەتەم وایە دواى ئەم ھەلبۇاردنە و سەرەنجامى ھەلبۇاردنەكە و خەمەتەكانى دواى ھەلبۇاردنەكان ئەو تورە بونانە كەم دەكاتەودە.

جىھان: ھەنەتەتەن بەپارتى كەردوودە كە بەكەردەمى نەوشىروان چوئەتەدەرەودە يەككىتى، ئەوان باومەرييان بەمە ھەيە؟

مەلە بەختیار: تا دوو ھەفتە لەمەوبەر نىگەرەن بوون، داواى وەلاميان لەئىمە دەكەرد، بەلام وەلامەكەيان وەرگرت.

جىھان: بۆچى لەناو ھەموو ئەندامانى مەكتەبى سىياسى بەشىوہەكى زور جەدى تۇزۇر قەسە لەسەر نەوشىروان دەكەيت، دەمەوى ئەو سىحەرە تىبگەم؟

مەلە بەختیار: لەبەر سى سەبەب، يەكەم: لە ھەوت مانگ لەمەوبەر كە مەلمانى نپوان كۆمپانىيە وشە و يەككىتى گەرم بوو، دەستكرا بە وتار نوسىن، پىنج پەخشانە گىرا كە

گردهكه به نهینى نوسی بووی، کۆمپانیای وشه نوسی بووی و رهگ راگهیهنرا، لیژنهیهك بۆ وهلامدانهوهی ئهوان پیکهات، پێش دهستلهکارکیشانهوهی چوار ئهندامهکهی مهکتهبی سیاسی به ئیمزای ههموو ئهندامانی مهکتهبی سیاسی به چوار کهسه کهشهوه ئهو لیژنهیه بهرێزان: ئهرسهلان بايز و ئازاد جوندیانی و من بووم، بۆ وهلامدانهوه و ئهرك بوو لهلایهن مهکتهبی سیاسی پیمان سپێردرابوو، که وهلام بدهینهوه. پیموانییه که ئهوان لهمنیان کهمتر وهلامدابیتهوه، بهلام لهبهر یهك سههبب من لهوان زهقتر بووم، ئهوهش لهبهرئهوهی من وتهبیژ بووم و یهکهمین پرسیار له وتهبیژ دهکریت لهراگهیاندن، ئهسلن خهلگی تر ههبوو قسهی دهکرد که ئهوه ئیشی ئهوان نهبوو قسهبکهن، دهبو ئیمه قسه بکهین، لهبهرئهوهیه من زهقتر دهکروهتم، ئهگینا له کۆی ههموو وتارهکانی له کوردستانی نوێ نوسراون، رهنگه (۱۰) وتاریان لهلایهن منهوه نهنوسرابیت، زۆرتین کۆبونهوه حزبییهکان لهسهرئهوه کراوه که کاک ئهرسهلان کردویهتی من نهکردوو، کاک د. بهرههم لهکۆبونهوه حزبییهکاندا و له له کۆبونهوهی ئۆرگانهکانی یهکیتیدا ههروهکو من قسهی کردوو، مهبادیئی منی شیکردۆتهوه که له کۆبونهوهی مهکتهبی سیاسی خستویانهته سهershانم، سههبی دووم ئهوهیه که ئهگهر ئهو لیژنهیهی لیدهربکهین، سیفتهی وتهبیژییهکه فهرزی دهکاته سهه من که ئهگهر لیژنهکesh نهبی، ئهگهر من لهبهرامبهه ههر وتاریک ههر ئاخاوتنیک که لهلایهن کۆمپانیای وشهوه هاتییت، من ملزهم جواب بدهمهوه، وتهبیژییهکهسم ئیختیاری خۆم نهبووه، ههموو ئهندامانی مهکتهبی سیاسی منیان ههلبژارد بۆ وتهبیژی، خۆت دهزانی پێش ئهم کیشانه کراوم به وتهبیژ، من تهجروبهیهکی زۆرم لهناو یهکیتی نیشتمانی و لهگهڵ سههرکردهکانی یهکیتی ههیه، من پێرار دهزانی کاک نهوشیروان بهرهو جیابونهوهی حزب و بهرهو راگهیاندنی ریکخستن و بهرهو رۆژنامهی موعارفه و سههرهههه بهرهو لیستی جیاوازه له ههلبژاردنی بهرلهمانی کوردستان دهروات، ئهم قسانهم لهگهڵ برادهزانی مهکتهبی سیاسی و جهنابی مام جهلال کردوو، بهلام بهراخهوه سیاسهتی پشودریچی زاکرا بهسهه سیاسهتی جیهجیکردنی واجبییتی حزبی بهپیی پهیرهو و پرۆگرامی یهکیتی نیشتمانی کوردستان لهبهرئهوه من پیموایه ئهگهر ههموو ئهندامیکی مهکتهب سیاسی یان سههرکردهیهتی ههموو کادره پێشکوهتوووهکانی یهکیتی ئهوهندهی من و جهنابی مام جهلال کاک نهوشیروان بناسن، ئهوان زیاتر لهمن قسهیان دهکرد، چونکه من دهزانم چ نهخشهیهکی ههیه، دهزانم که دیریکی

نوسی باقی وتارەكە چۆن دەنوسیت، من لە ۱۹۷۷/۲/۲۰ دەو ئەم كۆنە ھەفائەى خۆم دەناسم، رێك(۳۲)سائە دەیناسم، لەو(۳۲)سائە چوار سال لەیەك دابراوین باقیەكەى ھەمیشە بەیەكەوە بوین، سەدان كۆبونەووم لەگەل كردوو، ئەو باش من دەناسى و منیش باش ئەو دەناسم، لەبەرئەو كاتێك دەزانم ئەو بەرەو كوئى دەروا لەو رێبازەى گرتویەتى و دەزانم ھەموو خەباتى بۆئەو بوو كە ئەم سەركردايەتیە و مام جەلال و گومانیش نییە ئیشى بۆ ئەو دەكرد یەكیى توشى شكست ببیت، بۆئەوئى ئەو بەدیلى خۆى دەیزانیىت و لەخەیاڵیدا بوو ئەو چەرخەى خۆى بوو، گومانم لە ھىچى ئەوانە نەبوو، وەزىفە بوو دیفاع لە یەكیى نیشتمانى كوردستان بكەم، ھىچ كێشەىەكى شەخسىم لەگەل كاك نەوشىرواندا نییە، ئەگینا من كاك نەوشىروان بە پیاویكى بە قابیلەت دەبینم لە نوسیندا، كاك نەوشىروان عەقلىكى گەورەى، بەلام ناتوانیت براگەرە بیت و براگەرەى پێناكریت، ئاخر ھەرق دەكات موفەكر بیت بان مودەبر بیت.

جیهان: وێژدانییەن پیت ناخۆش نییە كە قسە لەسەر برادەریكى خۆت بكەیت؟

مەلا بەختیار: لەرووى وێژدانییەو زۆرم پێناخۆشە، بەلام واجب واجبە، جیابونەو لەناو ھەر حزبێكدا ئەحكامى خۆى ھەبە، ئەحكامى مەملانئى و ئەحكامى بەرگرى ھەبە، لەرێباز و لە شەرعییەت، ئەحكامى ھەموو سەنگەر گرتنیكى ھەبە، ئەگینا وازبێنە ئەگینا بۆ لەژێر بارى ئەو مەسئولیەتەیت، بۆ لەكۆنگرە خۆمان ھەلەدەبژێرین بۆئەوئى زۆرتەین دەنگ بەئێن، ئەى بۆ كە كۆنگرە تەواو دەبیت زۆرتەین واجبى خۆمان بەجئى نەھێنین، بە لە كۆنگرە بئین شانمان ھى ئەم كارەنییە، ھەموو ئەوئى واجبى خۆى بەپێى بە پێى بەرنامە و بریار و كۆنگرەى یەكیى جێبەجێناكات، لەكۆنگرەى سییەمى یەكیى روبەرەوى دەیان پرسیارى ئەندامانى كۆنگرەى سییەمى یەكیى دەبیتەو.

من ئەپرسم قەواعتى یەكیى ئەگەر لەھەموو مەكتەبى سیاسى و سەركردايەتى پەرسن بئین ئەو لە ۲۰۰۱ - ۲۰۰۶ سەختەین مەملانئیمان لەگەل ئیسلامییەكان ھەبوو چەند وتارتان لەسەر ئیسلامییەكان نوسی وەلامى جییان دەبیت، بەشى زۆریان، چەند كۆرتان لەسەر ئیسلامى سیاسى كرد، زۆربەیان وەلامیان چى دەبیت، دەلێن نەوشىروان واى كرد لەیەكیى نیشتمانى كوردستان چەند سەنگەرەتان دروست كرد و چەند مەناعەتان دروست كرد لەناو یەكیى نیشتمانى كوردستان بۆ ئەوئى یەكیى لەو زياتر نەپوكیتەو، چەندیان

ودلامیان دهبیت، ئەندامانی کۆنگرە بۆیان ھەبە ئەم پرسیارانە و سەبارەت بە ھەموو شتەکانی تر پرسیار بکات.

جیھان: لەناو مەکتەبی سیاسی کۆت زۆر خوشدەوێت؟

مەلا بەختیار: راست پێ بۆیەم وەک مەکتەبی سیاسی ھەموویانم خوشدەوێت، بەلام وەکو قابیلیەت جیاوازی لە نۆوانیاندا دەکەم ئەگینا پەیوەندیدم لەگەڵ ھەر ھەموویاندا باشە.

جیھان: پێم بۆ ئەوێم زۆر خوشدەوێت، بۆ ئەوێم من پرسیارەکی خۆم بکەم؟

مەلا بەختیار: جەنابی مام جەلال

جیھان: ئەگەر مام جەلال وەکو نەوشیروان بکات، ھەر ئاوا مامە ئەو لەگەڵ دەکەیت؟

مەلا بەختیار: بەئێ. لەبەرئەوێم لابدات لەناو یەکیێتی من لەناو یەکیێتی دەمیێم.

جیھان: تەسەوور دەکەم نەوشیروان بازێک بێت وەستابێت بەدیار کەلاکیکەوێ پان فریادەرەسیکە دیەوێت یەکیێتی رزگار بکات؟

مەلا بەختیار: پێموایێت نەوشیروان لەناخی خۆیدا باش دەزانێت ناتوانیێت ھیچ رزگار بکات، باش باش دەزانێت کاک نەوشیروان ھەمیشە لەسایە مام جەلالدا توانیویەتی سەرکەوتوو بێت، یەکیێتی ھێزیکی جەنگاوێری قوربانی بەخش بوو ھەموو جارێک کە مام جەلال لەدەرەوێ وڵات بوو، چ لەپێش راپەرین چ لەدوای راپەرین لەسەردەمی کە کاک نەوشیروان سەرپەرشتی یەکیێتی نیشتمانی کوردستانی کردوو، توشی ئەنواعی ئاستەنگ بوو، لەبەرئەوێ کاک نەوشیروان ناتوانیێت فریادەرس بێت پێشتر پێم وتی کاک نەوشیروان عاقڵێکی گەورە نووسیێ ھەبە بەلام کەسی سەرکردایەتی نییە.

جیھان: نەوشیروان مستەفا بە خەتەر دەزانی لەسەر یەکیێتی یان پارتی؟

مەلا بەختیار: ھیچیان.

جیھان: ھیچیان خەتەرێن لەسەر یەکیێتی.

مەلا بەختیار: نەخێر. مەملانییمان لەگەڵ ھەردوولادا ھەبە بەلام ئێستا یەکیێتیمان لەگەڵ پارتی بەقوووتە مەملانییمان لەگەڵ نەوشیروان بەقوووتە.

جیھان: ئەگەر ئەو ھەرکەبە یە نەوشیروان کردی کۆسەرت بیکات چی دەبێت؟

مەلە بەختیار: ئەمە وەكو فاوڵ وایە ئەمەى تۆ دەپىرسى، لە مێژوودا كاك نەوشىروان شەخسىيەتيكى گەورەتر بوو لە كاك كۆسەرت، وەكو فكر، وەكو قوووت، وەكو تەئسىر، وەكو سكرتېرى كۆمەلە.

جيهان: ئەى وەكو جەماوە؟

مەلە بەختیار: وەكو جەماوەرى عاممە، تەقريبەن كاك كۆسەرت بەقوووتەر.

جيهان: تەسەوردەكەى يەكێتى بتوانییت لە سلیمانى بەدیليكى نەوشىروان دروست بكات؟

مەلە بەختیار: يەكێتى خۆى بەدیلە.

جيهان: مەبەستم لە كارەكتەرە؟

مەلە بەختیار: بەئى.

جيهان: وەك؟

مەلە بەختیار: د. بەرھەم بەقوووتەرىنيانە لەناو يەكێتى لە سلیمانى. پێشموایە وردە وردە لە پارێزگای سلیمانى لەبەرەمبەر ھەر كەسێكى سەرکردایەتى يەكێتى، خەلكى سلیمانى كە چوووتە دەرەوى يەكێتى شانسى د. بەرھەم بەقوووتەر.

جيهان: مام جەلال وەزعى تەندروستى خراپە، ئەگەر شتيكى بەسەربیت تۆ چى دەكەیت؟

مەلە بەختیار: من يەكێتى باشتەر خزمەت دەكەم زمانى ھەموومان يەكێتى نیشتمانى كوردستانە، تەبەن جەنابى مام جەلال جەنابى مام جەلالە.

جيهان: ئەگەر ئەو چترە ئەما، ئیوھ چى دەكەن؟

مەلە بەختیار: يەكێتى دەبیت بە چەتر.

جيهان: ئەى جەمسەرەكان چى دەكەن بە يەكێتى؟

مەلە بەختیار: ئەو كۆنگرە بریار دەدات. ئیمەى رۆژھەلاى جیاوازیمان لەگەڵ رۆژئاوا لەوھدایە، كە گەورەمان دەمریت عاتفى تر و يەكگرتووتر دەبین. تۆ سەپى ئێران بكە، من قەناعەتەم وایە مردنى ئیمام خومەینى بەقەد ھاتنەوھى خزمەتى كۆمارى ئیسلامى ئێرانى كرد، چونكە يەك سۆزى يەكگرتنەوھى لەلا دروست كردن كە ھەموو شكستەكانى عێراق – ئێرانى دپۆشى لەسەریان، لەبەرئەوھ بىرتانە ئیمام خومەینى وتى وەستانى جەنگى نیاوان عێراق – ئێران وەكو ژھەر وایە، بەلام ئەيخۆمەوھ، لەبەرئەوھ ھەموو كاربەدەستان و شارمەزانی جەنگ چوئەلاى و وتیان جەنگ دەدۆزینى ئەگەر راینەگرین، وەزعیكى

زۆرخرایمان ھەيە، لەبەرئەو ھەو ژەرھەری خوارد، بەلام کە مرد، فرمیسک بوبە کەتیرە یە کخستەو ھەو ئیتران، من پیموایە ھەوای مردنی مام جەلال ئەو برادەرانە ئەگەر بیرى جیاواز و رەخنەى جیاواز و خویندەو ھەو جیاوازیان ھەيە سۆزى یە کخستن و تۆکمە کردنى یە کیتى زال دەبیت بەسەریاندا.

جیھان: بۆچی زۆربەى ھەسکەر یە کان لەبائی ریفۆرم؟

مەلا بەختیار: مانگانە ۷۰ ھەزار پێشمەرگە مۆچە دەدەین، باو مرناکەم ۷۰۰ پێشمەرگە لەگەڵ ئەوان بێت، زۆربەى ئەو فەرماندانەیان فەرماندەى میژوو نین، ئەوانە یە کیتیان نەبیت کە نامەوێت ناوی بێنم، کە بەعەمەلى فەرماندەى ھەبوو، ئەویش تەجمیدکرا لەو ئاخیرە، ئەگینا ئەوانى تر ھەموو فەرماندەى مەفرەزەکانیان ھەبوو.

جیھان: چى دەکەن بۆئەو ھۆتەگە و رەگە (پارتى) پەلامارى یە کیتى نەدات و نە یخوات؟

مەلا بەختیار: من بە ھوتى نابینم، بە ھاو پەیمانە گەورەکەى دەبینم.

جیھان: ئیستا؟

مەلا بەختیار: لە ئیستا و لە خولى رابردووى پەرلەماندا و لە خولەکانى ئایندەشدا، ئیمە ئەگەر ھەلومەرجى کوردستان و عێراق و ناوچەکە بەیەکەو دەبین، بەیەکەو ھەش نەبین، تازە ببناغەى ھاو پەیمانێیەکی وامان دارشتوو کە ئەگەر جیاش لە ھەلبژاردن دابەزین، بەلام سنورى بەیەکەو ھەلکردنى دیموکراسى لە نێوانماندا بنەمایەکی دانا کە تەجاوزکردنى ئاسان نابیت بۆ ھەردوو لایان.

جیھان: سەرەتا رۆژى شۆرشى یە کیتى لەسەر ئەو ھەو کە پارتى حزبىکى بنەمالە ییە،

بەلام ھەست ناکەیت یە کیتى بەرمو ئەو ئاراستە یە دەجیت؟

مەلا بەختیار: تۆ دەزانى من لە جەنابى مام جەلال نزیکم.

جیھان: تۆ ئەندامێکى بنەمالە ی؟

مەلا بەختیار: خۆم بە ئەندامى بنەمالە نازانم، خۆم بە کارگێرى یە کیتى نیشتمانى

کوردستان دەزانم، بنەمالە لە یە کیتیدا نییە تا من ئەندامى بم.

جیھان: ئاخىر بۆت دەژمێرم؟

مەلا بەختیار: بېشى ژمیریت بنەمالە نییە، وەکو شەخس ھەن، بەلام بەمالە نییە،

بنەمالە واتا ھەیمەنەتى بنەمالە بەسەر دەسلالت و حزبەکان، بنەمالە واتا لە ھەلبژاردندا

كەسكە نەتوانى خۆى كاندىد بكات بەبى بنەمالە. لای ئىمە ئەو نىيە، من شانازى بەووە دەكەم كە لەگەڵ جەنابى مام جەلال خزمە، بەلام ھەرگىزاو ھەرگىز بەنەما سىاسەت و پەرنەسپى يەكئىتى لەسەر ئەو نىيە كە ئايا بنەمالە و كەس و كارى مام جەلال رازى بن يان رازى نەبن لەسەر ئەو كەمن كارگىرەيم، پىشموايە كە كاندىدكرام بۆ كارگىرى و تا ئەو جەركەساتەى كە بوووم بە كارگىر ھىچ كەس لەبنەمالەى مام جەلال نەيزانىووە من بووم بەكارگىر كراشم بە مەكتەب سىاسى پەرس بە ھىچ كەس نەكرائە كە دەكرىم بە مەكتەب سىاسى، لەو تەى من بەرپەرسى رىكخراو ديموكراتىيەكانم كە ئەو بۆ (۱۴) سال دەچىت مام جەلال لە ژيانيدا تەداخولى يەك بريارى مەكتەبى رىكخراو ديموكراتىيەكان نەكردووە. من خۆم زۆر جار لە مام جەلال پەرسىووە بەتايبەتى ئەو (۱۹) رۆژەى كە لەكاتى نەخۆشەيەكەيدا لە عەممان لەگەلى بووم، و تەم جەلال تۆ چۆن بىر لە كورەكانت دەكەيتەو، بۆ كۆنگرە بۆ ئەوانە ھىچ لەخەيالتدا ھەيە يەكئىيان بىتە پىشەو، و تى مەلا بەختيار (۵۰) سالە دژى ئەو كۆتورە كار دەكەم، پەنجەم بىر بە ئىمزا و بريارى من يەك كورى من لەناو يەكئىتى نىشتەمانى كوردستان پىش ناكەوئىت،

جىهان: ئەى بۆ ئىستا كورەكانى دەسەلاتيان ھەيە؟

مەلا بەختيار: كام كورى؟

جىهان: پاقىل كەزاواى تۆيە و ھىزىكى زۆرى لەژىر دەستدايە. قوباد نوئىنەرى ھوكومەتى ھەريەمە ئە ئەمەريكا، ھىروخان خانەمى يەكەمى عىراقە و بەشىكى زۆر دارايى حزب بەدەستىو ھەيەتى. برازاكانى تالەبانى.؟

مەلا بەختيار: لەكەيەو جوايت دەدەمەو، خانەمى يەكەمى عىراق مەنسەب نىيە، خانەمى يەكەمى عىراقە لەبەرئەو ھاوسەرى سەرۆكى عىراقە.

جىهان: ئەگەر ژنى تالەبانى نەبىت، ئەو ھەموو دەسەلاتەى دەبىت؟

مەلا بەختيار: دەسەلاتى كوردسات، بۆ كوردسات، تۆ لەمن زياتر دەزانىت رەخنەى تيا بگريت، كوردسات نوسەرە رەخنەگرەكان لەمن زياتر رەخنەيان تيا گرتووە، دەسەلاتى خزمەتكردى منالپارىزى كوردستان، دەسەلاتى خزمەتكردى كازيو، ئەمە دەسەلاتە يان خزمەتگوزارىيە، ئەمە دەسەلاتە يان مەھرەبانىيە، ئاخىر ئەمە دەسەلات نىيە، دوووم بائەوانى تەرت بۆ بزمىرم پاقىل تالەبانى كە مەسولى ھىزىكى دژە تىرۆرە، بەقەد من

مەتەرسى لەناوبردىنى ھەيە، ئىستا وردە وردە سالىكىش دەبىت كشاوتەو ھە لەو مەسئولىيەتە، لەژيانىدا ئەو ھىزەى پاقىل تالەبانى لىي مەسئولە تەنھا ئىشى ئەو بوو بەدوای تىرۆستاندا بگەرى. پىشم وايە لەسەدا شەستى ھىمنى و ئاسايش لە سلىمانى دەگەریتەو ھە بۇ ھىزى دزەتيرۆر. بەنسبەت قوبادەو، خوى كورىكى زۆر بەقابىليەتە، بە قابىليەتى خوى بىگەشتوو، كاندىدى مام جەلالىش نەبوو ھە بۇ ئەو پۈستە. يەكەمجار كاك بەرھەم ھەلېزېردا بۇ ئەو پۈستە، دوايى بەرېز كاك نىچىرقان بارزانى بەرھەمى لەم پۈستە جىگىرى كىردوو، كورىكى زۆر بەقابىليەتە. مەن لەتۆ دەپرسەم چەند نوپىنەى ھوكوكەتەم ھەيە لەدەرەو ھى ولات، چەند بەرپىسى مەكتەبى يەكىتىمان ھەيە لەدەرەو ھى ولات، كاميان بەقەد قوباد تالەبانى چالاك و بەرچا و رۆشنە لەسەستەدا.

جىھان: تەسەور ناكەى د. بەرھەم زىاتەر مندالى بىنەمالەى تالەبانى بىت لەو ھى كە يەكىتتىيەكى بەھىز بىت.

مەلا بەختيار: ھەزەكەم وابىت، ماناكەى بزانە.

جىھان: ئەمجارە كۆنگرە دەبەستن يان پلنىوم دەكەن؟

مەلا بەختيار: تازە پلنىوم نابەستىن، كۆنگرە دەبەستىن.

جىھان: تەسەور ناكەى كۆرەكەى كۆسەرت رەسول بىتە ناو سەر كىردايە تىيەو؟

مەلا بەختيار: كاك كۆسەرت پىخۆشە نەك كورى خوى، كورى مام جەلال و كورى ھەندىك لە مەسئولەكانىش شانسى ئەو ھىان بىرېتى بۇ پىشكەوتەن، بەلام تائىستا لە مەكتەبى سىياسى باسى ئەو نەكراو.

جىھان: ئەى تۆ چىت كىردوو بۇ كۆرەكەت؟

مەلا بەختيار: ھىچ ناكەم

جىھان: بەنيازى چىت؟

مەلا بەختيار: ھىچ.

جىھان: چەند پۈستت لەناو يەكىتتىدا ھەيە؟

مەلا بەختيار: دوو پۈستى رەسمى، كارگېر و بەرپىسى رىكخراو دىموكراتىيەكان،

وتەبېز پۈست نىيە، وتەبېزىش نەبووم ھەرئەوئەندە قسەم كىردوو.

جىھان: ئەى ئۆلۈمىيات؟

مەللا بەختىيار: ئۆلۈمىياتىن مەن بەپۇستى نازانم.

جىھان: پۇستە، ئىستى شۇنى يەككىت داڭىر كىرگۈدە؟

مەللا بەختىيار: ئىجازەت بىدە، دوساللىش دەپت داوام كىرگۈدە يەككىت لە شۇيەنەكەم دابىن، نە ئۆلۈمى قىلىپتەن و نە يەككىتلىش بەدىلىكى مەن دانائەت ئىستى. بىگومان بىر دەرمانى پارتىش بەھەممۇ بەدىلىك رازى نابىن، جەگەلەۋە تەۋاۋى كارەكانى ئۆلۈمى لە دەست لىزىنە تەنقىزدايە مەن مانگى يەك پان دوو بۇ سەرىپە رشتى كارەك ان لەگە ئىيان كۆدەمبەۋە، ئەگىنا يەك دانە كارى تەنقىزى ئۆلۈمى لە دەست مەن نىيە.

جىھان: ئەي دەزگاي گەلاۋىژ؟

مەللا بەختىيار: نا، لە دەست مەن نىيە بەس قىستقائى گەلاۋىژ سەرىپە رشتىيان دەكەم، مۇتلەقەن لەزىنەمدا ئىلا بۇ قىستقائى گەلاۋىژ لەگەلەم دادەنىش، لەبەرئەۋە قىستقائى گەلاۋىژ كەئەۋ ھەممۇ شەخسىيەت و نوسەرە بەناۋابانگە بانگەيشت دەكەي پىۋىستى بەيەككىت وەك مەن ھەيەتە سىقە بىكەن لىرە. ئىستى ئەدۇنىز ھاتىۋو بۇ كوردستان خۇ مەلۇمە ئەگەر خەلگى وەك ئىمە لەپشت نەپىت ئاسان نىيە بىتە كوردستان، ئەگەرنا لە ھەياتما ئىلاقمە بە گەلاۋىژ نەبۋە.

جىھان: دەتوانىت پىمانبىلىت نەسرىيە رىكخراۋەكان چەندە؟

مەللا بەختىيار: ئەۋە ئىمە دەسەلتمان ھەيە لەمانگىكدا سەرفى بىكەن، (۷۵ - ۸۰) مىليۇن دىنارە، دەسەلەتتى بۇدجە كەبتوانىن يارمەتتى و ھاۋكارى بىكەن، زىاتەر لە (۵۸۰) مىليۇن دىنارىش بۇدجە رىكخراۋە دىموكراتىيەكانە. كە ئىمە ۋەرىدەگىن و دەپاندىن، باقىيەكەشى سەرف دەكەن بۇ چالاكىيەكانىيان و پىۋىستىيەكانىيان و لىقەۋماۋان.

جىھان: بۇچى ئەمجارە بەلىستى جىا دانەبەزىن، تا قوۋەتتى يەككىتتەن بۇدەر بىكەۋىت؟

مەللا بەختىيار: پىشتىر باسكىرد ئەۋ ھەلۇمەر جە ناۋچەيى و عىراقى و كوردستانىيە ئىشتىبايەكى گەۋرەيە ئەگەر ئىمە ئاۋا دانەبەزىن. ئەۋ قەناعەتتى مۇتلەقەنە.

جىھان: تۆقەناعەتتى مۇتلەقەت بەۋە ھەيە دەزگاكانى ناۋخۇ و ئاسايش و دەزگاكانى ئەينى بىتۈن لەگەل پارتى بىزىن؟

مەللا بەختىيار: ئاخىر دەبزانە ئەۋ يەككىت لەسەبەبەكانە، ھەر ئەۋ پىرسىارە يەككىت لە ھۈيەكانە كە ئىمە ناتوانىن لىكېتارزىن، كە بەيەكەۋە دادەبەزىن دادەبەزىن ئەۋ دەزگايانە

هاوکاری کاملی یه کتر دهکن، که بهیه که وه دانه به زین نهو دزگایانه لیک دترازین، که واته هیشتا رۆزگار ماویه تی ئیمه له بۆته ی یه کتر نه و دیه ک و پرۆسه یه کی دیموکراتی راسته قیه ن بتوینه وه. هه موو شتیک به ئاره زوو دروست ده بیته، ده سه لات و ئۆرگانه کان به ئا ره زوو یه کناگر نه وه. ئنجا ده بیته کاتی بدهیت، هه ولێ له گه لدا بدهیت، پێویسته مه وزعیه کانی دابین بیت. ئنجا نهو رودهدات.

جیهان: گورزی کوشنده ی یه کیتی و پارتی له هه لبراردنی داها توودا زیاتر ئاراسته ی ئیسلامیه کانه یان ئاراسته ی گۆران؟

مه لا به ختیار: بێگومان هه ردوو لایه نه که خۆیان سه نگه ری نهو هیهان هه لبراردوو، که له هه لبراردنه کانه له ئیمه ی ببه نه وه، له به ره ئه وه ئیمه وه کو یه ک هه ولده دمه ی، نهو دوو جیه ته لیمان نه به نه وه و ئیمه لیستی بالا ده ست بین ت پێشمان خۆشه زۆرترین ده نگ به ی نین، بۆ نه وه ی چۆنمان بویت له نه تیجه دا حوکومه ت پێکه ی نین. **جیهان:** به شیوه یه کی نه ینی چوار حیزبه که چوون بۆ ئێران، هه ستنا که یته ئێران ده یه ویت له ریگه ی نه م چوار حیزبه وه گورزیکی باش له یه کیتی بوه شینیت؟

مه لا به ختیار: له خۆیان به رسه، من ده برسم نه مانه په رسیان به وه زارمه تی ناو خو و سه رکرا یه تی سیاسی کردوو چوون بۆ ئێران یان نا؟ نه مه په رسیاریکه و روبه روی نه وانی ده که مه وه، پێمخۆشه وه لامی بده نه وه، نه گه ر تۆ بتوانی نهو په رسیاره یان ئی بکه یته زۆرم پێمخۆشه.

جیهان: نه گه ر ئێران ده ست نه یینته ناو مه سه له که وه له ریگه ی نهو حزبان وه، خه ته ری ک ناکه ویته سه ری یه کیتی له سنوری سلیمانی؟

مه لا به ختیار: بێگومان هه موو جو ره ده ست تیوهر دانی ک له لایه ن هیه هیه ده وله تیکی ئیقلمی له لایه ن حوکومه تی عێراق و حوکومه تی مه رکه زی قه بۆل نییه.

جیهان: هه ندیک جار ناوچه گه ریته ده که ی، نهو نیشانه ی بۆ خانه قینت کرد، نمونه بۆ بۆ مه خمورت نه کرد؟

مه لا به ختیار: یه که م خۆم خه لکی خانه قینم، نه گه ر خانه قین نه بووایه من نه ده بووم به مه لا به ختیار، خه لکی سلیمانی بوام هه ر نه ده بووم به سیاسی، نهو چه وسانه وه ی له خانه قین به رامبه ر به خۆم و که سوکار و شاره که م کراوه، نهو هه انده ریکی سه ره کی بوو بۆم

بۇ ئۇەۋى سىياسەت بىكەم، دوۋەم مەخمۇر ئەۋگاتە لەئىدارەى ھەۋلىر بوو، من نەمئەتۋانى ئەۋ سەنگ و ئىمكەنەت و پېشمەرگەيەى لە خانەقەين ھەمبوو بۇ يەككىتى نىشتەمانى كوردستان لە خانەقەين كۆى كەمەۋە و بتۋانم لە مەخمۇر ھەمانشت بىكەم، سىيەم ئىش لە مەخمۇر زۆر ئاسانتر بوو ۋەك لە خانەقەين، مەخمۇر قەزايەكى بچوكتەر لە خانەقەين و خانەقەين ناۋچەيەكى ستراتىژى بوو ھەۋت كىلۆمەتر لەئىرانەۋە دورە، زىاتر لە ھەشت ھەزار مچاھىدىن بە چەك و تفاق و دەبابەۋ راجماتەۋە لەۋى بوون ھىزە ئىسلامىيەكان ھەموو تەركىزىيان كوردبوو كە خانەقەين بىگرنە دەست و ھاتنە ناۋ خانەقەين لەرىگەى تايىبەتى خۇيان(۵۴) ھەزار تەعەرىب لەناۋ خانەقەين بوۋە، ئەم ئەرەكە زۆر زۆر قورس بوو، لەبەرئەۋە ھەموو ئەمانە پالايان نا بەمنەۋە كە سى مانگ بچمە ناۋ خانەقەين بەرنامەم بۇ خانەقەين دانا بوو، سى مانگ پېش ئەۋە ھەموو تابلۋى دائىرەكانى ناۋ خانەقەينمان بە كوردى نوسى، ناۋى ھەموو گەرەك و ھەموو خويندنگا و كۆلانەكانى خانەقەين ئەۋەى كە گەرەك و كۆلاننى كۆن كۆن بوو، ناۋە كۆنەكانمان نوسى و حازرمانكرد، ئەۋەى كە گەرەك و كرلانى تازەش بەتەعەرىب كوردبويان ناۋى ھەموويانمان بۇ كوردى گۆرى. ئىمە لەدۋاى سى چارەك سەعات يەك تابلۋ لەخانەقەين نەما عەرەبى بىت، تابلۋى ھەرىمى كوردستانمان لە جىگەى دانەنابىت، لەماۋەى يەك يەك ھەفتەدا تەۋاۋى شەقام و خويندنگا و گەرەك ھەموويان بونە كوردى، بەرنامەى زۆر وردمان بۇئەۋە دانابوو، يەكەم شار لەدۋاى روخاندنى بەعس، پىنج رۆژ دۋاى روخاندنى خانەقەين بوو، تاكە شار بوو لەدۋاى يەك سەعات لە رزگار بوون بەنزيخانەى خانەقەين ئىشى كرد و كەۋتنە خزمەتكردنى خەلگى.

جىهان : بۇچى ئەمەتان بۇ كەركوك نەكرد؟

مەلا بەختيار: لەراستىدا كەركوك نابىت بە خانەقەين، كەركوك شارىكى زۆر گەۋرەترە لە خانەقەين، كىشەى زۆر گەۋرەتر بوو لەناۋ كەركوكدا، توركمانىكى زۆر، كۆنە بەعسىيەكى ئىچىگار زۆر لەكەركوك ھەبوو، بەرنامەى ھاۋبەشى ئىمە و پارتىش تۆكمە نەبوو، دەستتيۋەردانى توركىا و ئىقلىمىش زۆر بوو، لاى ئەمريكاش كەركوك زۆر ھەستىارتەر بوو لە خانەقەين، ۋەك يەككىتى كەمتەرخەمىشمان ھەبوو بەرپرس و كادىرەكانى يەككىتى لەجۋار رۆژى سەرەتاي رزگارکردنى كەركوك كەمتەرخەمىيان ھەبوو.

جىهان : لەسەرەتادا ۋەتت لە ھەلبىزاردنى داھاتۋى پەرلەمان لەسەدا شەستى دەنگەكان بەدەست دەھىنين، خىرە بەيەك ھەلبىزاردن لەسەداچلى دەنگەكان دابەزن؟

مەلە بەختیار: كۆ ئىمە لە ھەلبژاردنى پيشو لە سەدا چەندى دەنگەكانمان ھىنا.

جيهان: زيانر لەسەدا ھەفتا.

مەلە بەختیار: ئى ئەو ھەسەدا چەندە شەست، لەبەرئەو ۲۵ لیست لەبەرئامبەرمانە لە ئىستادا لە ھەلبژاردنى رابردوودا ھەوت ھەشت لیست ھەبوو.

جيهان: ھەست ناکەیت لە ھەلبژاردنەکانى داھاتودا ئەو لەسەدا شەستە بێتە سەدا چل؟

مەلە بەختیار: ناتوانم لە ئىستاو ھىچ ھۆكمىك بەدەم، ئەو ھەزەمەتگوزارى و سیاسەت و سەرکەوتن لە ناوچە كېشە لەسەرەكان و چۆنىتى ھەلسۆكەوت لەگەڵ ئىحساس و فەكرى خەلك ئەمانە تەھدیدی ئەو دەكەن.

جيهان: ئەو گەندەلێبەى لەم ولاتە ھەيە حزب یان ھۆكومت دروستى کردوو؟

مەلە بەختیار: ھەردووکیان. ئەو رادە گەندەلێبە کە دیارى نەكراوە جارێ کە ھىچ لیژنەبەىكى پەسپۆر لێكى نەداوەتەو، بۆ ئەو ھەستىشانی بکات. پێموایە ھەردووکیان.

جيهان: ھۆكومتەكەى ئەمجارەشتان ھەر چل وەزیرە؟

مەلە بەختیار: نا، پێموایە لە بیست و پێنج وەزیر زیاتر بێت، ئەگەر بگاتە بیست و پێنج.

جيهان: بە قەناعەتى تۆ سى پارێزگا بیست و پێنج وەزیری پێویستە؟

مەلە بەختیار: نا، بەم بێت لە پازدە وەزیری زیاتری نابێت، ئەویش زیاد نەبێت کەم نییە.

جيهان: ئەو ئەوتەى رەوانەى دەرەو کرا، تەسەورت وایە پایەبەك بێت بۆ دروستکردنى دەولەت؟

مەلە بەختیار: وەلامەكەى ئەو ھەيە کە ئایا ئابووری بۆ دروستکردنى دەولەت گەنگە یان نا، گەنگەترین ژێرخانى ئابووری ئىمە تانیستا نەوتە، لەھەموو عێراق و رۆژھەلاتى ناوەرەستیشدا، بەلام ئایا ئىمە ئەو ھەمان بۆ دەولەت کردوو. ئىستا نا.

جيهان: ئەو ھۆرزیك بوو لە ئێران، ئێران ھەقى ئەو ھەمان لێناکاتەو؟

مەلە بەختیار: بۆچى ھۆرزیك بوو لە ئێران؟ ئىقتسادى بەقوووت لە كوردستاندا، بەیوەندى نێوانمان بەقوووتر دەكات، ئىستا تەرازوى نێوان ئێران و ھەرێمى كوردستان (۲) ملیۆن دۆلار تێپەریوە.

جيهان: شتيكى تر هه يه، قورسايى ئىقتىسادى ئىران له سنورى ئىوه، قورسايى ئىقتىسادى توركييا له سنورى پارتىييه، پارتى بهمه گورزىكى له ئىران نه داوه؟
مه لا به ختيار: نا خو نه وتى شيواشوك له سنورى ئىمه يه.

جيهان: بهس له توركييا وه ده چيىت؟

مه لا به ختيار: له توركييا وه ده چيىت له بهر نه وهى توركييا توانى نهو ته وقه بشكيىت، توركييا ته وقيىكى شكاند، توركييا ته حه مولى مه سئولييه تى بردنى تنه وته كهى كرد. بهم سياسته ته فزىلى سياستى توركييا ناكه ينه سهر ئىران ئىمه نه گهر ده ولته تىك هه بوايه له مه ريخ نه وته كه هه لمزىت بو ئاسمان قبولمان بوو.

جيهان: ماليكى ده لىت له گهل حكومه تى ئايندهى هه رىم داده نيشم، مه به ستى نه وه يه له گهل حكومه تى كابينه كهى يه كيىتى داده نيشىت نه وه كيىشه دروست ده كات يان يه كيىتى له ژىروهه ريىكه وتنكىى له گهل ماليكى هه يه؟ مه لا به ختيار: ئىمه ش بيگومان كه نهو وا سه يرى حكومه تى ئىمه بكات، له گهل حكومه تى دواى ماليكى به يوه ندييه كه زورباشمان ده بىت.

جيهان: ئىوه نه بوونه ته خه له له نىوان حكومه تى ماليكى و نيچيرقان؟

مه لا به ختيار: ئىمه كيىن؟

جيهان: وه كو يه كيىتى؟

مه لا به ختيار: نه گهر پاديه ك له پاده كانى چاره سه ره به يىت له نىوان جه نابى سه روكى هه رىم و به غدا، حكومه تى هه رىم وبه غدا، نه وه ده توانم بلىم له سه دا حه فتاو پىنجى يه كيىتى نيشتمانى كوردستان جيىبه جيىكراوه،

جيهان: جه نابى تاله بانى و نيچيرقان يه ك خيتابيان هه يه، جه نابى مه عود به رزانى و جيىگره كهى يه ك خيتابيان هه يه، خيتابىكى تووند، خيتابىكى كرانه وه، نه م دوو خيتابه كاميان باشترن؟

مه لا به ختيار: له كاتى ديفاعدا نه گهر ره خنهى توند يش بگرين حه قى خو مانه. له كاتى كدا پيلانمان له سه رنه بىت سياسته تى نه رم كارىكى باشه، نه مه يه ك: دووه ميش: من واى نابىنم كه جه نابى حوكومه تى هه رىم خيتابى توونده، واى نابىنم جيىگره كهى به ريز كاك كوسرمت خيتابيان توونده، خيتابى تووند نابىنم.

ئەۋەى مالىكى دەپلىت زۆر زىاتره لەۋەى ئىمەتائىستا جوايمان داۋەتەۋە، لەسەرۋكى
ھەر يەمەۋە تا ئاخىر كەس، جەنابى مام جەلالىش سەرۋك كۆمارە، سىفەتى سەرۋك كۆمارى
و مەسئولىيەتى سەرۋك كۆمارى فەرق دىكات لەگەل سىفەتى سەرۋكى ھەر يەم.

جىھان: بەتەسەۋرى تۆكۈرد تۈۋشى ھەقتاۋچوار دەبىتەۋە يان دەبىت بە دەۋلەت؟

مەلا بەختيار: مېژوو دىبارىنابىتەۋە، ئەمە يەك، دوۋەمىش ئايا ئەبىن بەدەۋلەت يان
نا، مەن چەند جارىك ووتوۋمە، پەرۋەدى دروست كىردى دەۋلەتى سەرىبەخۋى كوردستان
لەدەستى سىاسەتى نىۋەدەۋلەتى نىۋەدەۋلەتى و گۆرۈنكارىيە ھەمەلايەنەكانى ئاينىدى
پۇژھەلاتى ناۋەراستە. ئىستا لەدەست قىادى سىياسى كورددانىيە....

نەوشىروان مستەفا نەمىن

سىياسەت مەدەنىي ناسراۋى كورد

ئەم دىئالوگكە لەكۆتايى مانكى تشرىنى دوودى سالى ۱۹۹۹ دا لەسلىمانى سازدراود و لەكۆتايى مانكى يەكەمى ھەمان سالىدا و لەھەمان شارددا دوا دارشتنەودى بۆ كراود.
دىئالوگ: تەوھرى يەكەم / كىشەو بزوتنەودى ژنان – ئافرەتان لەكۆيۈە سەرچاۋەيان گرتوۋە؟

نەوشىروان مستەفا: سەرەتا مەبەستت لەكىشە و بزوتنەودى ژنان چىيە؟

كام كىشە؟ كىشەى چى؟

دىئالوگ: وەك بىنەمايەكى گشتى ھەرچىن و توپىز و رەگەز و ئايىن و مرقۇق. .. ھتە، كاتىك ئازادىيەكانىيان لىزەوت ئەكرىت و مافەكانىيان لى قەتەع دىكرىت و ئەكەونە ژىر زەبرى چەوسانەودە و ستەمەودە، كىشەيان بۆ دروست دەبىت دواتر لەبەرامبەرىدا و بۆ نەھىشتىنى ئەو چەوسانەودە و ستەمەش بزوتنەودىيەك دروست دەبىت، ژنانىش وەك يەككە لەدوو رەگەزە بىنەرەتتىيەكەى مرقۇق ھەرلەدوايدا كۆتايى ھاتن بەكۆمەلگەى دايەك سالارى، چەوسانەودى پىاو لەدژياندا دەستپىكرد و تائىستاش بەردەوامى ھەيە.

دواجار مەبەستەم لەكىشەى ژنان نەبونى ئازادى و بى مافى و چەوسانەودىيەكە، كەلەسەر ئافرەتان ھەيە، بزوتنەودى ژنانىش ئەو بزوتنەودىيە كە بۆ نەھىشتىنى چەوسانەودى ژنان و دابىنكردى مافەكان و بەدەستەھىنانى ئازادىيەكانى ئافرەتان بەرپىكەوتوۋە.

نەوشىروان مستەفا: مەن بۆخۆم لەراستىدا ھالى ھازر ھىچ كىشەيەك نابىنم بەناۋى كىشەى ژنان. ژن لەكۆمەللى ئىمەدا ھەروەك پىاو بەشدارى ئەكات لە بوارە جىياجىياكانى كۆمەلگەدا، لە ھوكومەتدا بەشدارى بەرچاۋى ھەيە، لەھەموو وەزارەتەكاندا جىگارى گرنگىيان پىداۋن، ھەندىك وەزارەت ھەيە ژمارەى ژنان زىاترە لە پىاۋان تىايدا وەك وەزارەتى پەرۋەردە، ئىستا كىچ بەزۆر بەشو نادىت و سولج كىردن بەژنەودە لەكىشەى عەشىرەتيدا زۆر كەم بۆتەودە. مەن بەش بەھالى خۆم ئىستا ئەو كىشەيەى ئىۋە باسى لىۋەدەكەن لە شارى سلىمانى نايىبىنم،

ديالوگ: كيشى ئافرىتى ھىندى زەق و ديار و بەئاستىك گەشتۆتە كەنەوھك قابىل بە ئىنكارى رەتكەرنەوھ نىيە بەلگە قابىل بە تەھەمولكەرنىش نىيە، ھەر بەكەمترىن تىروانىن لەھەلومەرج و وەزىيەتى ئافرىتى دەورەوبەرى خۇمان ئەو راستىيەمان بۇ دەردەكەوېت كە ژان لەج مەرگەسات و واقىكى تالدا ژيان دەگوزەرىن، ھەر لە بەكەم سەركەرنىان و لىدانىان لەخىزاندا لەلەين باوك و براو مىرد و كورەوھ و سوكاىەتى پىكرەنىان لەسەر شەقام و شوپنە گشتىيەكان لە كۆمەلگەدا و پىنەدانى پۇستى گىرنگ پىيان لەحزب و ھوكومەتدا، تا ئەگات بە تىرۆركەرنى ژان كەلە لوتكەى تاوانە و بۆتە دياردەيەكى ديارى ئەم كۆمەلگەيە. ئەمەش لەسەر بناغە و بەبەلگەى ئەو دوونامىلەكەيەى، كەلەسەر تىرۆرى ژان دەرچووە و كەناوى سەدان ئافرىتى تىرۆركراوى تىدايە. ئەگەر ئەم ھەموو بى حورمەتى و سوكاىەتى و ھەرشە و تىرۆرە كىشە نەبىت، ئىتر دەبىت كىشە چى بىت؟

نەوشىروان مستەفا: پىموايە ھەر ژن تىرۆرنەكراو، بەلگە پىاو زياتر تىرۆركراو.

ديالوگ: بەلام ھۆى تىرۆرىيەكان جىاجىايە، تىرۆرى پىاوان زياترە لەسەر دوژمنايەتى و دزى و حەزىيەتى و كىشەى عەشائىرى و شەخسى و ھتە، بەلام تىرۆرى ژان بەزۆرى بىانوى ئەووەدەيە كە گوايە لەسەر بى شەرفى و بەدەرەشتىيە.

نەوشىروان مستەفا: ھەندى لە پىاوەكانىش لەسەر ئەخلاق كوژراون، ھەمووى لەسەر دزى و دوژمنايەتى نەبوون.

ديالوگ: بەلام رىزەكەى زۆر كەمە.

نەوشىروان مستەفا: نەخىر زۆرە.

ديالوگ: بەلام بىشت ئەستور بەسەرجاوە بروا پىكرەوكانى دەزگا ھوكەمى و حەزبى و رىكخراوكانى ژان - ئافرىتان، ئەو راستىيە دەسەلىنى كە زۆربەى كوژراو لەسەر مەسەلەى شەرف ئافرىتە نەوھك پىاو.

نەوشىروان مستەفا: پىاويش كوژراو، بەلام كەس نەبوو دىفاعىان لى بكات و زانىارىيان لەسەر كۆپكاتەوھ. تا ئامارىك بەدەست بەيىنى لەسەر ئەو پىاوانەى كە لەسەر پەوشت كوژراون. ئەم دياردەيەش لەسەرتا سەرى دنيا ھەيە، تەنھا ھەر لە كوردستاندا نىيە، بەلام لەولاتى ئىمە لەبەر جىگىر نەبونى دام و دەزگای ھوكومى وەك پۇلىس و ئاسايش ئەم

تاوانه زۆرتەر نه کړيټ، نه گينا له نه کريکا و بهریتانیا و فهرنسا تاکو سوید و سویسرا نهو مهسه له یه له سهر خیانه تی زهوجی و ساردی کهوتنه نیوان ژن و پیاو روئهدا و کاره ساتی دلته زین و کوشتنی لیته که ویته وه.

دیالوگ: جیاوازییه کی زور هه یه له نیوان تیروری ژنان له نیوان روژه لالت و روژناوادا ، ههم له روی ژماره و ریژه وه، ههم له روی هوکانی تیروره که وه، لیږه تیروری ژنان زورچار به هو ی بوختان و درو و نه نجامی ناارامی و هه لچونی دمرونییه وه ده بیټ، حاله تی تیرور له وی زور که مه، به لام لیږه زوره به له بهرچاو گرتنی ژماره ی دانشتوانی هه ردوولا نه مهش واقعیکه که ههر له که سیکی ناساییه وه بو بهرپرسیکی گه وره دانی پیداه نیټ.

نهو شیروان مسته فا: گهر وایه زور لهو بهرپرسانه کاربه دهستن بو مه نعی ناکه ن؟ من پیموایه نهو هسانه ته نها بو خو خوشه ویست کردنه له لای ژنان گهروایه بو مه نعی ناکه ن؟

دیالوگ: راسته نه مه قسه ی زوربه ی خه لگیه به ناسته جیا جیا کانه وه، که ده لین بهرپرسانی نیستا بو به نه رکی سهرشانیا ن هه لئاستن و نیجرائاتی پیویست ناکه ن بو بهرگرتن لهم تاوانه، جا لیږه دا کاتی خو په تی نه م پرسیاره ناراسته ی جه نابت بکه ی ن، که تانیستا هیچت نه کردوه بو نه هیشتنی یان که مکړدنه وه ی نه م تاوانه؟

نهو شیروان مسته فا: من وهک بو م باسکردی هیچ کی شه یه ک نابینم، به ناوی کی شه ی ژنانه وه.

دیالوگ: کی شه که زور رون و بهرچاوه ناتوانی ئینکاری له بونی بکړيټ.

نهو شیروان مسته فا: من بوخوم نای بینم، تا نیستا که سیک نه هاتوه بو لام بو شکا تکردن له م باره یه وه، پیموایه نه م شته زلکراوه و موباله غه ی پیوه ده کړيټ.

دیالوگ: به لام جیا له قسه و باسی خه لگی و بهرپرسانی ناو بزوتنه وه ی ژنان، نهو دوو نامیلکه یه ی دهرچوون به ناو نیشانی: یه که میان (هاواری له کوردستانه وه) که له لایه ن ریڅخراوی سهر به خوی نافرمانه وه بلاو کراوه ته وه، دووه میشیان به ناوی (زنجریه یه ک له ترازی دیای تاوانه کانی دژ به ژنان) که له لایه ن سه نته ری راگه یانندی سهر به یه کی تی ژنانی کوردستان بلاو کراوه ته وه که تیایدا ناو و ناو نیشان و ته مه ن و ته نانه ت وینه ی نافرته ته تیرور کراوه کانه وه، به سه دان حاله تی تیروری ژنانی تییدا بلاو کراوه ته وه له مه زیاتر به زرت به لگه ی چی ترت ده ویت؟

نەوشىروان مستەفا: بەلەم ئەو ژمارە زۆرەى باسى ئەكەن خنكاو و سوتاو و ھتە،
چى پەيوەندىيەكى بە تىرۆرمۇيە؟ ھەرئەو ماو ۋە بەدەردى خوا بىرئەت و بلىن تىرۆر
كراو.

دىالوگ: بىروانكەم ھىچ كەسنىڭ يان لايەنىڭ بتوانىت قەسەبكات يان مەسەلەيەك
لەھىچى خۇرايى دروست بكات، بلاۋى بكاتەو بەئاسانى بەسەر خەلگىدا بەتايبەتى كەسانى
رۇشنىر و بەئاگادا تىپەرئەت. سەبارەى بەژمارەى ژمارەى ژنانى سوتاو و خنكاو. ھىد،
گەر لەكۆى ھەموو ژمارەكانى دەرېكەين ھىشتا (۱۴۰) ھالەتى تىرۆرى ژنان ئەمىنىتەو
لە (۱۵) مانگدا، ئەمەش لەسەر بناغەى ئەو زانىارىيانەى لە نامىلكەى (زنجىرەيەك لە
تراژىدىي تاونەكانى دژ بە ژنان) كە لەلەين سەنتەرى راگەياندىنى سەر بە يەكئەتتى ژنانى
كوردستان بلاۋىكراوئەتەو ئامارى تىرۆركراوكانىش لەمەكتەبى مافى مەۋقى يەكئەتتىيە
دەرگرتوۋە، واتا سەرچاۋەى ھەموو زانىارىيەكان لە خۇى يەكئەتتى نىشتەمانىيەوئە.

نەوشىروان مستەفا: لەگەل ئەمانەشدا ھەموۋى ھىشتا بىروانكەم تىرۆرى ژنان بەو ئاستە
بىت كە كىشەيەكى گەورەى بۇ ژنان دروست كەردى، بەوشىۋەيەى كەتۇ باسى ئەكەيت،
ھەرۋەھا لەروى ئىنساڧىشەو بىت پىۋىستە باسى ئەو سەدان پىاوانەش بىكەيت، گە توشى
كەئابە بون بەدەست ژنەكانىانەو، لە كاتىكدا ئىنسان بىرئەت باشترە وەك لەوۋى توشى
كەئابە بىت، چۈنكە ژيانى دەبىتە دۆزەخ.

دىالوگ: بەلەم بەھەزاران ژنىش توشى جۆرەھا نەخۇشى دىرونى بوون بەھۋى
پىاۋەكانىانەو، بەھەرھال مادام تا ئىستا بەرئەت لەگەل بوونى ئەم بەلگەش بىروات
بونى كىشەيەكى تايبەت بەژنان نىيە، پىمانباشە بزانين ئەم راو بۇچون و و تىروانىنە
لەسەر چ بناغەيەك دارشتوۋە؟

نەوشىروان مستەفا: مەن ئەلئەم موبالەغەى زۆرى پىۋە كراو، ئەو تىرۆرى ژنانەنى ھەيە
ئەچىتە چوارچىۋەى رىرەۋى ئەو تاونانەى لە كۆمەلگەدا ئەكرىت و تەنھا تايبەت نىيە بە
ژنان و بەلگو لە دژى ژنانىشدا دەرئەت، و بەشىكە لەكىشەى كۆمەلگەمان بەگشتى. ئەگەر
ئىمە بتوانين ياسا سەرۋەر بىكەين و دەرگاگان بەباشى كارىكەن و كەسنىڭ كەسنىكى تر
ئەكۆزىت نەتوانىڭ رابكات و خۇى بداتە پال لايەنىڭ، ئەو ھالەتى كوشتن كەمئەبىتەو،
ئەمەش بەستراۋە بەۋەى دام و دەرگاگانى حوكومەت ھەم چالەك بن ھەم چاۋپۇشى نەكەن.

دىيالۇگ: ئەو مەسەلەيەكى ئاشكرايە لاي ھەمووان، كە ئەو ئىدارانەى تا ئىستا ھەبوون نەيانتوانىوھ كار و ئەكەكانيان وەك پېويست بەرپوھبەرن، ھەر بۆنمونە تاوانبارن و وەك پېويست ناگىرېن و سزا نادرېن و ئەمە واقە، بەلام قەسەى ئىمە ئىستا لەسەر ئەو كىشەيەيە كە سەرتاسەرى كۆمەلگەى گرتەوھ.

نەوشىروان مستەفا: سەرتاسەرى كۆمەلگەى نەگرتەوھ بۆنمونە: ھەر لەم گەرەكەى ئىمەدا. چەند ھەزار مالى تېدايە، تاكو ئىستا يەك ژن تېرۆرنەكراوھ، تياشيەتى بە ئاشكرا پەيوەندى لەگەل ئەم و ئەودا ھەيە، نازانم لەمە زياتر ژنان چىيان دەوېت؟ ئۆردوگاي رانيە ئۆردوگايەكى دواكەوتووھ، كۆمەلېكن تا ئىستا پەيوەندى خېلەكى باوھ تياياندا، داب و نەرىتى عەشايەرى زالە بەسەرياندا ژنيك دەكوژرېت لەوئى، ناكرىت بكرېتە پېوھر بۆ پېوانەى ھەموو كۆمەلگە.

دىيالۇگ: يەكەم — ژن دىيەوېت وەك ئىنسان سەير بكرېت، ئەوھى بۆ پياو رەوايە بۆ ئافرەتىش رەوابېت، دووھ — ھەر لە ئۆردوگاي رانيە تېرۆرى ژنان نييە، بەلكو لەناو جەرگەى شارەكانى كوردستانىش جيا لە شارۆچكە و لادېكانى ئەم تاوانە ھەيە.

نەوشىروان مستەفا: من وتم بەشېكە لەھەموو تاوانەكانى ناو كۆمەل.

دىيالۇگ: بەلام ناحەقيانەترىن و وەحشىانەترىن تاوانە.

نەوشىروان مستەفا: كوشتنى ئىنسان لەسەر ھەر شتېك بېت جۆرېكە لە وەحشىيەت و تاوان.

دىيالۇگ: بەلام كاتېك لەسەر گومانېك يان خۆشەويستىيەكى پاك بېت، ئازارى زامى ئەو تاوانە قولتر و قورستر دەبېت،

نەوشىروان مستەفا: تۆ چوزانىت ئەوھ گومان يان خۆشەويستىيەكى پاك بووھ؟

دىيالۇگ: پىشت ئەستور لەسەر بناغەى ئەو بەلگانەى لەو نامىلكە و رۆژنامانەدا بلاكو راونەتەوھ، كە بەدواداچون و لېكۆلېنەوھيان لەبارەى ژنانى تېرۆركراوھوھ كردوھ. **نەوشىروان مستەفا:** دەرچونى ئەو نامىلكە و رۆژنامانە بەلگەيە بۆ بونى ئازادى لە كۆمەلگەى ئىمەدا.

دىيالۇگ: ئىمەش بروامان بە بونى جۆرېك لە ئازادىيە لەم كۆمەلگەيەدا، بەلام ھېئاستىكى ديارىكراوى كەم، بەھەرھال ئىستا ئىمە قەسمان لەسەر بون يان نەبونى ئىزادى

نییه، به لگو قسه مان له سهر بون و نه بونی کیشی ژنانه، کیشه که مان ئه وه یه بریزت بروای به بونی کیشی ژنان نییه.

نهوشیروان مسته فا: نه خیر بروام نییه کیشیه که هه بییت به ناوی کیشی ژنانه وه.

دیالوگ: گهر که سیکی وه که به ریزت که یه یکی له ناسراوترین سیاسه تمه دارانی گورد، دواجار قه ناعه تی ئاوابییت که بروای به سه له ی کیشی ژنان نییه، ئه بییت من چاوه پئی چی بکه م له که سانیکی ئاسایه ی ئه م کۆمه لگه یه؟

نهوشیروان مسته فا: ئه وه موشکیله ی خۆته، من وه کو پیموتی ئه و کیشیه ی تۆ باسی ده که ییت و به کیشی ژنان باسی ده که ییت من نایبینم و باوم پر به بونی نییه.

دیالوگ: به ریزت لیدان و سوکایه تی و ههره شه و تیرۆری دژ به ژنان به کیشه نازانیت؟ نهوشیروان مسته فا: نه خیر.

دیالوگ: به چیان ئه زانیت؟

نهوشیروان مسته فا: به شیکن له و تاوانانه ی له کۆمه لگه دا ده کرین.

دیالوگ: ئه م تاوانانه که له دژی ژنان ئه کرین، دواجار نابنه هۆی دروست بوونی کیشیه کی تایبهت به ژنان؟

نهوشیروان مسته فا: نه خیر.

دیالوگ: چۆن

نهوشیروان مسته فا: ئه مه ره ئی منه، تۆ ده توانیت پێچه وانیه ی بیت.

دیالوگ: به دلنیا ییه وه پێچه وانیه ی ئه و ره ئیه م.

نهوشیروان مسته فا: که واته گه شتینه خالی کۆتایی.

دیالوگ: به ئی، به لām ده توانین ئه م خالی کۆتاییه بکه ینه خالی سه ره تا بۆ چه ند باس و بابه تیکی تر، که په یوه ندیداره به ژنانه وه.

نهوشیروان مسته فا: منیش پیمباشه.

دیالوگ: ته وه ری دووم / کیشه و بزوتنه وه ی ژنان — ئافره تان ئیستا له چ ئاستیکدایه؟

نهوشیروان مسته فا: ئیستا ده وری ژنان له کۆمه لگه ی ئیمه دا زۆره له هه موو بواره کاندایه

کار ده که ن، دکتۆری ژن هه یه، پارێزهر و ئه ندازیاری ژن هه یه، سه ره نوسهر و رۆشن بیری ژن هه یه. هتد، هه ندی و مزاره ت ریژه ی ژنان زۆر تره تیایدا وه که له پیاوان.

ديالوگ: مەسەلەكە لە زۆرى ژاندا نىيە، لە گىرنگى پۇستدايە، بەو واتايەى دواچار بىرلەر لە دەستى كىدايە، بۆيە دەبينىن ئەو وەزارەتە تاقانەيەى درابويە ژنان لەم ئالوگۇرى ناو حوكومەتدا لىييان سەندرايەو لەكاتىكدا بەريز مام جەلال لە پاداشتى كار و چالاكى فاتمەخان وەك وەزىرىكى سەرگەوتوو، رىزى لىئا و تەكرىمى كرد. ھەروەھا نەبونی ئافرەت لەسەرگردايەتى و مەكتەب سىاسى يەگىتىدا جيچى پرسىارە.

نەوشىروان مستەفا: ئەبى ژن خۆى ئىسپاتى وجودى خۆى بىكات، دەرگيان لەرودا دانەخراو. ئەگەر ژنى كورد خۆى لىوہشاوہ بوايە، ئەيتوانى لەناو حزبەكان و ئىدارەى كورديدا جيگەى خۆى بىكاتەوہ، ئەگەر ژن خۆى نەتوانى خۆى بسەپىنى ئىتر پياو چى لى بىكات؟

ديالوگ: مەسەلەكە بىتوانايى ژنى كورد نىيە، بەلكو نەبونی فرسەتى گونجاو و رىپىنەدانە.

نەوشىروان مستەفا: كى رىپىلگىرتوتون.

ديالوگ: بەريزت.

نەوشىروان مستەفا: چۆن؟ مەن ھىچ كات لە دژى ژندا نەبووم.

ديالوگ: بەلام بەريزت بۆت باسكردم ئەگەر ئافرەتتان وەربىگرتايە لە پارتى كرىكارانى كوردستان، زياترتان لەگەللدا ئەبوو بە دەيان ئافرەت ئامادەبوون لە رىزەك انى يەگىتىدا خەبات بىكەن و لە شۆرشدا بەشدارىن، بەلام بەريزت رىگەت پىنەدا بوون، ئەمە بۆ؟

نەوشىروان مستەفا: لەبەرئەوہى ئەو بار و زروف و وەزەى ئەو زەمانە تىيدا بووين زۆر سەخت بوو، مقەرەتى جيگىرمان نەبوو، گەرۆك بووين لە دىھاتەكاندا ئەسوراپنەوہ، شوپنى چالاكى ئىمە شوپنە عاصىيەكان بوو، كە سوپنى زۆر دابراو بوو لە شارستانىيەت، ئىمە بۆ ئەوہى پەيوەندىيەكى بەھىز لەگەل جوتيار و لادى نشىنەكانى ئەو ناوچانەدا دروست بىكەين ئەبوايە بچويناىە ئاستى عاقل و بىرگردنەوہى ئەوانەوہ، لە ھەلۆكەوت و خورەوشتماندا وەك ئەوان رەفتارمان بىكردايە، بۆئەوہى بروا و متمانە لە بەيەنماندا دروستبوايە، چونكە ئىمە پىستىمان بەوان بوو، لەو قۇناغەدا نەمان ئەتوانى ژن لەگەل خۇماندا بسورپىنەوہ، چونكە ئەبو بەھۇى دابرانى ئىمە لەخەلگ لەو قۇناغەدا نەمان ئەتوانى ئافرەت وەر بگىرىن، و لە مەفرەزەكانى خۇماندا چەكدارىان بىكەين، چونكە ئىمە

ديالوگ: گەر مەسەلەكە ئابوو، ئىتر گوناھى ژنان دەبىت جى بىت؟ ژنان ئامادەبوون قوربانى بىدەن بەھەموو شتىك دور لە كارەبا و ئوتومبىل و خۆشى و پشودانىيان و بەھرەمەند بونيان لەژيانىكى ھاوچەرخى ناوشار ھاتبونە دەرەوہ بۆ شاخ و لادىكان، بۆ ژيانىكى سەخت و دژوار، بەرپزىشتان قبولتان نەكردوون بەھۆى ھەلومەرجى نەگونجاو و داب و نەرىتى دواكەوتوانەى خەلكى لادىكان ئىتر لەمەزىاتر ئافەرتان جى بكەن؟ قوربانىيان داوہ بەھەموو شتىك، بەلام كۆمەلگە و بەتايەت پياو لە دژيان بووہ.

نەوشىروان مستەفا: پياو لەدژى نەبووہ، كامەتا پياو لەدژى بووہ؟

ديالوگ: ھەر بەبەلگەى قسەكەى بەرپزىت كە ئىستا خۆت باستەرد.

نەوشىروان مستەفا: ئىستاش كەم لەشكرى دنيا ھەيە ژنى تىدا بىت، ئەوہ چەند سالە ئىسرائىلى و ئەمەرىكىيەكان ژنيان ھىناوہتەوہ ناو ھىزى چەكدارەوہ، ھىزى چەكدار لە دنيادا بەزۆرى پياوہ.

ديالوگ: ئامادەيەكە ھەبووہ لە ئافەرتەكەوہ، لە كاتىكدا رىگای پى نەدراوہ، ئىتر گوناھى ژن چىيە؟

نەوشىروان مستەفا: بەلى رىگامان پى نەداوہ، لەبەرئەو رىگاپانەى كە پىموتى.

ديالوگ: كەواتە دواچار گوناھى ئافەرتان نييە، كە نىسپات و وجودى خۆيان نەكردبىت لە شۆرشدا، نابىت بكرىتە خالى بەھانەگرتن پىيان چونكە گەر پياو رىگەى پىيان بدايە رۆلى خۆيان بەسەر كەوتوو پى دەبينى، ھەر بەبەلگەى خىزانەكانى بەرپزتان لەمەكتەب سىياسى و سەركردايەتى و بەرپرسەكانى تر، كە ژيانى سەخت و تالى شاخ و شەريان ھەلبژاردو لە خۆشى و ناخۆشيدا لەگەلتان بوون.

نەوشىروان مستەفا: راستە ئىمە ھەموو خىزانەكانمان لەدەرەوہ لە شاخ لەگەلماندا بوون، لەگەل ئىمەدا لەژىر تۆپ و تەيارەدا بوون، و ئىش و كارى خۆيان بەسەر كەوتوانە دەكرد، ئەوہش جى شانا زىيە بۆ ئىمە و ئەوانىش، ھەرەھا ھەلۆپستىكى سەرورەرانەيە لەمىژووى خەباتى ئافەرتى كورددا، بەلام ھاوكاتىش كەم نەبون ئەو ئافەرتانەى دەورى سلبىيان گىرا.

ديالوگ: وەكو چى؟

ديالوگ: مەسەلەى بارى ئابوورى بەشىكە لەھۆپەكان، بەلام ھەمووى نىيە، چونكە ئاستى رۇشنىرى و نەبونى پەيوەندى پېشۋەخت، بۇ يەكتە ناسىن و بىروباوهرى سىياسى و تەنانەت ئىنتەماى حزبىش لەم ھەلومەرجەى ئىستادا رۇلى خۇيان ھەيە.

نەوشىروان مستەفا: نەخىر وانىيە، مەسەلەى ئابورى لەھەمويان گىرنگەرە، بەلگەى ئەوەى، پىاويك لە خارىج دىتەوۋە باشترىن و جوانترىن كچ شوى پىدەكات، بى ئەوەى ھىچ پەيوەندىيەكى فكرى و سىياسى و حزبى و رۇشنىرى ھەبىت لەنىوانىاندا، واتا لەخارىج بوون بۆتە بەرزترىن شەھادە، بۇ ھەركەسىك كە بىەوېت جوانترىن و شۆخترىن كچ بەينى لەكاتىكدا كاتى خۇى بىروات ھەبىت ئافىرمى كورد ئامادە نەبوو شو بەكورىك بىكات كە لە خارىج بىت، ئىباشە ئەوۋە خەتەى كچەكەيە نەوۋەك كورەكە.

ديالوگ: ئافىرمى ئىمە ئەمە بۇ دىكات؟

نەوشىروان مستەفا: بۆنەوۋەى بچىت بۇ خارىج زۇرجارىش لەوئ لە پىاوەكەى جىادەبىتەوۋە.

ديالوگ: ئەمە بۇچى ئەكات؟

نەوشىروان مستەفا: نازانم، بۇ؟

ديالوگ: لەبەرئەوۋەى لەوئ وەك بەرىزت نامازت پىكىرد، ھەم مانگانە بىرىك پارەى ھەيە بۇ خەرجى رۇزانە و چاوى لەدەستى كەس نىيە، ھەم شوققەيەكى ھەيە بۇ پشودان، بى جىگە نىيە و ھەم ئازادە لە ھەئسوكەوتىدا كەس ناتوانى سوكايەتى پى بىكات. كاتىكىش مىردەكەى ئىنسانانە رەقتارى لەگەلدىناكات، جىابونەوۋەى پى باشترە وەك لە پىكەوۋە زىان لەگەلدىا.

نەوشىروان مستەفا: نەخىر ھەر ئەوۋەنىيە، بەلكو دوو دىناى جىاوازە، كە دەچىت بۇ ئەوئ دەچىتە دىنايەكى بەرلايىەوۋە، چونكە ئەو ئازادىيەى خەلكى ئەوئ لىي بەھرەمەندىن، لەئەنجامى گەشەى جەندەھا سائە يان باشتر بلىين چەند سەدەيەكە، كە بەشىنەيى و لەسەرخۇ پىي گەشتوون، بەلام كەسىكى ئىرە كەدەچىتە ئەوئ ئەو ئازادىيە بە بەرەلەيى تىدەكات، توشى بەرلايى و بى ئىلتزامە دەبىت.

ديالوگ: ئەمە ھەر بۇژن نىيە بەلكو بۇ پىاويشە، مەسەلەى تىگەيشتن لە ئازادى وەك خۇى يان سەيركردىنى وەك بەرەلەيى زىاتر بەندە بە ھۆشيارىيەوۋە نەوۋەك رەگەزى نىر و

مى، دواجارىش ئەۋەد ھەرژن نىيە، كە ھەزى لەخارىجە، بەلگۈ پىاۋ و منداڭ و گەنج و پىرى ئەم كۆمەلگەيە ھەموويان ئامادەن قورىانى بىدەن بەھەموو شتىك تەنات بە ژنانىش، رىگەي ھات و نەھات ئەگەر نە بەرۋ خۇيان ئەدەنە دەم دەريا و ئەچنە نىۋ كىلگەي ئەلغام ئەمەش لەپىناۋ چوون بۇ خارىج.

نەۋشىروان مستەفا: بۆجى.

دىئالوگ: لەبەر نەبۈنى ضمان و ئەمان لەم ولتەدا، بەتايىبەتى لە بوارى سىياسى و ئەمنى و ئابورىدا، چونكە كەس نازانىت نەۋەك لە داھاتوۋدا بەلگۈ لە ئىستاشدا چى رودەدات؟ لەروى ھەلومەرجى سىياسىيەۋە لەلەيەك ئەگەرى ھاتنەۋەي بەەس بۇ كوردستان بۆتە تارمايى ترس و ھەمىشە ھەردەشە لەخەلگ دەكات، لەلەيەكى تر، شەرى حزبەكان بەگشتى و شەرى يەكىتى و پارتى بەتايىبەتى، ۋەزىكى نائارامى بەبەردەۋامى بۇ خەلگى كوردستان دروستكردوۋە و بىزارى كردوون، ھاۋكات نەبۈنى ئازادى بەۋاتا راستەقىنەكەي خۇي لە ژيانى واقىعدا دور لە ئىدىيەا و دروشم، ئەۋىش ھەر لەنەبۈۋنى ئازادى قسەكرەن، تا دەكات بە تىرۆر بەتايىبەتى تىرۆرى سىياسى كەۋاي لەخەلگ كردوۋە ھەمىشە لە ھالەتى ترسدا بژىن. .. ھەروەھا خراپى بوارى ئابورى دىارى ئەم كۆمەلگەيە، ھەروەھا لەبوارى كۆمەلەيەتەدا تا ئىستا عورف و عاداتىكى كۆن ئىش دەكات و جۆرىك لە پەيۋەندى كۆمەلەيەتى ھەيە كە بەۋاتاي وشە دواكەۋتوۋانەيە، سەربارى ئەمەش ھەموۋى ئەۋ ھەسادىيە ئىدارىيەي كەزۆربەي ھەرمانگە و كارگە و دەزگاكانى ھوكۈمەتى گرتۆتەۋە، بەتايىبەتى بۆلىس و ئاسايش كە بەرتىل ۋەرگرتن بۆتە دىاردەيەكى بەرچاۋ لەناۋياندا.

نەۋشىروان مستەفا: جا كۆچكردن چارەسەرە؟

دىئالوگ: نەخىر، بەلام خەلگەكە بى ئومىدە لە ھەموو شتىك، ھەر لەخودى خۇيەۋە كەبەتەنھا ھىچى پىناكرىت، تا دەكات بە ھز بەكان كە ھىچى بۇناكەن لەم ولتەدا ھىچ پرۆژە و ناسۆيەكى رۈن بەدىناكرىت، بەھەرھال ئەم مىللەتە ھەموۋى لەسەر سەفەرە، ئىتر بۆجى بۇپىاۋ ھەلال و بۆژن ھەرام بىت؟

نەۋشىروان مستەفا: مەن باسى ھەلال و ھەرام نەكرد، تۆ باسى مانەۋەي كور و كچت كرد، مەنىش وتم مەسرىف زەۋاج گرانە، ھىچ مائىك ئامادەنىيە كچى خۇي بەخۇپايى بىدات بەھىچ كورىك.

ديالوگ: ئەمە داب و نەرىتى كۆمەلگەيە، ئىتر گوناھى كچ جىيە؟
نەوشىروان مستەفا: باشە تۆ و ئەو كچەى تۆ دىفاعى لىدەكەيت، بۆ دژى ئەو نەرىتە
نابىن؟

ديالوگ: بەدئىيايىەو كارمان بۆ ئەوئەيە، بەلام كاتى دەسلەت لە دژمان بوووستى
پارېزگارى لەو داب و نەرىتە دواكەوتوانەيە بكات. ھەر ئەم ھەزە دەبىت كە ھەيە، تاوانى
كچىكى داماو دەبىت چى بىت كە باوك و برا داواى زۆريان ھەبىت.
نەوشىروان مستەفا: كچەكە داواى دەكات نەوەك باوك و برا.

ديالوگ: بەلام لەژىر كارىگەرى داىك و بوكدايە، ھەروەھا پىويستە ئەوە بزانين بۆچى
كچ داواكارى زۆر دەكات؟

نەوشىروان مستەفا: چونكە پىموايە تا مارەيەكەى زۆرتەر بىت، رىزى زۆرتەر دەبىت، تا
خشل و جل و بەرگى زۆرتەرى بۆ بكرىت، پاىەى كۆمەلەيەتى بەرزتەر دەبىت، تا
شەكراوەكەى خەلكى زۆرتەرى بۆ بانگ بكەن ديارتر و ناسراو تر دەبىت.

ديالوگ: ئەمە بۆخۆى واقعىكى تالى كۆمەلەيەتییە و زادەى عەقلىكى دواكەوتووى ئەم
كۆمەلگەيەيە، ئىتر كچىكى داماو بەتەنھا چى پىدەكرىت؟

نەوشىروان مستەفا: تۆ ھەر باسى كچى داماو دەكەيت ئەگەر ئەو كچە داماو رازى بىت
بەگەنجىك و پىكەو داهاتوى خۆيان پىكەوە بنىن باشتر نىيە، لەوہى مېردەكەى بخاتە ژىر
قەرزیكى گەورە و گرانەوہ.

ديالوگ: كارىكى چاكە كە كور و كچ بەيەكەوہ ژيانى خۆيان پىكەوە بنىاد بنىن، كوران
و كچانىكى دياريش ھەن كە ئەم كارەيان كردووہ بەلام بەداخەوہ بەلام كەمن، چونكە ئەم
ھەنگاوہ پىويستى ھەم بە ھۆشيارى و ھەم بە جورئەت ھەيە، بۆ پىپەراندنى داب و
نەرىتى باوى كۆمەلگە، كە لە ئىستادا كچانى كۆمەلگە بەھۆى ئەو فشارە ھەمە لایەنەى
سەريانە ناتوانن ئەو ھەنگاوہ بنىن.

نەوشىروان مستەفا: فشارى ھەمەلایەنەى چى؟ كامەتا فشار؟

ديالوگ: فشارى عەقلىەت و گوشتار و رەفتارى كۆمەلگەى باوكسالارى، ھەر لەخيزانەوہ
و قوتابخانە و كارگە و شەقام و ... ھتد.

نەوشىروان مستەفا: گەر ژن خۆى بىھوئ دەتوانئ ئەم كۆسپانە تىپەپرئى، لە راستىشدا ئەمانە ھىچى كۆسپ نىن.

دىالوگ: چۆن كۆسپ نىن؟ ھەر بۆنمۇنە ھەزارھا ژن ھەيە ئەيھوئ لە مېردەكەى جيا بېيتەھە، بەلام ناتوانيت بەھوئ ئەو رېگريانبەھە. چونكە پەيوھەندى نيوان ژن و پياو لە خيزاندا تا سەر ناييت رەنگە ھەر (۱۰)سال پيگەھە بن، ئەمەش لەسايەى سىستەميكى چەوسينەرى وەك سەرمايەدارى كە ھەموو شت تاييدا لەسەر بناغەى بەرژەھەندى قازانچ و زيان حسابى بۆ ئەكرئت، تاكو پەيوھەندييە كۆمەلەيەتى و ئىنسانىيەكانيش.

نەوشىروان مستەفا: ئەوھە راست نىيە كەتەمەنى ژيانى ھاوسەرپىتى لە ئەوروپا(۱۰)سال بېت، چونكە ژن و مېرد ھەيە زياتر لە(۵۰)يالە پيگەھەن.

دىالوگ: بەلام عەشيقە و ھاوپرپيان ھەيە.

نەوشىروان مستەفا: ئەوھەش راست نىيە، چونكە بونى عەشيقە وەك خيانەتى زەھجى سەير دەكرئت، رەنگە پەيوھەندى ژن و پياو بە عەشق و غرام دەست پى بكات. بەلام كە دواتر خيزانيان پيگەھەنا مەسەلەكە دەبېتە شتيكى تر، چونكە كەخيزان دروست دەبېت لەسەر بەرژەھەندى خيزان دروست دەبېت، منداڵ و خانو و ميرات بەيەكيانەھە دەبەستيت، مەن بە پيچەوانەى ئەو رەئىيە مەسەلەكە دەبينم دواى(۱۰)سال بەيەكەھە ژيان نەوھەك جيانابنەھە، بەلكو دەبنە ھاوړى يەكتر، لاى خۆشمان ھەروايە خيچزانەكانى باووباپيرانمان زياتر لە(۵۰)سال بەيەكەھە ژيان.

دىالوگ: ئەو بەيەكەھە ژيانە لەسەر بناغەى ويست و خۆشەويستى نەبوو و نىيە، بەلكو ناچارىيە مەن بۆخۆم ئەو خيزانەى ئەيانناسم و سەردانم كردوون، كەبە دەيان و سەدان زۆربەى ھەرە زۆرى لەيەك بيزارن.

نەوشىروان مستەفا: تۆ بەس ئەو مالانە دەگەرپيت كە كيّشە و گرفتيان ھەيە، مەن سەدان مال جووم زۆر ئاسودەبوون.

دىالوگ: مەن تەسەھور دەكەم ئەو مالانەى تۆ سەردانت كردوون و زۆر ئاسودەبوون، زياتر روكەش بوو، ئەگينا لە راستيدا و بەكردەھە وانين.

نەوشىروان مستەفا: بۇچى روگەشە، ژن و پياو پىكەو دەژىن و مندالىان ھەيە پىكەو ھەرومردەى ئەكەن و ھاوکاری يەكتر دىكەن و لە كار و ئىشەكانياندا، قسەى خوش لەگەل يەكتر دىكەن و سەيران و سەفەر پىكەو ئەكەن، سەيرانى مالان ئەكەن و پىكەو بۇ بازار و سوپنە گشتىيەكان دەچن، ئيتەر بۇ روگەشە؟

ديالوگ: لەگەل ئەمانەشدا قسەى ناشيرين و رق بەيەكتر دەلّين، درۆ و بوختان بۇيەكتر روست دىكەن، شەر و ئازاوە دەنيەو و جيابونەو دەبىت، ھەروھا مندال پشتگوئ ئەخەن توند و تيزى لەبەرەمبەردا ئەكەن. ... ھتد.

نەوشىروان مستەفا: ئەو رەفتارانەش بەشيكەن لە ژيانى ئينسان، ھەروەك چۆن پىكەنين بەشيكە لەژيان گريانىش ھەروا بەشيكە لەژيان.

ديالوگ: بەلام بەشە ناشيرين و قيزەونەكەيەتى كەدەبىت لەدژى بين، بەھەرەحال ھەروەكە ئىستا دەيبينين و بۆتە واقعىكى كۆمەلەيەتى ئەم كۆمەلگەيە، ئەوھەيە كە كيشەى ييزان زۆرە.

نەوشىروان مستەفا: ئەوھەش راست نىيە، لەھەموو دنيا كيشەى خيزان ھەيە، لای ۆشمان ئەم كيشەيە ھەيە، بەلام زۆر كەمە، بەتايەتى كيشەى ھەلۆەشانەدەو خيزان. ديالوگ: ئەوە فشارى كۆمەلگەيە كە خيزانى بەيەكەو ھىشتۆتەو، ئەگينا ئىستا زوبەى خيزانەكانى ئيمە لەبەردەم ھەرەشەى ھەلۆەشانەدەو.

نەوشىروان مستەفا: زەختى كۆمەلگە نىيە، بەلكو ئەو عەقدە زەواجەيە كە لەنيوان ژن پياودا ھەيە، ئەگەر ژنەكە داواى جيابونەو بەكات ئەو ھەموو مافىكى دىفەوتى، ئەگەر ھاوگەش ژنەكە تەلاق بەدات دەبىت پارمەيەكى زۆر بەدات.

ديالوگ: ئەو ھەيە بەريزت باست كرد كە ترسە لەپارە، يەككە لە خالەكان لەگەل مەشدا چەند خالتيكى تر ھەن، وەك ترس لەتانە و تەشەرى خەلگى و كەمبونەو ھەيە نىسى شوگردن، بۇ جارتيكى تر و نەبونى سەرچاومەيەكى خەرجى بۇ بژيوى ژنان و نەبونى بەگەيەك بۇ ھەوانەو. ... ھيد، دواجار ئەم ترسانەيە كە خيزانين بە يەكگرتوويى شتۆتەو.

نەوشىروان مستەفا: بەلام ترسيكى باشە، ئەو ترسەيە كەخيزانى لە ھەلۆەشان پارسىتو ھەيە كيونى ئەيەليتەو.

ديالوگ: بەلەم ئەو دەبىت چ ژيان و گوزەرانىك بىت، كە ترس ژن و پياو و مندالەكانيان لە چوار ديوارى مالىكدا و لەژىر يەك سەققدا كۆبكاتەو كە ھەمىشە لەسەنگەردا بن بۆ يەكتى، ژيانىك ترس و بى ئارامى زال بىت بەسەريا ھەر نەبىت باشترە. **نەوشىروان مستەفا:** ئەم فكر و تىروانىنەى تۆ باسى لىو دەكەيت، دىفاعكردنە لەبەرەلایى و ھەلەشاننەوہى خىزان.

ديالوگ: من نازانم لەم كۆمەلگەيەدا بۆچى ھەمىشە ئازادى بە بەرەلایى ناو دەبرىت، زۆرجارىش تەسەورى ئەو دەكرىت ئازادى يەكسانە بەفەسادى يان فەسادى بەرەنجامى ئازادىيە، زۆر سەيرە ئەم تىروانىنە.

نەوشىروان مستەفا: مەبەستت لە ئازادى چىيە؟

ديالوگ: لە سادەترىن پىناسەيدا: ھەرشىك لەگەل و ىست و ئارەزوى ئىنسانانەى مندا ھاتەو، زيانى بۆتۆ و كەسانى تر نەبوو بىكەم. ئىتر نازانم ئەم ئازادىيە بۆ بەفەسادى دادەنرىت؟

نەوشىروان مستەفا: ئى فيعلەن ئەمە فەسادىيە.

ديالوگ: بۆچى فەسادىيە، بەكام بەلگە؟

نەوشىروان مستەفا: بۆنمونە تۆ دەتوانى ھەشيش بکىشى زەرەرى بۆمن نىيە، بەلەم زەرەر بە كۆمەل دەگەيەنيت، ھەروەھا كەسيك ھەتوبازى دەكات زەرەرى بۆ من و تۆ نىيە، بەلەم بۆ كۆمەل خراپە.

ديالوگ: ئەم شتانەى باست كرد گەرزىانى بۆ كەسيك نەبىت، ئەوا بۆ كۆمەلگەى ھەيە كە ئەمە خراپترە، من ھەر گفتار و رەفتارىك بەئازادى دەزانم كە بەويست و وشيارى ئارەزوى خودى ئىنسانەكە بىت، دور لەھەموو فشار و چاوبەست و ئىغرايىيەك و زىانبەخش نەبىت، نە بۆتاك نە بۆكۆمەل، بەھەر حال ئىستا ئىمە قسەمان لەسەر ھەشيش و ھەتيوبازى نىيە، بەلكو قسەمان لەسەر خۆشەويستى و پەيوەندى نيوان كور و كچە، كە ناسكترىن و پىرۆزترىن و بالاترىن ھەستى ئىنسانىيە، كىشەكە ئەو پە لەم كۆمەلگەيەدا ھەرشىك كەبتەوئ بە ئازادى بىكەيت رستەوخۆ تۆمەتى فەسادى خراوتە پال.

نەوشىروان مستەفا: من نازانم، دلدارى پاك كەس بە فەسادى باسى نەكردوو، بەلەم ژنىك مىردى ھەيە دەچىت پەيوەندى جنسى دەبەستى ئەمە ديارە ئەمە فەسادىيە.

دىالۇگ: پېمويە (خىيەنەت زەۋجى) لەڭزەۋە بىت يان لە پياۋەۋە كەس بەباشى نازانى، بەلگە بە كىرەۋەۋەۋەكى قىزەۋەۋەۋە سەير دەكرى، بەلام لەجىياتى ئەۋەى تۆمەتى ۋەسادى بخەينەپال، ئەۋە كەسانە بالە ھۆكانى ئەۋە كارە بىكۆلەنەۋە و بزەنەن چىيە؟ رىگا چارەى بۆ بدۆزىنەۋە، پېمويە يەكەك لەخەلەل و ھەلەگەۋەۋەكانى ئەم كۆمەلگەيە ئەۋەيە كەنايەۋەت بەرىگا دروست و سىروشتىيەكان چارەسەرى كىشەكان بىكات، بەلگە رىگاى سەركوت و سزادان دەكرىتەبەر، ھەر بۆنەۋە ئەۋەروپايىيەك پىچش سەردەمى رېنىسانس و رۆشەنگەرى چى بو، ئىستاش چىيە؟ ئەمەرىكايەك (۵۰۰) سالە ھەيە ئىستا تەخەكوم بەدنىاۋە دەكات، بۆ؟

نەۋشېروان مستەفا: ھەر لەبەرئەۋەيە كەژن ئازادە؟!

دىالۇگ: بەللى بەشېكى سەركە ئەۋەيە، ھەرچەندە ئافرەت تانىستا لە ھىچ شوئىنىكى دىيادا ئازادىيەكى تەۋاۋى بەدەست نەھىناۋە، بەشېكى تىرى ئەۋەيە رىگە دراۋە بەخەلگى بۆ مەرسە كىردى ئارەۋوۋە سىروشتىيەكانى خۆى بە ئازادانە، بەشېكى تىرىشى ئەۋەيە عاقل بىردەكاتەۋە و دەست ئىش دەكات.

نەۋشېروان مستەفا: ئازادى ئاۋاتى ك ۋن و نوئى مەۋفايەتتە، بەلام نەبىت گەشتەن پىي بە ۋەلەم باز و بازەن بىت، ۋاباشترە بەشېۋەۋەكى شىنەيى و لەئەنجامى گەشەى ئاسايى و سىروشتى خۆيەۋە پىي بگەين.

دىالۇگ: بەلام بى ھەنگاۋى جەدى و گەۋرە گەشتەن بە ئازادى كارىكى مەھالە.

نەۋشېروان مستەفا: ئىمەش دانەنىشتەۋىن و لەكارى بەردەۋامداين بۆ ئەۋە مەبەستە.

دىالۇگ: بەلام لە ئاستى پىۋىستە نىيە.

نەۋشېروان مستەفا: ئىمە لە ئىستادا ھەرئەۋەندەمان پىدەكرىت، كى لەئىمە زىاتى پىدەكرى با بىكات و ئىمەش دەستخۆشى لىدەكەين.

دىالۇگ: تەۋەۋە سىيەم / كىشە و بزوتەۋەى ژنان — ئافرەتان لەبەردەم سەدە و ھەزارەيەكى نويدا.

نەۋشېروان مستەفا: پاشەرۆۋى ژنان روناك ئەبىنەم، تەسەۋر دەكەم دەۋرى ژنان زىاتىر بىت لە ژيانى كۆمەلەيتى و ۋەرەھەنگى و ئابورىدا . رەنگە لەژيانى سىياسى رۆلى گىرەك بىيەن، بەلام لە داھاتىيەكى دوردا، پېمويە كۆمەللى ئىمەش سال لەدۋاى سال بۆ پىشەۋە

دەجىت شانبەشانى ئەۋىش دەۋرى ژاننىش كاريگەرتر ئەبىت، رەنگە كەسايەتى رۇشنىرى
و سىياسى گەۋرەيان تىدا ھەللىكەۋىت، بەلەم لەسەدەى داھاتودا، ژىكوشتن ھەر ئەمىنىت.
دىالوگ: تەۋرەى چۈرەم / كىشە و بزوتنەۋى ژان – ئافرەتان ئەنىۋان ئايدۇلۇژيا جيا
و دژەكاندا.

نەۋشېروان مستەفا: ئەگەر ئىسلامىيەكان برويان بە كىشەى ژان نەبىت ئەۋە رەئى
خۇيانە.

دىالوگ: لەسەر ناسىۋلىستەكان ئەللى جى؟

نەۋشېروان مستەفا: ئەگەر مەبەستت لە ناسىۋلىستەكان ئىمەيە، ئەۋا ئىمە قەت شتى
وامان نەۋ توۋە، لە ھىچ بۇنەيەكدا، نە بەنوسىن و نەبە قەشەش، ھەر لەدامەزىراندنى
يەكىتتەيەۋە لەسالى ۱۹۷۵ دا بەشيك لە پروگرامى يەكىتتى بۇ ژان تەرخانكراۋە، كەمن خۇم
ئەسلى ماددەكانم ئامادەكرد و رىكم خست و نوسىمەۋە، كە ھەموۋى داكۆكى كردن بوو
لەمافەكانى ژان. پىۋىستە ژان شانبەشانى پىاۋان دەۋريان ھەبىت، خەبات بىكەن بۇ
دروست كردنى دەۋلەتتىكى قەۋمى.

دىالوگ: بۇجى بۇ بەشدار بوون لە دروستكردنى دەۋلەت پىۋىستە ژان كار و ئەركى
لەسەر شان بىت، بەلەم بۇ ماف و ئازادىيەكانى نەھاتوۋە؟

نەۋشېروان مستەفا: پىۋىستە ئەرك و مافى ژان شانبەشانى پىاۋان بىچنە پىشەۋە ھەر
چۇن پىۋىستە ژان بەشداربىن لە دامەزىراندنى دەۋلەتدا ھەرواش پىۋىستە زەمىنەيان بۇ
خۇشبرىت بۇ گەشتىن بەمافەكانيان.

دىالوگ: گەر يەكىتتى ئەمە قەناعەت و بروايەتى بۇجى لەماۋەى ئەم (۸ – ۹) سالى
دۋاى راپەرىندا كۆمەللىك كارى گەۋرە و گرنگى بۇژان بە كەردەۋە نەكردوۋە، لە كاتىكدا
ھەم دەسەلاتى لەبەردەستدا بوو ھەم تواناى ماددى لەبەر دەستدا بوو.

نەۋشېروان مستەفا: لەم (۸ – ۹) سالى دوايدا زۇر لەناۋ يەكىتتى نەبووم، ئەتۋانى ئەم
پرسىارە لەبەرپىرسانى تى ناۋ يەكىتتى بىكەيت، بەلەم ئەۋەندەى بزانم زۇر شت كراۋە ئەۋە
يەكىتتى ژان ھەيە و سەنتەرى راگەياندىنى ژان ھەيە، لە ھەللىزاردنى پەرلەمانى سالى
۱۹۹۲ دا، دىنگىيان داۋ لىرە بەدۋاۋە ھەللىزاردنى ئەنجۈمەنى شا رەۋانى دەست پىدەكات و
ئەتۋان خۇيان كاندىد بىكەن، ھەم بۇ ئەنجۈمەنەكە و ھەم بۇ سەرۋاكايەتى شارەۋانى ئەمە

ماڤى خۇيانە، بەلەم ئەگەر خۇيان بەكارى نەھيىن، ئىتر پىاو چى بىكات، خۇ بەزۇر نايىسەپىنى بەسەرياندا.

دىالۇگ: ئايا تاجەند زەمىنە خۇشكراو بۇ ئافرىتان بۇ خۇ كاندىدكردن؟

نەوشىروان مستەفا: مەبەستت لەزەمىنە خۇشكردن چىيە؟

دىالۇگ: مەبەستەم ئەومىيە ئاسانكارى و ھاندان ھەبىت، گەر ئەمەش نەكرا رىگرى و دزايەتى نەكرىن؟

نەوشىروان مستەفا: لەكوئ دزايەتى كراو، بۇنمونه چ ژنىك ھاتوو خۇى كاندىد بىكات و دزايەتى كرايىت؟ ئىمە لەكاتى كۆنگرى يەكپىتىدا ھەرەشەمان لە كام ژن كىردوو بۇئەو ھەلەنەبۇرپىت؟ ئىمە لەھەموو كۆمىتەكانمان ھەلەبۇرپىتمان كىردوو، بە چ ژنىككمان وتوو ھەقى خۇ ھەلەبۇرپىت نىيە.

دىالۇگ: ئەمە بەشىۋەيەكى ئاشكرا نەكراو بىرواشناكەم بىكرىت، بەلەم بەنھىنى كراو و ئەشكرىت، بەرىزت لەمن شارەزاتر و بەئەزەمونتى و باشتر ئاگادارىت، كە چۆن لەكاتى ھەلەبۇرپىتدا تەكەتولات دروست دەبىت، پەيۋەندى ژىرپە، ژىر دەبەستى و چ ھىل و چاۋبەستكردنىك رودەدات لەناو خودى پىاو ھەلەبۇرپىت، ئىتر چ چاۋى ژنى داماو؟

نەوشىروان مستەفا: مەن رازى نەبم بىلى ژنى داماو، ژن بۇ داماو؟ ھىچ داماو نىيە.

دىالۇگ: مەن وشەي (داماو) م بۇ لاۋازى و بى دەسەلەتى ژنان بەكار نەھىنا، بەلەم مەبەستەم ئەومىيە ژنان بەدلىكى ساف و نىەتلىكى پاك و سادەمىي خۇيانەو ھەلەبۇرپىتدا كە (۱۰۱) فروقىلى تىدا دەكرىت، ئىتر چۆن شانسى دەرچونى دەبىت لەكاتىدا ئەو راستىيەش ئەزانىن كە ژنان لەو ئىمكانىيەتە ماددى و مەنەۋىيە بەھرەمەندىن كە پىاو لىي بەھرەمەندە.

نەوشىروان مستەفا: بۇچى بەھرەمەندىيە، بەھرەمەندىن و زىاترىش، خەتاي ژن خۇيەتى نازانىت بەكارى بەيىت، خەتاي پىاو چىيە؟ دواچارىش ژن خۇى ئەو ھەزەمى پىباشە و رازىيە پىي، پىاو چى لىبكات.

دىالۇگ: جا چ كەسك ھەيە لەروى فەكرى و ھەقلى و دەرۋى و شارىيەو تەۋاۋ بىت، بىھويىت پەلە دوو بىت و بەكەم سەير بىكرىت؟

نەوشىروان مستەفا: جا بۇ پەلە دوو؟ كەي پەلە دوو؟ ھىچ پەلە دوو نىيە،

ديالوگ: ئاخىر چۆن پلە دوو نىيە؟ ئەي ئەۋەي ئەيىبن چىيە؟

نەۋشىروان مستەفا: ھىچ نىيە، ئەۋەتا لاى ئىمە مافى دەنگدان و خۆھەلېزاردنى ھەيە.

ديالوگ: ئەۋە يەككە لەمافە سەرەتايىيەكان.

نەۋشىروان مستەفا: نەخىر ھەرئەۋە نىيە، ھەرمافىك پىاو ھەيەتى لەم كۆمەلگەيەدا

ژنىش ھەيەتى، لەروى نەزەرىيەۋە ژن و پىاو يەكسانن، بەلام لەروى ەمەلىيەۋە كە ژن

خۆى نەتوانى جىبەجىى بىكات پىاو تاۋانى چىيە،

ديالوگ: كام يەكسانى ژن و پىاو كەلەم كۆمەلگەيەدا ھەيە، ئەۋەندەي نايەكسانى

ئەيىبنن، يەك لەسەر دەي ئەو يەكسانىيە نابىنن.

نەۋشىروان مستەفا: مەن پىچەۋانەكەي بەراست دەيىنم.

ديالوگ: كەۋاتە پىۋىستە مەن ئىستا پىت بلىم، جىاۋازى و نايەكسانىيەكان چىيە؟

نەۋشىروان مستەفا: بەلى، پىم بلى.

ديالوگ: مەن ھەر لەخىزانەۋە دەست پىدەكەم كەچۆن شىۋازى رەفتارىيان جىاۋازە و نا

يەكسانە لە بەرامبەر كور و كچدا، تادەگات بە قوتابخانە و كارگە و فەرمانگە و شەقام و

بازار تا دۋاجار دەگاتە حزب و ھوكومەت، لىرەدا زۇرجىيى خۆيەتى ئەو پىرسىارە بىكەين،

ئەگەر يەكسانى لە نىۋان ژن و پىاو لەم كۆمەلگەيەدا بەرقەرارە، بۇچى لە مەكتەب سىياسى

و سەرگىرايەتى يەكئىتىدا نەۋەك ھەر نىۋەي ژنان نىن، بەلكو تەنھا يەك ژنىشى تىدا نىيە،

لەكاتىكىدا يەكئىتى(۲۴)سالە دامەزىراۋە، ئەبۋايە تائىستا چەندىن ژنى پەرۋەردە نەگىرايە،

بۇ پۇست و جىگە گىرنگەكان.

نەۋشىروان مستەفا: ھەر يەكئىتى ۋانىيە، بەلكو حزبى شىۋەي عىراق و حزبى شىۋەي

سۇڧىيەتى جاران و ھەموو كىزىبەكانى تىرىش ھەروان.

ديالوگ: ئەمە بۇخۆى خەلەلىكى گەۋرەيە تىيائىندا.

نەۋشىروان مستەفا: لەھەموو دىنيادا ھەروايە، لە ئەمىرىكا تا ئەم سالانەي دۋايى ۋەزىرى

ژنىان نەبوو.

ديالوگ: بەلام لەبەرىتانىيا يەك مارگىرىت تاتشەر ھەبوو، كە پىيان ئەۋەت(ژنى ئاسنىن)و

لەھىنددا كاندىرا غاندى ھەبوو، لە توركىيا تانسۇ چىلەر ھەيە. ... ەتد. بەھەرچال ئىستا

پىرسىارەكەمان ئەۋەيە بۇچى لەسەرگىرايەتى و مەكتەبى سىياسى يەكئىتىدا ژنى تىدا نىيە؟

نەوشىروان مستەفا: تا ئىستا يەككىتى يەكجار كۆنگرەى خۇى بەستوۋە، لەو كۆنگرەيەدا
ھىچ ژنىك خۇى كاندىد نەكرد، بەلام لەھەئبزاردنەكانى ناو كۆمىتەكاندا خۇيان كاندىد
كرد و لەھەمووياندا دەرچوون.

دىالوگ: ھۇى خۇ كاندىد نەكردن لە كۆنگرەى يەكدا چى بوو؟

نەوشىروان مستەفا: لەخۇيان بېرسە.

دىالوگ: لەم بارەيەو دوو راى جياواز ھەيە، يەكەميان پىي وايە زەمىنەى گونجاو
نەبووہ بۇ ژنان، دووهميان ئەئىت: بىتوانايى و لىنەھاتوويى ژنان خۇيانە.

نەوشىروان مستەفا: ھىچيان راست نىن، يەكەميان ئىمە رىگەمان لە ھىچ ژنىك
نەگرتووہ و دژايەتيمان نەكردوون، دووهميان لەناو ئافرەتاندا ژن ھەيە توانا و كەفائەتى
لەھەندىك ئەندامى سەرگردايەتى زياترە.

دىالوگ: كەواتە بەبرواى بەرىزت ھۇى چيە؟

نەوشىروان مستەفا: ترسى ژن خۇيەتى، ھەركاتى ئەو ترسەى بەزانىد ئەتوانى ھەموو
شتىك بكات.

دىالوگ: بەرىزت بەئىنى ئەوہ دەدەيت پىشتگر و ھاوکارى ئافرەتان بىت، لەو
ھەنگاۋەياندا بۇ پىپەراندنى حالەتى ترس و بەزاندى.

نەوشىروان مستەفا: بەئى.

دىالوگ: سەبارەت بەكۆمۇنىستەكان دەئى چى؟

نەوشىروان مستەفا: مەسەلەى ژنان لاي كۆمۇنىستەكان لە دنيادا مەسەلەيەكى
مەبدەئىيە و برواناکەم، ئىستغلال ھەبىت.

دىالوگ: تەمەرەى پىنجەم / كىشە و بزوتنەوہى ژنان — ئافرەتان لەنيوان رۇژئاوا و
رۇژھەلاتدا.

نەوشىروان مستەفا: گەشەكردنى ئابورى و كۆمەلايەتى فەرھەنگى دەورى سەرەكى خۇى
بىنيوہ، لە پىشكەشكردنى ژنان لە ئەوروپادا بەتايبەت گەشەى ئابورى پىيوستە بۇ ژنان كە
بتوانن وەك پياو رۇلى خۇيان بىينن، جياوازی نيوان ولاتى ئىمە و ئەوان لەچەند
روپەكەومىە، دوو ەقلىەتى جياواز، دوو ئايىنى جياواز، دوو رۇشنىرى جياواز دوو
تىگەيشتن و دوو تىروانىنى جياواز. ھتد.

ئايىنى مەسىح جۇرپك لە لىبوردنى تىدايە و ئىستا تارادەيەكى زۆر گال بۆتەو، ئەو تەئسىرەى جارانى نەماوە لەسەر خەلگى رۇژئاوا، بەلام لە ولاتى ئىمەدا ئايىنى ئىسلام تائىستاش تەئسىرى لەسەر عاقلەت و دەرونى خەلگى خۇمان ماو، ئىسلام جۆرە بۆچونىكى تايبەتى ھەيە بۇ ژنان و پەيوەندى نىوان ژن و پياو. ... ھتد. ھەر بۇ نمونە ژنى ئەوروپى پەرورەدەدەكرىت تاكو چەند بۆى بكرىت خۆى برازىئىتەو بۇ ئەوەى ئىسارەى پياو بكات و سەرنجى بۆلاى خۆى رابكىشى، بەلام لەولاتى ئىمەدا ئافرەت و پەرورەدە دەكرىت تاكو چەند بۆى بكرىت خۆى داپۆشى و خ ۆى لە پياو بشارىتەو، گۆرىنى ئەم جۆرە عاقلەت و تىروانىنە ھەروا بەناسانى ناكرىت و پىويستى بەكات و كار ھەيە،

دىيالوگ: تەوهرى شەشەم / تىرۆرى ژنان — ئافرەتان، لەنىوان مافى ناموس پەرستى تاوانى وەحشى گەرىدا.

نەوشىروان مستەفا: تىرۆر يان باشتربلىين كارىكى وەحشىانەيە، ئىتر لەدزى ژندابىت يان پياو، لەھەر شوئىنكىدا ياسا سەرورەر بىت پىويستە ھەركەسىك تاوانىكى كرد بدرىتە دادگا، كوشتنى ژن بەبىانوى بەدرەوشتى و بى شەرفىيەو، كارىكى نا ئىنسانانەيە، بۇ ھىچ كەسىك نىيە بەھەر بىانويەكەو بىت ھىچ كەسىك بكوژىت. تىرۆر عورفىكى داوكەوتوى كۆمەلەيەتيە،

دىيالوگ: ھەريەك لە ئاين و عورف و ياسا و دەسلەت و رۇشنىر چەندى بەرپرسيارن، يان تاوانبارن لەم تاوانەدا؟

نەوشىروان مستەفا: ئاين: بەرپرس نىيە، چونكە مەرجى زۆر سەختى داناو، ئەبىت پياو كە بەسەر ژنەكەو بىت و بەروتى و مومارەسەى جنس بگەن بەدىار چاوى چوار كەسەو كەئەمەش ز ۆر زەحمەتە روبەت.

عورف: زەمىنە خۆشەدەكات.

ياسا: ياساپەكە بەعس داياناو پىويستە بگۆرىت.

دەسلەت: ھەر ئەوھەندەى بۆكراو كەكرديوەتى، بەلام گەر دەسلەت بتوانى ھەرئەوكەسانەى ئەم تاوانەيان كروو بەگرىت، ئەم دياردمىە زۆر كەم دەبويەو.

رۇشنىر: كەسى كوشتوو؟

ديالوگ: نەخىر.

نەوشىروان مستەفا: ئەى تاۋانى جىيە؟

ديالوگ: بېدەنگە.

نەوشىروان مستەفا: بېدەنگ نەبوۋە.

ديالوگ: بەلام ۋەك پېۋىست قىسەى نەكردوۋە.

نەوشىروان مستەفا: ئەۋەى لەسەرى بوۋە كىردوۋىتەى، دىنگى نارەزاىەتى بەزىكردۇتەۋە،

گۆڭى ئىنەگىرن چى بىكات؟ دەستىداتە چەك و شەر بىكات، ئەمە ئىشى رۆشنىر نىيە.

ديالوگ: تەۋەرىى ھەۋتەم / گۆرىنى ياساكان، ئەحوال شەخسى و سزادانى عىراقى

نىۋان كارى مەھال و بىرارى شۆرشگىرانەدا.

نەوشىروان مستەفا: لە سالى ۱۹۹۲ دا، كە پەرلەمانى كوردستان دامەزرا، يەكەك

كارەكانى ئەۋە بوۋ دەستكارى ھەموو ئەۋ ياساىانەى عىراق بىكات، كە لەگەل مافەكانى

رۇفدا ناگونجىت، بەلام كە دواتر شەر لەنىۋان يەكەتتى و پارتىدا دەستى بېكرد پەرلەمان

شى شەلەل بوۋ، لە ئىستاشدا ئىمە پەرلەمانمان نىيە.

ديالوگ: كەۋاتە خەلك دەبىت چاۋەرى بن، تا ھەلئىزاردنىكى نوئى دەكرىتەۋە و

پەرلەمان دروست دەكرىتەۋە، دواتر ئەۋ ياساىانە دەگۆرن.

نەوشىروان مستەفا: نەخىر پېۋىست بەۋ چاۋەروانىيە ناكات، چونكە پشت ئەستور

ياساى (۲) مام جەلال سەلاحيەتى ئەۋەى ھەيە ۋەك سەرۆك ھەرىم ياساكان بگۆرىت.

پىزىشى داۋاى كىردوۋە لە كۆمەللى ياساناس و شارەزا لەۋ بۋارەدا، كە ھەموو ياساكان

ستكارى بىكەن، بەشىۋەپەك كەبگونجىت لەگەل بەندەك انى مافى مەۋفدا. تا ئىستا ياساى

زادان تەۋاۋ بوۋە، لە داھاتوۋىەكى نىزىكدا ياساى ئەحوال شەخسىش تەۋاۋ دەبىت، بەلام

ھەندى مەسەلە ھەيە پەيۋەندى بە ئاينەۋە ھەيە، رەنگە نەتۋانىن لەياسادا دەستكارى

كەين، بۆنمۈنە رىگەنەدان بە كچىكى موسلمان شوبىكات بەپىۋاۋىكى مەسىجى يان جۈلەكە،

لام ئەۋ ماددانەى كە رىگە (باۋك و برا و مېرد و كور) دەدات بۆ كۈشتى ژن و خوشك و

چيان ئەۋماددانە بەتەۋاۋى لابرۋن. لە داھاتوۋىەكى نىزىكدا كارىان پىئەكرىت.

ديالوگ: ئەتۋانىن ئەم قىسانەى بەرئىزىت ۋەك بەئىن ۋەربىگرىن.

نەوشىروان مستەفا: بەلئى.

ديالۇگ: تەۋەرى ھەشتەم / بە پەرەزگەردى ئۆزى - ئافرىقىدا ئەينى بىر تەۋەرى
سۈرۈشتى بىر قەۋەتتى سەپىرئاردا.

نەۋىرئاردا: مەن بىر قەۋەتتى پەش ھەيە ئۆزى نەۋىرئاردا، گەر بىر قەۋەتتى
ئەينى بىر تەۋەرى.

ديالۇگ: ۋەك جى؟

نەۋىرئاردا: كەڭ قەۋەتتى قەۋەتتى، بەلەم ھەر كەڭ قەۋەتتى بە قەۋەتتى ۋە قەۋەتتى
زەينەۋە بىر تەۋەرى، جەۋەزىيە كەڭ قەۋەتتى، بەلەم ۋەك جى.

ديالۇگ: كەۋەتتى بەرگەزىيە قەۋەتتى ۋە قەۋەتتى گەۋەزىيە بە ئافرىقىدا تەۋەرى بىر
قەۋەتتى بىر تەۋەرى؟

نەۋىرئاردا: ئەڭ جەڭ قەۋەتتى بىر تەۋەرى بىر تەۋەرى؟

ديالۇگ: ئەڭ ھەمەۋە بىر تەۋەرى ئۆزىدا بە قەۋەتتى زەينەۋە قەۋەتتى.

نەۋىرئاردا: ھەن.

ديالۇگ: بىر قەۋەتتى گەڭ قەۋەتتى ۋە قەۋەتتى زەينەۋە.

نەۋىرئاردا: بە بىر قەۋەتتى بىر قەۋەتتى ۋە قەۋەتتى بىر قەۋەتتى.

ديالۇگ: ھەر قەۋەتتى دەۋەتتى كەڭ قەۋەتتى، ئەڭ قەۋەتتى بىر قەۋەتتى، بەلەم
ئەڭ قەۋەتتى ئەڭ قەۋەتتى قەۋەتتى قەۋەتتى؟ قەۋەتتى ئەڭ قەۋەتتى
ئۆزىدا بە قەۋەتتى قەۋەتتى قەۋەتتى ۋە قەۋەتتى قەۋەتتى، بىر قەۋەتتى قەۋەتتى
تۈركىيە قەۋەتتى قەۋەتتى قەۋەتتى؟ ھەر ھەمەۋە قەۋەتتى قەۋەتتى قەۋەتتى ۋە قەۋەتتى قەۋەتتى
دەۋەتتى قەۋەتتى قەۋەتتى قەۋەتتى.

نەۋىرئاردا: قەۋەتتى قەۋەتتى قەۋەتتى قەۋەتتى ۋە قەۋەتتى قەۋەتتى قەۋەتتى قەۋەتتى
دەۋەتتى قەۋەتتى قەۋەتتى قەۋەتتى ۋە قەۋەتتى قەۋەتتى قەۋەتتى قەۋەتتى.

ديالۇگ: بەلەم بەش ئۆزى ئەڭ قەۋەتتى قەۋەتتى قەۋەتتى قەۋەتتى؟

نەۋىرئاردا: زۆر قەۋەتتى قەۋەتتى قەۋەتتى قەۋەتتى قەۋەتتى قەۋەتتى قەۋەتتى قەۋەتتى
قەۋەتتى قەۋەتتى قەۋەتتى قەۋەتتى قەۋەتتى قەۋەتتى قەۋەتتى قەۋەتتى.

ديالۇگ: بىر قەۋەتتى قەۋەتتى قەۋەتتى قەۋەتتى قەۋەتتى قەۋەتتى قەۋەتتى قەۋەتتى
تەۋەرى قەۋەتتى قەۋەتتى قەۋەتتى قەۋەتتى قەۋەتتى قەۋەتتى قەۋەتتى قەۋەتتى.

پاداشتی چاکه و قوربانیدانیان بهر ریزت ئه وهشیان پی رهوا نابینیت، که بهشیک لهو دهستکه وتانه له خزمهتی ئافره تاندا بیئت.

نهوشیروان مستهفا: بۆ پێیان رهوا نابینم؟ ههقی خۆیا نه.

دیالوگ: تهوهری نوێم / ژنان — ئافره تان ئی نابینی ئیسلام و دهسه لاته ئیسلامیه کاندای.

نهوشیروان مستهفا: ئیسلام بۆ سهردهمی خۆی کاری باشی بۆ ژنان کرد، توانی ژنان له کۆمه لیک نه ریتی دواکه وتوی ئه وکاته رزگار بکات، به لام بۆ نیستا و دواي تیپه ربوونی دواي ۱۴۰۰ سال پێویستی به گۆرانکاری ههیه. بۆ نه وهی له گه ل گه ل گیانی سهردهمدا بگونجیت، له ئیسلامیشدا بوار و رێگه پێدان ههیه بۆ ئالوگۆر و چاکسازی، ئیمه له کۆمه لگه ی خۆماندا کاریک بکهین که ئیسلام نابین بیئت و ژن یه کسان بیئت و کۆمه لگه ش پێشکه وتوو بیئت.

دیالوگ: ئه مه چۆن ده کریت؟ له کام کۆمه لگه یه دا ئه مه ههیه؟

نهوشیروان مستهفا: ئه گه ر ئیمه بتوانین کۆمه لگه ی مه ده نی دروست بکهین، ئازادی و دیموکراسی تیا به رفه رار بیئت، ئه وا ده توانین نه و شتانه ییش به یه که وه کۆبکه ی نه وه.

دیالوگ: ئه و ترئ له ئیسلامدا کۆمه لیک ئایهت و فه رموده هه ن، که له کۆی ئازادی و مافی ژناندا ن، ئه مه چۆن ده بیني؟

نهوشیروان مستهفا: زۆر جار ته فسیر و لیکدانه وه ی هه لئ به بۆ ئه و ئایهت و هه دیسانه ده کریت، ئه گه نا ده و تریت دینی ئیسلام له هه موو زه مانیکدا له گه ل پێشکه وتنی ژیا ندا بگونجی نریت.

دیالوگ: هاوکاتیش ده و ترئ هه ندئ ئایهت و هه دیس ههیه که به باشی باسی ئافره تی کردووه.

نهوشیروان مستهفا: ئه مه یان چاکه و پێویسته بایه خی زیاتریان پی بدریت. بۆ نه وه ی پیاوانی موسلمان له ژیا نی رۆژانه یاندا ره فتاری باش بکه ن له گه ل ژن و کچ و خو شک و دایکیاندا.

دیالوگ: ژیا ن و کاری ئافره تان چۆن ده بینیت له سایه ی ده سه لاته ئیسلامیه سیاسیه کانه وه؟

نهوشیروان مستهفا: سه ره تا پێویسته ئاماژه به و خاله بکه م، که ئایین په یوه ندییه کی گیانییه له نیوان ئینسان و خوداد و نابیت بکریته سیستمی هوکمرانی، ئیسلام وه ک نابین

پېښو ته رښتې لږ لږ ځيږي، ځونكه ئاييڼې زوړ بهې خه لکې ئيمه يه، به لام ئيسلام وهك سياست و دده سلا ت مه تر سياره، چونكه زوړ بهې نه و نازا ديپانه ي هه يه نايه يلا ت هه روه ها هه ر شيتك له گه ل بير و بؤ چون و نه و قه ناعه تي نه و دده سلا ته نه يه ته وه گه ر سه رچا وه گرتو و نه بېت له نايينه وه به كو فر و ئيلحادى داده ني ت و فتوا ي كو شتني ده دات، حربه ئيسلاميه كان ئيسا دينيان كړدو وه به وه سيله يه ك بؤ گه شتن به دده سلا ت. له رڼگلي تر وه ناتوانن بگه نه دده سلا ت دميانه وه ئ له رڼگي ئيس تغلال كړدنه وه بگه نه دده سلا ت.

ديالوگ: به لام دهوترى ئيسلام دين و دهوله ته، هه رچون بير و باره ر و خوا به رستيه، ئاواش سياست و ئيداره كړدنى كؤمه لگه يه به لگه شيان نه وه يه هه ر له سه رده مي پيغه مبه ر و دواتر خه ليفه كانى راشديپه وه، ئيسلام دده سلا تى سياسى بو وه و ئيداره ي كؤمه لگه ي كړدو وه.

نهوشيروان مسته فا: رهنگه بؤ سه رده مي پيغه مبه ر و خه ليفه كانى راشيدى ئيسلام وهك سيستمى حوكمران گونجاو بېت، به تايبه تي بؤ جيگه يه كى وهك نيمچه زوړگه ي عه رهب، به لام له سه رده مي نه مه وى و عه باسى و عوسمانيدا، نه و سيستمى حوكمرانيپه يان گوړى له روژگار يكي وهك نه مرؤدا ناكري ت، به عه قلايه تيكي چواره قه رن له مه وپيش حوكمرانى كؤمه لگه بكرى ت، نه مه ئيشيكي مه نلقى نيپه و قابيل جه جبه جپكردن نيپه.

ديالوگ: به لام نهوترى ت ئيسا كؤمه ليك حزب و رهوتى ئيسلامى سياسى هه يه، كه هه ولى جددى نه دهن بؤ گه شتن به دده سلا ت و ئاماده شن له و پيناو ه شدا هه موو شتيك بكه ن. نه مه ش به مافى ره واي خو يان نه زانن، به لام لاي به ردى عه لمانى نه م حزب و هيزه سياسيپانه خه ته رى گه وره يان هه يه بؤ سه ر كؤمه لگه به ريزت له سه ر نه مه ده ئييت چى؟

نهوشيروان مسته فا: به لى وايه، ئيسا نه و حزب و رهوته ئيسلاميپانه هه ن، وه هه ولى گرتنه ده ستي دده سلا ت دده ن، نه گه ر به وشيويه يه ش خه ته رنا كن له سه ر كؤمه لگه باب هه مووشمان كار يك بكه ين نه وانه نه گه نه دده سلا ت، وه بؤ خه لكيشى رون بكه ينه وه نه گه ر روژي ك نه وانه دده سلا ت بگرنه ده ست، كورده ستان وهك نه فغانستا ليده كه ن.

ديالوگ: نهوترى مه سه له ي ته كفير كړد له كورده ستاندا بؤ ته ديارده، به ريزت چون نه م مه سه له يه هه لده سه نگيڼى؟

نەوشىروان مستەفا: جگە لەۋەى ھىچ كەس و ھىچ گروپىك نوپنەرى خوا نىن لەسەر زەۋى تابىتوانن خەلگ تەكفىر بىكەن، بەلام سەربارى ئەۋە خودى تەكفىر كردن كۆتايى ھىنانە بە دايەلۇگى عەقل و مەنتىق و پەناىردنە بۆ ترس و تۆقاندن، كە زۆر جار ئەگاتە ھەتوادانى كوشتن ئەۋەش تەنھا لەسەر گومانىك كە دروست دەبىت لاي ئەۋ گروپە ئىسلامىيانە لەسەر كەسىك، كە بە پېۋانە و تەسەۋرى ئەۋان لەرىزى بېيروا و بېدىنەكاندايە، تەنھا ئەمەش بەسە بۆ ھەتوادانى كوشتن. بۆيە پېۋىستە رېگە نەدرىت بەۋ گروپە ئىسلامىيە توندرەۋانەى كە بەزمانى ھەرەشە و تۆقاندن قەسەدەكەن و بە چەك و كوشتن رەفتار لەگەل خەلگ دەكەن، بەھىچ شىۋەيەك بىگەنە دەسەلات.

دىالۇگ: گەر بىكرايە قەسەپەكت بىكردايە لەسەر ژيانى ژنان لە ئەفغانىستان و ئىران.

نەوشىروان مستەفا: لەئىراندا راستە ژن حجابى بەسەردا سەپپىراۋە، بەلام رېگەى ھەموو شتىكى پىدراۋە، مافى دەنگدان و خۆ ھەلپژاردنى ھەيە، ئەندام پەرلەمانە، دادۋەرە، سەرنوسەرى رۆژنامە و گوڤارە، بەرپوۋەبەرە، . . . ھتد. لە سەۋدىيە ژنان كۆيلەن و لە زۆرەف بېبەشكراون، لە ئەفغانىستان نەۋەك ژن بەلكو پياۋىش وەكو ئىنسان سەير ناكىرىت ھىچ ماف و ئازادىيەكى ئىنسانانەى ھاۋچەرخ بەدىناكىرىت، ئەفغانىستان نەۋەك ھەر مەترسى ھەيە بۆ ژنان بەلكو خەتەرە بۆسەر مەۋقايەتى.

دىالۇگ: تەۋەرى دەيەم / ژنان - ئافەرەتان لە دىدى ماركسىزم و ئەزمونە سۇسيالىزمەكاندا.

نەوشىروان مستەفا: لە فكرى ماركسىدا جياۋازى نىۋان ژن و پياۋ نىيە، بەپەك چاۋ سەيرى ھەردوۋىكىان دەكرىت، لە ئەزمونەكانى ولاتە سۇسيالىستەكاندا بەكردۋە پەكسانى ژن و پياۋيان پيادە كىردۋە.

دىالۇگ: بەلام ئەۋەتى لەسەردەمى(ستالين)دا لەپەكىتى سۆڧىيەت ستەمى زۆرر لە ژنان كراۋە.

نەوشىروان مستەفا: من ئەمەم نەبىستۋە.

دىالۇگ: بەرىزت كۆمۇنىستەكانى كوردستانى خۆمان چۆن دەبىنى؟

نەوشىروان مستەفا: كۆمۇنىستەكانى كوردستان لە چەند رېكخراۋىكى جياۋازدان، لەسەر ھەندىكىان ئاگادارىيەكى ئەۋ تۆم نىيە

دیالۆگ: جیی خۆیه تی له بهرێزت بپرسم تاجه‌ند باوهرت به مارکسیزم ماوه؟
نەوشیروان مستەفا: من زۆر دەمیکه باوهرم به مارکسیزم نەماوه، بەلام خۆم هەر به چهپ دەرنام، بهو مانایه‌ی که هه‌میشه له‌گه‌ڵ هه‌زار و رەشوروتی میلیه‌ته‌که‌مدابم، له‌گه‌ڵ نه‌و لایه‌نه‌دابم که زوڵمی لیکراوه، هه‌ولێ به‌ردهوام بدهم بۆ نه‌هیشتنی چه‌وسانه‌وه و به‌دییه‌نانی عه‌داله‌تی کۆمه‌لایه‌تی.

دیالۆگ: نه‌وه دواجار ناچیه‌تە خانه و به‌ره‌ی مارکسی و کۆمۆنیسته‌کانه‌وه؟
نەوشیروان مستەفا: به‌ئێ وایه ده‌جیه‌وه نه‌و به‌ره‌یه‌وه، به‌لام ئیستا من خۆم به‌مارکسی نازانم.

دیالۆگ: ئه‌ی کاتی خۆی؟
نەوشیروان مستەفا: زه‌مانیک مارکسییه‌کی ته‌مام عه‌یار بووم و سکرته‌یری ریکخراویکی مارکسی بووم.
دیالۆگ: بێمباشه ئه‌م ته‌وه‌ریه به به پرسیاریکی زۆر ئاسایی، به‌خش کۆتایی بپه‌یه‌نین، مارکس کێ بوو؟

نەوشیروان مستەفا: مارکس نه‌و فه‌یله سوفه گه‌وره‌یه بوو که دنیای گۆری. هه‌تا ئیستاش زۆربه‌ی نه‌و ئالوگۆرانه‌ی له دنیا‌دا ده‌بی‌ت، به‌تایبه‌ت له‌دنیای سه‌رمایه‌داریدا ده‌کرێ، فه‌زله‌که‌ی بۆ مارکس ده‌گه‌ریته‌وه‌و به‌تایبه‌ت، ره‌خساندنێ هه‌لی کار، ضمانی کۆمه‌لایه‌تی، مافی ده‌نگدان. هتد.

دیالۆگ: ته‌وه‌ری یانزه‌یه‌م / رزگاری ئافه‌رتان له نیوان بێده‌نگی ژنان و هاواری پیاواندا.
نەوشیروان مستەفا: بێموايه زۆربه‌ی نه‌و پیاوانه‌ی که‌له ژياندا هاتونه‌ته قسه ته‌نها بۆئه‌وه‌یه خۆیان لای ژنان خۆشه‌وه‌یست بکه‌ن، ئه‌گینا زۆربه‌ی زۆریان به‌کرده‌وه له‌ دژی ژنان، هەر بۆئهمونه من به‌سه‌ره‌هاتیکێ واقیعی خۆمانت بۆ باس ده‌که‌م، کاتی خۆی له‌ناو زه‌نگ بوین، کۆمه‌لێ براده‌رمان هه‌بوو زۆر بازرگانیان به‌ قسه‌وه ده‌کرد، جارێک دانشت‌بوین گه‌فتوگۆکرا له‌سه‌ر مافی ژنان، من بێم وتن باوهرم به‌ مافی ژنان نییه (، هه‌موویان هه‌ل‌چون و وتیان چۆن ئه‌مه ده‌لێیت، شتی وا نابێت، سال‌هات و تێپه‌ری دنیا رویشته و برایه‌وه، روژێکیان ده‌عوته کرابووم له‌مالی براده‌ری‌م له‌هه‌ولێر، زۆربه‌ی نه‌و براده‌رانه‌ی لێبوو که دیفاعی له‌ ژنان ده‌کرد، ئیستا دوو ژنی هه‌یه، منیش ژنه‌کانیانم بانگکرد و بپه‌موتن: پێشتر

بە مېردەكانتاتم وتبوو: مەن باوەرم بە مافى ژنان نىيە، ھەموويان ھاتن بە گۇما، ئەو ھەم مەن ئىستە بە كەردەووە بەم ئىسپات كەردن كى باوەرى بە مافى ژنانە و كى باوەرى پى نىيە ".
بۇيە مەن پىموايە ھەندىكى كەمى پىاوان نەبىت قەسە و كەردەوھىيان وەكو يەكە، بە راستى دىفاع لە ژن دەكەن. ئەگىنا زۆر بەيان ھەر قەسەيە و ھىچى تر. پىشموانىيە ژنان بىدەنگ بوون، كوا بىدەنگن؟

دىالوگ: كەمترىن رېژەرى ژنان ھاتونەتە قەسە لەكاتىكدا پىويست بوو زۆرتەرىن ژمارەيان نەك ھەر قەسەبەكەن، بەلكو بەكەردەوھى كارىيان بۇ رەزگارى خۇيان بەكرەپە.
نەوشىروان مستەفا: لە ھىچ زەمانىكدا ھەموو خەلك چالاك نابن، بەلكو بەشەيكى كەمى چالاك و ئىشكەرن، ئەوانى تر خەرىكى ژيانى خۇيان دەبن، دواتر مەن دەپرسەم بۇ ژنان وەك پىويست نايەنە قەسە؟

دىالوگ: يەمەم / كەمى ھۆشيارى، دووھم / ھەرەشەى پىاوان لە دژياندا، سىيەم / ترس لە دروستكەردنى تۆمەتى تۆمەت و ئەخلاقى بۇيان.

نەوشىروان مستەفا: جا ژنان دەيانەوئەت رەزگارىيان بىت و قوربانى نەدەن؟ پىويستە ژنان ئەو راستىيەباش بزانن ئەگەر بىانەوئەت يەكسان بن لەگەل پىاواندا دەبىت قوربانى بەدەن.
دىالوگ: تەوھەرى دوانزەيەم / ئافرەت و سىكس..... تابۇى تابۇكان، يان بىنەماى ژيان.

نەوشىروان مستەفا: سىكس پىويستىيەكى ژيانى ئىنسانە. پىويستە بار و زروفيكى گونجاو دروست بەكەين، بۇئەوھى ھەموو كەسەيك كە تەمەنى گەشتە سەرو بىست سال بتوانى مومارەسەى ئەم ھەقەى خۆى بەكات، لەرىگەى زەواجىكى ياسايەوھە.

دىالوگ: لە كۆمەلگەدواكەوتەكاندا لەوانەش كۆمەلگەى ئىمە جەساسىيەتىكى زۆرى ھەيە، بەچاويكى مەترسىدارەوھە سەير دەكرىت و رىگىرى زۆرى بۇ دەكرىت، ھۆى ئەمە چىيە؟

نەوشىروان مستەفا: ئەگەر رىگىرى و سنوردانان نەبىت، ئەوا بەرەلەيى جەنسى دروست دەبىت.

دىالوگ: بەرپەزەت پىتوايە گەر پەرەوھەدە و فەركەردنى جەنسى ھەبىت، بەرەلەيى جەنسى دروست دەبىت؟

نەوشىروان مستەفا: بەئى.

دىيالۇگ: لەزۇربەى ولاتە پيشكەوتوۋەكانى دنيادا سيكس وەك بەشيك لە كارى ناسايى و رۇتىنى ژيانى ئىنسان سەير دەكرىت، لەبەرئەۋەى لەۋى پەرورەدە و فيركردنى سيكس ھەيە، خەلگەكەى نەۋەك ھەر سيكس بەلكو سيكى ئازاديش بە خەتەر نازانن، رەنگە بەبنەماى پيشكەوتنى ولاتى خۇشيانى بزائن، ھەر بۆنمۇنە سويد.

نەوشىروان مستەفا: من قەت حەزناكەم ولاتەكەى من وەكو سويدى ئى بىت لەروى كۆمەلەيتىيەۋە.

دىيالۇگ: بۆچى؟

نەوشىروان مستەفا: چونكە خەلكى سويد ئاۋاتەخۋازن پىيان باشە بگەرئەۋە بۆ چەند سەدەپەك پيش ئىستا، لەم بۋارەدا ئىستا ئىكە لەۋان باشترين.

دىيالۇگ: ئەگەر لەدەيد و بۆچون و تىروانىنىكى واقى و ئىنسانى ھاۋچەر خەۋە بەراۋردىكى ئىمە و ئەۋان بكرىت، ئەۋا ئىمە چەند سەدەپەك لەدۋاى ئەۋانەۋەين، ئىتر نازانن ئىمە چۆن لەۋان باشتر و پيشكەوتوۋترين؟

نەوشىروان مستەفا: راستە لەچەند بۋارىكدا ئىمە چەند قەرنىك لەدۋاى ئەۋانەۋەين، بەلام لەبۋارى پەيۋەندىيە كۆمەلەيتىيەكاندا بەتايىبەتى پەيۋەندى نيۋان ئەندامانى ناو خىزان و ھەرۋەھا خىزانەكانى ناو يەك بنەمالە، ئىمە زۆر لەۋان باشتر و لەپىشتىر، پەيۋەندى كۆمەلەيتى لەۋى زۆر لاۋازە، بەلكو دابىراۋە.

دىيالۇگ: گەرۋابىت ئىستا ئەببىت خىزان لەۋى ھەلۋەشاپىتەۋە، كۆمەلگەش لە ھەلۋەشانەۋەدا بىت.

نەوشىروان مستەفا: بەلى تارادەپەك خىزان لەيەك ھەلۋەشاۋەتەۋە و كۆمەلگەش وايە، ھەر بۆيە دەيانەۋى سەرلەنۋى پەيۋەندىيە كۆمەلەيتىيەكان بەھىز بگەنەۋە، بۆئەۋەى خىزان و كۆمەلگە لەۋ ھەلۋەشانەۋەيە رزگار بگەن.

دىيالۇگ: سويد يەككە لەۋ ولاتانەى رۆل و كارىگەرى لەسەر دنيا ھەيە. چۆن كۆمەلگەيەكى لەبەرەك ھەلۋەشاۋە ئەۋ رۆل و كارىگەرىيەى دەبىت؟

نەوشىروان مستەفا: ئەۋەى كە تۆ باسى دەكەيت خەۋىكى گەنجانەيە، ئىجساسى كورىكى گەنجى وەك تۆيە، گەر تۆش بگەيتە چل سالى قەت قىۋىلى جنسى ئازاد ناكەيت، خەقلىكى

مەشروعى ئىنسانە غەرىزەى جنسى خۇى تىرىكەت، بەلام له چوارچىۋەى ژن و مېردايەتى و خىزاندا، بەلام لەدەرەۋەى ئەمە شتىكى باش نىيە.

دىالۇگ: مەسەلەى جنس ھەر خەۋنى گەنجەنەنىيە.

نەۋشىروان مستەفا: بەئى ھەر ئەۋەى، لەۋە زىاتر نىيە.

دىالۇگ: ئەگەر ئەۋ مەسەلەىە وابۋايە، ئەۋا دەۋ ھەر گەنجەكان باسيان له جنس بىكرديە، بەلام له واقعدا ھەر لەمندا و ھەر زەكارەكان و تا دەگاتە كامى و پىرەكانىش باسى جنس دەكەن.

نەۋشىروان مستەفا: بىرواناكەم.

دىالۇگ: ھەر بەبەلگەى ئەۋەى جنسكردن بە زەبرى پارە و دەسلەت، لەلەين دەۋلەمەند و بەرپرسەكانەۋە كە تەمەنى گەنجىيان تىپەراندوۋە، بۆتە دياردە لەم كۆمەلگەيەدا.

نەۋشىروان مستەفا: بەئى ئەۋە ھەيە، شتىكى نا ئاسايى و زۆر قىزەۋنە، گەندەلى جنسىيە.

دىالۇگ: بەلام ئەۋە واقعە و ھەيە.

نەۋشىروان مستەفا: بەلام ئەمە قىقبول نىيە، لەروۋى ياسايى و كۆمەلەيەتيەۋە، ئەگەر كۆمەللى نىمەش له حالەتتىكى نا ئاسايى ئاۋادا نەۋايە، ئەۋ جۆرەكەسانەش نەياندەتۋانى ئىستغلالى جىگە و دەسلەتلى خۇيان بىكەن.

دىالۇگ: ئىستادەمانەۋىت بە ديارىكراۋى قسەى بەرپىزىت بزەنين، لەسەر ئەۋ كەسانەى ئەم جۆرەكارانە دەكەن، لەناۋ يەكئىتيدا بەتايىبەتى ھەندىك لە بەرپرسە ديارەكانى.

نەۋشىروان مستەفا: ئاخىر كاكە تۆ بۆ لەخۇرايى خەلك بۆ ئىتھام دەكەيت، ژ دەلىلەكت ھەيە.

دىالۇگ: ئەم ديارە ئەۋەندە زەق و ديار و ئاشكرايە، كە پىۋىستى بە بەلگە نىيە، وات بۆتە شتىكى بەلگە نەۋىست، ھەر كەسىكى ئەم كۆمەلگەيە بىگرىت، لە كەسىكى ئاسايى ناۋ بازار بۆ بەرپرسىكى گەۋرە، ئەۋ دەزانىت كە ئەم كارە كراۋە و بەبەردەۋامى دەكرىت، تا ئەۋ ئاستەى بۆتە دياردە.

نەۋشىروان مستەفا: كى ناليت پروپاگەندەى دوزمن نىيە.

ديالوگ: ئەو ئەگەر ئىككى بەھىزە، بەلام پرو پاگەندە و بوختان بۇ ماومىيەكى كەم كاردەكات، دواتر لەبەردەم راستىيەكاندا خۇى ناگرىت.

نەوشىروان مستەفا: ئەوئى تۇ باسى دەكەيت منىش بىستوومە بەكارىكى زۆر خراپى دىزانم، ھەر ئەمەش بۆتە يەككىك لەھۆكانى كەمبونەوئى جەماومەرى يەككىتى، ھەندىك لەو كارە چەوتانە كەلەلەيەن بەرپىرسانى يەككىتيەو دەكرىت، لايەنەكانى تر سودى لىومەردەگرن و يەككىتى بى لاواز دەكەن، دياردمىيەكى زۆر نادروستە.

ديالوگ: سەبارەت بە زەواجى سىغە و مىسار قسەى بەرىزت چىيە؟

نەوشىروان مستەفا: سىغەكە دىزانم، بەلام مىسارەكە چىيە؟

ديالوگ: مىسارەكە زەواجىكە بەدزى ژنى ئەسلىيەو دەكرىت، زياتر بۇ رۆژە نەوئەك بۇ شەو.

نەوشىروان مستەفا: لەكوئ ھەيە؟

ديالوگ: لەناو سوننە مەزھەبدا، لە مىسر و ولاتانى كەنداو.

نەوشىروان مستەفا: سەبارەت بەسىغەكە ئەوانەى كە بروايان پىي ھەيە، پىيان وايە بەم كارەميان موشكىلەيەكى گەورەى جنسى حل دەكەن، رەئىكى تىرىش ھەيە كەئەمە بە جۆرىك لە لەشفرۆشى دىزانىت، بەلام لەشفرۆشىيەكى ئايىنى و ياسايە، وەكو چۆن لە ئەوروپا قەحبەخانە ھەيە، ئەمان لە باتى قەحبەخانە ئەم رىگەيەيان ھەلبىزاردووە، لەوئىتى ئىمە لە قەحبەخانە ھەيە و نە ئەم جۆرە لە زەواجىش لەبەرئەو نازانم چى لەسەر بلىم، ھەر لە دورەو بىستومە.

ديالوگ: پىتباشە يان خراپ؟

نەوشىروان مستەفا: پىم خراپە.

ديالوگ: ئىستا با بىينە سەر مەسەلەيەكى گرنگ، ئەوئىش مامەلەكەردنى دووفاقەيى كۆمەلگەيە لەگەل خەلگى لە مەسەلەى جنسدا، بۇ بەشەك لە خەلگى ختوون دەسەلات و خاومەن پارە ھەيە ھەموو جۆرە جنسىك بکەن، لە چوارچىوئەى خىزان و لە دەرەوئى خىزان وە لەبەرەمبەرىشدا ھىچ جۆرە لىپرسىنەوئەيەكىش نىيە، بەلام بۇ كور و كچى گەنج نەوئەك ھەر پەيوەندىيەكى خۆشەويستى بەحەرەم دادەنرى، بەلگە مافى سەيرکردنىشيان لىچ قەدەمغە كراو.

نەوشىروان مستەفا: ھىچ قەدەغە نىيە، لەكوئ قەدەغەيە؟

دىيالوگ: تەنھا بۇ يەك رۆژ بەرپزت وەرە ناو بازار و شەقام و جىگە گشتىيەكان ئەوسا بۆت دەرەكەويىت كە قەدەغەيە يان نا.

نەوشىروان مستەفا: ھاتووم و بينيومە لە زانكۆ و دائىرەكان و لەسەر جادەكان و ھەموو شوئىنىكدە كوران و كچان سەيرى يەكتر دەكەن و قسە بەيەكەو دەكەن، كەى وەك ئەوھيە كە تۆ باسى دەكەيت دەلئى لە كابول دەژيت و باسى ئەويىم بۆ دەكەيت.

دىيالوگ: يەكەم — من باسى سلىمانى دەكەم، كە ئىشكەوتووترىن شارى كوردستانە، بەلام پىكەنىنى ئافرەت لە بازار و شەقامەكانىدا بە عەيب و عار دادەنرى بەخالى لاواز و بى شەخسىەتى ژنان دادەنرى، دووم — ئەو سەيركردن نىيە، بەلكو خىسە و داخكردنە دلئى يەكترە، ئەو قسەكردن نىيە، بەلكو قسەى رەق و دلشكان و ھەست برىندار كردنە، كامەتا ئەو كور و كچەى سەيركردنيان بۆيەكتر سەيركردنىكى ئىنسانانەيە و بۆ خوشەويستى بىت، كامەتا قسەكردنيان بۆ دل و دەرون و ھەستراگرتن و رىزگرتن بىت لەيەكترى، ئىستا بەھوكمى داب و نەريتى ئەم كۆمەلگەيە كچ و كورپ كراونەتە دژى يەكتر، ھەريەكەيان ئەوى تر بەخەتەر دادەنئى لەسەر خوئى، كە نزيك بونەھوى لئى توشى كىشە و گرفتى دەكات.

نەوشىروان مستەفا: ئەمە تەنھا رەئى تۆيە من برواناكەم وا بىت. دىيالوگ: ئەتوانى جيا لەمن لە ھەزارەھا گەنجى تر بېرسى، بزانە ھەمان رەئى منيان نابىت. بەمەرچى بەراستى وەلام بدەنەو.

نەوشىروان مستەفا: بەقسەى تۆ بىت ئىستا ھەموو كور و كچى ئەم كۆمەلگە يە لە سەنگەردان دژى يەكتر.

دىيالوگ: بەئى لە سەنگەردان دژى يەكتر، بەلام بەشيوەيەكى نەئىنى نەوەك ئاشكرا، رەنگە كچ و كورى كەم خەبن توانيىتنيان ھەلومەرجى دواكەوتوى ئەم كۆمەلگەيە تىبەرئىن و پەيوەندىيەكى خوشەويستى ببەستن، بەلام ئەمانە دەگەمن و ناتوانن بۆ گشت كۆمەلگە حسابيان بۆ بكرىت.

نەوشىروان مستەفا: ھۆى ئەمە جىيە؟

دىيالوگ: نەبونى زەمىنەى لەبار و گونجاو بۆ دروستكردنى پەيوەندى ئىنسانانە.

نەوشىروان مستەفا: گەرۋايە كور و كچ بۇ ئەو زەمىنەدە دروست ناكەن بۇ خۇيان؟

دىئالوگ: عورف و ئايىن و دەسلەت ھەموو لە دۇيانن.

نەوشىروان مستەفا: كور و كچىش با لە دۇى ھەمووياندا بن.

دىئالوگ: تەومرەى سىيانزەھەم / رېكخراوھكانى ژنان - ئافرەتان - خوشكانى لەنىو
كۆمىتەى حزبى و ئەركى مېژوودا.

نەوشىروان مستەفا: زۆر راستە، ھەموو رېكخراوھكانى ژنان و ئافرەتان شوئىنكەوتووى
حزبەكانى خۇيانن، ئەمەش باشترىن بەلگەيە كە كېشەيەكى راستەقىنە نىيە، بەناوى
كېشەى ژنان گەر ھەبوايە، ھەموويان لە يەك رېكخراودا كەردەبونەوہ.
دىئالوگ: بەلام سىياسەت و ئەفكارى حز بەكانيان رېگەيان پېئادەن.

نەوشىروان مستەفا: جا ژنان بۇ مل ئەدەن بۇ ئەو سىياسەت و ئەفكارانە و ئەبنە پاشكۆى
حزبەكان.
دىئالوگ: بەناچارى.

نەوشىروان مستەفا: بۇ ناچارىيە، تۆ باس لە توانا و دەورى ژنان ناكەى؟ ئىتر بۇ
ناچارىيە؟

دىئالوگ: لەبەرئەوئەى سەرچاوەى دەرمانەتى داراييان حزبەكانە، لە ئىستاشدا ھىچ كارىك
ناكرىت گەر سەرچاوە يەكى ماددى لە پشتمەوہ نەبىت.

نەوشىروان مستەفا: جا ژنان بۇچى سەرچاوەى دەرمانەت بۇخۇيان دابىن ناكەن دور لە
چاومروانى دەستى پياو؟

دىئالوگ: لەكوئ دابىنى بكەن؟

نەوشىروان مستەفا: لەھەر كوئىيەك بىت.

دىئالوگ: لە ھەلو مەرجىكى وەك ئىستادا دابىن ناكىت، چونكە ھەموو سەرچاوەكانى
دەرمانەت لەدەستى پياودايە، پياويش قايل نابىت، بە دەست بەردان لە بەشىكى ئەو
سەرچاوانەى يان وازھىنان لەبەشىكى بۇ ژنان.

نەوشىروان مستەفا: كەواتە دەبىت وەك ئىستا چا و لەدەستى پىياوان بن، يان ئەوہتا
خۇيان بسەپىنن و سەرچاوەى دەرمانەت بۇخۇيان دابىن بكەن و سەربەخۇيى خۇيان دابىن
بكەن.

دیالۆگ: په یوهندی نیوان په کیتی ژنانی کوردستان و په کیتی نیشتمانی کوردستان
چونه؟

نهوشیروان مستهفا: په یوهندی په کی زور به هیز نییه.

دیالۆگ: ئەکریت بهریت جۆر و سروشتی ئەو په یوهندی په مان بۆ رون بکه یته وه.
نهوشیروان مستهفا: په کیتی ژنان ریکخواویکه بۆ دیفاع کردن له ژنان و خزمهتکردنیان
دروست بووه، په کیتی نیشتمانی هاوکاری بهتی له م کاره دا، پشتگیری ماددی و مهعنه وی
دهکات.

دیالۆگ: نه و پشتگیری به بی مرجه؟

نهوشیروان مستهفا: به ئی.

دیالۆگ: ژنان نازاده له هه لویست و بریاره کانیدا؟

نهوشیروان مستهفا: به ئی.

دیالۆگ: نایا نه و هه لویست و بریارانه له جوارچ یوهی سیاسه تی په کیتیدا نییه؟

نهوشیروان مستهفا: به ئی.

دیالۆگ: که واته په کیتی ژنان ناتوانیت له جوارچ یوهی سیایه تی په کیتی نیشتمانی
دهربجیت.

نهوشیروان مستهفا: نه خیر ناتوان، له بهر نه وهی په کیتین ناتوان.

دیالۆگ: که واته دواچار په کیتی ژنان جیبه جیکاری سیاسه تی په کیتی نیشتمانییه.

نهوشیروان مستهفا: ئەتوانین بلاین جیبه جیکه ری به شیکی سیاسه تی په کیتی

نیشتمانییه، به تایبه تی له مه سه له ی ژنان و پاراستنی مافه کانیدا.

دیالۆگ: ته وهره ی چوارده یه م / ناشکرکردنی نه یینییه تاییه تییه کان له نیوان نازایه تی
وتن و ترسی بیده نگیدا.

۱- بهریت چۆن خۆت ده بینیت؟

نهوشیروان مستهفا: خۆم به ئینسانیکی ناسایی ده زانم، ههروهک هه موو هاو لاتییه کی

تری ئەم کۆمه لگه یه، له قۆناغیکی دیاریکراوی گه له که مدا فرسه تی ئەوهم بۆ ره خسا له

شۆرشه گه له که مدا به شدار بم، کهم تا زۆر ده وری تیا ببینم، رهنگه هه ره له بهر نه وه له

خەلگىكى ئاساسىي پان كەسپكى ئاساسىي تر ناسراوترىم، لەوۋ زىاتر ھىچ شتىكى تر نىيە، من خۇم نە بەسۋىپەرمان دەرزانم نە بە قارەمان.

دىالۇگ: لەگەل ئەۋەدى بەرپىزت بەرەسمى لەھىچ پۇستىكى حزبى و ھوگومەيدا نىت، بەلام خەلگىك ھەيە ھىۋايەكى زۇرى بە بەرپىزت ھەيە و تەسەۋرى كارى گەۋرەت لىدەكەن، ئەۋە بۇ؟

ئەۋشىروان مستەفا: پىۋىستە لەۋان بىرسىت بۇ؟ رەنگە تەفسىرەكەى لەلاى خۇم ئەۋە بىت: كە من نىزىكەى ۱۲ سال لە شاخ بووم، ئەۋ زەمانە ياشترىن پەيۋەندى ھاورپىانەم ھەبوو لەگەل ھەريەك لە كادىر و پىشمەگە و خەلگى دىھاتەكان و رىكخراۋەكانى ناوشارىش قەت من بە گىانى خۇبەزلزانى مامەلەم لەگەل نەكدوون، لەكاتى خۇشى و ناخۇشىدا لەگەلئان بووم، ھەمىشە ھاورپى نىزىكى ھەموويانوم، چەند جارىكىش كەۋتوينە ۋەزى خەتەرەۋە من شەرمى ئەۋەم پىرەبوو سەرلەنۇى ھىزى پىشمەرگە و رىكخستەنەكانى ناوشارم رىكخستىبۇۋە.

دىالۇگ: تەنھا لەبەرئەۋ ھۆيانەبوو كە باستىردى؟ ھىچ ھۆيەكى تر نىيە؟ ئەۋشىروان مستەفا: نەخىر ھىچ ھۆيەكى تر نىيە، نە جوانم، نەدەنگەم خۇشە، نە يارىزانىكى باشم.

۲- زەۋاجت كىردوۋە؟ بۇچى؟

ئەۋشىروان مستەفا: بەلئى لەبەرئەۋەى پىۋىستىيەكى ژيانە.

دىالۇگ: بە خۇشەۋىستى بوو؟

ئەۋشىروان مستەفا: نەخىر.

دىالۇگ: ئەى بەجى بوو؟

ئەۋشىروان مستەفا: بەرەزامەندى و ئارەزوۋى ھەردوولامان؟

دىالۇگ: چەند سالە ژنت ھىناۋە؟

ئەۋشىروان مستەفا: زىاتر لە ۱۵ سالە، بەلام نىۋەى زىاترى ئەۋ ماۋىيە بەيەكەۋە

نەبوۋىن.

دىالۇگ: لەماۋەى زىاتر لەۋ ۱۵ سالەدا شەر و ئازاۋە رويداۋە لە نىۋانتاندا؟

نەوشىروان مستەفا: نەخىر! جار و بار دەمەقالەمان دەبوو، بەلام قەت روى نەداوە شەو
و رۇژىك بەيەكەو قسەمان نەبویت.

دىالوگ: قەت بىرت نەكردۇتەوە يان بىرت لەو نەكردۇتەوە جىبابىتەوە لىي؟
نەوشىروان مستەفا: نەخىر.

دىالوگ: بەرستەيەك، چۆن هەلۆيىستى لەگەلتا لە شاخ دەنرخىنيت؟
نەوشىروان مستەفا: نەمۇنەى ژنىكى بەوفا بوو.

۳- زەواجى ئايىنى شەرى، يان مەدەنى ياسايت پىتباشە؟ بۇچى؟
نەوشىروان مستەفا: مەدەنى ياساى، چونكە ئەرك و مافەكانيان ديارىدەكات.

۴- سەيرى كەنالەكانى ئىغرا و سىكست كروو، پىتباشە؟
نەوشىروان مستەفا: چەند جارىك سەيرم كروو بەئەوەى بزانم بەرنامەكانى چۆنە،
زۆر خراپە و زىانبەخشە، رەوشتى گەنجى ولاتەكەمان تىكدەدات، لەبەرئەوە ئەو شتانە
تەنها لە قەحبەخانەكاندا هەيە، ئەگىنا لە ناو خىزانە ئەو روپىيەكانىشدا نىيە.

۵- ھاورييەتى كورو كچت پىتباشە؟ بۇچى؟
نەوشىروان مستەفا: بەلى، چونكە هەردوكيان ئىنسانن و پىويستىيان پىيەتى.

۶- بروات بە نازادى جنسى هەيە؟ بۇچى؟
نەوشىروان مستەفا: نەخىر، چونكە دەيتە ماىەى هەلۆشانەوەى خىزان.

۷- بروات بە ياساى "گى" هەيە؟ بۇچى؟
نەوشىروان مستەفا: نەخىر، تەواو دژىم، چونكە كارىكى سروشتى نىپە،

۸- كى يان چىت خۇشەوئىت؟ بۇچى؟
نەوشىروان مستەفا: هەموو كەسىكم خۇشەوئىت.

دىالوگ: بە خراپەكانىشەوە؟
نەوشىروان مستەفا: بەلى.

دىالوگ: بۇچى؟
نەوشىروان مستەفا: چونكە خەلكى شارى سلىمانى بە باش و خراپىشەوە بە ھاوشارى
خرم دەزانم، هەروەها كورد بەباش و خراپىيەوە بە نەتەوەى خۆمى دەزانم.

۹- رقت لە كى يان چىيە؟ بۇچى؟

نەوشىروان مستەفا: رەقەم لە دوژمنى مىللەتەكەمە، لەبەرئەوئە نازارى مىللەتەكەم دەمدات.

۱۰- ژيان ژانە يان تيرامانە؟ يان چى ترە؟

نەوشىروان مستەفا: ژيان ژيانە.

۱۱- سىكس چىيە؟ مافە يان تاوان؟

نەوشىروان مستەفا: سىكس خۆشترىن شتى ژيانە، ئەگەر بە رىگاي دروست بىت.

۱۲- لە مەرگ دەترسىت؟ بۆچى؟

نەوشىروان مستەفا: زياتر لە ۱۵ سالە لە مەرگ ناترسم، چونكە تەمەنم گەشتوتە

ئاستىك ترسم لە مەرگ شكاو، بەلام پيشتر چەند جارىك هەستم بەترس كردوو
لەبەرامبەر مەرگدا.

۱۳- سەفەرى دەرمووت كردوو؟ بۆچى؟

نەوشىروان مستەفا: زۆرم سەفەر كردوو، ژمارەيەكى زۆرم لە پايتەختەكانى رۆژھەلاتى

ناوەرەست، ئەوروپا، ئەمريكا بىنيو، هەندى لەسەفەرەكانم بۆ گەشت و گەران بوو،
هەندىكىشى بۆ كارى سياسى.

ديالوگ: چەند زمان دەزانىت؟

نەوشىروان مستەفا: بەباشى تەنھا كوردى دەزانم ئەويش كوردى سليمانى.

ديالوگ: ئەى ئەو زمانانەى تر كەدەتوانى لىي تىبگەيت و قسەى پى بگەيت؟

نەوشىروان مستەفا: عەرمىي، فارسى، ئىنگلىزى ئەلمانى.

ديالوگ: بەريزن چ ئاستىكى خويندنت تەواو كردوو؟

نەوشىروان مستەفا: ئەگەر پىت بلىم تەنھا چەند مانگىكم مابوو شەھادەى دكتورا لە

فەلسەفەدا وەرگرم، رەنگە باوەرنەكەيت.

ديالوگ: بۆچە وەرت نەگرت؟

نەوشىروان مستەفا: لەبەرئەوئە هاتمەو بۆ كوردستان و يەكيتيمان دروستكرد و

شۆرشى نوپى گەلەكەمان هەلگىرسانەو.

ديالوگ: كەواتە بەريزت شۆرشت پى گرنگتر بوو لەشەھادەى دكتورا؟

نەوشىروان مستەفا: بەلى.

دىيالۇگ: بەرپز شەھادە چۆن دەبىنى؟

نەوشىروان مستەفا: بەھىچى نابىنم.

دىيالۇگ: نەو بەكەم سەپىركردنى شەھادەنىيە؟

نەوشىروان مستەفا: نەخىر.

دىيالۇگ: ئەى چ شتىك گىرنگە بۆ ئىنسان؟

نەوشىروان مستەفا: زىمان زىنانىن لەھەموو شتىك گىرنگىزە بۆ ئىنسان، بەتايىبەت زىمانە زىندووەكانى جىھان. چۈنكە بەھۆيانەو دەتوایت، لە رۆشنىرى و شارستانىيەتى جىھان تىيگەيت.

۱۴- كۆمەلەى رەنجەدرانى كوردستانى جاران و يەككىتى نىشتەمانى كوردستانى ئىستان چى دەگەيەنن لای بەرپزتا؟

نەوشىروان مستەفا: دوو پىكخراو بوون ھەموو زىانم پىشكەش كردن، ئەوہى بۆ كۆمەلەى جارانم كرد بۆ يەككىتى ئىستانى دەكەم، بۆ ھىچ شتىكى ترم نەكردووە لە زىانمدا. دىيالۇگ: بۆچى؟

نەوشىروان مستەفا: چۈنكە پىچموايە پەيامىكى پىرۆزىان پىيە بۆ مىللەتەكەم.

دىيالۇگ: تەوەرەى پانزەيەم / بابەتى ئازاد.

نەوشىروان مستەفا: پىمباشە لەم تەوەرەيەدا سەرفىجى ژنان بۆ چەند خالىكى گىرنگ راکىشم، كە ئىستان لەھەموو شتىك گىرنگىزە بۆ ژنان:

۱- سەر بەخۆيى ئابورى: پىويستە ھەموو ژنىك سەرجاويەكى دەرامەتى ھەمىشەيى ھەبىت بۆ بۆيوى و پىداويستىيەكانى خۆى بۆئەوہى چاوى لە دەستى كەس نەبىت، خىر و سەدەقەى پى بىكات.

۲- جىگەيەك بۆ نىشتەجىبوون: ئىتر شوققەبىت يان مال يان ھەرشىكى تر، گىرنگ جىگەيەكى تايىبەتى ھەبىت بۆخۆى ھەركاتىك وىستى جيا بىيئەوہ لەمالى باوكى يان مىردى يان كەسوكارى، نەكەوئە سەرجادە و كۆلانەكان.

۳- ياسايەك بۆ پاراستنى ژنان: ياسايەك بۆ پاراستنى ژنان ھەبىت، بۆئەوہى كەس نەتوانىت سوكايەتى و ھەرشەيان لى بىكات و دەستىرئىزى بىكاتە سەريان و تىرۆريان بىكات.

ھەرکاتىڭ ئەم خالانە بەگرمودە جىبەجىكران، ئەوسا زۆربەى ئەو ستمە و
چەوسانەوانەى ئىستا لەسەر ژنانە ئەسلەن ھىچ مانا و بونىكى نامىنىت. بۆيە داواكارم لە
ژنان و ئەو كەسانەى خۆيان بە لايەنگرى مافەكانى ژنان دەزانن ھەولئى جددى بدەن و
كارى كردهومىيى بكەن، بۆ جىبەجىكردى ئەو خالانە، ئەمە ز ۆر باشترە بۆ ژنان وەك لە
قسە و دروشم و دروستكردنى كىشە بۆيان لە ھىچى نەبوو.
دىالوگ: كەواتە دواى ئەم ھەموو گەتوگۆ و دىالوگە ھىشتا قەناعەتت نىيە بەكىەى
ژنان؟

نەوشىروان مستەفا: نەخىر.

دىالوگ: بەلام گەر وابىت ئەمە مەرگەساتە.

نەوشىروان مستەفا: بۆچى مەرگەساتە؟

دىالوگ: نەوەك ھەر مەرگەساتە، بەلكو زۆر خەتەرەيشە.

نەوشىروان مستەفا: ئەمە رەئىمنە ئىتر مەرگەساتە، يان خەتەرە، گرنگ نىيە.

دىالوگ: چۆن گرنگ نىيە، بەرئىز ناترسىت لەوەى ئەم رەئىيەت تەسەور و كاردانەوەى

خراپ دروست بكات، لە دژت لەلايەن ژنان و پياوانى يەكسانىخوازەو، بەگشتى و ژنانى
يەكىتى بەتايبەتى.

نەوشىروان مستەفا: نەخىر، لەبەرئەوەى من بەھىوانىم جارىكى تر خۆم ھەلبىزىرمەو

گەر خۆشم ھەلبىزارد با دەنگم پىنەدەن.

دىالوگ: مەسەلەكە ھەر حزبايەتى و ھەلنەبىزاردن و دەنگ نەويستىن نىيە، بەلكو

لايەنىكى زۆر گرنگترى ھەيە ئەويش مېزوو، بەرئىز لەوھناترسىت وەك كەسايەتتەيەكى

سىاسى ناسراوى ئەم مىللەتە، مېزوو ئەم ھەلئىستەت وەك ھەلئىستىكى دژ بەژنان بۆ
حساب بكات.

نەوشىروان مستەفا: ئاخىر خۆ من دژى ژنان نىم.

دىالوگ: بەلام بەوتنى ئەو قسەيە كە بروات بە كىشەى ژنان نىيە، ئەو تەسەورە

دروست دەبىت لەسەر يەرئىزت كە دى ژنانىت.

نەوشىروان مستەفا: من سەرەتا بۆم باسكردىت كە ئەو كىشەيەى تۆ دەبىينىت من

نايىبنم، من و تۆ دوو بۆچونى حياوازمان ھەيە لەو بابەتەدا.

ديالۇك: بەلەم ئىستا لە كۆمەلگەدا رەئى من و بەردى من زۆرتەر و بەھىزترە لە بەرە و رەئى بەرپەزت.

نەوشىروان مستەفا: جا زۆر باشە مادام بەرە و رەئى تۆ زىاترە ھىوادارم سەرکەوتووبىن.

ديالۇك: ئىمەش ھىوامان واىە بەرپەزت بېيتە بەردى ئىمەوہ , بەردى بزوتنەوہى يەكسانىخوۋى ژن و پياو.

نەوشىروان مستەفا: جا من لە دەرەوہى ئەم بەردىەدانىم، من بروام لەيەسانى ژن و پياو ھەيە، بەلەم بروام بەكىشەى ژنان نىيە.

ديالۇك: بەرپەزت ئەم ھەنگاودى سەنتەرى دىالۇگ بۆ دىالۇگكردن لەسە كىشە و بزوتنەوہى ژنان – ئافرەتان چۆن ھەلەدەسەنگىنى؟

نەوشىروان مستەفا: پىموايە بۆ خۆ سەرقالكردنە و ھىچ تەئسىرىكى نابىت لەسەر ئازادكردنى ژنان.

ديالۇك: دوا وتەى بەرپەزت؟

نەوشىروان مستەفا: سوپاست دەكەم و ھىوادارم سەنتەرمەكەتان سەرکەوتوو بىت.

ديالۇك: دوا وشەى بەرپەزت؟

نەوشىروان مستەفا: ھىچ !

ژياننامە

* - نەوشىروان مستەفا امين

* - سالى ۱۹۴۴ لەسلىمانى لەدايك بووہ.

* - ژنى ھىناوہ و خواوہنى ۳ مندالە.

* - لەسالى ۱۹۶۷ لە زانكۆى بەغدا بەشى زانستە سياسىيەكانى تەواو کردوہ.

* - دواتر درپژەى بە خویندن داوہ لە زانستە سياسىيەكان و پەيوەندىيە دەولييەكان لە

زانكۆى قىيەننا لە سالانى ۱۹۷۵ - ۱۹۷۶

* - يەككە لە دامەزرىنەرانى يەكىتى نىشتەمانى كوردستان لەسالى ۱۹۷۵ دا .

شەرى گلا دىتۆرەكان

لقين هيمن باقر

نەوشىروان مستەفا و بەرھەم سالىح بەسەرمايەى رەمىزى خۇيانەو شەرى بىردنەو سىلىمانى دەكەن

يەككىك لە ديارترين سىماكانى ئەم ھەلبىزاردنە، پرووبە پرووبونەو نەوشىروان مستەفا و بەرھەم سالىحە. لە سىلىمانى گرەوئى گەوەرە لە نىوان لىستى كوردستانى لىستى گۆراندايە، بەرھەم سالىح و نەوشىروان مستەفا نوينەراپەتى ئەم گرەوئى دەكەن.

ئىستا ئەوان لە دوو گلا دىتۆر دەچن كە لە مەيدانى جەنگدا پرووبە پرووى يەكتر دەبنەو. ئەم گرەوئى لەگەل ئەوئى گرەوئىكە لە سەر سىلىمانى، لە ھەمان كاتىشدا گرەوئى لە سەر كەسىتى خۇيان. چونكە ھەريەكە لەم دوو كەسايەتتە، بەھەموو سەرمايە رەمىزەكانى خۇيانەو پرووبە پرووى يەكتر بونەتەو.

نەوشىروان مستەفا وەك چۆن گوزارشت بوو لە پۇحى سىلىمانى لە ناو يەككىتى نىشتىمانىدا، گوزارىشتىش بوو لە بەشىكى گەوئى يەككىتى. ھەربۆيە پرووبە پرووبونەو نەوشىروان مستەفا لەگەل بالى تالەبانىدا، يەككىكە لە قورستىن ئەزمونەكان كە يەككىتى پىدا تىپەر دەيىت. ئەويش بەھۆئى ئەو تايبەت مەنديانەو كە لە كەسىتى نەوشىروان مستەفا دا ھەن.

يەككىتى وپارتى بىريان لە وە كەردەو، كە بەھىزترين كاندىديان پرووبە پرووى ئەم دياردەيە ببنەو كە پىئى دەوترئ نەوشىروان. بۆ ئەم مەبەستەش دەستيان بۆ داشە ھارەكەيان بىردو لە بەغداو بەرھەم سالىحيان ھىنايەو بۆ سىلىمانى سەرۆكايەتى ھەلمەتى ھەلبىزاردنىان پىئى سپارد.

بەرھەم سالىح تاكە بەر پىرسى يەككىتى بوو، كە دەيتوانى لە ھەلمەتى ھەلبىزاردندا پرووبە پرووى مەملەتتە بەھىزكە بىيەتەو. چونكە ئىدى خەلگى سىلىمانى بىزار بوون لەو دەمو چاوانەى دىكەى مەكتەبى سىياسى، كە بۆ خۇيان سەرچاوەى بەشىكى زۆرى رىق و تۆرەى خەلگى بوون. ھەرچەندە بەرھەم سالىح تا ئىستا لەلايەن پارتىيەو بەلئىنى تەواوەتى دەست نەكەوتەو بۆ وەرگرتنى پۇستى سەرۆكى حكومەت، بەلام لە ماوەى

هه‌لمه‌تی هه‌لب‌زاردندا به شیۆمه‌یه‌کی زۆر پ‌ک‌خ‌راو له‌سنۆری سه‌ن‌ته‌ری پارێزگاری سلێمانی هه‌لمه‌ته‌که‌ی ده‌ست‌پ‌ک‌ردو به‌بێ ماندو بوون زیاتر له‌ (٢٠) کۆبوونه‌وه‌ی جه‌ما‌وه‌ری پ‌ک‌خ‌ست به‌درێزایی هه‌لمه‌ته‌که‌ش، چووه‌ ناو جه‌ما‌وه‌ری سلێمانیه‌وه‌. له‌ولاشه‌وه‌ نه‌وشیروان مسته‌فا ورده‌ ورده‌ خه‌ریکی ف‌ردانی کارته‌کانی‌تی و هه‌ر رۆژه‌ بۆمب‌یی چێنراو له‌ناو‌جه‌سته‌ی یه‌ک‌یتیدا ده‌ته‌قی‌ن‌یه‌وه‌.

به‌دیوێکی دیکه‌دا، شه‌ری نیوان ئه‌م دوو‌گلا‌یدی‌تۆره‌ جیا‌واز له‌ خه‌لاته‌ ناشکراکه‌ی (بر‌دنه‌وه‌ی هه‌لب‌زاردنه‌)، بۆ به‌ره‌م س‌ال‌ج شه‌ر‌پ‌کی قورسیشه‌ له‌پێناوی مسۆگه‌ر کردنی بۆستی سه‌رۆکی حکومه‌ت، که‌ سالانی‌که‌ خه‌ونی پێوه‌ ده‌بین‌یت وپۆسته‌ سیادییه‌ که‌شی له‌ به‌غدا، زیاتر وه‌کو نه‌فیک‌ردنی ته‌ماش‌ا ده‌کات. به‌ره‌م س‌ال‌ج چاوی له‌ئاینده‌ی سیاسی خۆیه‌تی له‌ کوردستان وزۆر به‌ ورپاییشه‌وه‌ مامه‌له‌ له‌گه‌ڵ ئه‌م دۆسیه‌یه‌دا ده‌کات.

بۆنه‌وشیروان مسته‌فا‌ش ئه‌م شه‌ره‌ شه‌ری به‌ره‌م س‌ال‌ج نی یه‌، به‌ل‌کو شه‌ری به‌هێزترین گلا‌یدی‌تۆری گۆره‌پانه‌که‌یه‌، که‌ ئه‌و‌یش تاله‌بانی یه‌. ئه‌گه‌ر نه‌وشیروان مسته‌فا‌ بتوان‌یت له‌م حه‌لبه‌ی هه‌لب‌زاردنه‌دا، به‌ره‌م س‌ال‌ج بدات به‌ زه‌ویدا، ئه‌وه‌ مانای زالبونه‌ به‌سه‌ر شادا. به‌لام به‌ره‌م س‌ال‌ج هه‌ر به‌ته‌نها گلا‌یدی‌تۆری‌کی ساده‌ نی یه‌ له‌ پێناوی ده‌ست خۆشیدا شه‌ر بۆ شاکه‌ بکات، به‌ل‌کو ئه‌و چاوی له‌وه‌یه‌ که‌ به‌هۆی سه‌رکه‌وتنه‌یه‌وه‌ له‌م شه‌ره‌دا پێگه‌ی خۆی له‌ناو حیزب و حکومه‌ت‌دا به‌هێز بکات و‌دوا جاریشتاجی شاهانه‌ له‌سه‌ر بن‌یت له‌م هه‌لب‌زاردنه‌دا هه‌ردوو گلا‌یدی‌تۆره‌که‌ که‌سی‌تی مه‌عنه‌وی خۆیان وه‌کو یه‌ک‌یک له‌سه‌ره‌کی‌ترین ئامی‌ره‌کانی مەملانی و شه‌ر به‌کار ده‌هێنین. به‌و پێیه‌ی هه‌ردوکیان خاوه‌نی چه‌ندین سیفه‌تی به‌هێزو کاریگه‌رن. ئه‌و تاپه‌به‌ته‌مه‌ندیان‌ه‌ش کاریگه‌رییان له‌سه‌ر یه‌ک‌لاکردنه‌وه‌ی مەملانی‌که‌ ده‌بی‌ت.

نه‌وشیروان مسته‌فا

نه‌وشیروان مسته‌فا له‌سالی (١٩٤٤) له‌ دایک بووه‌، له‌ته‌مه‌نی گه‌نجیدا ئه‌ندام‌ییکی چالاکی پار‌تی دیموک‌راتی کوردستان بووه‌. کاتی‌ک له‌ سالی (١٩٦٤) جیا بونه‌وه‌ی نیوان با‌لی جه‌لالی و مه‌لالی پ‌ویدا‌شه‌و با‌لی جه‌لالی هه‌لب‌زارد.

مسته‌فا له‌پ‌روی ئای‌دۆلۆژییه‌وه‌ له‌ ژێر کاریگه‌ری ئیبراهیم ئه‌حمه‌دو تاله‌بانیدا به‌ره‌و بیری چه‌پی ماویزم پ‌و‌یشتوووه‌. دوواتریش له‌سالی (١٩٦٨) که‌ گۆفاری (پ‌زگاری) ی ده‌رکردوووه‌، ئه‌م گۆفاره‌ گوو‌زارشتی له‌ چه‌که‌ره‌ کردنی بزوتنه‌وه‌یه‌کی نه‌ته‌وه‌یی به‌مه‌یلی چه‌پ کردوووه‌

وھەر ئەمەش بۆتە ھەوینی دروست بوونی يەكەم شانەى كۆمەلەى رەنجەدەرانى كوردستان
لە سالى (۱۹۷۰)دا

دواى بەياننامەى (۱۱)ى ئازاى (۱۹۷۰)مەلا مستەفا لەگەل حكوমেتى عىراقدا رېكەوت. بەو
ھۆيەشەو بەلى جەلالى ھەلۆشانەوئى خۆيان راگەياندا. ئىترەنەوشىروان مستەفا بەرەو
ھاندەران بەرى كەوت و لە نەمسا گىرسايەو. ئەو لە نەمسا خويىندى ماستەرى لە بوارى
سياسەتدا تەواو كەردو سەرقالى دەست پى كەردنى دكتۇرا بوو، كاتىك تالەبانى لە
سالى (۱۹۷۵)و دواى ھەرسى شۆرشى مەلا مستەفا، پىشنيارى دامەزراندنى يەككىتى
نيشتىمانى كوردستانى خستە بەردەستى. نەوشىروان مستەفا بەبى گويدان بە خويىندى
دكتۇرا بىرۆكەكەى تالەبانى قبول كەردو بوو يەككى لە دامەزىنەرە سەرەككەكانى
يەككىتى نيشتىمانى كوردستان.

لەو دەمەدا كەنەوشىروان مستەفا ولاتى بەجى ھىشتوو، كۆمەلەى رەنجەدەران
رېكخستنىكى نەينى دوور لە كارىگەرى ئەو دروست كەردبوو. دواى ئەوئى كە بەشىكى
زۆرى سەرگەدەكانى گىران وئىعدام كران، سەرگەدايەتى ئەم ھىزە نوئى يە كەوتبوو دەستى
ئارام، كە سالار عەزىزو مەلا بەختيار دوولە ديارترىن سەرگەدەكان بوون لە گەلدا. بەپى
گىرپانەوئەكانى خۆى، نەوشىروان مستەفا دواى ئەو سەفەرەى بۆ ئەوروپا لە سىستى
سۆسيالستى دلكرىمى دەبىت و وردە وردە باوەرى بە ئايدۆلۆژياى چەپ لاواز دەبىت.

كاتىكىش لە سالى (۱۹۷۷)دەگەرپىتەو بۆ كوردستان و لە چياى قەندىل نىشتە جى دەبىت،
لەبەر ئەوئى ئارام رازى نابىت رېكخستەكانى خۆى تەسلىمى تالەبانى و يەككىتى بكات،
ناكۆكى دەكەوئىتە نيوانيانەو و لەم سەرەو بەندەشدا ھىندەى پىناچىت، كە ئارام لەبەرى
قەرەداغ دەكەوئىتە كەمىنى جاشاوە دەكوژىت.

دواى كوژرانى ئارام، سەرگەدە مەيدانىيەكان ئەو كاتى كۆمەلە لەنۆخۆياندا رېك ناكەون
بۆ دەست نىشانكەردنى سكرتېرىكى نوئى. ئىدى ھەموان رازى دەبن كە نەوشىروان مستەفا
وئەكو يەكەم بزوئەرى بىرى چەپ بكەنە سەرۆكى رېكخراوەكەيان. ئەو كاتەى كە بوو
سەرۆكى كۆمەلەى رەنجەدەران، وئەكو خۆى دەلئىت لەناخەو باوەرى بەچەپ نەمايوو، تەنھا
وئەك ئايدۆلۆژيايەك سەبرى دەكەرد، كە دەتوانىت لە رېكەيەكەو قەزىيەكى نەتەوئى
لەبەنادا بكات. نەوشىروان مستەفا جگە لە لىھاتوى خۆى، بەھۆى رېكخستنى فراوانى
كۆمەلەو، كەبەشى زۆرى يەككىتى پىك دە ھىنا، لە ماوەيەكى كەمدا وئەكو سەرۆكى يەكەمى

كۆمەلەو سەرۆكى فيعلى و مەيدانى يەككىتى دەرگەوت. بە تايبەت كە تالەبانی لەو كاتدا لەدەرەووی ولات بوو. لەو كاتەدا كەئەو سەرۆكایەتی كۆمەلەى دەرکرد، لەنا وریكخستەكانى كۆمەلەدا چەند خەتێكى جیاوازی فیکرى، كەلە راستىدارپێكخستنى سیاسى بوون و بنەمای كارەكەیان بریتى بوو لە دۆزینەووی پێگەى بەهێز بەناوی فیکرەو دەرگەوت. ئەمە سەرى كێشا بۆ دروست بوونی پێكخراویكى دیکە لە ناو كۆمەلەدا بە ناوی (ئالای شۆرش) دەو بەسەرۆكایەتى مەلا بەختیارو سالار عەزیز، كە بنەمای كارەكەیان پەمزر كردنى سەرگردایەتى نوێى كۆمەلە بوو، لەلایەن نەوشیروان مستەفاو فەرەیدون عەبدولقادرەو. نەوشیروان مستەفا بە راسپاردەى تالەبانی زۆر بە توندی پووبەرووی ئەم پێكخراوە تازمىە بوووە سەرگردەكەیانى بۆماووی شەش سال لەزینداندا توند كردو تۆمەتى خیانەتى خستە پالى.

نەوشیروان مستەفا لە سالى (١٩٩١) لە كۆنگرەى يەكەمى يەكێتیدا كۆمەلەى پەنجەدرانى هەلۆەشانەووەو پێكخستەكانى تێكەل بە يەكێتى كرد. وەك خۆى ئاماژەى پى دەكات، لە سالى (١٩٧٦) هەتا سالى (١٩٩١) ئەو سەرگردەى فيعلى و مەيدانى يەكێتى بوووە بەرپرسیارىتێى هەموو سەرگەوتن و شكستەكانى لە ئەستۆ دەگرێت. بەلام لە دواى راپەرپىنى (١٩٩١) دەو لە هێچ جەولەيەكى شەرى ناوخۆ خۆى بەرپرسیار نازانىت و ئاماژە بەو دەكات كە ئەو هەر لە كوردستان نەبوو. نەوشیروان مستەفا كەسایەتیهكى بەهێزى هەيهو چەند سيفەتێكى بە هێزى تىدايە كەسەرنجى هەوا دارانى راکێشاو، لەوانە كەسيكى راشكاو و قسە لە پوو، بە جۆرێك هەندێك جار پووشكێنىشە. حەزى بە موحەلە كردن و ماستاوى يە، سيفەتى هەرە بەهێزى ئەو دىە كە دەست پاك و داوین پاكە. بەلام كەسيكە رەق و وشكە، تەننەت لەگەل كەسە نزيكەكانى خۆشيدا.

نەوشیروان مستەفا كەسيكى توندو حەزىشى بە موحازەفەيه. باگراوندىكى مێژووى و پۆشنبرى گەورەى هەيه. زمانزان و گوردى زانىكى بە توانايەو نوسەريكى بەهێزەو لە هەربوارێكدا نوسيبێتى، بەهاى ئەكادىمى خۆى هەيه. لەوانەيه كە رقى لە شيعرەو لەگەل شاعىرەكان خۆشى نايەت.

كەسيكى سادەو ساكارە زۆربەى جار بە شەروال و كراسيەك يان قاتێكى پێشمەرگانە وە دەرەكەوێت و جوتێك كاله يان پىلاوى لە پىدايه. هەرچەندە كەسيكى دنيا دیدەيهو بەشى زۆرى ولاتانى دیو، بەلام زۆر بەكەمى بايەخ بە ئەتەكێت دەدات و جگەرە خۆريكى

پله یه‌کیشه. نه‌وشیروان مسته‌فا به‌وه ناسراوه که‌سیکی دل ره‌قه له مملانی‌دا و چه‌ندین رودای کوشتنی ده‌خړته پال، وه‌کو رودای پشت نی‌شان و کوشتنی وریاو کوشتنی کو‌مونیسته‌کانی سلیمانی. خالی به‌هی‌زی نه‌وده‌یه که سه‌رکرده‌یه‌کی کاریزمیه‌و هه‌موو سیفه‌تیکی سه‌رکرده‌ی کاریزمی تیدایه. نه‌وشیروان مسته‌فا به‌بی نه‌وه‌ی پاره به‌خشی‌ت، ته‌نانه‌ت بی نه‌وه‌ی به‌رژه‌وه‌ندی نه‌وانه‌ش بی‌ار‌یز‌یت که له‌گه‌لیدان، خه‌ل‌گی‌کی زور باوه‌ریان پی‌یه‌تی و دوی ده‌که‌ون ته‌نانه‌ت ناماده‌شن له پیناویدا خویان به کوشت بدن. به‌تایبه‌ت نه‌وانه‌ی سال‌نیک له ناو پېشمه‌رگه‌و حیزبدا له‌گه‌لیان ژیاون. وه‌ک وچون له‌ناو گه‌نجاندا که‌سیکی کاریگه‌رو سه‌رنج راکیشه، به‌هه‌مان شی‌وه‌ش له‌ناو پېشمه‌رگه‌دا که‌سیکی کاریگه‌رو سه‌رنج راکیشه‌و به‌شی زوری نه‌و پېشمه‌رگانه‌ی که له‌گه‌لیدان، ته‌نها له‌به‌ر خودی که‌سی‌تی نه‌و، پشتگیری گو‌ران ده‌که‌ن و ناماده‌یشن له‌گه‌لیدا بچه‌نه ناو ناگره‌وه. نه‌وشیروان مسته‌فا زیاتر گرنگی به‌وه دده‌ت، که نه‌وه‌ی له می‌شکیدی‌یه به‌سه‌ر کو‌مه‌لگه‌دا جی‌به‌جی بکات. زور به‌که‌می چاوی له‌وه‌یه ناینده‌ی سیاسی خو‌ی بی‌ار‌یز‌یت. راستیه‌که‌ی نه‌و له پیناوی نه‌و بیرۆکه‌یه‌ی که هه‌یه‌تی.وازی له به‌رزترین پو‌ستی حیزبی هی‌ناو ده‌سه‌لات وپاره‌ی زور زه‌وه‌نده‌ی حیزب و حکومه‌تیشی ره‌تکرده‌وه، که بی‌گومان نه‌گه‌ر بی‌ویستایه، ده‌یتوانی جگه له جی‌گه‌ی تاله‌بانی، هه‌موو جی‌گه‌یه‌ک هه‌ل‌ب‌ز‌یر‌یت خاوه‌نی هه‌موو ده‌سه‌لاتیک بی‌ت که خو‌ی هه‌زی لی بکات. به‌لام خالی لاوازی که‌سی‌تی نه‌وشیروان مسته‌فا، نه‌وه‌یه که‌زور جار موحازمه‌ی سیاسی گه‌وره ده‌کات و له‌و موحازمه‌کردنه‌شدا سه‌رکه‌وتوو ناب‌یت. به‌واتایه‌کی دیکه، له زور قو‌ناغی سیاسی هه‌ستی‌ارداخه‌م‌ل‌اندنه سیاسی‌ه‌کانی راست دهرناچن. هه‌ربه‌و هۆیه‌شه‌وه گه‌لیگ جار خه‌ون وپه‌رژه‌کانی شکستی‌ان هی‌ناوه.

بۆ نمونه: له سالی(۱۹۸۶)دا، به بیرۆکه‌ی نه‌و، پاسداری ئیرانی به‌چاوساغی پېشمه‌رگه هی‌نرایه سه‌ر که‌رکوک و بیر نه‌وته‌کان که‌رکوک ته‌فانده‌وه، به‌و نامانجه‌ی حکومه‌تی عی‌راق ناچار به مو‌قاو‌م‌زات بکات. به‌لام نه‌م رووداوه نه‌نقالی به‌دوادا هات. له سالی(۱۹۸۸) له کاتی په‌لاماردانی سه‌رکر‌دایه‌تیدا له سه‌رگه‌لوو، نه‌م جار‌ه‌ش به بیرۆکه‌ی نه‌و، ئیران په‌لاماری هه‌له‌بجه‌ی دا، به‌و نامانجه‌ی فشار له سه‌رکر‌دایه‌تی که‌م بی‌ته‌وه. له سالی(۱۹۹۱)کو‌مه‌له‌ی ره‌نج‌ده‌رانی هه‌له‌وه‌شاندوه، به‌و نامانجه‌ی که خو‌ی بی‌ته‌ سکر‌تیری ته‌واوی یه‌کی‌تی. له‌م بیرۆکه‌یه‌شدا سه‌رکه‌وتوو نه‌بوو. له سالی(۲۰۰۵) پېشنیاری هه‌له‌ب‌ز‌اردنی مه‌له‌بنده‌کانی کرد، به‌و نامانجه‌ی باله‌که‌ی زوری‌نه‌ی مه‌له‌بنده‌کانی بی‌اته‌وه. له‌و

هه‌لێزاردنه‌شدا شکستی هێنا. ئێستا هاتنه‌ دهره‌وه‌ی له‌یه‌کێتی و دروست کردنی لیستی گۆران و جیاکردنه‌وه‌ی یه‌کێتی بۆ دووبال(بالی ریفۆم و خه‌تی گشتی)، دوایه‌مین پرۆژه‌ی سیاسی نه‌وشیروان مسته‌فایه، که له (٢٥/٧/٢٠٠٩) دا ئه‌نجامه‌که‌ی دهرده‌که‌وێت.

به‌ره‌م سالح

به‌ره‌م سالح به‌ پێچه‌وانه‌ی نه‌وشیروان مسته‌فاوه، کوری خێزانیکی بۆر جوازیی شاری سلێمانی یه‌وه. به‌ په‌روه‌رده‌یه‌کی ناسک و له‌ژێر چاودێریدا به‌بهر هاتوه. وه‌کو سلێمانیه‌کان ده‌لێن ئه‌و(مندالی عه‌قاریه) به‌ره‌م سالح له‌دایک بووی سالی (١٩٦٠) ه. واته‌ شانزه‌ سال له‌ نه‌وشیروان مسته‌فا بچو‌کتره. راستیه‌که‌شی، ئه‌و کاته‌ی که به‌ره‌م سالح له‌ ته‌مه‌نی (١٨) سالی‌دا که‌لکه‌له‌ی سیاسه‌ت که‌وتۆته‌ سه‌ری، کاریگه‌ر بووه‌ به‌و قوتابخانه‌ سیاسیه‌ی که‌نه‌وشیروان مسته‌فا رابه‌رایه‌تی ده‌کرد. بۆیه‌ ده‌کرێت که به‌ره‌م سالح به‌مندالێکی هه‌لگه‌راوه‌ی قوتابخانه‌ی نه‌وشیروان مسته‌فا سه‌یر بکه‌ین.

به‌ره‌م سالح هه‌رچه‌نده‌ پۆز یک له‌ پۆزان له‌شاخ پێشمه‌رگایه‌تی نه‌کردوه، به‌لام له‌ ته‌مه‌نی (١٨) سالی‌داو ئه‌و کاته‌ی له‌قوناغی شه‌شه‌می ئاماده‌یی‌دا ده‌بی‌ت له‌سه‌ر په‌یوه‌ندی به‌ رێکخسته‌ نه‌نیه‌کانه‌وه‌ ده‌ستگیر ده‌کرێت و به‌ که‌له‌پچه‌ کراوی تاقیکردنه‌وه‌ی شه‌شی ئاماده‌یی ده‌کات و یه‌که‌می باکووری عێراق ده‌بی‌ت. باوکی به‌هۆی ناسراوی زۆریه‌وه‌ له‌ناو ده‌وله‌تدا، ده‌توانی‌ت له‌ زیندان ده‌ریبه‌ی‌نی‌ت. بۆ دوورخسته‌وه‌ی‌شی، به‌خێرای پهلوانه‌ی به‌ریتانیای ده‌کات. به‌ره‌م سالح له‌به‌ریتانیا خوێندنی ماسته‌ری له‌ بواری (ئه‌ندازیاری مه‌ده‌نی و بینا) له‌زانکۆی(کاردیف) ته‌واو ده‌کات و دکتۆراش له‌ بواری (ئامار و کۆمپیوته‌ر) له‌ زانکۆی(لیشه‌رپول) ته‌واو ده‌کات. پاشان ده‌ست ده‌کات به‌ کاری ئه‌ندازیاری له‌ چه‌ند کومپانیایه‌کی ئه‌وروپی. به‌ره‌م سالح ئه‌و کاته‌ی له‌ به‌ریتانیا بووه، په‌یوه‌ ندیی نزیکه‌ی له‌ گه‌ل ئیبراهیم ئه‌حمه‌د په‌یدا کردوه‌ و تیکه‌لاهۆی خێزانه‌که‌ی بووه. ئه‌و تیکه‌لاهۆیه‌ هه‌م سودی پێگه‌ یاند و هه‌م زیان. چونکه‌ به‌ هۆی ئه‌م تیکه‌لاهۆیه‌وه‌ له‌نزیکه‌وه‌ که‌وته‌ ژێر کاریگه‌ری ئه‌زمونی سیاسی ئیبراهیم ئه‌حمه‌دو له‌ تاله‌ بانیش نزیک بووه‌وه. به‌لام له‌ هه‌مان کاتدا ئه‌م نزیک بونه‌وه‌یه‌ بووه‌ هۆی دروستبوونی کیشه‌ی کومه‌لاهیه‌ تی له‌گه‌ل بنه‌ماله‌ی ئیبراهیم ئه‌حمه‌د تانیستاش، ئه‌م مه‌سه‌له‌یه‌ وه‌ک ورفێکی شه‌خی له‌ نیوان هێرۆ ئیبراهیم خانمی یه‌که‌می عێراق و به‌ره‌م سالحدا ماوه. له‌گه‌ل ئه‌ وه‌ شدا به‌ره‌م سالح جێگه‌ی متمانه‌ی زۆری تاله‌بانیه‌، هه‌ر به‌و هۆیه‌شه‌وه‌ داوای لی‌ کرا ده‌ستبه‌رداری

كارهكەى بىت و بچىتە ئەمەرىكا لە جىگەى دە محمد ساپىرى نوپنەرى يەككىتى لە ئەمەرىكا دەست بەكار بىت. بەرھەم سالى لە سالى () لە ئەمەرىكا نوپنەرايەتى يەككىتى لە ئەمەرىكا گرته دەست. لەو ماوەىدا توانى تۆرپكى پەيوەندى بەھىز لەگەل كەسايەتییە ديارەكانى ئىدارەى ئەمەرىكا دروست بكات، بە جۆرێك كەلە ناوەندى برپارى ئەمەرىكا، چەندىن دۆستى گرنكى بۆ يەككىتى پەيدا كرد. پەيوەندى ئەمەرىكى يەككىتى لە سەردەمى بەرھەم سالى دا گەشەى گرنكى بە خۆو بىنى، كەبوو جىگەى سەرسامى تالەبانى. قۇناغى خۆ پىگەياندى بەرھەم سالى لە ئەمەرىكاو دەستى پى دەكات، ئەو توانى لە ئەمەرىكاو وەكو رەمزىكى سياسى خۆى پىشانى دىپلوماتكارەكانى ئەمەرىكا بدات و بىتە جىگەى متمانەيان. بەدواى ئەمانەدا، تالەبانى كەوتە سەر ئەو برپاوەى كە بەرھەم سالى لە ئەمەرىكا ئەوەندە گەورە بوو، كە ئىدى لە كوردستان پىوېستى پى يەتى لە پال خۇيدا بىت. بۆ ئەم مەبەستەش، بەرھەم سالى ھىنرايەو وەكو كرايە سەرۆكى حكومەت. لەمەشدا نەوشىروان مستەفا پالېشتى كرد، بەلام ھەر زوو نەوشىروان مستەفا لى دېدۇنگ بوو و ئومىدى پى نەما. نەوشىروان مستەفا تىگەيشت كە بەرھەم سالى لەگەل ئەو پەرۆزە سياسىيەدا يەك ناگرىتەو، كەئەو پلانى بۆ داناو. بۆيە ھەر زوو لى كەوتە تەقە. بەرھەم سالى لە كۆنگرەى يەكەمى يەككىتى لە سالى (۱۹۹۱) بوووتە ئەندامى سەرگردايەتى ولە كۆنگرەى دووهمى يەككىتى، بەپى ھەلېژاردن لەلايەن مام جەلالەو وەكو ئەندامى مەكتەبى سياسى دەست نیشان كرا. دكتۆر بەرھەم خاوەنى چەند سيفەتێكى بەھىزى كەسەيتىيە. ئەو زمان زان و دىپلومات و وتار بىژىكى گەورەيە. پەيوەندىيە دىپلوماتىيەكانى بەتايبەتى لە ئەمەرىكا، لەھەموو سەرگردەكانى دىكەى يەككىتى زياترە. ئەو زياتر دىيەوئەت وەكو سەرگردەيەكى جىھانى ناسراو دەرېكەوئەت، نەك وەك سەرگردەيەكى لۇكالى، كە سنورى ناسىنى لە جوار چۆو ھەرىمى كوردستاندا تىنەپەرپەت. بەرھەم سالى سياسىيەكى چوست وچالاک و خوین گەرمە و بەزوويى دەچىتە دلى خەلکەو. بە پىچەوانەى نەوشىروان مستەفاو، كەسێكە زۆر بايەخ بە ئە تەكىت دەدات، بۆ نمونە: رۆژانە دووكات ژمىر وەرزش دەكات بۆ ئەو جەستەى تىك نەچىت. ھەروەھا لەسەر شىوازی ئەمەرىكى ستافى كارى رېكخستوو و بە بەرنامە سەردان و كارەكانى دەكات بۆ نمونە: بە پى خستەى كار، سەردان و دەرچونەكانى رېك دەخات و بۆ ئەم مەبەستەش ستافىك لەگەلیدا كارەكانى بۆ راپى دەكەن. بەپىچەوانەى نەوشىروان مستەفاو، كە كەسێكى خاكىيە و زۆر گوێ بەستافى

كارو بهرنامه‌دانان نادات. له زۆريه كاتدا، هاورپكانى له‌ده‌دورى دانىشتوون. ئه‌وه‌ى كه له‌به‌ره‌م سالت دا ده‌بينرپت، كه‌سيكى خاوه‌ن تموچه وخواستى كه‌وره كه‌وره‌ى هه‌يه. له پيش هه‌مووشيانه‌وه خواستى كه‌يشتن به‌كه‌سيى ژماره‌يه‌ك له كوردستاندا. به‌م پى‌يه، ته‌نها تاله‌بانى ئه‌و كه‌سه‌يه كه نابيت ملمانپى بكات، چاويشى له‌وه‌يه كه له داهاتودا ببيت سهركرده‌ى ژماره‌يه‌ك له ناو حيزب و حكومه‌تدا. هه‌ريويه ناچيئه ئه‌و پرؤژانه‌وه كه له ئامانجه‌كه‌ى دوورى ده‌خه‌نه‌وه. به‌ره‌م سالت كه سالانيك له‌ناو ژماره قورسه‌كانى مه‌كته‌بى سياسيدا ديار نه‌بوو. ئيستا ورده ورده خه‌ريكه رپگه‌كه‌ى بؤ پاك ده‌بيت‌ه‌وه. به‌تايبه‌تى دواى چونه دهره‌وه‌ى نه‌وشىروان مسته‌فاو بالى ريفؤرم، ئيستا دواى تاله‌بانى وه‌كو قورسترين ژماره ده‌بينرپت. به‌ره‌م سالت هه‌رچه‌نده له حيزبپكى سؤسيال ديموكرات دايه، به‌لام له ناخدا بپاويكى ليبراله. له‌گه‌ل ئه‌وه‌شدا زؤر به‌باشى ئاگادارى چونه پيشه‌وه‌و ملمانپى ناوه‌گيه‌كانى خويه‌تى و نايه‌ويت به هيج شي‌وه‌يه‌ك له‌و بازنه‌يه بيت‌ه دهره‌وه، كه ده‌يگه‌يه‌نيئه ئامانجه كه‌وره‌كه‌ى.

گرفتى كه‌وره‌ى به‌ره‌م سالت له پيشتردا ئه‌وه بووه، كه به‌هوى نه‌بوونى خه‌باتى شاخه‌وه ئاستى قبولكردى له‌ناو جه‌ماوه‌رى مه‌لئه‌نده‌كان و هيزى پيشمه‌رگه‌دا وه‌كو بپويست نه‌بوو. ته‌نانه‌ت له‌لاى بالى مام جه‌لاليش، به‌لام له‌م هه‌لبزارنده‌دا زيره‌كانه كارى كردو هه‌لمه‌تى هه‌لبزارنده‌كانى قؤسته‌وه بؤ چه‌سپاندى هه‌يمه‌نه‌و شه‌خسيه‌تى خوى به‌سهر رپكخستن و نؤرگان و دامو ده‌زگاكانى يه‌كيتيه‌وه. هه‌ر بويه به‌ره‌م سالت هه‌لمه‌ته‌كه‌ى له‌سهر قورساى كه‌سيى خويى بونىاد ناوه‌و پؤسته‌رو لافيه‌كانى بانگه‌شه‌ى هه‌لبزاردى له پاريزگاي سليمانيدا، هه‌موو به‌ويئه‌ى خويه‌وه بلاوكردؤته‌وه. رازيكردى ده‌نگه‌ر به‌ده‌نگدان به يه‌كيتى، له سهر بنه‌ماى كه‌سيى ده‌به‌ره‌م، به‌شيكه له‌و پرؤسه‌يه‌بى كه ده‌يباته پيشه‌وه و ده‌يكاته سهركرده‌ى ژماره‌يه‌ك له سليمانيدا. به‌مه‌ش گورزى كوشنده‌ى دا له پيگه‌ى هاورپكانى له مه‌كته‌بى سياسى، چونكه واده‌رده‌كه‌وت كه‌جه‌ماوه‌ر به‌ره‌م سالت يان قبوله له ناو مه‌كته‌بى سياسيدا. له كاتيكد ئه‌وانى ديكه‌يان بؤ دهره‌وى سليمانى نارد. به‌رز كردنه‌وى ويئه‌ى ده‌ به‌ره‌م ديارده‌يه‌كى نوپى ناو يه‌كيتى نيشتمانى كوردستانه، له كاتيكد به‌درپژايبى ميژووى يه‌كيتى ئه‌وه ته‌نها ويئه‌كانى تاله‌بانى و كؤسره‌ت ره‌سول بوون، كه به‌رز ده‌كرانه‌وه له‌م هه‌لبزارنده‌دا ويئه‌ى كاره‌كته‌ريكى سياسى ديكه جياواز له هه‌موومان ديئه پال ويئه‌كه‌ى تاله‌بانى و كؤسره‌ت

رهسول، نهویش وینهی بهرهم سالتخه. نهمش بهو مانایه دیت، که بهرهم سالتخ نهونده
 متمانهی به خوځیهتی، که دهیه ویت له گهمه که ی نه مجاردها، قومار له سهر که سیتی خوځی
 بکات. بهرهم سالتخ که سیکی پروو خوځو موحامیل و دهستکراوویه. نهوهی که له کارهشدا
 هاوکاری بووه، نهو پاره زورهی حیزبه که له بهر دهستیدایه و دریغی ناکات له بهخشیني به
 کهسانی نزیك و دهوړوبه ری د. بهرهم نیستاشی له گهلدا بیت، خوځه ویستری سهرکردهی
 یه کیتیبه له ناستی جه ماوهریدا وهه ریبه که و بهشتیکی سهرسامه. ههنديک به زیره کیه که ی
 وهه نديکیش به پروو خوځشیبه که ی ههنديکی دیکه ییش به دهستکراوویه که ی. له گهل هه موو
 نهوانه شدا، وهک نهوشیروان مستهفا نه بوووته سهرکردهیه کی کاریزمی وسیفاتی سهرکردهی
 کاریزمی تیدا نییه. خالی به هیزی که سیتیبه بهرهم سالتخ نهویه، که خاومنی وتار بیژیکی
 به هیزوو کاریگهره و ده توانیت قه ناعهت به بهرام بهرکانی بکات. سهره پای نهوانه، که سیکی
 کراوه له سهر خوځیه و قبوئی جیاوازی دهکات. بهلام خالی لاوازی نهویه، که ناتوانیت نهو
 به لیئانه ی دهیاندات، جیبه جیان بکات. له مهشدا پاساوی نهویه که نهو که سیکه
 به ته نیایه و شهره که ی بهر ده میشی، شهریکی قورسه. نهمش کاریگهری سلبی
 له سهر متمانهی نهو دروست کردووه له ناو نهو جه ماوهردها، که پیشت ناسیویانه. بهرهم
 سالتخ که زار دهکاته وه، زیاتر له سیاسیه که ده چیت که له ولایتیکی نهو روپی بزی. نهو
 خوازیاری سهر وهری یاسا و دهست وهر نه دانی حیزب وئازادی شه خسی و بهر ده پیدانی
 دیمو کراسی و رای جیاوازو هه موو نهو شته جیاوازی یانه یه، که مروف ئاواتی بو ده خوازیت.
 بهلام ده توانیت که مترین جووله بکات بو به ده یه تانی نهو نامانجان. سیفه تی هاو بهش له
 نیوان بهرهم سالتخ ونهوشیروان مستهفا دا، نهویه که هه ردو وکیان پراگماتین و به پیی
 واقع و بهر زه و مندی سیاسی، مامه له دهکن. بهلام جیاوازی جه وهه ری نیوانیان نهویه،
 که نهوشیروان مستهفا دهیه ویت نهو جوړه بیرکر د نهویه سهریخات که له میشکیدایه.
 پیگه ی شه خسی خوځی دهکات. نهوشیروان مستهفا له پیناوی سهر خستنی نهو بیر و که یه ی که
 هه یه تی، وازی له جیگری سکر تیر و هه موو پله و پایه یه که هینا. بهلام بهرهم سالتخ له
 پیناوی چوونه پی شه وهی خویدا، ههنديک جار ده چیت ههنديک هاو په یمانیه وه که بو
 خویشی له ناخی دل وه پئی خوش نی یه جیاوازیه کی دیکه ی نیوانیان، نه زمونی سیاسیه.
 نهوشیروان مستهفا خاومنی نهو مونو نیکی دووړو دریژی سهر که وتن وشکست و پیکه وتن و
 مفاو هزات و نا کوکی و مناوهریه و شار مزاییه کی باشی هه موو قوئاغه میژو و ییه کانه و به هو ی

ژيانىيەو، لە ناو شۆرشدە شارەزايى لە بارى كۆمەلايەتتى و سايكۆلۇژيى كۆمەلگە ھەيە. لە كاتىكدا بەرھەم سالتج سىياسىيەكى بېگەپشتووى ناوھونەرى دىپلۇماتىيى ئەوروپى و ئەمەريكيەو كەمتر شارەزايى لە تايبەتمەندى كۆمەلايەتتى وتەنانەت سايكۆلۇژيىاى حيزبەكەى خۆيشى ھەيەو كەمترين ھەلگشان و داكشاني بينيوە. لەكاتىكدا نەوشىروان مستەفا خاوەنى سەرکەوتنى گەورەو كۆستى گەورەشە لە ناو شۆرشدە. لەگەل ھەموو ئەمانەشدا، نابىت ئەوئەمان لە بىر بچىت كە لە پشتى بەرھەم سالتجەو، دووگۆلەكەى بنەپەتتى وەستان، كە تا رادەيەك يارىيەكەى ناھەسەنگ كردووە بەرامبەر بە نەوشىروان مستەفا. ئەويش دەسلەت و پارەيە. كە يەكەميان خۆى لە بوونى تالەباني دەبينىت لە پشتيەو دووهميشيان خۆى لەو بودجە زەبەلاحەى بەردەستى يەكيتى و پارتى و دەبينىتەو، كە دريغيان لە بەخشيەنەويدا نەكردووە.

موفاجەئەى نەوشىروان مستەفا

نەوشىروان مستەفا ھىشتا موفاجەئەى زۆر لە ھەگبەيدا ھەيە كە نيشانى يەكيتى و پارتى بدات. تا ئىستا سەرکەوتوو بوو لەو قۇناغە بەنديەى كە بۆ كەشف كردنى سىجەرەكانى خۆى دايرشتوو، بۆ ئەم مەبەستەش ئىستا نەوشىروان مستەفا باس لە موفاجەئەى پيش ھەلئەزاردن دەكات كە ھىنانە دەرەو (۸۰۰۰) پيشمەرگەيە كە لە ريزەكانى فەرماندەيى يەكيتى و تەنانەت باس لەو ھەش دەكرىت كە موفاجەئەى دواى ھەلئەزاردنىشى ھەيە. ئىستا كۆسەرت رەسوڵ لە نيو كانديدەكانى لىستى كوردستانيدا، نزيكەى (۲۰) كانديدى ھەيە، ھەر رۆژىك كۆسەرت رەسوڵ لە ناو يەكيتيدا ھەست بە نىگەرانى بكات، ئەو كات كوتلەكەى لەپەرلەمان دەچىتە پال فراكسيۆنى گۆرپان و بەو ھەش دەتوانىت ھاوكيشەى ھەموو ھەلئەزاردن و رېكەوتنە ستراتىژيەكەى نيوان يەكيتى و پارتى بگۆرپت.

نه‌وشیروان مسته‌فا، برپرسی کوشتارگه‌کانی شاخ بووه

سه‌ردهشت همه سالح

رپی‌فرۆم، نه‌گهر بۆ چاکسازی بکړئ، پېشکه‌وتنی زوړ فراهه‌م ده‌کات، به پېچه‌وانه‌شوه نه‌گهر بۆ به‌رژه‌وندی تاك و گرووپ بېت له‌سه‌ر حسابی گشتی، نه‌وا گورزیکی کوشنده‌یه و نه‌نگاوکی مه‌تریسیداره که به‌ره و دیکتا توّری نه‌نگاوی ده‌نیت. له‌کوردستان و له ئیستادا رپی‌فرۆم بۆته سه‌رباس و وپړدی سه‌ر زمان، ئایا نه‌وه‌ی که ئیستا هه‌یه، پیره‌وه راسته‌قینه‌که‌ی گرتوته به‌ر یاخود ته‌نها به‌رگیگه بۆ چه‌واشه کاری کراوته به‌ر؟ هه‌لبه‌ت وه‌لامدانه‌وه‌ی، نه‌م پرسیاره، به‌لئ و نه‌خیر ده‌بیت، به‌لام نه‌گهر بلئ، کئ و چوون؟. له‌م راپورته‌دا ده‌چینه به‌رده‌رگای پرسیاره‌کان و به‌شرۆقه کردنی ورد هه‌ول ده‌ده‌ین که وه‌لامیک به‌ خوینه‌ران بده‌ینه‌وه. ئیمه پیمان وایه ئیستا له‌کوردستاندا رپی‌فرۆم هه‌یه، به‌لام هه‌رزیه و کامل نییه. بۆ وه‌لامی به‌لئ پرسیاره پېشومان، ئیستا ده‌بینریت چ حیزب یان حکومه‌ت ده‌ستی کردووه به‌ گوږان، به‌لام به‌داخه‌وه له ئاستی پېویستدا نییه، له‌گه‌ل نه‌وه‌شدا مادام هه‌یه ئومیدیکه.

نه‌گهر وردتر سه‌یر بکه‌ین گوږان له ناو حیزبدا زیاتر ده‌ستی پیکردووه، به‌تایبه‌ت یه‌کیتی نیشتمانی کوردستان. رپی‌فرۆم، له‌کوردستاندا ده‌میکه بوونی هه‌یه، نه‌نگاوانی به‌ره و دیموکراسی که‌له‌دوای راپه‌پینه‌وه له هه‌لبژاردنی سالی (۱۹۹۲) وه هه‌تا ده‌گاته نه‌مپو، خو‌ی له خۆیدا رپی‌فرمیک گرنکه، هه‌روه‌ها نه‌گهر بکه‌رپینه‌وه سه‌ر یه‌کیتی که هه‌میشه له‌گوږاندایه، باشر بلّین سه‌رچاوه‌ی رپی‌فرۆم و گوږان له ناو یه‌کیتییه‌وه هه‌لقولاوه و هه‌لده‌قوئ، که می‌زووه‌که‌شی هه‌ر له سه‌ره‌تای دروست بوونییه‌وه بووه، دیارترین رپی‌فرۆم له ناو یه‌کیتیدا (پشکو نه‌جمه‌دین) ده‌یگیرپته‌وه بۆ ئالای شو‌رش، که مه‌لا به‌ختیار کارگیر ی مه‌کته‌بی سیاسی ئیستای یه‌کیتی سه‌رکردایه‌تی کردووه بۆیه لی‌ره‌دا ده‌کړئ بلّین نه‌وانه‌ی ئیستا بانگه‌شوی نه‌وه ده‌که‌ن که گوايه نه‌مانه داینه مۆ دروستکه‌ری رپی‌فرۆمن، نه‌و به‌رگه ده‌گریته‌وه که‌به‌ناوی رپی‌فرۆمه‌وه کراوته به‌ر، واته سه‌رپنه‌وه‌ی می‌زووی رپی‌فرۆمه‌و چه‌واشه کردنی راستیه‌یکانه. نه‌مه جگه له‌وه‌ی له سالی ۱۹۹۴ به‌دواوه یه‌کیتی نیشتمانی کوردستان

له دەر وازه‌کانی شه‌ری ناو‌خۆ، پرۆژه‌یه‌کی فراوان و هه‌مه‌ لایه‌نه‌ی دا‌رشت و پێش‌ک‌ش کرد بۆ جیا کردنه‌وه‌ی حیزب و ده‌سه‌لات و به‌ دامه‌زراوه‌ کردنی ده‌سه‌لات، به‌لام له به‌ر هه‌ر هه‌لو مه‌رجێک بووه‌ سه‌ری نه‌گرت. ریف‌رۆم که‌ نا‌ر‌استی له‌ سه‌ره‌تا که‌یه‌وه‌ بێت ئه‌وا بنا‌غه‌یه‌کی له‌ رزۆکی هه‌یه‌و هه‌نگاو ده‌که‌ بۆ وه‌رگرتنی پۆست و بر‌دنه‌وه‌ی کورسییه‌، که‌ ئاینده‌که‌شی نا‌رۆشنه‌. سه‌باره‌ت به‌وه‌ی که‌ هه‌ندی‌ک به‌به‌کاره‌ینانی ناوی ریف‌رۆم ده‌یان‌ه‌و‌ی به‌شه‌قام بلێن که‌ ئێمه‌ گۆ‌ر‌ان‌کاری و چاک‌سازی و شه‌فافیه‌ت ده‌که‌ین، ئایا ئه‌وانه‌ی که‌ له‌ سه‌ره‌تا وه‌ ناوه‌راست بووین، دا‌خۆ مه‌به‌ست و مه‌رامه‌کانیان چی ده‌گری‌ته‌وه‌؟ ئایا ئه‌مه‌د‌ژی حه‌قیقه‌تی چه‌مه‌که‌که‌ش نییه‌؟ دکتۆر فو‌ناد مه‌ع‌سوم کارگێ‌ری مه‌کته‌بی سیاسی یه‌کی‌تی نیش‌تی‌مانی کور‌دستان‌ده‌لی: ئه‌و بانگه‌شه‌یه‌ ته‌نها بۆ مه‌رامی شه‌خ‌سی و تایبه‌تییه‌، جگه‌ له‌وه‌ی که‌ بۆ کورسی و پۆست هی‌چی دی‌که‌ی نییه‌. گۆ‌ر‌ان ئه‌گه‌ر بک‌ری له‌ ناو یه‌کی‌تیدا ده‌ک‌ری ئه‌وانه‌ی که‌ چونه‌ته‌ دهره‌وه‌ی یه‌کی‌تی ئی‌ستا بانگه‌شه‌ی ریف‌رۆم ده‌که‌ن، ر‌است نا‌که‌ن وه‌ه‌رگیز له‌گه‌ڵ گۆ‌ر‌انی‌شدا نه‌بوون. دکتۆر سه‌روهر عه‌بدول‌ر‌حمان مام‌و‌ستای زان‌کۆی سلێ‌مانی ده‌لی {گۆ‌ر‌ان له‌ناو یه‌کی‌تیدا ده‌ک‌ری، له‌دهره‌وه‌ی ئه‌مه‌ جگه‌ له‌ تاو دانی ئه‌س‌پ بۆ گه‌یشتن به‌ ده‌سه‌لات هی‌چی تر نییه‌} حه‌مه‌ی حه‌مه‌ سعید به‌ر پ‌رسی مه‌ل‌به‌ندی هه‌له‌بج‌ه‌ی یه‌کی‌تی هه‌مان بۆ چونی هه‌یه‌، که‌ ریف‌رۆم و گۆ‌ر‌ان له‌ ناو حیزب بنه‌ما‌کانی سه‌رکه‌وتنی زیاتره‌ وله‌ دهره‌وه‌ مه‌حاله‌ سه‌ر بگ‌ری‌ت {ئێنه‌ سه‌ر ئه‌وه‌ی ریف‌رۆم بۆ گۆ‌ر‌انی سی‌سته‌م + ده‌سه‌لات پ‌ی‌وی‌ستی به‌ ج‌ییه‌، ئه‌وا ده‌بێت ئه‌و ر‌استیه‌مان له‌ به‌ر چاو ب‌یت، که‌ ریف‌رۆم بۆ ئه‌و مه‌به‌سته‌ واته‌ گۆ‌ر‌ینی سی‌سته‌م، پ‌ی‌وی‌ستی به‌سه‌دان بیرومه‌ندو فه‌یله‌سوف و سه‌دان دکتۆر و پ‌س‌پۆر له‌ بو‌اره‌کانداو پ‌رس و را و دیدی جیاواز هه‌یه‌، به‌لام ئه‌وه‌ی که‌ ئی‌ستا نه‌وشیروان مسته‌فا هه‌ندی ده‌یکه‌ن ته‌نانه‌ت باوه‌ر‌یشیان به‌دیالوگ نییه‌ چ ج‌ای رای جیاوازا!.

ئه‌و بیرمه‌ندان‌ه‌ی ده‌ب‌ین‌رێن قسه‌ له‌ پ‌یناو ر‌ێ‌بازه‌ ته‌موم‌زاییه‌که‌ی نه‌وشیروان مسته‌فا ده‌که‌ن بۆ گه‌یشتن به‌ ده‌سه‌لات به‌ ناوی ریف‌رۆمه‌وه‌، هه‌ر ئه‌وان که‌ پ‌یش‌تر ده‌سه‌لات‌دار بوون، ئه‌و کاته‌ی ده‌سه‌لاتیان هه‌بووه‌ هی‌چیان ئه‌وه‌ نه‌بوون که‌ ئی‌ستا جیاواز بن و مایه‌ی شانازیی بن هه‌تا خه‌لک و کۆمه‌ڵه‌ ب‌روا به‌وه‌ بکه‌ن، که‌ ئه‌وان به‌ فعلی چاک‌سازن. یه‌کی‌ک له‌ فه‌یله‌ سوف و بیر مه‌نده‌ دیاره‌که‌ی که‌ پشت‌گ‌یری نه‌وشیروان مسته‌فا ده‌کات و بانگه‌شه‌ی بۆ ده‌کات (عوسمان بانیمارانی) یه‌، ئه‌م که‌ سایه‌تییه‌ له‌ چاو پ‌یکه‌وتنی‌کدا ده‌ل، په‌شیمانم که‌ له‌ په‌رله‌مان بووم !!

ئايا چوار سال له پەرلەمان دەرڤەتېكى تيا نەبوو ئەم ئەندامە پەشيمانەى پارلەمان واز له پەرلەمان و موچه زۆرەكەى بهيتى؟!، له هەمووشى كۆمىدى تر ئەوويه ديسانەوه خۆى كانديد كردۆته وه بۆ پەرلەمان !.

ناوبىراو سەبارەت بەوهى ئەى دەوام دەكات له پەرلەمان؟ دەلى: ئەگەر غايب بين دەگيرين!!.

ئەم بير مەندە داخۆ ئەم قسەيهى له كۆى هينا بى و له ج ياسايەكدا كۆلاجى كردوو، لهكاتىكدا چوار سالە دەوام دەكات كەچى نازانى ئەندام پەرلەمان حەسانەى هەيه !!. لهلايهكى ديكهوه پرۆژەكانى ئەم گروپە ديارنين و تا ئىستا. هيجيان نەكردوو، تەنها ئەوان دىن كارو پرۆژەو خزمەت گوزارييهكانى حكومەت و يەكيتى و پارتى فيزەون دەكەن ونەيارو ناحەزەكان دژى ئەمانە كۆدەكەنەوه، بىگويەنە كەسايەتى، ئەوانەى قسە لەسەر حكومەت و يەكيتى و پارتى دەكەن، ئەوانە دەهيننە سەرکەنالهكانيان، بەتەنها رەخنەيهك رووپەرى پۆزنامەو راديۆو تيفييهكەيان داگير دەكات !. محەمەدى ملا قادر ئەندامى مەكتەبى سياسى پارتى ديموكراتى كوردستان دەلى: چونكە ئەوانە بى پرۆژەن و كارو خزمەت گوزاريان پى نيه، دىن كار لەسەر بى ئەهميهت كردنى ئيش و كارەكانى ئيمە دەكەن، كەلە راستيدا خەلك ئەو راستيهىيان بۆ دەرەكەوئيت و بەدەنگەكانيان وەلامى ئەوانە دەدەنەوه.

لهلايهكى ديكهوه نەوشىروان مستەفا ويستى پەردە لەسەر كارەكانى رابردوو هەلبەتەوه بۆ ئەوهى جەماوەر بەوه سەرقال بكات وپرۆژەو كارى ئەمانيان بير بجيتەوه هەتا كاتى هەلبژاردن، بەلام هەر زوو ووتەبىژى سياسى و چەند بەرپرس و كەسايەتتیهك ئەوميان بيمنەت كردو مەلا بەختيار ووتى: {ئەگەر گۆرە ئاشكراكانمان هەلنەدەنەوه، ئەوا ئيمەش گۆرە نهينيهكان ئاشكرا ناكەين}، لاى خۆشيهوه دكتور فوناد مەعسوم سەبارەت بەو هەولەى نەوشىروان وەك وەلامىك ووتى: {پيوسته كەس خۆى بەفريشته نەزانى}

حمەى حمە سەعيديش ئەوه دووبا ت دەكاتەوه: نەوشىروان مستەفا له كيشەكاندا، هەميشە رەشبين بووهو لەنيوهى كيشەكاندا مەيدانەكەى جيھيشتوو، ئەمەش له زۆر قۆناغى ميژووبى يەكيتى دا بە پووئى دەرەكەوت، و دواترينشيان نەفەس كورتى ئەم سياسەتەمەداريه له بەرامبەر ئەنجامى هەلبژاردنى مەلەبەندەكان، كە پيشنيازو تەنانەت بەرنامەى سەپنراوى خۆى بوو؟.

نەوشىروان مستەفا پىي وايە مەترسى لەسەر كوردستان نىيە، ئەمەش خەلكى تووشى شۆك كردو كەوتە بەر رەخنە، ئەندامىكى سەرگردايەتى يەكئىتى نەيوپىست ناوى ئاشكرا بكەين ووتى: ئەم قەسەيە لە حالەتئىكى ئاسايدا نەوتراوە، قەسە زۆر ھەلدەگرئ، تەنھا ئەو دەلئىم لە كاتئىكدا كە ئەو قەسەيەى كردوو، نەوشىروان (٣٠٠) پاسەوانى ھەيە، كەسيكى بېوھى وەك ئەو سى سەد پاسەوانى ھەبئ، ئىدى چۆن لە كوردستان مەترسى لەسەر نىيە. بەرلەوقەسەيەى نەوشىروان ئەوھشى راگەياندا كەمەكتەبى سياسى يەكئىتى وەك (مەجليسى قيادەى سەورەى بەعسە)، ئەم قەسەيەى نەوشىروان ناپەزايى لەناو لايەنگرانى خۆشيدا دروست كردو يەكئىك لە ئەندامانى سەرگردايەتى يەكئىتى ووتى: ئەگەر مەكتەبى سياسى مەجليسى قيادەى سەورە بئت، ئەوا نەوشىروان مستەفاش عيزەت دوورى بوو، چونكە بە پىي ئەو شوبھاندنە بېويزدانىيە خۆى ھەمان پىگەى ناوبراوى دەبئ.

كەسيكى نزيك لە كارەكانى كۆمپانىيەى وشەى نەوشىروان مستەفا پىي راگەياندين، كاك نەوشىروان متمانەى بەو ھاژو ھۆژەى دەورو بەرى نىيە، دەزانئ كە بۆ پۆست وپلە لئى ئالاون.

ئەو كەسە ووتيشى: ئەگەر كاك نەوشىروان بەم جۆرە بەبئ كەس تئى ناگاو كەس نازانئ بەتەماى چيە، ئەوا زۆرئىك لەلاينگرانى لە دەست دەدات.

بەخوئىندەوھمان بۆ قەسەى ئەو بەرپزە لە گەردەكەى نەوشىروان مستەفا قەسە گەلئىكى جيا وەردەگرئ كەلە زۆرياندا رەھەندى ديكە دئە ئاراو.

گرنگترين شت لە وقسانەدا دەردەكەوئت كە نەوشىروان كەسيكە لە خۆپازى، تەنانەت كەسە نزيكەكانيش نازانن بەتەمايى چيە !.

ئامازە بە قەسەكان وخوئىندەوھكان بۆ بينين و بىستەن و خوئىندەوھكان نەوشىروان بەرەوجيا لە ديموكراتىيەت دەروات، ھەندئ توندى و خۆبەزل زانينى ئەم كابرايە لەھەموو كەس بەزياتر بەبەرەو دىكتاتورى دەخوئىننەو، بەكارھىنانى نەوشىروان لە ھەمووشتئىكدا لەلايەن لايەنگرانىيەو پەنجەيەكى ديكە بۆ ئەو بۆچونە دريژ دەكەن، وەك لە زۆرئىك لەكەنالەكانيدا دەيبينين سەرى قەسو بنى قەسە يان دەلئىن (نەوشىروان ووتى: نەوشىروان وا دەلئ. نەوشىروان پىي وايە ھىوادارين ئاخىر خيڤيئت.

ئەو قسانەى پيشتەر ھەر لە بلاوكرەنەوھى ھەندئ نھيئى لە شەرى ناو خۆو شوبھاندنى مەكتەبى سياسى (ى. ن. ك) بەمەجليسى قيادەى سەورەو باسكردن لەوھى كەمەترسى لە

كوردستان نەماو و ھەندئ شتى تر،جگە لە سەرقال كوردنى خەلك و خو دزىنەو لە پرۆژە كانىانەو پر و پاگەندەى ھەلبژاردن ھىچى دىكەى نىيە.

سەبارەت بەوئى كە كتييى(خەون يان مۆتەكە) ى پيشكەش كردوو كە بەئەندازيارى شەرى ناوخوئ دەزانن، ئەندامىكى مەكتەبى سياسى يەكيتى ووتى: بەئى نەوشىروان ئەندازيارى شەرى ناوخو بوو، مەبەستى ئيمە شەرى ناوخو بوو لەشاخ، كەئەو بەر پرس بوو لە كوشتارەگاكان و دووريش نەبوو لە شەرى ناوخوئ دواى راپەرپن.

ھەروەھا ووتيشى: ئەو كابرەيە خوئ داووتە دەست كات وپۆزگار، ئەو لەسياسەت چۆتەوو پيش بىنى بۆ رووداوو پيش ھاتەكانى نىيە.

ووتيشى: نەوشىروان مستەفا ئەگەر خوئ بەو فرىشتەيە دەزانى كە دەست و پيوەندەكەى ئىدىعائى بۆ دەكەن، بۆ بەدىالۆك نايەتە پيشەو بەرامبەر بە بەرەى بەرامبەرى خوئ، بۆ ئامادە نىيە لەگەل كاك مەلا بەختيارى كارگيرى مەكتەبى سياسى يەكيتى لە سەر تەلەفیزیۆن دابنیشيت، وەك پيشتر مەلا بەختيار پيشعيازى كردبوو. تەنانەت ئەو پياو تە ئیستا كۆرپكى كراوئى بۆ جەماوەر نەگرتوو. كەسمان نەديوو ھىندەى نەوشىروان لە رەخنە بترسيت، ھەرگیز نەى وپراو پۆستىك وەر بگريت دەزانيت ئەو پايانەى بوئى دروست كراو لە ئەنجامى ئيشەكەيدا نامينن، چونكە دەرەكەوئیت توانائى جەندە، بۆيە دەترسئ پيش تريش يەكيتى كردووئەتى بەسەرۆكى پارلەمان، بەسەرۆكى حكومەت، بەلام ئەو نەى كردوو تەنانەت خوئى زۆر لەو پۆستانە بە گەورە تر زانیو، لەبەر ئەو ھۆكارەى باسەم كرد.

ئەو براىە دەيەوئیت تەنھا ئەمەركات، بەرپز مام جەلال بەو تەمەنەو بارە تەندروستەيەو كاردەكات و پۆست بەرپۆ دەبات، كاك كۆسەرەت ھەروايە، بەلام ئەم تاقانەيە، نابيت ئيش بكات.

دواپرسياركە لاىەنگرانى وئیمەش پيوستە بىكەيت، ئايا دواى ھەلبژاردنى پەرلەمانى كوردستان و بەدەست نەھينانى رپژەى پيوست لە پەرلەماندا لەلايەن لیستى(گۆرپان)و، وەك ھەموو پرۆژەكانى تر كاك نەوشىروان زویر نابيت و كوردستان جيبليت و ماوئى چەند ساليك روو لە ئەوروپا بكاتەو؟ ئەمە پرسيارپكە لە ئەزموونى چەندین پرۆژەى پيشووى كاك نەوشىروانەو سەرچاو دەگريت وپيوستى بە وەلامىكى جيديە، بەلام ئەم جارە وەلامەكان لەدەست سندوقەكانى ھەلبژاردن دايە.

بیدەنگى مام جەلال و بېنۇقرەيى ئىستى گۇران!!

تېكىدانەۋە خەلك

سەرەتاۋ مەملانى

چاۋدىرانى سىياسەتى يەككىتى نىشتىمانى كوردستان، لە سەرەتاۋ دامەزاندنىيەۋە،
ھەرودھا كادرو بەرپرسە بالاگانىشى، بەردەوام باسى ئەۋە دەكەن كە ئەۋەتەى يەككىتى
دامەزراۋە، مەملانى لە ناۋيا ھەر ھەبوۋە. مەملانىكان جىيا بوۋنەۋەشىيان لى كەۋتۇتەۋە،
ھەرودھا زۆربەى يەككىرتنەۋەكانىش لەگەل يەككىتى دا ئەنجام دراۋن. (يەككىرتنەۋەى يەككىتى
و سۆسىالست، يەككىتى و ئاللى شۆرش، يەككىتى شوراكان. ..تاد). ئەۋ پراستىيانە لە مېژوۋى
يەككىتىدا، ساغ بونەتەۋە. بەلام ئەۋەى ساغ نەبۇتەۋە، يان كت و مت نازانرى، پەگوۋ پىشەى
جىياۋونەۋەى ئىستى (كۆمپانىيائى ووشە) يە. ھەر لەبەر ئەم ھۆيە، بەشىكى خەلك،
بەتاپبەتەى نەۋەى دۋاى راپەرىن، يان ئەۋ خەلگانەى پىش راپەرىن كە دوۋرىون لە
پوداۋەكان، ئەمانە كەۋتونەتەژىر كاريگەرى پىرو پاگەندەى گۋايە رىفرۇم و، گۋايە دزايەتەى
گەندەلى و... تاد. ئەم خەلگانە، ئاگاپان لەۋە نىيە، سەردارانى كۆمپانىيائى ووشە، بىست سال
پىش ئىستا، لە ناۋ يەككىتىدا كەۋتونەتە مەملانى لەگەل سكرتېرى گشتى يەككىتى وزۆربەى
سەركردەكانى ئەۋ كاتە، دوۋرو نزيك باسى دەسەلات و گەندەلى و رىفۇرمىان ھەر
نەكردوۋە. چۈنكە ئەۋ دەمە يەككىتى لە بەرمەنگارى و پاشەكشەى عەسكەرى دا بوۋە، نەك
لەبەر دەسەلات. ئەمە راستىيەكەيە چاۋدىرانى سىياسى و بەرپرسانى يەككىتى،
لەچاۋپىكەۋتەنەكاندا پەيتا پەيتا دانىان پىاناۋە. مېژوۋى چارەكە سەدەى رابردوۋى
يەككىتىش، لەزۆر وپستگەى جىياۋازدا، ئەم راستى يە دەسەلىتى. بەۋردى خويىندەۋەى
كتىبەكانى (نەۋشېروان مستەفا ئەمىن) يش، بە پۇشنى ديدە جىياۋازەكانى لە ناۋ شۆرش و
لە دۋاى راپەرىن، باسدەكات، بەلام بە شىۋە شىۋازى پۇژنامە نوسىكى بەسەلىقە. نەك
ۋەكو بەناۋ ياداشتى چەند فەرماندەيەكى عەسكەرى و كادرى مامناۋەندى، كە مەگەر ھەر
خواۋ خۇيان بزانن، چەند راستىيەكانى مېژوۋيان شىۋاندوۋە چەندىش فەشەيان كىردوۋە.

رەگۈۋ پىشەى ناكۆكىەكان، ۋەكو گوتمان، رۆچۆتە مېژوۋى يەكېتى. بەداخەۋە، ناكۆكىەكان لە مېژوۋى يەكېتىدا زۆر بوون، بەلام كەميان لە سەر نوسراۋە. بەتايبەتى لەسەر سەرەتاي سەرەلدىنى ناكۆكى نيوان نەۋشېروان ۋە مام جەلال. ئەمەش زۆر زىيانى گەياندىۋتە مېژوۋى يەكېتى ۋەئەندامانى يەكېتى ۋە راي گشتى كوردستانىش. ھەر بۇيە، ئىستازۆرن ئەۋانەى فرېو دراۋن ۋە بە دروشمەكانى كۆمپانىيائى ۋوشە، لە خشتە براۋون. ئەۋەى زياتر ئەم جەۋاشەكارىيەى قول كىردە، ئەۋ پىرو پاگەندەنە نىيە كە كۆمپانىيائى ۋوشە بلالويان دەگاتەۋە. يان ئەۋەش نىيە ناۋ بە ناۋ كاژېك لە يەكېتى دەكەنەۋە. يا خود ئەۋ چەند وتارو چاۋپېكەۋتەنەش نىيە كە كۆمپانىيائەكەى ۋوشە لە تەلەفىزىيۇن ۋرۆزنامەكەياندا، پەخشان دەكەن. نەك ئەمانەنىيە، بەلكو بەشى زۆرى نوسىن ۋچاۋپېكەۋتن ۋە ھەۋالەكانيان، زىيانى پى گەياندىۋون. ئەۋەى كە لاي زۆرىنەى خەلك، بەتايبەتى ھېزە سىياسىيەكان ۋ نوسەرو خويىندەۋاران مايەى سەر سىرپمانەى دەنگى راستەۋخۆى سكرتېرى يەكېتى نىشتىمانى كوردستانە لە سەر گىرو گىرەكان، بەتايبەتى ھەر ھېچ نەبېت لە دۋاي دامەزراندنى كۆمپانىيائى ۋوشەۋ مەتەح كىردنى لىستى گۆران.

خەلك دەپرسى: بۇچى؟ سكرتېرى يەكېتى، دزايەتى حىزبەكەى دەكرى، دزايەتى سەرگردايەتى ۋخودى خۆيشى دەكرى، كەچى سكرتېرى يەكېتى ناۋ بە ناۋ بە ئاستەم قسەيەك دەكات، يان گلەيەك فرې دەدات؟ ئەم بى دەنگىيەى سكرتېرى يەكېتى، پەنگە لاي خۆى، سەرەنجامى ئەزمونىكى قولى بى لە سىياسەت ۋ دوۋبەرەكى، بەلام ۋەكو تر، ئەۋ بېدەنگى يە، لە چەندسالى رابردوۋدا، پۆزانە جەستەى يەكېتتيان ھىلاك كىردوۋە بە شىكى راي گشتيش ۋردە ۋردە بەھەلە دەبەن.

زال كىردنى رەۋش بەسەر سىياسەتدا

لە مېژوۋى سىياسەت ۋ ناكۆكى حىزبىيەتى داسىياسەت مەدارىك نادۆزىتەۋە لە بەرامبەرەھەلى تىك ۋېيك دانى حىزبەكەى ۋ مېژوۋەكەى ۋ ھاورپىكانى، ھىندە پشۋو دىزىز بى ۋ ھىندە بى باك بېت. لە بەرامبەرەشدا، ئەۋانەى جيا بوۋنەتەۋە، نەك رېز لەم بى دەنگى ۋكەم توخنى ناكۆكى كەۋتنە، ناگرن، لە بەر پىرسىارى كۆمپانىيائى ۋشەۋ، ھەتا دەگاتە ئەۋ كەسانەى پېشمەرگەى ئاسايى بوون، لەم مەملانى سىياسىيەدانارام نىن، بەلكو تورپوتېرۇن. ھەرچى لەھەمانەى تورپوتېرۇ سىياسىاندا ھەيە، لە نوسىن ۋ كۆيونەۋە تايبەتەكاندا، لە

چاوپیکه و تن وله سهر خوانی خوار دنه و دیاندا، هه لیان پشتوو. ته نانهت پیز لهو میژوو و هس ناگران که خویان به شیکی زیندووی لهو میژوو، له بهرام بهر ته وای ئه و راستیه تالانه دا، سکر تیری یه کی تی، له نیوان سیاست و رهوشدا، رهوشتی زال کردوته سهر سیاست. رهوشتی زال کردوته سهر بهرگری گردن و پاراستنی حیز به که ی. که هه موو سیاست مه داریک دزانی ت، نه گهریک له نیوان سیاست و رهوشت نه گیرئ، ته رازووی بهر پرسیاریتی تیک ده چیت. به لکو راستیه کانیش ده شیویت. زیاتریش له مه، په نگه کارساتیش بقه و می.

بیدهنگی و رهوشت بهرزی له گهر مه ی ململانی دا، کاتی که ده چیت خرمه تی دیمو کراسیه وه که له بهرام بهریشدا، هه بن له رهوشت و بیدهنگی یه، تی بگهن. یان ته قدیری بگهن. به لاک کاتی که رهوشت به بی رهوشتی و بی دهنگی به تورپی وه لاک درایه وه، نیتر که سی یه که می هیزیکی سیاسی و سهر کردایه تی ئه و هیزه، ده بی ت ووریاتر بن و پیشینی بکات که ناراسته ی نا کوکیه کان، که به و شیوه یه مامه لئ ی له گهل ده کریت به رهو کوئ دپروات.

کیشی چاره سهر نه کراو

نه گهر یه کی تی، له ناو خویدا، دوو یان سی سال له مه و بهر، یان ووردتر بلین: ههرهیچ نه بی ت له دووهمین کۆنگرهیدا، بنج وبنه وانی کیشه کانی یه کالاً بکر دایه ته وه نا کوکیه کانی له ته مومز پاک بکر دایه ته وه، سیاستی پینه و په پوی نا کوکیه کانی پیره و نه کردایه، نیستا نه م کیشانه ی نه ده ده گیشته حیا بوونه وه ههروه ها کیشه کانی ناو یه کی تیش، په نگیان نه ده خوار دو په ی تا په ی تا یه کی تیان نه ده دوشی.

ململانی.. سروشتی خوی هه یه. ناراسته ی هه یه. هاندیری هه یه. دیاره سهر نه نجامیشی هه یه. به تاییه تی ململانی له چه شنه ی گرده که ی وشه، که په گو پیشه ی له میژینه ی چاره سهر نه کراویان هه یه.

نیستا.. له هه موو کاتی که زیاترو زورت ر هه ست دمکری، به چاره سهر نه کردنی ململانی شاخ، کیشه کان گو یز رایه وه ناو یه که مین کۆنگره ی یه کی تی، به چاره سهر نه کردنی گرفته کان له ناو یه که مین کۆنگره دا، هه واله ی دووهمین کۆنگره ی یه کی تی کرا. له م کۆنگره یه شدا کیشه کان چاره سهر نه کران زورت رین دهر فته درایه په پیره وانی ته که توله، که بهر ده وام بن له سهر ته که توله، هه تا زور به ی ته که توله کان که و تنه پوخی که و دوخی که ناله باریان بو یه کی تی دروست کردو و گه یان دیه حیا بوونه وه ش.

ئەمەلە كاتىكدا، جىياپوونە، يان لىستى جىياواز، خواستى بىنەپەرتى وئامانجى راستەقىنەى سەرانى لىستى گۆران نەبوو، بەلكى بەرنامەو بېرىرى ئەوان، سالەها پېش ئىستائەو بووگە ئازاومىهكى گەورە بخەنە ناۋ خەلك وەكو خەلكى پۇژھەلاتى ئەوروپا ھان بىدەن، راببەرن وپەلامارى دامو دەزگاكان بىدەن تەنەنەت ھەندىكىيان خۇيان بۇ ئەوھش ئامادە دەكرد چۆن چۆنى مالى سكرتېرى گشتى تالان بىكەن وبە ج شىۋمىيەكىش ئارامگى برايم ئەحمەد تىك وپىك بىدەن. چەند تافىكرەنەومىيەكى بچوكىشيان لىرەو لەوئ ئەنجام دا. بەلام نەيانتوانى دۇخەكە وەكو مەراميان وابوو، لە گرېژنە دەربىكەن. ھىشتا ئەم بەرنامەمىيەى لە گرېژنە دەكرەندى دۇخى كۆمەلەيتى و ئازاۋە نانەو، لە بەرنامەياندا ماو. دوورنىيە بىيانويەك لەكاتى ھەلېزارەن، يان دواى دەركەوتنى سەرەنجامى ھەلېزارەن، بە پرۆسەى ھەلېزارەن بگرن و ئازاۋمىيەك بىنەنەو

گۆرانخوازو ئاۋىنەى مېژوو

ئىمە.. دىئىيان، كۆمپانىيەى ووشە و لىستى گۆرانىيان، ئامانجىيان گۆران و نەھىشتى گەندەلى نىيە، چۈنكە ئەگەر مېژوو، دايكى رووداۋەكانە، ئەوا مېژوو پەكىتى و پەفتار وگفتارى ئەم ئالا ھەلگەرانەى بە ناو پىفرۆم، ئاۋىنەىيەكى بالانماى بەردەممانەوئىتر ھەرگىزناش باۋەر بەلاف لىدانى گۆرانى لىستى گۆران بىكرىت. خۇ ئەگەر مېژوووش لە بازەنى ھاۋكىشەكان دەربىكرىت (كەمەحالە دەربىكرى) ئەمەيان مەسەلەيەكى ترەو دەشى لەم حالەتەدا، لىستى گۆران لە مېژوو دەربىكەين وئىستايان بۇ بىكەينە بىنەماى كاركرەن.

بۇ ئىستاش، ئەوا ھەلېزارەن بەرپومىيە. سەرئەنجامەكەشى دەردەكەۋىت دەرىش دەكەۋىت ھەموولايەنەكان چەند لەبەرز كىرنەۋەى دروشمى پىفرۆم و گۆران راستگۇن. مېژوو كەسايەتى ھەموو ھىزەكان زۆرى پۇشتوو و كەمىيان بەبەرەو ماو. ئەوانەى لە زۆرىيە تەمەنى خۇياندا، رابردوويان پالېشتيان نەبى بۇ چاكەسازى و چاكە خوازى، ھەرگىز لەتەمەنى كەمى وئىستاۋ ئايندەياندا ناتوان بىنە فرىادەسى گۆران. چۈنكە نەخۇيان بىر وفەلسەفەى راستەقىنەى گۆرانىيان ھەيە، نەپوداۋەكانىش لەگەل وىست وئارەزوۋى ئەوان دىتەو.

لەگەل پاشماۋەى كادرو پېشمەرگەكانى ھەرىمى يەك كە لەگەل كاكە حمەدا نەبوون، بەتايىبەتى كادەكانى كۆمەلە.

مەلا بەختيارىش بەو ھىزە ۋە دېتە خوارەۋە بۇ پەزىلەۋ حاجى مامەندو پارەزان. مەلا بەختيار نامەى بۇ كاكە حمە نويسبوو كە لەگونەكانى پەزىلە، يان حاجى مامەندە يان پارەزان، دانىشتنى لەگەل بىكات، بەلام كاكە حمە قىللى ناكات ۋە ۋەناۋچەيە چۆل دىكات ۋە دىگەپىتەۋە بۇ شارمەزور، كەسايەتتەيەكى ئاگادار لەناۋ ھاۋكىشەكاندا ۋوتى: {لەراستىداكاكە حمە داۋاى دەرچونى لەكارەساتى ھەكارى ۋ لەكاتى ئامرەھەرىمى يەكدا، حسابى بۇ زۆركەس لە نىۋ سەرگردايەتى (ى.ن.ك) دانەدەكرد، بەلام ھەمىشە سىللى لەكاك مەلا بەختيار دىگەردەۋە، ھەر ئەۋ ترسەيش بوۋ ۋاى كرد كە كاكە حمە بەۋ دانىشتن ۋ گىفتوگۆيە پازى نەبىت، چونكە دەيزانى كاك مەلابەختيار كەسىكى نەترس ۋ خاۋەن ئەزمۇنە لە چاك كردن ۋ راست كەردنەۋەى كەسانى لادەر }.

كەسايەتتەيەكى دىكە ئامازەى بەۋە كرد { جارىك لە سەرگردايەتى كاكە حمە پەلامارى مۇلازم عومەر دەدات، مۇلازم عومەر پادەكات، لە كاتىكدا مۇلازم عومەر بەرپرسى (ى.ن.ك) بوۋ {بۆيە بەۋ كەسايەتتەش راي ۋابوو ئەۋ كات كاكە حمە ھەندى سنورى بەزاند بوۋ، كەسىكىش بىتۋانايە سنورى بۇ دابىت تەلەكەى مەلا بەختيار بوۋ، مەلا بەختيار بەۋ ھىزە مايەۋە لە چاۋەرۋانى گەرەنەۋەى (مام جەلال دا). ھەر لەۋ شەۋانەدا پەنۋى خەلىفە سەئىد پادەكات ۋ دىچىتە بارەگاكانى حزبى سۇسيالست كە نىك بوۋن لە باگەرەكانى سەرگردايەتى (ى.ن.ك). (رەۋى خەلىفە سەئىد لەگەل دىلر جاف ۋ ئەحمەد زەردۋى دەست بەسەر بوۋن لەسەرگردايەتى)، سۇسيالستىش ئەمەيان زۆر بەھەل زانى بۇ سەرگەۋتە سىياسى ۋ سەربازىيەكانى خۇيان، بەھىزىكى (۱۵۰) پىشمەرگەيەۋە لەگەل (تايەرى عەلى ۋالى بەگ) ۋ چەندلىپرسراۋىكى تريان بەرەۋ گونەكانى پارەزان ۋ پەزىلەۋ حاجى مامەند بەرپەدەكەۋن، دىگەنە گوندى (دۋستەدەرە) نىك گوندى (پەزىلە)، مەلا بەختيار بەۋ ھىزە ھەۋرامان ۋ ھەلەبجەۋ شارمەزورەۋە لە گوندى (پەزىلە) دىيىت. پىش بەھىزەكەى سۇسيالست دىگىت. نامەيەك بۇ تايەرى عەلى ۋالى بەگ دىنوسىت كە تىكايان لى دىكات، كىشەى ئەۋان ۋ حمەى حاجى مەحمۇد كىشەى نىۋ خۇى خۇيانە ۋاتە (ى.ن.ك)، كاكە حمە زوپر بوۋە، ئىۋە تەداخول مەكەن ۋ بىگەرپىنەۋە. كادرو پىشمەرگەكانى ھەرىمى يەك كەلەگەل كاكە حمە نەپۇشتىبوۋن زۆر داخ لە دل دەبن بۇ لىدانى ئەۋ ھىزەى سۇسيالست، بەلام مەلا بەختيار رىگەيان پى ندادت. كەسىكى ئاگادار لە نىۋ كىشەكان ۋ پرووداۋەكانى ئەۋ كات ۋوتى: {كاك مەلا بەختيار ۋوتى: رىكەۋتنامەمان ھەيەۋ نابىت شەپكەين }.

مەلا بەختیار تۈانی ھەندى ئەو ئامىر كەرتانەى كە زۆر داخ لەدل و سەرگەرمى شەپەكە
 بوون لەشاخەكان دابەزىنەتە خوارەو، وەك (محمود گەرميانى، ئەحمەد شاتۈانى، دىكتۆر
 محمودى خورمال، عومەرى قالە گولباخ)، كە ئامىر كەرت بوون. بەلام تايەرى عەلى والى بەگ
 بە پىي پىويست وەلامى نامەكەى مەلا بەختیار ناداتەو. سۆسيالست نەخشەو خەياليان ئەو
 ھەلەپە بە ھۆى زويىر بوونى ھەمەى حاجى مەحمودەو دەست بگىرن بەسەر شارەزوور و
 شاربازىرپدا، بۆيە ھەر ئەوشەو بەشارەزىي رەزايى رەئوفى خەليفە سەعیدكە ئامۇزاي كاكە
 ھەمە ئەو كاتە (ى. ن. ك) دەستى لە كاكە ھەمە داشت، چونكە پەيوەندى كرد بە حيزبى
 سۆسيالستى كوردستانەو، بوونە سۆسيالستى خۆى رادەگەيەنەت. ئەو دەمە كاك مەلا
 بەختیار ووتى {فكرەى ئازادەو ئىمە ئىعلانى شەپناكەين، ئازادە لەوہى دەيەت بە
 سۆسيالست} ئەمە وتەى شايتە حالىكى ئەو سەردەمە بوو. پاش ئەوہى مەلا بەختیار
 دەزانەت ھەمەى حاجى مەحمود بۆتە سۆسيالست ولەگەل ھىزەكەى تايەرى عەلى والى
 بەگ يەكيان گرتو، مەلا بەختیار بەرەو گوندى حاجى مامەندو گوندەكانى تىرى بەرزنجە
 دەپوات و ھىزەكەى بلاو پىدەكات، بۆ پشوودان دەجىتە گوندى رەزەل، پاشان نامە
 دەنوسىت بۆ ئەو كەرتە پىشمەرگانەى كە ھىشتا لەگەل ھەمەى حاجى محمود مابوون، كە
 بگەپنەو بۆ ناو (ى. ن. ك)، چونكە كاكە ھەمە بوو بەسۆسيالست، وەك كەرتى (ھەمە رەش
) كە ئامىر كەرتىكى ديارى ھەريەى يەكى يەكيتى بو، ئەوانىش پەيوەنديان لە گەل
 ھەمەى حاجى محمود دەپچرپن، دوا بەدواى ئەم رپووداوە كت و پىرپانە پەيوەنديەكان لە
 نىوان بەرپرسانى يەكيتى لە ھەريەى يەك وسەرگردايەتى ئەو حزبە، بەنامەپەو درەنگ
 ئاگادارى يەك دەبن، لەبەر ئەوہى جىھاز نەبوو نەش زانرا كاك نەوشىروان مستەفا چۆن
 دەست گىركرا.

چۆنىتى گرتنى نەوشىروان مستەفا

كاك نەوشىروان نازانرەت تا چ رادەپەك زانىارى لەسەر ئەو رپوداوانە ھەبوو كەپىشتەر
 باسماں كرد، (يان ھەر زانىارى نەبوو)، بە دوو پىشمەرگەو دابەزىوئەتە بەرى
 گوندەكانى (رەزەلەو حاجى مامەندو پارەزان)، كە ئىشى تايەتەى خۆى ھەبوو ئاگای لە
 ھاتنى كاك نەوشىروان نەبوو. نەوشىروان مستەفا دەگاتە گوندى دۆستەدەر، كە بە
 پىادە (۳۰) دەقيقە لە گوندى (رەزەلەو) دوورەئەجىتە يەكك لە مالەكان بەنىوى (سابىرى مام
 شەرىف) نامەكەبە (شىخ عومەر شىخ نورى) دۆستەرەدا دەنیرەت بۆ ھەمەى حاجى

سابير. (حەمەى حاجى سابير) كادرى كۆمەلەيتى يەككىتى بوو لەو ناوچەيدا، مائەكەيشى لە گوندى (بيووك) بوو. كاك نەوشىروان لەو گوندە ناوى خۇى گۆرى بوو بۆ (مستەفا)، (ئەگەر كاك نەوشىروان ناوى خۇى نەگۆرپايەو بمان ناسايە، ئەوا كاك مەلا بەختيار بە ھاتنەكەى دەزانى و كاك نەوشىروان بەو بىئاگايبە نەدەرپۇشت بۆ قەويلەو بەردە ڤەشە)، ئەو ھەيش وتەى كەسايەتتەكى ئاگادارى ناوچەكە بوو. بۆ ڤۆزى دوايى حەمەى حاجى سابير دەگاتە لای كاك نەوشىروان، پىكەو دەڤۆن بەردو گوندەكانى چەمى گەلەل (قەويلەو بەردە ڤەشە)، ئەو كەسەى مەبەستىتى لەوئ دەيبىن، ھەتا ئەم كاتەيش مەلا بەختيار ئاگادارى ھاتنى نەوشىروان نىيە بۆ ناوچەكە. ھىزەكەى سۆسيالست بەسەرگردايەتى تايەرى عەلى والى بەگ، كە لەگەل حەمەى حاجى محمود يەكيان گرت، لە شارەزورەو سەرگەوتنەو بۆ گوندەكانى ڤەزەلە و چەمى گەلەل و لەو ڤە بەردو شارباڤىر، ھىزەكەى سۆسيالست دواى ئەو يەكگرتنە بوو بونە (۲۰۰-۲۵۰) پىشمەرگە، گەشتبونە گوندى رەزەلە، ھىزەكەيان كەردبوو بەسى بەشەو، نزيكەى سەد پىشمەرگەيان ناردبوو بۆ گووندى (دۆستەدەر) بە سەرگردايەتى ڤەئوفى خەليفە سەعيد، پىشمەرگەى تريشيان بەسەرگردايەتى ئەنومەرى سەيد بەگ ڤەشە كەچەل ناردبوو بۆ گووندى (بيووك)، پىشمەرگەكانى ديكە كە نزيكەى (۱۰۰-۱۵۰) دەبوون لەگەل حەمەى حاجى محمود تايەرى عەلى والى بەگ شەو لە گوندى رەزەلە دەمىننەو، واتە رەزەلە دەبىتە بىكەى پلان ونەخشەى ئەو جەولەيەيان. ھەر ئەو ئىوارەى سى پىشمەرگەى يەككىتى كە پىشمەرگەى دەرەى پىنجوڤىن دەبن، لە گوندى دۆستەدەر دەكەونە تەلەكەيانەو، دانەيەكيان چەك دەكەن و دوانەكەى ديكە ھەلەن. ھەرھەمان شەو كەرتىكى پىشمەرگەى يەككىتى كە نزيكەى (۱۸) پىشمەرگە دەبن و ئامر كەرت ڤەرمەيدوون حەمە سالى پىنجوڤىنى و جەلال كولكنيان لەگەل دەبىت، كە لە گوندەكانى چەمى گەلەل جەولەيان كەردبوو، گەرابوونەو بۆ گوندى (بيووك)، نەيان زانى بوو (۱۰۰) پىشمەرگەى سۆسيالست لەو گوندەدان، بەلام لە ڤەرداغ گوندەكەدا، پياوڤىكى ئەو گوندە كە دەزانىت ئەم ڤۆلە پىشمەرگەى يەككىتىن ئاگاداريان دەكاتەو لە ھىزەكەى سۆسيالست، ئەوانىش پلان ونەخشەى خۇيان دادەنن، لەتارىكىدادەچنە مەزگەوتى گوندەكە، عادەتى ئەو كاتەى پىشمەرگە وابوو دابەش دەبوون بۆ مائەكان بەزۆرى دوو دوو، دواتر دەگەپانەو بۆ مەزگەوتى گوندەكە بۆ خەوتن، دواى نانى ئىوارە پىشمەرگەكانى سۆسيالست دوو دوو دەگەپنەو بۆ مەزگەوتەكە، لە نيو مەزگەوتەكەدا (۱۰) يان لى بەدىل دەگىرەت، دواتر پلانەكە

ئاشكرا دەبىت و تەقە دروست دەبىت له نىوان ھەردوو لادا. بەوشەوساردەى زستان، ھىزە
پەرتەوازەكەى سۆسيالست دەگەرپنەوہ بۆلاى كاكە ھەمەو تايەرى كەلى والى بەگ له گوندى
رمزله.

پيشمەرگەكانى يەكيتيش بەو(۱۰)دیلەوہ دەگەرپنەوہ بەردو گوندى سلیمانەومیرمام. ئەو
بۆلە پيشمەرگە لەوئ دەگەن بەكاك نەوشىروان، كەفەرەمىدون ھەمە سالىح پينجويىنى و
جەلال كۆلكنى كاك نەوشىروان دەناسن، كاك نەوشىروان رووداوہكەى زۆر پيناخۆش دەبىت
دكتۆر كەمال شاكيريشيان لەگەل دەبىت.(كەنازانریت چۆن لەگەل نەوشىروان و
ھاورپكانیدابووہ).دكتۆر كەمال كادریكى پيشكەوتوى ئەو كاتى يەكيتى بووہ. نەوشىروان
ئەو شەوہ دەيەويت نامە بنوسيت بۆ(تايەرى عەلى والى بەگ)،

هه لۆیستی مه لا به ختیار و سالارعه زیز له پزگارکردنی نهو شیروان مسته فادا

ئا//چرو

پاش هه کاری و تیکشانندی سیاسی و سه ربازی (ی.ن.ک)، هه ری می یه ک (که) محمه دی حاجی محمود (سه ربهرشتی ده کرد، هی زیکی سه ربازی له ناوچه که دا دروست کرد، که زیاتر له ۳۰۰-۴۰۰) پيشمه رگه ی نهو سه رده مه دهبوو. کادره کانی کۆمه له له هه ورامان و هه له بجه و شاره زوور که وتنه مملانییه کی سیاسی له گه ل (کا که حمه)، هه رچه نده کا که حمه مه یش به کۆمه له داده نرا له ناو (ی.ن.ک) دا به لام محمه دی حاجی محمود کۆمه له ی وه ک فیکر هه زم نه کردبوو. به لکو قه ناعه تی کی کاتی بوو، به پيچه وانه وه کادره کانی دیکه پراو پر دمیانیوست فیکرو پرنسیبه کانی کۆمه له جی به جی ی بکه ن. لی رده ا تیکستی ک له کتیبی (نه زمون و یاد) ی پشکو نه جمه دین و مرده گرین که هاوکاری زۆرمان ده کات له رونه کردنه وه ی نهو مملانی یه دا (خه سه له تی عه شایه ری حمه، به ناچاری هه نده ک کاری پی ده کردو که سانیک ی وای له ده ور کۆکرده وه که له ژیر چه تری ده سه لاتی نهو دا، کاری ناشایسته و خراپیان نه انجام دده ا. هه رچه نده مملانی نیوان نی مه ی کۆمه له و حمه تونه دتر دهبوو، ده رفه ت بو که سانی پۆخ له وات و بی که لک زیاتر ده رده خساو کیشی کادرا نی کۆمه له و (حه مه) ی قولتر کرده وه نهو بوو که هی زی پيشمه رگه ی هه ورامان وه کو به شیک له هه ری می یه ک سه ربای کادرو پيشمه رگه کانی کۆمه له بوون، (حه مه) ش که جاری فه رمانده ی هه ری نه بوو، له هه وئی دروست کردنی پی گه و چاوی (خه تی گشتی) دا بوو. له شاره زوور دا، کۆمه لی ک کادری دیارو لی وه شا وه ی کۆمه له هه بوون، که وه کو پی یوست بواریان پی نه ده درا و که سانی دیکه ی ناشایسته به سه ر نه وانه ا پيش ده خران.

قهیرانه کان گه یشته نه وه ی کا که حمه به هه موو کادرو پيشمه رگه کانی هه ری می بانگه یشتی سه رکر دایه تی بکری ت، یه که وه، له سالانی (۷۹-۸۰) مام جه لال له ده ره وه ی ولات بوو، پاش وتو ویزو لی پر سینه وه ی سه رکر دایه تی، بریاری (تجمید) بو محمه دی حاجی محمودو ره نو ف خه لیفه سعید (که جی گرو ئاموزای کا که حمه بوو)، دلی ر جاف (ئامر که رت)، نه حمه د زه ردۆی (ئامر که رت)، چه ند کادرو مه فره زیه کی تر، له سه ر پۆخ له واتی نهو

سەر دەمه كەلەسەر ۋە نامازە بە ھەندىك لايەنى دراۋە، دەست بەسەر گران. كاكە ھەمە بەبى بېيارو ناگادارى سەرگردايەتى شەۋو بە ھىزىكى (۷۰-۸۰) پېشمەرگەيىھە، بە قاجاخ لە سەرگردايەتییە ۋە لە ناوچەى پارەزان و حاجى مامەند و رەزەلە ۋە گەراپە ۋە بۇ شارەزور. سەرگردايەتى لە دەفەرى ناو زەنگ بوو، بە بېيارى كاكە ھەمە خۇيى، تا مام جەلال نەگەرپتە ۋە ئىلتىزام بە سەرگردايەتى (ى.ن.ك) ۋە ناكات، دوا بەدواى زویر بوون و ھەلھاتنى ھەمەى حاجى مەحمود، بۇ رېكخستە ۋە ھىور كەرنە ۋە دۇخەكە بە بېيارى سەرگردايەتى، (مەلا بە ختیار) يان ھەلئەرد بۇ ھەرىمى يەك، بەلام لەبەر ئالۋى ۋە زەكە ناگونجىت، ئەو شەۋە لە گوندى (میرمام) دەمىنە ۋە، بۇ بەيانىەكەى ھىزەكەى سۆسيالىست لە گوندى رەزەلە كۆدەبنە ۋە، بۇ تۆلە سەندە ۋە ۱۰ پېشمەرگە گىراۋەكە يان بەرەو گوندەكانى چەمى گەللە دەپۇن، بەيانى دواتر كاتزمير (۸) ى بەيانى پېش ئەۋەى پېشمەرگەكانى يەككىتى كە (كاك نەوشىروان) یشيان لە گەل دەبىت لە گوندى میرمام دەرچەن، ھىزەكەى سۆسيالىست شاخەكانى چوار دەۋرى گوندەكانى میرمام و سلىمانە دەگرن، ئامر كەرتەكانى يەككىتى، فەرەيدون ھەمە سالىح و جەلال كولكنى بە كاك نەوشىروان دەلئەن دەبىت تۇ برۇيت. ئىمە شەپدەكەين، ئەگەر ھەمويشمان بكوژرئەين، بۇيە كاك نەوشىروان لەگەل دكتۇر كەمال شاكىرو ھەمەى حاجى سابىر دەنئەرن بۇ گوندى (مۇرياس ۋە ھەيلە) پېيان دەلئەن ئەگەر ئىمەش دەرچووين شەۋە دىيەنە ئەم گوندانە، كە مالىان بۇ دەست نیشان كەردبوون لە ھەردو گوندەكە كە تى ىچەن، بۇ ئەۋەى دواتر لە ۋە بەرەو لای كاك مەلا بەختيار برۇن، ئەو ھەژدە پېشمەرگەيەى يەككىتى بۇ ئەۋەى نەوشىروان مستەفا دەرچىت و نەگىرئەت يا خود نەكوژرئەت، لە بەيانىيە ۋە بۇ سەعات نۆى شەۋە بەرامبەر زىاد لە سى سەد پېشمەرگەى سۆسيالىست دەكەونە شەپ، پېشمەرگەيەكەيان لى برىندار بوو بوو بەناۋى (كامەران پېنجوئىنى) كەدواتر سۆسيالىست بە برىندارى دەيگرئەت. لە شەۋەدا پېشمەرگەكانى يەككىتى پاشە كەشيان لە شەپ كەردبوو، بەدواى كاك نەوشىرواندا دەرپۇن بۇ گوندى قەۋىلى لەۋى خەلگى گوندەكە نەيان ناسى بوون، بۇيە نەيان وتبوو كاك نەوشىروان لىرەيە، لە كاتىكدا كاك نەوشىروان لەۋى بوو بوو لە مالى دانىشتوۋيەكى گوندى قەۋىلە بە نىۋى (حاجى عەلى)، لە ۋىشە ۋە بەرەو گوندى مۇرياس رۇيشتبوو، لە ۋىش كاك نەوشىروانىان نەديتبوو ۋە، ئىدى پېشمەرگەكان لەۋى ۋە بەرەو گوندى حاجى مامەند دەرپۇن بۇلای كاك بەختيار. كاك نەوشىروانىش لە قەۋىلە لەگەل دكتۇر كەمال شاكىرو ھەمەى حاجى سابىرو

دووېشمه مرگه به جېده مېنېت، كاك نه وشيروان نامه يه ك به دكتور كه مال دا دهنيريت بو
تايهري عهلي والي بهگ كه هاورپي ي خوږندن وپېشمه رگايه تي بوون.

له نامه كه دا نماژه به وه دهكات، كه نه وه وزعه چييه رويداوه، نه وان نه وه وزعه يان پي
خوش نيبه، حه مه ي حاجي مه حموديش كه هاتوته نيو سؤسيالست شتيكي
ناساييه ونايه وپت شهر رووبدات، چونكه نه گهر شهرپش رووبدات دهتوانن شهر كه
به لايه كي تر دا بگورن و، داواي بينيني تايهر عهلي والي بهگ دهكات. جه ماعه تي سؤسيالست
كه نامه كه دهبين زوريان به لاهه سهر بووه كه چون نه وه نامه يه نه وشيروان كه يشتوته
نه وي، بويه ههست دهكهن كه له و گوندانه ي دهو رو بهردايه، سه بارهت به و نامه يه كه سايه تي
و كادريكي يه كيتي جاران و ئيستاي ناوچه دهپوت: (ئاخر كاك نه وشيروان كه نه رويشت
وخوي دمر باز نه كرد، به دووېشمه مرگه وه چون نامه دهنيريت و داواي بينيني تايهر دهكات،
بويه كاك نه وشيروان خوي، خوي دا به گرت، كه نه دهبوو سهر كرديه كي كومه له نه وهنده
خوش باوه رپيت)، دواي به دواي دكتور كه مال كه نامه كه ي بردبوو، هيزيك به ره و گوندي
قهويله دهنيرن، كه نه چن كاك نه وشيروان له مائي (حاجي عهلي) قهويله دهبين، له گه له خويان
دهبهن بو گوندي (نؤزي خواجا) بولاي تايهري عهلي والي بهگ و حه مه ي حاجي محمود،
له وي نه وشيروان و تايهر دهكه ونه گفتمو گووه، تائه و كاته يش حسابي گرنيان بو كاك
نه وشيروان نه كردووه، به لام له ژير گوشاري رثوفكي خهليفه سعيد كه تازه له زينداني
يه كيتي له سهر كرديا هتي رايي كرديبوو، هه ندي له ئامار مه فرزه كاني سؤسيالستي كون
وهك (مام ئاراس و جهباري عهلي عهويزو خولي حه مه تاته)، تايهري عهلي والي بهگ
دهسه لاتي نامينيت و برپاري گرني كاك نه وشيروان نه دهن.

چونيتي رزگار كردني نه وشيروان مسته فا

كاك نه وشيروان له گوندي قهويله دهگيريت. مه لا به ختيار له گوندي حاجي مامه ند
به هيزه كه يه وه دهگه رپته وه گوندي ره زله، له گوندي ره زله ده زانيت كه كاك نه وشيروان
دابه زيوه و گيراويشه، جيگاي سهر سورمان دهبيت لاي، دواتر پېشمه رگه كاني يه كيتي كه زياد
له ۵۰۰ پېشمه رگه بوون له گوندي ره زله كوده بنه وه هيزه كاني شار باژيرو سهرگه لوو
بينجوين وهه ورامان و هولته بجه و شاره زوور دهن. به سهر كرديا هتي مه لا به ختيار وسا لار
عه يز، سؤسيالسته كان له گوندي نؤزي جوا جوه به ره و گوندي (دوله جهوت) دهگه رپته وه، كاك
نه وشيروان يشيان به ديلي پي دهبيت. نه و گوندهش كاترميريك به پياده له گوندي ره زله و

هېزى يەككىتەۋە دوۋرە.مولا بەختيارو سالار عەزىز كۆبۈنەۋەيان بە پېشمەرگەكان
 كوردبوو،ووتتوبىيان ئىمە ھىچ بېيارى شەرمان نىيە لەگەل سۆسىالست،ئىستا ئەوان كاك
 نەوشىروانىان گرتوۋە،كەبەكارىكى خۆى دابەزىۋە ھىچ ھېزىكىشى لەگەل
 نەبوۋە،پېشمەرگەكان بەھەموو شىۋەيەك ئامادەىيان دەرېرى بوو بۇ رزگار كردنى
 نەوشىروان و لىدانى سۆسىالست، شەو پلان ونەخشەيان دارشتبوو كە لەگوندى(دۆلە
 چەوت)لىيان بدەن وكاك نەوشىروان بگىرنەۋە. بەلام كاك مەلا بەختيار لە كۆتايەكەيدا
 ووتى:مەن نامەۋى لپيان بدەين، چونكە لە كاتى شەردا كاك نەوشىروان تيا دەجىت،بەل كاك
 سالار عەزىز بەرېرسى يەكەم بوو،بەلام پېشمەرگەكان زياتر پەيوەيست بوون بە كاك مەلا
 بەختياروۋە،كاك سالار ھەزى بە لىدانى حىسك دەكرد،ووتى: ئىمە دەيان سەركرەدى وەك
 كاك ئارام و عەلى عەسكەرى و خالە شەھاب و دكتۇر خالىدەمان تيا چوۋە،كاك نەوشىروانىش
 وەك ئەوان،بەلام كاك مەلا بەختيار ووتى:لەم كاتەدا كاك نەوشىروان بۇ يەككىتى وكۆمەلە
 زۆر زەرورە،بۆيە كاك بەختيار وتو وىزى ھەلئىزارد لە جياتى شەپ.ئەۋەش گىرپانەۋەى
 كەسايەتى و شايتەت ھالىكى ئاگادارو وورىاى ناو رېوداۋەكانى ئەو كاتەى ناۋچەكە بوو.

يەككىك لە پېشمەرگەكانى شىخ كاۋەيش جەختى لەسەر ئەو را جياۋازەى مەلا بەختيارو
 سالار عەزىز كوردەۋە ووتى:(كاتىك ئىمە لەگەل شىخ كاۋە چوپىن بۆلەى سۆسىالست بۇ ئازاد
 كردنى كاك نەوشىروان،كاك نەوشىروان بەمندا جۋابى بۇ كاك مەلا بەختيار نارد كە
 سۆسىالست داۋاى ھەرشىتېكىان كرد بىيان دەنى،منىش ئەمەم لە گوندى(دۆلە چەوت بە كاك
 مەلا بەختيار ووت:كە لەگەل كاك سالار عەزىز لەسەر يەككىك لە بانگىزەكانى ئەو گوندە
 پىاسەيان دەكرد،كاك بەختيار ووتى:ئەگەر بزانىن سۆسىالست بە جەكەكانەمان كاك
 نەوشىروان بەرنەدەن،ئەۋا ھەموو پېشمەرگەكانى يەككىتى بۇ جەك ئەكەين بەلام كاك سالار
 عەزىز ووتى:ھەر ئەۋەم پى باشە لىيان بدەين وكۆتايى بە سۆسىالىست بىنن،با ئەۋانىش
 كاك نەوشىروان بكوژن.

ھەر ئەو پېشمەرگەيە كە ئىستا فەرماندەيەكى خانە نىشىنى يەككىتەۋە نەيوېست ناۋى
 بلاۋ بىكرىتەۋە نامازەى بەۋە كرد كە كاك نەوشىروان لە كاتى گىراندنەكەيدا بى وورە بوۋە،
 سۆسىالىستىش سوگايەتەيان زۆر پى كوردوۋە، تەنھا كەسىش كە بەگرسۆسىالىستەكاندا
 چوۋەۋە(سامانەچكۆل) بوو كەپەلامارى چەكى لىدان،كە دواترىش نەوشىروان مستەفا لە
 نىۋ يەككىتەيدا دەرېكرد.

سەرکردايەتى يەككىتى چۆل بوو، مام جەلال لە دەرەودەى ولات دەبىت، بېرپار دەدەن سالار
 عەزىزبەگە پېتەو، بۆ سەرکردايەتى يەككىتى، مەلا بەختيار بە ھىزەگەو، لە رەزىلە
 دەمىننەتەو. وتوو وئۆزدەست پىدەكات، لە سەرکردايەتى يەككىتى جەمالى ھەگىم ئاغاو شىخ
 داراي ھەفید لە گەل نوپنەرى حزبى شىوعى شىخ كاودى شىخ لەتيفى ھەفید، دەبنە
 ومقدى گفتو گۆ، ئەو ومقدەش بۆيە لەو كەسانەى پىكدەت چونكە جەمالى ھەگىم ئاغاو
 شىخ دارا كۆمەلە نەبوون لەناو يەككىتەدا، سۆسيالست رىق و ھەساسەتتىكى زۆريان بەرامبەر
 كۆمەلە ھەبوو، نوپنەرى حزبى شىوعى و شىخ كاودەش وەك بىلايەن. ومقدەكە دینە
 خوارەو بۆ وتوو ئۆر لەگەل سۆسيالت، پىش ئەودى ئەوان دابەزن، مەلا بەختيار لە رەزىلەو
 سامانى ھەورامان كە كادىكى پىشكەوتوو يەككىتى بوو بە نامەكەيەو دەنیرت بۆلای
 سۆسيالست واتە بۆلای تايەرى عەلى والى بەگ و ھەمەى حاجى مەحمود لە گوندی دۆلە
 چەوت، بەلام سۆسيالست سامانىش دەگرن و ھىچ وەلامى نامەكە نادەنەو. ئىنجا ومقدەكە
 دینە ناوچەكە، ھىزەكەى سۆسيالست بە كاك نەوشىروانەو خۆيان لەو ناوچەيە پى
 ناگىرت و دەگەرنەو بۆ شارەزوورو سورین. مەلا بەختيار چاوى بە شىخ كاود نوپنەرى
 حزبى شىوعى دەكەوئەت. بە شىوازيكى ميانرەوانەو سياسيانە گفتوو گۆيان لەگەل
 دەكات، (شىخ كاود نەگىننىكى تايبەتى تىدا بوو، ئەو نەگىنەى لە شىخ مەحمودى مەلىك بەجى
 مابوو بەر شىخ كاود كەوت بوو، زانىنى و جورئەتتىكى تايبەتى ھەبوو، كاگە ھەمەو تايەرى
 عەلى بەگ رېزىكى زۆريان لى دەگرت، چونكە شىخ كاود زۆر بى فیل بوو). كەساپەتيەكى نىو
 پرووداوەكان بەو شىوئەيە وەسفى شىخ كاودى كردوو باسى لەكارىگەرى ئەو كرد لە ئازاد
 كردنى كاك نەوشىروان. شىخ كاود مەفرەزەيەك پىشمەرگەى لە گەل (ھەمە زىادى شىخ
 عبداللا) لای مەلا بەختيار جى دەھىلتەت، مەلا بەختيار دوو جىھازى (ھۆكى تۆكى) بچوكى
 لادەبىت. يەككىيان لای شىخ كاود ئەوى تریشيان لای ھەمە زىادى شىخ عبداللا دەبىت (كە
 ئىستا پىشمەرگەيەكى دىرىن و خانە نیشینكراوى يەككىتى يە لە سلىمانى).

رۆژانە لە شاخەكانى رەزىلەو بەو جىھاونە قسەيان لە گەل شىخ كاود پىدە كرد لە
 سورین. چەند رۆژىك شىخ كاود دەمىننەتەو لەگەل نوپنەرى حزبى شىوعى لای سۆسيالست
 لە سورین، بارەگای سۆسيالست و شىوعى لە سورین لە يەك نزیك بوون، حزبى شەعى
 ئىوارەيەك شىخ كاود ميوانداری دەكەن بۆ بارەگاگەى خۆيان، لەبەرئەودى حزبى شىوعى
 دۆستايەتيەكى كۆنيان لەگەل (شىخ لەتيفى ھەفید) ی باوكى شىخ كاود ھەبوو، چاكى

زۆرى مېژوویی شیخ له تېفیان به لاوه بووه، بویه پېزی زوری شیخ کاوه ئه و بنه ماله پیه یان ده گرت. له و میوانداریه دا شیخ کاوه ده لیت: نه وشیروان له گه لم نه یه ت نایه م، بویه حزبی شیوعی ته کلیف له تایه ری عه لی والی به گ وحه مه ی حاجی مه حمود ده گهن، که نه وشیروان ئیزن بدن له گه ل شیخ کاوه بیټ بو میوانداریه که ی، (حه مه ی حاجی مه حمود) پېزی شیخ مه حمودی نه مر له شیخ کاوه ده گریت بویه نه ی توانی دلې بشکینې وکاک نه وشیروان ئیزن بدات له گه ل شیخ کاوه بجیت بو داعوه ته که ی حزبی شیوعی، پېشمه رگه و پاسه وانیشی له گه ل نه نار. که سیکی نیو پرواوه که به و شیوه یه باسی له ئیزندانې نه وشیروان کرد بو داعوه ته که ی شه و له بره گای حزبی شیوعی، پېشمه رگه کانی شیخ کاوه به پېشمه رگه کانی حزبی شیوعی ده لیتن سه ره پاسه وانی ئیمه یه، له نیوه شه ویکې دره نگدا، سالاری شی جه لالی سه رکان (که دواتر ده بیته یه کیټی و ئیستاش له سلیمانیه)، موحه مه دی شیخ رمزای چناره ی باساک که هه ردو وکیان پېشمه رگه ی شیخ کاوه ده بن، له نیوه شه ودا له سه ر برپاری شیخ کاوه، کاک نه وشیروان هه لده سینن له گه ل سامانی هه ورامان (که نامه که ی مه لا به ختیارې بو سو سیالست برد بوو گیرا بوو)، سامان کوپټکی ئازاو ته و او شارمزی ناوچه که ده بیټ، دوو قومبه له ی دهستی وده مانچه یه ک ئه دهن به سامان سامان پېیان ده لیت (ده مه تر دوورمان خه نه وه، ئیتر که س ئیمه ی بو ناگیریت، شه و شه وه به نیو باره گاکانی به عس ولایه نه کاند، سامان، کاک نه وشیروان ده گه یه نه ته گوندی شانهدری، که ناوچه رگه ی به عس بوو، کاک نه وشیروانی برده مائی (جه لالی حاجی کاکه لی) که به رپرسی پېکخستنی کو مه له بووه له سه ید سادق و شانهدری، له وئ نانیان خوارد بوو، پشویه کی که میان دابوو، پاش پوژ بوونه وه به گوندی په رپیه پوژ گونده کانی دیکه دا، ده گه نه وه گونده کانی چه می گه لال، بو پوژی دواتر ده گه نه گوندی بیوه ک نزیکی (به رزنجه).

هیزیکې یه کیټی لی بوو، مه لا به ختیار هه ر له رمزله ده بیټ، له وئ پېشمه رگه یه ک به ناوی (عه بدوالله بچکول پېنجوینې)، له وپوه خو ی ده گه یه نیټه گوندی رمزله بو شه وه ی هه وال بکه یه نیټه مه لا به ختیار، که کاک نه وشیروان به ربووه. مه لا به ختیار له گه ل مسته فا چاوړه ش له مائی (شیخ محه مه دی رمزاله) ده بن له گوندی رمزله، کاتی نان خواردنی ئیواره ده بیټ (عه بدوالله بچکول) خو ی ده کات به ژوردا، (عه بدوالله هه ر ده یووت کاک به ختیار مزده م به ری، کاک به ختیار هه ر نه یوت چیه بیلې نه ویش هه ر نه یوت مزده م به ری له ئاخردا وتی دوو مه غزن فیشه کم به ری ئینجا بیټ ده لیم، دواترو تی کاک نه وشیروان به ربوه کاک

بەختيارىش وتى: بلى رۇخى خۆت بلى دەمانچەكەت مېرئ نەك دوو مەخزەن فېشەك)،
 ئامادەبويەكى ئەو ئىوارمىيەبەوشىيۈيە ھەوالى بەربونى نەوشىروان مستەفاى
 گىرايەو. مەلابەختيارو مسىيەفاچاوپرەش ناننى ئەئىوارە ناخۇن، دەكەونەرى بۇ گوندى
 بىوەك، كەزىاد لەكاتزمىرىك بەپىادە لە رەزىلەو دوورە، دەچن بۇلاى كاك نەوشىروان
 مستەفا، دووسى رۇژ لە بىوەك و خانوۋە قورەكان و حاجى مامەندو دەمىننەو، چاوپروانى
 ھاتنەو شىخ كاۋە دەكەن، پاش دوو سى رۇژ لەئىوارمىيەكدا لەھەمان كاتى كاك نەوشىروان
 دا، شىخ كاۋە دەگاتەو گوندى حاجى مامەند. مەلا بەختيار ونەوشىروان مستەفا سوپاسى
 زۆرى شىخ كاۋەيان كەردبوو شىخ كاۋەش وتبووى من بئەركى خۇمى دەزانم وچوپروانى
 ھىچ پاداشتىك نىم، ئەوۋى من بۇئىۋەم كەرد باۋكىشم بۇ مەلا مستەفاى كەرد، لە دەست
 بەسەرىيەكەى سلىمانىيەو بە خولە پىزەو شامە بۆرەكەى دا رەوانەى (بارزانى) كەردەو.

لاشەى يەككىتى، لەژىر كەلەى شىرەكانىدا

راپۇرتى — خەلك

يەككىتى چى بوو؟

يەككىتى نىشتىمانى كوردستان، دوورست بووى دواى شكست و لەدايك بوونى پۇژگارى بى ئومىدى تروسكاىەى ناو پرسەى مردنى شۇرشى بارزانى، لە دواى ھەرەسى ۱۹۷۴، يەككىتى لەدۇخىكى دژوارو بەرامبەر بەرژىمىكى ئىجگار بەھىزو لە سالانى مەرگى شۇرشى پارتىدا دروست بوو، واتە ھەرەس بوو مامانى لە دايك بوونى يەككىتى.

ئەو يەككىتىيەى كە نەلە برپواى دووژمنان، نەلە برپواى مىلەتلىشدا كە بەو بەھىزىيەى دروست ببىت بگاتە ئەو يەككىتىيەى ئەمپۇ، كە ئەندام بىت لە سۇشال ئەنتەر ناسىۋنالى جىھانداو سكرتېرەكەى جىگىرى سەرۋكى ھەمان پىكخراو، لە ھەمان كاتىشدا سەرۋك كۇمارى عىراقى فېدراىل بىت، كەم نىيە ئەو يەككىتىيەى ھەمىشە كانگاي گۇرپان و داھىئانەكان بوو دەش بىت، ئەو يەككىتىيەى لە پۇژ ھەلاتى ناوھراستىشدا بى وپنەيە. لە ژىرى وئازايى وراپەراندىدا، بى لە وپنەى لە بەدىيەئانى ماف وداخووزىيەكانى نەتەوھەكەى، لە قوربانىدىندا ھەر بى وپنەيە، يەككىتى سەربەرزترىن حزبى كە زۇر ترىن سەركرەدى شەھىد بوو.

ھەر يەككىتى بوو، بە دووژمنانى ووت ئالاي خەبات، ئالاي كوردستان ناكەوئ وئانەوئ، ئەوھشى بە دروست بوونەوھى شۇرشى نوئ و بەكرەوھى راگەياندا. ئەو يەككىتىيەى باكى بەكەس نىيە لەپىناو كوردو كوردستاندا، جوامىرو ژىرانە لەگەل ھەموو پىشھات و پرووداوەكاندا گوزەر دەكات وئا ئەمپۇ لە خەباتىدا بۇ ساتى سارد نەبۇتەوھ.

سەدام حسىن، سەرۋكى لە سىدارە دراوى پۇژىمى بەعس، پى دەكەنى و دەيويت (تالەبان لەپشت شاخەكانى مامەندەوھ، دىيەوئىت گۇرپانكارى لە دەستورى عىراق بكات)، بەئى نەك ھەر گۇرپانكارى، بەلكو تەواوى دەستورى عىراقى گۇرپى) بىگومان حزب ولايەنەكانى عىراق وھىزەكانى ھاو پەيمانىش پۇل گىر بوون.

هەر ئۇ سەدامە، تەنھاناسنامەى عىراقى لى جەلال تالەبانى قەدەغە کرد، کەچى جەلال تالەبانى لى سىدارەدانى سەدام حسینى ئیمزا نە کرد، ئەمەى سەرکردى يەکیتى. جاران يەکیتى بە ھەول و تەقەلای زۆر، بە دواى ھاوکارى ولاتى زۆر بچوکدا دەگەر، ھەتا پشتگیری زیاتر بۆ دۆزى کوردپەیدا بکات، زۆر ئەستەم بووتەنانەت لى زۆریاندا وەلامیشى وەرنەدەگرتەو، ئەمىستا يەکیتى لەو ولاتەزلهیزەکانى دنیادا سەنگین و ھاوپەیمانە، لى زۆر کۆنگردى نیودەولتەیدا میوان و بەشدارە، بەشیوازی فەرمى و دەستورى، ولاتان پیشوازی لى دەکەن.

تەقینەوہى کیشەکانى ناوخوی يەکیتى

یەکیتى، ھەر لەگەل دامەزراندنیدا لى چەند تەیارىک دروست بوو، لەو کاتەو ھەمیشە بۆ چونی جیاواز لەناو ئەم حیزبەدا ھەبوو، کەواتە دەرەکەوئیت جیا بوونەوکان ناچنە ئەو بابەو، واتە مەسەلەکە بیرو بۆچوونى جیاواز نییە لى پیناوى حیزبەکەدا، بەلکو سەربەخوئى و ویستنى ھەندىک بۆ گەیشتن بە دەسلەلات، دەسلەلات وەک سەرۆک، ھەتا ھەژموونى بەسەر ھەموو ئورگانەکاندا ھەبیت.

لەبەر ئەوہى زۆربەى سەرکردەکانى يەکیتى، کەسانى ماندوو شۆرشگىرن و کارىگەرپیان ھەیسەو پىگەو سەنگى خۆیان ھەیسە، ئەمە وای کردوو، ھەر یەک لەو چەند سەرکردەى ھەمیشە گەیشتن بە پلەى سەرۆک تەزوویەک بىت و زۆر جار لییان بدات، بۆیە دەبینین زۆربەى کات ناز دەکەن بەسەر حیزبدا، ئەم ھۆکارە وای کردوو کیشەکان ھەر جارەو لەوئىستگەىەکی خەباتدا بتەقنەوہو تەزووکە بە ھیز بىت، بەجۆرىک لەناو يەکیتى دەرپەپەرن.

وەک بینیمان نەوشىروان مستەفا دوايىن لەو وئىستگانەىە کە تەزووکە لییداو خەون بە دەسلەلاتى (سەرۆکایەتى) باوکى پى بەجیبەیلئ و یەکیتى بختەو ڕیکخستەوہى خۆى. چونکە ھەمیشە يەکیتى لەم کاتانەیدا دەستەکانى لى ھەنگاونان کردۆتەو دەرەست بە کیشەکانى کارىکردوو دواچار بە سەرکەوتوو تر ھاتۆتەو سەحەکە، ئەوہى کە لەیەکیتى رۆیشتوو، تەنھا لە خۆى چوو.

زیانەکانى دۆخى ئیستای يەکیتى

لەم کاتەدا ئەم ھەولئ پارچە لى کردنەوہىە سلبىاتى لى ئىجابىيات زۆر ترە، لى ئیستادا يەکیتى ئەو لاشەىەىە کە شىرمەکانى خۆى پارچەى لى دەکەنەو و لى دەخۆن، ئەمەش

قسه‌یه‌کی خوالی خوش بوو(که به‌پرستیکی ناسراوی پارتی دیموکراتی کوردستان بوو دینیتیه پی‌شموه که وتبووی:

(ئه‌گەر واز له یه‌کیتییه‌کان به‌ینی خۆیان،خۆیان ده‌خۆن،که‌چی که تووشی شه‌پێک دمبن له‌گه‌ل هه‌یزیکێ دهره‌کیان،ئه‌لێ سه‌د ساله‌ بران)، به‌راستی یه‌کیتییه‌کان خۆیان ده‌خۆن!.

له‌م کیشانه‌دا هه‌میشه‌ دوژمن یاریزانیکی به‌لیاقه‌یه‌و ده‌توانی ساحة‌که به‌قۆزیته‌وه،هه‌ر زوو پڕو پاگه‌نده‌کانی ده‌خاته ناوه‌وه مه‌ خابن کوپه‌کانیش به‌ر ده‌بنه باوکیان که یه‌کیتییه‌.ئه‌وه‌تا هه‌ندیک له‌ رۆشنه‌ی به‌ره‌کانیش که‌وتونه‌ته هه‌له‌وه‌و ده‌توانی بوتری ئه‌وانیش بپیان خوشه،چونکه به‌راستی هه‌ندیکیان سلبیانه رۆل ده‌گیرن،فه‌ره‌ه‌د پیربال که‌نوسه‌ریکی دیاره له‌ لیدوانیکدا ده‌لێ زۆرم پێ خوشه به‌ربوونه‌ته یه‌ک!!.

برایه‌کی به‌رپز که‌له(پاراستن) ده‌زگا هه‌والگریه‌که‌ی پارتی کار ده‌کات،پێی ووتم:پاراستن کار له‌سه‌ر ئه‌م مملانییه‌ی ناو خۆی یه‌کیتی ده‌کات،وو‌تارو ره‌خنه‌و بوختانه‌کانی هه‌ردوولا کۆده‌کاته‌وه‌و له‌ رۆژی خۆیدا سوودیان لێ وهرده‌گریت،به‌لام نکولی له‌وه کردکه ئه‌وان ده‌ستیان له‌تیکدان و گه‌رمکردن بارگرژییه‌کان هه‌بێ،به‌لام ئه‌مه تاجه‌ند راسته یان ناراسته،ئه‌وه ره‌نگه ئاینده وه‌لامی بداته‌وه،یاخود خۆیندنه‌وه‌ما بۆ می‌زوو وه‌لامه‌کانما به‌چنگ بخت.

یه‌کێکی دیکه له‌ خراپه‌یه‌کانی ئه‌م دۆخه‌ی به‌ سه‌ر یه‌کیتیدا هاتووه،سه‌یرکردنی ناحه‌زانه،ئه‌وه ئه‌و رۆژمیه ئه‌وان ویستیان،بێ بلیت بینهری یاریه‌که بن و مولاکیه‌کانی یه‌کیتی یه‌کتر به‌پروکینین،هه‌روه‌ها ده‌ست خستنه ناو کیشه‌کانه‌وه به‌شیوازی لایه‌نگری که ئه‌مه‌یان له هه‌موویان زیاتر به‌نزین به‌ ناگره‌که‌دا ده‌کات.

زیانیکی دیکه که مه‌ترسی بۆ سه‌ر هه‌ریمی کوردستان هه‌یه به‌گشتی،ئه‌گه‌ری تیکدانی هاوپه‌یمانی‌تییه‌کانه که یه‌کیتی هه‌یه‌تی له‌گه‌ل ئه‌حزابه‌کانی عێراقدا،به‌ تایبه‌ت ئه‌و هاوپه‌یمانییه به‌ هه‌یزه‌ی که له‌گه‌ل پارتی دیموکراتی کوردستاندا هه‌یه‌تی،که دواجار هاوپه‌یمانی کوردستانیش له به‌غدا په‌کده‌خات،که ئه‌مه‌یان خه‌ونی زۆرت‌رین دوژمنانی کورده،که پێوه‌ی ده‌یه‌هاو سه‌ده‌ها به‌رژه‌وه‌ندی کورد تیا ده‌جن،له‌وا‌نه(ناوچه ناکۆکی له‌سه‌ره‌کان و بوودجه و پێشمه‌رگه‌و..هتد).

سووده‌کانی ئه‌م دۆخه

يەككىتى بەۋەۋە جوانە كە ھەمىشە نەئى دەبىتتەۋە،مىژوۋ پىمان دەللىت:جىيا بوۋنەۋەكان لەم حەزبە،گوۋرى زىاتر بە نوئى بوۋنەۋەكە دەدەن.ئەم جارەۋەك دەبىننن يەككىتى چۆن گورج و گۆل بۆتەۋەۋە ھاكا بوۋەۋە بە يەككىتتەكەى شاخ كە بازوۋى ھىند بەھىزبوۋ،كە بەغداۋ تاران ئەنكەرەۋ دىمەشق لەدەست شكاندەۋەى دەرسان.

ئەۋەتا لەم جارەيدا نەۋشىروان مستەفا بەھەلەيەكدا چوۋە،كە خراپترن كەسەكان لىيى ئالاون و يەككىتى بەجۆرىك پاك بۆتەۋەكە لە لە رابردوۋى ناترسى،ھەلەتتە لای كاك نەۋشىروان كەسانى باش و پاكىشى تىايە،بەلام كەمىنەن.

دەبىۋا نەۋشىروان مستەفا لەم جىياۋوۋنەۋەيدا،سەرەتاكەى پىشتى بە(بۆرى) نەبەستايە،بەلكو بە پوختى بۆى بچوۋايە،دەبىننن،ئەۋانەى پىشتى لەسەر كارى دزىۋو گەندەللى داۋىن پىسى دەرگراۋن،ئىستا جلى كاك نەۋشىروانىكىان لەبەر كردوۋە كە رۆژى بوۋە ئەۋ پىاۋە جىيى فەخر بوۋە،بەداخەۋە،نەدەبىۋو ئەۋ ھەموۋ ھەموۋ ئەندامە دژ بەيەكە ۋەرىگىرانايە،بەراستى ۋەك دەللىن(گەردە ۋوشە)بۆتە ھەمام،ھەرچى ناپاكە دەجىتتە ئەۋى، ئىتر ناۋى رىفۆرم ۋەردەگرى وپاك دەبىتتەۋە!!

سودىكى دىكەشى لەۋەدايە كە كرانەۋەى يەككىتى دەرەخات، پىچەۋانەى ئەۋ حىزبانەى كە مەنگ بوۋن، ھەرۋەھا سودىكى ئەۋەشى تىادايە كە يەككىتى كورە پاستەقنىەكانى خۆى بۆ دەرېكەۋى ھىلكەى پىس لە ھىلكەى پاك جىيا دەكاتەۋە.

مەلا بەختیار: من لاويك بووم تازە چوو بوومە دونیای سیاسی تەو، دوور بووم لەو کیشانە، تاكو سالی (۱۹۷۵) کە کۆمەلە بەر جەزەبەیی لێدان و گرتنی سەرکردایەتی و کادرەکانی کەوت، لەو بەدواوە هاتم خۆم شار دەو لە سلیمانی، ئەوسا کە و تەم بە سەر نا کۆکیەکان و مەملانیی جەمسەرەکانی کۆمەلە.

رێگا: ئالای شۆرش چی نا کۆکییەکی هەبوو لە گەل کۆمەلەدا؟

مەلا بەختیار: ئالای شۆرشیش هەربەشیکە لە درێزەیی ئەو هاو کیشەییە کە هەیه، ئەو کاتە لەناو شۆرشدا نا کۆکیەکان جگە لە مەسەلەیی ئایدۆلۆژی، رەهەندی سیاسی جیاوازیی بە خۆیەو دی، ئەویش لە سەر ئەو ئایا کیشەیی کورد لە هەر جوار پارچە کەیی کوردستان یە کە مەسەلەییە، یان لە قۆناغی رزگاری و دیموکراسیدا.

لەناو جوار چۆو ئەو ولاتانەیی کوردستانیان لە ناو دا بە شکر او جوار مەسەلەییە، ئەمە جگە لە مەسەلەیی چۆنییەتی بەرپووەبردنی شۆرش، چۆنیەتی مامەلەیی لە گەل کادیرانی یەکییەتی، ئەو کردار و رەفتارانەیی لە تەبەییەکان دەکران، لە هەریم و کەرەتەکان پاشان تیروانیی جیاوازیی لە سەر شەری ناو خۆسەری هەلدا.

پراکتیکی شۆرشگیرانە ئەو کاتە لە کەدار دەکران، لە لایەن کۆمەلەیی ئەو خەڵکانەو دەدیانیویست بە ئاراستەیی زەبروزەنگی سەربازی کۆنترۆلی دامودەزگاکی ناو یەکییەتی بکەن. رێگا: ئایا نا کۆکی ئالایشۆرش لە گەل کۆمەلە ئەو بوو کە ئیستەش بەرامبەر بە یە کە پەنگدانەو دی هەبیی؟

مەلا بەختیار: بە هیج شیوەیە کیشەکانی ئەمڕۆ نابەستەو بە کیشەکانی رابردووەو ئەو جۆریک لە تۆمەتە بو چەواشە کردنی قەوایدی یەکییەتی و رای گشتی، ئەو تۆمەتی کە دەیانەو ویت بلین (منی مەلابەختیار ئەم بەرگرییە بۆیە لە یەکییەتی دەکەم، چونکە کۆنیش کیشە کەم هەبوو لە گەل لێپرسراوی کۆمپانیای ووشە) کە لە راستیدا وانییە، بەبەلگەیی ئەو سالی (۲۰۰۶) لێپرسراوی کۆمپانیای ووشە لە دانیشتنی مەکتەب سیاسی لە مائی مام جەلال لە بەغدا یەکییەتی جێهێشت، من راستگۆیانە دلتەنگی خۆم دەربەری و زیان و خرابایی ئەو هەلۆیستەم رۆنکردووە، لێپرسراوی کۆمپانیای ووشە کە گەرپووەو، لەناو هاوڕێکانی خۆیدا ووتبوی: تەنیا مەلا بەختیار راستگۆیانە نیگەرانی دەربەریووە ئەو یەکییەتی بە جی بەهێلەم، لەبەر ئەو من پێم وایە ئەو برادەرانی باش دەزانن کیشەیی ئیستا پەییوێندی بە رابردووەو نییە.

رېځگاناکوکییه کان پښه میزوویان ههیه، تۆ له کوږی نهو ناکوکیانه دا بوویت؟

مه لا بهختیار: راستیت دمویت، ناکوکیه کانله سهره تای دروست بوونی کومه لهوه له نیوان مام جهلال وهاورپیکانی هه بوو که نهو کاته من هیچیانم نه دیبوو، ناکوکیه کانیه کانی کومپانیای وشهو لیستی گۆران-یش له ناو یه کیستی - دارپاسته وخۆ به شیوهی سهره کی دژی مام جهلاله بۆ نهوهی دهست له یه کیستی هه لبرگرت، نهوان پییان وایه مام جهلال رۆلی تهواو بووه و هه لو مهرجی نوئ هاتوته پېشه وه، نهک ههر نهوه، زۆر جار نهو قسانه مان بیستوووه که لپرسراوی کومپانیای ووشه وتویه تی ههقی وایه هه موو نه م سهرکردایه تی و مه کته ب سیاسیه واز بهیننومه کته ب سیاسی و سهرکردایه تی ته سلیم به سهرکردایه تی و مه کته ب سیاسیه کی نوئ بکرت، نهوهی له راگه یانندنه که ی (رهمگ) دا هاتبوو، پښکتسه ی لپرسراوی کومپانیای ووشه یه.

رېځگانه مه تا چه ند قابیلی قبول بووه؟ بۆ نه گۆرپن ههر نهو که سانه مه کته ب سیاسی بن که چه ن دین ساله بهر پرسن؟

مه لا بهختیار: بیگومان که س قبول ناکات، گۆران کاریش له مه کته ب سیاسی و سکرتری حزبه کاندیدا به پېشنیارو پیلان گیر ی و رق ناکرت، نهوه به گۆرانکاری ناسای کونفراس و کونگره ده کرت، له میزووی هیچ حزبی کدا نه بووه بلتیت نهو سهرکردایه تی و سکرتریه خوا حافیز قوناغه که یان تهواو بووه.

رېځگانه بۆچی نهو شیروان مسته فا سالی (۲۰۰۶) یه کیستی نیشتمانی جیهیشت؟ ناکوکییه کان هی نهوه نه بوون چاره سهر بکرتن؟

مه لا بهختیار: سهر نه نجامی که له که بوونی نهو کی شه و ناکوکیانیه ی پېشووی لای نهو که شته بنه به ست، نهو پی و ابوو بجیت ددزگایه کی توپزینه وه دروست بکات باشتره چونکه چیکه ناتوانیت له ناو یه کیستی دریزه به سیاست بدات، به لام من پیم و ابوو که نهو نهو بریارهیدا، هه له یه کی ستر تیزی کرد.

رېځگانه به لام نهوانه ی له نزیک نهون پییان وانییه خامنی فیکرو نه فیهس و سه بریکی دریزیان ههیه به پېچه وانیه نهوهی تۆ دهیلتیت؟

مه لا بهختیار: ده توانم بلیم پېچه وانیه که ی وایه، به شی زوری فه رمانده سهر یازییه کان هه ندی که له کادیره سیاسیه کان که له دهوری کۆبوونه ته وه نهوان که کاتی خو ی له سهر پېشیلکاری سزا دراو، له سهر گهنده لی، له سهرکاری نابه جی، پوژیک دیت نهو به لگه نامه له سهر پېشیلکاری نهوانه ده خرپنه بهر رای گشتی.

رېځا: پټ وایه له م قوناغدا قول بوونه ووی کیشه و بی نیمکانیتی و بی موجهی فشاری زوری له سهر نهو شیروان مستهفا دروست کردووه؟

مه لا بهختیار: وهك پیشتر وتم، لپرسراوی کومپانیای ووشه ههلهیهکی ستراتیژی کرد لهیهکیتی چوو دهره وه، له ناویهکیتی ددهیتوانی پیگهی خوی تۆکمهتر بکات، دهیتوانی نه ووقابیلیهت ورۆشنیرییهی که ههیهتی باشتر گرهوی پی بدات، نه وه (۲) ساله چۆته دهره وه یکیتی رهنگ بوو له م (۳) ساله دا کۆمهلیک گۆرانکاری، باشی بکردایه، به بی گه دمان نه گهر نهو گۆران کارییه نه نجام بدرایه، به هاوکاری هه موومان، ئیستا باشتر له م هه لپزار دنه دا دهاته مهیدان.

رېځا: نهو بیانوه تاجه ند وایه که ده لپن له ناو خوی یهکیتی نیشتیمانی گۆرانکاریمان پی نه کرا بۆیه هاتینه دهره وه یهکیتی نیشتیمانی؟

مه لا بهختیار: ناتوانم بلیم نهو بیانوه هه مووی به تاله، به لام ده توانم بلیم کوی هه موو نهو پاسه وانهی دهیهیننه وه، بای نه وه نه بوو بچپته دهره وه یهکیتی نیشتیمانی، نه خوی و نه هاو پیکانی، باوهرم وایه بر یاری دابوو له ناو یهکیتی نه مینیته، نهو له ناو یهکیتی ئیشی کرد بهو ئاراستهیهی خوی دهیه ویت کۆنترۆل بکریته که نرا، نه خشه کیشا یهکیتی تووشی فهیرانیکه گه وره بکات، تاقیکردنه و هشی ههیه، له سهرده می پارتی شۆرش گیراندا (جهلالی) سالی (۱۹۷۰)، دهستی هه بوو له هه لوه شان دنه وه، ئوبالی هه لوه شان دنه وه کۆمه له ی رهنج دهران، سالی (۱۹۸۹) له نه ستوی بهر پرس یاری کومپانیای ووشه دایه، پی ی وابوو له سی یه مین نه زمونیشدا بۆ تیک وپیکدانی یهکیتهش بوی دهچپته سهر، به لام جیاوازی سهرده می پارتی شۆرش گیران و کۆمه له و یهکیتی له وه دایه پارتی شۆرش گیران له هه لو مهرجی بهیانی ئازاردا روویدا، بۆیه توانیان هه لپوه شیننه وه، کۆمه له ی رهنج دهرانیشت له سهرده می نه نفال و حاله تیکی سایکۆلۆژی خراپدا بوی چوو سهر هه لپوه سیینیته وه سالی پاریش دانی پیا نوه که هه له ی کردووه، به لام یهکیتی ئیستا له دهسه لاتدایه و به یوه ندیه کی به هیزی له گه ل هیزه کانی دونیادا ههیه، یهکیتی نهو بیروباوهرو سیاسهت و ستراتیژهی ههیه تی، زۆر به هیزه و سه دان هه زار که سی له خوی کردۆته وه که بهرگری له خوی بکات، له بهر نه وه ی نهی توانی سییه مین هه ولی بۆ هه لوه شان دنه وه دوی پارتی شۆرش گیران و کۆمه له سهر بگریته، بۆیه ناچار چۆته دهره وه یهکیتی تا به نه خشه یه کی ترو له ژیر دروشمی گۆران دا پلانه که ی بهیینیته دی..

ئىستە ئەوئى كە بۇئى نەچۆتە سەر،دەپەوئىت لە دەرەوئى يە كىتئى ئەو بوئىلە دروست بىكات،مەن پىم واپە قەناعەتى خۆشمە هيوادارم هەلە بە،ئەوان ئەگەر بۇيان بىكرایە پاروپىرار دەدا بارى ئەمنى لەگرىژنە دەرەكەن وخۆ پىشاندانى گەرە دروست بىكەن،كەبارى ئەمنىش تىكچوو،وئەك ئەووروپاى شەرقي وچەند ولاتىكى ئاسىاى ناوەرەست،حكومەت دەگۆرپىت،حزب تىكەدەجىت،ولات توشى كازەساتى گەرە دەپىت.

ئەوان وويستيان ئەمە بىكەن،چەند هەولئىكىشاندا بۇيان نەچووە سەر، لەسلىمانى و گەرميان وهەلەبجەو رانىە خۆپىشاندان كرا،لەهەندىكىان دەستيان هەبوو،لەهەندىكىشاندا بىيان خۆش بوو،ئەوهميان دەكرەدە بىيانوو بۇ ئەوئى فشارى زياتر بخەنە سەريەكىتئى بۇ سەپاندنى مەرامەكانيان لەناو يەكىتيدا.

رېگا:هەندىك لەو برادەرەنە دەلئىن كاك بەختيار تاكو راپەرپىن لەزىنداندا بوو،وئەگادارى بارودۆخى يەكىتئى نەبوو،كە ئىستا ئەو يەكىتئى بوون بەئىمە دەفرۆشئىتەو؟چونكە ئەوانە بىيان واپە لەسەرەتاي شۆپشەو ئەوانە هەبوون؟

مەلا بەختيار: ئەم بىرسيارەم بى خۆشەو پىشم ناخۆشە،پىم خۆشە لەبەر ئەوئى دەپىت وەلامت بدەمەو،وئەندىك راستى بلئىم،پىم ناخۆشە لەبەر ئەوئى كاتى ئەو نەهاتووە رووداو،ەكانى رابردوو بوروژئىن.

مەن لە سالى(۱۹۷۰)ەو كۆمەلە بووم،لە(۱۹۷۵/۹/۵)ئىختىفام كردوو،سەرەتاي سالى(۱۹۷۶)بەرپىسى هەموو پىكخستەكانى يەكىتئى بووم لەسەرەتاسەرى كوردستان بە ناوچەكانى عىراقىشەو،دواپە بەرپىسى پىشمەرگەكانى ناو شار بووم،لە شۆرشى نوئ(۱۹۷۶)بە برپارى شەهيد ئارام و كۆمىتەى هەريمەكان سەرەتا مەن نەچومە دەرەو،تاكو مانگى(۱۲)مامەو،لە بەرئەوئى سەرپەرشتى پىشمەرگەكانى ناو شارو پىشمەرگەوشۆرش بووم،دواى لىدانى پارىژگاي سلىمانى لە(۱۹۷۶/۱۲/۲۱)چوومە دەرەو.

ئەگەر كەسئى هەبئى ئەو بە شانازى بزەن كەمىيان گرتوو،مەن پىم واپە ئەو ماناى شەرمەزارىيە بۇيان،ئەو شەرمەزارىيەى كەلەسەر بىروپاى ئازاد وجياواز پەلامار دراين،ئەمە ماناى شانازى نىيە،ئەو بەيىانييەى كە هاتونەتە سەرمان ئەو كاك عىمادو مامۇستا پىشكۆ شايتەن،هەرپاسەوانم نەبوو،مەن قەت ئەووم رەچاو نەكردوو لەناو يەكىتيدا كەسانىك هەبەن دىموكراسىيەكە تاكو ئەو رادەپە سەرپىن كەسل لە تاوانى گەرەش نەكەنەو،لەسەر هىچىش ناتەنيا لەسەر جىاوازي رىبازى سياسى،ئەگىنا بايى ئەو دەمتوانى لە قەرەداغ و

بازيان(۱۵۰) پېشمه رگه له دهوړی خوځم بگه موه، يان پېشتر بگه موه شوینی دووره دهستی هیزی یه کیتی، نه وه به دابرانی من دوزان له سیاست؟ یاخود له سهر بیرو باوهر و له سهر دیموکراسی و له سهر پاکیتی شوړش نه وان تاوانیان کردووه بهرام بهر به من وهاوړیکانم، نه موه برسپاره و له ویزدانی نه وانی دهکهم؟

پاشان وهره تهمه نی سیاسی من وتهمه نی سیاسی نه وانه ی واده لېن به راورد بکه ن، کاک نه وشیروان سالی(۱۹۷۷) هاتوته وه، من سالی(۱۹۷۶) پېشمه رگه بووم، کاک نه وشیروان له سالی(۱۹۷۲) تا کو سالی(۱۹۷۷) هیچ په یوه نندییه کی به کوځمه له و یه کیتی وه نه بوو، من نه و کاته کوځمه له بووم نه ک نه ووش من سالی(۱۹۷۲) فهرمانی گرتنم دهرچووه، سالی(۱۹۷۵) دیسان فهرمانی گرتنم دهرچوته وه، سالی(۱۹۷۶) یش بهرپرسی ته وای پڅخستنه کانی یه کیتی بووم له کوردستان وغیرا هدا، کی له وانه ی له گرده کهن دتوانیت نکولی له موه بکات؟ له بهر نه وه نه و قسانه نه کړیت باشره، من حزناکم بچینه ناو نه و شتومرپه وه، تیناگم چوځن جه لاد شانازی به کوشتنی قوربانیه وه دهکات و روویشی بی نیستاش لاف دیموکراسی و گوړان لی بدات؟! بهراستی تیناگم ته حه داشیان دهکهم که دوی راپهرپنی سالی(۱۹۹۱) ودوی پروو خانی سهدام که زوړترین به لکه نامه ی سهدام دهستی یه کیتی که وت ته حه دایان دهکهم یه ک ووشه که مایه ی شهرمزاری بیت له سهر من وسهر کرده نه ساسیه کانی نالای شوړش بلاو بکه نه وه، له بهر نه وه نه وانه ی نه و قسانه دهکهن، هه ق وایه جوان ناوړ له میزوو بدنه وه.

ریگا: هه ندیک پی ی وایه نه م هه لېزاردنه نه وشیروان مسته فا له هه ولی توله کردنه ویدایه له یه کیتی

مه لا بهختیار: بیگومان نه و بهرنامه یه ی هه ی بوو به م هه لېزاردنه، خستییه چوارچیوهی شهریه ت و یاساییه وه، نه م برایه یه کیکه له و که سانه ی نه و بیرو باوهر و پیلانانه ی که ناشکرایان دهکات، که متره له وهی باسیان ناکات بو هه لوو مهرچی گونجاو دوابان دهکات، له بهر نه وه نیستا بیرو بو چونه کانی تری له م قوناغه دا خسته چوار چیوهی هه لېزاردنه وه، به ناوی دزایه تی گهنده لکی بو گوړان، به لام نه موه بو شاردنه وهی پیلاننه راسته قینه باس نه کراوه کانی تی.

من خوځم باوهرم وایه نه گهر دهر بچیت ولیستی زوړینه به دهست بهینیت، بیگومان نه و کاته نه و بوچونانه ی که نیستا دهی نه برپوون، نه وه دهکات ریبازی سهرکی نیشکردنی.

ریگا: نه و بوچونانه چین که نه و کته نه وه دهکات به نه هجی سهرکی خو ی؟

مەلا بەختیار: بېگومان ھەولئ ئەو دەدات بە پاساوی جۇراو جۇر نەخشە شاردراوھکانی
بەینیتە دی دژ یەکیٹی وھەر وھە دژ پارتیش.

رېگا: بەرامبەر بە پارتی دیموکراتی کوردستان چۆن دەبیت لەکاتیکیدا زۆریک پی یان وایە
نەوشیروان مستەفا باوەرپی بە پیکەوہ ژبانی پارتی کەمترە؟

مەلا بەختیار: ئەگەر سەیری میژوو بکەین لە راستیدا ناتوانی بلی ی ئەم بەر
پرسیاریتیە ھەمووی لەسەر لێپرسراوی کۆمپانیای ووشەییە ئەگەر سالنامەی شەری
ناخۆش ھەڵبەدینەوہ ھەڵبەتە بیویژدانییە مەسولیەتەکە ھەمووی بخەینە سەر
ئەو، چونکە مەسائیلی تر ھەیە چ بۆ یەکیٹی چ بۆ پارتی، چ بۆ لایەنەکانی تریش، بەلام نایا
ناوبراو ئیستاش ناکۆکە لەگەڵ پارتی؟ بەلێ ئیستاش لەگەڵ پارتی ناکۆکە، لەو باوەرپەدام
سەرۆکی لیستی گۆران تەجاویز پابردووی بەرامبەر بە پارتی نەکردوو، ئەمە ھەلە
فیکری کاک نەوشیروانە لە سیاسەتدا، ئێمە ھەموومان لە ناو گەرمە ی روداوھکاندا
بوین، گەسمان بێبەری نین لە شەری ناوخۆو لە ھیرش و بەرگری ئەوہی فیشەکیکی تەقاند
بیت ئەوہی بەشداری شەریکی جەبھەیی کرد بیت، بەشداری شەری ناوخۆیە، ئەو قۆناغە
بەو جۆرە بوو.

لەبەر ئەوہ ئەگەر ئیستا بە حکومی ئەوہی پەيوەندیمان لەگەڵ پارتی، پەيوەندییەکی
گونجاوی ستراتیژیە بمانەوێت خۆمان بێبەری بکەین لە پابردوو، یان پارتیش بێوێت
پەریزی خۆی پاکژ پیشان بدات لە شەری ناوخۆ، ھیچمان ناتوانین لە سیاسەتدا ئەوہ
گرنکە کە قۆناغ گۆرا تۆش تەجاویز قۆناغی پابردوو بکەیت و لەگەڵ قۆناغی نوێ و
ئەرکەکانی بگونجینیت، نەک لە پابردوودا بچەقیت.

من پیم وابی توانیومانە بەم ریکەوتنە ستراتیژیەکی کە کردومانە، تەجاویز قۆناغی
پابردوو بکەین.

رېگا: ھۆی جییە کاک نەوشیروان خۆی لە شەری ناوخۆ دەرەکات بە تاپبەت لە دواين
نوسیندا بە ناوی خەون و مۆتەکە؟

مەلا بەختیار: لەو نوسینەدا باسی شەری ناوخۆ لە سەرەتاوە ناکات، بەلکو لە دوا
سالی (١٩٩٤) باسی شەری ناوخۆ دەکات، شەری نتوخۆ لە سالی (١٩٧٦) ھەوھەلگیر ساوہ، ئەو
شتانە ی بلاوی کردۆتەوہ شتی مەنتیقی تێدا یە، ھەرچەندە کاتیشی نەبوو، ئەوہ رۆشنە کە
ئەو بەشیکی لەو واقعەکی کە شەریکی ناوخۆی تێدا خولقاوہ.

رېځا: نه ودى قسەى زۆرى له سەر دهگرښت مه سه له ى گوشتنى شيوعيه گانې پشت ناشانه
نهمه چۆن بوو؟

مه لا به ختيار: كاك نهوشيروان له سالى (۱۹۸۱) دا هاته خواره وه، كيشه ى كاك محمده ى حاجى محمود پرووى دابوو، له لايهن سهرگرديه تييه وه من نيردرام بۆ چاره سه ى كيشه گان، به چوار نه ندامى سهرگرديه تى و مه كته ب سياسي و ت كه س ئاماده نه بوو بۆ چاره سه ى نهو كيشه يه بروات، من كاتى خوى ئامر هه ريمى هه ورامان بووم، باش ناوچه كه شاره زان بووم، كاك نهوشيروان هات بۆ نهو ناوچه يه، نامه يه كى بچوكى له گوندى پاريزان بۆ من نووسى بوو ده لئيت (هاتووم نه چم بۆ شاره زوور بۆ نيش و كارى خيزانى خۆم، تكيه ناگادار به)، كه نامه كه م پيگه يشت وتم هه له دهكات بهو شيويه بروات، به په له شه هيد فه رميدون حه مه سالت و (۲۰) پيشمه رگه م نارد وتم له پارمزان و نهو ناوه بيدۆزنه وه مه هيلن بچيت بۆ شاره زوور هه تا خۆم ديم، تاكو پيشمه رگه گان گه يشتبوون نهو رويشتبوو، نه مه ش ماموستا شاهۆ ماموستا بشكو كاك به كرى حاجى سه فه رو فه رمانده گانى نهو كاته هه مو وشايه تن.

كه رويشتبوو، له قهويله تووشى نهو كيشه يه بووه وه، حزبى سوشيالستيش راست ناكه ن ده لئين گرتوومانه، خوى ته سليم كردبوو، نهو له مالى حاجى عه لى قهويله ده بئيت، سوشيالست ده گه نه نهو ى، كاك نهوشيروان نامه يه ك دنوسيت و ده يدات به حاجى عه لى ده لئيت بۆيان به ره ده مه وئيت چاوم پييان بكه وئيت، ژنه كى حاجى عه لى ده لئيت (ده ستمان دامينت نه مانه نهو شته نازانن ده تگرتن، كاك نهوشيروان ده لئيت به پيچه وانه وه، نه گه ر بيته ژووره وه من لي ره بدۆزنه وه خراپه ره، با من خۆم بچم بۆلايان)، ژن وماله كه زۆر تكا ى لى ده كهن كه نهو كاره نه كات، به لام نهو سووره له سهر نه ودى نامه كه به رن بۆيان كاتي ك نامه كه ده بمن دپن ده يگرن، ده يكه نه ته قه و خوشى كه ده يگرن ده لئين گرتوومانه وا نيه له راستيدا نه يان گرتوو نه مه راستى رووداو ده كه يه، هه رچه نده هه له يه كى گه وده ى كرووه به قسە ى ژنه كى و پياوه كى نه كرووه و نه وانيش راست ناكه ن كه ده لئين گرتوومانه.

يه كه مين كه سيش من چومه مالى حاجى عه لى بۆ لى كۆلينه وه له چۆنييه تى گرتنه كى، قسه گانى حاجى عه لى و ژنه كه يم تۆمار كردو هه ر نهو كاته به كاك ئيبراهيم جه لال دا ناردم بۆ مه كته بى سياسى.

ئەو بوو بە ھەموو لایەكمان ھەولماندا رایكردوو دربار بوو، بۆ میژووش دەلیم کاووی شیخ لەتیف پۆلی خۆی ھەبوو لە ئاسانکاری پاسەوانی تییەكەیدا بۆ ئەووی ھەلیت، شیوعیش خزمەتیان زۆر کردبوو، بەلکو ماویدیەك وەك میوان بردبوویانە لای خۆشیان.

كە ھاتەو ھە یانییەكەى من وخۆى و كاڤ شەوكەتى حاجى مشىر كۆبونەو ھەكمان كرد، ووتى چى بكەم؟ ووتەم كاغەپكیان بۆ بنووسە بۆ ئەو ھەكمان پامكرد، گەشتوو مەتەو ھە ناو ھیزەكمان بۆ ئەو ھەكمان بەر بۆ ھەكمان من بۆ ھەكمان نەھاتبووم، وەر بە گەشتووگۆ بكەین و كێشەكە چارەسەر بكەین، نامەكەى نوسى وشەھید شەوكەت بۆى نارد، بەلام خۆى دیار بوو، كەپروو لە پەرامبەر بە (جوود)، تەنەت لە پارەزان لەگەڵ مەفرەزەكەى حزبى شیوعى تێك چوو ناو كاڤ قادر بوو، ووتى: بزانە خۆم دەزانم چیتان لى دەكەین، ئەو ھەبوو كە چوو بیانووی دەست كەوت شەرى قەرقانەو پەشت ئاشان بھەو مینیت، لە راستیداسەر ئەنجامى ھەلەپكەى عەسكەرى بچوكى یەكێتى دزى مەفرەزەكەى شیوعى، داوى رێكەوتنامەى ستراتىژی نیوانمان، حزبى شیوعى شەرى گەورەى دزى یەكێتى وەكو جوود رەگەیاندم لە مەلەندى یەك ھەولماندا حزبى شیوعى لە شەركە دوور خرایەو، خۆى كاڤ نەوشیروان (۲) جار بەجیھاز فەرمانى پێكردم لە حزبى شیوعى بدەم، ئامادە نەبووم، تەنەت پێم ووت ئەو تاج ونەجمەى دەپەیتە سەر شانى یەكێكى تر، ئەو شەرى پەشت ئاشان ھەلەپكەى كوشندە بوو، بەو شیوعیەش كە كرا.

رێگا: باروودۆخى ئێستەى یەكێتى نیشتمانى كە پۆزانە خەلك لە كۆمیتەكان دەست لە كار دەكێشنەو ھەلەپكەى دەرەكەن ئەم نابەپەنەى خەلكى یەكێتى بۆ مەلا بەختیار: تاكو ئێستە یەك كەسمان دەرەكردوو، ئەو ھەكە ھەپە ئەمەپە:

ئەو برادەرە كە بەرپرس بوون چوونەتە دەرەو ھەكێتى، پاسەوانیان ھەبوو، بانگ كراون و پێیان ووتراو، ئێو پاسەوانى ئەوان بوون لە بەرئەو ھەكە پەرس بوون لەناو یەكێتى، ئێستا ئەوان لە یەكێتى نەماون، كوێتان ئێو تاكو بتان گوازیئەو، ئەو ھەكە خۆى داوى كردوو بە دلى خۆى نەقلمان كردوو، ئەو ھەكە بە ئارمەزوو لایان ماپەو ئازاد بوو، لەمەش زیاتر نییە.

ئەوانەى كۆمیتەكانیش خۆیان دەكێشنەو، ھەرچەندە پۆزى پێنج دەكشیئەو، بەلام (۱۵) دیتەو، كاتر میرك پێش ئێستا (۲۲) كەس ھاتەو، لەدوور دەو كەشتێك دەبیسى شتێكەو كە ئەچیتە نزیك و ناو، شتێكى تر، ئێستا ئەو گەردەو ئەو لیستە،

مەرجه عىيەت و دىسپلېن و پەيپەو و پىرۇگراممى نىيە، توۋشى مەملەنئىكى گەورە ھاتوۋە، ئەم مەملەنئىيە ئەبىدىيە جۇراۋ جۇرى ھەيە، ھىساباتى جۇراۋ جۇرى لەسەرەو ئەھكامى جۇراۋ جۇرى ھەيە، ئەم خەلگە كە بەشىكى ئەو گەنجەنەي كە بەبى ئەزمۇون چوونەتە لايان كە دەمىنن مەسەلەكە سەدان جۇر كېشە و بېشەيە، ئەوسا بەشىكىيان دۇور دەكە ونەو.

رېگا: تا چەند واپە كە ئىۋە خەلگەن بە زەمبىرى پارەو دەسلەت راگرتوۋە؟ ئەوان ئەو دىيان پى گىرنگىرە كە پارەيان نىيەو دەوريشيان قەرمبالغە؟

مەلا بەختىار: مەن پىيان دەلئەم كۈا كادىرى ئەوان بەبى پارە ئىش دەكەت؟ يەك كادىرەم بۇ بىنە لە ئىزگەو رۇژنامەو تەلەففىزىۋنە كەيان كە بەبى پارە ئىش بىكەت؟ بىگرە موۋجەي زۇرئىكىيان لە ھەندىك كادىرى ئىمە زىاتەرە لە تەلەففىزىۋن و ئىزگە كەيان.

رېگا: ئەوان دەلئەن پارە لە ھىچ لاپەنىك وەرنەگىرەن و ئەو پارەيەي كە ھەيانە ھى خەلگى سەرمایەدارى دىلئۆزى گۇرەن؟

مەلا بەختىار: ئەمە باسى ولاتانى سۇسىيالىستى يە نەك سەرمایەدارى، تۇ باۋەر دەكەيت كوردستان واپىت كە سەرمایەداران بەملىۋنەھا دۇلار بىدەن بەلەيەك بۇ ئەۋەي ھىزىكى سىياسى نوئ پىك بىت؟ سەرمایەدارى بەرژەۋەندىيەكانى لەلەي يەكىتى و پارتىيە.

بازارنى ئازادىيان بۇ دابىن كىردوون، فېرۇكە خانەيان دروست كىردوۋە، كۆمپانىيەكانى دىنيان ھىناۋە يۇ كوردستان و مەنەنەي پەيۋەندىيەكى گەورە لەنىۋان سەرمایەدارى ئىمەو دەرەۋە دروست بوۋە، ھەموو ئەزمۇونى دىۋىيا بىيەنە سەرمایەدارەكانى دىۋىيا لەگەل ھىزى دەسلەلەندا بەرژەۋەندىيان جۈۋتە، لەبەر ئەۋە مەن قەنەغەتم واپە ھەر سەرمایە دارىكپارەي دابىت بەئەۋان لەبەر ھۇى تاپبەتەي بوۋە.

رېگا: واتە ھەرەشەيان لىدەكەن

مەلا بەختىار: نا ھەرەشەيان لى ناكەين، ئەگەر بىشمانەۋىت ھەرەشە بىكەين، ئىستە پىيان دەلئەن ئەگەر (۱۰) دۇلار بەۋان بىدەن دەبىت (۱۰۰۰) دۇلار بىدەن بە ئىمەش، سىياسەتى ئىمە لەۋاى شۇرەۋە بۇ كۆكردنەۋەي ھاۋكارىيەنەۋە بۇيە ھەرەشەش لە كەس ناكەين.

رېگا: لىستى گۇرەن ئەمەلى واپە بە ھىنانى كورسىيەكان، بۇدجە لە ھىكومەت وەربىگىرەت؟ مەلا بەختىار: بە پىي ژمارەكانى كورسىيەكانە كە دەبىيەن، بايى ئەۋە وەردەگىرەن، چەندىيان بىردەۋە ماقى خۇيانە ئەۋەندە وەربىگىرەن.

رېځا: خه لکيک له م شاره دا بهرپرسي په که ی ئيداري بووه و ئیسته خو ی به ی خهوش ویی که مووکوری داده نیت، وهک سالار عهزیز که ماو دپه کی زور پاریزگار بووه، نایا همر کهس چوو ه گرده که ده توانیت بلیت که موو کورپه؟

مه لا به اختیار (به پیکه نینه وه) من به تۆ ده لیم نایا شتی واده بییت؟! گردو کو ساوانایه؟ گرده که که عبه یه؟ خه لک له خو یه وه ناتوانیت نه وه بلیت، لاپه رده کانی میژوو له سهر همر که سیک چۆن نووسراوه، نه وه ماله له سهر هه موو که سیک، که سیشبه سهر که و تنه سهر گرده که ناتوانیت خو ی له گرده وه و ئاکاری راپردوو پاک بکاته وه، ته نانه ت که سایه تیشی له سهر گرده که ناگورپت، چونکه نه وان فیکرو فله لسه فهایان نییه هه تا په رومرده ی خه لک بکه ن.

رېځا: دهر باره ی نه وه نه دنامه نه ی سهر کردایه تی که نه هیئران ه کۆبونه وه ی سهر کردایه تی، له م روظانه دا به یانیکیان دهر کرد به ناوی کۆمیته ی سهر کردایه تی بالی ریفروم، نه وانه ته جمیدین نه مه چۆن بوو؟

مه لا به اختیار: نه بوو بیان ووتایه سهر کرده کانی به ناو بالی ریفروم، چونکه کۆمیته ی سهر کردایه تی به پینج که سپیکنا یه ت، کۆمیته ی سهر کردایه تی (۲۵) یۆ (۲۷) که سه، پینج کهس چۆته دهر وه نه مه نابیت به کۆمیته ی سهر کردایه تی، نه وانه له بهر نه وه ی که برپار بوو بانگ بکړین و هه لویستی خو یان ساغ بکه نه وه له نیوان گرده که و په کی تی، وه کو که مایه تی ووتوبیان له گه ل گرده که ی، مه کته بی سیاسیش به پی ی ده سه لاتی په پره وی ناوخو تا کو پلنیوم یان کۆنگره ی ته جمیدی کردوون.

رېځا: که ی کۆنگره ده به ستن؟

مه لا به اختیار: دوا ی هه لېزاردن، به لام ناتوانم کات دیاری بکه م، چونکه دوا ی هه لېزاردن زور مه سه له مان بۆ ساغ ده بیته وه، ئیستا هه موو ئاماده کارییه کانی کۆنگره له بهر ده ستمانه. رېځا: له راپردوودا هه ست ناکه یت له بهر نه و باروو دۆخه ناو خو ییه نه تان توانی کۆنگره بیه ستن؟

مه لا به اختیار: به لئ نه و باروو دۆخه ناو خو ییه ی کاری گه ری هه بوو، ناچار بووین ئیداره ی بارو دۆخه که بده ی، تا کو له زه مینه یه کی گونجاودا کۆنگره بیه ستن؟

رېځا: ئیسته پیتان وایه په کی تی پاک بۆته وه یان جیا بۆته وه له چی وله کی؟

مەلا بەختیار: ناکریت ئینسان یەكۆ حوکم بدات، بیگومان نە لەناو ئەواندا هەمووی خراپە، نە لەناو ئێمەش هەمووی باشە، لەناو ئەواندا خەلکیك هەیه بەراستی كەلکی ئەو دیان نەما بوو یەكیتی بمینن، دەرەو یەكیتییان پیرۆز بێت، هەشن بەداخەو چۆتە دەرەو یەكیتی، نە ناو ئێمەش هەیه ناتوانم بێم تا ئیستا لەسەدا سەد شایەنی حزبێکی سۆشیال دیموکراتە، لەگەڵ ئەو هەدا یەكالابووتمان ئەوان بەرپێ ی خۆیان و ئێمەش بەرپێ ی خۆمان، بێم باشترە لەو یەكە لەناو خۆمان لە (۸۰٪) ی كۆبونەو هەكەمان بەشتی لاوەكییەو سەرقال بین و متمانەش بەیهك نەكەین، ئیستا كە ئەوان چوونەتە دەرەو، هەندێك ئەو حەكەمە حیا بوونەو یەكە دەرەو، بەش بەحالی خۆم بێم وایە دەبێت ریزیان بگرین، بەلام لەسەر بنەمایەکی دیموکراتی و زانینی حیاوازییەكان، نەك بە پیلان و پیلانگێری.

رێگا: ئەوان پێیان وایە بودجەو داھاتی ئەم ولاتە بە ناشەفافی ولە نیوان چەند كەسیکی یەكیتی و پارتیدا بەش دەرکریت بێ ئەو یەكەس ئاگای لێی بێت؟

مەلا بەختیار: من لەوان ئەپرسم: بۆچی ئەوانە لەسالی (۱۹۹۱) كە بەرە ی كوردستانی حوكمی كردوو لەسالی (۱۹۹۲) حوكمەت و پەرلەمان دروست بوو، تاكو سالی (۲۰۰۳) داھاتی هەموو كوردستان لەژێر دەستی ئەو دوو ئیدارەییە پێشوو ی ئەم حوكمەتە بوو، ئەوان بۆ تەحەمولیان كرد؟ لەسالی (۱۹۹۳) تاكو سالی (۲۰۰۳) ئەو برادەرانی بۆ تەحەمولیان كردوو؟ كە ئەو هەموو پارەیه سەرف كراو؟ لەسالی (۲۰۰۶) تاكو (۲۰۰۹) كە برادەرەكانی تر دەستیان لە كار كێشایەو یان دوو خزانەو، بۆ تەحەمولیان كرد؟ ئەم تەحەمولە ی سەرف و پارەو ھاوکارییە بۆ گەیشتە یەكێك لە چركە ساتە میژووپیەكان و ئیتر تەحەمولیان نەما؟ ئەو هەموو سالا ئەگەر ئەو هەموو پارەیه خوراوە ئایا ئەوان پێگەیان هەبوو یان نا؟ وەزارەتیان بە دەستەو بوو یان نا؟ لەمەكتەبی سیاسی بوون یان نەبوون؟ لە فەرماندەیی هیزی پێشمەرگە بوون یان نەبوون؟ بەرپرسی مەئبەندەگەورەكان بوون یان نەبوون؟ بودجەیان هەبوو یان نا؟ پێشمەرگەیان پارە ی وەرگرتوو یان نا؟ خۆیان ھاوکاری جۆراوجۆر كراون یان نا؟ دەوروبەریان ھاوکاری جۆراو جۆر كراون یان نا؟ بۆ هەزاران داوی ھاوکیان كردوو یان نا؟ هەزاران كەسیان دامەزراندوو یان نا؟ باشە ئەم پارەیه بۆ كوێ ھاوو؟ ئەوانیش وەكو ئێمە چوار پێنج سەیارەیانلە گەلدا بوو، یان نا؟ مەسەرفیان هەبوو یان نا؟ نەسەرییان هەبوو، یان نەیان بوو؟ ھاوکاری تاییبەتی كراون سەفەری دەرەو، یان كردوو، لەسەر حسابی

یه کیتی یان نا؟ خانویان بۆ کراوه یان نا؟ تهنانهت هاوکاری کهس و کاریشیان کراوه، خو ده بئیت ئهم پرسیاره بکهی ئهم پارهی له کوئ هاتوو؟ فه رماندهی هیزی پئشمه رگهی کوردستان بهو بودجه یه که یه کیتی له حکومه تی وهرده گرت چهندی سه فهر ده کرد؟ جیگری مام جه لال یه کیك بوو لهوانه ی که ئیستا چۆته دهره وه ی یه کیتی مانگانه چهندی وهرده گرت له بوودجه؟ له یارمه تی تایبه تی؟ بۆ پۆژی له پۆژان نه ییوت ئهم بوودجه یه غه دره ده یدهن به فه رماندهی گشتی؟ یان به مه کته ب وئۆرگان و بهرپرسه که وهره بجوکه کان.

رئگا: ئیوه هه له تان نه کردوو ه که نه و گرده تان له سه ر کاک نه وشیروان تاپۆ کرد؟ مه لا به ختیار: با هه له بووئه بووایه به زه مانه ته وه ئه وه بکرایه، من ره ئم وابوو چه ندین قات به رامبه ر به وه ش بدرایه ئاسای بوو به لام زه مانه ت و ئی تی فاقی مۆر کراو بکرایه، هه تا ووردتر به تواندرئیت ئی پی چینه وه ی حیزبی ویاسای له سه ر بکریت.

رئگا: دهرباره ی ئه و پئکه وتنه ی له ئیوان تاله بان ی ونه وشیروان مسته فا هه یه؟ مه لا به ختیار: مام جه لال هه موو ئیلتیزامه کانی خو ی جی به جی کرد.

رئگا: مووچه ی شه خسی کاک نه وشیروان تان برپوو ه؟

مه لا به ختیار: با وه رپنا که م مووچه برابئیت، مه گه ر خو ی نه یویست بئیت، ئیستاش مووچه ی هه ندیک پئشمه رگهی ده وری نه برپاوه.

رئگا: ئهم لیسته نوئیه (گۆران) تاجه ند کاریگه ری هه یه؟

مه لا به ختیار: کاری گه ری هه یه، عاده ته ن نا کوکی له مه یله تی ئی مه دا کاری گه ری سلبی هه یه، به درئزایی میژوو کوردله جیا بوونه وه و نا کوکی ده سلیم ته وه کاری گه ری ده بئیت، به لام ئه و کاریگه ره چاره نو سه زه ی نابئیت که ئه وان چا وه پوانی ده که ن.

رئگا: بۆ چونت چیه له سه ر ئه وه ی که ده وتری ت گۆران (۲۰) کورسی ده هئیت؟

مه لا به ختیار: (۲۰) کورسی؟ (به پئکه نینه وه) جائه وان (۳۰) به ئنن وو (۴) حزبه که (۲۰) به ئننوه هه ندی حزبی تر (۴ بۆ ۵) کورسی به ئنن، ئه ی چی بۆ ئی مه ده مئیت ته وه؟! ئه گه ر ئهم حساباتانه بی ئی مه دوو حزبی داماوی کهس له ده ور نه ماوی کوردستانین (به پئکه نینه وه بهردهوام بوو)

رئگا: ترس له وه هه یه یه کیتی وپارتی ته زویرات بکات؟

مەلا بەختیار: پېم بلى چ ھەلئىزاردنىكى رۇژھەللى ناومرپاست ئەوندەى ھەلئىزاردنى كوردستان چاودىرى ھەيە؟ تەنانەت جامىعەى عەرەبى چاودىرى ناردووە، نەتەووە يەكگرتووەكان، ئەمەرىكا، میدیا، حزبە موعاريزەكان بەگردهكەشەووە چاودىریان ھەيە، لەمە زياتر زەمانەت چى يە؟ ئەمانە بەم قسانە لە ئىستەووە زەمىنەى پاساو ھىنانەووە بۇ دۆران خۆش دەكەن

رېگا: ترسى دووبرە بوونەووەى ئەو باروو دۆخەى ئىران لە كوردستان نىيە؟ بەتايبەت لە كاتى ئەنجامى چاودەروان نەكراودا ئەووە روو دەدات؟

مەلا بەختیار: ھەموو لایەكمان دەبىت ئەنجامى ھەلئىزاردن قبول بكات، ھەر لایەك قبولى نەكات ئەوا ئىرادەى خەلك قبول ناكات، ھەر كەس شىش كىشە بنىتەووە ئەوا كىشەى بەرامبەر ئىرادەى گەل دەنیتەووە ياسا پىشیل دەكات.

رېگا: ئەگەر ئیووە ئەنجامەكان قبول بكەن، خەلكى تر كىشەى نىيە؟
مەلا بەختیار: دلئىابن ئەنجامەكان قبول دەكەين.

رېگا: ئەگەر لیستی گۆران زۆرىنەيەى چاودەروان نەكراوى ھینا؟

مەلا بەختیار: پىرۆزبايان بىت ومن يەكەمین كەس دەمب پىرۆزبايان لى دەكەم.

رېگا: ئەم جارە پۆستى سەرۆكایەتى حكومەت لەپارتى وەردەگرنەووە؟ كى دەكەن بە سەرۆكى حكومەت؟ تا چەند راستە د. بەرھەم سالىح دەبىتە سەرۆكى حكومەت؟ خەلكى يەكىتى دەلئىن ئەگەر يەكىتى پۆستى حكومەت وەرنەگرېتەووە، دەنگ نادەين بە سەرۆكى ھەرىم (مەسعود بارزانی)، چى زەمانەتێك بۇ ئەووە ھەيە پارتى كى دەكات بە سەرۆكى پەرلەمان؟

مەلا بەختیار: بەلى سەرۆكى حكومەت بۇ يەكىتى وكاك دكتور بەرھەمىش كاندىدى سەرۆكى حكومەتە، ھەر بۆيە سەرۆكى لیستی كوردستانى يە، پارتیش كاك محمود موحەمەد كاندىدىانە بۇ سەرۆكى پەرلەمان.

نەوشىروان مستەفا رېگە خۇش دەكات بۇ ئەۋەدى ھەلگەپرانەۋە لەناۋ پارتىدا دروست بكات

دەيدارى: ھاۋرې كاۋە

بەشى دوۋەم وگۇتاي

بەھادىن نورى پاش ئەۋەدى حزبى شىۋەى بەتۈمەتى كەمتەرخىمى دەرىكىرد، چۆتەۋە بەرى قەردەداغ تاكو ئەنفال و كىمىاباران لەوناچەيە بوۋە دوتر چۆتە سوید و لەپرپىندا گەپراۋمەتەۋە كوردستان.

رېگا: بەگشتى شەرى ناوخۇى سالانى نەۋەدەكان چۆن لىك دەمدەنەۋە؟

بەھادىن نورى: ئەۋ شەپرانە شەرى دەسلەت و پارە بوون

رېگا: ئايا يەككىتى و پارتى كاريان كىردوۋەبۇ ئەۋەدى كەركوك وناۋچە داپراۋەكان بگەپرنەۋە سەر كوردستان؟

بەھادىن نورى: كاريان بۇ كىردوۋە ئەۋ كىشەيەش ھىندە ئاسان نىيە زوۋ چارەسەر بىرى، چونكە بەرامبەر عەرەبەۋ زۆرىنەن و حكومپرانى لە ژىر دەستى ئەۋاندايە، كەركوكىش بەشىكى لە پابىردوۋدابوۋە بەعەرەب، لە بەرنەۋە چارەسەرى ئەۋ كىشانە كەم نىيە، يەككىتى و پارتى ۋەك دوۋ حزبى قەۋمى بەرژەۋەندىيان لە ۋەدايە كە كەركوك و ناۋچەكانى تر بگەپرنەۋە سەر ھەرىم

رېگا: ئايا لە ئىستادا يەككىتى نىشتىمانى كوردستان چۆن دەبىنى؟

بەھادىن نورى: يەككىتى لە ئىستادا ھالى ناوخۇى شەپرانەۋەشىروان ماۋەيەكى باش لە يەككىتى دا بوۋە كەسى دوۋەمى ناۋ يەككىتى بوۋە ئىستاش دژايەتى يەككىتى دەكات و دەيەۋىت خەلگىكى زۆرى ناۋ يەككىتى بەرىت بۇ خۇى، خەلگىكى زۆرى ناۋ يەككىتى بەرىت بۇ خۇى، خەلگىكى زۆرىش گوئ لە نەۋەشىروان دەگرن، ئەم پەۋشەى ناۋ يەككىتى لە بەرژەۋەندى پارتىدايە ۋەكو حزب بەلام لەلەيەكى ترەۋە ھەلۋىستى نەۋەشىروان دژى بەرژەۋەندى پارتىشە لە داھاتوۋدا، چونكە ئەۋ رېگە خۇش دەكات بۇ ئەۋەدى لەناۋپارتىشدا ھەلگەپرانەۋە پوۋبىدات ھەرچەندەپارتى حزبىكى بىنەمالەيە بەلام پارتىش لەبەرامبەر ئەۋ كىشانەى لەناۋ يەككىتىدا پوۋدەدەن پارىزراۋ نابىت؟

رېځگا: ئىيۈە پېتان وايە نەوشىروان شەپرى دەسلەت دەكات يان كۆران؟

بەھادىن نورى: نەوشىروان لە ناو يەككىتى بوو دە بە باش و خراپ ھەر يەككىتى بوو، پېشتەر نەوشىروان پارتى بوو

نەوشىروان دەرچووى ھەمان قوتابخانەى قەومى پارتى و يەككىتيە، لە ناو پارتىدا دەستى کردوو بە سياسەت و پى گەشت، پاشان وەك جەلالىيەك ھاتۆتە پېشەو يەككىتى بوو دە پاشان ناكۆكيەكانى نەوشىروان لەسەر بىرو باوەرپىيە لەگەل جەلال تالەبانيدا، ناكۆكيەكان لەسەر دەسلەتە، لەسەر ئىتتىحكارى دەسلەتە ئەو ھەراو ھۆرپايەى ھەيانە، ھەر كەسەو ناويكى لە خۆى ناو نەوشىروان بەناوى رېضۇمەو دەرخستوو بەلام نەوشىروان بە برواى من لە چوارچىوئەى قوتابخانەى يەككىتى ناتوانىت بىتە دەرەو وەكوو بىرو فيكر، تاو وەكو ئەمرو شتىكى ديارى نەكردوو كە خۆى لە دەرەوئەى ئەوئەى خۆى ببينىتەو.

رېځگا: نەوشىروان مستەفا دەلەت من دەمەوئەى حزب لە حكومەت جىابكەمەو؟

بەھادىن نورى: جاخۆ جەلال تالەبانيش ھەرواى ووتو ئەيەوئەى شتىكى ترەنەوشىروان ئەو كاتە دەستى دەرپۇشت چۆنت جىا كەدەو؟ چەندىرۇژىك مام جەلال چوو دەرەوئەى ولەت نەوشىروان جىگري بوو ئەو كاتە نەوشىروان سەرۆكى حكومەت نەبوو وەزىرى ناوخۆ نەبوو بەلام بە فەرمانى نەوشىروانلە سالى ۲۰۰۲ د كۆمۇنىستى كرېكاران كەلە چارچە كردا پىنجىان لى كوشتن و ھەندىكى ترىشيان برىندار كردن نەوشىروان بە پراتىكى ئاوا حزبى لە حكومەت جىا كەدەو! كوشتنى ئەو كۆمۇنىستانە لە كاتىكدا بوو كە نەوشىروان بەرپرسيارى يەكەم بوو، ھەر ئەو بوو كوشتن يان نەكوشتن گرتن يان نەگرتنى دەرەكرد، جەلال تالەباني لە دەورە بوو ئىشەكە ھەموو لای نەوشىروان بوو.

رېځگا: ئايا تۆ پىت وايە ھەلوئىستى نەوشىروان مستەفا ھەلوئىستى شەخسىيە بەرامبەر جەلال؟

بەھادىن نورى: زۆر سادەى بە لامەو نەوشىروان لە ناو يەككىتى دا بىت و كىشە بكوئە نيوانيانەو يان جەو ھەر نامىق لەگەل پارتى دا كىشە بكوئە نيوانيانەو، سادەى كەسيك حزبىك جىبەيلىت و رېكخراوئەى تر دروست بكات، لە ژياندا ئەو جۆرە ھەلوئىستانە سادەن و واقعەن، نابىت كارى لەو جۆرە تۆمەتبار بكرىت ئەو جۆرە كارانەش زۆر ئاسانە بەلای مەو.

بەلەم مەن دەلەيم نەوشىروان خۇي بەشدارە لە باش و خراپى يەككىتى، ئىستەم دەبايە نەوشىروان مستەفا شىتېكى بىلەن بىرگە تەوۋە كە يان وازىيەكانى لە يەككىتى ئاشكرا بىرگە تەوۋە نەوشىروان ھەر لە چوار چىۋە ھەمان بىر و بۆجۈنى قوتابخانە يەككىتىدا جۈلۈدە دەجۈل.

رېگا: تۇ پىت وايە نەوشىروان مستەفا لە پەرلەماندا دەكە لىستەكە يەتەن پىتە ھىزى گۇرەن كەرى؟

بەھادىن نۇرى: وەللاھى گۇرەنكارى چى؟ ئەگەر تەماشى رابردوۋ بىكەن لە وە ناچىت !! رابردوۋى ئەوان رېگا بەوۋە نادەت مەروۇ گەشەن پىت بەوۋە نەوشىروان پىتەن گۇرەنكارى بىكەن بەلەم دىنەش دەگۇرەت و لە گۇرەندە.

رېگا: تۇ بىلەن تالەبانى دەتەنەت جارىكى تەنە مالى يەككىتى رېكە بىخەتەو؟ بەھادىن نۇرى: مەن ئەوۋە نازەنم بەلەم باسە لايەن تەندروستىشى ناكەم، بەلەم بە گشتى مەم جەلال ھەز دەكەت نامالى يەككىتى چاكە بىكەتەو.

رېگا: زۆر كەس دەلەن ئەمەي نەوشىروان دەپكەتە تەككىتى نىۋەن ئەوۋە تالەبانىيە تۇ چى دەلەت؟

بەھادىن نۇرى: نەنە باۋەرم نىيە و لە تەكتىك دەرجەوۋە ھەلەستى نەوشىروان زەمەرىكى زۇرەشى بەيەككىتى گەيەندەوۋە تەنەت بەخەۋدى جەلال تالەبانىشى گەيەندەوۋە! رېگا: ئايە ترەسى ئەوۋە ھەيە كە شەپكە رەۋبەتە بە ھۇ نەكۇكى نىۋەن يەككىتى و نەوشىروان مستەفا؟

بەھادىن نۇرى: ھەلەو مەرجى ئەمەرى عىراق و كوردستانىش زەھمەتە شەپ درەست بىتە چەنكە ھىندە ئاسەن نىيە، پەنگە شىتېكى كەم رەۋبەتە و زوۋ چەرسەرى بىرەت بەلەم نەبىتە شەپى نەۋخۇ!

مەن وەك خەم ترەسى شەپى نەۋخەم ھەيە لەسەر نەۋچە دابراۋەكان و كەركەك كە لەزەمانى سەدامدا نەخراۋەتە سەر كوردستان، كەركەك و خانەقەن و شەنگەر مەخمۇرە چەندەن شەپى ترەش.

رېگا: گەر سەبەن نەوشىروان مستەفا لە ھەلەزەندەزەرىنە بەدەست ھىنە، يەككىتى وپەرتە قەۋلە دەكەن؟

بەھادىن نورى: دەبىت قىبۇلى بىكەن!ئەگەر قىبۇلى نەكەن دەبىت يەككىتى وپارتى ئىدانه بىكرىن و خەئك لەگەل نەوشىروان دەبىت بە شىۋازى مەدەنى نارمزاىى خۇيان دەرپرەن! بەلام من وەك خۇم باومەرم نىيە نەوشىروان زۆرىنە بەدەست بەيىت!

رېگا:بەبرۋاى تۆ نەوشىروان چەند دەنگ دەيىت؟

بەھادىن نورى: بە برۋاى من نەوشىروان هيندە دەنگ ناھيىت تۆ وبتوانى دەسلەت وەر بگرى!بەلام لە پەرلەمان دەتوانى بىيە هيزكى ئۆپوزسيون ئەمەش كاريكى باشە!

رېگا:بىروات واپە كۆمەلگاي كوردى ناوك ياخود هيزى گۇپران و ئۆپوزسيونى تياپە؟ بەھادىن نورى:ئەم هەلئىزدنە بەبرۋاى من ئۆپوزسيونىكى راستەقىنەى تيا دروست دەبىت ولە دايك دەبىت،چ نەوشىروان چ ئىسلامىەكان و وردە حىيىتريش !

رېگا:بلاوكردنەوى پارەو هەندىك ئىتيزامات لەلايان يەككىتى و پارتىيەو وە زۆلى دەبى بۆ سەرکەوتنى ئەوان؟

بەھادىن نورى:بە دئىيايەو وە !لەكۆمەلگايەكى ئاوا دواكەوتوو پارەو هەلى كار رۆلى خۇى دەيىنى!

رېگا:دەركردنى خەئك لە پۆستەكانيان چۆن تەماشاي دەكەى لەلايەن يەككىتيەو؟ بەھادىن نورى: دەركردنى حزبى لەحكومى جيايە!گەر هەركەسىك دژى حزبەكەى دەرى بكات مافى خۇيەتى،بەلام لە پەلى حكومى راست نىيە!هەق نىيە دەرپرەن وناھەقە! رېگا:تۆ پىت واپە جوار حىزبەكە دەنگ بەيىت؟

بەھادىن نورى: من پىم واپە لەدواى پارتى ويەككىتى يەكەم دەبن واتە ئىسلامىەكان دوووم دەبن.

رېگا: بەو وتەيەى تۆ بى كوردستان بەرەو عىلمانىەتە؟

بەھادىن نورى:ئاسان نىيە لە ئىستادا،تالبيان لە ئەفغان پوخينرا وەزعى ئىرانىش باش نىيە وەزعى حەماسى لە فەلەستىن باش نىيە كەش و هەواكەى بەرەو ئەو و ناپرات ئىسلامى پيش بکەوى لە كوردستان و عىراقدا راستە لايانگريان هەيە بەلام بەھوى ئامادە بوونى ئەمەريكيەكان لە ناوچەكەو عىراقدا زەحمەتەو ئەمان نىيە تاكو ئىسلامىەكان بتوانن دەسلەت بگرە دەست.

بۆ نمونە مايكل پۇبن پۇژنامەنووسى ناودارى ئەمەريكى شتى بلاوكردەو لە پۇژنامەكانى ئەمەريكاو ليرەش دەقى ئەو وە بلاو كرايەو ووتى مەسعود بارزانى(۱۰۰۰)مليون

دۆلاری له بانقدا ھەيەو جەلال تالەبانی(٤٠٠)سەد ملیۆن دۆلاری له بانقدا ھەيە،حسابی ھێرۆش ھەر خوا دەیزانی چەندی له بانقدا ھەيە!یەك ووشە لەلایەن ئەو دووھیزوھ قسەى لەسەر نەكرا،ئەو بێدەنگیە جۆریكە كە ئیسپاتی بلاو كراوەكە،ئەو ئیعتیراف كردنە بە ھەقییەتی بلاو كراوەكە،ئەو تۆمەتیكى بچوك نییە گەورەيە،سالى ١٩٩١داكە تازە راپەرین بوو بوو پۆژنامەيەكى سويیدی بلاوی كردەووە جەلال تالەبانی(٨٨)میلیۆن دیناری ئەو كاتەى له بانقدا ھەيە!ھیچ قسەیان نەكرد بى دەنگ بوون لی.

رێگا: دواى تالەبانی یەكیى چى بەسەر دیت؟!

بەھادین نوری: یەكیى ئیستا حالى شپتر دەبیّت!ئەگەر خوێ بنیات بنیّتەو لەسەر بنچینەيەكى نوێ ئەتوانیّت ببیّتە حزبێك بۆ دواھاتوو،بەلام زەحمەتە،بەمردنى تالەبانی یەكیى حالى شپتر دەبیّت!

رێگا:ئەى بەمردنى مەسعود بارزانی پارتى چى بەسەر دیت؟

بەھادین نوری:ئەم وەزعی ئیستای یەكیى تیا دەژى له بەرژووەندى پارتيیە،من بۆچوونم وایە لەم ھەلبژاردنەدا دەنگەكانى پارتى له یەكیى زیاتر دەبیّت،بەشێك له خەلك دەنگ دەدەن بۆ پارتى نایدەن بە یەكیى لەسەر ئەو وەزعی كە ھەيە،بەلام مردنى مەسعود بارزانی لەم قۆناغەدا كەمتر كاریگەرى دەبى بۆ سەر پارتى چونكە زیاتر پارتى حزبى بنەمالەيیە،بەلام ئەوانیش پارێزراو نین له كێشە.

نەوشىروان مستەفا و د. قاسملۇ

ئەودوو پىاۋەى لە يەك قوتا بخانەدا دەيان خويىند

لە دواى تىرۇركردنى د. قاسملۇ "نەوشىروان مستەفا" بەينى لەگەل تالەبانى تىك دەچىت و تالەبانى و بارزانىش پەيوەندىيان لەگەل ئىران زياتر دەبىت

ئەمىرۇ كە ۲۲ سال بەسەر كارەساتى تىرۇر كردنى "د. عەبدولرحمان قاسملۇ" سەركرەدى كارىزما و كاراماي شۇرشى كورد لەبەشى رۇژھەلاتى كوردستان تىدەپەرپىت، لەجى ى خۇيداىە جگە لەودى ھەر سال يادى ئەو شەھىدە بكرىتەوود دەستە رەشەكانى كۆمارى ئىسلامى لەو كارەساتەدا رىسوا بكرىت، ھاوكات بەنچە بۆكۆمەلىك ھىماى پرسىارو سەرسورپمان درىژ بكرىت كە پىش پرووداۋەكەو پاش پرووداۋەكەش لە ئاستى ناوخۇى كوردستان دەكەوئتە سەر بەرەدى شۇرشى كوردى لە باشورى كوردستان و، لە ئاستى نىودەولتەتیشدا ولاتانى ئەوروپا، بە تايبەت دەولتەتى نەمسا كە تاكو ئىستاش ھەلۇيىستىكى جدى لە بەرامبەر ئەو تىرۇرە ئاشكرايە نەبوو كە لەناو خاكى ولتەكەى ئەنجام درا، وە نازانىت لەبەرامبەر چىدا قبولى ئەو كراو ھا پەلەيەكى رەش بكوئتە سەر ناوچاوانى سىستەمى بەرپۆبەرپاىەتى وسولتەى قەزايى ئەو ولتەئەمەش وپراى ئەودى لە دواى كردهو تىرۇرستىيەكە كە لە رپىستۇرانتى "مىكونۇس" ئەنجام درادەست بەجى بكةرانى تىرۇر لەلايەنھىزە ئەمنىيەكانى ئەو ولتەوود دەستگىركران و، دانيان نا بەودى كە بەكرىگىراوى كۆمارى ئىسلامى ئىران و مەبەستى تىرۇر كردنى د. قاسملۇ و ھاوپرئاننى روويان كرددۆتە نەمسابلەلام ئەودى مروۇف دەخاتە دۇخى گومانەوود ئەودىيە كە نەك ئەو دەولتە، بەلكو دەولتەتانى ترى ئەوروپىش وەكو پپويىست ھەلۇيىستان نەبوو بۇ كاربەدەستانى حكومەتى تاران.

ئەمە لەلايەك لە لاىەكى ترەو ھەلۇيىستى ناكافى "تالەبانى" وپى ھەلۇيىستى "بارزانى" بوو دوا بەدواى ئەو پرووداۋەلئەزىنە، تەنانەت بىننىيمان كە پاش ئەودى بەرەدى شۇرش لە رۇژھەلاتى كوردستان سەركرەدەيەكى وەك "قاسملۇ" ى لەدەست دا، ھەردوو حزب (يەكپىتى وپارتى) بە سەركرەدايەتى جەلال تالەبانى و مەسعود بارزانى، پەيوەندىيەكانىان لەگەل دەولتەتى كۆمارى ئىسلامى زياتر بەرەو پتەوى و دۇستايەتتەيەكى بە ھىزتر رۇيشت، ئەمە

پاش تیرۆرکردنی "قامیسلو" پەيوەندىيەكانى يەكئىتى وپارتى لەگەڵ كۆمارى ئىسلامى

زىاتر بەرەو پتەوى رۆيشت!

لەو بارەيهوه "عەلى كەريىمى" ووتى: دواى كارەساتى ئەنفال ئەو ھىرشە پان و بەرىنەى كە "سەدام حەسەن" كوردىيە سەر كوردستان واى كردزەربەيهكى گەورە بەر ھىزە چەكدارەكانى كوردستان بگەوئە، ئەمەش بوو ھۆى ئەو ھى ئۆپۆزسيۆنى عىراقى بۆ زوربەى شەرت و شەرتەكانى ئىران ملەكەچ بن. تا پادەيهك ھاوکارى راستەوخۆى سەر بازىيان لەگەڵ بگەن ھاوکارى سەربازى نيزامى دىكتاتۆرى مەلاكان لەگەڵ پارتى ديموكراتى كوردستان لە ناوچەى "سەنۆ" و جادەى سەردەشت-خانى زەقەترىن نەمۇنەيه. بەرپاى "عەلى كەريىمى" دوو ھىز كەپەيوەندىيان گەيشتە ئەو ئاستەى ھاوکارى سەربازىيان ھەبئەت و لە بەرەيهك دابن، زۆر زەحمەت نىيە كە بەو راستىيە بگەن لە زۆربەى بواردابتوانن ھاوکارى بگەن. ئەگەر يەيرى كوردەكانى ئىران بگەن، بۆ خەباتى چەكدارى نەمۇنەيهكى وانەبوو كە لەگەڵ سەدام ھاوکارى سەربازىيان كوردبئەت و لەگەڵيان بووبن بەيهك بەرە، بەلام "موجاھىدىنى خەلق" لە ھەشتاكاندا ھەك فەيلەقەك لە سوپاى عىراق ئەو كارەى دىمكردۆ بەئىران.

پەيوەندىيەكانى "نەوشىروان مەستەفا" لەگەڵ "د. قامیسلو" و ھەلۆيىستى بۆ خەباتى

بەشەكانى تری كوردستان

بۆ ئەو بابەتە "عەلى كەريىمى" بەم جۆرە دوا: بەگشتى سالانئىكى زۆرە كاك نەوشىروان لە نەيكەو ھەناسەم. بە نەيسەت شەخسى خۆمەو ھەبەر يەك شت ئەو دۆستايەتيەم راگرتوو، ئەو ھىش مەسەلەى نەتەو ھىي بوونى كاك نەوشىروانە. ئەو باگراوندەى لە كاك نەوشىروانەو ھەيزانم لە سالانى ٦٠و ئەو پياو ھەب پياوئىكى نەتەو ھىي ناسيەو ھەب پياوئى تەواو ھەب كيشەى كورد ھەيه. لە ئاست كيشەكانى پارچەكانى تری كوردستان ئەگەر ھەب پياوئىسيش دەست نەدات ئەو لەسەر ئەو پياو بۆچونەيه كە نابئەت تەداخولى پارچەكانى تری كوردستان يەو شىو ھەب بگريئە كە ئەوانى ديكە ھەيكەن، بەلام ئەگەر پياوئىست بوو ھەلۆيىستىك نيشان بەريئەت لە ئاستىكى نەتەو ھىي دابئەت و سىياسەت كردن و چۆنئەتەى ديارى كردنى چارەنووسيان بۆ خۆيان جئ بەيئەريئەت. "عەلى كەريىمى" ئەو ھى من بيزانم لە سالانى (٨٢-٨٤) كە ديموكرات و كۆمەلەش پۆزانە خەلكى ئازاريان لئ دەبئەتەو ھەب ھەتە لای "نەوشىروان" بەلام بئى رۆژىك لە پۆزان ئەو شتەى بۆ خۆى قۆستبئەتەو ھەب خۆيانى

كەم بىكاته وودو بەكارىيان بەيئىت،ئەودى نەدەدەرد.كەچى لايەنەكانى دىكە جۆرە حزبى كارتۆنىن بۇ خۇيان دروست كرددودو.

بۆيە پىم وايە پىاويكى نەتەودىيە و ئەگەر پۇژىك لە پۇژان ھەبىت بىرو ھزرى "نەوشىروان مستەفا" كوردستانى بوونە. ئەودەندى من بزانم و ئاگادارم "نەوشىروان مستەفا" لەبەر ئەودى لە سىياسەتداپىاويكى پروو راست بوو پەيودەندىيەكى سىياسى گەرم و گورى لەگەل "د. قاسملۇ" ھەبوودو "د. قاسملۇ" ش ئەودەندە من بىزانم چونكە دەيزانى "نەوشىروان" زۆر جدىيە رېسپېكتىكى زۆرى بۆى ھەبوو.

سەبارەت بە پەيودەندى "نەوشىروان مستەفا" د. قاسملۇ لە شاخ، "محمەد تۇفيق رەفيق" بەرپرسى دوودى كۆمپانىيە "ووشە" بەم جۆرە بۇ "كلىل" دوا: پەيودەندىيەكەى كاك نەوشىروان و قاسملۇ دەگەرپتەود بۇ قۇناغى لاويتيان، چونكە كاتى خۇى لە ئەوروپا بەيەكەودە خویندكار بوونەو پەيودەندىيەكى پتەوييان ھەبوود، ھەر بۆيەش لە قۇناغى شاخ وخەباتى چەكدارى دا وەك دوو ھاوپرئى و ھاوخەبات لىك نزيك بوونە. ووتيشى: لە ناو ئەندامانى مەكتەبى سىياسى و سەركردايەتى يەكپىتيدا "نەوشىروان مستەفا" لە ھەموويان زياتر پەيودەندى دانىشتنى بوو لەگەل "د. قاسملۇ" و لە ھەئسوكەوتى سىياسىدا زۆر خالى ھاوبەشيان ھەبوود. "محمەد تۇفيق رەفيق" ئامازەى بەودا كەلە بوارى پۇشنرىيدا ھزرو بىريان زۆر لەيەك دەچوو ئەمەش پۇژ لە دواى پۇژ واى دەكرد كە زياتر بىر بگۆرنەود لە نيوانياندا بىت. ناوبراو ووتى: پاش تىرۇر كردنى "د. قاسملۇ" ئاخۇ پەيودەندىيەكانى "نەوشىروان مستەفا" لەو كاتەود لەگەل تالەبانى تىكچووە يان نا ھىچ زانىيارىەكم نىيە بۇ ئەو بابەتە دەكرىت لەگەل خوودى كاك نوشىروان قسە بكرىت. بەلام ئەود جىى ھەست پىكردنە، پىدەچىت ھۆكارى لاواز بوونەودى پەيودەندىيەكانى "نەوشىروان مستەفا" و "تالەبانى" لەو كاتەدا، پەيودەست بىت بەبەھىز بوونى پەيودەندى تالەبانىش و بارزانىش لەگەل حكومەتى ئىران ئەمەش لە پاش كارەساتى "مىكۆنۇس" كە تىرۇرى "قاسملۇ" لى كەوتەودە.

ئەۋەى نەۋىشېروان ھەۋلى بۇ دەۋەت تۆلەيە لەۋ شىكىستانەى بەسەرىدا ھاتوۋە، ئەك ئۇپۇزسىۋىتىكى بەرنامەدار

پاپۇرتى شىكارى: ئارىز گۇران

رەكەبەرى مەملانىي جۇراۋ جۇرو دژايەتى كەرنى يەكتى بەھەر شىۋازىك بىت، لەنىۋ
كايەۋ دامەزراۋە سىياسەكانى كوردستاندا مىژۋىيەكى ئەۋەندە درىژى ھەيە، زۇر جار
دەگوتى ھەر لەگەل دروست بوۋى كۆمەلگى سىياسى كوردستاندا، ئەۋ بەرپىنەدانى يەكتى
ۋە مەل شكاندى يەكتە تا گەيشتنە كۈشتى يەكتە دروست بوۋە لە ھەر قۇناخىدا
بەشىۋە شىۋازى حيا لە پىش خۇي بەرپۇۋە جوۋە. لە نىۋ ھەموو بزۋوتنەۋدى حزبىكىشدا
كارەكتەرى بەھىز ھەن كەئەۋ كەشى مەملانى ۋە دژايەتيە بەرپۇۋە دەبەن، يان لەدژيان
دەكرىت، ئەۋ كارەكتەرانەش خۇ گونجاندىن ۋە بەرنامەكانيان لە ھەموو قۇناخىك ھەيە ۋە
ھەندىك جار دەسەلات دارن ۋە ھەندىك جارپىش دەبەنە ئەنتى دەسەلات، بۇ ھەردوۋ
قۇناخىكىش زەمان ۋە پەپرەۋى خۇيان ھەيەۋ لەۋ كارلىكەۋە تىكەلى ھىزى جەماۋەر دەبن ۋە
تەماسى لەگەل دەگرن.

يەك لەۋ كارەكتەرانەى كە لە بزۋوتنەۋدى سىياسى كوردستاندا بەلەى كەمى لە ۴۰ سالى
پاپردوۋدا پۇل ۋە كارىگەرى ھەبوۋە ۋە لە پىگەى بەرزى سىياسى ۋە مەملانىكاندا، ئەۋ شىروان
مستەفا يە، ئەۋ سىياسىيە كەلە سەرەتەى دەرەكتەۋتىيەۋە ئەفكارو مىكانىزىمى سىياسەت كەرن
ۋە بەرپۇۋە بىردىنى مەملانىكانى جىگەى باس بوۋە.

نەۋىشېروان كە لەيەكىتى نىشتىمانى كوردستاندا تا پەلى جىگىرى سكرتېرى گشتى رۇپىشت
ۋە سەرەكرەديەتى بالىكى دەرەكر، دوو سال بەر لە ئىستاۋازى لەۋ پۇستە ھىنا. ئىستاش بە
شىۋەيەك لە شىۋەكان خۇي ۋەك ئۇپۇزسىۋەن دەرەخات ۋە بانگەشەى ئەۋە دەكات كە لەسەر
جۇرى بەرپۇبەردىنى ۋەلە لەگەل دەسەلاتى كوردستان ناكۇكە. بەلام بەرپىسىكى يەكىتى باس
لە پۇل ۋە كارىگەرى ئەۋ كاراكتەرەبە ھىزەى سەردەمىكى ناۋ يەكىتى دەكات ۋە
دەلى ”نەۋىشېروان پاپردوۋەكەى ۋە بىر كەرنەۋەى ئىستاشى لە خەمەتى دا نىيە بۇ ئەۋەى
پۇلى ئۇپۇزسىۋەن بىيىنى“.

سه‌نگه‌ری دیکه بۆ مملانی

نهو شیروان مسته‌فا به درژیایی ئه‌و ماوانه‌ی له نیو یه‌کی‌تیدا بووه (ئه‌ندامی مه‌کته‌بی سیاسی تا ده‌گاته جی‌گیری سکرتری گشتی یه‌کی‌تی نیشتمانی کوردستان) بالێکی کارا و به هیزێ مملانی‌کانی ناو یه‌کی‌تی بووه، کاری‌گه‌رو پۆلی له برپارو کاره‌کانی ئه‌و حیزبه‌دا هه‌بووه، له شاخیشدا به‌ باله‌ توند په‌وه‌گه‌ی نیو یه‌کی‌تی پێناس ده‌کرا، ئه‌و سکرتری کۆمه‌له‌ی په‌نجده‌رانی کوردستان بوو، که پێک‌خراویکی سه‌ره‌تا ماوی و دواتر مارکسی و لینینی توند‌په‌و بوو، پێشمه‌رگه‌ و کادیسانی له‌ سه‌ر راهاتن له‌ توندو تیزی په‌روه‌رده‌ ده‌رکرد و دروشمیان ئه‌وه‌ بوو ”ئه‌وه‌ی له‌ گه‌لمان نه‌بی دوژمنانه‌“

له‌ شیرێ هه‌تا پیری

ئه‌و به‌ر پرسه‌ی یه‌کی‌تی که‌ له‌و راپۆرت‌ه‌دا قسه‌ ده‌کات، په‌له‌یه‌کی به‌رزێ هه‌یه‌ به‌لام بۆ ئه‌وه‌ی نه‌زانێ کێ یه‌، پازی نه‌بوو ئاماژه‌ به‌ ناوه‌گه‌ی بکه‌ین، به‌لکو پازی نه‌بوو پۆسته‌که‌شی ئاشکرا بکه‌ین.

له‌و سالانه‌ی دواییدانه‌وشیروان نه‌وشیروان له‌ ناو یه‌کی‌تی دا وه‌ک بالێ ریفروم خۆی پێناس ده‌کرد، ته‌نها ئه‌و پێناسه‌یه‌ش به‌سه‌ بۆ ئه‌وه‌ی باله‌کانی دیکه‌ پێی په‌ست بن، که‌ ماوه‌یه‌کی زۆره‌ له‌ مملانی دان وه‌لهم سالانه‌ی دوایێ مملانی‌که‌ خه‌ستر بۆته‌وه‌، ئه‌و به‌ر پرسه‌ی یه‌کی‌تی به‌ پێکه‌نینه‌وه‌ باسی له‌ ”ریفروم“ ده‌کرد و پێی وایه‌ ریفروم به‌ که‌سی نا‌کرێت که‌ نه‌توانێت له‌ گه‌ل سه‌رده‌م هه‌ل‌بکات، یان به‌لای که‌مه‌وه‌ خۆیندنه‌وه‌یه‌کی واقیعانه‌ی بۆ بارو دۆخ و سه‌رده‌می نوێ نه‌بێت.

به‌ر پرسه‌که‌ی یه‌کی‌تی باس له‌ رابردووی نه‌وشیروان ده‌کات، که‌ به‌پرای ئه‌و ”رابردوویکی شه‌پانی و ئاژاوه‌ گێڕی“ هه‌یه‌و ده‌یه‌وێ به‌خستنه‌ رووی ئه‌و رابردوو به‌ خه‌لک بلێ نه‌وشیروان هه‌مان که‌سه‌که‌ی جارانه‌، به‌لام له‌ به‌رگیکی تردا. ئه‌و باسی له‌ هه‌ل‌سه‌که‌وته‌کانی نه‌وشیروان له‌ شاخدا ده‌رکرد، که‌ به‌گۆته‌ی ئه‌و له‌ جۆشدانی شه‌پێ برا کوژی و دی‌لکۆشتن و ئازاردانی نه‌یاران و که‌س و کاری پێشمه‌رگه‌ی لایه‌نه‌کانی دیکه‌ خۆی ده‌بینێته‌وه‌، به‌لام دیارترین ئه‌و رووداوانه‌ی ئه‌و سه‌رده‌مه‌ په‌نگه‌ رووداوی قه‌رنه‌قه‌و پشت ئاشان بووبی که‌ هێرشێ کرده‌ سه‌ر سه‌رکردایه‌تی حیزبه‌کانی شیوعی و سۆسیالست و پاسۆک وه‌ک به‌ر پرسه‌که‌ی یه‌کی‌تی ده‌لێت ”هه‌ل‌سوکه‌وتی هیزه‌که‌ که‌ نه‌وشیروان سه‌رۆکایه‌تی ده‌کرد له‌و شه‌رده‌دا زۆر درنده‌ بوو“.

قرناقە پشت ئاشان پرووداۋىكە بوۋەتە لەكە لە مېژوۋى يەكېتى نېشتىمانىدا، ئەگەر چى سالى پار گوترا كە مام جەلال دەيەۋى داۋاي لېبووردن لە حيزبى شىوعى بىكات، بەلام ئەو بەرپرسەي يەكېتى دەلى ”شتىكى وا لەئارا نىيە، بەلام ئەگەر هەبى ئەو پېۋىستە نەوشىروان مستەفا داۋاي لېبووردن بىكات، ئەك مام جەلال“.

نەوشىروان لە كىتەبەكەيدا (پەنجەكان يەكترى دەشكېن) باس لە پرووداۋى قرناقە و پشت ئاشان دەكات و بە دژەكردەۋىيەكى دادەننى دژ بەو حيزبانە. ئەم كىتەبە دەلامى زۆر درايەۋە، لەوانە پشكۆ نەجمەدىن، ھەروەھا سەعدە ئەبداﷲ نامىلەكەيەكى بە ناۋى نەوشىروان مستەفا لە شىرى ھەتا پىرى نووسى، ھەروەھا قادر پەشىد (ئەبوو شوان) شىوعى كىتەبىكى بە ناۋى پشت ئاشان لە نيوان ئازار و بېدەنگىدا، نووسى و فاتىح پەسوليش لە بىرەۋەريەكانى خۇيدا باسى لەو پرووداۋە كردوۋەن زۆرتىن ئەوانەي قەسەيان لەسەر ئەو پرووداۋە كردوۋە دەلامى نەوشىروانىيان داۋەتەۋە، شىوعىيەكان، بەو پىيەيەي گورزى گەۋرە لەو پرووداۋە بەوان كەۋت. فاتىح پەسول يادى بەخىر سالىك بەر لە كۆچى دوايىكردنى لە دانىشتنىكى دوۋقۇلىدا ۋەھا باسى ئەو پرووداۋى بۆ كردم پىش ئەو پرووداۋە مەن بە نوپنەرايەتى كەرىم ئەحمەد لە زۆر كېشە لەگەل نەوشىروان دانىشتەم، لەدانىشتەكەدا ھەر زوو ھەلچوۋكۆمەللىك جىنۋى ناشرىنى بېداين. لە پشت ئاشان ژمارىيەك كادىرى خەبات گىرى عەرەبى ژن و پىاو ھەبوون، كاك كەرىم دەگىرپىتەۋە دەلى خۆم گويم لى بوو نەوشىروان ھاۋارى دەكرد كە عەرەبەكان بە ژن و مندالىانەۋە بكوژن. ئىستاش ژمارىيەك خىزانى عەرەب كە كەسوكارى ئەو عەرەبانانەن خەرىكى بەلگە كۆكردنەۋەن لە سەر نەوشىروان بۆ ئەۋەي بېدەنە دادگا، مەن خۆم يەك دوانىكىانەم بىنى كە لەناسرىيەۋە ھاتبوون لەو پرووداۋەيان دەكۆللىيەۋە و دەيان وويست بەلگەي بەھىز و دەست بەنەن نەوشىروان بېدەنە دادگا. بەراستى نەوشىروان لە مېژوۋى خۇيدا دەۋرىكى تىكەدەرانەي لە نيوان حيزبە سىياسەكاندا بىنيۋە“.

ھەروەھا ئەحمەد بانىخىلانى بەۋتارىك لە ژمارە (5) ي رۆژنامەي بەلئىن كەلە ئەۋروپا دەرچوۋ، دەلامى نەوشىروان دەداتەۋەو ئەو بىرەۋەريانەي نەوشىروان ناۋ دەنيت ”پەيامى شەر“ و لەبەشىكى ۋوتارەكەي دەلئيت ”نەوشىروان كە خۆي بەيەكىك لە دامەزىنەرانى خەباتى چەكدارى خەباتى چەكدارى و پارتىزانى دژى رۆژمى بەعس دەزانيت

دەبوو لە دووبەرگی کتیبەگەیدا باسی چەند شەڕیکی بکردایە کە دژی بەعس راپەراییەتی هێزە چەکدارەکانی یەکییتی کردبێت، ئایا نەوشیروان بۆچی ناتوانی بەعس شەڕیکمان بۆ بکات کە دژی بەعس سەرپەرشتی کردبێت، بۆچی پسپۆڕیتییەکی تەنیا لە شەڕی ناوخۆیی و کورد کوژیدا بێت و بەس؟ هەر وەها لە بەشیکی دیکەدا دەلیت "لە هەردوو کتیبەگەیدا مڕۆڤ واهەست دەکات نەوشیروان و حیزبەگەیی لە هەموو سالانەیی شەڕی ناوخۆیی کورد دژی وێراکردنەکی کوردستان تا مەزرۆییان نەشکا بێت، بۆیە وا بەتاسوق تەمەرزۆییە و ئگری شەڕ خۆش دەکات و تەنیا جارێکی ئامادە نییە لەخۆی بپرسێت بۆچی و لە پێناوی چیدا چارەگە سەدەییەکی زیاترە کچان و کورانی کووردلە شەڕی ناوخۆیدا بە کوشت دەدرێن".

بەر پرسیارەکی یەکییتی دەلی کاتێ شەڕی پشت ئاشان کرا، لە لایەکی تر مەلا بەختیارو بەهادین نوری رێکگەوتنێکیان ئیمزا کردبوو کە هێزەکانی هەردوو لاپروو بەرووی یەک نەبنە و بەلام نەوشیروان گۆیی بەمە نەدا و قەسابخانەییەکی لەو شوێنە دروست کرد کە تا ئێستاش بوو و تە خاڵێکی رەشی ئیمە، زۆر لەو کارە خراپانەیی لە سەردەمی شاخ کراوان و بوونەتە مالا بەسەر یەکییتیە و لە لایەن کۆمەڵەی رەنجەدەرە و نەوشیروانە و ئەنجام دراوان.

راپەرین چی لە نەوشیروان دەگۆڕیت؟

دوای راپەرین واقعیکی تری جیاوو لە پێش خۆی و لە ۹۲ هەموو یەکییتی لە حیزبە شەڕەکی شاخە و بوو بە حیزبی دەسلەت دار و سەرۆکیەتی حکومەتی وەرگرت. ئەم واقعیە بۆ نەوشیروان مستەفا نوێ دەبی و هاوکات بە پێی قەسە بەر پرسیارەکی یەکییتی نامۆ و نەگونجاو بە فیکرو سیاسەتی نەوشیروان مستەفا دەبی، وەک دەلیت "لە دواي راپەرین شە و نەوشیروان مستەفا ویستی بەهەمان شیوازی سەردەمی شاخ مەملانیکیان بەرپۆوە ببو، دوای راپەرین راستە یەکییتی و هەموو حیزبەکانی کوردستان لە ژێر کاریگەری کەلتوری شاخ دا بوون، بەلام لە نێو خودی یەکیتیدا ئاراستە و رێبازیکی مەدەنیانە و هێمنانەش هەبوو، کە هەوڵی دەدا بە شیوەی زۆر باش کارلیک لوگەل واقعی نوێ بکات و لە جیاتی مەملانیکی چەکداری خۆی بۆ مەملانیکی هەلبژاردن و ئامادەکردنی بەرنامەیی سیاسی گونجاو بۆ ئەو واقعی و حکومەت داری و گۆران کاری لە کۆمەڵگادا بکات، ئەو ئاراستە و رێبازەش لای بەشیکی لە ئەندامانی مەکتەبی سیاسی هەبوو. بەلام بەهێزی

نهوشيروان له ناو يه کيښودا و بوونی خهت وگوښوونهوې زوړی کادیران له دهوړی نهو خهته وای کرد که ئایدیایه کی تر له نیو یه کیښی دا زال بی، که ئه ویش ته سفیه کردنی ململانیکانه به چهک له گهل لایه نی به هیزی کوردستان که پارتییه، له وهشدا کوسرمت رهسولیش هاو بو چوونی بوو“.

سالی ۱۹۹۲ یه که م هه لېژاردن له کوردستان نه نجامدرا، هه ریه که له پارتی، یه کیښی وزه حمهت کیشان، سو سیالست، گهل، پاسوک، بزوتنهوې ئیسلامی، شیوعی به شداری هه لېژاردنیان کرد، نهو بوو نهو کات نه نجامه که وایسکرا که پارتی له ۵۱٪ کورسیه کانی بهرله مانی بهر ده که ویت و یه کیښی ۴۹٪، به لام له سهر نهو نه نجامه خه ریک بوو شه ریکی گه وره له کوردستان هه لېگړسی، بهر پرسیکی پارتی پی ی گوتم نهو شېروان سوور بوو له سهر نهو هی یان ده بیټ یه کیښی برپاوه بیټ یان ده بیټ شه رپی و به چهک خو ی بسه پینیت، نهو هه لویسته ی به ئاشکرا در ده بری بویه نه مه مه ترسیه کی لای هیزه سیاسیه کانی دیکه درووست کرد بوو، ههر بویه نهوان سهریان خسته سهر پارتی بو نهو هی شه ر هه لنه گړسی، نهو ته نازووله بکات، هاوکات پارتیش له پرووی هیزی سهر بازیه وه ئاماده نه بوو بو شه ر، بویه پارتی ته نازوولی کردو حکومه تی فیفی پیکیهات، که دواتر به هو ی پیکه وتنی واشنتونه وه نه نجامه راسته قینه که جی ی خو ی گرت.

نه گهر جی نه وکات به هو ی ته نازوول کردنی پارتی له کورسیه که ی خو ی نهو شه ر هه لنه گړسی، به لام پاش ۳ سال شه ر که هه لگړسی، بهر پر سه که ی یه کیښی له باره ی نهو کاته وه ده لی” نیمه چاومرئ بووین له هه لېژاردن ببهینه وه بهو پی یه ی پارتی بو ماو هیه کی زوړ له سهرده می شه ری براکوژیدا له ناوچه ی سوړان و جودیکی وه های نه بوو، هه روه ها له پرووی چالاکي و بانگه شه کاری ئیعلامی و توانای ریڅخستن، ئاماز هکان وایان نیشان ددها که نه نجامه کان له قازانجی یه کیښی ده بیټ، به لام که نه نجامه که دمر چوو بو یه کیښی وهک هیډمه وابوو“.

دوای ئاشکرا بوونی نه نجامه کان ئیتر کی شه کان لیرو ه ده ست پیډه که ن و بهر پر سه که ده لی” نهو شېروان زوړ توند بوو، نهو دۆرانه ی هه رگیز قبول نه بوو، یه کیښی له خاسیه ته که سیه کانی نهو شېروانیش نهو هیه که له حاله تی شکست له پرووی نه فسیه وه زوړ ئاماده یه بو هه لچون. دمر کردنی برپاری زوړ توند که نه نجامه که ی زوړ جار خراب ده کشیته وه“.

روو خساره دیاره که ی سهرده می شه ر

چاودیرانی سیاسی هه‌میشه‌پێیان وابوو که نه‌وشیروان که زۆرتر له‌گه‌ڵ که‌شی بارگزی و شه‌رده‌ه‌لده‌کات، نه‌ک ئاشتی و ته‌ناهی، بۆیه له‌دوای راپه‌رپه‌نه‌وه‌ ئه‌و کاتانه‌ی شه‌ر هه‌بوو بێت نه‌وشیروان که‌سیکی بالۆ نیو پرۆسه‌ی سیاسی بووه‌، که هودنه‌و پێکه‌وتنی ئاشتی‌ش ده‌رکرا خۆی ون ده‌کردو له‌به‌ر چاوی میدیا نه‌ده‌ما. له‌ ساڵی ۱۹۹۴ کاتی‌ک کێشه‌کانی پارتی و یه‌کی‌تی تا ده‌هات زۆرتر ده‌بوون. نه‌وشیروان کاراکته‌ریکی به‌هێزی به‌گه‌ر خستنی کێشه‌کان بوو، ئه‌و کات زۆر لێدوان و گوتاری توندی تونده‌دا. له‌و ساڵه‌ هه‌ریه‌ک له‌ دکتۆر رۆژ نوری شاوه‌یس و فه‌له‌کین کاکه‌یی وه‌ک دوو که‌سایه‌تی سیاسی نه‌ک وه‌ک پله‌ی حیزبیان که‌ که‌میان ئه‌ندامی مه‌کته‌بی سیاسی پارتی و جیگه‌ری سه‌رۆکی حکومه‌تی هه‌ریه‌م و دووه‌میان راپۆزکاری سیاسی بارزانی بوو، ووتاریکیان نووسی داویان کرد پارتی و یه‌کی‌تی یه‌کبگرن له‌به‌ر ئه‌وه‌ی هێچ جیاوازییه‌ک له‌ نیوان ئه‌و دوو حیزبه‌دا نییه‌، به‌لام ئه‌و کاک نه‌وشیروان مه‌سته‌فا زۆر ئیستفزازیه‌نه‌ وه‌لامی ئه‌و ووتاره‌ی دانه‌وه‌و گووتی پارتی حیزبیکی عه‌شایه‌رییه‌ و یه‌کی‌تی حیزبیکی مۆدێرنه‌ و نا‌کری له‌ حیزبی‌کدا یه‌کبگرن، ئیتر هه‌موو ئه‌مانه‌ بوونه‌ هۆی ئه‌وه‌ی بارو دۆخه‌که‌ له‌ ته‌قینه‌وه‌ نزی‌ک بێت.

له‌ نایاری ۱۹۹۴ شه‌ری نیوخۆ له‌ قه‌ڵادزیوه‌ هه‌لگیرسا، هه‌ر زوو زۆر ناوچه‌ی دیکه‌ی کوردستانی گرته‌وه‌، هه‌ولێر وه‌ک پایته‌ختی حکومه‌ت و وه‌ک ناوه‌ندیکی برپارێش بۆ چاره‌سه‌ر کردنی کێشه‌کان وه‌ک سه‌رده‌وای مانه‌وه‌ی په‌یوه‌ندی پارتی و یه‌کی‌تی هه‌ول ده‌دا شه‌ری تیا نه‌بێت، به‌لام وه‌لامی نه‌وشیروان ئه‌و کاته‌ ئه‌وه‌ بوو ”هه‌ولێر کو‌ی موقه‌ده‌سه‌ تا شه‌ری تیا نه‌کریت“ به‌ر پرسه‌که‌ی یه‌کی‌تی ده‌لی ئه‌و کاته‌ جگه‌ له‌به‌ر گرنگی هه‌ولێر وه‌کو پایته‌ختی حکومه‌تی هاوبه‌ش و هاوکات شه‌ر نه‌کردن له‌ هه‌ولێر نیشانه‌ی نیاز پاکی بوو که‌ دیاره‌ سه‌رگر دایه‌تی هه‌ردوو حزب ده‌یان هه‌وێت ناوی‌ک به‌ناگری شه‌ره‌که‌ بکه‌ن و نه‌هێلن زیاتر ته‌شه‌نه‌ بکات، هه‌روه‌ها به‌رپرسه‌ هه‌ولێریه‌کانی پارتی و یه‌کی‌تی له‌ نیو خۆیاندا پێکه‌وتبوون که‌ شه‌ره‌که‌ له‌ شاره‌که‌ی خۆیان دوور بجه‌نه‌وه‌، که‌ ئه‌و کات سه‌عد عبدالله به‌رپرسی لقی دووی پارتی و ئه‌رسه‌لان بایز به‌رپرسی مه‌لبه‌ندی سی‌ی یه‌کی‌تی بوو، ئه‌و دوانه‌ خزمیش بوون، به‌لام نه‌وشیروان رازی نه‌بوو شه‌ر له‌ هه‌ولێر نه‌کریت، که‌ شه‌ری هه‌ولێریش کرا ئیتر بارو دۆخه‌که‌ له‌ ده‌ست چووو ئه‌وه‌ی دواتریش به‌ ۳۱ ئابه‌وه‌ که‌ به‌سه‌ر یه‌کی‌تی هات، هه‌مووی نه‌وشیروان لێ ی به‌رپرسه‌ “هه‌روه‌ها ده‌لیت ” نه‌بوونی مه‌رکه‌زییه‌تی به‌هێز له‌ ناو یه‌کی‌تیدا له‌و کاتانه‌ سه‌لبیاته‌کانی به‌ده‌ر ده‌که‌وێت، له‌به‌ر ئه‌وه‌ی

باله به هیژده کان هەر کاتیك بیان ویستایه شتیك پیچه وانهی پیکه وتنه کان بکهن دهیان کرد.

لهو کاته دا پارتی ویه کیستی زۆر دانیشتیان دهکردو له ههندی جاریش دهگه یشته پیکه وتن، ته نانه ت نهو کات پیکه وتنیکی ستراتیژی تا سالی ۲۰۰۰ له نیوانیاندا مۆر کرا، به لام و هک بهر پرسه که دهلی له ناو یه کیستی دا نهوشیروان مسته فا دژی نهو پیکه وتنه له بار ببات، له باریشی بردو له چه ند شوینیك ئه مری به هیژده کان دهکرد په لاماری هیژده کانی پارتی بدهن، بۆیه لهو کاتانه نهوشیروان موسه بی سهره کی بوو، ههم له هه لگیرساندن شپری ناوخۆ ههم له نه گه یشتنه پیکه وتن ودانه مرکانده وهی شه پ، نهو هه ستم دهکرد له زه تی له شهرو دووبه ره کی و ئاژاوه ده بی، ههر بۆیه کاتیك هودنه دهکرا تیکی ددها و ده زگا ئیعلامیه کان جۆش ددها بۆ هیژ کردنه سهر پارتی و بنه ماله ی بارزانی و ده توانم بلیم داینه مۆی به گه پ خستنی شه پ جه نیو ته شهیر کردنه کانی سهر وهختی شه پری ناوخۆ وه بوو له نیو یه کیستی . نهو کاته پارتیش هیژ شه ئیعلامیه کانی زۆر تر له سهر نهوشیروان مسته فا بوو، به تایبه تی باسی نهو کرده وهیه ی دهکرد که نهوشیروان له دوا ی به یاننامه ی سالی ۱۹۷۰ قومبه له یه ک دهخاته قوتا بخانه یه کی کچان له سلیمانی. مه سعود بارزانی له کتیه به که ی خۆشیدا باسی لهو پروودا وه کردو وه.

دوا ی پیکه وتنی واشنتۆن له ئه یلولی ۱۹۹۸ پارتی و یه کیستی کۆبونه وهی بهرده وامیان هه بوو بۆ گه یشتنه پیکه وتن،

ئهو کۆبونه وانه له دوا ی پرووخانی به عسه وه چه تر بوونه وه، نهو کاته نهوشیروان که سیکی کارای نیو دانیشته کان بوو، وۆر جار پارتی و یه کیستی ساردی دهگه وته نیوانییان، نهو کاتیش دهگوترا که نهوشیروان له بهرامبه ر مه رجه کانی پارتی زۆر تونده و هۆکاری که بۆ نه گه یشتنه پیکه وتن، نهو بهر پرسه ی یه کیستی نهو پروون دهکاته وه که نهوشیروان مسته فا چه زی له پیکه وتن بهوشیوهیه نه بوو، زۆر جار ههنگاوی باش دهران، به لام له خا لیکدا نهوشیروان دهیوه ستاند پرۆسه که ی خا و ده کرده وه، نهو دهیویست یان مه رجه کانی نهو هیچ نین، به لام مام جه لال زۆر پهروۆشی پیکه وتن بوو، قوربانیشی به ههندی شت ددها بۆ نهوه ی ناوما لی کورد ریکه بخری ته وه، یه ک لهو هۆکارانه ی که نهوشیروان نارازی بوو و که شی گرژی دهخسته ناو باله کانی یه کیستی نهو بوو دهیویست بلی مام جه لال له بهرامبه ر پارتی

تەنازۋول دەكات،چونكى ئەو دەيوست لە ھىچ شتېك تەنازۋول نەكرى و ھەرشتېك ئەو بىھويەت ئەو سەر بگريەت،كە ئەمەش لە دانوستاندا بوونى نىيە‘‘.

وھك پىرسەكەى يەكيتى باسى دەكات لىرەو ھەولەكانى نەوشىروان لە خستە گەرى بالەكەى بۇ سەرنەگرتنى پىكەوتنى پارتى و يەكيتى دەست پى بكات،بەلام كە نەيتوانى ئىتر كەووتە بيانوو،كە گوايە يەكيتى پىويستى بە پىفرۆم ھەيەو دەبى چاكسازى بكريەت،بۇ ئەمەش ھەموو پىگاكانى پىكخست و پاكەياندىنى گرتە بەر،لە ژىر ناوى پىفرۆمدا كەوتنە بانگەشە،بۆيە لەم جەند سالەى رابردوو مەلمانى ى كوتلەكانى ناو يەكيتى لە ھەموو كاتىك بەھىز تر بوو،زۆر جار ھىزىش تىيدا بەكار دەھات و كوزراویش ھەبوو.لە ئەنجامدا كوتلەكەى نەوشىروان

تووشى شكست ھات خۆيشى چاوەرپى ئەنجامىكى وھە نەبوو،ئەم ئەنجامە نەوشىروانى توشى ھالەتېك كرد كە چىتر نەتوانى لە پۆستى لىپىرسراوېتىدا بىنيەتەو،لەو ئەنجامەدا پارتىش پۆل و كاريگەرى كەم نەبوو،دەرفەتېك بوو بۇ پارتى كە ئەو نەيارە سەر سەختەى بىھىز بكات.

زۆر جار باس لە نەبوونى ئۆپۆزسىۋنىكى كاراۋ تەندىروست لە كوردستان دەكرى،ئەمەش خاڭىكى لاۋازى پىرۆسەى دىموكراسى ھەژمار دەكرى،كە لەھەر تەجرووبەيەكى دىموكراسىدا بوونى ئۆپۆزسىۋن مەرجىكى سەرەكەى،ئىستا نەوشىروان خۆى ئۆپۆزسىۋن مەرجىكى سەرەكەى، ئىستا نەوشىروان خۆى وھك ئۆپۆزسىۋنىكى دەسلەلاتى كوردستان دەخاتە پوو،ھەندى جارىش لاى ھەندى پۆژنامەنووسانەو بە پالېشتى پاكەياندىنى ئازاد قەلەم دەدرى،بەپىرسەكەى يەكيتى لە بارەكانى كارەكانى ئىستى نەوشىروان مستەفاو دەلېت ’’نەوشىروان كۆمپانىيەى ووشەى بە پارەى يەكيتى درووست كردوو،مەن پىم وايە دەپەوئى لەو پىگايەو خۆى نەمايش بكاتەو و كاريگەرى لەناو يەكيتى دروست بكاتەو،بەلام ناپراستەو خۆ لە پشت ھاۋلاتىاتى و ئاۋىنە ولشېنە،ھەرودھا بە دلتىايەو دەلېم لە پشت كوردستان پۆستەو دىە بۇ ئەو قسانەشم بەلگەم ھەيە كە ئەو سايتە تا ئىستى پەلالامارى ھەرچى سەركردەو لىپىرسراۋى پارتى و يەكيتى داو،بەلام تا ئىستا بە خراپ باسى نەوشىروان مستەفاى نەكردوو ئەو جگە لەو دى چەند نووسەرىكى كوردستان پۆست ئىستا لە كۆمپانىيەى نەوشىروان مستەفا كاردەكەن،وھك ھىوا گول مەمەدى. ھەرودھا سىرى ئەو جىيە ئەو دى لە ھاۋلاتى يان ئاۋىنە واز دىنن لە كۆمپانىيەى ووشە كاريكى دىكەى پى دەدرى،

بەمەش دەپەوئ تۆلەي ئەو شىكىستانە بىكەتەو كەلە ماوئى ئەخىرد لە كارى سىياسى و
خىزىبىدا تووشى بوو، وەك رىق ھەلگىرتىكىشە لەوئى كە ئەوئى دەپوئىست بوئى نەچووە
سەرپوئىيە جارى بە جارى پىشتى ئىسلامىيەكانىش دەگىرئ تەنبا بوئى ئىستىفازكردنى پارتى و
يەكئىتئىيە ئەگەر نا لە فەكردا نئوئانىندا نئوئانىندا ئاسمان و رىستانە، پوئىيە ئەوئى ئەو ھەوئى
ئەو ھەوئى بوئى دەدات تۆلەيە لەو شىكىستانەي بەسەرىدا ھاتووە، نەك ئۆپۇزسىوئىكى
بەرنامەدار،،.

ئەو بەر پىرسەي يەكئىتى پئى وايە نەوشىروان ھەركىز بوئى ئۆپۇزسىوئى دەست
نادات، چونكە::

۱- نەوشىروان بە درىژاى ماوئى سىياسەت كىردنىدا كەسئىكى دەسەلاتدار بوو، لە چاكەو
خراپەكانى يەكئىتىدا دەستى ھەبوو، پوئىيە ئەوئى ئىستاپرەخە لە سىياسەتى كوردى لە
ماوئى رابردوودا دەگىرئ، جىگەي سەرسوڤمانە، چونكە ئەو خوئى كەسئىكى كاراى كارىگەرى
نئو گۆرەپانى سىياسى و كوردستان بوو تەنانەت لە سالى ۱۹۹۱ يەكئىك لە ئەندامانى شاندى
بەرى كوردستانى بوئى ووتو وئزى لەگەلئەغدا و لەپاش پووخانى رژىمىش ئەندامى شادى
كوردى بوو بوئى گەفتوگۆكان لە بارى دارىشتى دەستور و لە ناو خودى يەكئىتىشدا جىگەرى
تالەبانى بوو، كەواتە يەكئىك بوو لەوانەي كارىگەرى لە سەر بىرپارى سىياسى ھەبوو.

۲- نەوشىروان بەو فەكرى سىياسەتەي ھەپو، ھەمىشە جۆشەدرى ملەلانى سىياسىيە
گەرمەكانى نئو كوردى بوو، سەركردەيەكى كاراى نئو شەرى براكوئى بوو كە دەتوانم بلىم
خۆشكەرى ئاگرى شەرى براكوئى بوو، لەو ھالەتە كەسئىكى وانابئتە ئۆپۇزسىوئىكى
تەندروست.

۳- ئەو ھىزە ئىعلامىيەي كارى پئىدەكات بە پارەي يەكئىتى نىشتىمانى كوردستان
دەيكەت، ھەر خۆشى تەنبا وازى لە پۆستى سىياسى ھىناو، ئەگەر نا ئىستاش يەكئىتئىيە، تا
ئىستا بەو ئاراستەيە بەو ئاراستەيە كارى كردووە، پەنگە لەسەر داواى مام جەلال لە
كۆنگرەي داھاتووى يەكئىتى بگەرپتەو نەو كۆنگرە، پوئىيە ئەمە وەك كاركردنىكە بوئى
خوئى، دەشپىنن كوتلەكەي لە ناو يەكئىتى بە ئەفكارى ئەو كاردەكەن،،.

ئەو جۆرە كاركردنى نەوشىروان مستەفا زۆرتەر يەكئىتى نىگەرەن كردووە، چونكە لە
پەيوەندىكردنم بە بەرپىسىكى بالا دەستى پارتى لە بارى ئەو باسەو ھىچ شتىكى
نەدركاند، بەلام ئىستا نەوشىروان بە كەسئىكى يەكئىتى دەزانن، چونكە خوئى تا ئىستا بە
بانئىكى بالا نەكردمەتەو كەمن لە يەكئىتى جوومەتە دەرپوئىيە ئەگەر تئىبئىيەكەمان ھەبئىت
پاستەو خوئى بە يەكئىتى دەلئىن نەك نەوشىروان،،.

نەوشىروان مستەفا خەون بە دروستکردنەودى مىرنىشىنى بابانەودە دبىنىت

رەپۇرتى: نەبەز گۇران

نەوشىروان مستەفا ئەو كارەكتەرە يە لە دەرگاكانى يەكيتىيەودە دەچىتە دەرەودە لە پەنجەرەكانىيەودە دىتە ناوى. ھەموو دەرچونىكى نەوشىروان لەناو يەكيتىدا گەرەنەودىيەكى لە گەلدایە، ئەم پىاوە ناتوانىت بى يەكيتى بىزى و ناشتوانىت لە ناويدا بىزى، بوونى ئەم كارەكتەرە سياسىيە پەيوەستە بە حىزبەگەودە، لەدەرەودى يەكيتى دەبىتە ئەو غەرىبەيدى خەون بەنىشتانەودە دبىنىت، ھەر چۆن غەرىبەيەك ھەمىشە بىر لەوانە دەكاتەودە بگەرپتەودە وەتەنى خۆى، بەھەمان شىوئەش نەوشىروان مستەفا كاتىك لە دەرەودى يەكيتى خۆى دەبىنىتەودە، خەونى ئەودىيە چۆن جارپكى دى بگەرپتەودە بۆ نىشتىمانەكەى كە يەكيتىيە، لەماوئىيەكى كەمدا لەم دوايىدا تىمەكەى نەوشىروان(واتە كەتولەكەى) لەماوئى ٢٦" رۆژدا لە مانگىكدا" ١" جار تالەبانىيان بىنى. بىنىنەكانىش بىنىنى تايبەت بوون تەنھا بە تالەبانىو گروپەكەى نەوشىروان بە بىئامادە بوونى ھىچ ئەندامىكى مەكتەبى سياسىيە، ئەم بىنىنەش ھىندەى پەيوەندى بە گۇرانكارىيە سياسىيەكانى ناو يەكيتىيەودە ھەيە، ھىندە پەيوەندى بە دۆستايەتى نيوانىيانەودە نىيە، چونكە تالەبانى يەكيتە لەو سياسىيانە تەنانەت لە پەيوەندىيە كۆمەلەيەتەكانى خۆشیدا سياسەت دەكات، تەنانەت لەو ھالەتانەى لەگەل دۆستەكانىشى دا تىكەل دەبىت. ئەو تىكەل بوونەش، تىكەل بوونىكى سياسىيە نەك كۆمەلەيەتى، بۆيە لەھەموو ھالەتەكدا دەبىت لەگەل تالەبانى پەيوەندى سياسىيە بىبەستىت نەك پەيوەندى كۆمەلەيەتى. تالەبانى لە ھەر شوئىنىكىش بەرژەوندىيەكى سياسىيە بەدى بكات. ئەمەى نەوشىروان بۆ تالەبانى ئەو گالۆكەيە ھىزىپىدەبەخشىت، ئەم ھالەتەش پەيوەندى بە قودرەتى نەوشىروانەودە نىيە بۆ پشتگىرى تالەبانى، ھىندەى ئەودى پەيوەندى بە ترسى تالەبانىيەودە ھەيە بەرامبەر بە ھەيەتەى كۆسەرت رەسول كۆسەرت رەسول بۆتە مەترسىيەكى گەورە بۆ تالەبانى و بۆ ئايندەى خەونەكانى نەوشىروانىش سياسىيەكى ناو يەكيتى بىزى وابوو "نەوشىروان لەم كاتەدا لە پىناوى سەپنەودەى كۆسەرت رەسولدا، تەسەور دەكەم ئامادەيى تىايە بۆ ھەموو رېكەوتنىك".

كۆسرەت رەسول لوگەل نەوشىرواندا لە سەرەتاي پەرۋەزەكانى دا ھەنگاۋى ناو لەپشت
 پەرۋەزەكەشەوھە سىياسەتى خۆى كرد،بۆيە ھەلبىزاردنەكان بوونە ھۆى دەرخستنى قودرەتى
 كۆسەت رەسول لە ناو سەرچەم تەكەتولەكانى يەكيتىدا،تەنانەت ئەو شارە شارى نەوشىروان
 بوو،ئەوھەندى دەنگيان بە كۆسرەت دەدا، دەنگيان بە نەوشىروان نەدا،دەبووايە نەوشىروان
 دواى ئەو تاقىكردنەومىيەى خۆى نەچوايەتە دەرەوۋى يەكيتى و ئىشى بۆ ئەو بەكرادايە لە
 ھەلبىزاردنىكى تردا جاريكى تر چانسى خۆى تاقى بكا،تەوھەبەلام دەبىت لىرەدا بېرسىن: ئايا
 تالەبانى و نەوشىروان دەتوانن لە ھەيپەتى كۆسرەت رەسول كەم بەكنەوھە؟ئەگەر دەيان
 توانى بۆجى لە ھەلبىزاردنەكاندا ئەمەيان نەكرد؟دواى ھەلبىزاردنەكان ئەم ھەولانە تا چەند
 تەندروستن؟كەمكردنەوۋى ھەمبىيەتى كۆسرەت رەسول چەند لە بەرژەوھەندى پارتىدايە
 وەك حىزبىكى بەرامبەر بە يەكيتى؟ھاتنەوۋى نەوشىروان بۆ ناو دەسلەت بەسە بۆ ئەوۋى
 تالەبانى ترسەكەى بېرەوۋىتەوھە بەرامبەر بە كۆسرەت رەسول؟ئەى ئەگەر نەوشىروان جاريكى
 تر گەرەپايەوھە، تالەبانى ترسى لى دروست ناكاتەوھە لە دۆى نەوشىروان پىككەوتنىك
 لەگەل كۆسرەت رەسولدا مۆرناكاتەوھە؟ئەى ئەگەر نەوشىروان و تالەبانى ئەم
 نەخشەيانسەرى نەگرت،چى دەقەومىت؟گەر كۆسرەت رەسول وەك نەوشىروان بىر
 بكا،تەوھە بچىتە دەرەوۋى يەكيتى،يەكيتى تووشى ئىفلىج بسوونىكى مەترسىدار
 نابىت،ئەمانە ھەموو ئەو پرسیارانەن دوا دانىشتنەكانى تالەبانى و تەكەتولى نەوشىروان
 دىنە بەردەم يەكيتى.

راستە تالەبانى بېرپار بەدەستى يەكەمى يەكيتىيە، بەلام جەمسەرەكانى ترى وەك
 كۆسرەت كە ئىستا بەھىز ترين جەمسەرى يەكيتىيە لە ئاستى ناوخۆى يەكيتىدا نەبووھەتە
 بار گرانيەك بۆ تالەبانى و نەوھەكانى؟ھەلبەتە ئەوھە روونە كە تالەبانى لە ھەولى ئاشت
 كردنەوۋى نەوشىروانە لە پشت سىيەرەكەى كۆسرەتەوھەنەوشىروانىش دەيەوۋىت
 بەھەيپەتيكەوھە بگەرپتەوھە ناو يەكيتى كە بتوانىت ئەو حىزبە بخاتە ژىر سىيەرى
 خۆيەوھە، بەلام بۆ ئىستاي نەوشىروان زەمىندەكە لە بارىنە، چونكە سىيەرى كۆسرەت و
 تالەبانى ئەو دوو سىيەرەن يەكيتى لە ژىرياندا بە نازاريكى زۆرەوھە دەزى،بەرپرسىكى
 يەكيتى پىي ووتەم"تالەبانى بۆيە ھەولى گەرەپانەوۋى تەكەتولى نەوشىروان دەدات چونكە
 پاش ھەلبىزاردنەكان جگە لە كۆسرەت رەسول چەند مەلەبەندىكى بىرد،دواى
 ھەلبىزاردنەكانىش دوو مەلەبەندى سەر بەتالەبانى كەسپكردووھە بۆ خۆى،ئەمەش

بەتەواۋىتى ھالى تالەبىنى شىپىزە كىرۈۋە "دىيارە كىرەنەۋى دەركاگەى نەۋشىروان بۇ ئىستى تالەبىنى تىروسكاگەى دەۋر نىيە پىگاكانى لى وون بىكات، چۈنكە ھەرگىز كۆسىرت نەى وويستوۋە شوئىنى تالەبىنى بىگىت بۇ خۇى،بەلام نەۋشىروان بەدەم چاۋەروانىيەۋە سەپىرى ئەستىرەكانى مەرگى تالەبىنى دەكات،دەبىت تالەبىنى لەۋە تىبىگات ئەۋەى دىتە شوئىنەكەى و چاۋى بىپوۋەتە كورسىيەكەى نەۋشىروانە نەك كۆسىرت.ھەر ھەنگاۋىكى تالەبىنى بۇ گەرەنەۋى نەۋشىروان لەق كىرنى كورسىيەكەى خۇيەتى،دىيارە نەۋشىروانىش بەۋ ئاسانىيە ناگاتە ئەۋ باۋەپەى بە لۇژىكى تالەبىنى بىگەپىتەۋە،چۈنكە لۇژىكى كالا كىرنەۋەى كۆسىرت رەسولە،لۇژىكى نەۋشىروانىش كالكىرنەۋەى ھەردوۋكىانە ھەم تالەبىنى ھەم كۆسىرت رەسول ئەم پىرۋزانەى ئەمپۇى نەۋشىروان بەپىۋەيان دەبات پىرۋژەى ئىستا نىن.پىرۋژەى ئەۋ خەۋنەن كاتىك كوتى تالەبىنى دىت و سەردەمى دە سەلاتى بالالى نەۋشىروان دەست پى دەكاتەۋە، ئەم دەسەلاتەش تەنھا لە سنورى سلىمانى تى ناپەپىت. رەنگە گىرنگ بىت لىدەا بىرسىن:بۇ تەنھا سنورى سلىمانى ئەم ۋەلامانە دەبىت بىگەپىنەۋە سەر نووسىنەكانى نەۋشىروان مستەفا كەھەمىشە لە ژىر كارىگەرى ئىمارەتەكاندا ژىاۋەۋ بەشىكى بىر كىرنەۋەى خۇى تەرخان كىرۈۋە بۇ ئىمارەتەكان،دوۋرىش نىيە گەر بىگەۋىتە سەر دەسەلات بىگەپىنەۋە بۇ ئەسلى بىر كىرنەۋەكانى خۇى و دەست بۇ خولقاندنى زەمىنەى ئىمارات ببات،بەلام بە مۇدىلى ئىستا، يەكىك لە دەسەلاتارەكانى سەر بە تىمەكەى نەۋشىروان لە دانىشتىنىكدا پى وى وىتم "گەر كاك نەۋشىروان دەسەلاتى ئابوۋرى بەھىز بىت،دەتوانىت يەكىتى ھەلۋەۋەشىنىتەۋە "ئەمە رەنگە بۇ سنورى سلىمانى قسەيەكى مەنتىقى بىت،بەلام بۇ سنورى ھەۋلىر ۋەھمىكە زەحمەتە بىتە دى، ھەۋلىرىيەكان ئەۋەندەى پەپوۋەستىن بە كۆسىرت رەسولەۋە ھەرگىز ئەۋەندە پەپوۋەست نىن بە يەكىتىشەۋە نەك نەۋشىروان مستەفا.يەكىك لەۋ خالانەى كە خەلگى ھەۋلىرى توۋشى رق لى بوۋنەۋە كىرۈۋە بەرامبەر بە نەۋشىروان، قسە بەناۋانگەكەى نەۋشىروانە كاتىك بۇ تەفسىرى ھەۋلىر دەلىت "ھەۋلىر گوندىكى گەۋرەيە ".ئەم قسەيە بۇ ئىستى ھەۋلىر قسەيەكى نا تەندىروستە، چۈنكە ھەۋلىر ئەۋ ئاستەى تىپەراند بەۋ شىۋەيە بىپىرئىت،بەلام كىشەكە ئەۋەيە ئەم قسەيە بەردەۋام دەۋرئىتەۋەۋ لەگەل ھەموو ووتەۋەيەكى ئاستى ھەيىبەتى نەۋشىروان لى ھەۋلىرىيەكان كال دەكاتەۋەبەتايىبەتى ئەۋ ھەۋلىرىيانەى لە ناۋ يەكىتىدا دەژىن و ئىستا سەر بەتەكەتۈۋەكانى تىرى دەردەۋى بالى نەۋشىروان،ھەر

یاسیه کی تری ناو یه کیتی گهر بیه ویت له سنوری هه ولیر بالانسی نهوشیروان نه به زینیت، ئەم قسه یه به سه بو دابه زاندنی بالانسی ئەو کاره کتهره سیاسیه ی ناو یه کیتی. حاله تیکی تری نهوشیروان که وای لی دهکات شکسته کانی زیاتر بن له بهر که وتنه کانی، ئەوه یه بهردهوام به وه ناسراوه کاره کتهریکی شه پهنگیزه، به لام بهر رسیکی بالای یه کیتی پی ی وتم: راسته نهوشیروان له شه پهنکاندادهوری هه بوو به لام و مه لیک که سی تری ناو یه کیتی هه ن که په قه م نین وناشکریت بچه ناو نووسی نی بدیه وه، بهردهوام دینه موی شهرو دینه موی ته که تون، له وانهش: ئەرسه لان یز، هه رچه نده ئەم پیاوه خو ی بوونیکی به هیزی نییه و بهردهوام له ژیر سیبهری نه وانی ردا دهزی، به لام بناغی شهرو ته که توله ". پيشمه رگه یه کی جوامیری به هیزی یه کیتی پی وتم " ئەرسه لان بایز یه کیك بوو له و بهر پرسانه ی هه موو جاریك یه که م که س ئیمزای کگرد بو دروست بوونی شه ری ناوخو. که چی له شه پهنکاندا ئەوه نده بیبرا ببوو، هه موو جاریك کۆسره ت رهسو ئیجازی دهاوده یناردوه بو ماله وه، تا چهند جاریك کۆسره ت تووره بوو به تاله بانی ووت: ئەم پیاوه یه که م که س ئیمزای شه پ دهکات و یه که م ه سیش داوا دهکات بچیته وه بو ماله وه " به یه کیك له ته که توله کانی نهوشیروان مسته فا بو ی پیرامه وه ووتی " کاک کاتی گهر مه ی دوور که وتنه وه ی نهوشیروان مسته فا جاریکئه رسه لان بایز خه بهری نارد بوو، ووتبو ی: به هه ر ده په نجه که م ئیمزا ده که م، نهوشیروان بیت سکرتری یه کیتی به مه رجیک له مه کته بی سیاسی بمینمه وه، نهوشیروان مسته فاش پی ووتبوو ئەو پوژی بوومه سکرتری یه کیتی. ئەرسه لان و مه لا به ختیارو عمر فه تاح وانه ی زیندان ده که م ". ئەمرو زه مینه خو شکهری ئەم ته که توله نه زیاتر ئەو کاره کتهرانه ن ژیر سیبهری سی جه مسه ره که دان نه ک خودی جه مسه ره کان.

نهوشیروان مسته فا سیزیفه که ی یه کیتی

سیزف ئەو پالا وانه یه هه میشه به ردیک له سه ر شانیه تیو ده یباته سه ر لوتکه ی ساخه که، کاتیک دهگاته، جاریکی تر بهرده که بهرده بیته وه دیته خواره وه. دیسانه وه سیزیف بهرده که هه لدهگریته وه ده یباته وه بو لوتکه که، ژیا نی سیزیف به م شیومه تی ده په ری ت تا بهرگ دیته لای. نهوشیروان مسته فاش به هه مان شیوه تووشی ئەو حاله ته ی سیزف بووه ناو یه کیتیدا، هه میشه ده چیته سه ر لوتکه و دیته خواره وه، ئەمه ژیا نی سیاسی ئیم پیاوه ووه تا ئەو پوژی کوتای دی ت، ناو می دیه کانی نهوشیروان پوژ بهر پوژ زیاتر ده بن وه ک

ئاۋومىدىيەكانى سىزف،ھەرگىز پۈى نەداۋە بە بەردەۋامى بەبى كەۋتن و ھەلسانەۋە ل
 خوارەۋە بمىنىتەۋە يان لە لوتكەدا، ئەۋەى واشى لى دەكات بەم شىۋەيە سىزف
 بژىت،خودى خۇيەتى نەك تەكەتولەكانى ترى ناۋ يەكىتى. سەيركە كۆسەرت پەسو
 پىشمەرگەى نەۋشىروان بوۋە،بەلام نەمپۇ كۆسەرت پەسون و نەۋشىروان توۋشى گەۋەرتىر
 شكست دەكات بە بە دەنگەيتان، كەۋاتە دەبىت نەۋشىروان دان بەۋەدا بنىت پىشمەرگەكە؛
 لە پۈۋى سياسى و جەماۋەرىيەۋەزۇر لە خۇى بەھىز تر بوۋە،بۇيە بۇتە گردىكى گەۋە ل
 بەردەمىدا.ئەمپۇش ئەمپۇش گەر ھەۋلىرىيەك بدات بە پىشت بەستتالەبانى بۇ كال
 كەرنەۋى كۆسەرت پەسون ھەۋلىكە تر دەھىيىتەۋە خوارەۋە دەبىت بۇ چەند سالىكى ت
 بەردەكە بگريت كولىەۋە چاۋەپى سەركەۋتن بىكاتبۇ لوتكە.تۇ كاتىك دەتوانىت كەسىلا
 بىخەيت.جەماۋەرى نەبىت وئەداى لاۋاز بىت،لەگەل جەمسەرىكى بەھىزى نا
 حىزىبەكەتداير كەرنەۋەلە كەۋتنى كارىكى ناتەندرووستە.چونكە تالەبانى كاتىك
 دەستەكانى لە نەۋشىروان نرىك دەكاتەۋە،ھەستى بەمەترسىەكى تر كەربىت، لە ھە
 شۈنىكىشدامەترسىەكە لەسەر خۇى پەۋىيەۋە،ئارپاستەى مەسەلەكان دەگۇرپىت و نەۋشىروان
 دەكات بەمەترسى بۇ خۇى تا جارىكى تربىخاتەۋە دەرەۋى يەكىتى.لە ھەمۇر
 حالەتلىكىشدا،كال كەرنەۋەى كۆسەرت لە ھەمۇو حالەتلىكىشدا،كال كەرنەۋەى كۆسەرت كال
 كەرنەۋەى يەكىتىيە لە ھەۋلىر،ئەۋ شاردى يەكىتى خەۋنى پىۋەدەبىنىت بىكات بە ھە
 خۇى ھەۋلىرە نەك سلىمانى، چونكە سلىمانى لە پۈۋى دەسەلات و جەماۋەرىيەكەيەۋە
 بوۋە بەھى يەكىتى،دەكرىت بىر لەۋە بىكاتەۋە ھەۋلىر بىكات بە ھى خۇيەۋىش تەنھ
 دەتوانىت لەۋە دەرگايەۋە بچىتە ناۋ ھەۋلىر كە لەسەرى نوسراۋەكۆسەرت پەسون،ئە
 كاراكتەرە سياسەش يەكىتى خۇى بەھىز كەروۋەنىدى چۇن ئىستا دەتوانىت ئەۋ ھىزە
 لىۋەر بگىرىتەۋە، لە كاتىكدا ھىزەكەى بەرامبەر بە خودى يەكىتىيە. بەدىۋىكر
 ترداپىگەدان بە ھىزەبوۋونى كۆسەرت پەسون دىسان كىشەكان گەۋەرتەر دەكات بۇ تالەبانى
 تەنھا چارەسەرىك بۇ تالەبانى،تىكەل بوۋە لەگەل سەرچەم جەمسەرىكان نەك شەركەرن
 لە گەلىاندا.

تالەبانى و نەۋشىروان مالى پارتى ئاۋەدان دەكەنەۋە

كاتى خۇى نەۋشىروان كانىد كرا بۇ پۇستى جىگرى سەرۇكى ھەرىم،قبولى نەكەرد،ئەم
 جارەش تالەبانى لەم گۇرانكارىانەدا دەيەۋىت بە تمۋحى بەخشىنى كۆمەلىك پۇستى

ئىدارى بە تىمەكەى نەوشىروان وخودى خۇشى بيان خاتەوۋە ناو گەمە سىياسىيەكانى خۇى، بەلام دۇستىكى نەوشىروان پىى ووتەم"كاك نەوشىروان ووتى:من كاتىك پۇستى سەرۋكى حكومەتى و جىگرى سرۋكى ھەرېمەم بۇ دانرا،خەلكىكى زۇر خەونى بەو پۇستەوۋە دەبىنى،من نەم كىرد،ناكرىت ئىستە بە تموخى ئەو پۇستانەى بۇ ئىمە دادەنرىن،خۇمان بىخەينەوۋە ئەو شويىنەى كە قىبولمان نەبوو بەو شىۋەىيە تىادا بىزىن".

نەوشىروان مستەفا باوۋەرى تەواۋى بە گۈرپىنى سەرتاپاى ھەيكەلى يەكىتىيە،گوتارەكانىشى لە ئاستى حىزىبىيەوۋە گۈرپاون بۇ ئاستى نەتەوۋەى،لەھەموو دانىشتەنە دۇستانەكانى دائەوۋەندەى باس لە دەوۋەت بوون وچاكسازى دەكات،ئەوۋەندە باس لە پەيوۋەندىيە ناو كۆكەكانى ناو كاراكتەرەكانى يەكىتى ناكات، بەلام بىرىنىك لەسەر جەستەيەتى ھەولى سارپىز كىردى دەدات،ئەو بىرىنەش سارپىز نابىت تا تالەبانى ھەناسە بدات،ھەرچەندە لە كۈنگرەى ئەمجارەى يەكىتى دا لە كۈى"۵"ئەندامى مەكتەبى سىياسى وسەركردايەتى،"۱۵"ئەنداميان دەگۈرپىرىن، وەلى ئەمە بەس نىيە بۇ نەوشىروان،تالەبانىش لەبەر خانوادەكەى خۇى كۆمەللىك ھەولى جىدى دەدات تا لە ئايندەدا جارىكى دى حىزىبەكەى بىكەوۋىتەوۋە ژىر چەمۋەلى يەككىك لە خىزانەكەى خۇى، ھەرچەندە ئەندامانى مەكتەبى سىياسى يەكىتى ھەرگىز ئەمە قىبولناكەن وھەر كەسىك يەكىتى بە ھى خۇى دەزانىت و ھىشتا نەگەىشتوۋەتە ئەو باوۋەرى كۆمەللىك گەنجى تەكنۇكراتبەيىنە ئاستى مەكتەبى سىياسىيەوۋە.يەككىك لە ئەندامانى مەكتەبى سىياسى پىى ووتەم:با ئىمە خۇمان گىل نەكەىن، تالەبانى ئەم حىزىبەى بۇ خۇى داناوۋەپراستە ھەموومان خەباتمان كىرد تىدا كىردوۋەبەلام ئەوۋە حىزىبى تالەبانىيە،ھەر كەسىك ئەم حىزىبەى قىبولە بابەم شىۋەىيە قىبولى بىت،ئەوۋە قىبولىشى نىيە،زەمىنە سىياسى ھەيە با بچىت حىزىب يۇخۇى دابمەزىننىت و قودرەتى خۇى تاقى بىكاتەوۋەگنەم قەسەيە زەنگىك بوو بۇ نەوشىروان مستەفا،بەباوۋەرى زۇر بەى يەكىتىيەكان،نەوشىروان مستەفا چوۋنە دەرۋەدەكەى ھەلەيەكى سىياسى بوو،ھاتنەوۋەكەشى جارىكى تر ھەلەيەكى ترى نەوشىروانە،تالەبانىش دەيەوۋىت ھەموومان كۇ بىكاتەوۋە پىى كۇناكرىتەوۋە.

ئەو ھەولەى تالەبانىش دەيدا بۇ كال كىردنەوۋەى كۆسرەت رەسول،ھەولىكە دىلخۇشىيەك دەدات بە پارتى،چونكە پارتى دەيەوۋىت ھەولىر بەتەواوۋەتى بىكات بەھى خۇى،ئەوۋەى بۇتە پىگرلە بەردەم پارتىدا،كۆسرەت رەسول لە ھەولىر،ھەولدانە بۇ كال كىردنەوۋەى

يەككىتى. يەككىتە كانى ھەولير كۆسەرتىن، لەو شوپنەش كۆسەرت كۆتاي پېھات، يەككىتى لە ھەولير تووشى شۆكىكى مەترسىدار دەبىت وكۆتاي پېدېت تا بتوان بەھەموو ھىزى خۇيانەو شارى ھەولير وەربىگىرپنە سەر پارتى و شەرپەكانى خۇيان لە ھەوليرەو بەگوزنەو بۇ سلىمانى گەرە لەسەر سلىمانى بکەن بۇ بىردنەو. دەبوایە نەوشىروان لەبەر خەونەكەى ئاينىدەى خۇى، باوەرى بەم واقىعە بىردایەو بیتوانىیاپە ئەم حالەتانەبەشیو ھەیکى جدى وەربىگىرېت، تا بتوانېت لە ئاينەدا ئەو حىزبە بەھەموو جىاوازییەكانىیەو لای خۇى كۆبکاتەو، چونکە ئىمە دەزانىن پاش تالەبانى و كۆسەرتەرەسول، يەككىتى مولكى نەوشىروانە، بۇ ئەو لای ھەوليرېش بېت بوخاوەنى يەككىتى، دەبىت دۆستى كۆسەرت بېت، ئەگەر بەمشىو ھەیکى نەبىت ئەو گەردەى بۆتە موسىبەت بۇ پارتى لە ھەولير، بە دەستى خودى کارەكتەرەكانى ناو يەككىتى نامىنېت و گۆرپانەكە لەبار تر دەبىت بۇ پارتى.

لە کاتىکدا نەوشىروان و تالەبانى ئەم ھەولانە دەدەن بۇ خستى كۆسەرتەرەسول بەرامبەر بە نەوشىروان مستەفا دەلېت "نەوشىروان مستەفا گەورەى ھەموومانە، مەن لەسەر بىرپارى ئەو بوومە پېشمەرگە، دەبىت ھەموومان رېزى بگىرەن، ھەر کاتىک قبولى بوو ئىمە قبول بکات، ئىمە ئەومان قبولە پېشمان خۆشە بەرپرسى ھەموومان بېت ". ئەم بىننەى كۆسەرتەرەسول بۇ نەوشىروان مستەفا زۆر جىاوازە لەو بىننەى نەوشىروان مستەفا بۇ كۆسەرتەرەسول، دەبىت نەوشىروانىش بىر لەو بکاتەو ھىزبەكەى توشى تىک شکان نەپەت نەك بىر لەو بکاتەو چۆن ھەموو جەمسەرەكانى تر كۆتايان بى بېت تا خۇى بېتە تاکە مەرجەى ئەو ھىزبە، ئەگەر لۆزىكى يەكتر سىپنەو بەمشىو ھەیکى ئىستا لەپەككىتى دا بەردەوامى بەخۇى بدات، زەحمەتە ئەم قەيرانەى ھىزب بتوانېت بەو شىو ھەیکى ئىدامە بە ماناوەى خۇ بدات، دوور نىيە ئاوا بوونى يەككىتى بەچاوى خۆمان بىننە، تالەبانىش بۇ ئەو جىوگەكانى كۆسەرت بىنوسىتەو، نابېت ڕوو لەمالى نەوشىروان بکات، دەبىت لەمالى كۆسەرت بىنوسىتەو نەك لەمالىكى ترى غەرىبەدا.

يان دەكرېت ئەو سى جەمسەرە پېكەو بەچنە ناو مالەكەى يەككىتى وکار بۇ چاککردنى بىمارىيەكانى ھىزبەكەيان بکەن كە خۇيان بۇيان دروست کردو، ياندەبىت ھەر كەس لە ئاستى خۇيەو ئەو واقىعە قبوول بکات كە ناتوانېت ئەو دى كۆتاي بى بېننېت، ئەزموونى پارتى، باشتىن ئەزموونە بۇ يەككىتى، ئەو بۇ نىزىكەى نىو سەدەپە پارتى و يەككىتى شەرى

یه‌کتر س‌رپنه‌وه‌یان کرد، به‌لام دواجار گه‌یشتنه‌ئو باوم‌رپی ناتوانن یه‌کدی ته‌واو بکه‌ن، بۆیه‌ هاتنه‌وه له‌سه‌ر خوانی‌ک دانیشتن و بی‌که‌وه کاریان کرد، ته‌که‌لوته‌کانی ناو یه‌کی‌تیش که‌سیان توانای ته‌واو کردنی ئه‌وی تریانی نییه‌، تاکه‌ دم‌روازه‌یه‌ک به‌رمو پروویان بکری‌ته‌وه دم‌روازه‌که‌ی یه‌کی‌تیه‌ تا هه‌رسی‌کیان پی‌که‌وه بچه‌وه ناوی، هه‌رچه‌نده‌ حاڵی یه‌کی‌تی پۆژ به‌ پۆژ خراپ‌تر ده‌بی‌ت و ته‌که‌توله‌کانی له‌ ئاستی سه‌ره‌وه بۆ خواره‌وه‌ دین و ته‌نانه‌ت گه‌یشتونه‌ته ناو ریک‌خراوو خیزانه‌کانیش، وه‌لێ هیج شتی‌ک مه‌حال نییه‌، بۆ بیر کردنه‌وه‌ی ئینسان، یه‌کی‌تی ئه‌وه‌نده سه‌رقاڵی شتی شه‌خسیه‌، ئه‌وه‌نده سه‌رقاڵی خو‌ی بوواییه هه‌رگیز پروینه‌ده‌دا له‌ سلیمانی که‌ به‌شاری خو‌ی ده‌زانیت "۵۰" هه‌زار دهنگ که‌ له‌ کاتی هه‌لب‌زاردنه‌کاندا بۆ کۆمه‌لی ئیسلامی بن، ئه‌مه‌ له‌ فه‌راغی یه‌کی‌تیه‌وه، کۆمه‌لی ئیسلامیه‌وه له‌شاری به‌ناومه‌ده‌نی وه‌ک سلیمانی‌دا، "۵۰" هه‌زار دهنگ ده‌هینیت، هه‌ر کیشه‌یه‌ک له‌ناو یه‌کی‌تیدا روب‌دات، چانسی حیزبه‌کانتره‌، چ پارتی چ ئیسلامی.

بۇ ئەو پياۋە نەخۇشەي كە ناۋى يەكۈتتۈيە، پۈيۈستى بەنەشتەزگەرىيەكى تەۋاۋ
 ھەيە، ئەو نەشتەرگەرىش تەنھا بەۋ سى جەمسەرە دەكرۈت كە خۇيان بىرىنەكانيان بۇ
 خۇلقاندوۋە، ئەگەر نا بەچاۋى خۇمان دەبىننن ئەۋ سى، جەمسەرە تەرمى حىزبەكەي
 خۇيان ھەلدەگرن وبەرەۋ گۇرستانىك دەيەن.

تیبینی: بۆ ئەم نويسينه سوودی زۆرم لەسەر جەم تەکە تۆلەکانی ناو یەکی تى
 وەرگرتوو، بە تايبەتی بالی پىزۆم، ئەم نووسينه هەولیکە بۆ ئاشکرا کردنی دانىشتنەکانی
 ئەمجارەى تالەبانى وتیمە کەى نەوشیروان و مەترسییەکانى ئەو پێککەوتنە نەینییەى
 بىپارە ئەو دوو تیمە دژ بە تیمیکى تری ناو یەکی تى بىبەستن، کارىشمان بەو نىیە کام لەم
 تیمانە باش یان خرابین

"لەسەر پوداوی پشتناشان، دەبیئت یەکییتی داواي لیبوردن لەهەموو کورد بکات، نەك تەنها
لە شیوعی

راپۆرتی" هه‌نگووردسه‌مه‌د و ئیبراهیم عه‌لی هه‌ولێر

ئەحمەد دێزار (ئەحمەد مستەفا حەوێزی)، شاعیر و پۆشنیری ناسراوی شیوعییەکانی
عێراق و کوردستان بوو، ئەندامی کۆمیتەی مەحەلی حزبی شیوعی عێراق بوو، لەو کاتەدا
ئێستا تەمەتی (٨٧) ساڵی تەواو کردوو، بەشدارێکی راستەوخۆ تێکڕای ئەو پووداوانە بوو
کە لە ماوەی (٦٠) ساڵی رابردوودا، پووبەرپووی شیوعییەکانی عێراق بوونەتەو، پووداوی لە
میژوی هاوچەرخێ شیوعییەکانی عێراقدا بریتییه لە شەڕی (پشتناشان)، دێزارو
فریشتەخانێ خوشکی، لە دیداریکی گۆفاری لقیندا ئەو پووداوە بۆ خوێنەرانی دەگێڕنەو.

دێزارم بەم جۆرە دەستیکرد بە گێڕانەوێ ئەو شەڕە "لە ١/١٨ یاری ساڵی ١٩٨٢دا لە ناوچەی
خۆشناوەتی، بەهۆی ناکۆکی لە نێوان یەکییتی و برادەرانی ئێمەدا، شەڕێک پوویدا. وەك بزائەم
یەکییتی دەستی بەو شەڕە کردو کە دەلیت مام جەلال داواي لیبوردن دەکات، لەبەر ئەوەیە
کە ئەوان دەست پێشخەر بوون. پێشتر دیار نەبوو کە ئەو شەڕە پوو دەدات، بەلکو چەند
پۆژێک پێش شەڕە بەرپێ کەوت کە ئەو شەڕە پوودەدات، ئێمە لەگەڵ یەکییتی دوست
بووین و پەيوەندیمان لەگەڵ یەکییتی زۆر خوێش بوو، یارمەتییان دەداین و هاتوو چۆمان
هەبوو، مام جەلال هاتە لامان، بەلام جار جار ناکۆکیەکان هەبوو لەگەڵ ئەبو
حیکمەت (یوسف حەننا). حکومەتی عێراق، پۆلی هەبوو لە دروست کردنی ئەم
شەڕەدا، ئێمەش ئەوەمان زانی بوو کە سەدام حسین پێی وتبووین "من نازائەم لەگەڵ کامتان
پێکبێم، ئەو پارتی هەیه، ئەو شیوعی ئەوانی تر، ئێو بیسەلێن کەکی هیزی بنەرەتی و
ئەساسیەتا من لەگەڵی دانوستان بکەم" ئەمە درۆیک بوو لەگەڵی کردن، جا ئەوان ئەو
شەڕیان کرد."

ئەحمەد دێزاری ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی ئەو دەمە یە حیزبی شیوعی، بەردەوام دەبیئت
لەسەر گێڕانەوێ شەڕەکو زیانەکانی ئەو پووداوە دەلیت "سەرکردایەتی ئەو شەڕە
نەوشیروان مستەفا کردی پۆژی یەکەم زۆر شوێنیان گرت و دواتر هیژیکی زۆریان هینا کە
پێم وایە (٥٠٠) کەس بوو، پشت ناشان دوا ویستگە یە حیزبی شیوعی حیزبەکانی تریش

بوونەخۆش و پەككەوتەو پارەو چەك و ئازووقەى زۆرى لى بوو ئەوان لەم شەپەدا
 ھاوکارىش کران، چەكى باشيان پى بوو، بەلام من كۆپتەرم نەدى كە بەشداری بکات، ئەو
 كات ھەر كەسێك دەرکەوتبا، دەیان کووشت با ھەموو كەس بزانیٹ كە نەوشیروان مستەفا
 دەپوت "دیل نییە، دیل نییە"، (٦٠-٧٠) گەنجییان كوشت كە ھەموویان دووژمنى سەدام بوون،
 ئەو وەتانی ئەو دەیه لە حیاتی دووژمن كوشتیانن، بە داخەو شتیكى زۆر بێمانیان كرد، ئەو
 شەپە گەورەترین زیان بوو كە لە حیزبى شیوعى بزافى نیشتمانى كوردیان دا، بۆ ئەو
 سەدام پازى بكەن، بە داخەو كارێكى زۆر خراپ بوونە دەبووایە ئەو بەكەن، لە دواشدا
 ھىچیان نەدایە كوردو یەكێتى گەراپەو بەرەى كوردستانی پێكەت، بۆ پۆزى دووھم لە ژێر
 ناوى پارتیدا چوینە ئێران، پارتى پى یان وتبوون ئەوان برادەرى ئیمەن كە دینە ئێران،
 پارتى ھەلۆیستى لەگەڵ ئیمە بوو، بە ئێنییان داوو كە ھێزێكى زۆر بنێرن بۆ یارمەتیمان،
 كەچى كەسیان نەنارد، چونكە ووتیان ئیمە واما زانیو كە ئیو بەرگرییەكى زۆر دەكەن،
 بۆیە دوامان خست، ئەگەر نا دەھاتین، وەك ووتەم رۆزى دواتر بەرێ كەوتین بۆ ئێران تا
 گەشتینە لای پاسدارانى ئێرانى و پێشوازییەكى زۆریان لى كردین و خواردنێكى زۆریان بۆ
 ھێنان.

لەسەر رۆژى وەفدى ژيانى شیوعى لە پرودادەكەدا، ئەحمەد دئاز بەم جۆرە بۆ گۆفارى
 لقین دوا "دواى شەرەكە، وەفدىكى ژنان بە سەرگردایەتى فریشتە خانى خوشكەم دەچنە لای
 نەوشیروان مستەفا، یەكێك لە پێشمەرگەكان وتبوى: ئەو زۆر دەم درێژى دەكات، دەبێت
 بیکۆژم، بەلام نەوشیروان لێنەگەراپوو، فریشتە بە نەوشیروان مستەفاى وتبوو: بە داخەو
 كە دەستان چوو خۆنى شیوعییەكان، نەوشیروان وتبوى: خوشكەم: شیوعى نابێت لە
 عێراقدا ھەبێت، نابێت لە كوردستان كەس چەكى بە دەستەو بەیت، دەبێت ھەموو بە
 گۆچان بپۆن، لە كاتى شەپدا دیلین دەكوشت، بەلام دواى چونی وەفدى ژنان، دیل كوشتنیان
 راگرت."

دەربارەى سەرگردە دیلكراوەكانى حیزبى شیوعى لە لایەن یەكێتیەو، دئاز بەم شیوەیە
 بۆ گۆفارى لقین دوا "كەرىم ئەحمەد و ئەحمەد بانى خیلانى و قادر رەشىد(قالەى رەشە
 ناسك) كە خەلكى سەلیمانى بوون پێیان لى وون دەبێت و دەچنە ناوچەى
 یەكێتیەو، دەستگیر دەكرین، مام جەلال كەرىم ئەحمەد بە مامۆستای خۆى دەزانیت،
 چونكە لە كۆیە دەرسى بە مام جەلال وتوو، مام جەلال كە چاوى پێدەكەوێت رێزێكى

زۆرى لىدەگىرىت و لەۋى بونامەيىيەك دەردەكەن بەيەكەۋە كە شەپ رابگىرن و مام جەلال پىيان دەلىت كە ئىۋە ئازادن، دەمانچەيان پىدەدات، ۋەرى ناگىرن، تەنیا قادىر پەشىد ۋەرى دەگىرىت. ھەرچەندە، گومان لەۋەدا نىيە كە مام جەلال ئاگى لەم پووداۋە ھەبۋە، بەلام لەگەل ئەۋە نەبۋە كە ئەۋ كۈشتۈ بىرىيە بىت ودىل بكوژىت'''.

سەبارەت بە داۋاى لى بوردنەكەى مام جەلال لە شەپرى پىشت ئاشان، دىزار ۋوتى''پىۋىستە مام جەلال داۋاى لىبوردن لە ھەموۋ مىللەتى كورد بىكات كە ئىمە كارىكى وامان كىردوۋە پاست نەبۋە، فىعلەن پاستىش نەبۋە، كاتە داۋاى لىبوردنى لە كەرىم ئەحمەد و ئەۋان كىردوۋە، ئەۋە گومانى تىدا نىيە، بەعسىيەكان پىلاننىكىان دانا بوۋ، نامەيەكىان نوۋسى بوۋ بەناۋى يۈسۈفى جەنناۋە كە كۈرتەى نامەكە ئەۋە بوۋ (برادەرانى شىۋەى لە ھەر جىگايەك، يەككىتىيان بىنى، بىيانكوژن، چۈنكە ئەۋانە دوۋزىمنان و وان و وان.... ھتد). ئەۋ نامەيە بە درۋ ئىمىزايەكى ئەبۋە ھىكەمتىان لەسەر كىردىۋ، بە شىۋەيەك ئەۋ نامەيەيان گەيانەد بوۋە دەستى مام جەلال، بەعس شتى ۋاى ھەبۋە، مام جەلال بىپىارى شەپكە دەدات و نەۋشىروان دەگاتە سەركردەى شەپكە لە پىشت ئاشان''.

دەربارى ئەۋانەى كە ئەنجام دەرى شەپكە بوۋن، ئەحمەد دىزار دەلىت'' ئەۋانەى كە شەپيان كىرد، ھەموۋيان تاۋانبارن، نەدەبۋايە بىكەن، بەلام كىردىان، دواتر ئەۋ نامەيە دۆزىايەۋە كە بەعسىيەكان لای خۇبان نوۋسىۋيان (ئىمە كارىكى وامان كىرد، كەيەككىتى مۈجىرىمى خائىن توۋش بىكەن و نامەيەكە بىنوسىن لەسەر شىۋەيەكان و سەرىشى گىرت) كە ئەۋ كاغەزە دۆزىايەۋە، ئەۋانىش بىنىيان، دەرگەۋت كە بەعسىيەكان فىللىان كىردوۋە''.

يەككىكى تر لە شاىەت ھالەكانى تىرى شەپرى پىشت ئاشان لەبەرى شىۋەيەكان، (فرىشتە خان) ە، ئەۋ نە پىشمەرگەيەكى شىۋەى و سەروكى ۋەفدى ژنانى شىۋەى بۇ گىفتو گۇ كىردن لەگەل (نەۋشېروان مستەفا) دا، فرىشتە خان سەردەتاي قەسەكانى بە باسكىردى بەرى جۈۋد دەست پىكىردو ۋتى'' ئەۋ كاتە بەرى جۈۋد پىكەتابوۋ لە (پاسۇك و سۇسىالىست و پارتى و شىۋەى) و يەككىتىش بەرىيەكى دروست كىردىۋ لە (كۆمەلەۋ خەتى گىشتى و شۇپش گىپران)، بەرى جۈۋد ھەرگىز لەگەل پوۋخانى ھىچ ھىزىيەك نەبۋە پىزى ھەموۋ ھىزىيەكشىان دەگىرت''. فرىشتە خان دىرۋە بە گىپرانەۋەكەى دەدات و لەبارەى دەست پىكىردى شەپرى پىشت ئاشان دەلىت'' پوژى يەكى ئاپار شەپكە بە گەرمى دەستى پىكىردوۋ كەيشتە (ناشقۇلكە)، پوژى دوۋەم كەيشتە ئىمە، شەۋى دوۋى ئاپار لەگەل بانگى ئىۋارە،

شمه رگه گانی یه کیتی گه یشتنه قېناق، به دوو قوّل هاتن، یه کیکیان پرووی له مه کته بی
سکه ری بوو، نه وی تر پرووی له پشت نشان بوو، تا شه ویش داهات له ناو قېناق، که س
کوژرا، نینجا پی یان ووتین دمرگا کانتان دابخه، یه که له وانه که به کر پیر و
ووتی: سویند به کوردستانه که س ده ست له دمرگای نیوه نادات و دمرگا کانتان قوّل
دن و برؤن، پاشان نیمه یان برده مالی کوڅا محمه د وداپانانین، نه و ماله ۳۲ نافرمت و
دالی سؤشیالستی لی بوو، نیمه ش ۲۶ ژن و مندا ل بووین، که نیمه یان بینی، گریان. و وتم
به گرین هیچ نییه و پیموتن: دژواری نییه ئاسان نه بیټ، پیاوی ده ویت هه راسان
بیټ. نیواری هه مان پوژ، کوپک هات کوپی بوو، ناوی شیرکو بوو، وتی پوره فریشته
ستا شه ش که س لیږه گولله باران ده که یی س شیوعی و سی سؤشیالست، منیش و وتم بی
سی کاک نه و شیروان، گولله بارانیان مه که ن، اکا له که م بدنه ی قسه له که ل نه و شیروان
که م، ووتی نیمه خو مان نه و شیروانین و ده یان کوژین. نه و شه ش که سه یان هی ناو له بهر
میاندا ئاگریکیان کرده و بؤ نه وی نیمه بیان بینین و گولله بارانیان کرد، دواتر خو یان
تیان هه ر یه که یان ۷۵ فیشه که مان لی خه سار کردن، وتیان هه ر یه که یان ۷۵ فیشه که مان لی
سار کردن، گولله باران کردنی نه و شه ش که سه به شه و بوو، کات ژمیر ۲۰:۹ خوله که بوو
ی نه و ده ستیان، به کوشتار کرد، بؤ دواپی له مه کته ب عه سکه ری شیوعی، که ۵۰ سیان کوشت
سلازم حامد بؤ خو ی، خو ی کوشت، که نیمه چوپینه سه ر گانی بؤ نویژ، که سه ر که و تینه و ه
نه سمان بینی له به رزاییه که وه که ده یان وویست بچنه سه ره وه، لی یان ده دن وگل بوونه وه
پوباری پشت نشان، هه ندیک گه نج هات بوونه سه ردانی که س و کاریان بؤ یاد ی یه کی
ار، پی شمه رگه ش نه بوون و کوژران به داخه وه پرو دواپیکی ناخوش بوو، نه و شه وه له
بانیکا له رادیو ووتی: ديلتان نه بیټ، ديلتان نه بیټ، ديلتان نه بیټ. .. نه مه نه و شیروان
به واتای هه رچی گو تان، بیان کوژن، نیمه زانیان کاک که ریم و نه حمه دی بانیکیلان
به بو شوان گریان، وتم ژنینه سبه ی له که لم دین نیمه به خو پیشانان
چینه (ناشقولله)، ته نها به نه و شیروان ده لیم نه و دیږه بگوږه و بلی: ديلتان هه بیټ، ووتیان
هه هه موومان دین، سبه ی هه موویان ناماده بوون که هه موویان ۵۸ که س بووین، به ژن و
اله وه، دوو سه عات به پی رۆیشتن له قېناق وه بؤ ناشقولکه، بینیمان ۸ باریان له چه که و
به نرخ و نیزاعه یان بار کرد که هی حیزی شیوعی بوو، خه لکیکی زور هات بوون بؤ
نه وه ی تهرمه کانینان، نه وانه ی لای رانییه و قه لادزی هه بوو کوږی کوژرابوو، هه بوو برای

يان ميڙدى كوڙرا بوو. كه گهشتين، نهوشىروان خوئى هات بو پيشوازيما، نهوشىروان سامان و نازاد حه مەد و كاڭ جه عفهرو كاڭ رۆستم به خيڙهاتنيان كردين، له سه ر بانيك بووين، نهوشىروان سى جوار پايه هاته خواره وه له قادرمه كان، ووتى: ته زيهت مه خو سايڙ شهري خوينايوى، نه وئيش ووتى: من شهري خوينايويم كردوو ووتم: به داخه وه كاڭ نهوشىروان زه مانه هه ر زوانا بيٽ.... هه تا چه ند سائيك با وابيٽ، ووتى پوره فريشتا هه ر شه مان لى دمكه يت به قه رز، ووتم: به حازر پيٽ ده ليم، ووتى: جارى وهرن دانيشن، كه جوين له سه ربانه كه دانيشتين، ده ستمان كرد به قسه له گه ليان، ووتم: كاڭ نهوشىروان شه كاره كاريكى خراب بوو كردتان، خوڙگه شه و كارماتان نه كردباو نه ده بووا ييه بيٽ، ووتى ده بووا يه بيٽ، وتم: به خوا نه ده بوو بيٽ، چونكه دووژمن دلى پى خوئى ده بيٽ ووتى: پوره فريشته له سه رى مه رۆ، ده بووا يه بيٽ، منيش ووتم: نابيٽ بزاني هوكاروكه چييه؟ ووتم: ئيمه هيڙى خيرو ئيوه هيڙى خير، له ژير دار

به روه ووه كانى كوردستان له گه ل هه موو هيڙه كانى دى، لوه لى تفه نكه كانمان ئاراسته سهدام حسين بكر دبا، باشر نه بوو؟ ووتم: هه لت بكر دبا باشر نه بوو؟ ووتى: هه وليڙو سليمانيشمان پى ده گيرا، ووتم: ئه ي بو وات نه كرد؟ ووتى: ده بوايه شه و شه ر ده بوو دات، ووتى: به لام دل ته زين بوو، ووتم: وه لا هى قسه يه ك دمكه شه گه رليڙه په تم بو هه ئواسن، وتى: په ت هه ئواسين، نازاديت، وتم: تو كه ده لئيٽ ده بوايه بيٽ، شه وه به نديكه له پيڭهاتنتان، ووتى: شه مه زور قورسه په ت له مى خوٽ نزيك كر ده وه. وتم: پيڭهاتنتان به ده سته وه يه له گه ل حوكمه تى عيراقى. پيش شه ر شه وان چوو بوون بو دانوستان، نهوشىروان وتى: تو به هه له تيگه يشتويت، وانيه؟ وتم: شه دى مه به سستان چى بوو له و شه ر، وتى: ئيوه به په ت و گوريس قه نديلتان دابه شكرد له سه ر عه ربه كان، وتم: به قوربان شه قسه يه هه ر پي تيناچيٽ وابيٽ دواتر ووتى: پرسياريك مه يه: بوچى ئيوه به ١٠ تا ١٢ سه عات له دواى ئاشقوله گيران، ئيمه دامان نابوو يه ك مانگ شه رتان له گه لدا بكه ين و زيانىكى زوريش بده ين، ووتم: ژماره تان چه ند بوو، ووتى: تو خوا شه وه وه لامه، ووتم: ته نها ده پرسم ژماره تان چه ند بوو، خو خرا په نه وتوه، ووتى: ده پيٽ ناليم، ووتم: منيش وه لامتان ده مه وه. يه كيكيان له وئى بوو، ناوى حاكم رحيم بوو، له ژير په تى سيډاره رايكرد بوو، ووتى قسه كه ي زور ياساييه، دوو وشه يه، وه لامى بده رده وه. نهوشىروان ووتى: ژماره يه كى كه م بوو پينج هه زار پيشمه رگه يه ك بووين، منيش ووتم: كه زور هات قه واله

بەتالە، ئىمە لە ۱۸ لىوا "پاريزگا" ھەين، بەلام لىرە ھەموومان ۴۲۰ كەس بووين بە ئىزاعەو پىرو ژن و منداڭ و پىشمەرگە، ووتى: ئەي بۆ مەكتەبى عەسكەرىتان لەوئى بوو؟ ووتم: پەنجا كەس بوون، پارىزگارپان لەو ژن و منداڭ و ئىزاعە يە دەكرد، ئەگەر نا (ناوچەمان) ھەيە لە باليسان و قەرەداغ و بادىنان، بەلام ۵۰۰۰ ھەزار لە كوئى و ۴۲۰ كەس لەكوئى؟.

دەربارەى دكتورە ئەحلام كە لەشەرى (پشت ناشان) دا كوژرا، فرىشتەخان شايتە حالى شىوعى ئەو رووداو، بەم جوړە دوا "ئەحلام دكتورا بوو، دەستگىرانه كەشى ھەر دكتورا بوو لە شاخ، زەماوندپيان دەكرد، كاتى رووداو، كە سكى ھەبوو (حاميلە)، ئەو دكتورەيە لە سەر دۆشكە بوو، دەربارەى كوشتنەكەى بەنيو شىروان مستەقام وت: نەدەبوايىيە ئافرمەتيكى سك پېر بكوژن، ئەو كچە لە زانكو رايكردبوو، غەريبە بوو ووتى: دەزانيت لەسەر دۆشكەكەتان چەند برا دەرى ئىمەى كوشت، بۆيە كوشتان".

فرىشتە خان، دەربارەى ھەلوپىستى نەوشىروان مستەقام، دواى سەردانكردى وەفدى ژيانى شىوعى بۆلاى، دەلەيت "كە چوينە لاى نەوشىروان مستەقام، پىم ووت: تەنھا ئەو ووشەيە بگۆرە كە ووتان دىلتان نەبيت، ئەگەر وانەكەن، كەس نامىنيت و پىم ووت تكدەكەم بلى با دىلتان ھەبيت، لە شەوداو لە رى بەخشىنى رادىو، ووتى: بادىل ھەبيت و بە نەوشىروان مستەقام ووت: تۆ پىرو باوەرەت لەگەل ئىمە بوو، لەوانە بوو ئەگەر ئەوانى تر لە ئىمە بدەن، تۆ پشتمان بگريت، ووتى: من شىوعى راستەقىنەم، ئىو تەحريفين".

دواى رووداوى پشت ناشان، باروو دۆخى حىزبى شىوعى و پىشمەرگەكان بەكوئى گەيشتن؟، شايتە حالەكەى شىوعى بەم جوړە لەم بارەيەو دەدوئيت "ئەو پىشمەرگانەى شوىيە كە مانەو، گەيشتنە كۆنە لاجانى، تا گەيشتنە لاى بارزانى و گرتك، دواى ئەو ئىمە دەستبەسەر كراين، چوينە ئاشقۆلكە، داوا مانكرد شويىنكىمان بۆ دابىن بكەن و بارگەيەكيان پىداين، لەوئى خواردنيان بۆ ھىناين، يەككە لەگەلئان ھات خواردنى دابەش كرد لەناو ژنەكاندا، ناوى (سەيدئەمين) بوو ووتم: سەيد ئەمين تۆ بۆ لىرەيت؟، ووتى: من (سەيد ئەمين) نيم، ووتم: (تۆ ئەويت و لە كۆمەلەى ئيرانى سەر بەجەماعەتى شىخ عىزەدينيت، بەلام ئەو ھەر نكوئى لىكرد، بىرم خستەو لە سنە نانمان خواردوو، كە خواردنەكەى داناو ژوو دەردەو، پەنگى تىك چوو، ووتى: پورە فرىشتە تا ئىرە وەرە، لەگەل ئافرمەتيك چوومە دەردەو ناوى (فەيرۆز) بوو، ووتم: شايتە بە..."

سەيد ئەمىن، ووتى: ناوم مەزپىنە مەن سەيد ئەمىن، تەكا دەگەم باسەم مەگە، چى دەئىت بۆت دەگەم، تەف لەو دوو مليۆن دىنارى عىراقى، كە ئەوانە بە دوو مليۆن دىنارى عىراقى كرابوون. ووتەم: نەدەبووایە شەپى برا كوژى بکەن لەگەڵمان، شتىكى خرابەتان كەرد، بەداخەو دەكۆمەلەى ئىران كرا بوون، ئەگىنا ۵۰۰۰ چەكدار چۆن لەو كاتەدا پەيدا بوون ..

فريشته خان، دەربارەى ژمارەى كوژراوەكانى شەپى پشت ئاشان، دەئىت "بە چاوى خۆمان (۲۴) كەسمان بىنى كە كوژران، بەلام دواى ووتيان هەموو كوژراوەكان (۷۲) كەس بوون، پوژى دواى تر سەيد ئەمىن ھاتەو، ووتى: پورە فريشته سەبەينى ئەوانەى بەشەپ بپوژين بەرەو بىتواتە و ئيوە ليرە بەجى دەھيلين، سەعات (۲)ى ئيوارە كاك نەوشىروان ھاتە لامان، ووتەم: كاك نەوشىروان دەلین سەبەينى دەچنە شەپى بىتواتە و ئيمە ليرە بەجى دەھيلين، ووتى: كى ئەوہى پى ووتيت، دانىشت بوو ھەستايە سەر چۆك، ووتەم: سەندالان ليرە يارىيان دەگردو دەيان ووت: سەبەينى دەچينە بىتواتە وواو وایان لى دەكەين، ووتەم: ئيمە ليرە بەجى ديلن، ووتى: بەلى؛ دەبىت ئيوە ليرە بىننەو، ووتەم: تەنگەكانمان بەدەنى لەگەڵ سەندوفىك فیشەكى مۆختاركوژ، ئيمە پى ى پازين، چونكە سەندالانمان لەگەڵدايە، نەوشىروان ووتى نابىت سويندیکەو خواردوومە لەگۆچان زياتر، نابىت هيجتان پى بىت، ووتەم: ئەوہش خراب نىيە لە ھەوراز پى ى سەردەكەوين و لەنشيو پى ى دىينە خواردوومە ئەگەر مارىك پى ى بىتە پىگەكەمان پى ى دەكوژين. نەوشىروان سەتەفا ووتى: گالە جارى نىيە. ووتەم: ئىستا (۱۰۰۰) كەس لە پارتى بە پىگاوەن، وا دین بۆ يارمەتيمان، نەوشىروان سەتەفا دەستيان دەستى كەردە دووربىنەكەى مى و سەپرىكى سەر شاخەكانى كەردو ووتى كەس ديار نىيە، بە نەوشىروانم ووتەو دەبىت (عەدەم تەعەرزىكەمان) بۆ بنووسىتە ئەوانە لەگەڵ ئيمەن و كەس دەستيان لى نەدات، چونكە ئافەرتى گەنجيان لەگەڵ داى، نەوشىروان سەتەفا بەحاكم ئىبراھىمى ووت بۆى بنووسە، نا ووتەم: وەللاھى بە دەستى خۆت نەينووسىت و ئىمزای نەكەيت، نامەوېت. نەوشىروان سەتەفا كاغەزىكى بۆ نووسين و ئىمزاىكەردو ووتى: ئاگادارى خۆتان بن، بەلام تۆ بەخۆپاى فريشته نىت، يەكێك لە ناو ئيمە ھەموو قەسەپەكت بۆ دەھيلنەت، ئەو كەسە كى يە؟ ووتەم: كەس نىيە".

تاوانه گانی نهوشیروان مستهفا له ناخی منی پېشمه رگه دا

نه درده لان ئیسماعیل عارف

به شی یه کهم

سهرتا بۆ خۆناساندنم به پېویستی دهزانم که میك له بنه ماله که ی خۆم بدویم. باو کهم که ئیسماعیل عارف له دایکه وه (شیخانی قهراخ) ن وباری گوزهرانیان مام ناوهندی بووه. له باوکیه وه شاره زوورین و میرزا عارفی باپیرم که سیکی دهست کوورت بووه و جگه له وهی کاری سهرپی ی کردووه به هۆی نه وهی چهند پشتیکی مه لالا بوون، خوینده واری هه بووه وه هه ندی جار کاغه زو عهریزه ی بۆ خه لک نوسیوه وخویندوته وه، به وهش گوزهرانی کردووه، هه ربویه ناسراو بوو به میرزا عارف. بنه ماله ی دایکم له باوکه وه زۆربه ی ماموری مو لک و دهوله مه ندی سهرده می خو یان بوون. بنه ماله که مان به هۆی جیاوازی چینیایه تی و خه لیفه ی رۆشنیری جیاوازییان له هۆشیاری سیاسیاندا تیکه له یه ک بوون له شۆرشگیریه سهرسه ختی سهرده مه سه خته کان و گورد په روهری سهرده مه بی مه ترسییه کان و خۆ پاریزی دهست به کلاوی خۆوه گرت و. بنه ماله که مان له جلی کۆن و نو ی چهن دین شه هیدمان به گه له که مان به خشیووه. دیرین ترینیان که لامان ئاشکرایه (شیخ عبدالرزاق شیخ معروفي قه رده اخی) ی خالی باو کهم که نه فسه ری عوسمانی بووه وه به هۆی هه لۆیستی کوردایه تی له لایه ن که مالییه کانه وه ئیعدام کراوه. (نه که رمی سالحی ره شه له کتیه به که یدا به ناوی شاری سلیمانی باسی کردووه).

خیزانه که مان له ناو بنه ماله کا نماندا رۆلی به رچاویان هه بوو له خه بات و تیکۆشاندا، باو کهم ته وای ژیا نی له زیندان و شاخدا به سه ر بر دووه وه له ناوهندی شه سه ته کاندای سکر تی ری بارزانی و ماوه یه ک نه ندامی مه که ته بی سیاسی پلرتی بووه. برا کو ره کهم، پېش ره، له رېکخه ستنی کۆمه له ی په نجه درادا بووه وه له سالی ۱۹۸۴ دا که نه ندام که رتی رېکخه ستن بوو له ناو شاردای کادی ری پېشه یی کۆمه له بوو به هۆی نا کوکی سیاسیه وه واز له کۆمه له و یه کیتی ده هی نیت و ده چیه ئیران و پاش نه وه ی له ئیران به کار کردن و هه ندی قه رزی خزمان پارهی پېویست په یدا ده کات و ده چیه نه وروپا و ئیستا نی شه جی به لجیا که یه. کامه رانی

برام كه له خۆم منداڵ تره له ته مه نهی ۱۶ سالی هه و پيشمه رگه ی په كی تی بوو. له گه ل شه هید مامۆستا سه ردارو نه ورۆز، ناسراو به (نه وه ی سه مه وون) ده كه ونه كه مینی کی (حیزبی سۆسیالست) هه به نه سیری ده گیر درێن، نه وانیش ته عزی بی کی زۆریان ده دن و چه ندین جار بۆ ترساندن یان گوپی خۆیان پی هه لده كه نن، پاش نه وه ی مامۆستا سه ردار له به رده م گوڤه كه ی خۆیدا شه هید نه كه ن، كامه رانی برام و نه ورۆز له گه ل چه ند دیلی کی سۆسیالست كه لای په كی تی بوون، ئالو گوڤ ده کرین. ئیتر له و كاته وه كامه رانی برام تووشی حاله تی کی ده روونی خراپ بوو، پاش نه وه ی گه یاندمه سوید، نه و باره ده روونی ه ی وای لی كر دبوو نه توانی ت ژیا نی کی ئاسای به سه ر به ری ت و تووشی كۆمه لێك گرو گرفت بوو كه به هۆیه وه نزیكه ی ۲۴ ساله له نه خۆشخانه یه کی ده رویدا له سوید ده وێ، به كورتی ته واوی خیزانه كه م له شۆرش ی نه یلوله وه تاكو نه مرۆ جگه له ترس و راوان و برسی تی و بی باوکی و بی سه ر په رشتی هیچی ترمان به نسیب نه بووه، به تایبه تی پش نه وه ی خۆمان بگه ی نه ته مه نیك كه كار بكه ین ژیا نی کی زۆر تالمان به سه ر بردوو. ته نانه ت پش په رده ی برام له ته مه نه ی ۲ سالی دا به هۆی كه می فیتامین و مواد ی غزائی پیویست چه ند مانگیك چاوی كویر بووه. سه رباری نه وه ش له لایه ن هه ندی له خزمه خۆپاریزه ركه نمانه وه وه كو نه خۆشی کی ساری مامه له مان ده ركراو خۆیان لی دوور ده خستی نه وه نه وه ك به هۆی ئی مه و خۆیان و مندا له كانیان تووشی نه خۆشی سیاسه ت و پش مه رگایه تی و سه ریه شه بین!.. هه رس ی برا كه کریكار بوین، من کریكار ی شیش به ستن و پش په رده ی برام کریكار ی خانوو، كامه رانی برام، بۆیاخ چی خانوو، بۆیه هه رسیكمان له قوتا بخانه ی ئیواران ده مان خویند. باوکی شمان پاش گه رانه وه ی له سالی ۱۹۸۷ له ئیران وه كو ده ست به ریك نیردرا بۆ سه ماوه.

خۆم له ته مه نه ی ۱۸ سالی مه وه په یوه ندیم به هیزی پش مه رگه وه كر د له زۆر به ی چالاکیه كانی و كه رته كه ی عمر عه ره بدا به شدار بووم و جیگری فه رمانده ی كه رت بووم و له ته واوی شه ره كانی ناوچه كه ماندا به پی ی توانا به شدار بووم و له و كرده ی وه كو هاوړپیه کی دی رینی چووم بۆ سه ر لی دانی. كاك فه ره ادی رپكخستن كه سه ر په رشتی زیندانه كه ی ده كرد، پی ی راگه یاندم كه كه س نابی ت چاوی پی یان بكه ویت. منیش وه ك گه نجی کی سه ركه ش گویم نه دایه قسه كانی و چووم بۆ لایان. تاكو نه وه ی به نه وشیروان گه یشت بۆ وه من ناوچه كه م به جی هیشت بوو مۆلته ی نه وه ی بۆ نه ده ره خساند كه سوگایه تیم

کرداره نارەواییه بهرامبه به کاک سالار له دلم دهرنه چوو بوو. بۆیه ناگاداری شههید
 غه ریب ههله دنیهم کرد که جیگه له کاک سالار کهسی ترم بهفه رماندهی خووم قبول نییه و
 چه کم دانا. چه ک دانا نه که هیند گرنگ نه بوو بۆ نهوشیروان و بابتهی نهو بهلام نه
 نارەزایی دهربرپینه ئاشکراییهی بۆ ی قووت نه دهدرا و هاته سهر حسابه ره شه کهم لای کاکه
 نهوه. داوای نهوهم کرد که له ناوچه ئازاده کاندایمینهوه و مۆلهتی نهوهم بۆ بدم.
 مهلبهندی دوو بهو مه بهسته نامه ی بۆ کردم (سهیری پاشکوی ژماره) پاش ماوهیهکی کهم
 مانهوه له ناوچه ئازاد کراوهکان، چووم بۆ ئییران و نزیکه ی سی مانگ له بانه له مائی
 کهمال شیخه که فه رماندهی کهرت بوو مامهوه. بو بووم بهبار به سه ریان هوه، خووشم
 ماوهیهکی نهوهنده خوور بوو پارهم نه دیبوو فلسی عیراقی و قرانی ئییرانیم له یهکتری جیا
 نه ده کردوه. بهرپکهوت له گه ل جهلال ئاوکورتیهی تووشی عمری عه بهی مینه حه لی بووم
 کوپکیان به بی ئیزنی ماله و دیان چوو بوو بۆ تاران به مه بهستی سه فهر بۆ نه وروپا.
 کهوتبووه ئۆردوگای په نانه ندهی که ره جه وه. وه عدی یهکی ده مانچه یه کیان داینی که برۆین
 کوپکه یان به ییننه وه، تاکو نه ویش وه کو خو یان بکه ن به پيشمه رگه. منیش نه ک بۆ تاران
 له وه هه لو مه رجه و بی پارو پولهیدا به وه عدی ده مانچه یه ک بۆ کبولیشیان بناردمایه یه ک و
 دووم لی نه ده کر. شتیکیان پاروی مه سهر ف دامی و ئیمهش به هوی ماموستا عه لی که ماله وه
 که بهرپرسی په یوه ندییه کانی یه کیتی بوو له سه قز وه ره قه مان پهیدا کردو چووم بۆ
 که ره ج، کوپکه یانم دۆزییه وه و به مجازفه و کۆمه لی سه ری هه شه گه یاندمانه وه بۆ سه ر سنور.
 مه سه له ی ده مانچه کهش خرایه نه مپۆو سه به ینی کاتی که ناچار سه رمان کرده سه ریان بۆ
 هه قه که ی خو مان. نه مزانی که نه م کاره م له سه ر قورس ده کریت. نه وانیش مائیان ئاوا بیست
 لای شیخ دارای حه فید شکاتیان لی کردبووین و کردبوونیان به پیاوی ئیتلاعات. کاک شیخ
 دارا بانگی کردین و لی کۆلینه وه ی له گه لدا کردین، به هیمنی و شیوازیکی جوان گووی لی
 گر تین، ئیمهش مه سه له که مان بۆ روون کرده وه، ووته کانه می په سه ند کردو به رپزه وه
 ئیزنی داین. پاش ماوهیه ک کاک قادری حاجی قادر ناردی به دوامدا که دانیشتم و
 بگه رپمه وه. له لایه که وه خاتری کاک قادرم زۆر لا بوو له بهر نه وه ی که سیکی زۆر به رپز بوو،
 وه به ته نگ پيشمه رگه ی دلتشا وه ده هات و گو ی له سکالا کانیان ده گرت و لییان
 تیده گه یشت، له لایه کی تره وه بی ده رامه تیه که م زۆری بۆ هینا بووم ده مزانی له
 پيشمه رگایه تیدا ههر هیچ نه بیست نانه سه که که مان له لایه ن دیهاته کانه وه ده درتی. له مانگی

سنى ۱۹۸۸دا گەپنامە ۋە چووم بۇ گوندى مەرگە، پاش چەند ھەفتەيەك كاك نازادى
 ڧەرماندەيى كەرتى تىپ كە ناسراۋ بوو بە (نازاد عفرىت) پى ى راگەياندم كە جىھازى بۇ
 كراۋە لەسەر كىرەيە تىيە ۋە داۋايان كىردۈۋە. كەبە زووترىن كات نەردە لائى ئىسماعىل عارف
 چەك بىكەن ۋە بە قۇل بەستراۋى بىيەنن. نازاد لى ى پىرسى ئايا ھىچ لە خۇم شك دەبەم؟
 منىش ۋەتەن: تەنھا شتىك لە خۇم شك بىبەم ئەۋەيە كە چەند جارېك سەرپىچى بچوۋكى
 ڧەرمانەكانى نەۋشېرۋانم كىردۈۋە سەرم لە ھەر ۋەتەن داۋە لە زىنداندا (ئەۋە كاتە ھەر
 گەپابۇۋە ناۋ رېژىم) ھەر ۋەتەن سەرم لە سالارى حاجى دىرويش داۋە ناۋەزىم بەرامبەر
 زىندان كىرەنە ناۋەكەى دىرېرېۋە پاش ھەندىك دوۋام كاك نازاد پى ى ۋەتەن: مەن ئەمەپۇ
 نات گىرم ۋەك ئەۋەى تۆم نەبىنىيەت، بىرۇ چارەيەك بۇ خۇت بىكە. لەۋە دەچىت خرابيان
 بۇ تىيا چاندىت! منىش لە ترسى بىرپارە ترسناكەكان ۋە ڧەقى ۋە ھەدالەتى ئىمامى
 نەۋشېرۋان ۋە زەبىرۋە زەنگى شۇرپ گىرانە بەرامبەر پىشمەرگەى بى كەس مەلەنە بەرەۋ
 ڧەلەلەزى. لەۋى چوۋمە مالى پورېك، پاشان جۋابم نارد بۇ ھەر ۋەتەن كە دەمەۋىت خۇم
 تەسلىم بىكەمەۋە دانىشم. ھەر ۋەتەن ۋەلەمى بۇ ناردەۋەۋە كە مەلىرى ئەمەن پى ى
 راگەياندۈۋە كە كار لە دەست ئەمەدا نەۋەۋە چۈنكە ماۋەى لى بوردن بەسەر چوۋە. ھەر
 جۋابى ئەۋەشى بۇ ناردېۋەۋە كە ناۋېرې لى خۇى لە مەلەۋە دالەدە بىدات. داۋاى لى
 كىرېۋە كە پاشان بىكەپمەۋە بۇ ناۋ پىشمەرگە پاش لە شۋېنېك خۇم بىشارمەۋە چاۋەپى ى
 لىبوردنىكى تر بىكەم. پاشان جۋابيان بۇ ناردەم كە كارەكەمىيان مەيسەر كىردۈۋە ۋەستەپاشان
 بۇ كىردۈۋە. لەبەر ئەۋەى چەكە نەبىرېۋە. دەۋاۋە چەكىشت بىرپارەتەۋە، ئەۋەسا لىت
 دەگەپاشان. بۇيە ھەر ۋەتەن كەلەشېنكۋېكى ھەرزان بەھەى بۇ كىرېم تاكو تەسلىمى بىكەمەۋە. ھەر
 ھات بۇ ڧەلەلەزى بەدۋامدا بىرپاشان تەسلىم بە ئەمەنى بەغدايان كىردەم، پاش لى كۆلەنەۋە
 ۋە ڧەقى (ئەمە تەرز) پاشان دامى ۋە گەپنامەۋە بۇ سىلمەنى. پاش ماۋەيەك چووم بۇ سەربازى
 زۆرى لى نەبۋەم لە ئەمەنى سىلمەنىيەۋە داۋايان كىرېۋە بىكەپمەۋە بۇ سىلمەنى مەراجەۋە
 ئەمەن بىكەم، دىنلەن بە لەۋەى كە دەپانەۋىت چەكەيان بۇ ھەلېگىرم ۋە ھاۋكارى خىيانەت كارانە
 بىكەم. پاش ئەۋەى لە سەر داۋاى ئەمەنى سىلمەنى لە سەر بازى ئىزىن ياندام، راستەۋخۇ
 بەدۋاى كاردا گەپاشان ۋە لەبىرى ئەۋەى بىچەم بۇ ئەمەن پاش چەند پۇزېك لە گەپنامەۋەم بووم بە
 شاگىردى بەقال لى ھەمەى خورشىدو ھەمىدە سۈرى بىراى لە بەر بەلەدىكەى سىلمەنىدا. كە
 ھەمىد زانى پىشمەرگە بووم پىزى زۆرى لى دەگىرتەم ۋەك شاگىرد ڧەفتارى لەگەلدا

نه ده كړم بېوپنه هاوړئ ی په كترۍ. پاشان ئه منی سلیمانی وازیان لی نه ده هیڼام و بهر ده و
 بانگیان ده كړم بؤ ئه وهی کاریان له گه لدا بكه م كؤمه ئيك چه كداریان بؤ كؤيكه مه وه بيم با
 مه فرمزه ی خاصه. هر كاتيك بانگیان ده كړم چه میده سور یان قانیعی برای شهید حما
 شكورم له گه ل خؤم دهر د كه له چاپخانه په کی نزيك چاوه پروانم بكات نه و كو بيم گرن تاك
 خه بهر بؤ عمر عه رب ببه ن و هه و لیکم بؤ بدنه. چنه د جاريك به بیانوی فقه رات
 نه خو شی ماوهی هه فته و دوو هه فته یان دده امی. دوا جار هه پر شه په کی خه ست و پروون
 ناشكرایان لیكردم و پيیان را گه یاندم كه ئه وه هه موو {جه ریمه ته خریبه ی} من برام به ریان
 كړدو وه ناهیلن ئاوا بی مقابل به سه رمه وه برپوات. منیش ئاكا دارم كړدنه وه كه هه فته په کی
 تر وه لامیكيان دده مه وه كه به دلی خو یان بیت په یوه ندیم به هه ندی خزم و ئاشنا وه
 كړدو له پښكای ئه وانه وه ژور پكيان له هه ولیر بؤ به كړئ گرتین و پاش ئه وهی چنه د هاوړئ
 و خزمیكي باومر پيكر اوم را گه یاند كه پاش پؤښتمنمان وای بلاو بكه نه وه كه عالی المقام له
 به غداد داده نیشت. ۱. به نه ینی دایك م و خوشك و خیزانه كه م پيچاپه وه و چوپن بؤ
 هه ولیر؟، له ویش ماوه په كه له گه پر كه مهنكا وه مه خته فی بووم و ده گمهن ده هاتمه دهر وه.
 پاشان ئاشناو ناسیاویمان له گه ل خه لكیدا كړدو هه و په په کی ته زویری ئه سیرم پهیدا كړد. زؤر
 خو ش حال بووم به وهی كه جور ئه تی چوونه دهر وه دم كړد تاكو له سه ر جاده كان ده ست
 گپړی بكه م و نانه سكه په پهیدا بكه م. به هه ر حال سی سال له هه ولیر به مرمو مه زی
 ژبانمان به سه ر برد. تاكو راپه پرینه پیروژه كه ی ۱۹۹۱ له راپه پرینه كه دا خو م ئاشكرا كړد كه
 تاقی كړدنه وهی پي شمه ر گایه تیم هه په و له زؤر به ی به په كدا دانه كاندا به شداریم كړد و
 به پيی توانا رؤلی خو م بینی و ئهركی سه رشانم به جی هیئا. له وكاتانه دا كه له كؤلان و
 شه قامه كانی هه ولیر شیلیم و شه ربه ت و جلوره و فانیله ی عه لاگو گوره وى و. .. به كورتی
 هه رچی بخورایه و بخورایه ته وه بمزرایه و بلیسرایه وه، بجورایه و قوت بدرایه، له بهر بكرایه و
 له پی كرایه، له سه ر بكرایه و له ده ست بكردایه، به به را بكرایه دهمفرؤشتا. كه چی كاكه
 نه وه دیعایه ی بؤ خو ی كړد بوو كه ئه رده لان پیلانی كوشتنی دانا بوو. تیئاگه م ئه م كابرایه
 ته واوی مروؤ و مروؤ قایه تی به دوزمنی خو ی دوزانی ت. پي شپه وى برام چه ندین نامه ی له
 هه قالاتی پي كخستنیه وه كه نه بوونه پي شمه رگه له پښكای به ریدی ئیرانه وه بؤ چوو بوو
 كه گوايه من هه ولی كوشتنی نه وشيروان مسته فام داوه. ئه ویش وهك ئه وهی پاشان بؤی
 باسكردم كه وتبووه بارپكي دهر ونی زؤر ناخو شه وه. له لایه كه وه به هو ی ئه وهی كه پاش

دەرچوونی بۆ ئەورووپا کەسانیکی زۆر لە پێکخستن کە گیرا بوون بە فرسەتییان زانی بوو بە راست و ناراست ئیعتیرافیان لەسەر ناوی ئەو کەردبوو کە گوایە بەر پرسیان بوو، لای پزێم بە جۆریک لە حەجمی خۆی زۆر کرا بوو کە حکومەتی عێراقی لە پێگای ئێنتەر پۆلەوه داوای هێنانەوهی کرد بوو. بەو بیانووەی گوایە تاوانباریکی ناسیاسی و خەتەرناکە. بۆیە مەسەلەی وەرگرینی پەناھەندەییەکی مەلق مابوو. لەلایەکی ترەوه هیچ هەواڵیکی دایکەم و ئێمە نەدەزانی. سەرباری

خەمی نەبوونی مافی ئیقامەتی ئازادو کارو خۆیندنی خۆی شەرمەزاری بەناو {پلانگێری} منیشی بۆ زیاد بوو بوو.

زۆرجار بیرم دەکردەوه ئاخۆ بەچی تاوانبار کرابم، تۆ بۆ ی نەوشیروان نیازی کوشتنی هەبوا؟ بەهەر حال نازەم بەلام ئەوەی نەوشیروانی بناسیایە ئەوەندە بۆ ئامان بوو کە ئەگەر ئەو بانگی کرد بە قۆل بەستراوی دەبوایە چاریکت بۆ خۆت بدۆزییایەوه یان یان خۆت دەرکردایە! دەلێن لە نیوانی ئازەلی دارستانیەک بۆ دەبیتهوه کە پراچیەک پەیدا بوو کە هەر نیجیریکی سێ گوونی هەبیت پراوی دەکات! پێوی بەهەڵە داوان پەنا دەباتە بەر دارستانیکی تر. کاتی شیری پاشا دەلێت: جا خۆ تۆ تەنها دوو گوونت هەیە و ئەمە ترسیدا نەبوویت! پێویە کە دەلێت: بەلێ قوربان جەنابتان راست ئەفەرموون بەلام ئەو پراوچیە لە پێشدا نیجیرە کە دەکوژیت. ئەوسا سەیر دەکات تا بزانییت دوو گوونی هەیە یان سیان! من باشبوو وەک پێویە کە نەوشیروانم دەناسی، سەرباری ئەوە چەندین جار حسابم کرد بوون لە دووان زیاتر دەر نەچوون! بەلام بەداخەوه زۆر کەس ئەم پراوچیە نەدەناسی و توشی داوه کوشتەکانی دەبوو. کەسیکی وەک فەرماندە کەرت لە شارباژێر شەهیدی تێکۆشەر خەلیفە ئی عبدالله مەرف بەوشیروانی کەوتبوو داوی بپاری نەوشیروانەوه. کاتی کەریمی بۆ خەلیفە عمری پەشە جووتە شەهید دەکات، شەهید خەلیفە هیچ لە خۆیدا شک نابات و خۆی بە گوناھبارو تاوانبار نازانییت خۆی ناشاریتەوه. نەوشیروان فەرمانی بە کەسیکی ژێر دەسلاتی خۆی داو کە تۆلە شەهید عمری پەشە جووتە کە لەلایەن کەریمی بۆ خەلیفەوه شەهید کرا بوو خەلیفە بکوژنەوه! خەلگینە من نەوشیروان ناناسم! ئێوه خۆتان حکوم بەدن، ئەم کابرایە لە خێلی هەریبە کە یان سورکییە؟ یان پەیس عەشیرەتی (شەمر و البوب جاب)؟. ئەوەش سەیرتر ئەوەیە پاش ۳ سەعات لە شەهید کردنی خەلیفە بروسکەییەکی تر لەلایەن نەوشیروانەوه دیت کە خەلیفە ئەکوژن و گواپە پەشیان

بۆتەو، ئەو پرسیارمەش كە نامەوئە ناوی بهێنم لە سەر ئەو بێنرخ سەپەر كەردنەى كە نەوشىروان بۆ ژيانى پېشمەرگە و فەرمانى لەسەر بێ بۆ ژيان و مردنى پېشمەرگە ناز كەردنى بە كوشتنى كەسكى بى گوناخ تاكو ئىستا بە ناوتوانبارترین و بى ئامان ترين كەسى ناو يەكئىتى دەزانئەت.

نەوشىروان لە لاپەرەى ٧٨٣ كە شكۆلەكەدا لە باسى ملازم موحسىنى دەرندەدا دەئەت {چەند جارێك جوبووه سەر بەختيارى برام و ئەحمەدى مامە پەزام. جارێك ئەوئەندەى لە ئەحمەد دابوو، گووى يەكى كەپ كەرد بوو. هەرەشەى لە بەختيار كەرد بوو، كە ئەگەر لە سلېمانى جى تر بياوى حكومت بكورئى، ئەوئەش بەختيار ئەكوئى}. بېگومان ئەم دەست درېژى و لېدان و هەرەشانەى ملازم موحسىنى تاوانبار لە تۆلەى كەردارى نەوشىروان بووه. بەلام با بېن و ئەحمەدى مامە پەزات و بەختيارى برات. كە هەردووكان سوباس بۆ خوا ساغ و سلامەتن لە پال لاشە خوئناويەكەى خەلىفە بى گوناخدا داين بنين كە لە تۆلەى كەردارى براكەى ئاوات بەسەر هېناو بەراوردېكان بكەين ئەوسا بەدئايەوه هەر هەموومان دەئەين: هەزار خۆزگەم بەكەپ بوون!. هەزار خۆزگەم بە لال بوون!. هەزار خۆزگەم بە هەرەشە!. هەزار خۆزگوم بەپاوان!. هەزار پەحمەت لە كفن دز!. تۆش كاكە نەو ئەو پەرۆزەيەى گۆران كەمىك بوارى دايت. بەراوردېكى مەوزوعيانەى كەردارى خۆتى رېفرۆم خواز و كەردارى ملازم موحسىنى تاوانبارمان بۆ بكە و بە راپۆرتىكى مفضل وەلامىكەمان بۆ بنوسەرەو، تاكو لە پەرلەماندا موناخەشەى بكەين!. هەر لەو سەردەمەدا كە لە هەولېر بووم خەبەرېكى پەر ناسۆرو بەئازارم بېگەئەش كە فەرماندەى كەرت كاك سالارى حاجى دەرۆش، پېشمەرگەى قارەمان و پەشت بەرزو هۆشيار كە لەسالى ١٩٧٣ وە كۆمەلە بووه، بە تاوانى پەيوئەندى بە پۆشمەو گولە باران كراوه. پاشان دەرگەوت كە كاك سالارى چا و نەترس لە سەردەمى ئەنفال و كيميا باران كەردنى هەلەبجەدا بەسەر كەردە فەرەونەكانى وەكو نەوشىروانى ووتبووه و بارەى بەسەر كوردستاندا هاتوو هەمووى ئەنجامى سىياسەتى هەلەى ئۆمەيه.

دەمەوئەت بەو پەوشانە بۆيم كە واهيمەى ئەوئەيان كەردبوو يان بەئەنقەست بۆ دەرئەستى كەورەيى گەرنكى خۆيان كە بەردەوام پلانىان لە دژ دەرئەت دىعايەى هەرزانيان بلاو كەردبووه. ئەگەر مەن نيازى خيانەت و كارى خراپەم هەبوايە يەكەم، نەم دەگوئەيزايەوه بۆ هەولېرو خۆم نەدەخستە غەربى و مەترسى گەرتەمەو، لە كاتێكدا لە و سەردەمانەدا

دميان کەسە هەل پەرست بوو بوونەوه پياوێ پرژيم به پەرۆش و خۆش حالیهوه نامادهی
خيانەت کاری بوون بەلام خۆش بەختانە پاش ماوهیهکی کەم بەهۆی خەلکە
بەشەرەفەکەیی هەولێرەوه غەریبییمان پێوه دیار نەماوو.

درهه، دهیان رېځخستنی ناو شاری سلیمانی و پاشان ههولیرم دهناسی به تایبته تی
ئەوانە ی که بههوی تیکه لایویان له گه‌ل پېشپه‌وی برامدا پێیان ناشنا بوو بووم تاقه
که‌سیکیان خوین له لوتی نه‌هات و تووشی هیچ سه‌ریه‌شه‌یه‌ک نه‌بوون و خوش به‌ختانه
زۆریه‌یان له ژياندان. له نمونه‌ی ئەو که‌سانه‌ش (ئاسۆ ئیسماعیل ره‌شان، که پاشان بووه
جیگری و مزی‌ری ئاوه‌دان کردنه‌وه. حه‌مه جه‌زای برای دلیری سه‌ید مه‌جید، که ئیستا
وابزانم ئەندام مه‌ل‌به‌ندی سلیمانییه، خه‌لاتی شیخ جه‌نابی برا‌زای شه‌هید شه‌هاب، نوری
حه‌مه علی که کاتی خۆی به‌ر پرسی سه‌رگردایه‌تی ناو شار بوو، مام په‌زای معمیلی جگه‌ره‌و
جبار و لوبه‌یی و خوشکیکی شه‌هید ئارام و ئەحه‌دی پۆلیس و ئاراسی وه‌ستا ئەحه‌دو
مامۆستا حه‌مه علی، پېشپه‌وی مامۆستا گه‌ها که به نه‌خۆشی شیر به‌نجه کۆچی دوا‌ی کرد،
هه‌روه‌ها زۆری تر). سېهه‌م، من تیناگوم بۆچی گوايه رۆژم هینده سور بوو له‌سه‌ر ئەوه‌ی
که‌سیکی وه‌ک نه‌وشیروان مسته‌فا له ناو ببات؟ ئەگه‌ر نه‌وشیروان مسته‌فاو نمونه‌ی ئەو
نه‌مینن ئە‌ی کۆ هینده چالاک و کارامه‌ شه‌ری برا کوزی به‌ناوی خه‌باتی چینه‌یه‌تییه‌وه
گه‌رم بکردایه؟ ئە‌ی کۆ پېشمه‌رگه‌ی ناچار به جاشیتی و دانیشن و چۆن بۆ خاریج
بکردایه؟ ئە‌ی که‌ساتییه ناسراوه‌کانی لایه‌نه‌کانی تری به‌پېشمه‌رگه به ئی‌تغال کردن
بکردایه؟ ئە‌ی کۆ پاشان بۆ شار‌دنه‌وه‌ی به‌لگه‌یی تاوانه‌کانی له پشتی مله‌وه ئەو
پېشمه‌رگه‌یه‌ی ته‌ور کوژ بکردایه؟ ئە‌ی کۆ به باوکه جگه‌ر سوتاوه‌که‌ی هه‌مان پېشمه‌رگه که
ته‌نها ووتبوی: {بۆچی بۆ دادگایی کردن کور‌ه‌که‌متان کووشتوو} بووتایه ئەگه‌ر کور‌ه‌که‌تان
زیندوو بیته‌وه دووباره ئە‌ی کوژمه‌وه؟ ئە‌ی کۆ شو‌رش و خه‌باته له به‌رچاوی پېشمه‌رگه
ناشرین ناشرین بکردایه؟ دوا‌ی راپه‌رین کاک شو‌رش ئیسماعیل و کاک قادری حاجی عه‌لی
داوایان لیک‌کردم که بگه‌رپمه‌وه بۆ سلیمانی، منیش به په‌رۆش و خوش حالیه‌وه گه‌رامه‌وه.
بۆ ئەو مه‌به‌سته‌ش نامه‌یه‌کیان بۆ کردم که رېگری نه‌کری‌م، لهو کاته‌دا بۆ گوپ‌زانه‌وه به
ماله‌وه له نیوان شاه‌کاندا ده‌بوايه مۆل‌ه‌تی ره‌سمی وهر‌بگیردیت. (سه‌یری پاشکۆی ژماره‌٢).

هه‌ندیک له به‌رپرسانی یه‌کی‌تی ده‌یانزانی که هه‌میشه کاره‌کانم به دڤسۆزی ئه‌نجام داوه و جی ی باومر بووم و له‌و سه‌رده‌مانه‌دا که نه‌وشیروان به‌ دوا‌ی به‌هانه‌دا ده‌گه‌راو تووشی

بەلەيكەم بىكەت بۇ ماۋەى نىزىكەى سالىك بەرپىرسى كەرتى پارىزگارى بارەگەى مام جەلال
 بووم. بۇيە پاش گەرەنەۋەم بەجەند پۇژىك لە ھەۋلىر داۋام لى كرا كە بارەگەيكە دابنىم و
 پارىزگارى رىئىستگەى دەنگى عەلى كوردستانى بىكەم. منىش لەسەر گىردەكەى عەلى ناچى
 بارەگام داناۋ ماۋەىەكى زۇر بەۋ پەرى پەرۋشەۋە كارەكانم دەكردو پارىزگارى ئىستەم
 بەكارىكى گىرنگ پىۋىست دەزانى و كەسانىكى زۇرم لەكەس و كار و ھاورپىيانم كۆكردەۋە بۇ
 كارى پىشمەرگەيكەتى، بۇ نەۋنە بەرزانى بىرام و ھىۋاى زاۋام و ئارى ۋەستا ئەحمەدو سادق و
 ئەكرەم و جەند كەسى تر. (سەپىرى پاشكۆى ژمارە۲). بەداخەۋە بە ھۆى ئەۋەۋە مۇلەتەم
 نەدرا بەشدارى لە گىرتنى كەركوك ئەۋ نەبەردىيە مېژۋىيەدا بىكەم. پاش ئەۋەى ھاتمەۋە
 بۇ سىلمانى لىرەۋ لەۋى بەرگۆيم دەكەۋت كە گۈايە من تاۋان باركرابووم بە پىلانى كوشتنى
 نەۋشىروان لە لايەن پۇژىمەۋە. ئەۋەى مى سەرسام كىرد بوو ئەۋە بوو چۆن مىك كە لە
 شاخ بەتاۋانى ئەۋەى ئىتلاعاتى ئىرانى بىم راۋنارامو چۆن ئەمە لەگەل پىلانگىرى بۇ
 پۇژىمىشدا يەك دەگرىتەۋە. پىۋاى دوو ۋولات كە ھەردوۋىكىان لە شەرىكى خۇنۋاۋى ھەشت
 سال دا بوون؟ سالانىكى زۇر ئەم دوو شتە ناكۆك بەيەكەۋە لە مېشكەدا دەزىرنگەيەۋە. كاتى
 كە ھەندى فىلىمى دۆمكۆمىنتى ئەلمانىم دەبىنى كە لە سەردەمى ھىلتەرى نازىدا بۇ تىرىرى
 كۆمەل كۆزى جۈلەكان كە بەسەرمایا دار و خۇنمىزى ھەزاران لە لايەكەۋە لە لايەكى ترەۋە
 بەكۆمۇنىست تاۋانبار دەركران. راستەۋخۇ بەيادى تاۋانبار كىردنى خۇم بە جاسوسى ئىران
 و عىراق لە ھەمان كاتىدا بەياد دەھاتەۋە. كى دەلىت نەۋشىروان ھىندە سەرسام نەۋۋە
 بەنازىيەكان تا لە ھەندى مەسەلەدا يۈدىان لى بىبىنىت؟ خۇ لە ھەندى لايەنەۋە لە يەك
 چۈۋنى لەگەل ھىتلەرىشدا ھەيە. نەۋشىروان ۋەك عىزەتى مەلا لە گۇقارى جىھاندا باسى
 دەكات ھەزى لە نان و تەماتە زۇرە، ھىتلەرىش تەنھا مېۋە سەۋزە خۇر بوۋە ھەرگىز
 گۇشتى نەخۋاردۋە. ھىتلەر خۇى بە دۆستى كرىكاران و ھەزارانى ئەلمانى دەزانى و
 زۇربەى ھەزاران و كرىكارانى كىرد بەسۈتەمەنى جەنگەكانى. كاكە نەۋەش بەھەمان شىۋە
 خۇى بە دۆستى كرىكاران و ھەزارانى كورد دەزانى لەۋ شاخ و كىۋە ئەيكىردن بە گەروۋى
 شەرى ناۋخۇدا. ھىتلەر ياسابوۋ ياساش ھىتلەر بوو، نەۋشىروانىش ياسا بوو ياساش
 نەۋشىروان بوو. بىكۆزۋ بىر خۇيان بوون ئەۋ بە جەمى گەۋرە ئەم بەجەجى بچۈك.
 ھىتلەر چىرۆكىكى خۇشەۋىستى لەگەل ئىفا براۋندا بۇ خۇى سازداۋو بەلام خۇشەۋىستى
 گەۋرەى تەنھا خۇشەۋىستى ئەلمانىا بوو! نەۋشىروانىش لە لاپەردەى ۱۹۴۱ كەشكۆلەكەيدا

سنى ۱۹۸۸دا گەپنامە ۋە چووم بۇ گوندى مەرگە، پاش چەند ھەفتەيەك كاك نازادى
 ڧەرماندەيى كەرتى تىپ كە ناسراۋ بوو بە (نازاد عفرىت) پى ى راگەياندم كە جىھازى بۇ
 كراۋە لەسەر كىرەيە تىيە ۋە داۋايان كىردۈۋە. كەبە زووترىن كات نەردە لائى ئىسماعىل عارف
 چەك بىكەن ۋە بە قۇل بەستراۋى بىيەنن. نازاد لى ى پىرسى ئايا ھىچ لە خۇم شك دەبەم؟
 منىش ۋەتەن: تەنھا شتىك لە خۇم شك بىبەم ئەۋەيە كە چەند جارېك سەرپىچى بچوۋكى
 ڧەرمانەكانى نەۋشېرۋانم كىردۈۋە سەرم لە ھەر ۋەتەن داۋە لە زىنداندا (ئەۋە كاتە ھەر
 گەپابۇۋە ناۋ رېژىم) ھەر ۋەتەن سەرم لە سالارى حاجى دىرويش داۋە ناۋەزىم بەرامبەر
 زىندان كىرەنە ناۋەكەى دىرېرېۋە پاش ھەندىك دوۋام كاك نازاد پى ى ۋەتەن: مەن ئەمەپۇ
 نات گىرم ۋەك ئەۋەى تۆم نەبىنىيەت، بىرۇ چارەيەك بۇ خۇت بىكە. لەۋە دەچىت خرابيان
 بۇ تىيا چاندىت! منىش لە ترسى بىرپارە ترسناكەكان ۋە ڧەقى ۋە ھەدالەتى ئىمامى
 نەۋشېرۋان ۋە زەبىرۋە زەنگى شۇرپ گىرانە بەرامبەر پىشمەرگەى بى كەس مەلەنە بەرەۋ
 ڧەلەلەزى. لەۋى چوۋمە مالى پورېك، پاشان جۋابم نارد بۇ ھەر ۋەتەن كە دەمەۋىت خۇم
 تەسلىم بىكەمەۋە دانىشم. ھەر ۋەتەن ۋەلەمى بۇ ناردەۋەۋە كە مەلەرى ئەمەن پى ى
 راگەياندۈۋە كە كار لە دەست ئەمەدا نەۋەۋە چۈنكە ماۋەى لى بوردن بەسەر چوۋە. ھەر
 جۋابى ئەۋەشى بۇ ناردېۋەۋە كە ناۋېرې لى خۇى لە مەلەۋە دالەدە بىدات. داۋاى لى
 كىرېۋە كە پاشان بىكەپمەۋە بۇ ناۋ پىشمەرگە پاش لە شۋىنېك خۇم بىشارمەۋە چاۋەپى ى
 لىبوردنىكى تر بىكەم. پاشان جۋابيان بۇ ناردەم كە كارەكەمىيان مەيسەر كىردۈۋە ۋەستەيان
 بۇ كىردۈۋە. لەبەر ئەۋەى چەكە نەبىرېۋە. دەۋاۋە چەكىشت بىرپارەتەۋە، ئەۋەسا لىت
 دەگەپان. بۇيە ھەر ۋەتەن كۆڭۈڭۈڭى ھەرزان بەھاي بۇ كىرېم تاكو تەسلىمى بىكەمەۋە. ھەر
 ھات بۇ ڧەلەلەزى بەدۋامدا بىردىن تەسلىم بە ئەمەنى بەغدايان كىردەم، پاش لى كۆلنەۋە
 ۋە ڧەقى (ئەمە تەرز) پاشان دامى ۋە گەپنامەۋە بۇ سىلمەنى. پاش ماۋەيەك چووم بۇ سەربازى
 زۆرى لى نەبۋەم لە ئەمەنى سىلمەنىيەۋە داۋايان كىرېۋە بىكەپمەۋە بۇ سىلمەنى مەراجەۋە
 ئەمەن بىكەم، دىنلەيەم لەۋەى كە دەيانەۋىت چەكەيان بۇ ھەلېگىرم ۋە ھاۋكارى خىيانەت كارانە
 بىكەم. پاش ئەۋەى لە سەر داۋاى ئەمەنى سىلمەنى لە سەر بازى ئىزىن ياندام، راستەۋخۇ
 بەدۋاى كاردا گەپام ۋە لەبىرى ئەۋەى بىچەم بۇ ئەمەن پاش چەند پۇزىك لە گەپنامەۋەم بووم بە
 شاگىردى بەقال لى ھەمەى خورشىدو ھەمىدە سۈرى بىراى لە بەر بەلەدىكەى سىلمەنىدا. كە
 ھەمىد زانى پىشمەرگە بووم پىزى زۆرى لى دەگىرتەم ۋەك شاگىرد ڧەفتارى لەگەلدا

نه ده كړم بېوپنه هاوړئ ی په كترۍ. پاشان ئه منی سلیمانی وازیان لی نه ده هیڼام و بهر ده و
 بانگیان ده كړم بؤ ئه وهی کاریان له گه لدا بكه م كؤمه ئيك چه كداریان بؤ كؤيكه مه وه بيم با
 مه فرمزه ی خاصه. هر كاتيك بانگیان ده كړم چه میده سور یان قانیعی برای شهید حما
 شكورم له گه ل خؤم دهر د كه له چاپخانه په کی نزيك چاوه پروانم بكات نه و كو بيم گرن تاك
 خه بهر بؤ عمر عه رب ببه ن و هه ولئكم بؤ بدنه. چنه د جاريك به بیانوی فقه رات
 نه خو شی ماوهی هه فته و دوو هه فته یان دده امی. دوا جار هه ږه شه په کی خه ست و پروون
 ناشكرايان ليكړم و پييان راگه یاندم كه ئه وه هه موو {جهريمه ته خريبه ی} من برام به ريان
 كړدو وه ناهیلن ئاوا بئ مقابل به سه رمه وه برپوات. منیش ئاكا دارم كړدنه وه كه هه فته په کی
 تر وه لامیكيان دده مه وه كه به دلی خو یان بیت په یوه ندیم به هه ندی خزم و ئاشنا وه
 كړدو له ږیگای ئه وانه وه ژور يكيان له هه ولیر بؤ به كړئ گرتین و پاش ئه وهی چنه د هاوړئ
 و خزمیكي باومر پيكر اوم راگه یاند كه پاش ږوشتنمان وای بلاو بكه نه وه كه عالی المقام له
 به غداد داده نیشت. ۱. به نه ینی دایكم و خوشك و خیزانه كه م پيچاپه وه و چوپن بؤ
 هه ولیر؟، له ویش ماوه په كه له گه ږه کی مه نكاوه مه خته فی بووم و ده گمهن ده هاتمه دهر وه.
 پاشان ئاشناو ناسیاویمان له گه ل خه لكیدا كړدو هه و په په کی ته زویری ئه سیرم پهیدا كړد. زور
 خو ش حال بووم به وهی كه جور ئه تی چوونه دهر وه دم كړد تاكو له سه ر جاده كان ده ست
 گپړی بكه م و نانه سكه په پهیدا بكه م. به هه ر حال سی سال له هه ولیر به مره و مه زی
 ژبانمان به سه ر برد. تاكو راپه ږینه پیر وژه كه ی ۱۹۹۱ له راپه ږینه كه دا خو م ئاشكرا كړد كه
 تاقی كړدنه وهی پي شمه رگایه تیم هه په و له زور به ی به په كدا دانه كاندا به شداریم كړد و
 به پيی توانا ږو لی خو م بینی و ئه رگی سه ر شانم به جئ هیئا. له و كاتانه دا كه له كو لآن و
 شه قامه كانی هه ولیر شیلیم و شه ربه ت و جلوره و فانیله ی عه لاگو و گوره و و... به كورتی
 هه رچی بخورایه و بخورایه ته وه بمزرایه و بلیسرایه وه، بجورایه و قوت بدرایه، له بهر بکرایه و
 له پی كرایه، له سه ر بکرایه و له ده ست بکرایه، به به را بکرایه دهمفرؤشتا. كه چی كاكه
 نه وه دیعایه ی بؤ خو ی كړد بوو كه ئه رده لآن پیلانی كوشتنی دانا بوو. تیئاگه م ئه م كابرایه
 ته واوی مروؤ و مروؤ قایه تی به دوژمنی خو ی دهرانییت. پي شره و برام چه ندین نامه ی له
 هه قالاتی ږيخستنیه وه كه نه بوونه پي شمه رگه له ږیگای به ریدی ئیرانه وه بؤ چوو بوو
 كه گوايه من هه ولی كوشتنی نه وشيروان مسته فام داوه. ئه ویش وهك ئه وهی پاشان بو ی
 باسكړم كه وتبووه بار يكي دهرونی زور ناخو شه وه. له لایه كه وه به هو ی ئه وهی كه پاش

دەرچوونی بۆ ئەورووپا کەسانیکی زۆر لە پێکخستن کە گیرا بوون بە فرسەتییان زانی بوو بە راست و ناراست ئیعتیرافیان لەسەر ناوی ئەو کردبوو کە گووایە بەر پرسیان بوو، لای پزێم بە جۆریک لە حەجمی خۆی زلتر کرا بوو کە حکومەتی عێراقی لە پێگای ئینتەر پۆلەوه داوای هێنانەوهی کرد بوو. بەو بیانونەوهی گووایە تاوان باریکی ناسیاسی و خەتەرناکە. بۆیە مەسەلەی وەرگرتنی پەناھەندەییەکە ی معلق ماڤۆوە. لەلایەکی ترەوه هیچ هەواڵێکی دایکەم و ئێمە ی نەدەزانێ. سەرباری

خەمی نەبوونی مافی ئیقامە ی ئازادو کارو خویندنی خۆی شەرمەزاری بەناو {پلانگێری} منیشی بۆ زیاد بوو بوو.

زۆرجار بیرم دەکردەوه ئاخۆ بەچی تاوانبار کرابم، تۆ بۆ ی نەوشیروان نیازی کوشتنمی هەبوایە؟ بەهەر حال نازانم بەلام ئەوه ی نەوشیروانی بناسیایە ئەوەندە ی بێ ئامان بوو کە ئەگەر ئەو بانگی کرد بە قۆل بەستراوی دەبوایە چاریکت بۆ خۆت بدۆزییایەوه یان یان خۆت دەرکردایە! دەلێن لە نیوانی ئازەلی دارستانی کە بلاو دەبیتهوه کە پراچیە ک پەیدا بوو کە هەر نیجیری ک سێ گوونی هەبێت پراوی دەکات! پێوی بەهەلە داوان پەنا دەباتە بەر دارستانیکی تر. کاتی شیری پاشا دەلێت: جا خۆ تۆ تەنها دوو گوونت هەیه و ئەمە ترسیدا نەبوویت! پێویە کە دەلێت: بەلێ قوربان جەنابتان راست ئەفەرموون بەلام ئەو پراوچیە لە پێشدا نیجیرە کە دەکوژیت. ئەوسا سەیر دەکات تا بزانی ت دوو گوونی هەیه یان سیان! من باشبوو وە ک پێویە کە نەوشیروانم دەناسی، سەرباری ئەوه چەندین جار حسابم کرد بوون لە دووان زیاتر دەر نەچوون! بەلام بەداخەوه زۆر کەس ئەم پراوچیە ی نەدەناسی و توشی داوه کوشتنەکانی دەبوو. کەسیکی وەکو فەرماندە ی کەرت لە شارباژێر شەهیدی تێکۆشەر خەلیفە ی عبدالله مارف بەوشیوویە کەوتبوو داوی بپاری نەوشیروانەوه. کاتی کەریمی برای خەلیفە عمری رەشە جووتە شەهید دەکات، شەهید خەلیفە هیچ لە خۆیدا شک نابات و خۆی بە گوناھبارو تاوانبار نازانی ت خۆی ناشاریتەوه. نەوشیروان فەرمانی بە کەسیکی ژێر دەسلالتی خۆی دابوو کەتۆلە ی شەهید عمری رەشە جووتە کە لەلایەن کەریمی برای خەلیفەوه شەهید کرا بوو خەلیفە بکوژنەوه! خەلگینە من نەوشیروان ناناسم! ئێوه خۆتان حکوم بەدن، ئەم کابرایە لە خێلی هەریبە کە یان سورکییە؟ یان رەیس عەشیرەتی (شمر و البوب جاب)؟. ئەو هەش سەیرتر ئەوویە پاش ۳ سەعات لە شەهید کردنی خەلیفە بروسکەییەکی تر لەلایەن نەوشیروانەوه دیت کە خەلیفە ئەکوژن و گوایە پەشیان

بۆتەۋە، ئەۋ پىرسىيارەش كە نامەۋىت ناۋى بېيىنم لە سەر ئەۋ بىنرخ سەپىر كىرنەى كە نەۋشىروان بۆ ژيانى پېشمەرگە و فەرمانى لەسەر بى بۆ ژيان و مردنى پېشمەرگە ناز كىرنى بە كوشتنى كەسىكى بى گوناخ تاكو ئىستا بە ناۋتاۋانبارتىن و بى ئامان تىرىن كەسى ناۋ يەكىتى دەزانىت.

نەۋشىروان لە لاپەرەى ۷۸۳ كە شكۆلەكەدا لە باسى ملازم موحسىنى دىندەدا دەلىت }چەند جارىك جوبوۋە سەر بەختىارى بىرام و ئەحمەدى مامە پەزام. جارىك ئەۋەندەى لە ئەحمەد دابو، گوۋى يەكى كەپ كىرد بوو. ھەرەشەى لە بەختىار كىرد بوو، كە ئەگەر لە سىلمانى چى تر بىاۋى حكومت بكورزى، ئەۋىش بەختىار ئەكوۋى}. بىگومان ئەم دەست دىرېزى و لىدان و ھەرەشانەى ملازم موحسىنى تاۋانبار لە تۆلەى كىردارى نەۋشىروان بوو. بەلام با بىن و ئەحمەدى مامە پەزات و بەختىارى بىرات. كە ھەردووكيان سوباس بۆ خوا ساغ و سلامەتن لە پال لاشە خوينايىيەكەى خەلىفە بى گوناخدا دايان بنىن كە لە تۆلەى كىردارى بىراكەى ئاۋات بەسەر ھىناۋ بەراۋردىكىيان بكەين ئەۋسا بەدئىيايىە ھەر ھەموومان دەلىين: ھەزار خۆزگەم بەكەپ بوون!. ھەزار خۆزگەم بە لال بوون!. ھەزار خۆزگەم بە ھەرەشە!. ھەزار خۆزگوم بەپاۋان!. ھەزار پەحمەت لە كفن دىز!. تۆش كاكە نەۋە ئەۋ پىرۆزەيەى گۆران كەمىك بۋارى دايت. بەراۋردىكى مەۋزوعىانەى كىردارى خۆتى پىفرۆم خۋاز و كىردارى ملازم موحسىنى تاۋانبارمان بۆ بكە و بە راپۇرتىكى مەۋلەمىكمان بۆ بنوسەرەۋە، تاكو لە پەلەماندا موناۋەشەى بكەين!. ھەر لەۋ سەردەمەدا كە لە ھەۋلىر بووم خەبەرېكى پىر ناسۆرو بەئازارم پىگەيشت كە فەرماندەى كەرت كاك سالارى حاجى دىرويش، پېشمەرگەى قارەمان و پەۋش بەرزو ھۆشيار كە لەسالى ۱۹۷۳ ۋە كۆمەلە بوو، بە تاۋانى پەيۋەندى بە پىژمەۋە گۈللە باران كراۋە. پاشان دىرگەۋت كە كاك سالارى چاۋ نەترس لە سەردەمەى ئەنقال و كىمىا باران كىردنى ھەلەبجەدا بەسەر كىردە فىرەۋنەكانى ۋەكو نەۋشىروانى ۋوتبوۋەۋە بارەى بەسەر كوردستاندا ھاتوۋە ھەموۋى ئەنجامى سىياسەتى ھەلەى ئىۋەيە.

دەمەۋىت بەۋ پەۋشانە بلىم كە ۋاھىمەى ئەۋمىيان كىردىۋو يان بەئەنقەست بۆ دىرخستنى كەۋرەيى گىرنگى خۇيان كە بەردەۋام پلانىيان لە دىرگەيشت دىعايەى ھەرزانيان بلاۋكىردىۋە. ئەگەر مەن نىيازى خىانەت و كارى خراپەم ھەبۋايە يەكەم، نەم دىگۈيزايەۋە بۆ ھەۋلىرو خۇم نەدەخستە غەرىبى و مەترسى گىرتنەۋە، لە كاتىكدا لەۋ سەردەمانەدا

دميان که سی هه‌ل په‌رست بوو بوونه‌وه پياوی پ‌ژیم به په‌رۆش و خۆش حالیه‌وه ناماده‌ی
خیانه‌ت کاری بوون به‌لام خۆش به‌ختانه پاش ماوه‌یه‌کی که م به‌هۆی خه‌لکه
به‌شه‌ره‌فه‌که‌ی هه‌ولێره‌وه غه‌ریبییمان پێوه دیار نه‌ما‌بوو.

درهه، دهیان رېځخستنی ناو شاری سلیمانی و پاشان ههولیرم دهناسی به تایبته تی ئهوانه ی که بههوی تیکه لایویان له گهل پېشرهوی برامدا پتیا ناشنا بوو بووم تاقه که سیکیان خوین له لوتی نهات و تووشی هیج سه ریبه شهیه ک نه بوون و خوش به ختانه زۆریه یان له ژیاندان. له نمونه ی ئه و که سانه ش (ئاسۆ ئیسماعیل رهشان، که پاشان بووه جیگری و مزیری ئاوه دان کردنه وه. همه جهزای برای دلیری سهید مهجید، که ئیستا وایزانه ئه ندام مه لبه نندی سلیمانییه، خه لاتی شیخ جهنابی برازی شههید شههاب، نوری همه علی که کاتی خوی بهر پرسی سه رگردایه تی ناو شار بوو، مام رهزای معمیلی جگه ره و جبار و لوبه یی و خوشکیکی شههید ئارام و ئه حمه دی پۆلیس و ئاراسی وهستا ئه حمه دو مامۆستا حمه علی، پېشرهوی مامۆستا گهها که به نه خوشی شیر بهنجه کۆ چی دوا ی کرد، ههروه ا زۆری تر). سیهه م، من تینا گوم بۆچی گوايه رژی م هیئده سور بوو له سه ر ئه وهی که سیکی وه ک نه وشيروان مسته فا له ناو ببات؟ ئه گه ر نه وشيروان مسته فا و نمونه ی ئه و نه مینن ئه ی کئ هیئده چالاک و کارامه شه ری برا کوژی به ناوی خه باتی چینایه تییه وه گه رم بگردایه؟ ئه ی کئ پېشمه رگه ی ناچار به جاشیتی و دانیشتن و چۆن بۆ خاریج بگردایه؟ ئه ی که ساتییه ناسراوه کانی لایه نه کانی تری به پېشمه رگه به ئیغال کردن بگردایه؟ ئه ی کئ پاشان بۆ شار دهنه وهی به لگه یی تاوانه کانی له پشتی مله وه ئه و پېشمه رگه یی ته ور کوژ بگردایه؟ ئه ی کئ به باوکه جگه ر سوتاوه که ی هه مان پېشمه رگه که ته نها ووتبوی: {بۆچی بئ دادگایی کردن کور که متان کووشتوو} بووتایه ئه گه ر کور که تان زیندوو بیته وه دووباره ئه ی کوژمه وه؟ ئه ی کئ شوړش و خه باته له بهرچاوی پېشمه رگه ناشرین ناشرین بگردایه؟ دوا ی راپه رین کاک شوړش ئیسماعیل و کاک قادری حاجی عه لی داوایان لیکردم که بگه رپمه وه بۆ سلیمانی، منیش به په روښ و خوش حال ییه وه گه رامه وه. بۆ ئه و مه به سته ش نامه یه کیان بۆ کردم که رېگری نه کریم، له و کاته دا بۆ گوپزانه وه به ماله وه له نیوان شاهه کانداه وایه مۆلته ی ره سمی وهر بگيردریت. (سهیری پاشکوی ژماره ۲).

هه‌ندیک له به‌رپرسانی یه‌کی‌تی ده‌یانزانی که هه‌میشه کاره‌کانم به دڤۆزی ئه‌نجام داوه و جی ی باومر بووم و له‌و سه‌رده‌مانه‌دا که نه‌وشیروان به‌ دوا‌ی به‌هانه‌دا ده‌گه‌راو تووشی

بەلەيەكم بىكات بۇ ماۋەى نىزىكەى سالتىك بەرپىرسى كەرتى پارىزگارى بارەگاي مام جەلال
 بووم. بۇيە پاش گەرەنەۋەم بەچەند پۇژىك لە ھەۋلىر داۋام لى كرا كە بارەگايەك دابنىم و
 پارىزگارى رنىستگەى دەنگى عەلى كوردستانى بىكەم. منىش لەسەر گىردەكەى عەلى ناچى
 بارەگام داناۋ ماۋەىەكى زۇر بەۋ پەرى پەرۋشەۋە كارەكانم دەكردو پارىزگارى نىستەم
 بەكارىكى گىرنگ پىۋىست دەزانى و كەسانىكى زۇرم لەكەس و كار و ھاورپىيانم كۆكردەۋە بۇ
 كارى پىشمەرگايەتى، بۇ نەۋنە بەرزانى بىرام و ھىۋاى زاۋام و ئارى ۋەستا ئەحمەدو سادق و
 ئەكرەم و چەند كەسى تر.(سەپىرى پاشكۆى ژمارە۲). بەداخەۋە بە ھۆى ئەۋەۋە مۇلەتەم
 نەدرا بەشدارى لە گىرتنى كەركوك ئەۋ نەبەردىيە مېژۋىيەدا بىكەم. پاش ئەۋەى ھاتمەۋە
 بۇ سلىمانى لىرەۋ لەۋى بەرگۆيم دەكەۋت كە گۈايە من تاۋان باركرابووم بە پىلانى كوشتنى
 نەۋشىروان لە لايەن پۇژىمەۋە. ئەۋەى مى سەرسام كىرد بوو ئەۋە بوو چۆن مىك كە لە
 شاخ بەتاۋانى ئەۋەى ئىتلاعاتى ئىرانى بىم راۋنارامو چۆن ئەمە لەگەل پلانگىرى بۇ
 پۇژىمىشدا يەك دەگرىتەۋە. پىۋاى دوو ۋولات كە ھەردوۋىكىان لە شەرىكى خوينۋاى ھەشت
 سال دا بوون؟ سالانىكى زۇر ئەم دوو شتە ناكۆك بەيەكەۋە لە مېشكەدا دەزىرنگايەۋە. كاتى
 كە ھەندى فىلىمى دۆمكۆمىنتى ئەلمانىم دەبىنى كە لە سەردەمى ھىلتەرى نازىدا بۇ تىرىرى
 كۆمەل كۆزى جولەكان كە بەسەرمایا دار و خوينمىزى ھەزاران لە لايەكەۋە لە لايەكى ترەۋە
 بەكۆمۇنىست تاۋانبار دەركران. راستەۋخۇ بەيادى تاۋانبار كىردنى خۆم بە جاسوسى ئىران
 و عىراق لە ھەمان كاتىدا بەياد دەھاتەۋە. كى دەلىت نەۋشىروان ھىندە سەرسام نەۋۋە
 بەنازىيەكان تا لە ھەندى مەسەلەدا يۇدىان لى بىبىنىت؟ خۇ لە ھەندى لايەنەۋە لە يەك
 چوۋنى لەگەل ھىتلەرىشدا ھەيە. نەۋشىروان ۋەك عىزەتى مەلا لە گۇقارى جىھاندا باسى
 دەكات ھەزى لە نان و تەماتە زۇرە، ھىتلەرىش تەنھا ميوە سەۋزە خۇر بوۋە ھەرگىز
 گۇشتى نەخۋاردۋە. ھىتلەر خۇى بە دۆستى كرىكاران و ھەزارانى ئەلمانى دەزانى و
 زۇربەى ھەزاران و كرىكارانى كىرد بەسۋتەمەنى جەنگەكانى. كاكە نەۋەش بەھەمان شىۋە
 خۇى بە دۆستى كرىكاران و ھەزارانى كورد دەزانى لەۋ شاخ و كىۋە ئەيكىردن بە گەروۋى
 شەرى ناۋخۇدا. ھىتلەر ياسابوۋ ياساش ھىتلەر بوو، نەۋشىروانىش ياسا بوو ياساش
 نەۋشىروان بوو. بىكۆزۋ بىر خۇيان بوون ئەۋ بە ھەجىمى گەۋرە ئەم بە ھەجىمى بچوك.
 ھىتلەر چىرۆكىكى خۇشەۋىستى لەگەل ئىفا براۋندا بۇ خۇى سازداۋو بەلام خۇشەۋىستى
 گەۋرەى تەنھا خۇشەۋىستى ئەلمانىا بوو! نەۋشىروانىش لە لاپەردى ۱۹۴۱ كەشكۆلەكەيدا

چېرۆكئىكى خۆشەويىستى بۇ خۇي دروست كردوو. دەستم شكى، بهيانە زالمەكەي ۱۱ ئازار
 له يەكترى كردوون!. هيتلەر له بهر دلى ئيفا براون لهو دوو رۆژدا خۇي دىكوژىت
 خۆيدەكوژىت زەماوەندى لهگەلدادەكات! نەوشىروان بەتكاو پارانەو دوو له بهر دلى برادەران
 لەرپىگى دەللاو ۋن و ژنخوازيەكى عەشايەرى دەكات. سەيرو عاجابىەتى لەو دەيايە كەئەم
 كابرايە ۋن هينانىشى كردوو بەمنەت بەسەر خەلگەو. ئەشەمبىلا ۋن هينان هيچ منەت
 نيه و بۇ خۆشى و كامەرانىە!. كاتىك كە له كيشەي پارتى و يەكئيتيدا خويندەمەو و بينم
 نەوشىروان مستەفا چون له هاوسەرەكەي دواو، ووتەم خۆش بەحالى كچەكەي پيش
 بهيانەكەي ئازار كە بەنسىيى ئەم ۋن دووژمنە نەبوو. له لاپەردى ۱۰ نويسويەتى {له
 ئەنفالى ۱۰ مالى و بارەگەكانمان داگير كرا خيزانەكەم له بەرگەلوو له گەل خۆم ئەژيان.
 دايكى منداڵەكانم له ئۆتۆمبيل وەلگەرپابوو، ئەركى قورسى من و هەموو منداڵەكانم پى
 هەلنەسوورا}. ئەگەر ئەم قسانە هى بايرم بووايە كە بەرپۇژنامەي دەگوت قەزاتە دەمگوت
 قەيناكە!. ئەگەر قسەي كابرايەكى خيلەكى بوايە جامانەو مشكى تىكەلاو بكردايە هەر
 ئەمووت له سەرچاوا ئەگەر قسەي موستەشارىك بوايە دەمووت، ئى مننا!. ئاخىر تۆ كە بەناو
 دژى كۆنە پەرستى و نەرتى خيلە كيت و پيشپەروى گۆران و شۆرشگيرىت؟ بۆچى هەرودەكو
 كەسيكى تقيلىدى پياو سالاريان خيلەكى يان مستەشارىك دەدووت؟ دايكى منداڵەكانم كين؟
 تۆ بللى ئى ناويكيان لى نەنايىت؟ تا ئىستا لات شورمىيە كە ناودەكەي ئاشكرا بكەيت؟ خو مال
 ئاودەدان له كەشكۆلەكەتا چەند هەزار ناويكيان هيناو، تۆ بللى ئى ناوى ئەو هيندە له
 سەردەم زەحمەت بىت؟ ئەمەيان له لايەك. بەلام بە چ ويزدانىكەو بەسى ئەو دەكەيت كە
 سەربارى ئەو بەستەزمانە له ئۆتۆمبيل وەلگەرپادەو هيشتا ئەركى قورسى تۆە منداڵەكانى
 بە سەرشانەو بوو، با باس له پياو سالارى هاوكارى و خۆشەويىستى هەر نەكەين تەنانەت
 ويزدانت چۆن ئەو لى قبول كردووت ئەركى قورسى خۆت و منداڵەكانت بخەيتە سەر
 شانى بريندارىك؟ بۇ جەنابى نەوشىروان اغاى مستەفاى خانى ئەمىن پاشا، بە تەنازولت
 دەزانی هەر هيچ نەبىت ئەركى خۆت بخەيتە سەر شانى خۆت؟ يان پەنگە له برى دەست و
 قاجى ئەو مېشك و ويزدانى تۆ له گەج گير درايبىت؟ پاشان كەلگى كاريشى پيوە نەما وەك
 ئەو لى خۆت نويسيوەتە پەوانەي بەريتانبات كرد! بەپراستى زۆرم پيە بەلام نامەووت لەو
 زياتر بللىم. خوا فرسەتى بات. ئەگەر هاتوو خۆشت ئەم باسانەت نەخستايە سەر كاغەز
 بەدلىيايەو بەهەقى خۆم نەدەزانی له پەپوەندى خيزانيت بدویم. بەلام هيندە دەلیم

به حەق ئەو دوو كچهی به {دايكي نما} يان ووتبوو نهوشیروان پقی له ژنه باشیان ناسیویتی. عیزهتی مه لای هاوړیت له گوڤاری جیهاندا نا راسته وخۆ باسی ئەم رق له ژنیهت دهکات و دهنوسیت {نهوشیروان ئەو سهرکردهی که یفی به تیکه ل بوونی ژنان نایهت}. به لām باسی ئەوه دهکات کی حەزتان له نیسکینهیه! منیش به شبهه حالی خۆم له پێشمه رگایه تیدا خوا نهی برپیت نیسکینه م زۆر خوار دوووه مالی هه ژاران و جوتیاران ناوا بیت به لām ئیستا خوا به ناشکوری لیم نه گریته. تۆ ببینم و نیسک نه بینم. ژن و کچیش دهنوبهینم به ژیان و جوانی و بۆنی خوشی میسک. ههر بۆیه بیل مناسه به ئەم به یتهی مه حویه که ی له مهر خۆمانت پێشکەش ده که م که میسک و نیسکی زۆر دیاله کتیکانه خستۆته وه حده و تچادهوه:

مه ئلوفه ژهوقی زاهید ئەوه ندە به تامی نیسک بیگانه ماوه شه می له نه شه نی خیتامی
میسک

شه هید کردنی جوامیری سهرتیپ و هه قاله کانی به فهرمانی نهوشیروان یه کیک له تاوانه کانی تری نهوشیروان شه هید کردنی جوامیری سهر تیپ و هه قالانی سه لاه علی و حه مه ی شیخ حه سه ن و زاهیر بوو. جوامیر یه کیک بوو له پێشمه رگه و فهرمانده له خۆبردوو سهرکه وتوو ه کانی یه کیتی. ته واوی ته مه نی لاویتی خۆی بۆ شوێرش و گه له که ی ته رخا ن کردبوو. ده یان داستانی سهر سوپهینه ری قاره مانانه ی له میژووی خه باتی پێشمه رگه دا بۆ تۆمار کردووین. ئەوه ی به لایه وه هه رزان و بی نرخ بوو ته نها خۆی و گیانی خۆی بوو به رامبه ر ئازادی گه له که ی. نمونه یه کی زیندووی له خۆبووردووی ئەوه بوو که له کاتی به ره و پیره وه چوونی نه به ر دیه ک له رینگا مار پیوه ی ده ده ات، به لām تا کو ئەنجام دان و کو تای شه ره که لای که س ئاشکرای ناکات تا کو ئەمه نه بیته هۆی ئەوه ی پێشمه رگه کان به هۆی ژمه راوی بوونی سهر تیپه که یانه وه تووشی بی وره یی ببین و کاریگه ری خراپیان له سهر بکات. جوامیر سهرباری ئەوه ی دوو برای شه هیدی شوێرش بوو. خۆشی هیشتا بیبکانه به پیری مه رگه وه ده چوو. له شه ری شاخی حه سه ن به گی پشتی ولاخلو که من له نزیکیه وه بووم و به شدالای شه ره که بووم و جوامیر یه کیک بوو له وانیه ی سهر په رشتی شه ره که ی ده کرد له توانای هیچ قه له می کدا نییه قاره مانای و له خۆبووردی جوامیر وه سف بکات، نه به ر دیه کانی جوامیر به چه ن دین باس به چه ن دین لاپه ره کو تای نایهت، ئەو قاره مانه شایه نی ئەوه یه که نه به ر دیه کانی به ووردی بنوسرپته وه و بکری ن به فلیمی سینه مایی و

بېنە جىڭاي شانازى گەلى كورد و ئىلھاي شۆپشگىپرانە بۆ تەواۋى گەلانى ئازادى خوازى دوونىا.

سەلاح عەلى كە ناسراو بوو بە (سەلاح چاۋ زەق). ئەمىش كوپى يەككى لە ھەزارەكانى گەلەكەمان بوو، بۆ دەرامەتى ژيان بوو بوو بە پۇلىس. لە سالى ۱۹۸۰دا دوو چەكى پفاندو ھاتە پىزى پىشمەرگەو. لە پاش ماۋىيەكى كەم بوو بەيەككى لە پىشمەرگە قارەمانەكانى ناو تىپى ۴۷ پىرە مەگروون. تەنھا ئەۋەندەدى من ئاگادار بىم جگە لە نەبەردىيەكانى لە پىڭاي پەلامارەكانى شەو بۆ سەر دووژمن و شەپەر قورسەكان ۱۲ ئىختىالاتى ناو شارى بە ئەنجام گەياند بوو. چەندىن پىاو خراپ و سىخوپى بە پۇژى روناك لە شەقامەكانى سلىمانىدەبە سزى مىللەت گەياند بوو. بەھۆى ئازىيەتى و بە توانايى خۆيەو بوو ھەرمەندەى مەفرەزە و پاشان جىڭرى ھەرمەندەى كەرتى ۵ شەھىد ھاپۇر جەبار ھاسەر و مىندالەكانى زۆر لە ناپەھەتى و گوشارى پۇژىمدا بوون و بەردەوام لە خۇشاردەنەو و خۇ پارسىندا بوون لە پۇژىم بۆيە دەيان وويست سەلاح بىان گوژىتەو بۆ ناوچە ئازاد كراۋەكان. بەلام سەلاح ھەمىشە پىڭرى ئەۋەى دەكردو دەيووت: {ئەگەر خىزانەكەم بەيئەمە دەرەو پەنگە نەتوانم باشتر پىشمەرگايەتى بكەم. ئەبى بىرومان بەو ھەبىت كە ئىمە پۇژىك لە پۇژان چۆك بە دووژمن دادەين و دەگەپىئەنەو ناو خىزانەكەنمان}.

قوربانىيەكى تىرى نەوشىروان مستەفا: ھەمەى شىخ ھەسەنى بازىرگانە، با كەس بەھەلەدا نەبەم شىخ ھەسەن نەدووكانى بازىرگانى ھەبوو نە بازىرگان بوو بەماناى خاۋەن كۆمپانىا و تەندەرى مىلۋىنى. تەواۋى سەرمایەكە ئەو تۆپە قوماشانە بوون كە لەسەر ھەربانەيەكى دەستى دەيگىپران و تەواۋى سەرمایەكەى بەشى ئىۋارە خوانىكى بەرپرسىكى مام ناۋەندو {تىكۆشەرىك}ى ئەمپۇى نەدەكر. ھەمەى شىخ ھەسەن سالى ۱۹۸۲لە تەمەنى ۱۶سالىدا پەيوەندى بەھىزى پىشمەرگەو كەرد بەھۆى مىندالكارىيەكەو ھەر زوو نازناۋى (ھەمە بچكۆلى)بەسەردا بىرا، ھەمە بچكۆل نمونەيەكى زىندوۋى دل گەورەيى و لە خۇبووردى بوو لە پال پىشمەرگە قارەمانەكانى كەرتى ۳ ئەزمەرەو كەرتى ۵ شەھىد ھاپۇر جەباردا بەشدارى دەيان ئىختىالات و تەواۋى شەپەر نەبەردىيەكانى ئەو سنورەى كەردو و لە تەواۋى شەپەكانى ھەيوان و ماۋەتدا بەشدار بوو.

بەداخەو دەربارەى شەھىد زاھىر ئاگادارى پىۋىستەم لە سەرى نىيەو لە نىزىكى يەكترى نەبوۋىن، بۆيە ناتوانم لە سەرى بدوۋىم.

لەو ماوەیەدا کە خۆم تەسلیم کردبوو و شاگردی ھەمیدە سوری بەقال بووم،
 بەیانێکیان کە خۆم ئامادە کرد بوو بچم بۆ سەرکار لە دەرگا درا، دایکی ھەمە ی
 ھەسەن ناوەخت ھاتە ژوورەو. پاش بەخێرھاتنی و ھەوال پرسی نەمە یەکی دامی و پئی ی
 ڕاگەیاند کە ھەمەو جوامیری سەریپ و ھەقالیکی چەك دابنێن. منیش نەمە کەم
 خوێندەو و بەلامەو ھەشتیکی غەریب نەبوو چونکە لەو سەردەمەدا دەیان و سەدان
 پێشمەرگە چەکیان دادەناو دەرگە پانەو، کەمێکیان دەستیان دەدایە خراپە و زۆر بەیان بئی
 خیانتەت کردن دادەنیشان. دایکی ھەمە باسی ئەو ی دەکرد کە شیخ ھەسەن ڕازی نییە کە
 بگەرێتەو. منیش ووتەم، راستە لێرە ژیان ھە یە و ئیش و کارو کارەباو جئی ی گەر م
 ھە یە، بەلام ئەگەر بتوانن بماننەو خۆیان ڕا بگرن باشترە. ووتی ئەگەر دەتوانی قسە
 لەگەل شیخ ھەسەن بکەیت. منیش پرسیم بۆچی نەمە ی بۆمن نەناردووە، ووتی تۆیان بە
 جیگە ی متمانە زانیوو و ئەیانەوئ لەگەل عمر عەرەب قسە بکەیت کە ھەوئ لئ
 بوردنسان بۆ بدات. منیش کە چوو مە بۆلای شیخ ھەسەن و باسی مەسەلە کەمان کرد. شیخ
 ھەسەن ھەز ی دەکرد ھەمە بگەرێتەو، بەو مەرجە ی وەکو من و نەوزادی عەبە ی تەقی
 کە کاری کەباب چێتی دەکرد کاریک بدۆزێتەو و توخنی عمر عەرەب نەکەوێت. منیش
 باسی وەزعی جیاوازی عومەر م بۆ کرد کە دووژمنایە تیەکی زۆری ھە یە و بەبئی چەك
 ڕۆژیک لە ژياندا نامینیئەو وەزعی ئیئەو ئەو جیاوازی. ئەوسا قەناعەتی کرد. سەرھتا نەم
 ئەزانی چۆن لەگەل عمر بدویم، چونکە دەمزانی کە عمریش بۆ مانەو ی خۆی ھەز دەکات
 کەسانی چاو نەترس و خاوەن تاقیکردنەو بۆ پارستنی خۆی خاوەن تاقیکردنەو بۆ
 پاراستنی خۆی لە نزیک بختەو. بۆیە بەچاکم زانی لەگەل ئیبراھیمی وەستا ھەسەن کە
 ئەویش زووتر پێشمەرگە ی ٥٧ سەرگرمە بوو. ماوە یەك بن لە بەر ھەندئ ھۆی تاییبەتی
 چەکی دانابوو، ھەر وەھا پێشپەرە ی مامۆستا تەھا کە دەمزانی پە یوھندی پە یوھندی
 ڕیکخراوہی بە کۆمەلەو ھە یە ھەندئ ڕاوێژ بکەم. پێشپەرە ییش مەسەلە کە ی بە باوکی و
 مامی (محمەد نوری توفیق) گە یاند بوو کە بەبئی ئەو ی من و براھیم ئاگادار بین ھەر وەھا
 نەشمان دەزانی کە باوک و مامی پێشپەرە لە سەردەمی بەکرەجۆ و ھاورپێتیا ن لەگەل کاکە
 نەوہدا ھەبوو و ھەوالە کە راستەوخۆ بەنەوشیروان دەگە یەننەو. سەریاری ئەو مەش پێشپەرە
 ھات بۆ لام و پئی ی ووتەم کە بیر ی لە مەسەلە کە کردۆتەو و واباشە کە تەسلیم ببەنەو.
 بە یە کەوہ چوون بۆ لای عمر عەرەب و نامە یەکیان دایە دەستی. عمریش ووتی: ئەو ی

لەسەر مەنە پرسیار لە حکومەت بکەم بزانم چی دەڵێن. لە دائیرونی ئەمەنی سەلامەتی پێیان
 ڕاگەیاند بو، ئەگەر لەوێ کارێک بۆ حکومەت بکات، واتە واتە خیانەتێک بکەن ئەوسا لێیان
 دەبوورن مەن و پێشڕەوی مامۆستا تەها هەمان جوابمان بە دایکی حەمە ڕاگەیاند بوو
 پێشمان ڕاگەیاند کەبێ یان بێت و مزەگە بۆ ئەوان لە بار نییە و واباشترە جاری بماننەوه.
 ئەوانیش نامەیهکی تریان نارد بۆوهو تیایدا نووسیویان کە بەهیچ جورێک نامادە نین
 دەستی خۆمان بەخوێنی ئەک یەکییتی و لایەنەکانی تر تەنانەت بە خوێنی ئیسلامییەکان
 سۆر ناکەین. (ئەو کاتە ئیسلامییەکان زۆر ناخۆشەویست بوون و خوێنیان لای یەکییتی وەک
 شیرێ دایکیان حەلال بوو!). پاش ئەوەی مەن و پێشڕەوی مامۆستاو تەهاو برایمی وەستا
 حەسەن، نامەگەمان خوێندەوه، دەق و نەص بەیەگەوه وەلامەگەمان بە عەر ڕاگەیاند. ئیتر
 لەلایەن ئەمەنی سەلامەتییهوه چیان بە عەر ووتبوو نازانین. بێگومان نەوشیروانییە لە لایەن
 پێشڕەو یان کۆنە هەفائەکانیانەوه واتە باوک و مامی پێشڕەو ئەم مەسەلەیهو وەلامەگە
 جوامێرو نامادەنەبونیان بۆ تەوان ئاگادار بووه. بەلام خۆ گەرنک کردن هەفتەیهکی
 نەخایاند کاکە نەوه جوامێرو هەفائەکانی قۆل بەست کرد بوون. پاش لێکۆڵینەوهیهکی
 سەرپێی و کورت و بێ دادگایی بریاری پەمێ کردنیان دەدات. لە شاخدا گەر چی تەنها
 دیموکراسیەتیان بۆ کوردستان بێ کەم بوو داوای دیموکراسیەتیان بۆ عێراق دەکرد.
 بەلام مافی دیکتاتۆریەتیان لە شاخا بە خۆیان دەدا. ئەگەر بە هەڵەدا نەچوویم یەکی لە
 مەرجه گەرنگەکانی دیموکراتیسی جیا کردنەوهی دەسلەتەکانە. بەلام ئەک هەر
 دەسلەتەکان وەک چێشتی مەجەور تێکەڵ بەیەگەر دەکرا. تەنانەت سنور بۆ جیا کردنەوهی
 نیوان لێکۆڵینەوهو دادگا (ئەگەر هەبوابە) هێندە مەهکە پەردی سیراگ باریک بوو. زۆر
 جار شەق تێهەڵدانی گەلە کۆمەکی و تەعزێب دان و ئیھانە کردن و خۆل و دۆ بەسەردا
 کردن و خستەنە حەوزی مەزگەوێتەوه، ناودەنرا لێکۆڵینەوهو دانیشتنی چەند فەرێکە
 حاکمێک و ڕاگەیانندی حوکەگەش ناودەنرا دادگای کردن. هەندێ جار هەرۆک چۆن
 مەحمید دەبوو بە دکتۆر، هەر ئاواش قوتابی تازە دەرچووی یاسا، یان قوتابی وازەهێنەر لە
 کۆلیژی یاسا بە هۆی ئاشکرا بوونیەوه لە رێکخستندا ناوی لێ دەنرا حاکم. ئیتر نازانم کاکە
 نەوهی جارنەو تەنها ئەو کاتە لە ناو شاخ و لە پەشتی شاخ بووین و ئیستا لەبەر شاخ و لە
 شارداین. دەرنا کەسەکان هەرەمان شت. ئەو کاتە بۆچی خۆی پێشڕەو ی بێ یاسایی بۆ
 ئیستاش لێمان بووه بە حاموڕابی! لە ئەلمانیا تۆرک و ئێرانی زۆر هەن. ئێرانییهکان بە

پېچەوانەى توركەكانەوہ زۆربەيان وا پيشان دۈدەن كە كەسانى كراوہ بن و ڤەگەز پەرست
 نەبن. بۆيە تا ڤادەيەك دەكرئ دۇستايەتبيان لە گەلدا بكرئت. توركەكان بە پېچەوانەوہ
 زۆر ڤاشيستن و لەگەل يەكەم چاك و چۆنيدا كە دەزانن كوريت ھەستت بريندار دەكەن و
 دەست بە حيكايەتە بئ سەرو بەر دەكەن كە كورد نىيە، بۆيە تالبيان دوور بيت سەر
 ڤاچەتەتریت. لە نيوان تورك و ئيرانيەكى زۆرى ئەلمانيدا لە سەر كارەكەم ھاوړپيتيم
 لەگەل ئيرانيەكاندا كەم تا زۆر ھەيە. ھەندئ جار كە نەفەرمان نابيت، لەگەل يەكتريدا
 دەكەوينە باس و خواسى سياسىيەوہ ئەمانيش كە زۆريان بۆ ديت، دەلئن(كرد از پشت كوہ ئ
 مدە) واتە(كوردى لە پشت شاخەكانەوہ ھاتووە) لە وەشدا مەبەستيان لە ڤەحشيتە و لە
 ياسا دەرچوونى كوردە. بئگومان بەردەوام ھەوئە داوہ بە شىوازى خۆيان و زياتر وەلامى
 ئەو تانەو تەشەرەنەيان بە توندى بدەمەوہ. بەلام ھەندئ جار كە بىر لە نەوشىروان
 دەكەمەوہ، سەربارى ئەوہى دەرچووى كۆلئيزى ياسايە بەخۆم دەلئيم خوا حەقە بە خۆڤايى
 ئەم ناو و ناتۆرەيان دوا خستوين! حەتەمەن دوانى وەك نەوشىروانيان ديوہ.

نەوشىروان مستەفا لە لاڤەرەى ١٨٦١ى كەشكۆلەكەيدا لە باسى سىزوووى ووشەى چەتەدا
 باسى ئەوہ دەكات كە چەتە بە ماناى ڤارتيزان بوو، بئيس كراوہ. بۆيە ترسى خۆى
 دەرەبړيت كە ووشەى پېشمەرگەش بە ھۆى ڤاڤووتەوہ ئاواى بەسەر بئت. لەو باسەدا لە
 عبارەى ﴿خارج عن القانون﴾ دەدوئت! ئەى ئاخۆ ڤەمى كردنى پېشمەرگە بەبئ دادگاى
 ياساى و فەرمانى فەردى دەرچوون لە ياسا نىيە؟ جگە لەوانەش لەڤڤىگاى باوك و مامى
 پېشڤەوى مامۇستا تەھاوہ باش ئاگادار بوون كە جواميرو ھەڤالەكانى نيازى ھيچ
 خراپەيەكيان نەبوو. تەنھا دەيان ويست دابنيشن. ئەى تۆ بۆچى حەق بۆخۆت دەدەيت
 ھەركاتئ شتئك بە دلئ تۆ نەبوو جانتاكەت دەدا بە شانى پېشمەرگەيەكدا تافروڤكاى تاران
 نەدەوہستايەتەوہ دەچوويت بۆ خاريج و لەبەر خاترى برادەران نەبووايە نەدەھاتيتەوہ.
 ئەگەر ئەوانيش ئەو ئيمكانات و پاسپۆرتەى تۆيان لە باخەلدا بوايە لەبىرى گەڤانەوہ
 چونەوہ بەردەم ڤرەندەترين ڤۆيم و بەڤالئ و كەباب چيئتى و عەرەبانە ڤال پيۆنەنان،
 ڤاستەوخۆ دەچوون بۆ فيناو لەندەن. بەلام تۆ تەنھا بۆ ترساندنئ خەلكى و سەپاندنى
 ئارەزووہ نەخۆشەكانى خۆت، بۆ ھيچ تاوانئك كەمترين ليكدانەوہ ناكەيت و ھەروا بەسەر
 پيئەوہ لە ژيان و مردنى ڤۆلەى گەلەكەمان و تيكۆشەران بڤپارى ڤەمى و ئيعدام كردن و لە
 زيندان توند كردنت دەدات. تەنانەت تەنفيزكردنى ئيعدامەكەش بەو ڤەرى سوكايتەى

پیکردنه وه له بهر چاوتا نه نجام دهدرا. کاتې که (گراف فون شتاوتنبیرگ) که جهنه پالیکې هیتلر بوو، بۆمبای بۆ کوشتنی هیتلر له ژېړ زهمینی کۆبوونه وهدا داناو پاشان ههولئ کودمتایدا به سهر هیتلر داو سهر که وتنی به ددهست نه هیئا. هیتلر سهرباری ئه وهی که ناسراوه به درندهترین کهسی میژووی مروّقایه تی به شیوهیه کی ئوسولئ سهرباری به مه راسیمیکې یاسایی به هوی ۷ سهر بازوه له یه که سانییه دا ۷ گولله یان ئاراسته ی سهر دلئ کردو پاشان یه که فیشه کی میهرمانیان (گلغه الرحمه) نا به سهر ییه وه. ته نانه ت هه ندئ له جهنه پال و نه فسه رانی هاوکاری فون شتاوتنبیرگ له سهر داوی خویان رېگیان درا خویان بکوژن. به لام تو و نه وانه ی وه کو خوت پهر و درده ت کردون به و په ری سوکایه تییه وه جوامیرو سه لاهی حاجی عه لی و حه مه ی شیخ حه سن و زاهیریان گولله باران کرد. سه لاه و جوامیری قاره مان هیئده فیشه کیان پیوه نرا بوو که نه دمه ناسرانه وه. ته نانه ت کۆله که ی خانویه کی گلیشیان بۆ سوکایه تی پیکردن به سهر دا روخانلبوون. ئه گهر نکولیش له م راستیانه ده که بیت و معدی شهره ف بیت و ده کو و مقایه که بۆ هاوسه نگه رانی چه ندین ساله م ئه گهر که سوکاری شه هید جوامیرو سه لاه رهمانه دی درده بپن له سهر مه سره فی خۆم که ته نها زهویه کم له کوردستان و ته که سیه کم له ئه لمانیا هه یه بۆیان بفروشم و دووباره له مه زاره پیروژه که یان دره یان ده هیئنه وه و ده یان نیرنبو پشکنین تا بزانی چه ند گوللویان پیوه نراوه و چه ند شوینی جه سته یان پئش شه هید کردن و دوا ی شه هید کردنیان شکینراوه. سه یر ئه وه یه له که شکۆله که یدا نه یزانی زل و ماقول به پاره نییه، له لاپه ری ۱۸۵۰ دا نویسیویه تی و ده ئیت: ﴿بیگومان سوکایه تی به مردن و گوپ تاوانیکې گه وره و ناشینه. له م کورده واریدا ئه مه دا ئه مه به کاریکی نزم دانه نریت﴾.

جه نابی نه وشیروان. دلئیا به له وهی که س چاوه روانی ئه وه له توو نمونه ی تو ناکات ببیته (دایه تیریزا) و (باوه دامیان) له به قه یی و میهرمانیدا. به لام ئه م گه له زۆر لیکراوه هه ره یج نه ببیت مافی خویانه که سینک سهر کرده یان بیت که هه ره هیج نه ببیت له هیتلر یکی درنده ش بئ به زمی تر نه ببیت به رامبه ر به هاوسه نگه رانی. کاکه نه وهی له یاسا لاده رو له هه موو هه سته یی مروّقایه تی دامال دراو هه ره که سی له هه ره شوینیک باسی یاسا تو بکات تو و باشته بیلده نگ و ئه و شوینه به جئ به ئیت. تو ته نانه ت ئه وهی ده ور و به ریش چه و اشه کارانه پهر و درده کرد بوو به رامبه ر هاوسه نگه ره کانی خویان. بۆیه وه که و پیشمه رگه یه کی دپرن گه رچی مافی ئه وه به خۆم ناده م وه که و تو به که س بلیم ﴿برپۆ

کوردستان به حی بهیله. به لām تنهها پيشنيارت بۆ دهکەم که سهري خۆت ههلبگريت و بۆ شهينيك بجيت که بيوپژدانی و بى ياساييه کهت کاريگهري له سههر کهس نهبيت. بۆيه باشتري شوين خۆت ههلبژيره قوتبی سهروو یان خوارو یان دارستانهکانی ئامهزونی بهرازیل! بیر هاتن له بۆ نهوړوپای شارستانی مهلبهندی حکومی یاسا نهکهيتهوه! ئيره حی ی تۆ تيانابيتهوه. بۆ بهدبهختی ئيرهو کوردستان زۆر ئاسان بۆتهوه. بۆيه هيوام وایه و فيناو لهندنه نیوهی رڭگات بن! تۆ تازه جيگای هيواو ئاواتيك نهماوی. بۆيه تهنانهت شایستهی ئهم بهيتهی مهحويهکهی له مهپر خۆمان که دهليت:

بۆگوم بوانی چۆلی مهحه ببهتی، خوا ته بشیری، والسلام و علی تابع الهدی

له بواری تردا چه ندين تاوانی تری نهوشیروان دهخمه رهو سهبارت بهکوشتن و راوانانی تیکۆشهراڻ و چهک کردن و دهرکردنی کادیرهکانی کۆمهله که تنهها له بیرو بۆ چونهکانیاندا نا تهبا بوون لهگهڵ نهوشیروان مستهفا. هيوام وایه ئهم نویسه رڭگا کهروهه بیت بۆ پيشمه رگه دیرینهکان که له نزیکه وه مامهلهیان لهگهڵ نهوشیروان مستهفاو نهمنهی ئه ودا کردووهو راستیهکانیان ئاشکرا بکهین، بیته مهیدان و له بری خهباتی چهکدارانه خهباتی قهلهم بگرینه بهرو راستیهکان بخهینه رهو. دهرخستنی راستیهکان نیشانهی وهفاو دلسۆزییه بۆ ئهو شههیدانهی که بهناپهوا بوونه سوته مهنی و قوربانای شهپی برا کوژی، بههاندانی ئه ندازیاری شهپی براکوژی. وهفایه بۆ ئهو قاره مانانهی به ناپهوا به فهرمانی سهریی ی و دپندانهو نایاسایی نهوشیروان مستهفا بوون به قوربانای پيشمه رگه قاره مانهکانی داستانهکانی قه یوان و ماوهت و ههلاج و دابان و گهرمیان خۆشناوهتی و قهراخ و دهشتی ههولیرۆ بشدر بادینانیان به نهترسانه یهکیتییه کهی جمالی عهلی باپی و مامه ریشهو سهید کهریم و سهلاحی موهه نديس و دهیان و سهدان سههرکرده و پيشمه رگه ی تری شههیدمان بهارپژن و خوینی شههیدان بهفیرۆ نهدهین و کوردستان نهدهینه دهست کهسانی له یاسا دهرچوو. تا خۆشکه رانی ئاگرو ئازاوه گیپی شاخ جهماوه ری به شه رهف و تیکۆشه ری شاره کانیش زهره رمه ند نه کهن و هه موو به دهنگیک دژی ئینقلاب و پلانه کانیان دژی جهماوه رو خه لکه شوپشگپیره کان بوهستینه وه. بى باکانه بلین: بهلى ئهمپرۆ سهردهمی قهلهم و موراجهعه ته.

پونکردنه وهیهك له بنه مائهی شههید(وریای وهستا وههاب) هوه سه بارهت به خه بات و شههید کردنی

لهم کاته دا که خه لکی کوردستان دلخووش و سه رقائی پرۆسهی ههلبژاردنن بۆ ئه وهی لایهنی زۆرینهی ژيانیان مسۆگهر بکهن له پێگهیهکی شه رعی و دیموکراتیه وه، پرۆو ده که نه سندوقه کانی دهنگدان. هه ندیک به ناو پرۆشنیر که وتونه ته بانگه شهی چه وت و ناراست به رامبه ر به پرۆدا وه کان و چه واشه کردنی راستیه کان و باسکردنی هه ندیک بابتهی نا مه سئولانه، که ته نها ده بیته تی کدانی پرۆسه که و چاندنی رق و کینه له نیوان تاکه کاندان. که زیاتره له چاره که سه دهیه که تی به پرۆه نازانن ئایا ده سه که وتی چاوچنوکی و به رژه وهندی تاکه که سی، ئه وهنده ده هینی ت که پرۆسه یه کی جوانی ئاوا که له هه ریمی کوردستاندا به پرۆه ده جیت، بشیوینن؟ له کاتی کدا ئه م جوړه قه له مانه ته نها بۆ چرکه یه که له و پرۆه سه ختانه دا ماندوو نه بوون و له وانه شه له خزمه تی دوژمنانی کوردستاندا قه له مه کانیا ن خالی کرد بیته وه. جا بۆیه ئیمه وه ک بنه مائه ی شه هید و وریا، خو مان دژی هه موو بلا و کرد نه وه و ووزاندن و باسکردنی کین و هه رچی که س و لایه نی ک باسی بکات، ئیمه به توندی ره خنه ی لی ده گرین و کاره که شی به بازرگانی هه لبژاردن ده زانین و نامانه ویت که س برینمان بکولییته وه و هه رچه ک که پرۆی داوه، به پرۆا ویتی دلته زینی کو مه لایه تی سیاسی ده زانین که له ژیا نی ئیمه و ئه و مه سئوله نامه سئولانه دا، که گه یان دیا نه سه ر ئیسقان. ئه مه رۆش داوا له خه لک ده که ن که متمان هیا ن پی بکه ن.

له و کاره ساته شدا، خو یان به بی تاوان ده زانن شه هیده کانی ش به تاوانبار ده زانن. له هه مان کاتدا به پیویستی ده زانین وه لامی هه ردوو گو قاری (لقین) (هه لبوون) له دوو نوینی حیا وازدا بدهینه وه.

۱. ژماره (۹۳) لقین له چاوپێکه وتنیکی سالار عزیزدا

کاک سالار عه زیز دهیه ویت خو ل بکاته چاوی خوینه ره وه و چه واشه ی بکات. بۆ خو ی نازانیت که زۆرینه ی خه لکی کوردستان له و چاکتر ده زانن که (و وریا) کی یه و به پلانی کی شه هید کرا وه بۆ چیش؟

بۆیه ئه م بابته پیویست به ماستاوی سیاسی ناکات بۆ یه کی هه می شه دژی یه ک بوون و به هیچ جوړیکیش یه ک ناگر نه وه. له حیا تی ئه وهی کاتی خو ی به و با سه وه بکوژیت، با شتر وایه بگه ریت به شوین چاره سه ریکی تر دا بۆ خو ی.

۲. لە گۇڧارى(هەلبوون)دا ژمارە(۳۰)، ئىيمە وەك يەك بىنەمالە دژى جوينەوہى كۆمەئىك سەرچاوەو بۇياخ كردن و دابەزاندىين،وہك لە لاپەرہى سىيەمى گۇڧارى ھەلبوون لە لايەن پامياروہە كراوہ.

چونكە شەھىد ووريا پىشمەرگەيەكى مۆلتەزىمى پىكخراوى كۆمەئەى پەنجەدرانى كوردستان بووہو جەلاد نەبووہ.دژى ھەموو بابەتتىكى ئىرھابى بووہ، ھەر بۆيە بەو جۆرە شەھىديان كرد. وەك خۆت دەئىيت: مەملانىكە شاھىدە، بەلام دلوپىك بوو لەو دەريا خوئىنەى، كە لەشەرى ناوخۆى نالەباردا رژاوہو ھىچ پىويست ناكات پاميار باز بەسەر پىكەوتنامە ستراتىژيەكەى يەكيتى و پارتيدا بدات و ئەو لاپەرە كۆنانە ھەلباتەوہو ناوى ھىچ كەسكى پابردوو بخاتە سەر پووپەرى گۇڧارەكەيان بەرامبەر بەرژوہەندى تايبەتى. پابردوو شەرى براكوژى لەگۆرئارائەوہتا يەكيتى و پارتى دەستلەملاننوبەيەكليست دابەزيون و ھىچ ھىزىكلەيەكيان جياناكاتەوہ لەدواى يەكبەحر خوئىن، پاميار لەبىرى نەچىت ئەوكاتە نەوشىروانىش لىپرسراوى دووہمى يەكيتى نىشتىمانى بووہەتا دووسال لەمەو بەر.

پىويستەئەوہش بىر خۆمان بەئىننەوہ كەيەكيتى نىشتىمانى كوردستان بە برپارى مەكتەبى سياسى لەسالى(۱۹۹۴)دا، پەشىمان بوونەوہى خۆيان لە كردارى تىرۆر كردنى شەھىد ووريا بلاو كردەوہو مەداليى شۆرشيگىريان بە كىلەكەيدا ھەلواسى.

بۆيە بۆ جارى دووہم، دووبارەى دەكەينەوہ دژى ھەموو بلاوكردنەوہو وروژاندنى مەلەفى شەھىد وورياين و بە توندى پەخنەى خۆمان ئاراستەى ھەموو ئەو لايەنە دەكەين كە ئەم بابەتە بلاو دەكەنەوہو بە بازركاندى ھەلبازردنى دەزانين.

تاوانه كانى نهوشىروان مستهفا له ناخى منى پيشمه رگه دا

نهرده لان ئيسماعيل عارف

بهشى دووهم

كاتيك كه ووشه گوران و ريفورم و حكومى ياسا سبهى بهرگويمان دهكه وپت راسته وخو بيرمان بو دابرين له هه ل و مهرجى ئهمرؤ دهچيت و بير له سبهينيهكى باشترو درهوشاوهر دهكهينهوه. بهتايبهتى كهسانيك كه خوشترين سالانى لاويان بهر برسيتى و نهبوونى سهрмаو گهрмаو ئهشكهنجهو سوكاپهتى پيكردننى دوژمان و دلهراوكيى رووبهرووبونهوهى مهرگ بهسهر بردبيت له كهسانى تر زووتر و به پهروش تر بهرهو گورانكارى بو ژيانىكى باشترو نازادو پر سهربهرزى دهچن. بويه كهسيكى وهك و من و خيزانهكهه و زور له هاوسهنگهراهم گهر بلتم نمونهيهكى لهبهر چاو قوربانىيهكانى نارهاويى زولمى زورى داگير كهراو و نابهرابهري كۆمهلايهتى بوون تهواوى ژيانمان بههيواي گوران و هاتنهدى مافهكانى خوهم و گهلهكهه بوو زيادهروپويم نهكردوه ههر بويه كاتيك ووشه گوران و سبهى دهبيستم وا ههست دهكهه جاريكى تر بهچاوى كراوهوه له دايك دهمبهوه ئهو ژيانهى كه له منداليمهوه كه دۆزهخيكي سهر دنيا بووه بهرهو بهههشتيكي كامهراو و سهربهرزم دهبات بهلام كاتيك دهبيستم وا ههست دهكهه بانگهوازي گوران و مژدهى سبهى له چ دهنگيكي درو نازولالهوه ديت لهو خهوهشيرهينهوه رادهپهرم دهيان پرسيارى گوماناوى لهناخمدا سهر ههلهدهدن و يهخهه دهگرن و دهنگى ئهو تيكوشهراانهى هاوسهنگهه قوربانىيهكانى پالهاوانى گوران به گويمدا نهك دهچرپينن بهلكو دهقيژينن ئيخهه رادهتهكيين و دهئين: چاوهرپوانى و نهرمى مؤرق دوستى كهمه گهر له پهيامبهريكي دل رهق و درندهوه بيتا.

چاوهرپوانى روناكويهكه مهكه گهر له ناخى دهيجورهوه بيتا. چاوهرپوانى دلسوزى له دهرونيكى پر قينهوه مهكه كه خوشى له نازارى كوشتنى دلسوزان بينيتا. چاوهرپوانى حكومى ياسا لهكهسيك مهكه كه تهواوى ژيانى پيشليكردننى ياسا مروفايهتياههكان بووبيت كاتيك ئهم لاپهراپهه پر دهكهمهوه له خوهم دهپرسهم بوچى له ناخى خوومهوه هيژيك پالم پيوه دهنييت كه راستيهكانى گوران و دوست كهرى سبهى پر لهياساو شارستانيهت

نهوشیروان مستهفا بڅمه سهر کاغز توښلی ی نویسینه کی منیش بچپته پری
 کامپینه کانی هه لېژاردن؟! منیک که نه اغام و نه کوڅا نه پایه په کی بڼه مالیه ی
 بهر فراوانم هیه که دهورو بهر کهم داوای دنگم بکه نه وزیر نه گزیر نه بهر پرسیکی
 دهست رښتووم که بهر ژوندییه کانی دهورو بهر بپاریزم نه خاوهنی کتپ و ووتاری
 به پېزم نه خاوهنی ماچسته رو دکتورام که گوئ له وته کانم به په روښه وه بگریست نه
 بهر ژوندییه کی تایبه تیم هیه. له ته وای ژبانی پشمه رگایه تیم دا تنها تنها تفهنگیکی
 بی شهرم له دوژمن خوږوښان و دووگرفانی به تال سکیکی برسی و وورهیه کی بهرزم
 هه بووه. زیاده روږیم نه کردووه نه گهر بلیم به ژماره ی ته وای ووشه زل و بریقه دارو
 چه واشه که ره کانی نویسینه کانی نهوشیروان مستهفا ههر له گوډاری پژگارییه وه تا کو
 په نجه کان یه کتری ده شکین هه تا له که ناری دانوبه وه تا خری ناوهمنگ، فیشه کم
 به دووژمنانی که له که موهه نابیت. ږنگه بپرسن بؤ ناسوریه کانم دهخمه سهر کاغز. دوور
 نییه به هوئ ناوهمه وه که سانیک بلین ئه ری ئه وه کوری ئیسماعیل عاری پارتی نییه؟
 کوری ئه و پیاوه نییه که ته وای ژبانی دلسوژی پارتی و بارزانی بوو؟ که واته شتیکی
 ئاساییه که دزی پېشپوه و قاره منی گوډان شتیک بنوسیټ. ئه وسه هینده به سه که به و
 که سانه بلیم سهرباری پری کی گه وره و بپایانم بؤ خوالیخوش بوو ئیسماعیل عارف که
 ههر له ته مهنی ۲۲ سالییه وه له مه هباتی یه کهم کواماری کوردستان به شداری له خه بات و
 تیکوښان بوو، پاشان ۱۱ سالی له زیندانه کانی نوگرمه لمان و ئه بوغریب به سهر برد. له
 کاتیکدا له و سهرده مه دا تنها ئیمزاو برائت نویسنی بهس بوو بؤ ئازاد بوونی. به لام
 ههر گیز سهری بؤ دوژمنان شوږ نه کرد. پاش زیندانیس ته وای ژبانی به شاخه وه بوو. به لام
 جگه له وهی که باوکیکی ئورگانیم بووه هیچ په یوهندی و نزیکیه کمان له گه ل یه کتریدا
 نه بووه. نه که له بهر نه وهی که نه و پارتی بووه و من یه کیتی، نه که له بهر نه وهی نه و باوکی
 دلږهق بووه، یان من دالیکی بیوه فای بووم. به لکو له بهر هوپه کی زور ساده، تا ئه وکاته ی
 پشمه رگه بوو له شاخه کان دامن من دالیکم بووم له شاردا به برسیټی و کهم دهرامه تی و
 به خیزانیکی شهش که سیه وه له تاقه ژوریک کی کریدا گوزهرانمان به سهر ده برد. کاتیکیش
 نه و تمهن و سهختی زیندان و شاخه کان ناچاری کرد بوو بگه پېته وه و له شاردا دابنیشیت و
 من له شاخه کان دا پشمه رگه بووم سنگم به گولله وه دهن او له چه رمه سهریه کانی شاروه
 که وتمه ئازارو ئه شکه نجه کانی شاخه وه! نه و ئازارو ئه شکه نجه کی که گه ورمترین سهرمایه و

شانازىيەكانمانن. من و باوكم تەنھا شتىك كە ھاوبەش بوو لە نىوانماندا گەرچى لە دوو سەنگەرى جىاوازدا بووين ئەو بوو كە بەھەردووكمەن دەوترا پىشمەرگە داواى گۆرانمان دەکردو چاومان بېرىبوو سەبەھىكى درەوشاوو ئازاد بۆ خۆمان و گەلەكەمان! لە كاتىكدا ئىم باسە دەنوسم ووتەكانى نەوشىروان مستەفا وەكو ژوژن بەلەشمدا دەچن كاتىك لە باسى يەككە لە راكردنە تەكتىكىەكانى دا لە (كىشەى پارتى و يەكئىتى، لاپەرە ۱۰) دا دەئىت (ووئىستەم ئىتر لە ژيانى سياسى و گشتى بكشيمەووە خەرىكى ژيانى تايبەتى خۆم بەم. منىش وەكو ھەموو كەسىكى تر كە خىزانەكەى خۆم خۆش دەوى... ھەلى سەفەرم بۆ رەخساو چرام وەرگرتەووە جووم بۆ ئەوروپا) (وەك ئەووى ئەو تەنھا كەسىك بىت خىزانى ھەبوئىت و خىزانەكەى خۆى خۆشويستىت. نەخىر ئەو تەنھا كەسىكە لەو جۆرەكەسانەى كە تەنھاخۆى دەبينى. ئەووى جىگەى سەيرە دەم لە خۆشەويستى باوك و منداڵ دەدات! ئەى وەلامى باوكى ئەو پىشمەرگە قارەماننە چى دەداتەووە كە جگەر گۆشەكانيان بە فەرمانى بىدادگايى و دلرەقى و قەرەقوشى نەوشىروان دىندانە كوژران و گۆر وونكران؟ ئەى وەلامى منداڵى ئەو پىشمەرگانە چى دەداتەووە كە باوكيان بەئەسىرى خۆى تەسلىمى بەزەبى بەرامبەرەكەيان كىردبوو بەزەردەخەنەيەكى گالئە جارىيەووە بە چەكدارەكانى ئەوت؟) بىان بەن بۆ پششى گىردەكە، بەتەما نەبن قەلەويان كەين! سەرکردەى تىكۆشەرو ديموكرات خواز ئەم ھەموو شارستانى و حوكمى ياسايە چۆن ئاوا لە گورگىكى وەكو تۆو لەپەر سەريان ھەلدا؟! تۆبلى (نما) خۆشەويستەكەى كورت كە لە لەندەن دەيخويند يان (چيا) ئازىزەكەى كە خويندنى لە لەندەن تەواو كىردو ئىستاش لە ئەمەرىكا دەيخوينى و منىش بەھەزار دەردى سەر لە سىنى ناوەندى زياترم پى تەواو نەكرا، ئەم دروشمانەيلن بە پۆستا بۆ نەئارەبىت؟! يان ئىستاي مۆدىلى حكومى ياساو شارستانىەتە؟! يان ئىستا گوى لە ماركسىم و ماويزم و كىم ئىل سونگ و كىم ئىل يونگ و پارتى پىشپەروو زەبرو زەنگى شۆرش گىرپانە ناگرى؟ بۆيە ناچارىت كالاپەكى سەردەم و مۆدىلىكى نوئى بىخەيتە بازارەو! ئەم ووتانەى من ماناى ئەو نىيە كە باوەرم بە ناوەرۆكى گۆران نىيە بەلام باوەرى بەتۆ نىيە. لەبەر ئەووى دروشمى گورگ فرمىسكى تىمساحن! ئەم نوسىنەى من نەبەشىكى بچوكى كامپىنى ھەلئازدەنەكانە، نەكىشەى بنەمالەيى و پارتى و يەكئىتى يە، نەقنىكى تايبەتىمە بەرامبەر بە تۆ. بەلكو تەنھا دەربىرىنى ھەست و وەقامە بۆ پىشمەرگە ھاوسەنگەرەكانم كە بەفەرمانى تۆو بەھوى دىندەيى تۆو شەھىد كراون. كەسانىك كە لەباوك و دايك و خوشك

و برا دلسۆزتر بووين بۆ يەكترى. ئەم نوسىنە تەنھا دەرپرېنى ومقامەبۇ راستى، بۆ وىزدانى خۇم، كەبەكەسانىكت بناسىنمكەچەواشەت كردون و دواى سەراب كەوتون. گەر چى تۆ وادەزانى ناحەزەكانت لە ژمارە نايەن و دميان وسەدان دوژمنى وەھمىت بۆ خۆت دروست دەکرد و دروست دەكەيت. بەلام من ھەرگىز نەمويستوو ئازارىكت پى بگەيەنم بەلگو بە پىچەوانەو بەزەيم بەدەرونە لاوازەكەتاو بەزەيم پىتا دپتەو، چونكە لەو راستىيە تىگەيشتوو كە تاوانباران خۆشيان قوربانى تاوانەكانى خۆيانن، گەر چى بەسەر خۆشيان دا نەھيئن. ئيوەمانان نەك خۆتان بە تاوانبار نازانن بەلگو خۆتان بەلە خۆبووردوويەك لە قەلەم دەدەن كە ھەر كارىك دەكەن و تەنانەت ھەر بەرپرسيارى و زەعامەتپكىش وەردەگرن لە پىناو كەسانى ترو لەبەر خاترى كەسانى تر بوو. كاتى باس لە وەرگرتنى بەر پرسيارى كۆمەلەكە دەكەن، دميكەن بە منەت و دەللىن باوەرپتان بە ماركى و لينىنى كۆمۆنىزم نەبوو(وەك ئەوەى خۆتان لە كە كەشكۆلەكەتان دا، پەنجەگان يەكترى دەشكىن؟ نوسىوتانە. بەلام تەنھا لە بەرخاترى داواى برادەران بەرپرسيارى(كۆمەلەى ماركى لينىنى رزگارى كوردستان) تان گرتبوو ئەستۆ! ھەر لەبەر خاترى داواى برادەرانىش لە ئەوروپا گەرانەو(كىشەى پارتى و يەكپىتىن لاپەرە ۱۰). ئەترسم ئەگەر خوا تەمەنتان دريژ بكات رۆژىك لە رۆژان ئەو راستىيەش ئاشكرا بكەن كە ئەم دروشم و كالا نوپيانەش ھەر لەبەر خاترانە و داواى برادەران بوو. لەنيو خاترو خۆتريەكان دا لە ھەمووى گالته جار تر ئەوويە كە دەللىت ژن ھيئتەكەشتان بەھوى داواى برادەران و بۆ خاترو خاتركارى بوو. تۆ كەسيكى وەك ئەوەى ھاورپ چل ساليەكەت پەفەتتى مەلا زادە دەللىت نيسكىنەت بخەنە بەردەم دەپخويت!، حەزت لەنان و تەماتەيە!، كەيفت بە تىكەل بوونى ژنان نايەت!، دميان سيفاتى ترى خارق العادە دەتوانيت بيان نوسيتەو! پەنگە ھەناسەش لەبەر خاترى برادەران ھەلئەيت!، بەراستى ئەگەر لە نزيكەو نەمناسيتايە نەمدەزانى بە چ پىغەمبەريك بەراوردت بكەم!، ھەر ژانىك كەلە تەنگانەدا، لە رۆژە سەختەكان ناچار بووندەست بە دەستە پوشيكەو بەگرن بۆ خۆ رزگار كردن و ژيانىكى باشتەر كالاو سيفاتە مزەومرە ھەرزان بەھاكانى جەنابتيان بەخوينى خۆيان ليدەكړېت. دوور نىيە ئەمپروش ھەر بەو نرخەى جاران لە خستەيان بەريت. ھيوام وايە پاش تافىكردنەوويەكى دوورو دريژ ئىستا ھۆشيارانەترو چاكراوەتر برپار لەسەر خۆت و كالاو بازار دروشمەكانت بدەن، گەر چى دلتيام ئەمپرو پيوستيمان بەو كالاو دروشمانەيەن بەلام لە بازارپىكى پاك دا نەك

ئەو ەى تۆ. ئىمەيەكى پىشمەرگەى {كۆن} كە لەترسى سوكاىەتى پىكردن و گالتە جاپەكانى تۆ خۇمان ناونا پىشمەرگەى دىرىن(كاتىك) ەاتبونە لات و باسى پىشمەرگەىەكى كۆنيان كرد بوو، جەنابتان ووتبوى: {شەرابى كۆنم بىستوو بەلام پىشمەرگەى كۆنم نەبىستوو}. من چ كارىكم بەم نوسىنە ەبوو. ئەگەر ناسۆرى ئەو پىشمەرگە قارەمان و لە خۇبوردوانە نەبىت كە تۆ راستەوخۆ و ناپاستەوخۆ بويە ەوى كوشتيان. ئەو تەنھا وويژدانمە كە داوام لى دەكات ئەو تاوانە بىخەمە روو كە بەرامبەر ەاوسەنگەرەم لەلەين تۆو ئەنجام دراو. ئىستاش دەستت بەدەمتا ەيناو ە پىغمەبەرى گۆران حكومى ياساو شارستانىيەت ەەر خۆيەتى. تۆ كە لەبەر خاترى خاتران بەرپرسى يەكەمى كۆمەلەى رەنجەدرەن بوويت و لە رەنجەدرو زەحمەت كىشان دەداويت و لە چىنەكانى خوارو ەى كۆمەل دەداويت. نوسىنەكانت لە ئەلقە رۆشنبرىيەكانى شاخ و شارى كۆمەلدا دەخوينرايەو ەو دەبايە ەكو مەحقوزات لەبەرمان بكردايە. سەرى زمان و ژىرى زمانت دەرمەگ و اغاو بنەمالە بوو. تەحەدات ئەكەم ئەگەر رۆژىك لە رۆژان بەفەرمانى تۆ كورى يەكك لەوانەى بە دوژمنى چىنايىيەتت لەقەلەم دەدان خوين لە لوتى ەاتبىت. نەخىر ەكو كەسە دەرون لاوازەكان بۆ ئەو ەى گەورەى خۆت دوبارەو دوبارە بەخۆت بىسەلنىتەو تەنھاو تەنھا لە نيوان كورى ەزارو بىكەسەكان و بنەمالەى نەناسراو بى پلەو پاىە قوربانىيەكانى خۆت ەلئىزارد. ەندى لە قوربانىيەكانى دەرونە نەخۆشەكەت بەرامبەر بچوكتىن ەلە خەلتانى خوين دەكرد. ەندىكى تىرانت ئاخود ئاسا موزيانە بە ناپاستەيەكدا دەبرد كە بكەونە ەلەيەكەو ەو لەسەريان بكەيت بەمال و سوكاىەتتيان پىيكەيت و چاوى خۆت لە خوينيان تىر بكەيت. من لىردە نايەم لە تاوانەكانى تەواوى ژيانت بدويم. ئەو لە تواناى منىكى پىشمەرگەى سادەدا نىيە و بۆ قەلەم و وىژدانى مۆزوو نوسانى دادەنيم. لە بەشەكانى داھاتوودا تەنھا لەو تاوانانە دەدويم كە بەرامبەر بە خۆم و ەاوسەنگەرەنى پىشمەرگەم لەلەين تۆو ئەنجام دراو ەو لە نزىكەو ەئاگادارىم و بۆ ئەم دونياو ئەو دونيا شاىەتيم. دەيخەمە بەردەم خوينەرانتا بزەنن چ راپردوويەكى دپندەو خويناويت ەيە بەرامبەر پىشمەرگەو ئەو ەى ناوى ەست و خۆشەويستىيە، نەك بۆ ەزارو رەنجەدرەن تەنانەت بۆ ەيچ مۆفلىك لە تۆدا نىيە. ەرگىز نرخی پىشمەرگەى ەزارو چىنە زۆر لىكراوەكان لە فەرھەنگى تۆدا نەبوو ە پى نامۆيت.

يەكەمىن قوربانيەكانى تۆكەلەنزىكەۋە ئاگادارىم عمرى كۆپى مام ھەسەنى چاچچىيە،

عمر

بەھۇي ئەۋەي كە باۋكى پۇلىس بوۋ بۇ ماۋدەيكى زۆر بە ھۇي ھەلۋىستى كوردانەي بۇ
باشورى ئىراق دوور خرابۇۋە. كاتى كە گەپابوۋنەۋە كوردستان عمر كوردى باش نەدەزانى
ۋە بەنەرىتى عەرەب جىزداشەي لەبەر دەكرىد بۇيە مىندالان ناويان لى نابوو(عمر عەرەب).
ئىتر ئەۋ ناۋەي بەسەردا دابرا. بىنەمالەكەيان لە بىنەپەتدا خەلكى(ولاخلو) دۆلى
جافايەتتىن. ولاخلو يەككىكە لەۋ گوندانەي كە بەدلىسۆزى ۋە بەتەنگەۋە ھاتنى پىشمەرگەۋ
خىزمەتتىن بە شۆپش ناسراۋن ۋە ھەرگىز كەسى سەر بەرپۇزىمىيان تىدا ھەلنەكەۋتوۋە. عمر
بەھۇي دەسكورتى باۋكىيەۋە ھەر لە مىندالىيەۋە كرىكارى مەيدانەكە بوۋن مىندالىكى
تەمەن پانزە سالى ۋە كەمىك كورتە بالالى لاۋزو شەرمەن. دەگەمەن ۋەستا قۇنتەرات چىيەكان
تىيان رادەبىنى بتوانى بەردى نەقارى لە گەرمى ھاۋىنى سوتىنەر ۋە كرىۋەي سەرماۋ
رەشەبا شومەكەي سلىمانىدا بتوانىت بختە سەرشان ۋە بىداتە دەست ۋەستا. يان تواناي
ئەۋەي ھەبىت جەبلەي چىمەنتۇ بگرىتەۋە. ھەر بۇيە ۋەك ئەۋەي خۇي دەپوتك ئەگەر لە
ھەفتەيەكدا سى پۇز بىيانبرەمايەتە سەر كار وام دەزانى ھەموۋ دىنا ھى خۇمە. بەلام ئەۋ
جەستە لاۋزە دلى ھىندەي بەردە نەقارپەكان ۋە ئىرادەي ھىندەي لوتكەي قەندىل بەرز
بوۋ. ئەۋ قەندىلەي كە نەۋشىروان لە بىنارەكەي دا لە خانوۋە تايىبەتتەيەكەي دا تەنھا كىتپى
دەخۋىندەۋە ۋە ھەندى پىشمەرگەي دەخەساندو ناۋتان دەنان مەراسل ۋە ناننى ئامادەيان
دەخستە بەردەست بەر پىرسان. تۆي نەۋشىروانىش يەككىك بوۋىت لەۋانە كە ئەرگە
قورسەكەتان تەنھا دەرگىردى قەرمانى ناپەۋا بوۋ. ئەۋ بىنارى قەندىلەي كە شەھىد بەكر
دەپوت: پىشمان شكا ئەۋەندەمان سىندوقە مەشروب ۋە جگەرە بۇكك نەۋشىروان گۈيزايەۋە.
رەنگە شەھىد بەكر بەھەلەدا چوۋبىت ۋە سىندوقە تەماتەۋ خەيار بوۋىن كە گۈايە تۆي
زاھىد زۇرتان ھەز لىيەتلى. عمر عەرەب سەربارى مەينەتتەيەكانى گوزمران ۋە ئەرگى
خوشك ۋە برا مىندالەكانى، چەندىن سالى لەناۋ شاردا لە پىزى رىكخستەكانى كۆمەلەكەدا
چالاك بوۋ. بەھۇي ئاستى كەمى خۇپىندەۋارىيەۋە نەيتۋانىبوۋ لە مەسەلە تىرۋرەكان ۋە
مەسەلە سىياسىيە ئالۋزەكان دا قول بىتەۋە ۋە ئۆۋە ئاسانە ھەلسەفەي مۇدپىرنى بىستىبوۋ، نە
دەيزانى ھەلسەفەي پۇست مۇدپىرن ماناي چى. ۋەكو تۇش خوا شانسى ئەۋەي نەدابوۋيە
ۋەكو ئەۋەي پەقەتەي مەلا ئەللىت: {لە بىنەمالەيەكى ناسراۋى رۇشنىرى شارى سلىمانى}

يېتە دىئاوۋو كىتئېكەنى باۋكى بخوئىنئىتەۋە كە خواۋەندى كىتئېخانەيەكى گەۋرە بوبىت. لەو جۆرە بىنەمالانەى كە نەۋشىروان خۇى لەسەردەمى بازارى گەرمى كۆمۇنىستەكەى دا لەو كىتئېكەى دا كە بىنوسىنە وورەدەكە ناسرا بوو ناۋى نابوون {وورەدە بۇ رۇۋى خۇ پارىز}.
 ەمر ەك و كورپى تەۋاۋى ەزارانى دونىا ئەرەكەكانى لەبرى نووسىن و بىر كەرنەۋەو فەرمان دان ەەر لە مندىلىيەۋە سىگ بە فىشەكەۋەنان و كارى چەكدارى بوو. لە سالى ۱۹۸۰دا پاش ئاشكرا بوونى پەنا دەباتە بەر شاخ و دەچىتە پىزى پىشمەرگەۋە. سەرەتا ەكو سەرچەم پىشمەرگەيەكى نوئى دەيكەنە ەمالئى گوللە ئار بى جى. پاش ئەۋەى چەك وەردەگرىت بەھەۋل و لە خۇبوردويى خۇى دەكرىتە فەرمتەندى مەفرەزو پاشان دەبىتە فەرماندەى كەرت. ەمر تاكو ۱۹۸۷ زۆر بەلەخۇبوردويەۋە دەپان داستانى قارەمانانەى تۆمار كرد. ئەگەر كورپى مام ەسەنىكى ەزەر بەبوۋايەۋە لە بىنەمالە ناسراۋەكان بوۋايەۋە لە بىنەمالە ناسراۋەكان بوۋايە خويندەۋارىكى باشى ەببوۋايە دەبوۋايە پلەى سەر كەردەيەكى سەربازى پى بدرايە. خۇش بەختانە لە لەسالى ۱۹۸۱۰۷ تاكو ۱۹۸۷ ەاۋسەنگەرى ەمر ەرەب بووم. چىرۆكىكى ئازادى و لە خۇبوردويى و دەست ەشانەنە بە زەبرەكانى لە رۇئىم لەتەۋاۋى ناۋچەكەدا دىنگى دابۆۋە. ەەرگىز لە يادم ناچىتەۋە كە لە ناخى دئەۋە سوئندى دەخواردو دەيووت: بە گۆرپى كاك ئارام، ئەبىت ئىسراحت لە پىاۋانى رۇئىم بىرم، واين بەسەر بېئىم لە ەيچ كات شوئىنىكدا ەست بە ئاسودەيى نەكەن، ئەۋەى شەو بۆم بكرى بەكەرتەكەمەۋە دەچمە سەريان، ئەۋانەى خۇيان و مائەكانيان ترسنۆكانە قايم كەردوۋە بەشەۋ دەستىم ئايان گاتى، رۇزى نىۋەرۇ بە سزى گەل و شۇرپشان دەگەيەنم. بەدئىيايەۋە ەمر ەمىشە بەزىادەۋە بەئىنەكانى خۇى بەجى دەھىناۋ لە شەرى پارتى زانى و ئىغتىلاتى رۇزۋ ناۋشاردا يەككە بوو لەو داھىنەرانەى كە دەبوۋايە شىۋازەكانى كارى بنوسرايەتەۋە بۇ نەۋەكانى داھاتوو سودى ئى بىينرايە.

پىشمەرگەى دېرىن و فەرماندەى كەرت سابىر كۆكەيى لە كىتئېكەى دا لاپەرە ۱۰۸۰ ۱۱۱۱ لە باسى ەرىمى چواردا لە ەمر ەرەب دەيەۋىت و دەئىت: {پىشمەرگەيەكى قارەمان بەناۋى ەمر ەرەب لە ناۋ ەرىمەكەدا ناۋبانگى ئازايەتى دەر كەرد بوو خەلگى سلىمانى بوو... ەمر ەرەب بەدەپان چالاكى و نەبەردى نواند، حكومەتى ەراسان كەرد بوو لە ناۋچەى سلىمانى. لە دوايدا بوو بە قارەمانترىن فەرماندەى كەرتى چوار}. ەمر ەرەب ەئىندە بە ۋەفاۋ دئسۆزى ەاۋسەنگەرەكانى بوو كە ژيانى خۇى بۇ مانەۋەپان زۆر بەبى نرڧ

دادنا، له یه کئی له نه بهر د یه کان دا به هوئی هه لئه یه کی سه ربازیمانه وه که نه نجای زانیاری هه لئه بوو، هیزی رژیم به سه رماندا زال بوو. عمر عه رب پینج فیشه کی بهر که وتبوو توانای نه وهی نه بوو به پندا بروات و دوژمنیش شپزه ی کردبووین. کاتی وویستمان عمر عه رب بکه بنه کۆل به هیچ شیوه یه ک پښه کی نه ده داین و داوای لی ده کردین ئیمه خویمان ده رکه یین و نه وه دهمینیت هوه بهرگری ده کات تا کو ئیمه رزگاریین و تا له توانای دا بیت فیشه کی پیییت بهرگری هاتنه پی شه وهی ده کات. هیچ یه کئی له پشمه رکه کان نه وهی لی قبول نه کردو من دام به کۆلم داو رزگارم کرد. نه ویش چه ندین جار منی له مه ترسی مردن رزگار کردو تۆله ی نه وهی بو کردمه وهو قه رزارباریشی کردم. یه کی ک بوو لهو فه رماندانه ی که بو تۆله سه ندنه وهی هاوسه نگه رانی باکی مه ترسی و لی پر سینه وهی نه بوو. نه وه به وه فاییه ی وای لی کرد بوو که ته نانه ت هه ندی جار له فه رمانی سه رو خو شی یاخی بیت و بیان خاته لاوه. له سالی ۱۹۸۴ د کاتی ک یه کی تی له گه ل رژیم دا له گفتو گۆدا بوو، رژیم له هه رکو پیه ک بلوایه نامه ردانه ده ستی له پشمه رکه و پښه رکه گه یه کی تی ده وه شانده. یه کئی لهو پشمه رکه گانه، به کری حاجی فارس، که به پشت قایمی گفتو گۆ هاتبوه ناو شاره وه بو چاره سه ری چاوی، نامه ردانه شه هیدیان کرد بوو. شه هید به کر یه کی ک له پشمه رکه گانه که رته که مان بوو. که رتی ۵۰ تیپی ۴۷ پیره مه گرون که عمر عه رب فه رمانده یی ده کرد. عمر هه می شه له کۆبوونه وهی که رته دا پی ی پاده گه یان دین که پی ویسته به رام بهر هه ر شه هید پکمان ۱۰ که س له پیاوه گانه ی رژیم بنی رین بو جه نه هه م. بی کانه و بی نرخ له خوینی گه له که مان نه روان. له یه که م رۆژی پر سه ی شه هید به کردا له ناوه ندی پر سه که دا چه ند که سی کی لی هه لبزار دین که بریتی بوون له سه لآح علی ناسراو به (سه لآح چاو زه ق). حه مه ی شیخ حه سه ن ناسراو به (حه م به کۆل). شه هاب ناسراو به (که ریمه شه ل)، و نه وزادی عه به ی ته قی، به ختیار ژن برای عمر عه رب ومن. به سه رپییه وه نه وهی به بیر هی ناینه وه که پی ویسته به وه فا بین به رام بهر به هاوسه نگه رکه گانه مان نه هی لین رژیم له هیچ هه ل و مه رچیکدا به ئاسانی تاوانه گانه ی به سه ردا بروات. پی ی راگه یان دین که ده بیت هه ر ئیستا وانه یه ک بده یین به رژیم. ئیمه ش ئاماده یی خویمان ده رب ری و پش پۆژئاوا بوون به لاند کرۆزه ریکه وه چوینه سه ر مۆلگه ی جه یشی شه عبی ناسراو به مۆلگه ی تۆپیو عوسمان. پاش نه وهی زۆر به زیاده وه هه قی شه هید به کر کرایه وه، له هه مان هه فته دا چه ندین ده ستی ترمان به رپۆژی پوناک له رژیم وه شانده و رژیم مان شپزه کرد.

نهوشىروان مستهفا له برى ئه‌وه‌ى ئه‌م ده‌ست وه‌شاننده وه‌كو وهره‌قه‌يه‌ك به‌كاربه‌يئيت
 بۆ سنورداره‌كانى تجاوزه‌كانى رڙييم بۆ سهر رڙكه‌وته‌نى شه‌ر راگرتن و شه‌هيد كردنى
 نامه‌ردانه‌ى پيشمه‌رگه‌، عمر عه‌ره‌ب بانگ ده‌كات و له‌برى ئه‌وه‌ى به‌ شي‌وه‌ى ئوسولى له
 چوار چپوه‌يه‌كى ياساى و رڙدا ليكۆلئيه‌وه‌ى له‌گه‌لدا بكات و لايه‌نه‌ باشه‌كان و خراپه‌كانى
 ئه‌و كارمه‌و چالاكى و هوڭكارى ئه‌و كاره‌ سهر به‌خۆيه‌ى بخاته دووتاي ته‌رازوه‌وه‌، حساب بۆ
 دافعى عاتيفى مه‌سه‌له‌كه‌ بكات وه‌كو فرسه‌تيكى باش ده‌يقۆزئيه‌وه‌ بۆ پياده‌ كردنى ره‌فتاره
 فه‌ردى و اغا و كوڤخا ئاساىيه‌كانى و سوگايه‌تى زۆرى پي‌ده‌كات و چه‌ندىن جار خوڤرى و
 سه‌رسه‌رى ده‌كات و چه‌كى ده‌كات و له‌ فه‌رمانده‌يى كه‌رت لاي ده‌بات. به‌كه‌ورتى خۆى
 ووته‌نى تړۆ ده‌كات. تړۆاووشه‌ موغه‌زله‌كه‌ى نه‌وشىروان مسته‌فا كه‌ به‌شانازييه‌وه‌ خۆى
 له‌ (په‌نجه‌كان يه‌كه‌ترى ده‌شكئندن لاپه‌ره‌ى ١٩٧٠) دا باسى ده‌كات و ده‌لئيت: {ئه‌وانه‌ى
 موخاله‌فه‌يان نه‌كرد هه‌تا په‌لەيان به‌رز تر بووايه‌ سزاكه‌يان هورستر نه‌بوو، ئه‌و كاته‌ ووشه‌ى
 تړۆ} بلاو بووه‌وه‌. ئه‌م ووشه‌يه‌مان له‌ شيعه‌كه‌ى مه‌حوى وه‌رگرت بوو كه‌ ئه‌لئيت؛ دنيا
 تړۆيه‌ مه‌وه‌سته‌ تيا تړۆ} دۆزينه‌وه‌ وه‌رگرتنى ئه‌م ووشه‌يه‌ خو گرتنى كيوى بيستون
 نيه‌ كه‌ به‌هه‌ره‌وه‌زى كردبئتان. نه‌وشىروانى ئه‌ده‌ب دۆست، تۆيه‌ك كه‌ سه‌رچاوه‌كه‌ى
 واباش شاره‌زايى به‌ دئنياييه‌وه‌ يه‌كيكه‌ له‌ شانازييه‌كانى جه‌نابتان. به‌لام ئه‌ى سه‌ركرده‌ى
 {حه‌كيم} بۆچى له‌ ديوانى مه‌حويه‌كى سوفي و له‌ ته‌واوى شيعره‌ عيرفانييه‌كانيدا جگه‌ له‌م
 ووشه‌يه‌ چاوه‌كانت هيچ يترى نه‌بينيوه‌؟ به‌ تايبه‌تى له‌ شيعه‌ره‌كانى مه‌حويدا! كه‌
 له‌ئاستيكدان، (ئه‌حمه‌دى مه‌لا) گهر به‌هه‌له‌دا نه‌چويم له‌ زانكوپه‌كى فه‌ره‌نسا دكتوراي تيا
 هي‌ناوه‌، بۆچى هه‌ندى جار ياخود بلييم زۆر جار له‌ برى ئه‌وه‌ى چاويلكه‌ى مۆديرين و
 پۆست مۆديرين بكه‌يته‌ چاو. به‌هه‌ستىكى به‌ نزم پوانين له‌ پيشمه‌رگه‌و كه‌سانى خوار
 خۆت، لووت به‌ په‌ره‌ى ديوانه‌ شيعه‌يه‌كان داده‌هيئيت تا خوا بكات چاوه‌كانت به‌سه‌ر
 ووشه‌يه‌كى پر سوگايه‌تي‌دا بنيشيئه‌وه‌وه‌ حقه‌ى بكه‌يت و كه‌سانى ژي‌ر ده‌سه‌لاتى پى رسوا
 بكه‌يت؟. جه‌نه‌بتان له‌ باسى داهيئانى نه‌ريتى بزيودا سه‌بارت به‌ بارزاني ده‌لئيت: {مه‌لا
 مسته‌فا پياويكى جنيو فروش و دهم پيس بوو} ئى خو جه‌نابتان گوايه‌ وه‌كو بارزاني نين!
 خۆتان ووته‌نى: مه‌لا مسته‌فا به‌ منداالى نه‌خرا بووه‌ به‌ر خوئندن. به‌لام جه‌نابتان خوانه
 يېرئ جگه‌ له‌وه‌ى كتىبخانه‌كه‌ى باوكى په‌حمه‌تيتان ئه‌م ديوو ئه‌و ديوو كردووه‌ هه‌ر
 لقه‌كانى ئه‌ده‌به‌ وه‌تاكو زمان و مي‌ژوو جوگرافياو ياساو زانستى سياسه‌ت فقه‌و

شەرىعە و ئىسلام ناسى سونى تەفسىرى جالالدىن سىد قوتب وشىعەى دوانزە ئىمامى و ئىسماعىلى و عەلەوى و عەرەزى بە خزمەتتان بىكەم فەلسەفەى كلاسسىك و مۇدپىرن و بۇست مۇدپىرن كۆمۇنىزم بەگ بىخى ئەلمانى و فەپەنسى پووسى چىنى و كوبى و كۆريايى شارمزان، تەنەنەت لە باران و كشتوكال و بەروبوومى كشتوكالى و جۆرەكانى پراو زۆر شارمزان لە خوا بەزىاد بىت ئىستا سۆسىال دىموكراتەكەش ھاتۆتە بانى! ئەى بۇ نوسىنەكانت وەك ئەوہى بەھەلەدا نەچوبم حمە سەعید حەسەن دەلئىت: كەشكۆل ئاسايە؟ بەلام لە ووشەى سوگايەتى پىكرەندا داھىنەرىت؟ يان بە ئانقەست بە دواى ووشەو عىباراتىكى نزم دا لەيەكى لە نايابترىن ديوانى شاعىرەكانماندا دەگەرەيت تاكو بەرامبەر ئىمەى پىشمەرگە بەكارى بەيئىت و سوگايەتىمان پى بىكەيت. ئەى بۇچى ئەم نىو بەيتەت نەبىنى كەمن بەراستگۆيانە دەلئىم، بەتايبەتى بەدوايدا گەپراوم لە نىو شىعەرەكانى ھەمان مەحويدا كە پىشكەش بە تۆى بىكەم و پىر بەپىستى خۆتەو دەلئىت: {خودا بىدا ئەدەب(حرز الامان)} يكە عەگىيەى رەب { شىعەرەكانى مەحوى ھىندە پىر مانان كە دلئىا نىم مەبەستى لە چ جۆرە ئەدەبىكە، بەلام مەن بەو ھىوايەو پىشكەشى تۆى دەكەم كە مەبەستى لە ئوسول و ئەدەبى دوان و كۆمەلەيتى بىت. كە كەسانىك ھەن خراپترىن كەرەستەى خاويان لە بەردەستدا بىت شتىكى باشى تيا ھەلدەھىنجن، بەلام جەنابتان لەو ديوانە نايابەى مەحوى دا جگە لەووشەى {ترو} ھىچىترتان ھەلنەھىنجاو! تاكو پاش ئەوہى جەندىن جار عمرتان بىرەوشت و سەرەسەرى كرد تاكو بەشانازىيەو بەلئىن ئاوا تروم كرد! ئازايەتى نەبوو عمر عەرەبىكى ھەزار و نمونەى ئەو لەبەر چا و ھەقال و ھاوسەنگەرەكانى دا رسوا بىكەيت! خۆزگە جارى دەمبىست كە بەتوانايەكت ئاوا ترو بىكرەيە!

كاتى كە عمر عەرەب كارىكى سەربەخۆى كىردبوو باشتىر نەبوو باشايەك لەو {خراپەيە} ھەلبەھىنجى و بەدوژمنى بفرۆشپتەو. تاكو بزەنن كە(السن و بالسن، والعين بالعين، والبادى و اظلم) ماناى چى؟ خو جەنابتان وەستان لە بەكارھىنانى بنەماى السن و بالسن...دا بەرامبەر دوژمنانى وەھمى ھاو زوبانتان! لە(كىشەى پارتى و يەكىتى، لاپەرەى ۷۲)دان عەباى شىخ الاسلام تان داوہ بە شانتان دا و لەھەمان كاتدا بەپىى بنەماى(پىنگۆم لا یتفاهم)دەكى خۆت، ھەرەشەو گورەشە دەكەن و دەلئىن: ئەگىنا بە پىى شەرىعەتى ئىسلام! (السن و بالسن، والعين و بالعين، والبادى و اظلم) ئىمەش رەفتار دەكەين. ئەى بۇ ئەو كاتە بۇ ئاوا بەرامبەر پىزىم رەفتارتان نەكرد؟ رەنگە وەلامەكەتان ئەوہ بىت كە ھىشتا

له علم الحديپ دا نهگه يشتبونه ئهو حه ديپه! نه خير وه لامه كه ئه وهيه كه جه نابتان تهنه
بهرامبهر به هاو زبانه كانت سوود لهو بنه ماپانه وهرده گريت كه بنه ماي دوژمنان و زماني
ئهو انهو ئه وان باشت تيده گهن نه گهر جوړ ته تته هه بووايه ئاراسته يان بكه يت. پاش ئه وه
يه كي تي له ريكه وكتي ۱۸۴۱ ميه پوچ و ميه وهو جكه له لاوازي نيشان دان بهرامبهر به
رژيم و دوژاني سياسي و جه ماوهرى له دهست داني چهندين دلسوزي گه له كه مان به دهستي
نامه رنده ي پياوه كاني رژيم بي توله سندنه و ميان هيچي لهو گفتوگويانه به دهست نه هينا.
دووباره عمر عهرمب نه جمه كاني به شان دا كرايه وهو شهره ي پيشمه رگايه تي پي
به خشريه وه. ئه وپش دووباره وهك ئه وهى نه باي ديبي نه بوژان دلسوزانه كه وتوته
به لامارداني رژيم و ده يان نه به ردی تومار كردووه. به لام ئه وه كه سه ي كه له ناو جه ماوهردا
خوشه وپست و ناودهر جوو بووايه ده كه وته بهر غه زه بي نه وشيروان مسته فاو نمونه ي ئه و
ده بووايه تا ئه و كاته ي وهك مار پيوه ي نه دات رزگاري نه بووايه و جوړه ها پلاني بو دروست
بكرايه بو رسوا كردنى و چاو به ره و ژير كردنى. ليروه قه لثم دده مه زو دهست
پيشمه رگه ي ديړين و فه رمانده ي كه رت، ساير كو كه يي له به شي (شكاندنى مروفي قاره مان)
دا باسي ئه و به سه ر هات و سو كايه تي پيكر دنه بكات كه به سه ر عمر عهرمبدا
هينرا: {ليپرسراوى ئه و سه رده مه ي هيزه كه يان فاتيح شواني بوو، چهنه جاريك پيلان بو
عمر عهرمب داده ني بنه لام سه ر ناگرى، لهو گه رانه دا به هه لي ده زانن، عمر عهرمب و
هاوړپيه كي به ناو عسما ن ده گرن و چه كيان ده كهن و قو لبه ستيان ده كهن به تو مه تي (سوا رى
يه كترى بوون). دوا ي گرتن و لي دن و ئيه انه كردني كي زور هينايانن بو لاي ئيمه بو
زينداني شوړش. دادگاي شوړش هات بو ليكو لينه وه يان. هه ردو وكيان ئاماده ي خو يان
ني شاندا بو ليكو لينه وه پيش فه حس كردنيان، وه گو تيان نه گهر له فاحسدا ئه و تو مه ته
راست دهر جوو ئيمه ئاماده ين بو كوشتن. نه گهر تو مه ته كه ش درو دهر جوو له فاحسدا ماون
ئه وهيه كه ده بيت چهنه ليپرسراويك كه ناويان دده دين ئه وانپش فه حس بكرين. بو روژى
دوايى له سه ر داواي خو يان و برپا رى دادگاي شوړش ناردران بو نه خوشخانه ي قو له هه رمى.
من و كا ك فه ره يدون مسته فاو دوو پيشمه رگه ي تر، عمر عهرمب و عسما نمان به قو ل
به ستر اوى... برده نه خوشخانه ي قو له هه رمى بو فه حسى تا يبه تي. دكتوريك تازه له به غدا وه
پا ي كرد بوو هاتبو وه ناو زهنگ ناوى فواد بوو. دكتوريكي زور شاره زاو به توانا بوو.
هه ردو وكيانمان برده لاي دكتور له گه ل كاغه زى دادگا ئه وپش هه ردو وكياني فاحس كردو له

ئەنجامدا پاك دەرچوون و دكتور فواد كاغەزىكى نووسى و تياپا ديارى كرد كه ئەوان شتى ويايىن نەكردووہو لەو بارەيەوہە پاك. لەسەر دەمىكدا دكتور فواد بى سەر و شوئىنبوو هيچ ديار نەماو نەزانرا چى بەسەرھاتو بۆ كوئى چوو... ھەردووکیانمان ھىنايەوہ بۆ زىندان. بەلام من لە پىگا بە ھەر ھەرم ووت تازە ناوت زرا، برۆ بۆ لايەك خوت بزرگە. لەوہەلامداووتى نەخىر ھەر دەبىت ئىسپاتى بکەم كەمن بىئەدەب نيم بەلام بى ئەدەبىيەت كرد بوومبە پىشمەرگەلای ئەمانە... ئەم ھىنە لەدلى ھەر ھەرم دەرئەوہ، ھەركاتىك منى بدیبایا شەرم دەيگرت و زوو لای منى جى دەھىشت. لە دواپا خۆى دايەوہ دەست پزىم. سابىرى كۆكەيى لاپەرە ۱۰ تا ۱۱. لىرەدا ئەگەر ئەم تراجىديايە لە مېشى خۆمان دا وەكو فلىمىكى سىنەمايى سەير بکەن دەبى ئاوا بىيىنين؛ دووپىشمەرگەى قارەمانى لە خۆبووردو بە قوئى بەستراوہو، لىدراو ئىھانەكراو بەشۆكاو شپرزە، لە ناوچەى دۆلى جافايەتى تاكو ناوژەنگى بنارى قەندىل و لەوئوہ بۆ قوئە ھەرمى دوبارە بۆ ناوژەنگ دەبرىن كە نزيكەى سى پۆز پىگايە. لەو ماوہىدا لە پىگا دىھات و نە بارەگاكان دا ڕووبەروى سەدان و ھەزاران پىشمەرگەى يەكئىتى و لايەنەكانى ترو خەلكى سىفلىدەبنەوہ. بەئامادەيى خۆيان پرسیار لە پاسەوانەكەنيان دەكرىت ئايا لەسەر چى گىراون؟ يان بە لايەنى كەسەو ھەريەكە پرسیار لە خۆى دەكات، ھەريەكە زانيان تاوانەكەيان چيە دەكەونە تف لىكرەن و جنىو پىدانيان يان تەنھا بە بىدەنگى بەچاويكى نزم و سوکەوہ تىيان دەپروان. بىگومانم تىپروانىنى ھەرتاگە كەسيك بۆ ھەر ھەرمەزاري بە ناوچەوانى دا ھىناوہتە خواروہو جوړە مردنيك بووہ بۆ. بەتايەتى ئەوانەى كە دەيانناسين. لە كۆمەلگەمان دا كە لە {خوا بەزياد بىت} لە ھەشتاكان دا ھەزمەرھا جاشمان ھەبوو. ئىستاش ھەندىكيانلە ئاستى وەزىر يان لە پەرلەماندان. بە داخوہ بەلای كەم كەسەو ھەرمەزاريەكى گەورەيە. بەلام تاوانبار كردن بەكارىكى ئاوا تا مردن دەبىت بە پەلەى ڕەش بۆ ئەو كەسەو كەس و كارى تەننەت مندال و نەوہكانى. كاتىك دەيان بەنە خەستەخانەى شۆرش لە ڕاپەروى خەستەخانەكەدا بەسەرى شۆرشەوہ چاومەروانى دەكەن كە دكتور يەك بە دواى يەكدا پيش خۆيان بدات و بيان باتە ژوورەوہ. لە بەردەمى دكتور ھاوکارەكانى و پاسەوانەكان دا شەپرواليان لە پى دادەكەن و لەسەر ئەزىنۆ لە كۆمىيان وورد دەبنەوہ و دەپشكنن كە ئايا شوئەواري كارى خراپەى پىوہ ديارە يان نا!. بەراستى ھەر ھەرم كەسيكى ئارام و بەتەحەمول بوو، كە ئەوہش ئەنجامى بىرو باومەرى بەرزى بوو

به شۆرش و خەبات. دەنا ھەرکەسیکی تر بوايه سەرباری دڵسۆزی و قارەمانیتییەکی ئەو
 سوکایەتییە بەسەردا بەینرایە پەلاماری چەکیکی دەداو تەرپ ووشکی بەیەکەو دەسوێند.
 داواکەى عمر کە ئەگەر پاك دەرچوو پێویستە ھەندئ لە بەرپرسیارانیش بۆ کارى خراب
 فاحس بکړن، وەکو با بەلای گوێدا تێبەری. سوکایەتى کردن تەنها بەلای پێشمەرگەى
 ھەژاردا بڕابوو ئەک بەر پرسیار. نازانم ئەو کاتە قارەمانى دادوهرى، نەوشیروان مستەفا
 بۆچی نەیتوانى کارێک بۆ بەجێ گەیاندى داواکەى عمر بکات؟. سابیر کۆکەیی بەشیکی
 بەسەر ھاتەکانى عمرى باس کردوو وەکو من لە نزیکەو ناگادارى تەواوى ڕووداوەکانى
 دواى ئەو شکاندنەى نیه، بۆیە ڕەنگە کەوتبێتە ئەو باوەڕەوێ کە ئەم ڕووداوە ھۆکارى
 گەڕانەوێ عمر بوبێت بۆ ناو ڕژیم. نەخیر عمر عەرەب سەربارى ئەو سوکایەتییە قورسە
 ناپەوایە ھیشتا سەنگەرى خەبات و تێکۆشانى چۆل نەکردو وەك جاران دەستى کوشندەى لە
 بیاوێکانى ڕژیم دەوێشانى ھیچ گۆڕانکارییەکی بەسەردا نەھاتبوو. بە پێچەوانەو گۆڕان
 کارى بەسەر ئەوانەدا ھاتبوو کە وایان دەزانى ئەم سوکایەتى پێکردنە ئامانجى خۆى
 بێکەوێ عمر وایەدەکات ڕێگای خیانت بگرێتە بەر. بۆیە ھەمیشە بە چاوى گومانەو
 تێیان دەڕوانى و ھەزەریان لێ دەکرد. بە تاپبەتى نەوشیروان مستەفا زیاتر لە جاران قینە
 بەرایەتى دەکردو بە نزم سەیری دەکرد بەرادەیک کە جارێک راستەوخۆ بە نەوشیروانى
 ووت: کاک نەوشیروان دەزانم تۆ شتیکت بەرامبەرم من ھەیه بەلام نازانم بۆچی و
 ھەلەکانى من چین؟ نەوشیروان مستەفا کە گوايه بەرەو ڕووە کەسیکی راستگۆیە بە
 کورتەیکى لوت بەرزەنەو وەلامى دایەو: شتى وا نییه، ھیچ ڕەقێکم لێت نییه، ئەگەر ڕقم
 لێت بێت ناھێلم لە کوردستان دابنیشێت. وەك ئەوێ کوردستانى بە تاپۆى ڕەشى عسمانى
 لە حاجى ئەمینی ڕەحمەتى باپیریەو بۆى مابیتەو. ئەوێ دەبیننچۆن بێگانە لەو جۆرە
 ڕەفتارو ھەرمەیانەى تۆمار کردوو دەلێت: نەمبیسەتوو کابرایەك ھەیه ناوى مەلا
 بەختیارە ئیستاش ئەگەر ئەمینیئەو زۆر باشە، ئەشپۆى خوا حافیزت بێت. لاپەرەى ١٩٩
 کەشکۆلەکە. دوو نمونەى تریشم لایە کە بیری نەوشیروان بێخەو. مامۆستا نەبەزو کاک
 کامەران ئەم دووانەش دوو کادیری چالاکى کۆمەلە بوون. کاتى کە ھەندئ لە
 بۆچونەکانیان لەگەڵ جەنابیان یەك ناگرێتەو، بانگیان دەکات و پێیان دەلێت: {کاکە ئێو
 بەکەلکى ئێرە ئێرە نایەن، خوا حافیزتان بێت بۆن بۆ خارێج.} مامۆستا نەبەزو کاک
 کامەران لە سالى ١٩٨٤و بەو شیوەیە ئاوارە کران و ئیستا گەر بەھەلەدا نەچوویم لە بۆن

دهژين. راسته كوردستان مولكى جه نابتان بوو! ئيمهش كريچى جه نابتان بووين! به لام به خوينى خومان كريكه مان كريكه مان دهخته سهر حساب كهت. تاكو چيا و نما له لهندهن و نه مهريكا بى ناز نه بن و باش پهروه رده بن. بو نه وهى نه ولاده كانيشمان له دوا پوژدا له خزمه تى نه ولاده كانتان دا بن! عمر سهر بارى نه وهى به و په رى دلره قى و درندنه وه. پهفتارى ناشرينى به رامبه ر كرا بوو به لام هيشتا هه ولى دما بير له تو له كردنه وه نه كاته وه. په كيك له پيشمه رگه كانى كه رته كهى عمر كه به على سورو مامه لى ناسرابوو، ئيستا له نه لمانيا ده ژى، عه لى سور پيشمه رگه يه كى ئازاو چاونه ترسى كه رته كه بوو. له چاوپيكه و تنيك دا باسى نه وهى بو كردم كه له گه ل عمر دا ده بىت، پيكه وت پيشمه رگه يه كى پيشان دما كه له و كاته دا كه بوختانه كهى بو هه لبه ستر بوو زورى لي دا بوو وه سو كايه تيبه كى له راده به دهرى پيكر دبوو. عه لى سوريش كه مندالكارو سهر كهش ده بىت، ده لىت: ئيستا كا تيكى له باره با ئيمهش كه مى به و بكه ين. عمر به و نار په زاييه وه پي ده لىت: گهر چى تا مردن نه و سو كايه تيبه و لي دانم له ياد ناچي ته وه، به لام نه و يش پيشمه رگه يه كه وهك تو هه ر چييه كى پي بليين و چو نى پهروه رده بكه ن ناوا پهفتار دهكات، گونا حبار و خراپه كار بهر پر سه كانن نهك نه و.

عمر عه ره ب له وانه نه بوو كه بتوانيت خيزانه كهى به نازادانه له ناو شاردا بميننه وه، به تايبه تى پاش نه وهى چاو قايمانه چه ند كه سيكى سهر به ر ژيمى كوشت وده سه لات و نفوزيكى زوريان هه بوو. ته نانه ت هه لگري مه داليان نازايه تى سه دام حسين بوون. نه مه و چه ند چالاكيه كى ترى عمر دوژمنايه تى شه خسيش خسته سهر بارى خو و خيزانه كهى. بو يه پاش ماوه يه كى زور له خوشاردنه وه و دالدهى خرم و كهس و كار ناچار بوون بگويزنه وه بو ناوچه نازاد كراوه كان و له ميرگه پان داينان و خيمه يه كى بو هه لدان. نه مهش كي شهى به خيوكردنيانى بو عمر خولقاند. ئيمه خومان به سهر مالى جوتيارانه وه ده ژياين. به لام ده بوايه عمر خيزانه كهشى به خيو بكات كه به هو و دوژمنايه تى نه مه وه شاريان به جى هيشتبوو. تكاو پارانه وهى عمر بو يارمه تى زياترو به خيو كردنى خيزانه كهى ته نها ناسنى سارد كوتين بوو. كهس خو و به خاوه نيان نه ده زانى. به لام خيزانى زور له بهر پر سه كان به تيرو ته سه لى له ناوچه نازاد كراوه كان و وولاتانى ده ورو به ردا له نه وروپا بيكي شه ده ژيان. ههروهك چو ن كاك نه وشيروان له كتپبه كهيدا زور به ناسانى باسى دهكات كه پاش نه وهى خيزانه كهى تووشى كي شه بووه، ده لىت: {چياو دايكم نارد بو نه وروپا}.

جاریکی تریش ههروئاوا به سادیمی دهلیت: نئاو دایکیم پهوانه‌ی به‌ریتانیا کرد. هیڼده به ئاسان و سادیمی باسی سه‌فه‌ری ئه‌وروپا ده‌کات، وه‌ک ئه‌وه‌ی له سه‌رگه‌لووه‌وه‌بو به‌رگه‌لوو په‌وانه‌ی کردب. خو عمریش له تۆ که‌متری به‌ر نه‌که‌وتبوو! تراکتۆریکی بۆ دایکی و باوکی و خوشک و براکانی گرت و له خیمه‌که‌ی می‌رگه‌پان پرزگاری کردین و بـی سه‌ریه‌شه‌ی معامه‌له‌ی پاسپۆرتی دبلۆماسی و به‌پـی ی فیزه‌و به‌ بـی ئه‌زیتی دابه‌زین و سه‌رکه‌وته‌وه‌ی ترانزیت، راسته‌وخۆ گوێزانیه‌وه‌ بۆ گوندی گاپیلۆن! له‌گه‌ڵ ریزو حورمه‌تی که‌وره‌م بۆ خه‌لکی گوندی گاپیلۆن و ته‌واوی گونده‌ به‌شه‌ره‌فه‌کانی کوردستان که‌ پشتیوانی که‌وره‌ی شوپش و خه‌بات بوون. به‌لام په‌نگه‌ یه‌کیک گونده‌کانی کوردستانی نه‌دیبه‌ت و له نه‌وشیروان مسته‌فا به‌رسیت جیاوازی فیناوه‌ له‌نده‌ن و گاپیلۆن چیه‌؟ دوور نیه‌ به‌لیت جاخۆ گاپیلۆنیش خراپ نه‌بوو! شوقه‌ی مو‌دی‌رن و خانووی فیلا‌یی به‌ دلی خو‌یانی تیا بوو! سه‌نته‌ره‌که‌شی که‌ر چی بجوک و خنجیلانه‌ بوو به‌لام تۆزیک له‌وه‌ی فینا ده‌چوو! ته‌نها نوقسانیه‌کی گاپیلۆن ئه‌وه‌ بوو که‌ هۆلی گونجاوی تیا نه‌بوو بۆ فینهر دانس(سه‌مای فینایی)وه‌کو له‌نده‌نیش دیسکۆی لامباردا و چه‌ چه‌ چه‌ی زۆر نه‌بوو! به‌زم نه‌به‌یت ئۆپه‌راکه‌شی تۆن بوو بوو!.

باری گۆزه‌رانی خیزانه‌که‌ی عمر که‌یشتبووه‌ راده‌یه‌ک که‌ ناچار بوون جار به‌ جار ئه‌و چه‌کانه‌ی له‌ چالاکییه‌کاندا ده‌مانگرت یه‌کیکمان ده‌شارده‌وه‌ و ده‌مان دا به‌ عمر تا‌کو بی‌فرۆشیت و نانی دایک و باوک و خوشک و براکانی پـی دایین بکات. ئه‌م کاره‌شمان به‌ترس و له‌رزو هه‌ست کردن به‌گوناه‌ تاوانیکی که‌وره‌وه‌ نه‌نجام ده‌دا ده‌مانزانی که‌ر ئاشکرا به‌یت چ سوکایه‌تییه‌که‌مان به‌سه‌ردا ده‌هینن و چ سزایه‌کی توند تیز ده‌درین. ئه‌م چه‌ک فرۆشته‌ش هه‌میشه‌ به‌رده‌وام نه‌ده‌کرا به‌لکو ته‌نها له‌و کات و فرسه‌تانه‌دا بۆمان ده‌کرا که‌ ته‌نها ئه‌م چه‌ند پێشمه‌رگه‌یه‌ بوینايه‌ که‌ باوه‌ری ته‌واومان به‌یه‌که‌تری هه‌بووه‌ وه‌ بوبوینه‌ هاو‌پـی ی گیانی به‌گیانی یه‌که‌تری. ئه‌م باره‌ وای له‌ عمر کرد بوو که‌ بیر له‌ هه‌موو شتیکی باش و خراپ ده‌کرده‌وه‌ بۆ بژیوی خیزانه‌که‌ی. پـو‌زیک عمر بانگی کردمه‌ لاوه‌ و ووتی: ئه‌رده‌لان ئیمه‌ زۆرمان بۆ ئه‌مانه‌ کرد به‌لام ئه‌وه‌ی قیمه‌تی بۆ دانه‌نین ئیمه‌ن. نیازم وایه‌ شتیک بکه‌ین که‌ ده‌سکه‌وتیکی بۆ خو‌مان تیا به‌یت، تۆ ده‌لیت چی؟ {که‌ر چی باسی شته‌که‌ی بۆ نه‌کردبووم چیه‌، پـیم ووت عمر جیمان له‌ده‌ست به‌یت بۆت ده‌که‌ین به‌لام بیر له‌ شتی خراپ مه‌که‌ره‌وه‌. با ئه‌و ناوو ئابرووه‌ی چه‌ن‌دین سا‌له‌ بۆ خو‌مان دروست کردووه‌ له‌ ده‌ستی

نەدەين. ۱. عمر لەو دەچو برپاری خۆی داییت. خۆی و سەردار کە براهەکی مندالکاری بوو، تازە چەکی ھەلگرتبوو لەگەڵ نەوزادی عەبەبی تەقێ دا چوبونە سەر دکتۆر باقر ناویک، کاتێک کە دکتۆر باقر پارە نەدابوونی و ترساندبووانو ئەزیتیان دابوو. کاتی کەئەم کارە ئاشکرا بوو ھەرسێکیان دەگیرێن و لەبەرگەڵ دەخرێنە زیندانەو. منیش سەرباری ئەوێ کە کارەکیانم بەلاو خراپ بوو بەلام بەبێدەقییم لێیان نەپرسەووە سەردانیان نەکەم. کاتێک چووم بۆ لایان عمر زۆر پەشیمان بوو لەو کارە کردبووی، بەلام زۆر بێزار بوو لەوێ کە لەگەڵ مامۆستا پشکویدا (کە بەتاوانی ئالای شۆرش زیندان بوو) لەگەڵ چەند جاشیک دا دایان نابوون. باسی ئەوێ دیکرد کە جاشەکان لە مان زیاترن و زۆر جار شەپری پێ دەفرۆشن و ئیھانەیی دەکەن. چونکە زۆر لەو جاشانە خۆی پفاندونی. پاش ئەوێ بەرپۆبەری زیندان ھەستی بەو مزەگە کردبوو عمر و براگەیی و نەوزاد لە زیندان دەردەھێنێت و لە خیمەییەکی دا دەست بەسەر لە چاودەری ھاتنەوێ نەوشیروان مستەفا دایدەنێن. چاودەروانی ئەو دەکرا کە نەوشیروان برپار بدات چ سزایەکیان بدرێت. کاتی نەوشیروان مستەفا گەراپۆو و زانیبوی کە ھێشتا لە زیندان دان فەرمووبوی: {تا ئێستا پیاوی نەبوو پەیمان بکات؟}. ھەندێ پێشمەرگە ھەوایی پێگەیاندا بوون کە نەوشیروان نیازی وایە پەیمان بکات. ئەوانیش شەوێک لەگەڵ غەریب کونجرینی دا کە ئەویش جیگری فەرماندەیی تیپ بوو، لەو سەردەمەدا دەست بەسەر بوو. فرسەت دەھێنن و پادەکەن و خۆیان تەسلیم بە رژێم دەکەنەو. لێرەدا کەس نییە نەکوێ لە ھەڵەو تاوانی عمر بکات بەلام ئەوێ جارێ بەلامەو مەسەلەییەکی ئاسایی بوو کە کەسێک تاوانێکی کرد لە ژێر ھەل و مەرجێکدا بوبێت پێویستە سزای قورسی بدرێت و سەرکردەییەکی مافی ھەبە حکوم بەسەر ژیان و مردنی کەسێکدا بدات ئێستا بە جۆریکی تەواو پێچەوانەو ئالۆز ترمەو تێی دەروانم. لەو سەر زەمینەدا کە زادی باوک و باپیر و دەیان پشتمە نە پێش راپەرین و نەدوای راپەرین بواری ئەوێ بۆ نەپەرخسا بوو تۆزێک پەرخنە گرانی لە پووداوەکان بپروانم و کۆمەلە پرسیارێک ئاراستەیی خۆم و دەورووبەرم بکەم و بەو ئەلامێکی قانع کەر بکەم. کەسێکی وەک من کە نەزانکۆم خوێندوووە نە بواری خۆ پۆشنێر کردنم بۆ پەرخساو تەنھا پێشمەرگەری و پێشمەرگایەتی بوو. بۆیە ئەگەر بێ یاسایی یان یاسایی جەنگەلم بەلاو ئاسایی بوو بێت ھەر ئەوێ دیبێت و ھەر بەو ئاشنا بوبم شتیکی غەریب نییە. بەلام کەسێکی وەک نەوشیروان مستەفا کە دەورووبەرەکی پێو پاگەندەیی عەبەقەری (بیلە

تەشبیە) ەدالەتى ئىمام عمرو فەقىر دۆستى ئىمام ەلى بۇ دەكەن، بە چ مافى لە سەر
 بىنەماي كام دادگايە بە چ وىژدانىكەو بەمۆرەو فىزو بەسەر پىيەو بەلاي زىندانەكەدا
 تىدەپەرپىت و دەئىت: {تا ئىستاپياو پىنەبوو ەمىيان بىكات؟}. ئەگەر مەرۇف لاى تۆيەك دژ
 بەعەشاير و خىلەكى و بىنەماو لە ەمان كاتدا رىفۆرم خوازو خواستىارى حكومى ياسا
 ەيندە بىنرخ بىت واى بەحالى ئەو مىللەتە بە دەست نەزانەكانەو. چىو كى شەرعىەتى
 داوا بە تۆكە رۆلى موخەقىق و حاكم و محامى و مدعى عام بىبىنىت؟ بىروانامەكەت ئەو
 شەرىعەتەى داويتى؟ ئەو بىروانامەيەى كەلەبەر سەرقالى شەرە جنىوەكانى ناو گۆفارە
 رەوزەردەكەى رىزگاريت بە چەندىن قۇناغ بە دەست ەينا؟ يان ئەو ماجستەرە وەھمىيەى
 نەمسات؟ ئەو ماجستەرەى بىروا ناكەم جگە لە بەھەلەدا بىردىنكى گۆفارى جىهان شتىكى تر
 بىت. زۆر خۇشحال دەبووم كە گۆفارى جىهان و بەرپىزو نىياز محمەد، بە دواچونى زىاتىر
 بىكەن و ناونىشانى زانكۆ و سالى ماجستەرەكەت يان بىلاوبىكرىدەتەو. (سەپىرى گۆفارى جىهان
 ژمارە ۲۰۱). نەمسا چەند سەعاتىكم لىو دەورە بە دىنىيايەو دەچووم بۇ ئەوەى
 نىسخەيەكى لى كۆپى بىكەم. خۇ ئەمەش خۇت ووتەنى پىشمەرگە نىيە كۆن بووبىت و
 باوى نەمابىت و بىرىتە لاو. بە دىنىيايەو لە ئەرشىفى زانكۆدا ماومتەو. ئەگەر واش
 نىيە بۇ چىخۇت بىدەنگ كىردوو و گۆفارى جىهان بە درۆ ناخەيتەو. يان تۇش
 بىدەنگىيەكەى ئايە توولا خومەينىت ەلئىزاردوو، كاتىك كە موغجىنە كۆپرەكانى لىي
 دەپرسن ئايا ئەو ئىمامى مەھدىيە؟! ەيچ وەلامىك ناداتەو. ئاخىر رەفغەتى مەلا ئەم
 كابرايە ەيشتا ماجستەرەكەى ساغ نەكراوتمەو، ئىتر باسى دىكتۇراى جى دەكەيت؟! ەەر
 خوا بىكات بابەتى دىكتۇراكەى لەسەر مافى مەرۇف و ياساكانى مافى مەرۇف نەبووبىت! ئەگەر
 شتى والاسامح الله رەویدا بىت، دوور نىيە ئومەتى موتەحىدە لە داخا ەەرچى بانگەواى
 مافى مەرۇفە بىخەنە سندوق و قاسەى كىلۆن دراووە و بالجماع رپىزى قەرار دژى شۆپشى
 فەرمىسى دەرىكەن. رەنگە كەسانىك دىندەيىەكەت و دلە حاقدەكەت نەناسى ئەوەت لى
 قبول بىكات كە بلىى نىيازى ئىعدام كىردى عىرم نەبوو. ئەگەر نىيازى ئىعدامى عىر
 ھاوكارمەكانىشت نەبەبىت، ئەم ووتانەى تۆو ئەو ترساندەنى تۆكە خۇى لە خۇى دا
 سوكايتەى كىردنە بە ژيان و مىردنى مەرۇفەو ھۆكارى ئەو بوون كە عمرو ھاوكارەكانى
 توشى خىانەت و خراپە كارى بىكات. بەللى جەنابت لەو بوارە سادىستىانەدا مامۇستا بوويت.
 سەپىر ئەوەيە دىندەكارىەكانىشت بۇ گالئەو گەپ نوسىوتمەو. ئەم جارە قەلەم دەدەمەو

دەست خۆت و بەشیک لەو کەشکۆلەت کە ناوت لێناوە (پەنجەکان یەكتری دەشکێن) بنوسەرەو. لە لاپەرە ۳۰۴ دا کەباسی شەهاب ناویکی پێشمەرگە دەکەیت و پاش ئەوەی بە تیلایەکەو پۆلی موحەققیقی زیرەك و کارامەت دیوو زانیوتە بلاوکەرەو نەخۆشی پێستی پێشمەرگەکان کێیە. عەبای حاکمی دەدەیت بە شانتا و دەلیت: {بپرێم دا لە پێشمەرگایەتی دەری بکەم، بەلام پێش ئەو نیووە گیانی بکەم... بانگم کردو زۆر لۆمەم کرد ووتەم لەبەر ئەوەی تۆ ئەم تەوانەت کردوو، لەوانەیە خەلکی تریش تۆش بکەیت. بپرێممان داووە بتسوتینین! بە تورەییەو بە پێشمەرگەکانم ووت: ببەن بیسوتینن!}. گواپە بۆ ئەوەی جاریکی تر تەوانی ئاوا دووبارە نەکاتەو لە هەمان لاپەرەدا نەوشیروان دەلیت: کابرا تا ماومێک وا یدەزانی بەراستی ئەیسوتینن. ئەبێ نەوشیروان و جەلادەکانی چەندە قاقای پیکەنینیان لێدابی و ترسی مەرگی ئەو پێشمەرگە بەستەزمانە دلە پەشەکەتی خۆشحال کرد بێت؟ بەلێ کاکای سەرکردە نەگەر بلیت ئەوەی عمریش هەراوا بۆ رابواردن و قاقای پیکەنینە سادستیەکانت بویت بە داخەو ئەنجامەکی هێندە گاتە بازارێ نەکەوتەو، بەلکو بوو هۆی خیانیەتی چوار پێشمەرگە قارەمان و سوور کردنی دەستی ئەوانیش بوو بە خۆینی شەهید ئازادی سەر تیپ و چەندین تەوانی تر. ئەگەر دووبارە ووتەکانی نەوشیروان بخوینین ئەو تێبینی چەند راستییەک دەکێت: بپرێم دا لە پێشمەرگایەتی دەری بکەم، بەلام پێش ئەو نیووە گیانی بکەم... بانگم کردو زۆر لۆمەم کرد ووتەم: لەبەر ئەوەی تۆ ئەم تەوانەت کردوو، لەوانەیە خەلکی تریش تۆش بیکەیت. بپرێممان داووە بتسوتینین! تێبینی بکەن دەلیت: دەری بکەم، نیووە گیانی بکەم (مەبەست لەوێە بیتیوتەم)، بانگم کرد، لۆمەم کرد، ووتەم: تاكو ئێرە فۆرمە پێزمانیەکان تاکن (مفرد). پاشان دەلیت: بپرێممان داووە بتسوتینین! ئەمە دوو فۆرمە بە کۆیە (جمع). ئەمەش نیشانە ئەوێە تا ئەوکاتە تەوان لە ئازاردا نییەن جووتەتی هەیه بلیت من تەنها ئەو کردارانەم کردو بەر پرێم لێ ی. دوا ئەو دەنگێک لە ناخەو بەنەوشیروان دەلیت: لێرەو ئێتر خەریکی بەئەنجام گەیانندی تەوانیت! یان هیزی لاوازی و بێدەسەلاتی شەهاب وەکو مندالیک و لەنەوشیروان دەکات بسلەمیتەو. ئێتر بۆ ئەوەی تەوانەکانی و پەفتارە دزیوکانی بەرامبەر محاسەبەیی خۆی لە خۆی سوک بکات دیت دابەشی دەکات بەسەر دەستەو کۆدا و فۆرمی کۆ بەکار دەهێنێت! لە نووسینەکانی دا چەندین نمونە لەو جۆرە بەر چاوە دەکەون. کاتی ئەم ترساندنە نەرەواپەیی تۆم خویندەو ئەزێەتی زۆرم

نەكىشا بۇ تېگەشتىن لىي، پاش تەلەفۇن و موعىد بە پىياسە چووم بۇ لاي دىكتورە
 ئەلمانىيەكەى خۇم كە سالانىكى دوورو دىرژە دەپناسم كەسىك بوو كە ھەر زوو زانى
 نەخۇشى پىستى دە سالەى من نۇرگانى نىيەو حالەى قەلەمى سالانى پىشمەرگايەتى و
 خۇشاردەنەو دەلە راوكى و ناسەقامگىرىم بوو. لەھەمان كاتدا شكور بۇ خوا سارى نەبوو
 تاكو ھەرپەشەى بە زىندووى سوتاندىم لى بكەى وەكو كەنىسەكانى قرونى وىگا. بەتايىبەتى
 باسى ئەو لەش خۇرانەى لەمەر كەشكۆلەكەى تۆم بۇ كرد كە زۆر بىزار كەرەو
 چارەسەرەكەى بەخۇ پاك راگرتنى بەردەوام جل و بەرگى پاك و پىخەفى بەردەوام و
 ودىرمانىكى نە ناسراو دەبىت بە كورتى تەواوى ئەو سىفاتانەى تۆ نوسىوتە بۆم باسكرد.
 وەك ئەووى باسى حالەتىكى زۆر ئاسايى و سادەم بۇ دەست بە جى پىي راگەياندىم كە ئەو
 لە ئەنجامى(پارازىت)يەكەو يە، كە نازانم بە كوردى جى پىدەوترىت، ھىندە دەزانم
 گيانلەبەرگە لە مىكرۇب گەورەترە بەلام بە چاو نابىنرىت. بۆيە من ناوى
 دەنىم(جانەوەر). منىش بەدوادا چوونى زياترم دەربارەى ئەو جانەوەرەو سىفاتەكانى دا
 كرد. ھەرەكە ئەووى گۇفارى جىھان بەدوا چوونى جەنابتان و سىفاتەكانتانى كردوو.پاشان
 بۆم دەرەكەوتئەو جانەوەرە لە جەنابتان زۆر بىگوناخ ترە، ئەم بەد بەختە لە ئازەلدا دەزى
 و بە ئەلمانى ناوى(كرىتس مىلبىن)ە كاتى ئەم جانەوەرە بۇ بەد بەختى شەھابى
 پىشمەرگە پىي لى وون دەبىت يان بەيدفە(مەبەستم يىدەو زەرورەكەى دىپالىكتى ماركس
 نىيە) دەجىتە سەر پىستى مروۇف و دەبىتە ھوى خورانيكى لە رادەبەدەر. بە تەبىعەتى
 خوشى زۆر زوو زىاد دەكات لەبەر ئەووى نىرەو مىيەنىيە يان لە خوى دايە. بۇ نەگبەتى
 شەھابى بەستەزمانىش جانەوەرگى زۆر بزىو. بۆيە چارەسەرەكەى جگە لەخۇ پاك
 راگرتن وەك ئەووى كە جەنابتان باسى دەكەن بۇ ماعلومات(لەبەر ئەووى عىزەتى مەلا
 دەلىت جەنابتان زۆر موتابىعن)دەرمانەكەى كرېمىكە ناوى(ئىسكسوراكس)ەو لە
 موادى(كۆتامىتانوم) دروست كراو. ئەو كەسەى كە دىتە گيانىيەو چەند رۇژىكى دەوئىت
 كە ھەست بە خواردن بكات و راستەوخۇ ھەست ناكات بەووى لە گيانى دايە. تا ئەو كاتەى
 كە ھەستى پىي دەكات بۇ چەندىن كەسى نىزىكى خوى گويىزاوئەتەو. ھەندى جار نىشانەكانى
 كە خوران و سوربوونەوئەى ئەتجامى بە نىنۆك و توند خواراندىن، لە كەسى دوووم سى
 يەمەو سەر ھەلدەدات پىش ئەووى نىشانەكانى لە كەسى يەكەم و سەرچاو ئەسلىيەكەو
 دەرەكەوئىت. بۆيە بەدلىيەيەو پىيان دەلىم نەك بە(تەھاو محام)يىكى(تشرىعى و حاكم و

مونەفېزىو محامى و محقيق) يېڭى عەبەقەرى وەكۆ جەنابتان تەنەنەت بەتەواوى (ئىف بى ئا و
 كاژى بى و موسانداندۆزىتەوەكەكى سەۋچاۋەى يەكەم بوۋە. زۆرم تاكىد لەوۋە كەردەوۋە
 كابراى ئەلمانى ھەر سەرى رادەوۋەشاند كە بەكوردىيەكەى ماناى ئەوۋە مەحالە لە
 دەستەيەك دا بتوانى بزانىت سەرجاۋەو كەسى يەكەم كى بوۋە. يا سېع ینایع و البخت
 الظایع! تەنەنە شتېك كە بەتۆ دەكرىت تەنەنە گالتە جارى بە ژيان و مردنى خەلگى ژېر
 دەسەلاتت بوۋە. كاكە نەوۋە شتېكى زۆر غەرىب نىە كە تۆ ئاۋا گالتە جارى بە ژيانت بېكەیت
 چونكە مەرگت لە نىزىكەوۋە نەدیوۋە! ھەمىشە قايم كار خۇپارىز لە ھەر شوینىكىدا ھىزى
 پېشمەرگەو سەركردایەتى نىشتەجى بوبىت ھەمىشە خیمە يان خانوۋەكەى تۆ لە قلىم
 ترىنو بەرزترىن شویندا دادەمەزرىندرا. تەحەدات دەكەم ناۋى مەفرەزىيەك يان شەپكەم
 بۆ بەيئە كە تۆ پېشەرەوى بوۋىت لە خەتەكانى دوۋاۋە نەبوۋىت بۆيە ئەو ترسى مەرگە
 تەنەنە پېشمەرگە دەيناسى كە سەربارى تەجروبیەو سەربارى شانازى بۆ خۆكردن دوۋبارەو
 دوۋبارە لەھەر شەپو لە بەردىيەكدا وەك بارېكى قورس سەر سىنگى دەگرت وادەزانى ھاۋارو
 قىزان و ھوتاف و شەپە جىنۋى ناۋ شەپە دەستەو يەخەكان لە خۆشىدا بوۋن؟ يان بۆ
 ترساندىنى دوۋزمنان؟ نەخېر تەنەنە بۆ رەواندەنەۋەى ترسى مەرگ بوۋ لە خۆمان بەلام
 ترسى مەرگ سەربارى وەسەف نەكراۋ و سىجراۋىيەكەى نەى دەتوانى وويستى ھىۋاى
 سەركەۋتنى ئىمەى پېشمەرگە بېەزىنىت بۆيە دۋاى ھەر نەبەردىيەك تامەزىۋى
 نەبەردىيەكى ترى ترسانك دەبوۋنەۋە بەلام تۆ كە ئاۋا بى باكانە كەسە لاۋازەكانى ژېر
 دەسەلاتت بۆ گالتەجارى دەخستە مەرگەۋە بەلگەى زىندوۋە كە ھىچ كاتىك خۆى
 نەخستۆتە ھەلوۋ مەرچىكەۋە كە بەترسى مەرگ ئاشنا بېيت تاكو وانەى ئەۋەدا بدات كە
 جارىكى تر نەيكەيتە مەزەو رابوۋاردن. بېۋرە!بېۋرە!! لە يادم نەبوۋ كە برادەران نەيان
 دەھىشت بېچىتە شەپەرەۋە، دەننا جىقارە لە چاۋ تا مىشكى ناۋ تەلەيە! برادەران ناھەقيان
 نەبوۋ ئەگەر خوا نەخۋاستە وەك خۆت دەئىيىت شتېكت بەسەر بەھاتايا كۆمەلە بى
 سەپەرشت و پەرەتەۋازە دەبوۋون! تۆش خۆت وەتەنى گۆپت نەدەدایە ئەبى يان نابىت
 ئەمە مەسەلەكەيە! ئەمە نەم زانى بوۋ(شىخ زوبېرىش)ت خويندۆتەۋە؟ ئاخىر تۆ
 ماجستەرەكەت كە گۋايە بەئەلمانى نوۋوسىۋوۋە نەكەس ووشەيەكى ئەلمانى لى بىستۋىت و
 نە سەرجاۋەيەكى ئەلمانى لەنوۋوسىنەكان دا بەكار ھىناۋە! انجلىزىيە چۆن وا ھاتە
 بانى؟((لاپەرەى ئەم شىخ زوبېرەو ئەبى و نابىيە لە كەشكۆلەكەدا بۆ نەدۆزىيەۋە! قور

بەسەر ئەۋەدى لەو كەتئەدا شتەكى لى وون بېيت مەگەر حەزرىتى رەسول الله لە پشتى بېت ئەۋەسا ئەى دۆزىتەۋە نەپەرپاۋىز پەرپاۋىزە، نە پروۋادەكان زنجىرمان ھەيە نە تارىخ و جوگرافىا حسابى بۇ كراۋە (لە كۆبۈنەۋەى كۆمىتەى سەركرىيەتى) ھە ئەپەرپتە سەر (كەرەكەى بىر پىرۆت) لەسەر كەرەكەۋە (بۇ ئىران لە دوا قۇناغى ئىنقىلابدا) دواى دانانى چەكى ئىنقىلابىش راستەۋخۇ بۇ (گەنم لە داچەندەۋە تا ھارپىن) ھەر لى ى گەرپم و چاكى نەكەم با خراب نەبېت)) منىكى پېشمەرگەى سادەو نېمچە خوئندەۋارىك ۋەكو ياسا خوئىنىكى ۋەكو تۇ لە ياسا سەر دەر ناكەم.

تەنھا ئەۋە دەزانم كە لە حكوم دان بەسەر پېشمەرگەى ھەزارو بېكەسدا خۆت بە تەنھا ياسا دانەرو جى بەجى كەرو دادومر بوويت بۇ مەھزەلەى زەمانەش ئىستا داۋاى جيا كرنەۋەى ئەۋ دەسەلاتانە دەكەيت لە يەكترى باشە كاكە نەۋە لە چوار سالى پەبەقى كۆلىزى ياسادا تۇ بلى ى گۇقارە پروو زەردەكەى رزگارى و شەرە جنىۋەكانت بۋارى نەدايت يۇدېفەى ئەۋو ۋوشە ئەساسىيە بكەيت لە قانوندا كە بە ئەلمانى پى ى ئەلېن (پروپۇر سيۇنېل) بە كوردىيەكەى ماناى ئەۋەى بەمندانى ھاۋرپىيەكمان زىيەكى لىدان زەكەمان دەھاۋىشتەۋە دەمان ۋوت: (حەق بە حەق) واتە ئەۋەى پىت كىرووم بەقەدەر ئەۋەت پى دەكەمەۋە قسەكەم لى ھەئەگىرپتەۋە بېكەيت بە (ترو تۇر سىۋ نىل) ئەزانم زۇرت حەز لەۋشەى (ترو) يە بەكورتىيەكەى (حەق بە حەق) ماناى ئەۋەى ئەگەر سيارە مخاليف رابگىرپت جەزاكەى ۳۰ ئىرۋىيە ئىھانەى پۇلىس ۲۰۰ ئىرۋىيە شەق ۋەشاندىن و كەلەگايى بە پىي زەبرى شەقامەكان جەزاكەى پارەيە يان چەند مانگىك زىندانى بەچەكەۋە جۈنەسەر خەلكى لە نيوانى ۵ تا ۷ سال زىندانىيە جا ئەگەر حاكىمىك بەرىكەۋەت دەرسى لى تۇ خوئىندىت و بەراستى يان بۇ سۈعبەت حكومى ئەبەدى ئەۋەكەسە بدات (بەداخەۋە بۇ تۇ كە لىرە حكومى ئىعدام نەماۋە) ئەۋا بە تاكىد دوا حكومى دەبىت حەتمەن لە ياساكانى عىراقىش دا ھەر ئاۋا بە جىاۋازى كەم تا زۆرەۋە جەزاكان (حەق بە حەق) دىارى كراۋن بەلام جەنابتان لەسەر بنەماى چ پىۋانەيەك حكومى ئىعدامى عمر عەرەبتان بوو؟ ناخر تۇ قەرەقوشى سەردەمى يان فىرەۋنى پۇست مۇدىرنى؟ من نامەۋىت لە سىياسەت و مەملەنىكەت زىاتر تىبگەم دەمىكە تىگەپشتومە ئەۋەقە ناعەتەى كە سىياسەتى تۇ بۇ چىيە بەكورتى برىتتىيە لە نىۋ بەيتە شىعەرى مەحبوبەكەى بالخى ى دۆلى ى خۇمان كەدەلىت ((ۋەكو سەگ ئەم شەرووشۆرە لە سەر لاک)) بەلام ئەمەۋى لە كەسايەتى ئالۋزى

خۆت تىبگەم و بزانم بەچى روويەكەوھ سەربارى تاوانبارى و نەخۆشىيە دەرونيەكانت دەتەويت ببیت پېشرەوى ئەم گەلە بەسەزمانە؟. تۆ لەپېش ھەموو كەسكەوھ تاوان بارى بە مومارە سەكردنى پېشەى دادوهرى بەبى ھىچ بنەماو شەرىعەتيك و تاوانى كوشتنى ئەسرو پېشمەرگە بەبى وجودى دادگای شەرىعى ياساى. ھەركوشتنىك لە دەرەوھى جەنگ و بەپەكدادان دابیت بەبى دادگایى كردن، تاوانە؟ پاش ئەوھى چەكى خیانەتت كرده شانى عمر عەرب بۆ تۆلەكردنەوھ لە تۆ كە ئەو سوكاپەتییەشت بەسەردا ھىنا، چەندىن جار كەمىنى بۆ دانایت بەلام بەداخەوھ كاك ئازاد كەوتە كەمىنەكەوھ قارەمانىكى خۆراگر بە دەستى قارەمانىكى ترى ناچار كراو بە خیانەت شەھىد كراو تۆى مارتىن لۆتەرى كورد گەشتیتە ئەم پۆزى پېفۆرمیان بەسەردا لێدەدەیت لە كاتێكدە لەو دەشت و شاخە وەك عمر بەشیری سەدامىكى حەجمى بچوك رەفتار دەكرد راستە عمر عەرب وەكو فەرد خۆى بەر پەرسىارە بەرامبەر ھەلەو تاوان و خیانەتەكانى بەلام وەكو پال پۆنەنەر بۆ ئەو تاوانانە تۆ بەر پەرسى يەكەمى ئەخلاقيت و پېويستە لێكۆلینەوھت لەگەلدا بكریت و بە دادگادا بدریت ئەگەر كەمترین عەدالەت لە كوردستاندا مابیت ھەرگىز لە يادم ناچیت كە پاش چەك دانان و دانىشتەم چاوم بە عمر كەوتەوھ زۆر بەداخەوھ بوو بۆ شەھىد كردنى ئازادى سەر تىپ و دەپوت خۆزگە ھەر كرىكارەكەى جاران بوومايەو بەردو چیمەنتۆو دەستى دادەرزاند و بەلام نەبوومايە بە پېشمەرگە ئەم پۆزەم بەخووە نەبىنایە دەستم نەچووايە خوینی پېشمەرگەوھ بەردەوام بە ناسۆرەوھ دەپوت: لە كەسى ناشارمەوھ كە تەنھا ئامانجى خیانەتەكەم تۆلە كردنەوھىە لە نەوشىروان من تەنھا بەتەماى ئەوھ بووم تۆلەى سوكاپەتى پىكردنەكانم سەباب كاری ئەوھى چەكى خیانەتى پى ھەلكرەم و تۆلە لە نەوشىروان بكەمەوھ بەلام بەداخەوھ ئازاد كەوتە كەمىنەكەوھ نەوشىروان مستەفا باش بزانە تەننەت چەتەكارى و راوو روت و پیاو كوژى سەرچەم تاوانەكانى عمر تۆ ھۆكارى بوويت ئەگەر خوا لە رۆى دايكى و باوكیەوھ خالقى جەسەدى عمر ببوویت تۆ رېكخراوو ئىسلاھەكانت خالقى كردارەكانى بوو وەك ھەورێكى ھاتبووھ بەر دەستان بەلام ئیوھ لەبرى نان زەھرتان لى دروست كرد لە بەشى داھاتوودا باسى ناچار كردنى خۆم لەلایەن نەوشىروانەوھ بۆ چەكدادان و گەرانەوھو خۆشاردنەوھ لە رۆژیم و شەھىد كردنى جوامیری سەرتىپ و سى پېشمەرگەى تر دەكەم بەفەرمانى ناپەروايى نەوشىروان مستەفا .

نەوشىروان مستەفا: ئەو پىياۋى بە تەنھا حېزىيىكى سىياسىيە پارتى توۋشى فۇيىيى

نەوشىروان بوۋە

باگراوند

پارتى دېموكراتى كوردستان ھەر لە سەرەتاي دروست بوونىيەۋە، لە سەر دوو جەمسەرى ئايدۆلۆزى رۇيشتوۋە، لە لايەك نەتەۋەيىيە راستەۋەكان و لە لايەكى دىكەۋە، چەپەكان. بە مانايەكى دى، فېكىرى و نەتەۋەيىيە موحافىزىكارو نەتەۋەيىيەكى چەپ خواز، كە سالانى دواترو دوايى سەرگەۋەتنى شۆرشى ماۋى لە چىن بەتەۋەۋەتى شىكلى گرت و لەناو پىزەكانى پارتىدا، ۋەكو جەمسەرىكى بەھىز دەرگەۋەت.

مىژۋوى پارتى دېموكراتى كوردستان لە سەرەتاي دروست بوونىيەۋە، شاھەتى مەملانى ئى توندى نيوان ئەم دوو ھىچزە بوۋە، بەتايبەتى لە نىۋ رىزى سەرگەۋەكانىدا، تا سالى (۱۹۶۴) كە بەتەۋەۋەتى ھەردوۋ سەنگەرگە لە يەكترى جيا بوۋەۋە. سەنگەرى نەتەۋەيىيە تەقلىدپىيەكان بە سەرۋەكايەتى بارزانى، كە پىيان دەۋەتتەت بالى مەلا مستەفا. سەنگەرى نەتەۋەيىيە چەپەكان بەسەرۋەكايەتى ئىبراھىم ئەحمەد، كە بە بالى مەكتەبى سىياسى دەناسرەت. لەم رەۋانگەيەۋە، دەتۋانين بلىين لىكترازانى بالەكانى پارتى، ھەر بەتەنھا بالەكترازان نەبوۋ لەسەر دەسەلات، بەلكو لە جەۋھەردا لىكترازانى فېكىرىش بوۋ.

بۆيە دواتر بالى مەكتەبى سىياسى دەبىتە ھەۋىنى دروستبوۋنى بزوتنەۋەيەكى چەپى نەتەۋەى، كە لەناو نوخەيەكى گەنجى ئەۋ بالەۋە سەر ھەلدەدات، ئەۋىش دروستبوۋنى كۆمەلەۋ - دواترىش دروستبوۋنى يەكەتتى نىشتەمانى كوردستانە.

ھەرچى بالى بارزانىيە، لەم مىژۋەۋە ئاراستەى ئايدۆلۆزى خۆى بە پىچەۋانەى فېكىرى چەپەۋە ئاراستە دەكات و بەتەۋەۋەتى پىشت دەكاتە ئايدۆلۆزىيى چەپ، ھەر ئەمەش ۋادەكات كە بارزانى سەل نەكاتەۋە پەيۋەندى لەگەل ۋەلاتانى ۋەك ئەمەرىكاو ئىسپرائىل بكات. ھەرچى بالە چەپەكەيە، لە ئاستى ناوخۆيدا توۋشى لىكترازانىكى فېكىرى دەبىت، بەتايبەتى لە سالانى ھەشتادا ئەم جياۋازىيە ناۋەكەيە بەتەۋەۋەتى پەرە دەسەنەت، كاتىك گروپى ئالاي شۆرش(كە بە عىراق چىەكانىش ناۋ دەبرىن) دەرەكەۋەن. لە ئاستى

دەرهكېشدا، ئەم بآله دەبئته هاوپەيمانى دووژمنەكانى ئيسرائىل و دەچئته ناو بەرهى يەگگرتووى عەرەبىيەو.

بآلى راست رەوى نەتەوېيى، كە دەشئت بەناسيؤنالزىمى موحافىز كارىش ناوى بنەيىن، رئبەرأيهتئيهكەى بە تەواوئتى دەكەوئته دەست بنەمالئيهك و سەرؤكاىهتئىكردنى حيزب، لە چوارچئوى ئەو بنەمالئيهدا دەهئلرئتهوود سەرؤك بە تەنھا ئاراستەى سياسەتى حيزبەكە دەكات و مەملانىكانى سەرؤكاىهتئىش، ھەر لە نئو ئەندامانى ئەو خانەواىەدەدا دەمئئتەو.

ئئمه ھەول دەدەين لەم راپؤرتە شىكارىيەدا، خويندەنەوئى دياردەو مەملانى نوئيهكانى ناو ئەم دوو جەمسەرەى جولانئەوئى كوردى بكەين، كە لە رئگەى چەند ئاراستەو كارەكتەريكى نوئەو، گوزارشت لە خؤيان دەكەن.

نەوشىروان، ئەو پياوئى بە تەنھا حيزبئىكى سياسىيە

گەورەترين ھەلئە ئەوئەيە كە پئمان وابئت مەملانىكانى ئئستأى ناو يەكئتى نئشتيمانى كوردستان، لەسەر ھەمان ئاراستەى مەملانىكانى رابردوو دەروات، راستە يەكئتى لە سەرھتأى دروست بوونىيەو لە سئ بآلى سەرەكى پئكەتاتوود بەدرئزأى مئزووى خؤيشى مەملانى ئى نئوان ئەم سئ جەمسەرە بەرامبەر بەيەك و تەنانت ھەر جەمسەرە لەناو خؤشيدا ھەبوود. بەلام لە ئەمرودا گەمەكانى ناو يەكئتى بەو شئوازە دابەش نابن و ناخوئندرنەوئەوئەوانەى وا بئير دەكەنەو ئەو بآلەى نارأزيە لەناو يەكئتىدا، برئتى يە لە خەتى كؤمەلەو بەھؤى دروست بوونى ئەم بآلەو، ئەگەرى ھاتنەدەرەوود خؤ رئكخستەنەوئى كؤمەلە لە ئارادايە، چونكە ئەو ھئزى پئى دەرەترا كؤمەلە، دەمئكە ھەل بوو، لەسەر دەستى ئەندازيارئك كە پئى دەرەترئت نەوشىروان مستەفاو جگە لەناودكەى و مئزوويەكەى، ئەمرو شتئك نەماوئەوئەو ناوى كؤمەلە بئت، رەنگە ئەمە رستەيەكى ئازاروى بئت بؤ ھەندئك لەو يەكئتيانەى كە تا ئئستاش. بە يادگارئيهكانى كؤمەلەو دەرئىن.

ئەمرو جەستەى يەكئتى نەخشەى سياسى نوئ و دابەشبوونى دئكە بەخؤو دەبئئت، بؤ ئەوئى لئى تئبئگەين، پئويست بەو دەكات بەدواى سروشتى ئەو ھئزانە بگەرئئىن، كەلەجەستەى سياسى ئەو حيزبەدا گەمە دەكەن، بەتايەتى نەوشىروان مستەفا كە لاىەنئىكى سەرەكى گەمەيە.

ئەۋەى ئەمىرۇ پىى دەۋىرئىت نەۋىشىروان مەستەفا، ھىزىكە تەنەنەت فرەۋانترە لەۋ شتەى پىى دەلىن باى رىفرۇم، چۈنكە دەشىت رىفرۇم بەشىك بىت لەۋ ھىزە فرەۋانەى ئەمىرۇى يەككىتى كەپىى دەۋىرئىت نەۋىشىروان مەستەفا، بەلام نەۋىشىروان مەستەفا بۇ خۇى بەشىك نىيەلە رىفرۇم، تەنەنەت ۋەكخۇى دەلىت، پەپەۋەندى پىيانەۋە نىيە.

بەپىچەۋانەى راي خەلگەۋە، كەپىى وايە لەۋەدا كە نەۋىشىروان مەستەفا خۇى ناكات بە خاۋەنى رىفرۇم، راشكاۋ نىيە، دەكرىت تىگەشىتنىكى دىكە بۇ ئەم بابەتە بىخەنە رۋو.

- نەۋىشىروان مەستەفا ھەربەتەنھا جىاۋازىيەكى سىاسى يان پلانىكى تاكىتى ۋە گلەيەكى كاتى نەپەنەۋەتە دەرمەۋە، بەلگە ئاراستەيەكى فىكرى ۋە سىاسى جىاۋازىش ھىناۋىيەتە دەرمەۋە، كە پەپەۋەندى بە تىروانىنى ئەۋە ھەيە بۇ سىاسەت كەردن ۋە بەرپۇ بەردن ۋە پىكەتەى ئەۋە ستافەى كە دەتۋانن ئەۋە بەرنامە سىاسىيەى ھەيەتى، لەگەلىدا پراكتىزەى بىكەن.

لەم رۋانگەيەۋە دەتۋانن بلىن ئەگەر يەككىتى لە رۋو ئايدۇلۇزىيەۋە چەپكى نەتەۋەىى بىت، ئەۋە دەكرىت نەۋىشىروان مەستەفا بە ناسىۋناليزمىكى رادىكال دابىرئىت، ھاۋشىۋەى ئەۋە سەر كەردە ناسىۋناليزمە رادىكالانەى دۋنیا، كە پىى يان وايە بنىاتناى دەۋلەت ۋە گەيشتن بەخواستە نەتەۋەىيەكان لەسەر ھەمۋە بەھايەكەۋەۋە ئەم بەھايەش، بەھانە دەدات بەدەستەۋە بۇ قوربانىدان بەھەر شتىك كە پىۋىست بىكات. ئەم جۋرە بىر كەردنەۋەىيە، لەرۋو سىاسىيەۋە جەخت لە عەقلى سەر كەردەۋە سەرۋكى رىزگار كەر دەكاتەۋە، لە ژىر ئالائى پاراستنى بەھا نەتەۋەىيەكاندا، بەلام لە رۋو كۆمەلەيەتتەيەۋە، جەخت لە دابەش كەردنى ژيان ۋە كوزەرانى خەلگ دەكاتەۋەۋە گەشەى ئابۋورى دەھىنئەتە كاپەۋە. بەلام بەھانەى لە ناۋچۋونى دەسكەۋەتە نەتەۋەىيەكان ۋە رىگرى لە خواستى دۋژمن، رىگە بە فرەىى سىاسى نادات ۋە دەنگە جىاۋازەكان كپ دەكاتەۋە بە بەھانەى ئەۋەى كە ئازاۋە لە ۋلاۋدا درۋست دەبىت ۋە خواستى نەتەۋەىى ۋە ئامانجى نەتەۋەىى دەكەۋنە مەترسىيەۋە. ئەم عاقلىيەتە چاۋى لە رابردۋو نىيەۋە پراگماتىيانە كاردەكات، بەلام خەۋنى مىژۋوۋىى ھەيەۋ چاۋى لە ھەمۋە ئەۋە نەتەۋەىيە كە سەر كەردەى رىزگار كەر رىپرەۋى مىژۋوۋىەكەى كۆرپن.

گرىمان بىر كەردنەۋەى نەۋىشىروان مەستەفا بۇ سىاسەت بەم جۋرە بىت، بەلام نابىت ئەۋە راستىيە لەبەر چاۋ نەكرىت، كە سىستىمى نوۋى جىھانى ۋە سىستىمى گلۇبان، رىگە بەۋ

جولە مېژووېيە گۆران نادات، كەنەتەو سەرەتا بە حالەتی ژېر دەستی و پاشان قۇناغی شۆرشی نەتەوېيە و پاشان دیکتاتورېيەتی ناسیۆنالیزم و پاشان دەولەتی دیموکراتی بېروات. راستە نهوشیروان مستەفا بۆخوی كەسایەتییه کی به هیژوو کاریگەرە، تەنانەت دەشت بلیین بەتافی تەنها بۆخوی باسیکی سیاسییه، به بی ئەو دی له چوارچیو دی رېکخراوێکی سیاسیدا کاریگەری هەیه لەسەر باروو دۆخی ناوخوای، قورسایي ئەو پەيوەندییه نییه بهو دەزگا ئیعلامییهوه که لەژێر ناوی ئەودا کار دەکات، بەلکو قورسایي ئەو پەيوەندییه تەنها به خوی و کەسایەتی خۆیهوه هەیه، که هەمووان وەك سەرۆك لی ی دەروانن.

قودرەتی نهوشیروان مستەفا بۆ ناچارکردنی دەورووبەرەکی و تەنانەت بەرامبەرەکانیشی، که وەك سەرۆكێك تەماشای بکەن، ئەفسانە ی نهوشیروانە هەر ئەو دەشە ئەو شتە کی پێ دەوتریت {سامی نهوشیروان} و هەموو لایەکی ترساندوو، پەنگە ئەمە هۆکاری سەرەکی بێت، که جگە له رېفرۆمییهکان، بالی کۆسەرت رەسوول قبولیان بێت و تەنانەت بەشیکی زۆریش لەو سەرکردانە کی لەسەر بالی مام جەلال حیساب دەکرین، لەهەولێ نزیك بوونەوه لی یو سافکردنی حیسباتی خۆیانن لەگەڵیدا.

گەورەترین هەلە ئەو پرسیارەیه که دەلێت: ئایا نهوشیروان دێتەوه سەر شانۆی سیاسی؟ چونکه له راستیدا نهوشیروان له تەختەکه دوورنەکهوتوو تەوه، بەلکو پۆلی خوی له چوارچیو دی شانۆکهدا گۆرپوه، هەرچەندە نهوشیروان تا ئیستا راپدەگەیهنیّت که ئەو دانیشتوووه خەریکی بەرپۆبردنی کۆمپانیایەکی ئیعلامییه. بەلام ئەم قسانە ی بۆ هیچ کەسێك و لای هیچ گروپێکی سیاسی، جێگە ی باوەر نییه. هەمووان لەو باوەردان نزیك بێت یان دوور، زوو بێت یان درەنگ، نهوشیروان مستەفا دێتەوه مەیدان و وەك هیژێکی بەهیز خوی بەیان دەکات.

ئەگەر شتی وا لەخەيالێ نهوشیروانیشتا نەبێت، بەلام بێدەنگییهکی و چاودێرکردنی ووردی بارودۆخەکه لەلایەن ئەو دێت و گومانە ی لەلای هەموو لایەك دروست کردوو، که ئەو پۆژە دێت نهوشیروان ئیعلانی مېژووېيەکی نوێ دەکات. بەلای هەندێك کەسەوه، ئەو مېژوووه دەکەوێتە نزیکتەین کات له دواي مەرگی تالەبانیهوه، ئەو کاتە سەری هەموو گوریسەکان دێنەوه دەستی نهوشیروان، ئەگەر بێت و مەیلی بێت پۆلێکی لهو جۆرە ببینیّت، پروودانی ئەم ئەگەرە زۆر نزیکه، بەمەرجێك نهوشیروان نەگەیشتبێتە ئەو برۆایە کی خۆری مېژوو ی ئەو، ئاوا بووهو ئەو دەرڤەتە نوێیه نایگەیهنیّتە خەونەکانی. چونکه

نهوشیروان مستهفا له ژيانیدا نهو دی سه لاندووه که نهو دی بو نهو گرنگه. کهیشتن به لوتکه دی دهسه لات نییه، به لکو هاتنه دی خه ونه کانیتی، نه مهش زیاتر لهو دی وهسفیک بیت له باره دی نهووه، حه قیقه تیکه. چونکه رینگه له نیوان خه ونه حه قیقه کانی سه رکرده یه که و میلله تیکدان حیاوای گه وره دی هه بیت.

پارتی دیموکراتی کوردستان که نیستا گه ورمترین پارتی کوردستانه و توانیویه تی یه کیتی بخاته چوارچیو دی ستراتیژییه تی خویه وه و بچوکیان بکاته وه. گه ورمترین مه ترسی ئاینده دی نهوشیروان مستهفا یه. له نیستاشدا به وردی حیساب بو هه نگاهانی ده که ن، ته نانه ت کهیشتو وه ته راده یه که پارتی توشی فۆبیای نهوشیروان بووه. بچوکتین خو پیشاندان، که مترین ناپه زایی، له و په ری همریم روو بدات، پی ی وایه دهستی نهوشیروانی تاییه. به لای پارتیییه وه نهوشیروان مستهفا دیوار به ندی کوتاییه له پرۆسه ی کۆنترۆل کردنی کوردستانان نه گهر بیت و پارتی نه م به ربه ستهش به ریت، نه و کوردستان هی خویه تی. به لام ئایا نهوشیروان مستهفا ئاسان ده بیت بو پارتی؟ به پی ی نه و زانیاریانه ی که له بهر دهستان، پارتی به هه موو شیوه یه که له هه وائی نه ودا یه که ئاینده ی یه کیتی نه که ویته دهست نهوشیروان مستهفا، ته نانه ت به شیوای تاییه تی خو بیشتگری نه م ستراتیژه دهکات و له م پیناوه شدا سه رسه خترین نه یاره کانی دوینیدا، ئاشت بوونه ته وه موحامه له یان دهکات و له دوا هه لئبژاردنی یه کیتیشدا، پارتی پۆلی هه بووه له شکانده وه یارییه که به زیانی نهوشیروان مستهفا.

پارتی نیستا خو ی گهیشتو ته نه و به راوه یه ی که راگرتنی بارودوخ ی یه کیتی، به م شیوه یه ی نیستا له قازانجی نه ووه دروست بوونی هه ر لیکترازان و فه وزایه که له ناو یه کیتیدا، به زیانی نه و ده شکیته وه، دیاره له مه دا هه تا یه که رینگای له پیشه بو رینگه گرتن له بالآ دهستی نهوشیروان مستهفا، نه ویش ده سترگرتنه به ته مه نی مام جه لاله وه، که شتیکی نامومکینه.

ته نانه ت پارتی له هه وئی نه ووه دایه خو ی بو نه گهره کانی دوا ی بالآ دهستی نهوشیروانی ش ناماده بکات، له رینگه ی رینگه وتنی پیشوخت له گه ل نه و هی زانه ی که ره نگه له داها توودا ببنه هاو به یمانی نهوشیروان.

هه رچی سه به ارمه ت به حیزبه کانی دیکه یه، به تاییه تی ئیسلامیییه کان، دوو دئ ن له مامه له کردن له گه ل نه و دیارده یه ی پی ی دهوتریت نهوشیروان، له لایه که ده ترسن که پارتی

رهنګه له داهاتوودا لیستی هاوپهیمانه کانی لهسهر بنه مای نړیک و دووری له نهوشیروانه وه دابنیت. له لایه کی دیکه شه وه، له بهر سیفاتیک که له خوودی نهوشیروان مسته فادا هه یه، نهویش قبولنه کردنی هیزی دیکه یه وه که شریک له پرۆسه ی سیاسی و تهنانه ت پرزگاری نیشتمانیدا، به تایبه تی که نهوشیروان مسته فا سهرکردایه تی هه موو نهو شه پانه ی کردوو که یه کی تی له میژووی خویدا بهرام بهر نه یاره کانی کردوویه تی. رهنګه نهو به شیک بیت له رابردو، به لام پیویسته لهسهر نهوشیروان مسته فا له ستراتیژه نوییه کهیدا نه گهر دهیویت یاریکه ریکی ته نیا بیت، گرنتی پیشوخت بدات که له پیناوا نامانجه کهیدا شهراکه ت و هاوبه شی هیزه کانی دیکه قبول دهکات.

دوو خال که زور یارمه تیدره بو نهوشیروان مسته فاو بو هر هیزیکی تریش، که بتوانیت وه که به دیل دمریکه ویت، بارو دؤخی ناوخی ههریمه له ئاستی ناووه و دمره ویدا، له ئاستی ناوخوا دا بزوتنه وه ی ناسیونالیزمی ته قلیدی یه کی تی و پارتی شکستیان هیناوه له پیشکش کردنی نمونه یه کی جوانی حکومرانی، که تیایدا دادوهری کوومه لاینتی و مافه کانی مرؤف و کهرامه تی مرؤفی کورد پاریزراو بیت و شکستیان هیناوه له پرۆسه ی بنیات نانه وه ی ژپرخانی ئابووری و بوژاندنه وه ی ولات و بهر زکردنه وه ی ئاستی بزوی هاوالاتیان و دابینکردنی خزمه ت گوزاری بو یان، به جوریک که خه لک لی ی رازی بن. لهسهر ئاستی دمره ویش شکستیان هیناوه له گه یاندنی بارو دؤخی ههریم به سه قام گیری سیاسی دوور خستنه وه ی مه ترسییه کان لهسهری و داخوازی و مافه نه ته وه ییه کانی ههریم، که بیگومان نه گهر به شیکی به هو ی سیاسی په یوه ندی به خرابی نه دای سیاسی نه وانه وه بووه.

خالیک دیکه ش، نه جیندای سیاسی نه مه ریکایه که به ئاشکرا له چهن دین شوین نه وه یان ووتوو، که نه وان پشتگیری له بوونی هیزیکی ئوپوزیسیونیک سیاسی دهکهن.

به لام دوو خالی گرنګ ریگرن له بهر ده میدا یه که میان په یوه سته به تیروانی نی نهوشیروان مسته فاوه بو ئازادی و دیموکراسی و پای جیواو، که وای کردوو وه که سهرکرده یه کی لیرال حساب نه کریت و دردو نگی له لایه ن به شیکی خوینده واره و روشنیران دروست کردوو له پشتگیری کردنی پرۆزه سیاسی هه کی.

خالی دوو همیش نه وه یه: له مرؤدا سیاست کردیه کی رومانسیانیه زمه نی رو مانی و یونانییه کان نیه، به لکو له نه مرؤدا سیاست پشتی ئابووری و پاره بهرپوه ده چی ت که

گومان لەم ږووهوه، نهوشیروان مستهفا به بهراورد به پارتی و بالهکانی دیکه یه کیتی، زور لاوازه و تا ئیستاشی له گه لدا بیت، به ته به روعاتی مام جه لال دهزی. هه رچهنده نهو له مه دا وهك خاوه ن ماف پا ره له یه کیتی و مرده گریت و کۆمپانیاکه ی و پرۆژه که ی پی دهژینیت، به لام نه مه خو ی له خویدا گه وره ترین گرفت ی به رده م پرۆژه که یه تی.

کێ ناهه که دهگیریت کۆسره ت ره سول یان نهوشیروان مستهفا

هیچ هیژیک نییه باوه به نهوشیروان مستهفا بهینیت دهست له بیروپراکانی خو ی هه لگریت، نه گه ریش ڤکه وه ت نه که ی پارتی و یه کیتی هه لئو ده شیت وه یان به شیکی زوری دمرگا کان بۆ نهوشیروان بکړینه وه له ناو یه کیتیدا، نهو له سه ره نهو باوه رانه خو ی سووره، که ده بیت هه لئو اردنه کانی نه مجاره زور جیاوازی و لیستی خو ی بخاته به رده م نهو تا قی کردنه وه یه.

ږهنگه نه مه دوا هه مین ویزگه بیت بۆ نهوشیروان مستهفا که بیه ویت دهنگ و هیژی خو ی تا قی بکاته وه. به دیو ی کدا نهوشیروان پی ی وایه گه رانه وه ی بۆ یه کیتی له ئیستادا گه رانه وه یه بۆ ناو نهو فهزاییه ی که ږه له کاره ساتی گه نده لئ و پپو یستی به چاک سازی هه یه، بۆیه چونه دمره وه که ی ته نها ویزگه یه ک نییه بۆ دوور خسته وه له و ویزگه ږه له نیگه رانییه که ناوی یه کیتی یه، به لکو شانسیکه وه له دمره وه ی قوده ری یه کیتی بوون نهوشیروان خو ی تیدا تا قی دهکاته وه، لیسته که ی نهوشیروان نه گه ر ته نها و مزیفه ی نهو ده بیت وینه یه کی تری یه کیتی دمره خات نه مه نه فه ره یکی هه له یه بۆ ئیستای نهو پیاوه ی له دمره وه ی یه کیتی دهژیت و خو ی نابه سیت ته وه به حیزبه که ی خو یه وه و نهو فهزای حیزبه که ی به دل نییه، بۆیه دوور که و ته نه وه ی پی باشتره له مانه وه، خو به سته وه که شی ته نها نیگه رانییه که له خودی یه کیتی، به لکو نیگه رانییه له و سیسته مه ی که ږه گه ی نهو و خه ونه کانی نهو ی تیدا نابینیت ته وه، هه ر نه مه شه وا دهکات لیستیکی هه بیت جگه له لیسته کانی دی، دابه زانندی نهو لیسته بۆ نهوشیروان دابه زانندی دوا هه نگاوی سییاسه تی له ناو گۆږه پانه که دا.

ږهنگه لای نهوشیروان کۆمه لیک ویزگه ی شکست و هه لسانه وه هه بیت، هه لئو اردنی نه مجاره یه کیکه له و ویزگانه جاریکی تر به ږهنگیکی تر نهوشیروان ده هی نیت وه ناو گۆر شه پانه که، به لام نه ک به و وینه نه ی پی شتر بۆ یان دروست کرابوو یان نهو وینه نه ی له

پښتانه چې په همدې څوۍ ته حقیق ده‌کرد، به لږ څه به وپنډه‌په‌کی تره‌وه که څوۍ نیگارکشی وپنډه‌په‌په، نه‌ک په‌کیتی نیگار کیشی بیت، جی‌او‌زی‌په‌ک‌ش له‌وه‌وه ده‌ست پی ده‌کات که لیسته‌که‌ی نه‌وشیروان له بری پرېژده، مانیفیستی ده‌بیت، مانیفیسته‌که‌ش دا‌وی ژبان ده‌کات بؤ ها‌ول‌تیا‌نی کورد نه‌ک نه‌و دروشمانه‌ی پارتی و په‌کیتی له هه‌لېزاردنه‌کاندا بؤ چا‌و به‌ستی خه‌لک به‌کاری ده‌هینن، وه‌ک نمونه‌ی یا که‌رکوک و خانه‌قین"، راسته که‌پانه‌وه‌ی که‌رکوک و خانه‌قین په‌کیکه له خاله جوه‌وه‌ری‌په‌کانی سیاستی کورد، به‌لام پی ده‌جیت نه‌مجاره نه‌و دروشمه حیزبیا‌نه نه‌بند ده‌رگایه‌ک بؤ سه‌رنج‌پراکیشانی خه‌لک له لیسته‌که‌ی نه‌وشیروان مسته‌فادا، به‌لږ څه به‌وه‌یت له مانیفیسته‌که‌دا بانگه‌وازی نه‌وه بکات ها‌ول‌تیا‌نی پې‌ویستی‌یا‌نبه ژیا‌نه‌وه له بری دروشمه کونه‌کان ده‌بیت ژیا‌نیان پی ببه‌خشین نه‌ک حه‌ماسه‌ت.

نیمه دنیایان لیسته‌که‌ی نه‌وشیروان کومه‌لک خالی جی‌او‌زی تیدا ده‌بیت که به‌هیچ شپوه‌په‌ک له‌گه‌ل لیستی پارتی و په‌کیتی و حیزبه‌کانی تر په‌ک نا‌گریته‌وه، له‌وانه‌په نه‌و خالنه‌ی کان‌دی‌ک بؤ لیسته‌که‌ی نه‌وشیروان دیاری ده‌کات هینده دوور بن له خاله‌کانی پارتی و په‌کیتی‌په‌وه که ناسمان و پښمان بیت. نه‌کریټ بل‌ی خاله جوه‌وه‌ری‌په‌کانی لیستی نه‌وشیروان بریتینله‌وه‌ی، که‌سی کان‌دید کرا‌و ده‌بیت مو‌وجه څو‌ری حیزبی نه‌بیت، ده‌بیت بروانامه یان شاره‌زایی هه‌بیت، ده‌بیت پې‌شتر پو‌ستی ودرنه‌گرتبیت، ده‌بیت به‌لایه‌نی که‌مه‌وه گه‌نج بیت، نه‌مانه‌و چن‌دین خالی تر که‌لېره با‌سی نا‌کریټ ده‌بیت ه‌وی نه‌وه‌ی سه‌رنجی به‌شیکی زو‌ری کومه‌لگه که زیاد "له ملیونیک و نیوی" گه‌نجه بؤ لیسته‌که‌ی رابک‌شیت و شانسی سندوقه‌کانی دنگ‌دان یو څو‌ی مسو‌گه‌ر بکات. جکه له‌وه‌ی له مانیفیسته‌که‌دا حه‌تمه‌ن ده‌ست بؤ نه‌و خاله ره‌شانه ده‌بریت له رابردودا له نا‌و سیستمی ده‌سه‌لاتی کوردیدا بوونیان هه‌بو‌وه کار بکریټ بؤ لابر‌دنیا‌ن.

په‌یامی نه‌وشیروان مسته‌فا نه‌مجاره له‌م جو‌ره په‌یامه‌په نا‌وازه‌که‌ی له هی هیچ کام له پارتی و په‌کیتی نا‌جیت، پارتیه‌کانیش ترسیکی زو‌ریان له‌م هه‌نگا‌وه‌ی نه‌وشیروان هه‌په، بویه هه‌میشه چا‌ودې‌ری بچوک‌ترین گو‌رانه‌کانی نا‌و په‌کیتی ده‌کهن. هه‌نگا‌وه‌کانی نه‌مجاره‌ی کوس‌رمت ره‌سو‌ل‌یش هینده‌ی تر نه‌و گو‌ره‌پانه‌ی تو‌وشی نه‌و بومه‌له‌رزمیه کرد که چا‌وه‌روان ده‌کرا رو‌وب‌دات، هه‌لو‌یستی کوس‌رمت ره‌سو‌ل له‌سه‌ر خاله نا‌کو‌که‌کانی په‌کیتی هه‌لو‌یستی بو‌و هه‌م جه‌سو‌رانه بو‌و، هه‌م جی‌گه‌ی نی‌گه‌رانی بو‌و لای به‌شیکی پارتی و په‌کیتی.

پارتىيەكان پىۋان وايە دوور كەۋتنەۋەى كۆسەرت پەسول لەناۋ يەككىتى گوزەرىكى كوشندەيە لە بېرېرى پىشتى تالەبانى، بۆيە ئەۋەندە بەلايانەۋە گرنگە كۆسەرت پەسول لە ناۋ گەمەكەدا پىشتى تالەبانى بگىرىت ئەۋەندە بەلايانەۋە گرنگ نىيە جەمسەرەكانى ترە يەككىتى پىشتى بگرن، چونكە پارتىيەكان مەملانى ھەلبۇزاردنەكان لەناۋ ھەۋلىردا دەبىنن، پىۋان وايە سلىمانى يەككىتى تەحەكومى پىۋە دەكات و دەۋك پارتى ئاراستەى دەكات، ئەۋەى گۇرۇپپانەكە يەكلايى دەكاتەۋە ھەۋلىردە، ھەۋلىرىش لەسەرئاستى يەككىتى واتە كۆسەرت پەسول، چونكە بەشىكى زۇرى ھەۋلىرىيەكان بەستراۋن بە كۆسەرتەۋە، ئەۋە كۆسەرت لەناۋ ھەۋلىردا دەبىتە وزەى يەككىتى نەك يەككىتى بىت وزە بەكۆسەرت بەدا لەشارەدا، لە دەستدانى ئەم شارەش بەنىسبەت پارتىيەكانەۋە لە دەستدانى بەشىكى جەستەى حىزبە. گەر دەرچونى كۆسەرت پەسول لەپىشت تالەبانىيەۋە ببوايەتە ئەمەرىكى واقى، ھەم ئاراستەى پىككەۋتنەكەى پارتى و يەككىتى دەگۇرا، ھەم ئاراستەى سەندوقەكانى دەنگدانىش دەگۇرا، گەرپانەۋەى كۆسەرت چەند بۇ تىمەكەى تالەبانى گرنگ بوو ھىندەش بۇ پارتىيەكان گرنگ بوو، ئەگەر كۆسەرت پەسول ئەم جارە ھاۋپەيمانى لەگەل نەۋشىروان بىكردايەۋە پىككەۋە لىستىكيان دابەزاندايە ئىمە دۇنيا دەبوۋىن لەۋەى پارتى پىككەۋتنىكى لەگەل ئەۋ لىستە دەكرد نەك لەگەل يەككىتى نىشتىمانى، بەلام مانەۋەى كۆسەرت لە ئەمجارەدا دىسان قەۋانەكە ۋەك خۇى لىھاتەۋە بۇ پارتى، بۆيە كاتىك تالەبانى خالەكانى كۆسەرت پەسول و تىمى رېفۇرمى مەكتەبى سىياسى قىبۇل كىر ئاھىك بەخەۋنەكانى پارتىدا ھاتەۋە، ھەنگاۋەكەى كۆسەرت پەسولنىش جگە لەۋەى ھەنگاۋىكى جەرگى برانە بوو بۇ يەككىتى، دەرخستى ئاستى ھىزى خۇىشى بوو بۇ ھەردوۋلا. دەبىنن كاتىك نەۋشىروان لە ناۋ يەككىتىدە چىتەۋە دەرۋە تەنھا كۆمەللىك لەۋ كادىرو ھەۋدارانە دەبات لەگەل خۇى گورزى كوشندە ناگەيەننە بەر كەمەرى يەككىتى، بەلام كاتىك كۆسەرت پەسول كارتى بەھىزى خۇى بەرز دەكاتەۋە دەلىت دەجمە دەرۋە، ۲۱مەلەبەندو ۱۱ئەندامى سەركىرايەتى دەبنە ئەۋ لەشكرەى لە پىشتىيەۋەن و بەۋ ئاراستەيەدا دەچن ئەۋ دەيەۋىت، دەرخستى ئەم ھىزەش بۇ ئىستى يەككىتى كارتىكى كەمەر شكىنە، چونكە خانەۋادەى تالەبانى بەھەموو شىۋەيەك دەيانەۋىت بلىن يەككىتى ھى ئىمەيە ھى يەككىتىيەكان نىيە، ئەم مۇدىلى بىركىرنەۋە قسانە ۋا دەكات لە يەككىتىيە بەھىزەكان كارتى خۇيان بەرز بىكەنەۋە تا دەرى بىخەن يەككىتى ھى يەككىتىيانە، نەك ھى خانەۋادەيەك.

ئەمە يەكەم چارە بەو شۆۋە فراۋانە ئاستى سەرگردايەتى يەككىتى ھەرەشى
 دووركەۋتەنەۋە بىكات، بەلام ئەم كاردى تىمى مەكتەبى سىياسى و كۆسەرت پەسول كىردىان
 يەككىك بوو لەو دەرۋازە گىرگانەى دەكرىت بلىت يەككىتى حىزبە، ۋەحدەى حىزبى لەناو
 يەككىتى دا بوونى ھەيە، چونكە حىزب دەبىت ئاۋا بىت، نەك ھەموو كىشەكانى خۆى بىخاتە
 ژىر پەردەۋە نەيىناختە دەرەۋى خۆى. ھەرۋەھا بەرزكردنەۋەى كارتىكى زەردى ۋەك
 ئەۋەى كۆسەرت پەسول و تىمى رېفۇرمى مەكتەب سىياسى دەرۋازەيەكە دەتوانىن بلىن لەم
 دەرۋازەيەۋە خەرىكە لە كوردستان مۆدىلى حىزب دروست بىت. رەنگە ھەمان كىشە لە
 نىۋان پارتى يان حىزبە ئىسلامىيەكانىشدا ھەبىت، ۋەلى بەد بەختى ئەۋەيە ھىچ كام لەو
 حىزبانە ناتوانن لە ژىر سىبەرى بىر كىردنەۋە خىلەككىيەكاندا سەردەربەينن بۆيە ھەموو
 شتىك پەيۋەستە بە سەر كىردەۋە، بەلام كارتە زەردەكەى ئەمجارەى تىمە نىگەرەنەكەى
 يەككىتى دەيەۋىت بەھەموو قەيرانىيەكانى خۆيەۋە جۆرىكى تر لە حىزبان پىشان بەدات،
 ئەم جۆرەى حىزبىش دەبىتەۋە دەرۋازەيەك بۆ دەر خستنى كىشەكانى تىرى ناو حىزبە
 كوردىيەكان، ئەو كىشانەى بە مەكرەۋى ماۋنەتەۋە دەرەكەۋتەۋەن.

ئەو تىمەى بالى رېفۇرمىكە لەگەل نەۋشىروان مەستەفادا چۈنەتە دەرەۋە ھەمەشە پىيان
 خۆشەيەككىتى بەرەۋ ئەو ئاراستەيە بچىت پىۋژەكەى ئەۋان دەيگىرەتەۋە، تىمەكەى
 تالەبانىش ۋاپىشان دەدەن يەككىتى ھەر يەككىتىيە بەھىزەكەيەۋە چوونى نەۋشىروان ھىچ
 كارىگەرى لەسەر بەھىزى ئەم حىزبە نىيە، لەھەردوۋ ھالەتەكەدا ھەردوۋ بۆچۈنەكە
 تەندرووست نىن، چونكە نەيەككىتى دەتوانىت ئەو يەككىتىيە بىت نەۋشىروان داۋاى دەكات، نە
 يەككىتى بەبى نەۋشىروان يەككىتىيەكى بى خەۋشە، جگە لەمەش لە نىۋان ئەم دوو
 جەمسەرەدا كۆسەرت پەسول بوومە لەرزەيەك بوو ھىچ لايەكمان باۋەرمان نەدەكرد
 دووركەۋتەنەۋەى ئەو جەمسەرە لە يەككىتى ئەو بووركانەى لىبەكەۋىتەۋە، بەلام نامەكەى
 ئەمجارەى كۆسەرت پەسول بەيەككىتى ۋوت: بۆ يەكلايى كىردنەۋەى قەيرانەكان تىمى سى
 ھەم كە جەمسەرىكى گىرنگى كىشەكانە بوونى ھەيە ھەركاتىك بمانەۋىت قورسايەكەى
 دەرەخەين، رەنگە كۆسەرت پەسول بە بەرز كىردنەۋەى ئەم كارتە زەردە كۆمەئىك شتى
 كىردىت، يەكەم تۋانى قودەرى خۆى لەناو حىزبەكەيدا دەرەخات دوۋەم تىمەكەى
 نەۋشىروان جارىكى تر بوونەۋە دۆستى ھاۋرىكە يان، سى ھەم دەسەلات لە شۆيىنەكەۋە
 گۋاستەۋە بۆ ھەموو مەكتەب سىياسىيەكان، چۈۋەم ئاراستەى بىر كىردنەۋەى تىمەكەى

تالەبانی لە دۆلێکەووە گواستەووە بۆ دۆلێکی دی. هەرچەندە هەرپەشەیی دەست لە کارکێشەنەووە نەبوو لە خودی یوکییتی، بەلکو هەرپەشەیی دەست لە کارکێشەنەووە بوو لە خانەوادەییەک، یان لە تیمێک کە دەیان وویست ئیحتیکاری یەکییتی بکەن، بەلام خالی گرنگیش لەگەڵ خۆی هێنا بۆ یەکییتیەکان.

ئەو خالەنەش هەر سێ لا لەسەری پێککەوتووون بریتین لەو خالەنە کۆی پێککەوتەکان دەگۆرێت، دوورخستەووەی نەوشیروان لەناو یەکییتی هەم خەونی بەشیکی پارتییەکانە هەم خەونی تیمەکەیی تالەبانییە، بەتایبەتی ئەوانەیان بەردەوام قسە لەسەر نەوشیروان دەکەن و عوقدە کۆنیان هەیە لەگەڵ ئەم کاراکتەرەداو ئەمەڕۆ بەشیوەییەکە دی دەری دەخەن، بەلام کۆسەرت پەسول تیمی ریفۆرم ئەمجارە توانیان فەزایەکی دروست بکەن کە هیچ هیزیک نییە بتوانی کار بۆ ئەوە بکات نەوشیروان مستەفا لە ناو یەکییتی بکاتە دەرەو، لە حالەتیکیشدا گەر نەوشیروان نەهێنەووە لیستی خۆی هەبێت، لای یەکییتیەکان ناکاتە ئەوەی بخریتە دەرەو یەکییتی، بەلام نەوشیروان هیچ بەلایەووە گرنگ نییە مەکتەبی سیاسی یەکییتی لەسەرمانەووە نەمانەووەی ئەو چ بریارێک دەدەن، چونکە ئەو پێی وایە سەرقالی یەکییتی ترەو ئەو خەونەیی کە دەیهوێت لەم هەلبژاردنەدا کاری پێ بکات گرنگترە لە بریارەکانی مەکتەبی سیاسی یەکییتی.

خالیکی تری پێککەوتنەکە کە مەکردنەووەی دەسەلاتی سێ ئاشووبەکەیی ناو یەکییتیە، کەسەر یەک لەو سێ ئاشووبە بەردەوام کار بۆ ئەوە دەکەن لیکتەزانی نیوان سێ جەمسەرەکەدا پووبدات و ئەوان بتوانن لەو لیکتەزاتەدا ببەن جەمسەر بۆیە ئەگەر تیمەکەیی نەوشیروان لە ئیستادا نیگەرەن بن لەوەی کۆسەرت پەسول لەناو یەکییتیدا دەمیانییەووە سەد هێندە ئەو سێ ئاشوورە نیگەرەن لەوەی پێککەوتنێکی لەو جۆرە لە نیوان تالەبانی و کۆسەرت پەسولدا پووبداو. بەلام ئەوەی بەهیزی تالەبانی و لەم پووداوەدا دەر دەخات ئەو خالەییە کەبەشیکی زۆری یەکییتی جوونە دەرەو و تالەبانی ئامادە نەبوو تەنانەت یەک هەنگاو کورسیەکەیی سەرۆک کۆماری بەجێبهێڵێت، ئالێردا تێدەگەین سەرکردایەتی تالەبانی لە کاتی قەیرانەکانیدا جۆریکە لەو سەرکردایەتی کردنەیی دەتوانی بەسەر قەیرانەکانیدا باز بدات.

یەکیک لەو خالە گرنگانەیی لەو پێککەوتنەدا بەدی دەکریت گەرانهووی ئابووری حیزبە بۆ حیزب، واتە ئەو برە پارمەیی یەکییتی وەریدەگریت دەبێت بگەرێتەووە بۆ یەکییتیەکان،

واته ليرموه تېدەگەين پېش وەم رېككەوتنەو بەكارهيننانى ئەم فشارەى كۆسەرت رەسول و تيمى رېفۇرم بۇ سەر تالەبانى ئابوورى حيزب لەدەست يەكيتيەكان نەبوو، بەلكو يەكيتيەكانيش وەك ھەموو ھاوالاتيەكى ترى ئەم ولاتە بەشيان دراو، ئەو يەكيتيەكان نەبوون تەحەكوم بە ئابوورى حيزبەگەيانەو بەكن، بەلكو خانەوادەيك بوومتە خەزىنەى حيزب، ئەگەر بوومەلەرزەگەى ئەمجارەى كۆسەرت رەسول تيمى رېفۇرم گۆرانيكى سەرتاسەرى لە ناو پېككەاتەى حيزب دروست نەکرد بىت، توانى كۆمەلئەك گۆران لە بەشيكي ترى حيزبدا دروست بكات، سەندنەوەى بودجەى حيزب لە دەست كۆمەلئەك كەس و ئاشكراردنى ئەو بودجەيەو دانانى بەيەكيتيەكان گۆرانە لە زيانى ئىستاي يەكيتى، ديارى كردنى دەسەلاتەكان بەشيۆەيەكى ياساى لەناو حيزبدا گۆرانە، چونكە پېش ئەم بوومەلەرزەيە ھىچ كام لە مەكتەب سىياسىيەكان دەسەلاتيان نەك ھەر ديار نەبوو، بەلكو تيمەگەى تالەبانى دەيانتوانى ھەموو شتەك بەكن، بەلام تيمەكانى تر ھەقى ئەوھيان نەبووئەو شتانە بەكن، پاشان لەم فشارەى كۆسەرت رەسول و تيمى رېفۇرم مۆمى بەشيكي زۆرى سى ئاشووبەگەى تيمى تالەبانى كە لەناو يەكيتيدان كۆزايەو، ئيدى پى دەجيت ئەو ئەوان نەبن شەرى تيمەكانى تر بەكن و ھىچ لايەك نەبىت رېگەيان لىبگريت و ئيدى ناتوان پەلامارى تيمەكانى تر بدەن بەو ئاوازەى خۇيان دەيانەوئەت، بەلكو ديوارىككيان بۇ دروست كراوەدەبىت لە پشت ديوارەكانەو شەرىكەن نەك لە بەردەم ديوارەكەدا.

گەرچانەوەى ئەو يەكيتيە دەرکراوانەى كەتيمەگەى تالەبانيە ئەو شوناسەيان لېومرەدەگرتنەو يەكيتى ترە لەو خالانەى يەكيتى گەراندەو بۇ يەكيتى گەراندەو بۇ يەكيتيەكان و ئەو ھەقى لەتيمى تالەبانى سەندەو بە پى تەكەتولات شوناسى يەكيتى بوون بەسەر يەكيتيەكان دا دابەش نەكەن، بۆيە دەرکريت بلىين فشارەگەى كۆسەرت رەسول و تيمى رېفۇرم فشارەك بوو بۇ ئىستاي يەكيتى لە جىگەى خۇيدا بوو، ئەگەر ئەم فشارە روى نەدايە ئيدى يەكيتى بەرەو ئاقارى بنەمالە بوون دەجوو، چونكە لەم دوايانەو يەكيتى گەشتبووەبنەست و تيمەك يەكيتى بەرپۆەيان دەبردوو بەرەكە لە ژېر ھەموو يەكيتيەكانى دەرەوەى ئەو تيمە دەرھاتبوو، ئەگەر ئەم جارە مالئەك دروست كرا بىتو ناوى نرابىت يەكيتى و ھەموو رەنگەكانى لەناو خۇيدا خوى كۆكردبىتەو لەو ھەنگاومە دەست پىدەكات تيمى مەكتەب سىياسى ھاويشتيان. بەلام ئەگەر رېككەوتنەكان تەنھا دەنگى راگەياندن بىت و لەپشت رېككەوتنەكانەو جارېكى دى ئاوازە كۆنەكان دووبارە بكرىنە

دوور نيه يه كيتى له بهرگه به هيزه كهى خوى دابمالرېت و هيزىكى دى شوينى بگريته وه. گوره ترين مەترسېش له بهردەم يه كيتيدانه وه يه گهر يه كيتى تۆسقالىك لاواز بېت هيزى سېه مى كه ئىسلاميه كانن شوينى ده گرنه وه گهر ئهم هيزه به و باوډه كلاسيكيه ي خويه وه بېت و بېته دووم هيز ئيدى هيچ قودردنېك نيه بالانسكه بگورېت، چونكه كۆمه لگه كى كوردى كۆمه لگه يه كى ته قليديه و دهر كه وتنې هيزى ته قليدى ده بېته هوى درنگ كال بوونه وه، بويه گهر تيمه كانى يه كيتى ته نانه ت ههولئ سړينه وه يه كدى بدن نابيت به و ئاراسته يه بچن ههولئ سړينه وه يه حيزبه كه يان بدن، چونكه حيزبه كه يان به هه موو خه وشوكانيه وه بوونى گرنگره تانه بوونى، كال بوونه وه ئه و هيزه زه به لاحه ي يه كيتيش واته مەترسى له سهر به شيكى ژيانى خه لكى ئهم وولاته. ههر ئهم مەترسيه شه واده كات مهسعود بارزانى سهرۆكى ههرېم كه بو يه كه م جارى هه ستمان كرد وهك سهرۆك ههرېم ههئسو كه وت بكات له گهل كيشه يه كى ناوخوى كوردستان و هاته ناو كيشه كانه وه داواى كرد به و ئاراسته يه دا بچن چاره سهر بكرېت نهك پيكدادان رپوډات، چونكه مهسعود بارزانى دنيا بووه له وهى كه گهرم له گه مدهايه دؤراويك بوونى هه بېت خه لكه نهك بوونى باله كانى يه كيتى كاتيكيش ئهم ليكترازانه رپوډاو يه كيتى كالبوويه وه ئيدى له برى ئه وان ده بېت پارتى وهك هيزىكى گه وره له گهل ئىسلاميه كان دابنيشيت و رپككه وتن بكات، رپككه وتن له گهل ئه و هيزه كلاسيكيه كوشتنى خه ونه كانى ئيستاى پارتيه وه گورپنى گوتارى سياسييه تى، ههرچه نده هاتنه ناوه وهى مهسعود بارزانى له م كاته دا كاريكى پؤزه تيف بوو، هه ستركردن بوو به ترسيك له ناو ده سلا تى كورديدا، له گهل ئه وه شدا دروستكردنه وهى رپوحيكى ترى يه كيتى بوو بو يه كيتيه كان.

پرسىارى گرنگ لېره دا رپوډورپوومان بېته وه ئه وه يه، ئايا گهر نه وشيروان دواى ئه و هه موو كي شانه لىستى هه بېت ئه مجاره مهسعود بارزانى و حيزبه كهى هه لويستان جى ده بېت به رامبه ر يه كيتى؟ وهك رپوونكردنه وه كهى ئه مجاره ي ده بېت يان ده ستركارى كردنى رپككه وتنه كهى نيوان نيوان پارتى و يه كيتى كييه؟ ئه ي ئه گهر تاله بانى له و ئيمزاييه ي كردويه تى بو كؤسره ت رەسول و تيمى ريفؤرم له هه نگانه وه كانى خوى په شيما ن بويه وه ئه مجاره كى و كى يهك ده گرنه وه؟ كؤسره ت رەسول و نه وشيروان يهك ده گرنه وه يان نه وشيروان و تاله بانى، هه ريهك له م سى جه مسره گؤرانكاريه يهك له رپككه وتنه كه ياندا رپوډات جى ده قه وميت؟ ئه ي ئه گهر نيگه رانييه كانى كؤسره ت رەسول نه رپوډيني نه وه

دوورکه و تنه وه له یه کیتی کئ دمیته پالنه وانی گۆرپانه که؟ تالنه بانی دوی پیشاندانی نه کارته زمردهی نه مجاره یه کیتی دمهاته وه دهست کام جه مسهرانه؟ نایا خانه وادهی تالنه بانی و تیمه که ی تالنه بانی ته حه موولی جیبه جئ کردنی نهو خالنه ده کهن تالنه بانی نیمزای له سهر کردوه؟ له م نیوانه دا ئیسلامیه کان خه ون به چی یه وه ده بین؟ نه ی نه گهر تالنه بانی هه موو خالنه کانی جئ به جئ کرد یه کیتی به هیژ دمیته و ده بیته حیزبکی دی؟ یان ئازاوه کان زیاتر ده بن و کوژای به م قهیرانه نایهت؟ نه وه کئ یه به دهر جوونی له یه کیتی، یه کیتی تووشی ئیفلیجی ده کات کوژمهت ره سوله یان نهوشیروان؟ یان هه ردووکیان؟ تالنه بانی چی ده کات تا کو ته رازوو ده کان به هاوسه نگی به یلئیته وه؟ دهست له به هیژی تیمه که ی خوی هه لده گرئ یان هه ولی ئاشتر دهنه وهی کوژمهت ره سول و نهوشیروان مسته فا دمهات؟ کام له م هیژانه خاوه نی راسته قینه ی یه کیتی به؟ نه وه کئ یه کیتی خوش ده ویت و پی به به رژه وه ندیه کانی خویدا دهنیت؟ دوی نه که پانه وهی نهوشیروان بؤ ناو حیزب و دابه زینی به لیستی خوی، پیکه و تنه که ی پارتی و یه کیتی چهنده یه کیتی لاواز ده کات له بهر ده داواکانی پارتیدا؟ دوی هه لبژاردنه کان کامه کاره کته ری یه کیتی به پۆستی حکومت ده گرئته دهست و سهر به کام تیمه؟ نه مانه هه موو نهو پرسیارنه ن له م نزیکانه وه لامه کانیا ن به کرده وه دهرینه وه، ئیمه بؤ وه لامی هه ری که له م پرسیارانه نادهینه وه چاوه رئ ی ده که بین پروداوه کانی به رده مان وه لامیا ن بده نه وه تا کو بزانی ن دوو ناپلیونه که ی ناو یه کیتی چؤن سواری نه سپه کان ده بن و کامه یان له گۆرپانه که داده که ویت به یش نه ویت، له به رامبه ر نه مانیش حیزبه هاوپه یمانه که یان چیده کات، بؤ راگرتنی نهو هاوسه نگیه و ئیسلامیه کان چؤن سوود له و درزه ده بین و به ج شیوه یه ک خویان دهرینه ناو درزه کانه وه هه لبژاردنی نه مجاره کئ ده کاته حاکی ولات.

کئ گۆل ده کات نهوشیروان یان ئیسلامیه کان

نهوشیروان مسته فا ده لئیت "من گۆل کهر نیم و به ته ماش نیم گۆل له هیج کهس بکه م"، چونه دهره وه که ی نه مجاره ی نهوشیروان هیج له چاره کانی تر ناچیت، نهو نه خشه یه ی نهوشیروان مسته فا به یه روهی ده کات نه خشه یه که تا ئیسته بؤ هیج لایه ک پروون نییه هه نگاوه کانی به ره و کوئ ده چن و کوژایه که ی به چی ده کات، گهر سه رکه و تنیک هه بیته له بؤ چونه دهره وه که ی نه مجاره ی نهوشیرواندا ته نها له ویدا یه پیکه کانی پروون نییه و بؤ که سیشی پروون نه کردۆته وه سه رها لی چیه، ده گرئ بلئین نه خشه که یه ته نها له میشکی

خۇيداىە ھىچ كارىگەر يىەكى دەۋر ۋە نەۋىيە ھۇى شىۋاندىنى نەخشەكەى ناۋمىشكى،
چۈنكە دۇنيايە گەر نەخشەكەى بە شىۋمىيەكەى شەفائانە ۋە بىكەتەۋە ھەنگاۋەكانى دىارى
بىكات ئىدى نەيارەكانى دەكەۋنە خۇيان ۋە ھەۋلى ئىفلىجىكرىنى ھەنگاۋەكانى دەدەن..
نەۋشىروان مستەفا دەئىت " مەن گۈلگەر نىم ۋە بەتەماش نىم گۈل لە ھىچ كەس بىكەم"،
چۈۋنە دەرەۋەكەى ئەمجارەى نەۋشىروان ھىچ لە جارەكانى تر ناچىت، ئەۋ نەخشەبەى
نەۋشىروان مستەفا پەپەرەۋى دەكات نەخشەكە تا ئىستا بۇ ھىچ لايەك ۋە ۋە نىيە
ھەنگاۋەكانى بەرەۋ كۆى دەچن ۋە كۆتايىيەكەى بەچىدەكات، گەر سەرەكەۋتەكەى ھەبىت لە
چۈۋنە دەرەۋەكەى ئەمجارەى نەۋشىروان دا تەنھا لەۋى دايە ۋە پىگاكەى ۋە ۋە نىيەۋ بۇ
كەسىشى ۋە ۋە نەكرەۋتەۋە سەرقالى چىيە، دەكرىت بلىين نەخشەبەكە تەنھا لە مىشكى
خۇيداىە ھىچ كارىگەر يىەكەى دەۋر ۋە نەۋىيە ھۇى شىۋاندىنى نەخشەكەى ناۋمىشكى،
چۈنكە دۇنيايە گەر نەخشەكەى بە شىۋمىيەكەى شەفائانە ۋە ۋە بىكەتەۋە ھەنگاۋەكانى دىارى
بىكات ئىدى نەيارەكانى دەكەۋنە خۇيان ۋە ھەۋلى ئىفلىجىكرىنى ھەنگاۋەكانى دەدەن،
يەكەى لەمەكتەب سىياسىيەكانى يەكەى پى ى وايە " زۆرەى ئەندامانى مەكتەب سىياسى
يەكەى بەبالى ۋە ۋە ۋە ۋە سىياسىيەۋە ھىشتانازان نەۋشىروان چى دەكات ۋە
سەرقالى چىيە"، ئەگەر بۇ بەرپەرسانى يەكەى ۋە ۋە نەبىت ھەنگاۋى ئەمجارەى نەۋشىروان
چ ئاراستەبەك دەكرىتە بەر حەتمەن بۇ حىزب ۋە لايەنەكانى تر زەحمەتەرە بزانن
نەۋشىروان چى لەنەخشەكەى ئەمجارەيدايە. بەباۋە ۋە زۆرىك لە تىمەكەى نەۋشىروان
ئەۋانەى كە لەگەلى چۈنەتە دەرەۋە ۋە لەدەۋرى كۆۋۋنەتەۋە ھىشتا ئەۋانەش نازانن
نەۋشىروان بەرەۋكۆيان دەبات، تەنھا ئەۋەندە نەبىت لە ۋە ۋە باۋەۋە لە گەلەن ۋە گىرەك
نىيە ۋە پىگەكەيان لە كۆيدا كۆتەى دىت گىرەك ئەۋەيە. ھەنگاۋەكانى نەۋشىروانىان پىباشترە
لە ھەنگاۋى ئەۋانە دى.

بىرپەكى تر دەلەن تەنھا چەند كەسەك دەزانن ئەجىندانى ئەمجارەى نەۋشىروان چىيە،
ۋەنگە يەكەى لەۋ چەند كەسەى لەم نەخشەبە تىبىگات ۋە كۆتايىيەكەى بزانىت خۇدى
تالەبانى بىت، بەلام نەۋشىروان دەئىت " تىمى ۋە ۋە ھەر ئەمانە نىن كە لەگەلەن، بەلگە
كەسانىكەن لە شۆيەنەكانى ترەۋە كاردەكەن"، ئەم قەسەبەى نەۋشىروان بەۋ مانايە دىت ئەم
جارە دەست بۇ شۆيەنە دۋۋەكانىش دەبات ۋە تالەبانىش ھىچ نەۋىيەكە لە ھەنگاۋەكانى
نەۋشىروان ناكات ۋە نەۋىيە ۋە پىگەر لەبەردەمىدا تاكو نەخشەكەى چىبەجى بىكات.

تالەبانی و نهوشیروان جیاواز له‌وه‌ی دووکاره‌کته‌ری سیاسین له‌ژیر ده‌واری حیزبیکدا کۆبوونه‌ته‌وه دوو هاوڕێی دێرینیش، گرن‌گترین شتیک له‌نیوان ئەم دوو هاوڕێیه‌دا تێبینی ده‌کری‌ت هەر له‌ ئێستاه‌و زۆر جار مل‌ملانی‌ی ده‌سه‌لات و بیروبو‌جونه‌کان له‌یه‌که‌تری دوورخست‌وته‌وه، به‌لام هەرگیز هیچ‌کامیان نه‌بو‌ته‌وه‌ی بی‌مارکردنی ئه‌و پێریان، دوو تاپین به‌ به‌رده‌وامی یه‌که‌تری ده‌پاریزن و دژی یه‌که‌تریش، دوو مۆدی‌لی هاو‌پێن که‌ زه‌حمه‌ته‌ بتوان پشت له‌ یه‌که‌تری بکه‌ن و زه‌حمه‌ته‌ بشتوانن پێکه‌وه تاسهر بژین، له‌نیوان ئەم دوو هاو‌پێیه‌دا به‌ده‌یان که‌س تیکه‌وتوون و له‌ مل‌ملانی‌کانیاندا که‌وت‌ونه‌ته‌ ناو ئه‌و چاله‌وه‌ که‌ پێیان وابوو ه‌ه‌ر ی ئه‌و دوو هاو‌پێیه‌ شه‌رپکی راسته‌قینه‌یه‌و یه‌کلای که‌روه‌یه‌، به‌لام جوانییه‌ک له‌نیوان هاو‌پێیه‌تی ئەم دوو که‌سه‌ به‌سروشت جیا‌وازه‌دا ده‌بیریت، ئه‌ویش ئه‌وه‌یه‌ خالی کۆتاییان نییه‌، به‌ل‌کو هه‌میشه‌ له‌ خالی کۆتاییه‌وه‌ جاریکی تر ده‌ست پێ ده‌که‌نه‌وه‌، رهن‌گه‌ نه‌وشیروان له‌و تاپه‌ بی‌ت هه‌میشه‌ رۆحیکی باخیان‌ه‌و حیا‌وازی هه‌یه‌، هه‌رکانی‌کیش به‌رامبه‌ره‌که‌ی قب‌ول نه‌کات لێ‌ی دوور ده‌که‌وێته‌وه‌، هه‌ر دوورکه‌وتنه‌وه‌یه‌کی‌شی شانسیک بو‌وه‌ بۆ به‌هیزکردنی هاو‌پێی کۆنه‌که‌ی که‌ تالەبانییه‌. چونه‌ دهره‌وه‌کانی تری نه‌وشیروان ئه‌و چونه‌ دهره‌وانه‌ بوو پشتی هاو‌پێکه‌ی به‌هیز بکات، واته‌ ئه‌گه‌ر پێش‌ووتر نه‌وشیروان چووبێته‌ دهره‌وه‌ بۆ ئه‌وه‌ چو‌وه‌ ده‌سه‌لاتی هاو‌پێکه‌ی به‌هیز تر بکات و ببێته‌ دینه‌مۆیه‌ک بۆ جولا‌نه‌وه‌ی رۆحی حزبه‌که‌ی که‌ هاو‌پێیه‌کی سه‌ره‌پرشتی ده‌کات. ده‌شتوانین ب‌لێین به‌ دیویکی تر‌دا هەر له‌ سه‌ره‌تای شه‌سته‌کانه‌وه‌ تا‌کو ئێسته‌ ئەم دوو هاو‌پێی یه‌ خه‌ونیان به‌ کورسیه‌کانی یه‌ک‌دییه‌وه‌ بینوو‌وه‌، به‌لام پێ ده‌جیت ئه‌م‌جاره‌یان چو‌ونه‌ دهره‌وه‌یه‌ک بی‌ت که‌میک جیا‌واز بی‌ت له‌وانه‌ی پێشو‌و. یه‌ک‌تییه‌کی دێرین گوتی " دل‌نیام له‌وه‌ی له‌وه‌ته‌ی کاک نه‌وشیروان هه‌یه‌ چاوه‌ڕێ‌ی کردوو‌ه تالەبانی نه‌می‌نیت و بجیته‌ شوێنه‌که‌ی، به‌لام سه‌یر له‌وه‌دایه‌ چه‌ندین فرسه‌تی بۆ هه‌لکه‌وت جی به‌جی نه‌کردتا بجیته‌ شوێنه‌که‌ی"، له‌ قسه‌ی ئەم یه‌ک‌تییه‌وه‌ بۆمان ر‌وون ده‌بیته‌وه‌ نه‌وشیروان هیچ کات نایه‌وێت له‌ پێش‌چاوی هاو‌پێیه‌کیه‌وه‌ بجیته‌ سه‌رکورسیه‌که‌ی و دمی‌ه‌وێت ئه‌و حورمه‌ته‌ی بگ‌ری‌ت د‌وای هاو‌پێکه‌ی نه‌خشه‌کانی جی به‌جی بکات نه‌ک له‌سه‌رده‌می بوونی هاو‌پێکه‌یدا، بۆیه‌ وه‌ک مه‌سیحیک خ‌و‌ی هه‌لگرتوو‌ه بۆ د‌وای تالەبانی تا‌کو هه‌م بۆ هاو‌پێکه‌ی به‌سه‌لینێ حزب بۆ ئه‌وه‌ هه‌م وێنه‌کانی خ‌و‌ی له‌ پێش‌چاوی به‌رامبه‌ره‌که‌ی نه‌شیوینێ.

گەر له پووی شکلهوه ته ماشاکهین له مپووی نهوشیروان هیژیکیه له ناو هیژیکی تردا، هەرچۆن بهرپرسه بالاکانی ولات ههریه کهو له حیجگهی خۆیهوه هیژو راگهیاندن و خه لکیان له دهرهوری خۆیان کۆکردۆتهوه به ههمان شیوهش نهوشیروان خاوهنی ته له فیزۆن، پۆژنامه، سایت، دهزگای راپرسی، چاپخانه یه و له گه ل ته مه شدا هیژی بوونه مه رجعه بۆ به شیکی یه کیتییه کان، واته ههنگاوی یه که می دروستکردنی دیواریکی به هیژ له دهرهوری خۆی بۆ ئه وهی بتوانیت له کاتی خۆیدا سودی لیوه ببینی، ئه و ههنگاوانه ی که سیکی سیلسی خۆی بۆ ئاماده دهکات بۆ کاتی هه لبژاردن له ئیستهدا له لای نهوشیروان هه موویان به شیومه یه کی باش ده بینرین.

ههنگاوی دووه می نهوشیروان دوا ی چوارمانگی دی دهست پێ دهکات، ئه ویش ئه وکاته ی هه لبژاردن نزیک ده بیته وه، په نگه پیکه وتنی که هه بیته له نیوان تاله بان ی و نهوشیرواندا بۆ کاتی هه لبژاردنه کان، خه ر چۆن پیکه وتن ئیدی له پیکه ی پۆژنامه وه هیرش نه که نه سه ر یه کدی و کۆتای به شه ری سه ر پۆژنامه کان به یین و شه ره که بگوازنه وه بۆ دانیشه نه کانی نیوانیان، به ههمان شیوهش دوور نییه به ر له هه لبژاردن پیکه وتنیکی تر ئه نجام بدن.

لیره دا ده بیته بپرسین ئایا له هه لبژاردنی مانگی پینجی ئه مسال نهوشیروان مسته فا چی دهکات؟ ده چیته وه ناو یه کیتی یان له شوینی خۆی ده مینیت؟ ئه گه ر به چیته وه ناو یه کیتی چهنده لک تو ره دهکات له خۆی و چۆن پڕۆژه کانی په کیان ده که ویت؟ گه ر نه چیته وه خۆی وه که سی که لیستی ده بیته بۆ هه لبژاردن؟ گه ر لیستی هه بوو ده نگه کانی ئه و کاریگه ری له سه ر پارتی و یه کیت نا که ن؟ ئه ی ئه گه ر خۆی هه لته بژارد نابیته هۆی ئه وه ی ئه و تو ره بوونه ی خه لک دهره ق به پارتی و یه کیتی هه یه تی له شانسی ئیسلامیه کان بکشیته وه؟ له نیوان پارتی و یه کیتی ولیستی ئیسلامیه کاندای نهوشیروان چی دهکات؟ ئه ی ئه گه ر خۆی هه لبژاردو دهنگی ئیسلامیه کانی کوشته پاشان چی دهکات؟ ئه مانه ئه و پرسیارانن به م نزیکانه ده بیته نهوشیروان وه لامیان بداته وه ئه ویش به کرده وه نه که به ووتار.

له ناوه راستی مانگی پینج دا هه لبژاردنی په رله مان و پارێزگا کان له سه رتاسه ری کوردستاندا دهست پێ دهکات، پارتی و یه کیتی به یه که لیست داده به زن وه بریاریشه یه کگرتوی ئیسلامی و کۆمه لای ئیسلامی و زهحمهت کیشان و سۆشیالیستیش به یه که لیست داده به زن، که ئه م چوار حزبه فکریه که کۆی نه کردۆته وه به رژه وهندی بووته هۆی

كۆكردنە ۋە ميان نەك بىر كۆردنە ۋە مەيەك، بەلگۈ ھەرىپە كەيان بەرھە ئارپاستەيەك بىر دەكاتە ۋە
كە زۆر پېچە ۋە نەي ئەۋىتپانە ۋە زۆر جار دۇيە كەيشن، تەنھا شتېك كۆي كۆرۈنە ۋە سوۋ
ۋە گرگىنە لەۋ تورپە ۋە نەي خەلەك دەرھەق بە پارتى ۋە يەكپىتى دەيانە ۋە ئىت ئەم بۆشايپانە
پېر بېكەنە ۋە ۋە خۇيان بېخەنە سەر دەسەلەت، پاشان لىستى ئۆپۈزسىۋن ھەيە كە كۆمەللىك
كەس لەئەۋرۋاپاۋە سەرپەرشتى دەكەن، ئەم لىستەش لىستىكى بەھىز نىيە ۋە توانى گۆرۈپنى
ئارپاستە سىندوقەكانى نىيە، دەكرىت بلىيىن لە نىۋان ئەمانە ھەموۋىدا نەۋشىروان
مستەفاش ھەيە.

بچنە سەر سندوقى ئىسلامىيەكان بىنانباتە سەر سندوقەكانى خۇى ئەوا توانىويەتى جايكى تر پارتى و يەكىتى بەهيز بکاتهووەو حيزبەكەى خۇى بکاتهووە حزبىكى دەسلاندار، چەنکە دەنگدان بەنەوشىروان لەهەموو حالەتیکدا دەنگدانە بەیەكىتى، گەر ئەمەى نەکردو وەك ئیستە بەوینەى چاودیریک دانیش سەیرى پرووداوەكانى کرد ئەوا بالانسى ئىسلامىيەكان زیاد دەبیّت و سندوقەكانى دەنگدان بۆ ئەوان دەبیّتە جیگەى دلخوشى و نەوشىروانىش لە ئەركىكى خۇى، خۇى خانەنشین کردوو، گەر بەوشیوہیەش کارى کردلەبرى بردنى دونگی ئىسلامىيەكان دەنگى پارتى و یەكىتى برد جاریکى دى شانسى ئىسلامىيەكان بەرز دەکاتهوو؟ واتە ئەركى ئەم لەم کاتەدا لە ئەركى هەموو لیستەكانى تر قورسترو وردترە. بۆیە ترسى گەورەى ئىسلامىيەكان لەم هەلبزاردنەدا تەنها لیستی ئۆپۆزسیۆنە، ئەوان دەیانەویّت سوود لە تووڕەبوونى خەلک ببینن بۆ هەلبزاردن، گەر لیستی ئۆپۆزسیۆن بوونى هەبیّت ئەوا کارى ئىسلامىيەكان لاوازتر دەبیّت و ئەو دەنگانەى ئەوان بەتەمان ببەن بۆ خویان پروو لە لیستی ئۆپۆزسیۆندەکن، لەهەموو حالەتیکدا بیّدەنگى نەوشىروان لە هەلبزاردنەکاندا کاریکى مەترسیدارە، نەوشىروان خۇى دەلیّت " ئەمەى من دەیکەم ئەمەیه ئیشى من"، بەلام راستیەکەى ئەو ئیشى نەوشىرون نییە، بەلکو ئەو ئیشیکى بچوکە لەو ئیشانەى، کە دەبیّت بیانکات، مادام توانى خەلکە تووڕەکەى یەکیتى زیندوو بکاتهوو دەشتوانیّت جاریکى تر لەرپى هەلبزاردنەوو لیستی پارتى و یەکیتى بەرز بکاتهوو ئەو خەلکە بەینیتەوو سندوقى دەنگدان کەلە حزبەکەى تووڕە بوون، چ بەهاتنەوى بۆ ناو یەکیتى بیّت چ بەخۆ هەلبزاردنى، پیچەوانەى ئەم چوار حزبە زۆر لەیهک دوورە کە دەبنە باریکى قورسبەسەر حزبەکەى نەوشىروان و حزبە هاوپەیمانەکەى.

پروژەكانى تالەبانى و ړاكيشانى بەرەكە

ئەو پروژەیهى تالەبانى دوو خویندەووەى بۆ دەكریّت، یەکیکیان دەبیّتە ئەو خالەى لەكاتى هەلبزاردنەکاندا زۆرتەین قسەى لەسەر بكریّت وەخەلکى پیوہ سەرقال بكریّت تا سندوقەكانى دەنگدان یەکلایى دەبنەوو پاشان پروژەكە دەمریّت، خالى دووہەمیان تالەبانى و وەزیفەكەى نەوشىروان دەگوازیّتەوو بۆ ناو یەکیتى و لەبرى نەوشىروان خۇى دەبیّتە پالەوانى ریفۆرم لەناو حزبدا، تیمەكەى نەوشىروانىش بەهەموو شیوہیەك پشّتى پروژەكە دەگرنبۆ ئەودى بیکەنە ئەمەریكى واقیعى و ریفۆرمیک لەناو حزبدا دەست پى بکات، بەلام راستیەکەى ئەوہیە قەت پروونادات و ئەو پروژەیه نابیتە ئەمرى واقیع، بەلکو تەنها دوو هاوړیکە وەك جاران پشّتگیری یەکیدى دەکەن و لەسەر میتۆدى یەكترى سەرقالی

بەھىزکردنى بىرو باۋەرەكانى خۇيان، ھەمووشمان باش دىزانىن تالەبانى ھەرگىز نەوشىروان ناگۇرپتەۋە بەۋ مەكتەب سىياسىيەنى كەشەرى نەوشىروانىي دەرگەر لە ھەلئەردىن ئاراستەكان بەرەۋ ئەۋ شۇيىنە نەچۈۋ دۈۋ ھاورپكە بىنە ھاۋكارى يەكدى ھەلئەتە لىكترازانى يەكجارەكى پرويداۋە، ۋەلى زۇر زەحمەتە بتوانىن ئەۋ لىكترازانە لەيەكدى قىۋل بىكەن.

بەلگۈ دۈۋ دايىنەمۇن ھەريەكەۋ لە شۇيىنى خۇيەۋە كار بۇئەۋى تر دەكات و پىكەۋەش حىزبەكەيان رۇخىكى تىرى دەدەنى، رېفۇرمىش لەناۋ يەكپىتى دا بىنەمايەكى فېكىرى نىيەۋ جۇرپكە لەۋ رېفۇرمى لەسەر بايەى تاكە كەس بىيات نراۋە پىيان وايە گەر تاكە كەسەكان بگۇرپىن رېفۇرمى دەستى پىكردۈۋە و دەسلەتەكانىش كەم بىرپىنەۋە حزب رېپرەۋى خۇى گرتۇتە بەر، لەكاتىكدا ھەريەك لەۋ كەسانەى پىرۇژە بلاۋدەكەنەۋە باس لە رېفۇرمى دەكەن خۇيان ئامادە نىن بچوكتىن دەسلەتەى خۇيان كەم بىكەنەۋە بۇ بەرامبەرەكەيان و دىيانەۋىت رېفۇرمى لە ئاستى خوار دەسلەتەى خۇيانەۋە دەست پى بىكات نەك لە خودى خۇيانەۋە. لەسەر ۋەختى ھەلئەردىنەكاندا ئەۋە گىرگ نىيە كى رېفۇرمى دەكات و كى دۇيەتى، ئەۋەى گىرگە سىندوقەكانى دىنگدان كى دەكەنە حاكىم ئەم ۋلاتەۋ كامانەن ئەۋ لىستانەى دىتۋان ئاراستەى بەرپىۋىردىنى حىكومەت لە گەندەلى و بى سىستەمىيە رىزگار بىكات، ياگەر يەكپىتى و پارتى جارىكى تر بوۋنەۋە حاكىم ھەمان قەۋانى بەلگۈ بەخراپىتەشەۋە پرو لەكوردستان ناكاتەۋە؟ ئەى ئەگەر سىندوقەكانى دىنگدان لە بەرژەۋەندى ئەۋان نەشكايەۋە چ ئافاتىك دپتە رپكەكان؟ شەر كردن لەگەل براۋەدا يان قىۋل كردنى بەرامبەرەكە؟ گەر ئىسلامىيەكان بچنە سەر حىكوم چى پرودەدات؟ ۋولات بەرەۋ ئاراستەى مەدەنىيەت دەرۋات يان دەگەرپىنەۋە بۇ سەرەتاكانى سەدەكانى پابردۈۋ؟ پىرۇژەكانى تالەبانى ھىچ ئومىدىك دەدات بە خەلك تا حىكومەت و حزب لەيەك دۈۋر بىرپىنەۋە ھەريەكەۋ لە شۇيىنى خۇى دەسلەتەى بۇ دىارى بىرپىت؟ ئەى ئەگەر بەم پىرۇژەيە جى بەجى نەكرا نەوشىروان لە بەدىلى ئەمەدا چى دەكات؟ دادەنىشپىت يان ھەنگاۋى تر دەھاۋىت؟ ئايا داۋاكارىيەكانى نەوشىروان و تىمەكەى لە يەكپىتى كۇتايىيان دپت يان ۋەك داۋاكارىيەكانى كوردە ھەرگىز تەۋاۋ نابىن؟ ئەگەر نەوشىروان تۋانى نىزىكەى "۱۱" كورسى ببات چى دەكات؟ كە زۇرىك لە رېفۇرمىەكان باۋەرپان وايە ئەۋ رپژەيە لە كورسىەكان بۇ تىمەكەى نەوشىروان دىبن لە ھەلئەردىنەكاندا؟ ئەمانە ھەموۋ ئەۋ پىرسىارانەن لە مانگى پىنچ ۋەلامەكانىمان دەست دەكەۋىت.

هاوسەرگىرى سىياسى ئەمەلا مستەفاو تاملەلا بەختيار

راپۇرتى "ھېمن باقر

نزىكتىن ھاوسەرگىرى سىياسى لە مىژۋى نوئى كوردستاندا، لە مەلاى مستەفاى بارزانىدا دەردەكەوئىت، كاتىك كچى يەككە لە سەرۇك ھۆزەكانى عەشىرەتى زىبارى دەھىنەت بەناوى (خەمەيل خان) كە كچى مەحمود اغاى زىبارىيەو دايكى كاك مەسعودەو ھەتا ئىستاش لە ژياندا ماوہ مەبەستى سەرەكى مەلا مستەفا لەم ژن ھىنانە، كۆتاي ھىنان بووہ بەو شەرۋى ناكۆكىيەى كە لەنىوان عەشىرەتى زىبارى و بارزانىدا ھەبوو.

بە پئى سەرچاوہ مىژۋىيەكان، جىگىر بوونى عەشىرەتى بارزان لە ناوچەى بادىناندا مىژۋىيەكى زۆر دوورو درىژى نىيە، پېشتەر ئەو ناوچەيە بە دەستى اغاكانى زىبارەوہ بووہ. كاتىك بارزانىيەكان دەچنە ناوچەكەو نفوزى ئاينىنى خۇيان دەكەنە گەپ، وەكو شىخىكى ئاينى لە ھەموو ناوچەكەدا پەپرەوانى تايبەت بە خۇيان دروست دەكەن و پېگەى ئاينى و عەشاىيەرى خۇيان لە ناوچەكەدا بەھىز دەكەن، كەپېشتەر لەژىر كۆنرۇلى اغا زىبارىيەكاندا بووہ.

شىخەكانى بارزان، بەتايبەتى شىخ مەمەدى باوكى مەلا مەلا مستەفاو شىخ عبدالسلامى برا گەورەى، يەكەم كارىك كە كردويانە، مولگىەتى تايبەتى زەويوزارىيان ھەلۋەشانوودەو دابەشيان كردووە بەسەر خەلكىدا، بەم جۆرەش ئەم تەرىقەتە ئاينىيەى شىخەكانى بارزان لە بەرژەوہندى خاوەن مولك و ئاغاكاندا نەبووہو زىاتەر لاپەنگىرى چىنى ھەژارانى كردووە. ئەم بارودۇخە لە لاپەن ئاغاكانى زىيارەوہ جىگەى قبول نەبووہو نەيانتوانىوہ تەحەمولى ئەو بارودۇخە بكەن، سەرئەنجام شەپرى گەورەو خويناوى لە نىوانىندا دروست بووہ كە بەدەست بەسەردا گرتنى ئاكرى و دەوروبەرى لەلايەن بارزانىيەكانەوہ كۆتايى پىھاتووہو سەر ئەنجامىش بارزان لە زىبارجيا كرايەوہو خرايە سەر قەزاي ئاكرى.

ئەم ناكۆكىيەى نىوان زىبارى و بارزانىيەكان لە سەردەمى شىخ ئەحمەددا بەوہ ھىور كرايەوہ كە فارس اغاى زىبارى كچى خۆى دايە شىخ ئەحمەدو ھەر ئەوہش پلەو پاىەى شىخ ئەحمەدى لە چاو براكانى دىكەدا بەرزتر كردۆتەوہ.

بەلەم نەزىك بوونەۋەدىيە شەيخ ئەحمەد كە زياتەر ۋەك و پىاۋى تەرىقەت و شەيخى ئاينى
كارىدە كرد، نەيتوانى كۆتايى يەكجارەكى بەۋ ناكۆككىيە بەيئەت. تەنانەت لەۋ كاتەندەدا كە
حكومەتى عىراقى ھەلىكوتاووتە سەر ناۋچەى بارزان، زۆر جار زىبارىيەكان لەم
ھەلەمەتانەدا ھاۋكارى حكومەتيان كردوۋە.

جارىكى دىكە لە سەردەمى دەسلەت و دەرگەۋتنى مەلامستەفای بارزانیدا، ھاۋسەرگىرى
لە نيوان دوو ھۆۋزەدا پروویدا، كاتىك ژنى سى يەمى لەم ھۆزە ھىنا، ئەمجارە مەلا مستەفا
كچى محمود اغاى زىبارى مەرە كە، بەم نەزىك بوونەۋەدىيە مەلا مستەفای بارزانى توانى
ھەنگاۋى گىرگى بىئەتتە مەبەستى مسۆگەر كىردنى پىشتىگىرى زىبارىيەكان و كۆتايىيەنان بە
ناكۆكى نيوانيان. بەلەم ھىشتا نەى توانى مەمانەى ھەموو زىبارىيەكان پىكەۋە مسۆگەر
بكات، بەلكو لە ئەنجامى ئەمەدا زىبارىيەكان بوونە دوو بەشەۋە: بەشەيكان كە بىنەمالەى
محمود اغا بوو دايەنە پال شۆرش. بەلەم بىنەمالەى ئەحمەد اغاى بىرام بەم ھاۋسەرەيە
سىياسىە رازى نەبوون و جارىكى دىكە ياخى بوونەۋە.

بەلەى كەسەيكى ۋەكو ئەحمەد اغاى زىبارىيەۋە ھەرگىز جىگەى قىبۇل نەبوۋە كە
زىبارىيەكان پىگەى بەھىزى عەشايرەى خۇيان چۆل بىكەن بۇ عەشرەتەيى تازە پەيداۋوۋى
ۋەكو بارزانىيەكان، ھەر لەبەر ئەۋەش بوو دواجار ئەم بەشەى زىبارىيەكان دايانە پال
حكومەت و دواترىش ھەر لەسەر ئەم پىشتىگىرىيە، ئەرشەد زىبارى لە حكومەتى عىراقىدا
بوو بە ۋەزىرى دەۋلەت و لەۋاى راپەرپىنى سالى ۱۹۹۱ ۋ لىبۋوردنى گىشتى بەرەى كوردستانى
بۇ ئەۋانەى كە لەگەل حكومەتدا بوون، ئەرشەد زىبارى نەگەرپايەۋە بەم لىبۋوردنە گىشتىيە
رازى نەبوو، ھەتا ئىستاشى لەگەلدا بىت لەدەرەۋەى شۆرش ماۋەتەۋە.

شەرى نيوان زىبارى و بارزانىيەكان بە شىۋەيەك لە شىۋەكان شەرى نيوان سىستەمىكى
ئاينى ۋەك و تەرىقەتى نەقشەبەندى و سىستەمىكى كۆمەلايسەتى ۋەك و ئاغايەتتە، كە
دواجار بەسەرگەۋتنى شەيخە نەقشەبەندىيەكانى بارزان كۆتايى پى دىت بەتايىبەتى دۋاى
ئەۋەى توانيان پىشتىگىرى زۆرەى عەشىرەتەكانى دەرۋبەرى بەدەست بەيئەن، رەنگە لەمەۋ
دۋا نەرمو نيانى شەيخەكانى بارزان لەگەل خەلىكىدا لەچاۋ مامەلەى اغاكانى زىبارىدا
ھۆكارىكى گىرگى ئەۋە بووبىت كە ئەۋ ھۆزانە پىشتىگىرى بارزانىيەكان بىكەن نەك
زىبارىيەكان بەر لە دروست بوونى پارتى دىموكراتى كوردستان لەسالى ۱۹۶۶، چەند
رىكخراۋىكى سىياسى لە كوردوستاندا ھەبون، لەۋانە ؛ حىزبى ژ. ك بەسەرۋاكىيەتى ئىبراھىم

ئەحمەد، حیزبى رزگارى كە پىك ھاتبون لە چەند كەسىك لەوانە سالىح يوسفى، على مەھدى، رەشىد قادرو نورى محمد ئەمىن. رىكخراوى شۆرش لەو كەسايەتپىيانە پىك ھاتبون كە بىرو بۆ چۈنى چەپيان ھەبوو نىزىك بوون لە حىزبى شىوعى عىراقىيەو، لەوانە ؛ سالىح ھەيدەرى، جەمال ھەيدەرى نەلى عبدوللا، جگە ئەھەيئەتى ئازادى كە لە ھەندىك لە ئەفسەرەكانى ناو حىزبى ھىوا پىكھاتبوون و مەلا مستەفا سەرۆكايەتى دەكرد، ئەم گروپە دواى پۇشتى مەلا مستەفا لە عىراق پوكايەو.

ھەموو ئەمانە لە سەر مىراتى حىزبى ھىوا دروست ببون كە برىتى بوون لە چەند ئەفسەرىكى سوپا بە سەرۆكايەتى رەفىق حىلى.

كاتىك مەلا مستەفا لە كۆمارى مەھاباددا دەبىتە وەزىرى بەرگرى، ھەمزە عبدالله دەنیرىتەو ھە بۆ كوردستانى باشوور بۆ ئەو ھەي ئەگەل پەمزە نەتەو ھەيەكانى دىكەدا كۆبىيئەو ھە لى عىراقى پارتى دىموكراتى كوردستان دابمەزىنن، سەرەنجام لە ۱۶ى ئابى سالى ۱۹۴۶دا پارتى دىموكراتى كوردستان لە يەكگرتنى ھەردوو رىكخراوى رزگارى و شۆرش دروست بوو، دواترىش ژ.ك چوو ھە ناويەو، ھەمزە عبدالله ش بوو بەيەكەمىن سكرتېرى حىزب.

ھەمزە عبدالله خەلكى كوردستانى باكوورە، لە چەلەكانى سەدەي رابردودا لەگەل مەلا مستەفادا تىكەلاوى شۆرش بوو ھە دوو كچى خوشكەزاي لەگەلدا دەبىت كە تەمەنيان لە ۱۲سال زياتر نابىت. بەھۆى چالاكى سىياسىيەو، نىزىكايەتى لە نىوان ئىبراھىم ئەحمەد و ھەمزە عبدالله دا دروست دەبىت، ئەم نىزىكايەتپىيە سەرەنجام بە ژنەزنىكى سىياسى لە نىوان ھەمزەو عبدالله و ئىبراھىم ئەحمەددا كۆتايى دىت كە ئىبراھىم ئەحمەد خوشكى خۆى دەدەتە ھەمزە عبدالله و ئەويش ئەويش خوشكەزاکەى كە گەلاوێژ خانى داپكى ھىرۆ خانە دەدەتە ئىبراھىم ئەحمەد كە لەو كاتەدا تەمەنى تەنھا ۱۳سال دەبىت. ھەوسەرگىرى نىوان ئىبراھىم ئەحمەد ھەمزە عبدالله گرنكى گەورەى ھەبوو لە بەھىز كوردنى پارتىدا، چونكە ھەمزە كە بالى چەپى و پارتى و ئىبراھىم ئەحمەد كە بالى نەتەو ھەي بوو، پىكەو ھە چوار چىو ھەي ئەو حىزبە نوپىيەدا كاريان كە پارتى دىموكراتى كوردستان بوو. ئەگەر چى تا ئەو كاتەش ئىبراھىم ئەحمەد حىزبەكەى خۆى (ژ.ك) ھەلئەو ھەشاندبوو ھەو، بەلام لەناو پارتى دىموكراتى كوردستاندا بوو.

ئەم خزمایەتی و نزیك بوونەووەیە نیوان ئیبراھیم ئەحمەد و ھەمزە عبدالله، زۆر ناخایەنیت و سەرئەنجام لە کۆنگرە یەكەمی پارتی لە ساڵی ۱۹۵۰دا کاتێك ھەمزە عبدالله بە سكرتیری پارتی ھەڵدەبژێردرێتەو، ئیبراھیم ئەحمەد لەگەڵ ھەمزە عبدالله دا نیوانیان تێكدەچیت و ئیبراھیم ئەحمەد لە پارتی زویر دەبێت.

لە سەرھەتای دروست بوونی پارتییەو لە ساڵی ۱۹۴۶ كە مەلا مستەفا تێدا ئامادە نەبوو، تاكو دواى شۆرشى ۱۴ تەموزى ۱۹۵۸ كە مەلا مستەفا لە یەكێتى سۆفیتەو بە رێگەى قاھیرەدا دەگەرێتەو بەغدا، بە درێژایی ئەو دوانزە ساڵە مەلا مستەفا سەرۆكى فەخرى پارتى بوو بەبێ ئەوى بوونی ھەبێت. ھەمزە عبدالله كە كەسى نزیكى بارزانى بوو لەسەر پاسپاردەى ئەویش پارتى دیموكراتى كوردستانی دامەزراند، لەبەر ئەوى ھەمزە بۆ خوێ چەپ بوو و نزیكایەتى لەگەڵ شیوعییەكاندا ھەبوو، لەو ماوەیەى كە ھەمزە سكرتیری پارتى بوو، شیوعییەكان بەتەواوى كۆنترۆلى پارتى دیموكراتى كوردستانییان كرد بوو، ئەم ھالەتە بە مەلا مستەفا قبوڵ نەكراو سەرەنجام ساڵی ۱۹۵۹ ژمارەیهك چەكدارى ناردە سەر مەكتەبى سیاسى پارتى لە بەغداو داگیر كردو ھەمزە عبدالله ش رایكردو دواتریش لە حیزب دەرکراو لە دواى ئەو ھەوش بە تەواوەتى وازی لە لە كارى حیزبى ھینا.

ئەوى لێرەدا تێبینى دەكریت، پێدەچیت ئەم كارەى مەلا مستەفا بە ھاوكارى و پلانى ئیبراھیم ئەحمەد بوبێت، چونكە لە دواى دەرکردنى ھەمزە عبدالله و، مەلا مستەفا، ئیبراھیم ئەحمەدى ھینایەو ھو کردی بە سكرتیری پارتى. دیارە ناكۆكى نیوان ھەمزە عبدالله ئیبراھیم ئەحمەد ناكۆكى بوو لەسەر دەسلەلات، سەرپرەى ئەوى لە پروو ئایدۆلۆژی ھەو جیاوازی لە نیوانیاندا ھەبوو، كاتێك مەلا مستەفا غەزەبى خوێ لە ھەمزە عبدالله گرت، دەرگا لە بەردەم ئیبراھیم ئەحمەد دا كرایەو بۆ ئەوى ببیت بە سكرتیری پارتى.

بەلام نیوانى خوێ و مەلا مستەفاو ئیبراھیم ئەحمەد دا زۆرى نەخایەندو ناكۆكى نیوانیان پۆژ لە دواى پۆژ زیاتر دەبوو تا ئەو ھو بوو ساڵى ۱۹۶۴ ئەو ناكۆکیانە بەیەك جارى تەقینەو ھو پارتى بوو دوو ھال: ھالێ مەكتەبى سیاسى بە سەرۆكایەتى ئیبراھیم ئەحمەد و ھالێ سەرکردایەتى بە سەرۆكایەتیی مەلا مستەفا.

ھەرچى سەبارەت بە مام جەلالە، سالى ۱۹۴۷ ۋەتە ئەندامى پارتى كە تەمەنى ۱۴ سال بوو، سالى ۱۹۵۱ لە كۆنگرەى دووۋمى پارتىدا ھەئىزىردا بە ئەندامى كۆمىتەى ناۋەندى، لە كاتىكدا تەمەنى ۱۸ سال بوو.

مام جەلال لە سەرەتادا لەم كىشمە كىشمەى نىۋان مەكتەبى سىياسى ۋ ئىبراھىم ئەحمەد بەبى لايەنى، مەلا مستەفاش لە بەر ئەۋەى مەمانەى زۆرى بوو، دەۋىست ئىبراھىم ئەحمەد لە سىرتىرى حىزب لايىبات ۋ ئەۋ لە جىگەى دابىت. بەلام ھەر زوو ھەستى بەۋ مەترسىيە كرد بوو كە لەناۋ پارتىدا سەقفى خواستەكانى دىارى كراۋە بە سەرۋاگايەتى ئەۋ حىزبە بۆ بىنەمالە قۇرخىراۋە، بە ناراستەى بائى مەكتەبى سىياسىدا خۇى يەك لايى كىردەۋە.

ئەگەر چى دوور كەۋتەۋە لە مەلا مستەفا بۆ مام جەلال، كارىكى ئاسان نەبوو، بە تايىبەتى ئەگەر ئەۋ راستىيە بزانن كە مام جەلال لە ھەرپەتى لاۋىيەۋە سەرسامىيەكى لە پادەبەدەرى ھەبوۋە بە مەلا مستەفا، تەنانت بەسەرۋاگايەتى ۋەقدى قوتابيانى دەچىتە يەكىتى سۆقىيەت ۋ لەۋى بۆ يەكەم جار بارزانى دەبىننىت، لە خۇشىدا دەست دەكات بە گىران. ئەم خۇشەۋىستىيەش لە لاي مەلا مستەفاش بەھەما شىۋە بوو، تەنانت زۆر جار لە ناۋ خىزانەكەيدا ۋوتويەتى "جەلال كۆرى خۇمانە".

دەركەۋتنى تالەبانى لە كارى سىياسىدا، ھەرچەندە لە سەرەتاي لاۋىيەۋە بوو. بەلام ئەزمونى راستەقىنەى ئەۋ سەرەتاكاني شۆرشى ئەيلول بوو لە سالى ۱۹۶۱، كە بەشى زۆرى ناۋچەكانى كوردستان گەرا، بە تايىبەتى ناۋچە سۆرانىيەكان ۋ خەلگى ناۋچەكانى ھاندا بۆ بەشدارى كردن لە شۆرش. لە مەشدا شىۋازى بەھىزى ۋوتار دانى ئەۋ كارىگەرى ھەبوو، سەرەراى ئەۋەى كە تالەبانى سەر كىردەيەكى سەربازى بوو، چۈنكە سالى ۱۹۵۹ لە پىزى سوپاي عىراقىدا لىپىرسراۋى كەتتەبەى تۇپخانە بوو.

چۈنى مام جەلال بۆ ناۋ بائى سىياسى، كارىگەرى ھەبوو لەسەر بەھىز بوونى ئەۋ بالە، ئەۋىش لەبەر ئەۋەى مام جەلال سەر كىردەيەكى مەيدانى بوو، ھەرۋەھا پەيوەندىيەكى فراۋانى لەگەل سەرۋك ھۆزو كادىرو پىشمەرگەدا ھەبوو لە زۆربەى ناۋچەكانى كوردستاندا، بە پىچەۋانەى ئىبراھىم ئەحمەدەۋە كە پەيوەندىيەكى كۆمەللىيەتى سنورداربوو، ھەر لەبەر ئەۋەش بوو لە دۋاي جيا بوۋنەۋەۋە، ھەرچەندە ئىبراھىم ئەحمەد

كەسى يەكەمى بالەكە بوو، لەگەڭ ئەو ەشدا بالەكە بە "ئىبراھىمى" ناسرا بەئكو بەئالى "جەلالى ناسرا، ئەمەش ئاماژە بوو بۇ كاريگەرى كەسئى تالەبانى لە ناو ئەو بالەدا.

ھەر ەھا تالەبانى كەسئىتئىھەكى سىاسى و سەربازى گىرنگ بوو، لە كاتئىكدا ئىبراھىم ئەحمەد تەنھا كەسئىتئىھەكى سىاسى ھەبوو، تەننات ھىچ جۆرە چالاكئىھەكى سەربازى نازانرئىت كە ئىبراھىم ئەحمەد بەشدارى تئىدا كىردبئىت.

كاتئىك بالى مەكتەبى سىاسى لە پارتى جىا بۆو، ئەمە بە ماناى ئەو ە بوو بالى مەلایى دەستى لە ناوچەى سۆران بەردەبئىت و دەبئىتە دەبئىتە حىزبئىكى بادئىنى، بۇ پىر كىردنەو ەى ئەم بۇ شایىھ، مەلا مستەفا لە ماو ەھەكى نىزىك يەك لە دواى يەكدا لە ناوچەى سلىمانى، كچى لە دوو بنەمالەى گەورەى سلىمانى بۇ دووان لە كورەكانى ھئنا، يەكەمىيان كچىك بوو لە بنەمالەى حمە اغاى سلىمانى بۇ ئىدرىسى كورپى بەناو (نازدار) كە دەكاتە داىكى نئىچىرقان بارزانى و ئئستا لە ژياندا نەماو ە.

بنەمالەى حمە اغا يەكئىك بوون لە ديارترىن بنەمالەى سلىمانى و يەكئىك بوو ە لە دولەمەندو سەرمایە دارەكانى سەردەمى خۆى كە خاوەنى مولكئىكى زۆر بوو ە سلىمانىدا مەلا مستەفا لە ناو ەراستى سالانى سىيەكاندا كە لە سلىمانى بوو، ناسىوئەتى و پەپو ەنلىى لە نئوانىاندا دروست بوو، لە پشت ھەئبزاردنئى ئەم بنەمالەى ەو ە لەلایەن بارزانئىيەو ە سەرمەراى ناسراوئىيەكەيان، ھۆكارئىكى گىرنگى دىكە ھەبوو، ئەوئش ناكۆكى توندى نئوان ئىبراھىم ئەحمەدو حمە اغا بوو، چونكە كاتى خۆى ئىبراھىم ئەحمەد خەلكى سلىمانى ھاندا دژى خاوەن مولكەكانى سلىمانى و لەسەر ئەو ەش لە لایەن چەكدارەكانى حمە اغاو ە تەقەى لئىدەكرئىت و برىندار دەكرئىت، ھەر لەبەر ئەو ەش سلىمانى بەجئى ھئشت و لە كەركوك نئشتەجئى بوو.

دوو ەمئشان، كچىك بوو لە بنەمالەى مىرزا سابىرى پئنجوئىن بۇ سابىرى كورپى مەلا مستەفا بە ناو (سەبرى) و ھەتا ئئستاش لە ژياندا ماو ە. ئەو ەى تئبئىنى دەكرئىت؛ مەبەست لەم كارەى مەلا مستەفا، دۆزئىنەو ەى ئەلقەئىھەكى بوو كە بالەكەى ببەستئىتەو ەبە ناوچەىھەكى گىرنگى وەكو سلىمانئىيەو ە لە مەشدا سەركەوتوو بوو.

رەنگە و وئستبئىتى ئەو تئروانئىنە لابەرئىت كە لەسەرى ھەبوو ە تۆمەتبار كراو ە بەو ەى كە ئاسۆى بىر كىردنەو ەى لە چوار دەورى خئىلەكەى دەسورپئىتەو ەو تەنھا خەلكى بادئىنانئى لەگەلئىدا ە.

لەبەرەمبەر ئەم ھەولەى مەلا مستەفادا، ئىبراھىم ئەحمەد بى کاردانەو ەنبوو. ئەو ەبوو سالى ۱۹۶۹ کاتىک بارەگای سەرەکیان لەبەرە جو بوو، ئىبراھىم ئەحمەد بىرى لە بەھیز کردنى پەيوەندىيەکانى نيوان خوۋى و مام جەلال کردەو. ھەر بۇ ئەم مەبەستەش بۇخوۋى پيشنيارى ئەو ەبو تالەبانى کرد کە کچە گەرەکەى (ھىرو خان) مارە بکات. ھەندىک کەس، لەوانە؛ ھەزار موکریانى، کەلای ئەم ئالە جىگەى متمانە نييە، ئامازە بەو دەکەن کە ھىرو خان لەو کاتەدا بەو ھاوسەرييە پازىي ەنبوو ەنيويستوو شوو بە مام جەلال بکات، بەلام جەخت کردەو ەباوکی لەسەر ئەنجام دانى ئەو کارە لە کوٲايدا پازىي کردوو. بەم پيشەش ھاوسەرى نيوان تالەبانى و ھىرو خان سەفەھەيەک بوو ەبو بەھیز کردنى بالى جەلالى و نزىک کەوتەو ەزىاترى ئىبراھىم ئەحمەد و تالەبانى، ھەرەک دەتوانریت ئەم ھاوسەرييەى نيوان تالەبانى و ئىبراھىم ئەحمەد بە سەفەھەيەک لىکبدريٲتەو کە برىٲيە لە پشتگىرى تالەبانى لە ئىبراھىم ئەحمەدو ھەلزاردنى بەسەر مەلا مستەفادا، لەبەرەمبەر خەلاتىکى گران بەھا کە بەخشىنى کچەکەيەتى بە مام جەلال، رەنگە ئەمەشيان نەبىٲت، بەلکو ئىبراھىم ئەحمەد کارىگەر بووٲت بە زىرەکى و لىھاتووٲى مام جەلال و وويستبىٲتى خەلىفەيەک بۇ دواى خوۋى دروست بکات و بەلای ئىبراھىم ئەحمەدیشەو ئەو کەسە تالەبانى بوو، ھەر بۇيە لە دواى ئەو ەبو ئىبراھىم ئەحمەدواز لە کارى سياسى دەھيٲنٲت و دادەنيشتٲ.

ئەم ھاوسەرگىرييەى نيوان مام جەلال و کچى ئىبراھىم ئەحمەد لە زور ڤوو ەو لە ھاوسەرگىرى نيوان سەدام حسين وکچى خەيرولا توفاح دەچىٲ کە تىيدا خەيرولا توفاح ئىبراھىم ئەحمەد وەک تيؤريزە کەر بۇ فيکرى زارواکانىيانەردەکەون. لە ماو ەى سالانى ۱۹۷۰ و دامەزراندنى کوٲمەلەى ڤەنجەدرانى کوردستاندا ديسانەو لە نيوان دامەزريٲنەرو کادىرە ديارەکانى ئەو کوٲمەلەيەدا جوړىک لە ھاوسەر گىرى سياسى دەبينرٲت. بە تايبەتى ھاوسەر گىرى نيوان ڤوناکى شىخ جەناب لەگەل مەلا بەختياردا، شىخ جەناب کورى شىخ نورى شىخسالىح و براى شەھابە، بۇخوۋى يەکىکە لە دامەزريٲنەرهکانى کوٲمەلە. ھەندىک لەو باومرەدان کە نزىک بوونەو ەى مەلابەختيار لەم بنەمالە گرنگەى سلىمانى، کارىگەرى گەرەى ھەبوو لە دەرکەوتن و ھاتنە پيشەو ەيدا لە ڤيزەکانى کوٲمەلەداو ھەر ئەو ەش بە ھۆکار دەرزان بۇ بوونى بەيەکىک لەو بەر پەرسانەى بۇ ھەريٲمەکان ديارى کراوو.

هەروەها دەكرێت هاوسەرگەری نیوان هەریەك لە ئەرسەلان بايز لەگەڵ بێنەمالەى
حەفیدو نەوشیروان مستەفاو حەمە تۆفیق پەحیم و حەمەى مەلا قادرو محمود محەمەد بە
جوۆریك لە جوۆرەكانى هاوسەر گەری سیاسى بخوێنرێتەووە كە تیايدا نزیك بوونەووی
سیاسیانەى بێنەمالەكان ئامانجى لە پێشینە بوووە.

هەروەها هاوسەرگەری ناوخۆیى نیوان بێنەمالەى بارزانى كە تیايدا مەسعود بارزانى كچى
خۆى دەداتە برازاكەى(نێچیرفان)، دیسانەووە هاوسەرگەرییەكى سیاسى. كە ئامانجى لى
پاراستنى یەكێتى بێنەمالەكەى، بەتایبەتى كە نێچیرفان كۆپى ئیدریس بارزانى یەكێك لە
پەرمزە دیارەكانى بێنەمالەىو قورسایى گەورەى هەمى لە بێنەمالەكەدا. هەڵبژاردنى نێچیرفان
وێكو زاوا، بەمانای كردنەووی نێچیرفانە بەیەكێك لە كۆرەكانى خۆى. بە مەبەستى رێكترن
لە هەر تەكەتول و ناكۆكییەك لە نێو ئەندامانى ئەو بێنەمالەىدا، هەرچەندە منداڵ
نەبوونى نێچیرفان لەم ژنەى كە كچى مەسعود بارزانى، دیسانەووە جیگەى دروست بوونى
دەلاوێ و ئەگەرى كێشەى لە نێو بێنەمالەدا، بە تایبەتى ئەگەر نێچیرفان ئەووە قبوڵ
نەكات منداڵى نەبێت.

بە برۆای هەندێك كەس ئەم بابەتە رەنگە لە ئێستادا بیت یان داهاوو كێشەىك لە نێو
ئەو بێنەمالەدا بخوێنێت. بە تایبەتى ئەگەر رەزامەندى نەدرێت بە ژنەیانەووی
نێچیرفان.

دەبێت ئەوێش لە بەر چاوە بگرین هەندێك جار شكست هیئەنى ئەو هاوسەرگەریانە بە
شیوەیەكى زۆر قورس دەكشێتەووە لەسەر پەيوەندى سیاسىەكانى نیوان هەردوو بێنەمالە.
بۆ نمونە؛ شكست هیئەنى پەيوەندى هاوسەر گەری نیوان ژن براكەى د. بەرھەم و مالى
ئیراھیم ئەحمەد زۆر بە خرابى شكایەووە بەسەر پەيوەندى كۆمەڵایەتیەكانى نیوان ئەو
دوو بێنەمالەىدا كە بەر لەوێ پەيوەندىەكانیان گەرموو گوێ بوووە هەتا ئێستاش هەست
بەو ساردیە دەكرێت كە دوور نییە لە ئێندەدا د. بەرھەم باجى ئەم كێشەى نەدات.

لە میژووى نزیكیشدا هاوسەرگەری نیوان بێنەمالەى تالەبانى و مەلا بەختیار كچەكەى دەداتە كۆرە
گەورەكەى تالەبانى، هەرچەندە دەوترێت ژنە پێشینەكەى كە روناكى شیخ جەنابە، دەستى
لەم پشودانەدا هەبوو. بەلام دوا جار بە قازانجى زۆر بۆ مەلا بەختیار شكایەووە كە بوو
هۆى بەھیز كردنى پێگەى سیاسى ئەو لە ناو حیزبدا. بەو پێیەى چى تر پشتیوانىكى

بههیزی پهیدا کرد لهناو حیزبدا که ئهویش خودی تالهبانی و دواتریش هیرو خان کوپه گهورهکهپهئتی. بهتایبهتی ئهگهر ئهوه لهبهر چاو بگرینکه مهلا بهختیار پیشترو له سائی ۱۹۸۶به قورسی باجی بی پشتیوانی دابوو لهناو پهکیتییدا.

مهلا بهختیار بههوی ئهم هاوسهرگریهوه بهتهنها نهبووه کارگیری مهکتهبی سیاسی پهکیتی، بهلکو بوویه پهکیک له ئهندامانی بنهمالهی تالهبانی، ئهمهش به پروونی له کاتی نهخوش کهوتنی تالهبانیدا پروویدا، کاتیک تهواوی ئهندامانی خیزانی تالهبانی لهدهوری پهکتری کۆبوونهوه له عهممان و مهلا بهختیاریش پهکیک بوو لهوانهی که وهکو پهکیک له ئهندامانی بنهمالهی حساب کرا. ئهمهش بو کهسیکی وهکو مهلا بهختیار زور گرنگه، به تایبهتی ئهگهر بزانی که ئهوه لهلایهن چهند جهمسهریکی پهکیتییهوه دژایهتی دهکریت.

له ساڵی ١٩٦٦ وهكو بانی جه لانی له گه‌ل حوكمه‌ت رێكه‌كه‌ وتین چه‌ گمان هه‌ لگرت و چوینه
سه‌ر بارزان و بارزانییه‌ گانمان ده‌گرت.

گفتوگۆی هه‌ردی مه‌هدی وه‌مه‌دا ده‌مه‌ید

به‌شی یه‌كه‌م

حه‌ریكه‌ ده‌بیته‌ شایه‌ ته‌حالیکی روداو هه‌گانی سی چاره‌كه‌ی سه‌ده‌ی رابردووی كوردوستان و
عیراق له‌ سییه‌گانی سه‌ده‌ی رابردوودا له‌ دایك بووه‌ له‌ گه‌نجیتیه‌وه‌ بیه‌یه‌کی چووته‌ ناو
سیاسه‌ت و بیه‌یه‌ی تری له‌ ناو توپزینه‌وه‌ می‌زووی و ده‌رونییه‌ گانی دایه‌ به‌ په‌روه‌مه‌یه‌کی
ئیسلا میانه‌وه‌ له‌ ریکه‌سته‌گانی ئیخوانو لوسلیمینه‌وه‌ دنیا‌ی حیزبایه‌تی و سیاسی و
ده‌سته‌بیده‌گات و به‌ ((چه‌پ)) یکی دنیا‌دیده‌ خه‌ریكه‌ ژبانی خو‌ی ته‌واو ده‌گات ئه‌وه‌.
عبدولستار تاهیر شه‌ریف)) له‌ په‌نجاگانه‌وه‌ تا ئه‌مه‌رو چهن‌دین پو‌ستی وه‌رگرتووه‌ له‌
ناوه‌راستی هه‌فتا گانی شدا له‌ سه‌رده‌می رژیمی به‌عس و بووه‌ته‌ وه‌زیری نیشته‌جیون ئه‌وه‌
سیاسیه‌کی نه‌وه‌ی پیشووه‌ و له‌ ئیستاشدا به‌ هه‌لوسته‌ سیاسیه‌ گانی دایه‌ له‌ مملانی دایه‌
جیاوازی ئه‌وه‌ سیاسیه‌ هاوته‌مه‌نه‌گانی له‌ وه‌دایه‌ كه‌ ئه‌وه‌ ژبانی سیاسی بی سه‌كردنه‌وه‌ به‌
هیزی و لاوازییه‌ گانییه‌وه‌ به‌ جو‌رئه‌ته‌وه‌ ده‌خاته‌ روو ته‌نانه‌ت له‌ خاله‌ لاوازه‌كان و شه‌سته‌
گانی شدا خاوه‌نی پاساوی به‌ هیزو بروا بیهینه‌ره‌ له‌ کاتی مائاوایشدا دوا په‌یامی ئه‌وه‌بوو
چاوپه‌كه‌وته‌كه‌ ((به‌بی ده‌سته‌كار یك‌ردن)) دیر به‌دیری بلاوبه‌ریته‌وه‌ به‌ په‌رسیاری سه‌ره‌م‌تای
ژبانی سیاسیت ده‌ستی په‌یك‌رد؟ وه‌لامی لئین ی دایه‌وه‌

عبدولستار تاهیر شه‌ریف: له‌ ساڵی ١٩٥٠ خویندکاری ناوه‌ندی بووم چومه‌ ریزی
ئیخوانو لوسلیمینه‌وه‌ كه‌ ئه‌وه‌گات له‌ كه‌ركوك چالاکیان زو‌ر بوو سه‌ره‌م‌تای کاری سیاسیم له‌
گه‌ل ئیخوانو لوسلیمینه‌وه‌ بوو له‌ ریه‌گی مامو‌سته‌یه‌ كه‌مه‌وه‌ تیه‌كه‌ لیان بووم كو‌مه‌لیك گه‌نج
بووین له‌ هاوڕیكانم د. مو‌حسین عبدولحه‌مه‌ید كه‌ به‌م دوایه‌ سه‌رو‌کی حیزبی ئیسلا‌می
بوو عه‌باس علی عه‌تا سه‌رو‌کی زانكو‌یه‌ دیاره‌ ئیمه‌ له‌ سه‌ر ریه‌بازی هه‌سه‌ن به‌ننا بووین
ئه‌وه‌گات سه‌ید قوتب سجن بوو ئه‌وه‌ ده‌وره‌ی نه‌بوو له‌ ئیخوانو لوسلیمین ماینه‌وه‌ وه‌كو
كو‌ردیك عه‌قیده‌م ئیسلا‌می بوو بروام به‌نه‌ته‌ وه‌ په‌روه‌ری نه‌بوو دواتر دوا‌ی ئه‌وه‌ی پانه‌زه‌
جو‌زئی قورئانم له‌ به‌ر كه‌روو له‌ به‌ره‌ی دابه‌زاندنی قورئان و هاتنی ئاینی ئیسلا‌مه‌وه‌ شه‌تم

خويندوه هه نديك گومانم پهيدا كرد يه كيك له وانه قهزى نه نفال بوو بروام وابوو نه نفل چ وهك قورئان و چ وهك جيبه جيكردن كه ده چوون مال و مولك و كچى خه لكيان ده هينا پيمو ابوو مومكين نيبه خودا و ايكات له سالى ۱۹۵۷ له ئيخوانولوسليمين وازمان هينا جه لال عبدولرحمان يش كاريگهري له سهر دروستكردنى بيرى نه ته وايه تى من هه بوو كه نه وكات له ري داربووم له سالى ۱۹۵۵ ((جه لال عبدولرحمان)) به ريوبهري قوتابخانه بوو و منيش ماموستا بووم من ئيخوانولوسليمين بووم نه و يش پارتى بوو دواى شورشى ۴۱ ته مووزى ۱۹۵۸ يش ئيمه كۆمهليك بووين وهك عبدوللانجه جيم سهر اج كه له شورشدا ناوى ميرزا شوان بوو نه حمهد ههرزاني ململانى كه وته نيوان شيوعى و پارتيه وه نه و مېوو مه لا عبدووللا ئيسماعيل (مه لا ماتۆر) له گهل مه لا عبدوللاى جوتياران هاتن و داواى ليستى ناوى پارتيه كانيان ليكردين و تمان ئيمه پارتى نين و تيان چۆه ئيوه پارتى نين و نه مهش ده كه ن؟ ئيت دواى نه وه ليژنهى محلى كۆبووه وه ئيمه يان كرد به نه ندامى پارتى من و عبدوللانجه جيم و نه حمهد رهئوف ليژنهيهكى ريخواومان پيك هينا و دستم تنكرد به چالاكى چالاكيان زۆربوو خه لكىكى زۆرمان له دهورى پارتى كۆكردوه ململانىش هه هه بوو له سالى ۱۹۵۸ بووم به بهرپرسي ليژنهى محلى شوان له كۆتاي سالى ۱۹۵۹ دا منيان گرت به تۆمهتى ناردن ي جوتياربو كركوك له روداو هكانى نه و سالي كركوكدا كه واش نه بوو چوار سال حكوم درام سالى يه كه م له زيندانى به غداد ماموه و ماوه كه تريشى له زيندانى كووت بووم تا ليبور دنه گشتيه كهى عه بدولكريم قاسم له كۆتاي ۱۹۶۲ كه هه موو زيندانى به كان نازاد کران پاشان بو ماوه ساليك له لايهن پۆليس هه چاوديرى كرام ده بوو به يانيان و ئيواران بچم بو بنكهى پۆليس ئيمام قاسم ئيمزابكه م له سالى ۱۹۶۲ كه عه بدولسه لام و به عسيه كان هاتنه وه سهر حوكم دياره مه لا مسته فا له گه لياندا ريكه و تېبو ئيمهش وهكو پارتيه كان پالېشتى به عسيه كانمان كرد چونكه دژى عبدولكريم قاسم بووين كه كودمه تاكه بوو من ده چووم بو ئيمزا كردن له وكاته كوريك هه بوو ناوى نه حمه دبوو له نه من بوو به پاسكي ليكه وه هات و پييوتم فه رماني ده ستگير كردنت بو دره چووه خۆت بشاره وه دواتر به يارمه تى پۆليسكى خانه نشين به ناوى (سمه گوچ) ده ريكردم دواتريش چوومه بنكهى شه هيد مه ئمون له گوندى خله گه روو بوومه كادير له ناوچهى شوانى سهرخاسه كه دوانزه كاديرى هه بوو له كۆتاي ۱۹۶۲ گواستيانمه وه بو خانه قين دواى نه وهى حه مه حسين كوردهى بهرپرسي ليژنهى محلى خانه قين دوو كاكه يى كوشتبوو و هه ردوو

كاكييه كهش پارتی بوون ئه وه دیان ته جمید کردو منیان خسته شوینه که ی لیژنه ی محلی خانه قین سهر به به غدا بوو که لقی بینجیان پیدموت واته بووم به ئەندامی لقی بینجی پارتی دیوکرانی کوردوستان له مانگی نیسانی ۱۹۶۴دا بریاردر کۆنفرانس له ماوه ت ببه سهریت زیاتر له ۸۰کەس ئەندامی ئەو کۆنفرانسه بوون به کۆی دنگ مه لامسته فامان له دهسه لاته له دهسه لاته کانی (تجرید) درانی ئەوه ی ئۆبۆزسیۆن بوو دکتۆر فوئاد بهیته ری بوو ئەو وتی با هه موومان بجینه وه لای مه لا مسته فا و کۆببینه وه علی عبدالو و نوری شاوهدیس له هه مووکه س توندروه تر بوون و یه کیك له هۆکاره کان بوون بۆ ئەوه ی ئیمه هه لویستمان له ماوه ت به و جۆره بیته که چی دوایش هه رئه وان گه رانه وه واته پیاوی ئینتیهازی و فرسه تی بوون ئەوان وه زعه که یان له به رچاوو بوو له ناو مەملەکانیکه دا بوون ئیمه یان خراپ تیگه یاند مه حزه ری کۆنفرانس من و مه لا عبدالو لا ئیسماعیل ده ماننوسی ئیمه ی ئەندامانی کۆنفرانس هۆشیاری سیاسی ته واومان نه بوو نه مانده توانی کیشه نیو ده وله تیبه کان دیاری بکه ین ئەو دووبه ره کییه بوه هۆی هه لگیرساندن شەری ناوخۆ له نیوان جه ناحی مه کته بی سیاسی و جه ناحی بارزانی جه ناحی بارزانی هیزیکی گه وره دیان هینایه سه ره به مۆ که نوری مه لا مارف (نوری که له شیر) سه رکردایه تی ده کرد به زیل و سوپای عیراقیه وه جه ماعه تی ئیمه کشانه وه و بۆ ئیران چوون به لام من نه چووم و گه رانه وه که رکوک له سالی ۱۹۶۴ که دووبه ره کی بوو مه لا مسته فا له گه ل حکومه ت ریککه وت و حکومه ت هاوکاری ده کرد

لشین: ناکۆکیتان له گه ل بارزانی دا چی بوو؟

عبدولستار تاهیر: ناکۆکییه که له سهر به یانه که ی ۱۹۶۴بوو له گه ل عبدالسه لام عارف ریککه وت له ئیزگه وه وتی ((ارجع الى اعمالكم الحرة الکریمه الشریفه)) به عه بدولسه لامی وت ((الومن موتمین المسلم المومتن)) واته ئەمه موئته مه نه وه به قسه ی بکه ن دیاره ئەو دووبه ره کییه بوو گه رانه وه بۆ به غداو له ئیران مانه وه دواتر ریکخستنی نهینیان له که رکوک دانا

لشین: هۆکاری ئەو دارنینه ی مه لامسته فا له دهسه لاته کانی ئەوه بوو که جه ناحی مه کته بی سیاسی رازی نه بوو به ریکه وتن له گه ل عبدالسه لامدا؟

عبدولستار تاهیر: عه بدولسه لام عارف له گه ل مه لا مسته فا ریکه وتبوو به بی ئەوه ی لیژنه ی مه رکه زی و مه کته بی سیاسی ئاگادار بکاته وه مه کته بی سیاسی چوونه لای مه لا مسته فاو پیاوت ریکه وتنه که له سهر چی ئەساسیکه؟ ئیداره ی محلی و سوپا ده گه ریته وه

پیمانوت لانیکه م سی چوار بهندی نهینی ههیه بو ئه وهی به خه لکی بلیین پیمانوت ئه مهی
تۆ کردوته هیچ نییه ئاشبه تاله قبولی نه کرد وتی: ئه وهی رازی دمبیت باشه ئه وهی رازی
نابیت لییده دم

ئشین: ئه وی ئه و قسه یه راسته که ده لێن شیخ ئه حمهد بارزانی هیچ پایه یه کی له حیزبدا
نه بوو به لام به یانیکی دهر کردبوو؟

عبدولستار تاهیر: شیخ ئه حمهد له سه رده می عبدولکریم قاسمدا له گه ل سووپادا
ریکه که وت هه موو سوپاکه له بادینان کشانه وه هیرشیان کرده سه ر قه ندیل و چه می ریزان و
ئیمه ش بو قه لادزی رمانکرد به لام دواتر عبدولسه لام له گه ل ئه حمهد حه سه ن به کردا
تی که چون مقاومه شه عبیان هه بوو و له یه کتریان دا سوپا له و نا کوکییه دا بیلا یه ن بوو مام
جه لال له قه لادزی هاته لام وت ی بگه ریره وه بو که رکوک و شه ریکه ی نه وت بگرن سوپا
حه قی نییه منیش وتم شه ریکه ی نه وت به چی بگرین؟ ئیمه قازیفه یه که مان نییه وتیشم
کویخا جه باری گورگه ری سه رخاسه بووته جاش ده چین ده یگرین له گه ل مه رکه زه که ی
ریداردا ئیمه چووین جاشه کانی گورگه یی مان گرت به لام له گرتنی مه رکه زه که ی ریداردا
سه ر نه که وتین ئه مه یان شیخ ئه حمهد کردی که ببوو جاش به لام ئه وهی ۱۹۶۴ په یوه ندی به
شیخ ئه حمهد وه نه بوو

ئشین: ئه وهی شیخ ئه حمهد هۆکاره که ی چی بوو؟

عبدولستار تاهیر: شیخ ئه حمهد نه یده ویست بارزان قه سفبکریت و تیکبجیت بۆیه
به یانه که ی دهر کرد

ئشین: بی پرسى مه لامسته فا ئه مه ی کرد؟

عبدولستار تاهیر: شیخ ئه حمهد بیویستی به وه نه بوو له مه لا مسته فا بپرسیت و مه لا
مسته فا له سه ر دم ده چوو لای شیخ ئه حمهد ئه و خودانی بارزان بوو ئه و دووبه ره کییه ی
ئیمه له گه ل مه لا مسته فا دا له سه ر ریکه وتنیک بوو که له گه ل عه بدولسه لام کردی ئیمه
به یانمان دهر کرد براده رانی ئیمه له ئیران حه بیب محه مه د که ریم یان دهر کر به سکرتری
پارتی نامه یه کی بو شه مه دین مو فتی نووسی له ئیران تیایدا ده لیت مه لا مسته فا ئه مه ی
کردوو

ئشین: پیش ئه وهی ببیت به سکر تیروا ده لیت؟

عبدالولستار تاهير: كه سكرتيربوو وايوت دهشليت ئه مانه ئينساني باش بوون((واته جه ناحى مه كته بى سياسى)روشنيرى بوون له كو تايشدا دهليت((وبارك الله بهذا زعيم الحرب الشريف)) و هيچيشيان لينه كرد شه مسه دين مو فتى ئه م نامه يه به ئيراهيم ئه حمه دابوو ئه و يش له خه بات بلا و يكرده وه منيش له كتي به كه مدا بلا و مكرده وه ئشين: واته سكرتيرى پارتيش بوو دژى مه لا مسته فا قسه يده كرد؟

بدولستار تاهير: ئه مه ي به دزي به وه نوسي بوو نه يزاني ده گاته وه ده ستى حه بيب كابر ايه كي ئينته يها زى بوو
ئشين هيچيان له حه بيب كرد؟

عبدالولستار تاهير: هيچان نه كرد بارزاني به كان ده يانزاني ئه م هيچى پيناكريت چونكه نفوزى نه بوو بۆيه هيچيان لينه كرد ئه م دوو به ره گيه له نيوان ئيمه و مه لا مسته فا تا ١١ ئازار به رده وام بوو هه تا ربه ياني ١١ ئازار يش من سكرتيرى فهرعى كه ركوك بووم له جه ناحى مه كته بى سياسى كه پياند ه وت(جه لال)له و كاته ي كه من سكرتيرى فهرعى كه ركوك بووم كو نگره ي جه وتى كه لار مان به ست

ئشين: لونيوان سالى ١٩٦٤-١٩٧٠ دابرا نيكي زور له نيوان هه ردوو جه نا حه كه دا هه يه هه ره كو ئيراهيم ئه حمه د ده ليت به ئيمه يان ده وت جاش و به ئه وان يان ده وت باش لايه نگيرى ئيوه بو حكومه ت له سه رچ ئه ساسيك بوو؟

عبدالولستار تاهير: به بى ري كه وتن بوو له سالى ١٩٦٦ پيش ئه وه ي ئيمه له گه ل حكومه تدا ري كه وين دانوستان له نيوان مه لامسته فا و حكومه تدا هه بوو حكومه ت له گه ل ئه واندا ري نه كه وت و له گه ل ئيمه دا ري كه كه وت ئيمه ري كه كه وتين به لامه ركه زى
ئشين: ئه ي نه گه ر ئه وان ري كه كه وت نايه به پيچه وان ه وه ده بوو؟

عبدالولستار تاهير: به هه مان شي وه ده بوو له و روودا وه دا ئيمه له گه ل حكومه تدا جه كمان هه لگرت و چوينه ناوچه ي بارزان و بارزاني مان ده رگرت و لي مان ده دان شه رمان له گه لدا ده كردن ئه مه واقيعه كه بوو كه نه ده بوو وامان بكرديه
ليشين: واته به هه له يه كي سياسى ده زانيت؟

عبدالولستار تاهير: سه رچل ده ليت((دووكه س ده يتوانى شه رى جيهانى نه بيت به لام ئه م قسه يه نابيت تازه شه رى جيهانى روويدا))

لشېن: له واکته دا پوښته کت چی بوو؟

عبدولستار تاهير: سکرترې لقی کهړکوک بووم پېش دهرچونی بهیان ی ای نازارېش قائمقامی کوږه بووم له سهر میلاکی جه ناحی مه کته بی سیاسی ۵۰۰ چه کدارم له گهلدا بوو له یه ککاتدا سی بهر پرسیاریم هه بوو ((حیزب و حکومت و پېشمه رگه)) نیمه نهو ناوچانه مان هه مووی به دهسته وه بوو تا قه لادزی بابهر کر له رانیه قائمقام بوو مه لا مسته فا هیج شوی نیکی بؤ نه مابوه وه من بی حیمایه له کوږه وه بؤ قه لادزی دهچووم

لشېن: له سالی ۱۹۶۸ مه لا مسته فا له گهل به عسدا ریکده که ویته وه واته له گهل نه حمه د حه سه ن به کردا پېشتریش له گهل ته ها یه حیادا له واکته دا که ته ها مجیدین ده بیته ومزیر له بهرام بهردا موحسین دزهیی و نیحسان شیرزاد ده کشینه وه ده توانیت ورده کایي نه م رووداوانه روونبکه یته وه؟

عبدولستار تاهير: نه وهی من باسی ده که م رووداوه کانی ساله کانی ۱۹۶۹ - ۱۹۷۰ ن له واکته دا مام جه لال قائیدی پېشمه رگه بوو غروریک گرتی هه ندیک له غروریه کانی وه که له ناوچه ی خانه فین عبدلر حمان جیهان به خش هه بوو سه روک جاش بوو مام جه لال بهر توپی دا توپ هی حکومت بوو نیمه دننا به سه روک جاشه کانه وه به نه فسه ره کانی دهوت پینج مانگی تر چاوه ریبه کن بزانه دستان هیلم له به که ره جو زیندانی دانابوو رهئیس حه مه ده مین پاریزکاری هه ولیرو نه ندای لیژنه ی مه رکه زی بوو له جه ناحی مه کته بی سیاسی ماموستانیه کی کهړکوک گرتو بوو له مالی خو ی له ناوده ستخانه زیندانی کردبوو هه لسوکه وته کانی نیمه به عسی ترساند به عس وتی ههر له گهل مه لا مسته فا دا ریبه که وین باشره نه مانه نه گهر ده ستیان بروات رو شنیرن نه م شتانه قبولنا که ن بؤ یه له واکته دا دانوستانی نهینی له نیوان مه لا مسته فا و حکومتدا هه بوو ههر له م کاته شدا له گهل نیمه دا له ژیره وه مفاوذه اتیان ده کرد هه ندیک جار ده گه یشتنه نه وهی له گهل مه لا مسته فا دا ریکنه که ون به نیمه یان دهوت له گهل نیو ده دا ریکده که وین که قائیق قامی کوږه بووم چووم بؤ لا ی خالید عه بدولحه لیم ی پاریزگی هه ولیریش ای نازار نهو به منی وت سبهینی نیمه ریکده که وین له گهل مه لا مسته فا داو بهیانی که به ناوی ای نازاره وه دهرده که ین که وایوت من که راومه وه مقهری هه ولیر ته له فونم بؤ به غداد کرد بؤ مام جهل تا ناگادار بن نهو له وی نه بوو کاک ئیراهیم له وی بوو وتی شتی وانیه نیمه سبهی دووسبهی له گهل حکومتدا

ریکدهکهوین وتم کاک ئیبراهیم وهره کهرکوک من له مالی عهباسی وهی بابه ته کهم بۆ
گیرانه وه نه وه بوو ۱۱ نازار به یانه که دمرچوو و له گهل مه لا مسته فا دا ریکه وتین
ئشین: جه ناحی مه کته بی سیاسی ناگاداری نه و ریکه که وتنه نه بوون؟

عبدولستار تاهیر: ناگادار نه بوون رۆژی ۱۰ مانگ من ئاشکرامکرد له کۆنگره ی قیاده ی
قوتری نو ی حیزبی به عس باسی نه وه میان کردوو که بۆچی له گهل مه لا مسته فا دا
ریکه که وتن و له گهل جه ناحی مه کته بی سیاسیدا ریکه که وتن ده لیت مه لا مسته فا کاربایه کی
عه شایره هه مووکات ده توانریت چه ک بکریت به لام جه ناحی مه کته بی سیاسی رۆشنیرن
ناتوانریت له گهل یاندا وابکریت نه م به یانه که دمرچوو نه وان ده ستیان گرت به سه ر
هه مووشتیکدا ئیمه جیمان نه بو وه له قایمقامی کۆیه وه کردیانمه وه به مامۆستا له ئیمام
قاسم و مووچه ی مامۆستاییه که شمان له ۵۰ دیناره وه کرد به ۲۶ دینار مه لامسته فا. وتی نابیت
له کهرکوکیش بیت نه وه بوو گواستیانمه وه بۆ به غدا

ئشین ناشایه تیت له گهل مه لامسته فا دا هه بوو؟

عبدولستار تاهیر: هه رگیز به یوه ندیم له گهل مه لا مسته فا دا نه بووه یه که جار له سالی
۱۹۵۹ مانی بینوه ئیتر یه که ترمان هه ر نه بینوه که ئیمه لیماندا وه کو جه ناحی مه کته بی
سیاسی مام جه لال له شارع فه له ستین خولیکی کادیرانی کرده وه له وکاته دا فاخیر بارزانی
له هاتوو چۆدابوو بۆ نه وه ی ئیمه و بارزانی ریکه کاته وه

ئشین: له پارتیدا چ پۆستیکی هه بوو؟

عبدولستار تاهیر: نه مین قیادیان بوو

ئشین: نه ی دانوستانه که ی ئیومو مه لا مسته فا به کوی گه یشت؟

عبدولستار تاهیر: که مفاوضاته که له نیوان ئیمه و مه لا مسته فا دا کرا مه لامسته فا
وتی: نابیت ئیوه به ناوی پارتییه وه مفاوضات بکه ن و ده بیت ناوی حیزبه که تان بگۆرن
له وکاته دا له که لار کۆنگره مان به ست و بریارماندا ناوی حیزبه که مان بگۆرین به شۆرشگیری
کوردوستان ((الشوری الكردستانییه)) لیژنه یه کی مه رکه زی تازه مان هه لبژارد بۆ نه وه ی
مفاوضبکه ی و نه گه ر مه لا مسته فا ریکه که وت نه و حیزبه که هه ر به رده وام ده بیت و
نه گه ر ریکیشکه وت حیزبه که حه لبکه ی

ئشین: قیاده ی حیزبه که چۆن بوو؟

عبدولستار تاهير: بهه مان قيادهي پيشوتروه كه نامادبوو بو مفاومزات

لئين: تو پوسته كه ت چي بوو؟

عبدولستار تاهير: بهرپرسی لقي كه ركوك بووم پاليوراوي مام جهلال بووم بو نه ندامي

ليژنه ي مهركهزي بهلام قبولم نه بوو وتم نايكه م

لئين: بوچي قبولت نه بوو؟

عبدولستار تاهير: باومرم به قيادهكه نه بوو له كوڅگرهكه شدا ومفديكمان پيكهينا له مام

جهلال و علي عهسكهري و چهند كهسيكي تر بو لاي مهلا مستهفا بو نه ودي ناوي حيزبهكه

هلبكهين به ((الثوري الكردستانيه)) و دواي ساليك كوڅگره ببهسريت و سيهكي مهكتهب

سياسي بو ئيمه بيت و ليژنه ي مهركهزي به ههلبزاردن دهبيت و ههموو ئافرهتان و

قوتابيان قيادهكانيان سيبهكيان بو ئيمه بيت و له ماوهي ساليكدا نه مه تهواوبيت كوڅگره

دهبهستين و مهلا مستهفاش سهروكمان بيت رازي بووين بهم چارهسهره بهيانيكمان

دهركردوو حيزبيكي شوڙگيريان ههلكرد من له كاك ئيبراهيمم پرسى نه گهر نه وان دواي

ساليك به شيमानبو نه و چي بكهين؟ وت ي ئيوه ي تيكوشهر دهتوانين كوڅگره ببهستين و

حيزبهكه دروستبكه نه و

لئين: ريكهكه وتنه كه له كوي بوو؟

عبدولستار تاهير: له مهكتهبي سياسي بوو له گهلاله

لئين: نه م قسهيه ي ئيبراهيم نه حمه د به نوسين بوو؟

عبدولستار تاهير: به ته سجيل وله مه حزه ريشدا نه وه نوسراوه و بلاويشم كردو ته وه

نه وه بوو پيش سالهكه دهستكرا به گرتمان و ماجيد روسته م يان كوشت و چهند كهسيان

گرتين

لئين: ماجد روسته م پوسته كه ي چي بوو؟

عبدولستار تاهير: نامر هيزي بالي مهكتهب ي سياسي

لئين: خاله كاني تري ريكهكه وتنه كه تان چي بون؟

عبدولستار تاهير: يهكيك له مه رجه كانيشمان نه وه بوو مام جهلال و علي عهسكهري و

عمر دهبابه له قهسريك له گهلاله دابنيشن و نابيت بچن بو هيچ شوينيك بو نه ودي

جالاكيان نه بيت نه مهشمان قبولكردوو به داخه وه وتم نه دبوو به مه رازي ببين چونكه

قیادەکانی خوڤمانمان لەوی حیجزکردبوو ئەوان لە گەڵە بوون کە دەستکرا بەگرتنی ئیمە
 من قایمقامی چەمچەمال بووم چۆم بۆلا ی مام جەلال ئیبراھیم ئەحمەدو ئەوانی تریش
 لەوی بوون وتم ئەوا سال تەواو بوو کۆنگرە پارتی نەبەسترا و دەستکراوە بە گرتنمان و
 کوشتنمان ئیمەش ئەمە قبول لاناکەین و ئەو قەسەیی ئیبراھیم ئەحمەدم پێوتنەو مام
 جەلال وتی شیخ ستار ئیوێ حیزبەکە زیندووێکەنەو مەلا مستەفا من دەکوژیت وتیشی
 ئەگەر ئیوێ بتوانن من دەریکەنە دەرەو بۆ لوبنان حیزبەکە زیندووێکەنەو ئیمەش لە
 ریگەشی شیخ جەباری برامەو کە لە عیلاقاتی حیزبی بەعسدابوو لە ریی ئەووەو ئیمە
 توانیمان علی رەزا ئەلکەوازی کە بەعسییەکی کورد بوو ئەوکاتیش سەعدون شاكر
 بەرپرسی عیلاقات بوو پاسپۆرتی مام جەلال و هیرۆمان دەرکردو بە ناوی نەخۆشییەو
 ھاتە بەغدادو بی ئاگاداری مەلا مستەفا ناردمان بۆ بەیروت کە ئەو رویشت بۆ بەیروت
 ئیمە بەیانی زیندوکردنەو حیزبەکەمان دەرکردو دەستمان کرددو بە چالاکی یەکەم
 کەس محمد حەسەن برزۆیان کوشت فەیلی بوو کاتی خۆی ئەندامی عیزبی هیوابوو
 جەماعەتی سامی عەبدولرەحمان بە سەیارە سامی کە ئەوکات وەزیربوو دەریان کردو لە
 ناو بەغداد کوشتیان و بکوژەکەشیان رزگار کرد دواي ئەم رووداوێ ئیمە چالاکیان زۆربوو
 وەکو حیزبی شۆرشگری کوردوستانی و قیادە مەرکە زیمان ھەلبژارد مەلا ماتۆریش
 ئیتیفاقی کرد من بووم بە سکرێتەر ئیوێش قبولی نەبوو ئەوانی تریش وەکو بابەکرپشدری
 و مەلا عەبدوللای کانیماران و کۆمەلیکی باشی ترمان لەگەڵدابوو مام جەلال مەکتوبیکی
 بە مامۆستا عەبدولرەحمانی زەببەچی دا (ئەندامی مەکتەبی سیاسی شۆرشگری کۆن بوو) بۆ
 ناردم نوسیوی و دەلیت کە ئەمە بە دەست گەیشت حەزەکەم بییت سەرم لیبدەیت و
 لەسەر ئیتیفاقی پێشوومان بۆ زیندوکردنەو حیزبەکە وەرە بۆ ئێرە (بەیروت) و
 دیوانیکی تازە جەواھیری یشم بۆ بینە لە (فندق الشیخ) دیارە ئەوکات من قایمقامی
 بەعقوبە بووم چۆن دەبیست برۆم بۆلا ئەو و سەدام نەزانیت چۆم بۆلا ی سەدام و وتم
 مام جەلال نامە بۆ ناردووم و نازانم چی دەلیت من سەرپشکم؟ سەدام نە ی دەزانی مام
 جەلال دەچیتە لای مەلا مستەفا وتی تۆ خۆت عیرافیت برۆ بزانی چی دەوێت ئەوکات
 وەرەو قەسە لیدەکەین منیش چۆم بۆ لای مامجەلال وتی دەبیست ئەو حیزبە حەلبکەن.
 وتیشی سەنرە ئەندامی لیژنە مەرکەزیتان ھەبە ئەگەر دەرئەس لە ھەر ولاتیکی ئەوروپا
 بتانەوێت لچووتان بۆ وەرەگرین و حیزبەکە حەلبکەن و ئەمەش داواي مەلا مستەفایە مام

جەلال كەوتى حىزبەكە حلىكەن حىزبەكە لەلايەن مەلا مستەفاوہ نامەيەكى بۇ نوسيم بۇ ئىدرىس و مەسعود تييدا دەليت: ئەوا فلان و فيسار لە شۆرشگىرى كوردوستانى دىن بۇ لاتان لە گەلالە بۇ مفاومزات ئيمە لىرە لە گەلياندا ريكەوتوين بۇ بەيانى دواتر مام جەلال، عەزىز شىخ رەزاي لەگەل خۇيدا هينا كە بەرپرسيكى سەر بە مەلا مستەفا بوو لە بەيروت ي پىكەوہ دانىشتين عەزىز شىخ رەزا قسەى حەلەق و مەلەقى دەکرد و وتى شىخ ستار شۆرش دەيتوانى تۇ بكوژيت وتم شۆرش كىيە؟ وتى بارزانى منيش وتم من حسابى بۇ ناكەم و من لەسالى ۱۹۶۴هەتا ئىستا دژى بارزانيم ئەگەر بيتوانيايە دەيكوشتم بەلام من ئىستا دەتوانم تۇ بكوژم دەمانچەيەكم پىبوو بە مام جەلاليشم وت زۆر عەيبە بۆتۇ كە دەكەويتە دواى منداليكى وا لوسكە ئيمە تۇ بەقائيدى خۇمان دەزانين مام جەلال وتى نامەكەت پىيە دەمەويت تىببىنى بنوسم دەم زانى دەيەويت نامەكەم لىبەسەنيتەوہ چونكە زانى من رىناكەوم دەيوويست ئەو بەلگەيە بەمن نەدا منيش وتم نامەكەم ناردۆتەوہ رىكنەكەوتين و گەرامەوہ بۇ بەغدا كۆپىيەكى نامەكەم برد بۇ سەدام و نامەيەكىشم بۇ نوسى سەدام باوهرى نەدەکرد

لەقن: بۇچى چويتەوہ بۇلاى سەدام؟

عبدالستار تاهير: بۇ ئەوہى گفتو گۆكەى بۇ بگىرمەوہ چونكە من قايمقام بووم بە ئاگادارى ئەو بۇلاى مام جەلال چووويووم وتم مام جەلال دەليت بزوتنەوہى كوردى بى زەعامەتى مەلا مستەفا رزگارينايت و شەر لە گەلالە نابيت و لە كەركوك دەبيت(مام جەلال لە گفتوگۆكانيدا واى پىوتم)منيش بە مام جەلالم وت شەر لە كەركوك نابيت و لەپشتى گەلالەوہ دەبيت دواى دەستپىكردنەوہى شەريش مانگىكى پىنەچوو مام جەلال لەگەل مەلا مستەفادا تىكىدايەوہ و لەزىرەوہ كۆمەليان دروست كرد ئيمە ماينەوہ لە چالاكى خۇمان و بەردەوامبووين

مام جەلال سالى ۱۹۸۴ ھات بۇمفاۋەزات لەگەل سەدامدا ولەسەر داۋاي ئەومەزبەھەي

پشتناشانی شیویعیەکانی سازکرد

گفتوگۆی ھەردی مەھدی وھیمدادحەمید

بەشی دووھم

لەبەشی دووھمی ئەم گفتوگۆیەدا عەبدولستار شەریف لەسەرچەندویستگەییەکی تری گرنگی ژیانی سیاسی دەوەستیت و ئەوتۆمەتە رەت دەکاتەووە کە بیویایە حیزبی سەوری موخابەرەت دروستیکردبیت وباسلە عوبیدوللای کوری بارزانی دەکات کەپیکەووە وەزیر بون لە حوکمەتی بە عەسدا ھەروەھا ھۆکاری ھەلاتنی لەبەغدا و ھاتنی بۆکوردوستان دەکاتودیوی ناوھەي(مەزبەھەي پشتناشان)یش دەخاتە روو راشکاوانە بۆچونی خۆی لەسەر شۆرشێ کوردی دەلیت وپیویایە(شۆرش نەبوو)و(بازرگانی کردن بوو) (

ئەین: راستە دەوتریت حیزبی سەوری حیزبیکە بە ئیعازی بەعس و موخابەرەت دروست بوو؟
عەبدولستار تاهیر: حیزبی بەعس و موخابەرەت ئاگایان لەمەنەبوو. ئەم حیزبە ھەرئەو حیزبەبوو کەبۇمفاۋەزات لەگەل مەلامستەفادا دروستمانکردبوو کەلەپەکیک لەمەرجەکانی ئەو دەبوو دواي سالیك کۆنگرەبەسەرتیت دواي ئەوھي مەلامستەفا ئیمەي پەرەویز خست ئیمە حیزبەکەمان دروست کردوو مەلا ماتۆر(مەلا عەبدولائیسماعیل ومامۆستا عولەما)(عەبدولرحمانی زەبیحی) (چوین بۆلای نازم گزالی بەریوبەری ئەمە مەلامستەفاش لەبەغداپینچ وەزیری ھەبوو پێش ئەوھي ئیمە حیزبەکەزیندوو بیکەپنەو مامۆستاعولەمادەپوت منلەگەلتانا ئیشناکەم ئەگەر بەعس ریکەوتنم لەگەلئەنەگات ئیمەش چوین ئەوھمان بەنازم گزالی وتئەویش وتی لەگەل کی ریکەوتن بکەین ئیو کین؟ دواي زیندوکردنەوھي حیزب داوامان لیبکەن بۆریکەوتن لەبەرئەوھ مامۆستا عولەما لەگەلئەنەگات ئیمە بەیانی زیندوکردنەوھکەمان دەرکرد

ئەین: ئەمە پیلان نەبوو بۆ دروست کردنەوھي حیزبەکە؟

عەبدولستار تاهیر: نازم گزالی ھێچ یارمەتیئەکی نەداین و پیوتین ئیو جاری ھێچنین دواي دەرکردنی بەیانەکە چووم بۆلای سەدام وتم ئەوان محمد برزۆیان کۆشتوو پینچ

و وزیران ههیه خه لکیشمان لیده کوژن کابرایه که تهنه جمانه ی سووری له سه ربیت دمتوانیت کلاشینکو ف هه لبرگیت ئیمه چی بکهین؟ نه و وتی ئیمه ناتوانین هیچ بۆئیوه بکهین و ناتوانین له سه ر ئیوه به یانی ۱۱ ئازار تیکبدهین به لام ئیمه له ۱۱ ئازاریشدا له گهل مه لا مسته فاریکه وتین بۆنه وه ی بناغه یه کی دیمو کراتی دابنیین ئیمه پبیان ده لیین نه و کۆمه له که حیزبیان دروست کردووه مملانیسی سیاسی بکهنی نه که گوشتن و ئیمه ش تهنه یه که شتتان بۆدکهین نه ویش نه وه یه که ناتانگرین له و کاته ی که نه وان ده لیین نه و حیزبه موخابه رات دروست کردووه نه وان پینچ وه زیریان هه بووه و چه کداریان له ناو به غدادا هه بووه به عس زۆر جار ویستویه تی ئیمه له گهلاندا مه فرزه دابنیین ئیمه قبولان نه بووه ئیمه چه کارمان نی بووه هه تا نه وانه ی که حیمایه ی خۆم بون نه و کاته ی وه زیربووم هه موی هه موی خزموکه سوکاری خۆم بون به پۆلیس ته عینم کردبون نه که پيشمه رگه وجاش من بووم به نه ندامی به ره ی لیژنه ی بالای و ته نی که ریم نه حمه دو عه زیز محمد سکرتری حیزبی شیویی وموکه ره م تاله بانیش به شداربوون واته تهنه ی ئیمه له چه به دا نه بووین شیويعيشمان له گهلدا بوو نه که ر جاشیتی یه خۆنه بیت شیويعيش جاش بیت من بووم به وه زیر به ناوی سه وه ی کوردوستانیه وه نه که به ناویکی تره وه

ئشین: که تو سکرتری حیزبی سه وری بویت مام جه لال ئیبراهیم نه حمه د رازی بوون به وسکرترییه ی تو؟ عه بدولستار تاهیر: نه وان رایان کرد ئیبراهیم نه حمه د چوبۆله ندهن که من بوم به وه زیر موسیبه ته که ریکه وتنی جه زائیر بوو له سالی ۱۹۷۵

ئشین: وه زیره کانی تر کی بون؟

عه بدولستار تاهیر: عوبیدوللا، مه لاماتۆر، هاشم عه قراوی وعه زیز عه قراوی عوبیدوللا کوری مه لامسته فابوو پیشتر عه بدولله سور پالیوراو بوو بۆ وه زیری نیشته جیبون ئیمه که چوین بۆ سویند خواردن نه و ده ترسا برایه کی له شاخ بوو نامه یه کی بۆ سه دام نوسی و وتی من نه شته رگه ری فه قه راتم هه یه له وانه یه سه رکه وتونه بم نه که رلیم ببوریت نابم به وه زیر سه دام وتی نه وه ترسا وه له و کاتانه دا عوبیدوللا جه لالی برام ده بینیت و ده لیت نه وه چی ده که یت لیره عوبیدوللا هه ره له سه ره تا وه له گهل مسته فا دا تیکیدا بوو مه لامسته فا نه ی ده و یست له دوا ی خوی عوبیدوللا بیت به شت چونکه له حه مایل خان نه بوو حه مایل خان موسه یته ر بووبه سه ریدا

لشېن: ئەي چۇن بووبە ۋەزىر؟

عەبدولستار تاھىر: دواي ئەۋەي لەشۋرش رايكردبووبە عەس ھىنايانەۋە بۆبەغداد كەئىمە چوین بۇ سویندخواردن ئەۋناگای لىنەبوو شىخ جەلالى برام پىدەلىت شىخ ستارومەلاماتۆر ۋابون بەۋەزىر ئەۋىش تەلەفون دەكات بۇ نائىب حەداد كەبرادەرى بوو دەلىت بىنیرنەۋە بۆجەزائىر (پىشتەبە عەس ھىنابوۋىيەۋە) لەبەرئەۋەي نامكەن بەۋەزىر ئىمەدانىشتەبوین لای سەدام نائىب حەداد تەلەفونى بۆكردو وتى عوبىدوللا دەلىت ئەگەرنەمكەن بە ۋەزىر دەگەریمەۋە بۆجەزائىر سەدامىش وتى بىنیرە شوینی شاخرمان بۆدروست بووۋە واتە بۆجىگەكەي عەبدوللا ۋادانرابو عەبدوللاسوربىت بە ۋەزىرى نىشتەجىبوون سەدام لايدامە لاۋە وتى عوبىدوللا دەست نادات بۆ ۋەزىرى نىشتە جىبوون تۆ ئەۋپۆستە ۋەربىگەر كە پىشتروادانرابو بىم بە ۋەزىرى دەۋلەت ھەرچەندە وتم پىم ناكىرىت سكرتېرى حىزىيىك ۋ ۋەزىرىكى پۆستدارىم وتى بە تۆدەكرىت ۋىارمەتىشت دەدەپىن مەن بوم بە ۋەزىرى نىشتەجىبوون ۋ عوبىدوللاش بو بە ۋەزىرى دەۋلەت

لشېن: واتە موخابەرات حىزبى سەۋرى دروست نەكردوۋە؟

عەبدولستار تاھىر: موخابەرات حىزبەكەي ئىمەي دروست نەكردوۋە بەلام لەناوخەلكى ئىمەدا ھەن كراۋن بە موخابەرات لە گەل ئەۋەشدا ژمارەي ئەۋانەي حىزبى سەۋرى كە بوونەتە ئەمەن ۋ موخابەرات لە سەداپەكەي ئەۋانەي يەكيتى ۋپارتى نىن بەم دواپىانە دەرگەۋت ئەمەن ۋ موخابەرات نەبون لە پلىنىۋمى يەكيتىشدا لىيوردنىيان بۆ دەرگەردن ھەپان بووۋە ۋەزىرىبووۋە پىيۋەندى بە موخابەراتەۋە ھەبوۋە ھەپانبوۋە ئەندامى مەكتەبى سىياسى بووۋە پەيۋەندى پىيانەۋە ھەبوۋە ئىمەھىچ شتىكىمان بە دىزىيەۋە نەكردوۋە ئىمە ھەرگىز سەربە ئەمەن نەبوپىن ۋ ھەلوپىستىشمان ھەپە باشتىن بەلگەش بۆۋەلوپىستەكانى حىزبى سەۋرى ئەۋەپە ھەموو ۋەزىرەكانى تر چواردەسال ۋەزىرىبوون مەن تەنھا سى سال ۋ دوۋمانك ۋەزىرىبووم چۈنكە رازى نەبوون لە ھەلسۈكەۋتم لەسالى ۱۹۹۵ سەدام بىرىارى دا مەن (خگف) بىكەن ئەگەر ئاشكرا بوون بلىن ھەلەبون ئەگەرئاشكراش نەبوون ئەۋال دارە الحىكم لەناوم بىبەن ئەۋەبو رامكردو ھەتم بۆ كوردوستان

لشېن: چۆن ھاتىت؟

عولستارتاھير: پەيوەندىم بە كاك كۆسەرتەۋەكرد لە ۲۳ى ۱۱ى ۱۹۹۵ھاتم لەوماۋەيەى چالاكى سەۋرىمان ھەبوو موخابەرەت وئەمنىمان تىكدابوو ھەندىكىانم دەزانى ولامدان ھەول ھەبوو حىزبەكەم ئىحتىوا بكەن وكردىشيان من لە سالى ۱۹۸۴لەحىزب دەستم لە كاركىشاھەو

لشېن: :لەوكاتەدا چەندحىزبى كوردى ھەبوون؟

عەبدولستارتاھير: ھەرەكەى تەقەدوم، پارتى دېموكراتى، سەۋرى كوردوستانى لشېن: بابچىنەۋەسەرباسى عوبىدوللا، ئەوكاتەى بووبەۋەزىر مەۋقىفى پارتى وبارزانى چى بوو؟

عەبدەلستارتاھير: پېش ئەۋەى عوبىدوللابېتە ومزىرىش مەلامستەفا ئەمەرى كوشتنى دەركر دبوو

لشېن: مەملانىي نىوان مەلامستەفاو عوبىدوللا ئەكەيەۋەدەستىپىكرد؟

عەبدولستارتاھير: لەنزىكى سالى ۱۹۶۲ ەۋەدەستىپىكرد عوبىدوللا لە رووداۋەكانى سالى ۱۹۶۴عەتقى زياتر لەگەل جەناحى مەكتەبى سىياسدا ھەبوو

لشېن: كەعوبىدوللا ھەلات بەرموكوى چوو؟

عەبدولستارتاھير: يەكەمجارھاتە بەغدادواترئارديانە جەزائىر چونكە مەلامستەفاپىنج ومزىرى ھەبوو:ئەگەرلەۋى بووايە دەيان كوشت

لشېن: راستە دەلىن حىزبى سەۋرى لە دواى سالى ۱۹۷۵ەۋەلەلايەن بە عەسەۋە تەجىمكرانئەندامانى كەمكرانئەۋە؟

عەبدولستارتاھير: دواى ئەۋەى شۆرش نەما ئەۋان وتيان نابىت ئافرەتان و قوتابيان و گەراۋەكان(عائىدون) رىكبخەن و بېنە ئەندام لە حزبەكانتاندە پۇلىسى خانەنشىن و سۆپاى خانەنشىن نەدومەيەكيان رىكبخستو چون بۇلاى سەرۇكى پەرلەمانى ئەوكاتە سالى ۱۹۸۳ سەعید ھاشم و ئەۋان دانىشتبون ئەۋان قسە ىان نەدەكرد وتم ئوستاز سەعیدى دوينى چوومبۇ گۆرستان لە كەركوك فاتىحايەكەم داداۋ داۋاملىكردن بگەرېنەۋەناوحىزب وتى تۇ گالتەمان پى دەكەيت وتم گالتەت بۇپىدەكەم ئىۋە دەلىن ئىۋە حىزبىن و چالاكىتان نىە وتم دەتۋانېن قوتابيان رىكبخە ىن؟ وتى نەخىر وتم دەتۋانېن ئافرەتان و كۆمەلەى

جوتياران و پۇلىسى خانەنشینی رىكبەخەين؟ وتى نە خروتم ناتوانين عائىدونيش رىكبەخەين.
 لە خەيرى مردووھىچ ماوھ رىكى خەين؟ وتى رەحمەت عەلەيك ئەشھەدوبىللا راستدەكەيت
 ئەوبىرىارەش كەبەعس داى لەبەر حىزبى سەورى نەبوھ لەبەر حىزبى شىويعى بووخۇ
 نابىت بلىين ئەوبىرىارە شىوعى دەگرىتەوھ حىزبى سەورى ناگرىتەوھ سەدام راى وابو
 ھەموكەنداويك سەر جاوھەكانى بىرىت وشكدەبىت من شەخسى خۆم ھەتا راشم كرووھ ھىچ
 بىرم لە وھ نەكردۆتەوھ پەيوەندى بە شۆرشەوھ بكم چونكە باومرم بەوشۆرشە نەبوھ دواى
 ۱۹۶۴ و ۱۹۷۰ بۆم دەرگەوت ئەمانە شۆرش ناكەن بازارگانى دەكەن

ئەين: چى بو واى لە تۆكرد شۆرش بە شۆرش كردن ئەزانى بە بازارگانى بزانىت؟

عەبدولستار تاهير: بۆ نمونە ئەگەر پارتى لە گەل حوكمە تدا رىكبەكەويت ئەوا دەيانوت
 حوكمەت نىشتىمانىيە ئەگەر رىشنە كەوتنايە حوكمەت نىشتىمانى نىە ۱۱ ئازار ھەندىك
 شتيتىدا بووبەلام رىكەوتنەكەى ۱۹۶۴ ھىچى تىدانە بوو لامەر كەزىيە كۆنەكە لە
 رىكەوتنەكەى ۱۹۶۴ باش تروبو بۆچى ئەو لە گەل نورى كەلە شىربە عەقىدو موقەدەم
 وسەيارەى ئىقاوھ مل بنىت ئەو نىشتىمانى بيت و من جاش بىم؟ يان تۆ وەزىرت داناوھ و
 بەنيازى حوكمى زاتىت لە كوردوستاندا دەرگاكانى حوكمى زاتىت لە كوى بوو
 ھەموئەودىيانە تۆپباران دەرگان و لىيان دەدان و دەروخان پارەكانيان دزىبون تۆھاتوئىت
 كوردوستان ئاوەدان بكەيتەوھ يان پارە وەر بگرىت كىشەكە كىشەى كورد نەبوو مام جەلال
 دواى ئەوھى يەكيتى لەناو كۆمەلدا دروست كرد ئەندامى كۆمەلەى خويندەوارى نىيە ئاخر
 چۆن دەبىت ئەندامى حىزبىكى ماركسى لىنىنى خويندەوارى نەبىت لە بەر ئەوھ باومرم بە
 شۆرشە كە نەبووھ چونكە دەمزانى شۆرشەكە پەيوەندى لە گەل بە عسدا ھەيە بۆ نمونە
 مام جەلال سالى ۱۹۸۴ ھاات مفاووزات لەگەل سەدامدا بكات سەدام پىوت تۆنوينەرى كوردنىت
 پارتى وشىويعى ھەن بۆيە گەرايەوھ لەسەر داواى سەدام مەزبەحەكەى پىشتائشانى شىويعى
 يە كانى سازكرد مام جەلال داواى لىكرا خۆى تەصىفيە بكات وپاشان بۆمفاووزات بيت مام
 جەلال قەيناكە دويەركەى لەگەل مەسعودا ھەبوو من خۆم ھەرگىز لە خەتى مەسعود
 نەبوم ھەتائىستا بە لام بۆچى مام جەلال سوپاى ئىرانى دەھىنىت بۆ تەق تەق بۆئەوھى لە
 ديموكرات بدەن من چۆن باومرم بە قىادەيەكى واھەبىت كە يەككى وھ كوما مام جەلال كەلە
 پەنجاكانەوھ دەى ناسم كە سىكى تىكۆشەرە لە تە لەفیزیۆن دەرېچىت و بلىت قەزا سە ربە
 خۆيە كەچى ھەر مام جەلالە دەلىت رازىنىم سولتان ھاشم لە سىدارە بدرىت دەشلىت من

رازی نیم هیچ زابتيكى عيراقى ئىعدام بىكرىت واتە ئەو ئافرىتانەى ئىمە ئىسغىتىسابى كران
كى ئىسغىتىسابى كران؟ نايىت ئەو زابتانەش ئىعدام بىكرىن مام جەلال بۆلەۋەى فەرشە
سورەكەى لە ژىر پىيى دەر نەچىت راي وايە نايىت زابتيكى عيراقى ئىعدام بىكرىت مەن ئە
مە بىكەم بە جاش و خائىن لە قە لەم نادىرىم؟ لە سالى ۱۹۹۵لە زانكۆى سلىمانى كۆرىكەم گىرا
كەسىك لى پىرسىم (زانىم ماركسىيە) ئەگەر جەنابت نىشتىمانى بوويت بۆپىشتەر نەھاتىت
وتەم ئەكەم مەن نە ھاتووم وەزىفە وەربىگرم تەنھا مامۆستايە كى زانكۆم دەبىت مەمنون بىت
كە دەرس بە مىندالەكانى تۆ دەلىمەۋە

دوۋەم ئىۋە ھىچىشتان لەو ۷۵۰،۰۰۰ كوردەى بغدا دىلسۆزتر نىن سىيەم مەن لە ترسا رام
كردەۋە نىشتىمان پەر وەرى نەى ھىناوم مەن رۆحى خۆم دەپارىزم كە وەزىم خراپ بوو
كوردەكە م نارد بۆلەى مام جەلال و تەم وەزىم خراپە بانەم كۆژن ئەۋەبو كاك كۆسەرت دوسى
كەسى نارد لە گەلىندا دەرژوم

ئىشەن: تۆلە وەزارەت وازت ھىنا يان دەركرائىت:

عەبدولستار تاھىر: مەن لە سالى ۱۹۷۷ لە وەزىرى دەرگرام بە رونى ھۆكارەكانىشيان پىوتەم
عەبدولستار تاھىر شەرىف: چىم لىدەكەن؟ عومرى پىرە مەرىكەم ماۋە بابەكۆژن
ئەۋەى خوينەرلەم بەشەدادەى خوينىتەۋە دواۋشەى بۆچونى. د.عەبدول
ستار تاھىر شەرىفە كە لەرىكەۋتى ۲۰۰۸/۲/۵ لەشارى كەركوك و لەروداۋىكى نادىاردا
تىرۆركرائەم روداۋە لەژىر ھەربىيانوئەكدا بىت كارىكى نامرۇفانەيە

ئىشەن: ھۆكارى وازھىنانت لە پۆستى وەزىرى چى بوو؟

عەبدولستار تاھىر: پىيانوتەم تۆلەسەر راگوستن رازى نىت وباسى ئەۋەش دەكەيت
كەكەركوك بەشىكە لە كوردوستان و لەشوينىكىش وتوتە ئىمە نەۋەى سەلاھەدىنى
ئەپوبىن ولە كىتەبە كەتدا بالى جەلالى بە نىشتىمانى دەزانىت كەۋاتە ھىشتا عەتفت بۆ
ئەۋبالە ھەيە

ئىشەن: ئەى وەزىرەكانى تر ھەلىۋىستىيان ھەبوو؟

عەبدولستار تاھىر: ھاشم ئەمەن بوو لەبەعسدا ئەندامى شوعبە بوو دەتوانىت بلىيت
عەزىز عەقراۋى شىت بوو ھەموو ھىمايەكانى عەزىز عەقراۋى عەرمب بوون ولە

موخابه راتیش بون مهلا ماتۆر خراپه‌ی دهرباره‌ی کوردنه‌کردوو ره‌پۆرتی نه‌ده‌نوسی به‌لام هاشم ره‌پۆرتی له‌ سه‌رمه‌ن ده‌نوسی

ئشین: عوبیدوللا بۆ ماوه‌ی چه‌ند وه‌زیربوو؟

عه‌بدولستار تاهیر: ماوه‌که‌ی که‌م بوو له‌ گه‌ل بازرگانه‌کاندا ئیعدامیان کرد

ئشین: سالی چه‌ندبوو وله‌سه‌ر چی بوو؟

عه‌بدولستار تاهیر: سالی ۱۹۸۳بوو ئه‌وه‌بوو مه‌سعود له‌گه‌ل سه‌دامدا مفاوه‌زاتیان ده‌ست

به‌یکردوو تا له‌گه‌ل عیراقددا شه‌ری ئیران بکه‌ن به‌لام ئه‌وان ئیران پارو چه‌کی پیدان ودری

به‌عس هاوکاری زۆری کردن به‌عسیش به‌مه‌ توره‌بوو ۲۸ له‌ بازرانه‌کانی ئیعدام کرد

له‌ناویاندا شیخ عثمان وخالیدی کوری ولوقمان و سابیره‌وعوبیدوللا کوری مه‌لا مسته‌فا.

ئشین: ده‌وتیریت ئه‌وگۆرانه‌ی بازرانی په‌یوه‌ندی ژیربه‌ژیریان له‌ گه‌ل ئیدریسدا هه‌بووه؟

عه‌بدول ستار تاهیر: ئه‌به‌ده‌ن که‌وره‌ترین دوژمنیان بوون مه‌سعودو ئه‌وانیش پیدان

ناخۆش بوو که‌ ئیعدام کران

ئشین: هیچ بیره‌ وه‌رییه‌کت له‌ گه‌له‌ل عوبیدوللا دا هه‌یه‌ ئه‌و بیتاچه‌ تیی خۆی له‌ بنه‌ماله‌ی

بازرانی چۆن باسه‌ده‌کرد؟

عه‌بدولستار تاهیر: من هاوچوی شیخ عثمان و عوبیدوللام ده‌کرد ئه‌و هه‌رله‌ سه‌ره‌تاوه

عه‌تفی به‌لای جه‌ناحی مه‌کته‌بی سیاسیدا هه‌بووه جگه‌ له‌وه‌ی له‌ لایه‌ن بنه‌ماله‌وه‌ ئیها‌نه

کرا‌بوو ئه‌و که‌وره‌که‌وره‌ی مه‌لا مسته‌فابوو به‌لام هیچ مه‌نسه‌ بیکی له‌ ناو پارتیدانه‌بوو

هه‌موو مه‌نسه‌به‌کانی دابوو به‌ ئیدریسو مه‌سعود

ئشین: ئه‌وه‌کاته‌ی که‌ ئیعدام کران لوقمان وسابیر و عوبیدولا پۆسته‌کانیان چی بوو؟

عه‌بدولستار تاهیر: ته‌نها له‌ به‌غدا داده‌نیشتن هیچ پۆستیان نه‌بوو جگه‌ له‌ عیمادی

کوری‌شیخ عثمان که‌بوو به‌ئه‌نادامی شوعبه‌ شیخ عوسمان کوری شیخ ئه‌حمد بوو واته

بیرازی مه‌لا مسته‌ فابوو

ئشین: له‌ هه‌شتاکانا چالاکی سیاسیتان چی بوو؟

عه‌بدولستار تاهیر: دوا‌ی ده‌ست کیشانه‌وه‌م له‌ حیزب ئیت‌ره‌ کاری سیاسی کشامه‌وه

وئه‌ندامی هه‌یه‌ی مه‌جلیسی مه‌جمه‌عی کوردی وئه‌ندامی مه‌جلیسی عیرا‌قی بووم

وئه‌ندامی مه‌رکه‌زی په‌کیتی ئه‌دی‌بانی عیراق بووم سه‌دام له‌ سالی ۱۹۸۴نامه‌ی بۆکاروباری

باکور نوسیوو و دەلیت لە سەرۆکی جەمعیەتی سەقافەو یەکیتی ئەدیبان و سەرۆکی
قاموسی محەلی لایبەدن بەلام لە مەجلیسی (سن المتفان) مامەووە چونکە ئەمەیان جیهانی
بوو بە دەستخەتی خۆی ئەم نامە یەکی نوسیوو برادەریکیش کە ئەندامی قیادەتی قوتری
بوو پیشانیدام هەر لەوکاتەدا لە زانکۆ وانه بیژبووم بە ناوێشانیش (نەك وەزێفە) لە
ژیوانی سەرۆکایەتی راویژکاربووم ئیمە کۆمەلیک بووین هەربۆ ئەو یەکی پەيوەندیمان هەبیت
کردیانین بە راویژکار تەنهامو چەکەمان وەر دەگرت دواى ئەو ئیتەر مین پیلانی ئەووم دانا
کەچۆن دەربەچم و هەر لە هەشتاکاندا مەنەکی سەفەرم لی کرا

ئەین: ئەوکاتەکی تۆهاتیت بۆ کوردوستان و هەتانیستاش پەيوەندیت لە گەل کام حیزبدا
هەکی

عەبدولستار تاهیر: وەکی شەخسی پەيوە؟ مەنیم لە گەل هەندیک برادەری پارتییا
هەکی و هەموو برادەران یەکی تیش برادەرم نەلام وەکی حیزبە پەيوەندیم لە گەل کەسیاندا
نییەو ئاراستەکی فکریش زیاتر بە لای یەکی تیدایە
ئەین: ئەکی ئەوکاتەکی لەناو پارتیدا بوویت؟

عەبدولستار تاهیر: تادوو بەرەکی ۱۹۶۴ مین مەلامستەقام بە زەمەیم زانیووە لەدواى ئەوش
چەپ بووم و تانیستاش هەرجەم

ئەین: کاتیک کۆمەلە دامەزرا هیچ پەيوەندێکی یەکیان پیووە کردی؟

عەبدولستار تاهیر: نەخر پەيوەندیان نەکردوووە چونکە مام جەلال هەرلە سەرەتاوە
دەکی زانی مین لەو ئاراستە یەکی کۆمەلەنیم هەتا جاریک لە کۆبونەو مەیک بە مام جەلال و ت
تۆ لە سۆفیەتەمان دەکەیت و چینی ش هیچ پایەو پیشکەوتنیکی نیە تۆ هەرکەو سەلکە ماوی
یەکت بە سنگییەو نەو چین هیچ نفوسیکی نییە تۆ ئیمە لیرە دەفەوتینی ت ئاخر مام
جەلال ئیمەکی بردە سەر سەفەرەتی چینی و وتاریکی داو سۆفیەتی کردە دوژمنان مین
ماوی نەبووم مام جەلالیش دەکی زانی مین لەو خەتەنیم لە راستیشدا ئاراستەکەکی مین راست
بو چونکە دوايش مام جەلال خۆکی لەو پەری چەپەووە هاتە ئەو پەری راست هەستا سۆشیال
دیموکراتی دانا کە نەریخستن و شانەو هیچکی تیا نامینیت

ئەین: لەبارەکی مستە شارو جاشەکانەو دەلین چی؟ لیرەولەوی ئەو تۆمەتەش ئاراستەکی
ئێو دەکریت

عبدالولستار تاهير: جارى پېناسەى حاشم بۆيكە يەكەم. ئەو ھە دەبىت بەرامبەر مىلەت چەك ھەلبىگىرەت مەن چەك ھەل نەگرتووە تەنھا لە كاتى چالاكیەكان نەبى ئەویش ھەمووان بوین دووم مەن دەپرسە مەن بوم ئالای كوردوستانە لە سەر پەرلەمان داگرت وئالای عىراقەم دانا لايان مەسعود بەرزانى وپارتى؟ ئەووم لە نەو دەوشەش بەچاوى خۆم بىنى ئەوكات لە ھەوليربووم خۆم شارەدبوو بۆكەس باسى ئەو ناكات؟ مەن چووم ھەرەس جەھوریم ھىنايە ھەولير بۆباسى ئەو ناكەن؟ مەن ئەو قسانەى دەيكەم واقىعە كە دەلیم ئەوكات مەلامستەفا وتوێتەى (ارجعوا الى اعمالكم حره شريفه) ماناى واىەپىشتەر پىشمەرگە كارەكەى نەحوربوو نەكەرىم بوو نەشەرىف بوو مەن ئەمانەم وتوو لە چيانمەدانەترساوم سىيەم. لە شەستو چوارەو كە لە مەلامستەفا جىابوینەو دووبەرەكى ھەبوو ئىتر نەچوومەو لای ئەو پارتى تانىستا بەلام مام جەلال دەجار چوووەو لەم دوايانەشدا چوو سەر مەزارى مەلامستەفا كەردى بە پىخەمبەر خالىكى تىرىش ئەو ھەيە مەن لە دواى مەردنى مەلامستەفاو ئىتر قسەم بى نەوتوو چونكە ئىتر ئەوكۆتای پى ھات مەن ھىچ يەك لەم قسانەم نەكردوو

ئەين: پەيوەندىت ئە گەل بەلى رىفۆردا چۆنە ھەلوىستت بەرامبەريان چىيە؟

عەبدولستار تاهير: مەن لە گەل نەوشىروان برادەرم ئىنجا بابۆنوكتە باشتىكتان بۆبگىر مەو دواى ئەو ھەى لە ناو ھەلبژاردنەكانى ناو يەكيتىدا سەرنەكەوت لەگەل سەفینى مەلام قەرە چوومى بۆلای ھەندىك تىيىنى و رەخنەم لەسەر كەركوك ھەبوو پىم وت كاك نەوشىروان مەسەلەى چاك سازىيەكە رىفۆرم گەيشتە كۆى؟ بەپىكە نىنەو و تى شىخ ستار گەيشتە سەرفرازى (مەبەستى دەفتەرە دۆلار سەرف كەردن و پارە خەرج كەردن بوو) وتىشى: وەلا ئەومان كەردەو ھىچى تەرمەن نەكەردەو. بەلام نەوشىروان بەھەمو ئىجانبو سلبىاتىيەكەو لەناو سەركردايەتى يەكيتىدا، رۆشنىرە، نوسەرو خاوەن فىكرەو فائىلى نىيەو موختابەرات نىيە، ئەو ژيانى لەناو حىزىيەكدا نابىت كە ھەمووى فائىلە، لە بەر ئەو نەھىلن، ئەمە سىفاتى ئەو پىاو ھە،

ئەين: ئەكاتى خۆى وەك ئە كىتەبەكانىشدا ئامازەت پىداو، بەلىكى شىوعى دەستى بەسەر پارتىدا گرتبوو لە ناكۆكىدا بوو ئەى ئىستا پارتى چوون دەبىنىت چ بۆ شىويعىيەكانى ناوى كە ئە ئىستادا دەستيان بەسەر راگەياندنەكانىدا گرتوو، چ بۆ مەملەلانى ناو سەركەردەكانى ئەو حىزبە؟

عەبدولستار تاهير: من راي شەخسى خۆم وایە، كەھيچ لایەنك ناتوانیت دەست بەسەر پارتیدا بگریت تا بنەمالە ھەبیت. بەلام تریناك ترین شت بۆ بنە مالە، دووبەرەكى ناوخۆیانە، ئەگەر لەناوبەنەمالەكەتیک نەچن، شیوعییەكانی ناو راگەیانندی پارتی ھەزار كەس یش بن، بە شەوڕۆك لایان دەدەن، مەگەر خۆیان نایانەویت. ئیستا بنەمالەكە تارادەیهك مەملانیكەى دەرکەوتوووەو ھەیه، وەك بیستانیک كالكە وایە زەردبووبیت، گەر بش پرسیت بۆ مەملانی ھەیه، ئەو ھى ئەو ھە پەرەسولتە كە زۆرە. جگە لەو ھەش با بېرسین لە دنیا دا بوە لە سەدا چلە نۆی نەوتى خۆت بەدەیت بە كۆمپانیایا؟ قسە یە كیش بۆ دز بکەین، حسین شەرستانی لەمەدا راست دەكات، ئەمەش بۆ پارە وایان کردوو، ھەر پارەكەش وایکردوو مەملانیكەیان زیادبكات.

ئەلشێن: ئەرشەد زبیارى و بنەمالەكەى ئیستا حیزبىكى تازەیان دروست کردوو، ئیو ھەم سیناریۆو کارانەى ئەرشەد چۆن دەبینن؟

عەبدولستار تاهير: ئەو ھەر مەسەلەى جاشایەتیەكەو ھە، من ئەرشەد لە نزیکەو ھەم دەناسم ئەمانە پیاوی حزب نین و خائین و جاشن بەرامبەر میلەتەكەیان ھەرکەس پارەى زیاتریان بەداتى بۆى دەكەن. ئەو ئەزمونەى ئیستا (كە فیدرالیتە) گەورە ھە ئەوان بۆ روخاندنى ئەو ئەزمونە دروست كراون وولاتانى عەرەبیش دروستى كردون

ئەلشێن: بە گێرانەو ھەى ئەم میژوو، لە ھەرەشەى لایەنەكان ناترسین؟

عەبدولستار تاهير: لەچى بترسم؟! من لە ژياندا چەند سیاسەتیکم ھەیه، یەكەم. بەمەبەست لەكەس ناترسم. دوو ھەم، ھەمیشە بۆبیشەو ھەرۆم و ناگەریمەو. سییەم، من عومری پیرە مەریكەم ماو، تائىستا كۆلم نەدەبیت، كۆل نادەم، باپم كوژن و چوارەم. ئەو ھەى دەى گیرمەو ھەم ئەمادەم لە بەردەم دادگادا ھەموو بەسە لێنم

رەپۆرتى ئیبراھیم ئیسماعیل لە بەغدادى

كوردبونى سەرۆك كۆمار بۆ عیراق بەردەوام ئەو پرسیارە ھە كەلای زۆربەى لیستە عەرەبیەكان دەخريتە روو گەرچى لەوانە ھە ئیجابیاتى مام جەلال لە سەر پەرۆسەى سیاسى و بارودۆخى عیراق كەم نەبیت بەلام ھەیشتا زۆر لایەن ھەن پیاوان قوت نەدریت سەرۆك كۆمار كوردبیت یان رەنگە تیپینیان ھەبیت لە سەر ئەداى لە بە ریبوردنى كارەكانى و بە بى لایەنى دەزانن و رەخنەى لى بگرن بەو ھەى وەكو سەرۆكى ھەموو عیراقیەكان بە یەكسانى

مامە لە ناکات یان پیاو و ابیت یەکیک لە ھۆکارەکانی دابراڤی عیراق لە ولاتانی عەرەب بریتى بیت لەوێ کە سەرۆک کۆمار کەسایەتییەکی کوردی یە ئەک عەرەبی رەنگە بانگەشەکانی ئیبراھیم جەعفەری کە پیداغری لە سەر ئەو کرد کەپپووستە سەرۆک کۆمار بدیریت بە کەسایەتی یەکی عەرەبی و بەتایبەتی سونی بەو بیانووێ کە ئەو پۆستە سیادیە ئەگەر بدیریت بە کەسایەتی یەکی عەرەبی سونە ئەو زیاتر دەبیتە خۆشکردنی پەيوەندی لەگەڵ وولاتانی عەرەبی. حەیدەر مەلا وتەبیژی رەسمی بەناوی بەرە دیاڵوگی نیشتمانی لەم بارەپەو ئەماژ بەو دەکات کە تییبینی تەنھا لەسەر فەخامەتی سەرۆک کۆمار نییە بەلکو تییبینی لەسەر زۆربە سەرکردەکانی ھەردوو حیزبەکە ھەپە چونکە ئەوان لە چوار چپووەکی حیزبی و نەتەوھەپەو کاردەکەن ئەک لە روانگە بەر ژوھەندی گەلی عیراق بە گشتی مەلا دەلیت سەر کردی پارتە کوردیەکان زۆربەیان ئەک ھەمویان وابیر دەکەنەو بەلام ھەشیانە ھەستی نیشتیمانیان ھەپە وەکو دکتۆر مەحمود عسمان و دکتۆر بەرھەم سالح کە ھەلوپستی نیشتیمان و ئیجابیان ھەبوو

نوپنەرەکی بەرە دیاڵوگ سەبارەت بە سەرۆک کۆمار پپی واپە رۆلیکی زۆربەرچاوی ھەبوو لە ئەزەمی تایەفی لە عیراقتا ھەولی داوہ ریزی نیشتیمان دووگەرت بکات وەکو ھەولیک بۆ بەدەست ھینانی دەسکەوتە حیزبیەکان ئەوئە توائوہ خۆی وەک سەرۆک کۆمارى عیراق نیشان بدات ئە لەسەرئاستی ناو خۆپی و نەلەسەرئاستی ھەپمی و عەرەپیش " حەیدەر مەلا نیگەرانە بەرامبەرچالاکى دووفاقیانە مام جەلال بۆپە دەلیت "مام جەلال کاتیک لە گەل شیعە دادەنیشیت وەک کورد دەویت و دەلیت ئیمە لەگەل ئیوھین و کەلەگەل سونەش دەبیت وەک سونە قسەدەکات.تەنانەت سیاسەت مەدارانی ئەمەریکا کە ھاتونەتە عیراق ئەم تییبینیانەیان دابین کردوو، بۆنمونە پۆل بریمەر لە یاداشتەکانی خۆیدا ئەماژە بەو کردوو کە ھەلوپستەکانی لەروانگە حیزبی و کوردی تەسکەوہ کاریان کردوو ئەک لە روانگەپەکی عیراقتی گشتگیرەوہ "سەبارەت بە ریکخستنی ئەوگۆبونەوانەش کە سەرۆک کۆمار سازیکردووہ بۆلیک نزیککردنەوہی بۆ چونی لاپەنە جیاوازەکان حەیدەر مەلا وتی ئەوھەولانە کە بەم دواپەدا داوپەتی لە راستیدا تۆخکردنەوہی پڕۆژە تایەفی و شۆفینی بوو. لە زەمەنیکدا یەکیک بوو لە وانە کە بانگەشە کردبو ئەو ریکەوتنە کە بە چوار قۆلی ناوبرد لە لاپەن ھپچ لاپەنیکی ناو خۆی و دەرەکی دەست خۆشی لی نەکرا بە لکو زیاتر پڕۆژە تایەفی و جوت خوازی تۆخ کردەوہ "ئەو زیاتر لە سەر قسەکانی

سوربو، تهنانهت قسه‌ی له پلانیك كرد بۆ دابه‌ش كردنی عیراق له‌و باره‌یه‌وه‌هه‌یدمر ده‌لیت نه‌هه‌یندایه‌کی زۆر روون هه‌یه‌که‌ له‌ لایهن هه‌ردوو حیزبی کوردیه‌وه‌ به‌ ریه‌و ده‌بریت که‌ پرۆژه‌ی جوداخوازی دوا ئامانجیانه‌ که‌ کاری بۆده‌که‌ن به‌لام له‌به‌ر نه‌وه‌ی نه‌وان ده‌زانن که‌ هاوکیشه‌ ئیقلیمیه‌کان ریگه‌ی نه‌مه‌یان پینادات له‌به‌ر بوونی ولاتانی سوریاو تورکیا و ئیران هه‌ریۆیه‌ کارده‌که‌ن بۆنه‌وه‌ی عیراق دابه‌ش بکه‌ن به‌سه‌ر دووبه‌شی سونه‌ له‌ناوهراس‌ت وشیع‌ه‌ له‌باشوور کاتیکیش نه‌مه‌کرا نه‌وه‌ خۆیان ده‌توانن ببه‌نه‌ خاوه‌نی باکووری عیراق له‌ چوارچیوه‌ی پرۆچه‌ی دابه‌شکردنی عیراق به‌لام په‌رله‌مانتار عمر جیووری له‌ لیستی عه‌ره‌بی سه‌ربه‌خۆ که‌ پاش پاشه‌ که‌شه‌ کردنی چه‌ند په‌رله‌مانتاریک له‌ هه‌ردوولیستی به‌ره‌ی ته‌وافوق و به‌ره‌ی دیالۆگی نیشتمانی دروست بوومئامازه‌ی به‌وه‌ کرد که‌ نه‌و پۆسته‌ پۆستیکی ته‌شریفیه‌ و ده‌بیت سه‌رۆک کومار له‌ شوینیکی ولاتدابه‌یت ره‌چاوی نه‌وه‌ بکات که‌ نه‌و سه‌رۆک کۆماری عیراقه‌ به‌لام سه‌رۆک کۆماری ئیستای عیراق له‌ پشه‌وه‌کاندا ده‌ چیه‌ شارێ سلیمانی له‌دیداره‌کانیداو له‌پشتیه‌وه‌ ئالای عیراق به‌دی ناگریت له‌ کاتیکدا هیشتا یاسایه‌کی نوی په‌سه‌ند نه‌کراوه‌ بۆ ئالای نوی عیراقی له‌ هه‌مان کاتدا ره‌خنه‌ی له‌وه‌ گرت که‌ مام جه‌لال زۆرجار له‌ وتارو لیدوانه‌کانیدا عه‌ره‌بی سووننه‌وشیع‌ه‌ به‌کارده‌هینیت له‌ کاتیکدا نه‌م دابه‌ش کردنه‌ی عه‌ره‌ب بۆ سووننه‌ شیاو نییه‌ له‌لایهن سه‌رۆک کۆماره‌وه‌ بووه‌تریت چونکه‌ زیاتر تایه‌ فیه‌ت و دابه‌ شبوونی کۆمه‌لگای عه‌ره‌بی تۆخترده‌کاته‌وه‌

هه‌یدمر مه‌له‌به‌ره‌ی دیالۆگ مام جه‌لال کاتیک له‌ گه‌ل شیع‌ه‌ داده‌نیشیت وه‌ک کورد نه‌دویت و ده‌لیت ئیمه‌ له‌ گه‌ل ئیوه‌دین که‌ له‌ گه‌ل سووننه‌ قسه‌ده‌کات تهنانه‌ت سیاسه‌تمه‌دارانی نه‌مه‌ریکا که‌ هاتونه‌ته‌ عیراق نه‌م تیبینیانیه‌یان دیاری کردووه‌به‌لام حیزبی فه‌زیله‌ی ئیسلامی که‌ حیزبیکی شیعیه‌و له‌ دوا‌ی روخانی رژیمه‌ وه‌ له‌ سه‌ر گۆره‌پانی سیاس‌ی عیراق ده‌رکه‌وت و خاوه‌نی نفوزیکی سیاسیه‌ له‌ شه‌قامی شیعیدا فه‌زیله‌ به‌ بیچه‌وانه‌ی به‌ره‌کانی تر رازییه‌ له‌ سه‌رۆک کۆمار نه‌وان به‌ گشتی له‌ مامه‌له‌کانی مام جه‌لال رازین و پپیانوایه‌ له‌و دانیشتنانه‌ی که‌ له‌ گه‌لیان کردووه‌ هه‌ستیان به‌وه‌ کردووه‌ که‌ نه‌و سه‌رۆکی هه‌موانه‌و بیلایه‌نانه‌ مامه‌ له‌ ده‌کات تهنانه‌ت له‌ کاتی جیابونه‌وه‌یان له‌ لیستی ئیتیلاف و له‌ کاتی کیشه‌کانی شارێ به‌سه‌ره‌ وه‌کو پپویست گوی بۆ گرتون هه‌ردوو په‌رله‌مانتار هه‌سه‌ن شه‌مه‌ری و باسه‌م شه‌ریف به‌رپرس له‌وحیزبه‌ پپیان وابوو مام

جەلال تۋانىيۋىيەتى ۋەك سەرۋك كۆمارى ھەممۇ عىراقىيەكان مامەلە بىكات بەلام سەبارەت بە نوپىنەرايەتى كىردىنى عىراق لە ولاتانى عەرەبدا بىيان وايە كىشەكە لەم بۋارەدا كەمىك ئالۋزەورەنگە لە لايەك ولاتانى عەرەبى نەپانەويت مامەلە لەگەل عىراقى نوى بىكەن لە لايە كى تىشەۋە كەمتەرخەمى ھەبىت لە دەولەتى نوى عىراق بەگشتى تائىستا ۋەكو پىويست ھەولى نەداۋە لەگەل ئەو ولاتانە بىگىتەۋە بەلام ئەۋەشيان نەشاردۆتەۋەكە بۇچونىك ھەپە پىي وايە يەكىك لە ھۆكارەكان ئەۋەپە كە سەرۋك كۆمارى عىراق كوردە ۋ ئەگەر كەسايەتتەكى عەرەبى لەو پۇستەدا بۋايە ئەۋا لەۋانەپە پەپىومندىيەكان باشتربونايە بەلام بىدەجىت زەقتىن خالى ناكۆكى حىزبى فەزىلە لە گەل سەرۋك بىرىتى بىت لە پىكىپىنانى ھەرىمى فىدرالى لە باشۋور ۋ ناۋەرەستى عىراق ئەمەش لەبەر ئەۋەى پىيان وايە كە لەۋبارەدا لەۋانەپە شەرىكى ناوخۇ رووبدات ھەربۇپە لەگەل ئەۋەن كەلەدەستوردا عىراق سىستەمىكى فىدرالى بىت بەلام جارى زۇر زوۋە ھەرىمى باشۋور پىك بىت بەتايەتەش كە ئەۋ ناۋچەپە خاۋەنى سامانىكى زۇرى نەۋتە بەلكو لە ئىستادا لامەركەزىيەتى ئىدارى پارىزگاكان چارە سەرىكى باشتەر پەرلەمانتار خالىد شۋانى لە لىستى ھاۋپەپەمانى كوردوستانى ئامچە بەۋە دەكات كە سەرۋك كۆمار سىياسەت مەدارىكى عىراقى كوردىپە ئەۋانەن بلىين لەسەر ئاستى ناوخۇى عىراق ۋ ناۋچەكەش جىدەستى ديارەو بۇچونەكانى بە ھەند ۋەردەگىرىت تۋانىيۋىيەتى ۋەك سەرۋك كۆمارى عىراق مامەلە بىكاتو ھاۋسەنگى راگرتوۋە لە نيۋان پىككەتە نەتەۋەى ۋ ئاپنىيە جىاۋازەكان ۋپارسەنگى نيۋان سۈننە وشىعە ۋئىسلامى ۋعەلمانىيەتى پاراستۋە ناۋبراۋ پىشى وايە ھەممۇ لىستە پەرلەمانىيەكان ھەسەن شەمەمەرى - حىزبى فەزىلە ئەۋ سەرۋكى ھەموانە ۋبىلايەنانەمامەلە دەكات تەنانەت لەكاتى جىابونەۋەشمان لە لىستى ئىنتىلاۋ لەكاتى كىشەكانى شارى بەسەرە ۋەكو پىويست گۈى بۇ گىرتوۋىن بە ۋانەش كە زۇر تۈند رەۋن ۋخاۋەنى فىكىرىكى شۇقنىن لە ئەۋاى سەرۋك كۆمار رازىن ۋ تائىستا رەخنەپەكى ئەۋتۇيان لىنەگىرتوۋە ۋئەۋشىۋازى تەۋافوقى دەگىرتەبەر سەبارەت بەۋ داۋا نارەسمىيە لە ناۋ ئارادايە بەۋەى پۇستى سەرۋك كۆمار بىرىتە كەسايە تىيەكى عەرەبى سۈننە شۋانى ئامازەى بە ۋە كىرد سەرۋك كۆمار بەرىگەپەكى دەستورى بۇتە سەرۋك كۆمارو لابىردنىشى ھەردەبىت بەپىي بىت ۋ لە روۋى ياساپەۋە كەس بۇى نىيە ئەۋداۋايە بىكات لەلەپەكى ترەۋە كورسى سەرۋكايەتى پىويستى بە سەرۋك تالەبانى يە نەك تالەبانى پىويستى بەكورسى سەرۋكايەتى بىت لاپەنە سىياسىيەكان

دەبىت مەمنونى ئەوبىن سەرۆك كۆماربىت چۈنكى ھەرۈەك سىستىمىسى ۋەسفى كىردۈۋە
 ئەۋسەمامى ئە مانى يەكپارچەى عىراقى ئەۋپەرلەمان تارە كوردە ھەلۋىستى كوردىشى
 بەۋە رونكىردەۋەگە ئامادەنىيە تەنازول بىكات لە پۇستى سەرۆك كۆمارى سەلىم عەبدوللا .
 بەرەى تەۋافىق ئەۋ سىفەتە باشەى كە لە سەرۆك كۆماردا بە دەرەكەۋىت ئەۋەىە كە
 كەتۋانۋىيەتى لە چۈارچىۋەى ئەۋ دەرەكەۋىت كە نۆپنەرايەتى لىستىك بىكات بۇ بازنەيەكى
 گەرەتر

بەلام دەربارەى نارەزاى ھەندىك لايەنى سىياسى بە تايبەت لايەنە شىعەكان سەبارەت بە
 زىادكىردىنى دەسەلاتەكانى سەرۆك كۆمار ناۋبراۋ ئەۋەى خستە روو ئەم خالە پەيۋەندى بە
 شىۋازى ھوكمرانى ۋولاتەۋە ھەيە كە سىستىمى پەرلەمانىيەۋ لە ھەموۋ ۋولاتانى جىھانىش
 لەم سىستە مەدا دە سەلاتى سەرۆك زىاتەر لە گەل ئە مەشدا ئىمە پىشتىۋانى ئەۋە دەكەين
 كە دەسە لاتى سەرۆك كۆمار زىاد بىكرىت تاكو قىادە يەكى جەماعى بۇ ۋلات دروست بىيىت
 بەلام بە پىي ئەۋ قورسايىيەى كە سەرۆك مام جەلال ھەيەتى رۆلى بەرچاۋى ھەيە لە
 برىنارە سىياسىيە كاندا بەلام سەلىم عەبد ۋلا ۋتە بىزى رەسمى بەرەى تەۋافىق ئامازەى بەۋە
 كىرد سەرۆك كۆمار بە پىي ئەۋدەسەلاتەى كە لە دەستۋ پىي دراۋە كارەكانى ئەنجام داۋە
 ھەندىكجارىش بۇ چارە سەرى ھەندىك تەنگەژەى سىياسى راستەۋ خۇ سەرۆك كۆمار
 تەداخول كىردۈۋە ئەۋ سىفەتە باشەى لە سەرۆك كۆماردا بە دەرەكەۋىت ئەۋەىە كە
 تۋانۋىيەتى لە چۈارچىۋەى ئەۋە دەرچىت كە نۆپنەرايەتى لىستىك بىكات بۇ بازنە يەكى
 گەرەتر ۋتە بىزەكەى بەرەى تەۋافىق پىي ۋايە دەبىت دەسەلاتى سەرۆك كۆمار زىاد
 بىكرىت ئىتر لە ھەرنەتەۋەىەك بىت ئەمەش بۇى زىاتەر رۆلى ھەبىت نەك تەنھا ۋەك
 پۇستىكى تەشرىفى بمىنىتەۋە ئەگەرچى ھەندىك جار دىنگۇى ئەۋە لە ئارادايە سۈننەكان
 داۋاى پۇستى سەرۆك كۆمار بىكەن بەلام سەلىم عەبدوللا لە بەرەى تەۋافىق ئەۋەى
 رەتكىردەۋە كە ئەۋاننىيازى ئەۋەدىان ھەبىت كەسىكى سۈننى پۇستى سەرۆك كۆمار بىكرىتە
 دەست چۈنكى ئەم مە سەلەيە دەۋەستىتە سەر تەۋافىقاتى سىياسى ھەلۋىستى لىستى
 عىراقىيە لە ھەلۋىستى سەرچەم لايەنەكان زىاتىرپىداگرى پىۋە دىارە ئەۋان نىگەرەن
 لەۋەى لەۋەى كە كورد پۇستى سەرۆك كۆمارى ھەيە پەرلەمانتار عاليە نىسەيف جاسم لە
 لىستى عىراقىيە ئەۋەى خستە روو بەۋىيەى عىراق بەشىكە لە ئۆمەى عەرەبى ۋولاتىكى
 عەرەبىيە ھەربۇيە دەبىت سەرۆك كۆمارىش كەسايەتتىيەكى عەرەبى بىت ھەرۈەھا

نىگەرانى دەربرى بەرامبەر ئەداى سەرۆك كۆمار ئاماژەى بەو شىكرد لە بەرئەوھى
 سىستىمى سىياسى ولات پەرلەمانىيە ھەربۆيە سەرۆك كۆمار رۆلىكى كەمى ھەيەو لە ھەمان
 كاتىشدا ئەودىدارانەى كە ئەنجامى دەدات زياتر تايبەتە بە كوردەو وئەوھەمان پى گەيشتو
 لە زۆرىك لە پىيوھەندىانەى كەمى ھەلدەستىت ھەول دەدات بۆ بەدپەينانى بەرژەوھەندى
 كورد پىش بەدپەينانى بەرژەوھەندى عىراق وەكو ولات عاليە جەختى كوردەو لە سەر ئەو
 ى دەبىت سەرۆك كۆمار كەسىكى عەرەب بىت و دەسلەلاتى زياترى بىرىتى تاوەكو بىتوانىت
 رۆلى زياترى ھەبىت ھاوكات ئوسامە نجىفى لە لىستى عىراقىە ھەمان شىوھى عاليە نەسەفى
 ھاولىستى نىگەرەن بوو ئەو ئەوھى خستە روومام جەلالسەرۆكى حىزبەوبەردەوام بەرگرى
 بەرژەوھەندىيەكانى ئەو حىزبە دەكات خالىكى دىكەى نجىفى لەسەر مام جەلال ئەوھىە كە
 زياتر ھەستى تايفى تۆخ دەكاتەو و عەرەب دەكات بە دووبەشەو كە ئەوانىش بىرىتىن لە
 سوننەو شىعە لە كاتىكدا ئەم جۆرە گوتارە ئوسامە نجىفى لىستى عىراقىيە مام جەلال
 زياتر ھەستى تايھى تۆخ دەكاتەو و عەرەب دەكات بە دووبەشەو كە ئەوانىش بىرىتىن لە
 سوننەو شىعە لە كاتىكدا ئەم جۆرە گوتارە سوودبە بەرژەوھەندى عىراق ناگەيەنىت وەكو
 سەرۆكى عىراقىش رۆلىكى ناتەواو و نىگەتيفى ھەيە سوود بە بەرژەوھەندى عىراق
 ناگەيەنىت وەكو سەرۆكى عىراق رۆلىكى ناتەواو نىگەتيفى ھەيە رەوتى سەدر ئەگەرچى
 ئەگەرچى لە زۆرىەى پرۆسە سىياسىيەكان خۆيان بە خەدرلىكراو پەراويزى پرۆسەى سىياسى
 وەسەفدەكەن و رەخنەو گازنەديان لە ھوكمەتى عىراقى ھەيە بەلام بە پىچەوانەى راي
 ھەندى لىستى دىكە وە رايان بەرامبەر بە سەرۆك جىاوازە ھەسەن شەنشەل سەرگرەدى
 بالا لە لىستى رەوتى سەدر ئاماژە بەو دەكات سەرۆك كۆمار ئەداى زۆرباش بوو تەنھا
 سەرگرەدەپەكى كوردى نيە بەلكو سەرگرەدى ھەموو عىراقىيەكان بوو لە دانىشتنەكانى
 ئەنجومەنى بالاي سىياسى بۆ ئاسايشى نىشتەمانى ھەلويسەتەكانى عىراقىانەو بووھەلام
 سەبارەت بە زىادكردنى دەسلەلاتى سەرۆك كۆمار زىاد بكريت لە بەر ئەوھى سىستىمى
 پەرلەمانى مەگەر سىستىمىغەرمان رەوايەكە بگۆرپت بۆ كۆمارى ئەوھى خستە رووكە
 ھەلويسەتەكانى بەرامبەر رەوتى سەدرى باشبەو بەتايبەت لەوكاتانەدا كە توشى
 رووبەروو بوونەو و تەنگزە ھاتوو لەگەل حىزبى دەعوە و ئەنجومەنى بالاي ئىسلامى.

لشېن: نېينيه كانى ژيانى جەبار فەرمان بلاو دەكاته وه ناكۆكيه كانى نيوان تالە بانى و

جەبار فەرمان وشتى تريش

ديدارى هاورى كاوه - تاييه ت به لشېن

پاش مانگو نيويك چاومروانى پاش چەندىن تەلە فونى يەك لە دواى يەك دواچار
بريارى دا چاوپيكة وتنه كه بكات سەبيحه شيخ محمد فرياد لە خانەقين لە دايك بووه
وخيزانى ئەندىمى مەكتەبى و فەرماندەى سەربازى يەكيتى نيشتىمانى كوردوستان (جەبار
فەرمان) لا سەبيحه لە سالى ۱۹۴۹ لە شارى خانەقين لە دايك بووه ئامادەى وسەرمتاى لەشارى
خانەقين تەواو كىردوو و پاشان كۆليزى ئادابى بەشى زمانى كوردى لە شارى بەغداد تەواو
كىردوو و ماوميهكى كەم وەك مامۆستا لە شارى ئاكرى وانەى و تۆتە وه پاش ئەوهى شۆرشى
ئەيلول دەستپيدەكات لە سالى ۱۹۷۴ لە گەل جەبار فەرمانى مريددا دەچيتە ريزەكانى شۆرشى
ئەيلول و سەرمتاى ناسينى سەبيحه خان و جەبار فەرمان بە هۆى خزمایه تىيه وه بو بووه
خوشكيكى جەبار فەرمان خيزانى براى سەبيحه خانەو بە هۆى ئەوه وه نزيك بوونە وه
روودەدات لە نيوان ئەو دووانەدا سەبيحه خان سەبارت بەو سەرمتايانە وتى بە هۆى
خزمایه تىيه وه هاتوو چۆى زۆر لە نيوانماندا هەبوو بەلام ليتان ناشارمە وه ئيمە بە
خۆشه ويستى ژيانى هاوسەرمان دروست كرد لە پۆلى يەكى زانكۆ بوم لە زانكۆ خەلكى
سليمانى و تەواوى شارەكانى ترمان لە گەلدابوو سەرمتا جەبار فەرمان م بينى هەستەم كرد
كەسيكه خاوەن ئايدۆلۆژيا و قسەى خۆيەتى كورپكى بە شە خسبيەت بوو ئەوكات پەيمانگای
مامۆستايانى تەواو كىردبوو ئەو كە هەندىك لە كەسوكارى ئيمەى نىگەرمان كىردبوو لە
هاوسەر گيرى من لە گەل جەباردا جياوازی پلەى خويندەوارى بوو خەلكى دەيان وت چۆن
دەبىت يەكيك زانكۆ تەواو بكات شوبكات بە يەكيك دەرچووى پەيمانگابىت من گويم بەم
قسانەنەدا ئيمە يەكتىرمان خۆش دەويست ناكۆكى لە نيوان بۆچونى خيزانە كەمدا هەبوو
بەرامبەر بەو شوو كىردنە هەلسوكە وتى جەبار فەرمان پياوانە دەهاتە پيش چاوم نەمەن
بەوم دەوت خۆشم دەوييت نە ئەو بەمنى دەوت بەلام بەهەلسوكە وتى هەردوكمانە وه
خۆشه ويستى بەرامبەر يەكتى زۆر دياربوو سەبيحه خان سەبارت بە هەلوپىستى جەبار

فەرمان لەو خۆشەویستەیان وتی هەمیشە جەبار فەرمان دەیوت من هەرگیز ناتوانم
 خیانەت لە مالیک بکەم کە هاموشۆی بکەم کولتوری کوردی زۆربە هیز بوو لای جەبار
 فەرمان زۆر پابەندی رەوشت بوو ئەوکاتە تەمەنی من ۱۸ سال دەبوو تەمەنی جەباریش
 ۲۰ سال بوو پەیمانگای تەواوکردبوو رۆژیکیان جەبار فەرمان هات بۆ زانکۆ پێیوتە
 حەز دەکەم یەک مو حازەرە نەچیتە جوورەو وەتی حەز دەکەم قسەت لە گەلدابکەم بە
 شیوازیکی زۆر جوان و پڕ لە شەرمەو پێیوتە من تۆم پەسەندەو حەز دەکەم ببیتە
 هاوسەرم گەر بە خیانەتی نەزانیت چونکە من زۆر هاموشۆی ئیووم کردووە بۆیە وادەلیم
 ئەوکاتە جەبار فەرمان ئەندمی کۆمەلە بوو کەسیکی هیمن و سیاسیی بوو وەتی من
 حەز دەکەم پێمبلی گەر رازیت دەچمە لای کەسوکارت و داوای دەستی تۆ دەکەم من کە
 وەلامدایەو کە رازیم بەلام بەسەر و سیمای جەبار فەرمان - مەو شتیک دیاربوو دەپووست
 بیلێ نەیتوانی و جوور ئەتی نەکرد نامە یەکی بۆمن نوسی بۆکە زیاتر هەست و نەستی خۆی
 تیدا رونکردبوو بەرامبەر بە من وەک خۆشەویستیک بەلام نەیتوانی نامەکەم بداتی
 ئەوەش زیاتر لەبەر غێرەتی نەفسی هەردو کەمان بوو کە ئەوکات لە زانکۆ بووم جەبار
 خۆشی کەسیکی بە هەست بوو نەیدەو پست کاریک بکات لێی رازینەبی هەرچۆنیک بیت
 کاغەزەکی دەرھینا و پەرەگرافیکم لێ خویندەو نوسرابوو من جەبار فەرمانم ئەگەر
 مامۆستایم یاخود قوتابی زانکۆ بیاخود سەربازیم من هەر جەبار فەرمانم ئەوکاتەو بۆم
 دەرکەوت ئەم کەسایەتیە کە پێی دەوتریت جەبار فەرمان کەسایەتیەکی زۆر بروای
 بەخۆی هەبە لە نامەکەدا چەند جار ناوی خۆی دووبارە کردبوو چەند جار نامەکەم
 خویندەو بەلام هەرچەند بیرم لە وەرستە یە دەکردەو کە نوسی بوو من جەبار فەرمانم
 زۆر سەرنج و هەستی داگیر دەکردم سەببە خان پاش وەرگرتنی نامەکە و جوانەکی لە گەل
 جەبار فەرمان دا دەچیتەو بەشی ناوخۆیی و لای هاویری کچەکانی باسی ئەو روداوێیان
 بۆدەکات هاویریکانیشی هەر هەموویان پێیان باش دەبیت ئەم دوانە بۆیە کەتری بن چیان
 خیزانی دروستبکەن سەببە خان دەلیت هەموویان ئەو هەنگاو پەسەند دەکرد لە سەر
 بنەمای ئەوەی جەبار کەسی خۆمانەو رەوشت بەرزە پیشتر جەبار فەرمان لە گەل
 هاویریەکدا بەناوی ئیبراھیم کوریک زۆرباشبوو (هەرچەندە لەم دوایانە هەلوێستی وەکو
 جاران نەما بوو) جەبار بە ئیبراھیمی و تێبوو سەرکەوتنم بە دەست هینا ئەو گۆرانییە عێسمان
 عەلی و تێبوو کە دەلیت کچی جوور ئەت لە کویبێنم نامە ی گیرفانم دەر بێنم جەبار فەرمان

بهردهوام ئەو گۆرانىيەى وتىبوووه به يادى ئەو نامەيەى گەدابوى بەمن و بەسەر
 كەوتنىكى گەورەى لە قەلەمدابوو سەبيحە دەليت لەبىشانسى مندا ئەوسى چوار سالە
 كەسوكارم بە ھەموشيوازىك جەبار فەرمانيان رەتدەكردو رازىنەدەبون شوپىپىكەم منىش
 پىم دەوتن كورەكە عەيبى نىيە خویندەوارە مامۆستايە گەر وەكو بنەمالەيش بەدلتان نىيە
 بۆچى كچى ئەوانمان خواستوو و بوكمەنە؟ زووبەزوو براكەم بەو وشانەناگاداردەكردووه كە
 جەبار خزمى ئىوہ يە ئىتر بۆچى ئىوہ وادچى دەوہستەنەوہ؟ من سەرم سورمابوو بۆچى
 دەيانەويت لە نىوان من وجەبار فەرماندا كۆسپ دروست بكەن بەلام دواجار ھەر
 خۆشەويستىيەكەى ئىمە سەركەوت دواى بەيان نامەى ۱۱ى ئازار جەبار فەرمان لە
 گەرەكى(الثورة)ى بەغدەد دەبيت بە مامۆستا ئىوارانىش لە زانكۆ دەخويعويندو خەريكى
 كارى سيايى وريكخستنیش بوو پاش ئەوہى شۆرش دەست پى دەكاتەوہ جەبار فەرمان
 دەرواتە دەروہ بۆ ناو شۆرش و لەناوچەى ئاكرى دەبيت دواتر سەبيحە خان نەقلدەبيت بۆ
 موسل ئەوكات ئاكرى دەكەويتە ناو بازنەى دەسەلاتى شۆرشى ئەيلولەوہ ئەوكاتە من
 مامۆستا بوم جەبار فەرمان خۆى بۆ نەگىرابوو ھاتبوہ ھەولير ھەوالى منى پرسیبوو
 دواتریش خۆى گەياندە موسل برادەريك ھاتەلام وتى جەبار ھاتووہ زۆر بەلامەوہ سەير
 بوو ھەرلەوكاتەوہ زانىم گيانى جەربەزەيى موخابەرەت لاى جەبار فەرمان ھەيە ئەو
 ھەموورىگەيەى بريبوو لە كاتىكدا كۆمەلەبوو كارى نەينيشى دەكرد ھىچى پىنەبوو
 تەنانەت دەمانچەش لە مالىك دانىشتبوو كە چووم بينىم سەرم سورما وتم ئەمە چۆن
 گەپشتوپتە ئىرە دواتر جەبار فەرمان بىرۆكەى چونە ناو شۆرش دەخاتە بەردەم
 سەبيحەخان و دەليت بابچىنە دەروہ ئەوكات دووبراى سەبيحەخانیش بەناوہكانى
 ئىسماعيل و سەلاحىش دەبنە پىشمەرگەى ئەيلول پىش چونە دەروہ چيانى سەبيحە خان
 خراپ دەبيت بەلام كە دووموچەى سەرەتاي مامۆستاي وەردەگريت لە گەل جەبارفەرماندا
 دەچنە ناو شۆرشى ئەيلول سەبيحە خان بۆ ئامازەكردن بە ئازاپەتى جەبار فەرمان
 رووداويك دەگىریتەوہ ئاوات عەبدولغەفور لەم ماوہ يەدا چاوپىكەوتنىكيان لە گەلدا كردو
 باسى بەسەرھاتىكى خۆى كرد ئەو ئوكاتە تەمەنى پانزە سال بووہ و ماليان لە نزىكى مالى
 جەباربووہ لە خانەقين ئاوات عەبدولغەفور لەسجن رادەكات حوكمەت بە شوين ئاواتدا
 دەگەريت جەبار فەرمان شوينى ئاوات دەزانيت و ھەوالى بۆ دەنيريت كە ئايا دەيەويت
 دەريبەكن بۆدەروہ؟ ئاوات دیتەوہ بۆمالەوہ و بەسەر ديوارەكەدا خۆى ھەلدەداتە ئەو ديو

كه ته ماشاده كات جه بار فهرمان له وديو ديواره كه وه پاسكيليكى راگرتووه بؤ ئاوات ئاوات
 عه بدولغه فور پاسكيله كه لیده خوریت وجه بار فهرمانیش به دوايدا راده كات نه منه كان
 پبيان ده زانن و به دواياندا دهرؤن و زؤرجاریش ته قه يان لیده كه ن به لام خوؤش به ختانه
 به رناكه ون و جه ند كيلؤ مه تر دهرن و دوورده كه ونه وه عه لى ئه كبر به له دوروه
 ئه سپيك راده گريت هه تا دورتريان بخته وه و بيانگه يه نيته ناوچه يه كى ئه مينتر على
 ئه كبر به تاكتيكى جه بار فهرمان له گهل ئه منه كان ریده كه ویت وده لیت من ئه و
 ناوچانه تان هه ره هه مووى بؤ ده گهریم به لام ناویرم بچمه ناوباخه كه وه سه بیچه خان ده لیت
 سه یركه به و منداليیه كه ته مه نى ۱۵ ساله توانیبه تی پیلانیكى ئاوادابنیت ئه وه سه ره تايه ك
 بووه بؤ دهركه و تنى مرؤفیکى سه ركرده مرؤفیک له و ته مه نده دا بتوانیت موحازمه ی وایكات
 چؤننابیته سه ركرده سه باره ت به هه لسوکه و تی جه بار فهرمان به دریچای چيانى هاوسه ریتی
 سه بیچه خان ئاوا باسى لیوه ده كات وه كو مام جه لال ده لیت خالى زؤر جوان و هه لویستی
 زؤرجوامیرانه ی هه بووه و به كيك له سیفه ته جوانه كانى ئه وه بووه كه خاوه نى قسه ی خوؤ
 بوو گهر كیشه يه كیشمان هه بوایه دواى ته واوبوونى كیشه كه ده ی گووت باسى مه كه ن
 هه مووشتيك ته واوه یچم بیرنه ماوه هه ركاتيك بیوتايه ته واو من بروام پیده كرد سیفه تيكى
 ترى جه بار فهرمان راستگوویی هه وه ره گیز درؤى نه ده زانى هه رچی بكردایه نه ی ده شاردوه
 ده یگوت كردووه سه بیچه خان ده لیت زؤرجار پیمده گوت جه بار زؤرشت هه یه حه زده كه م
 بلییت نه مكردوه ئه ویش ده یوت ناتوانم من حه ز له درؤناكه م درؤم پیناكریت جه بار
 فهرمان هیچ شتيك له سه بیچه نه شاردووه ته وه پیم ده وت ئه وشتانه باس مه كه با
 خه فه تيان پى نه خوؤم به لام ئه وده یوت من هیچ ناشارمه وه زؤر رقی له درؤ بوو زؤرقاره مان
 بوو سلینه ده كرده وه دوژمنى ئه و درؤوپیاوى درؤزن بوو په یمانى هه رشتيكى بدایه به
 مناله كان و بؤه هر شتيك بوايه بووايه بؤى ده كردن من دم وت په یمان مه ده ئه وده یوت
 خه مت نه بیت جییه جیى ده كه م سیفه تيكى ترى ئه و به لای سه بیچه خانه وه دلفراوانى
 بووه جه بار فهرمان هیچ كاتيك حیسابى گیرفانى خوؤى نه ده زانى زؤر جار پیمده وت
 گیرفانت بكه به دووبه شه وه به شيكى بؤ خوؤ و به شيكى بؤ خوؤ وه لامى ده دامه وه ده یوت
 نانابى جه بار فهرمان ئه و كاته ی پيخوشبوو كه خوارنم دروست ده كرد و به بى هاوريكانى
 نه ی ده توانى بیخوات هه میسه ده یوت من به ته نها نانم بؤ ناخورى باهاوريكانم بیخؤن
 ئینجا من ده یخؤم هه ركه سى ده سته كه وتايه ده یه ینايه وه ده چووبرادهرانى برادهرانى

راگه ياندنى بانگده کرد کاک ئه رسه لان بايزو سه عدون فه يلى وئهوانى بانگده کرد بۆ نان
 خواردن جه بار فه رمان له گهل پيردا پيرو له گهل منداليشدا مندا ل بوو ئه وکاتانه ي
 جه بار فه رمان دهرؤيشت بؤشه روو مه فرزه دهرکردن له کاتى پيشمه رگايه تيدا سه بيجه خان
 به ته نها دهمايه وه هه رگيز ترسى ئه ووم نه بوو نه گه ريته وه چونکه پيشمه رگايه يه کى ئازادبوو
 له هه موو شتيکيش زياتر گرنگى دها به دهمانچه و تفه نگه که ي پيش دهرچون جوان
 پاکی دهرکردنه وه ئينجا دهرؤيشت هه ميشه بنيشتى پيبوو مه تاره ي ئاوى
 پيبوو (له وقسانه دابوو سه بيجه خان ده ستى کرد به گريان و وتى هه تا ئيستا يه ک له ت بنيشتى
 جه بار فه رمانم لاما وه وا له جانتا که مدايه) سه بيجه خان ده يوت که ده چوو بۆ مه فرزه خؤى
 جوان ده شت و خؤى ده گؤرى پيمده وت ئاگات له خؤت بيت ئه و ده يوت خه مته نه بيت ئيستا
 گويت له ته پلى سه رکه وتن ده بيت سه بيجه خان له دوو شه ردا له گهل جه بار فه رماندا
 رؤيشتؤته مه يدانى شه ر دواى شه هيدبونى مولازم سه يد که ريم و مامه ريشه له شه رى
 داباندا له گه لي دا بووم که ده يوت گويت له ته پلى سه رکه وتن ده بيت هه روا دهرچوو برواتان
 هه بيت چهند چوبيت بۆ شه ر هه رگيز دلم لينه تر سا وه سالى ۱۹۸۷ بوو چوو مه قه رمداغ
 سه يرده که م له وى له گهل جه ماعه تيکدا وه ستا وه وتم ئه رى چيده که ن جه بار وتى قه رمداغ
 ده گرم منيش وتم جه بار قه رمداغ ناحيه يه کى گه وره يه چؤن ده توانيت بيگريت؟ ئيمه له
 گوندى نه وتى بوين زؤرى پينه چوو هاته وه وتى قه رمداغ مان گرت و دوو ده بابه شمان گرتوه
 دکتؤريکيش به ناوى ئيخلا س خزمان بوو له وى گيرا بوو ئه ويشى ئازاد کردبوو ئيخلا سى له
 گهل خؤى هينا بوو دوو ده بابه شى گرتبوو (جيه ازي کرد بۆ سه رکر دايه تى بؤمام جه لال بۆ
 ئه وى هه والى گرتنى قه رمداغى پي بگه يه نيت له و کاته دا مام جه لال خه وتبوو جه بار
 فه رمانيش وتبوى هه ليبي سين بؤم وتى مامه قه رمداغ گيرا مام جه لال له وکاته دا خه والو بوو
 سه بيچى باس له وه ده کات که جه بار فه رمان کاتيک ده چوو بؤشه ر زؤرى پيخؤش بوو چون
 بؤشه ر له لاي زؤر ساد هبوو ئه وى زؤر سه بيجه خانى نيگه ران کردوو ئه و مبوو که جه بار
 فه رمان جيا وازى نه کردوو له نيوان که سه کا ندا هه ميشه به جه بار فه رمانم ده وت
 ئينسانه کان سى جؤرن هه يه زؤر باشه ريزى لي بگره مام نا وه ندييه خه لکيکيش هه يه هه ل
 په رسته ئه مانه هه ر يه که يان به گو يره ي خؤيان ريزيان بگره به لام جه بار فه رمان قه ناعه تى
 به وقسانه نه ده هات و هه ره هه مو يانى به يه ک چاو سه ير ده کرد ريزى هه ره هه مو يانى ده گرت
 ئه وى من له پرسه که يدا وتم که ده بيت ئينسانه کان جيا بکرينه وه هه مو وى هاته دى

زۆركەس جەبار فەرمان ژنى بۆ هينا مالى بۆ كردن هاوكارى كردن (حەزناكەم ناويان
 بهينەم) ئەوكەسانەى جەبار فەرمان هاوكارى كردن ورىزى زۆرى ليگرتن تەنانەت
 بۆپرسەكەشى نەهاتن سەبيحەخان دووبارەى كردوو و وتى زۆرجار بە جەبارم دەوت
 زۆركەس ھەيە ئەودلپاكىيەت ئىستغاللەكات ئەو ئەم قىسەى زۆرپىناخۆش بوو لە
 پرسەكەدا دكتۆر بەرھەم ھاتبوو پىموت ئەوخەلكە زۆر ھىلاك بوون (بەتايبەت خەلكى
 سلیمانى) ھەرگىز بروام نەدەگرد خەلكى سلیمانى ئاواى بۆبكەن ئىمە لەسالى ۱۹۶۶ ھەو ھەو خانە
 قىنمان جىھىشتوو ھەزم لە ناوچە گەرى نىيە من وام ھەست دەگرد خەلكى خانەقەين بە
 پەرۆشتەين بۆ جەبار فەرمان بەلام خەلكى سلیمانى زۆر بە پەرۆشتە بوون ئىستا واھەست
 دەكەم خەلكى سلیمانىم من قەرزارى ئەم مىلەتەم سەبيحەخان ماوہى دوومانگە بەردەوام
 دەگرى زۆرجار عىماد ئەحمەدو خىزانەكەى سەردانى دەكەن بۆ دلنەوايەردنى بەلام ئەو
 ھەر لەگريان ناكەويت بەردەوام فرمىسكەكان ميوانى رومەتەكانىيەتى يەكەم مندالى جەبار
 فەرمان وسەبيحەخان لەپاش ھەرس لە ۱۹۷۵/۶/۲۵ بوو ئەوكاتە حالىيان زۆر خراپ بوو
 زوو زوو دەيوت من بوم بوپياو چونكە مندالم ھەيە ئەوكچەمان بوو جەبار زۆردلى پى
 خۆش بوو بەردەوام دەيخستە تەشتىك ئاوەو ھەو خۆى شىرى دەدايە و خزمەتى دەگردو
 تەمەنى كچەكەمان چل رۆزى نەخايندجەبار فەرمان زىندانى كرا لەوكاتەدا لەلایەن
 گروپى خالە شەھاب وشەھىدجەغفەرو ئەنودر زۆراب - ھەو ئىعترافيان لەسەر كرابوو ئەوان
 لە سىدارەدران ئەمانىش كەكۆمەليكى تەربوون (سەعدون فەيلى و كاك ئىبراھىم و كاك
 عبدولا و كاك ئەرسەلان و كاك فەرەيدون عبدولقادر و كاك عەلى بچكۆل و كاك عىسمان نانەوا
 ئەمانەش شەش سال حوكم دران چوار ساليان تەواو كەردوسالى ۱۹۷۹ كە سەدام ھاتەسەر
 حوكم لىبورەندى گشتى دەركردو ئازادكران سەبارەت بەوہى كەجەبار فەرمان لەناو خەلكىدا
 ناسراو كە زۆر زالمووبويۇزدان بوو ھەو خەلك دەلى جەبار فەرمان پىياويكى سەربازى و
 توندوتىزبوو ھەو جىاوازی نەگردوو لەنيوان رەش وسپىدا سەبيحەخان وتى جەبار فەرمان
 پىياويكى كوردبوو خاوەن مەبدە ئىبو ھەمىشە دىگوت گەربزانم براكەى خۆم پىياويكى
 خراپە يان خائىنە يان جاسووسە بەدەستى خۆم دەيكوژم زۆرجار جەبار فەرمان دەيوت من
 يەك تاقە كورم ھەيە زۆرم خۆشدەويت گەربمەويت گيانى خۆمى پىشكەش دەكەم
 گەربشمەويت ئىستا دەى كوژم سەبيحەخان بەردەوام بوو لەسەر قەسەكانى وتى ئەوكورەمان
 تازە بووبوو ھەموومالەكەمان پربوو لەميوان نانمان دانابوو بەلام خەريكى كورەكەبووين

هاواريليكردين و وتى بۇ نايەن بەلای ميانەكانەو بەوخوایە نەيەن ئەوگورە دىكوژم بەلام
 سەبىجەخان لە دۆخىكى تىرىشدا جەبار فەرمانى بىنيو دەيان جار جەبار فەرمانەم بىنيو
 گىراو فرمىسك بەچاويدا ھاتۆتەخوارەو بە كول گىراو زۆرجار بۆمنداىكى ھەزار دەگىرا
 لەم ماوەى دوايەدا كەمنداىلىكانى لىدووركەوتبوو دەپگوت كەمنداىلىكى قوتابخانە دەبينم
 دەيان جار خۆم دەكەم بەقوربانىيان ئەو زۆرسەيربوو تەنھابەچاومەكانى سەيرى منداىلىكانى
 بىكردايە ھەرھەمويان زىرەيان دەكردبەمەرجىك ھىچ لەمنداىلىكان بەدەستى جەبار
 لىدانىيان نەخواردوو ئەوھەندىكجار زۆرنەرمىش دەبوو لەم دوايەدا كەھات بۇ ئەوروپا بە
 كچە گەورەكەى دەگوت من چى بكەم زۆرتوندم زۆردلەرەقم چى بكەم باشە؟ لە دوورەو
 خەلك زۆر بەتوندى و وشك دەيانبىنى ئەولەنزيكەو وانەبوو بەلام لەسەر بىرو باومرى
 خۆى بۇ شۆرش ئامادەبوو ھەمووشتىك بىكات تەومرەكەى دەستى جەبار لەناو خەلكدا
 باسىكى زۆربەربلاو ئەوتەومرە وەك سىبەرى كەسيەتى جەبار وایە سامىكى تايبەتى بۇ
 ھەمووئەوكەسانە ھەيە كە رۆژىك لە رۆژان بەر گورزى ھىزە سەربازىيەكانى يەكىتى
 كەوتون سەبىجەخان لەوبارمەو وەتى من زۆرم بەلاو سەيرە بۆچى ئەوتەومرە و
 بەسەرىدا ساغبووەو لە سەرى رۆيش وەختى خۆى لەلایەن مەكتەبى سياسىيەو برىارى
 كوشتنى كەسىك دەرچووبو درابوويە دەستى كەرتەكەى جەبار فەرمان(ئەوكەسەى
 كەبرىاربوو بكوژىت ئەندامى رىكخستنى كۆمەلەبوو و سەبىجە ناويناھىنىت)ئەوكاتە من
 منداى سىھەمم ببوو لە سلیمانى بىستم و گوپملىدەبوو ھەرگەباسى تەومرەكەى دەستى
 جەبار دەكەن منىش زۆر ترسام و ھەپەسابووم براژنەم منداى بوو ديارىم بۇ ناردبوو بۆى
 ناردمەو ناچار چومە ھەلەدن زۆرقسەى ناخۆشيان بۆكردم سەبارەت بەكوشتنى ئەوگورە
 خەرىك بوو شىت دەبووم ھاوارم كرد جەبار زوو وەلامبەدەرەو راستىم پىبلى گەرىپم
 نەلىت دەروم بەلام شەھىد غەرىب ھەلەدن وىەكىكى تریان سويندىان بۆخواردم كە
 ئەوتەومەرى باسى لىو دەكرى لە بنچىنەو راست نىيەو ئەوكەسەى كەكوژراو خەتمائىل
 بوو بە برىارى مەكتەبى سياسى بەبى ئازاردان كوژراو ھەتا ئەمرۆش ئەو تەومرە
 بووئەتەویردى سەرزمانى خەلكى و ئىستاش من نازانم بۆچى ئەو دىروستبوو ھەر ئەوكاتە
 چوومە لای كاك نەوشىروان دواتر لە راگەياندنندا بلاوكرایەو كە بەبرىارى مەكتەبى
 سياسى(۰۰۰۰)كوژراو سەبىجەخان وتى تەنانت لەپروسةكەشدا باسى ئەو نەكراو بەلام
 دواجار دەرگەوت ئەوكارە وانەبوو و بە برىارى مەكتەبى سياسى كراو ئەو تەومرەش

كهباسى ليوه دهكرىت له راستىيهوه دووره چونكه جهباز بهتهنها نهبووه چهندين كهسى
 تركه رتهكهشى له گهلدا بووه سهبارمت بهوهى دواى چهند ساليك جهباز په شيمان بووه تهوه
 لهوكاره ياخود نا سهبيحه خان وتى ئهوه فهرمانى جهباز فهرمان نهبووه فهرمانى مهكتهبى
 سياسى بوو جهباز فهرمان هيچ دهسهلاتيكى نهبووه وله تۆمهتيش كه جهباز فهرمانى پى
 تاوان باركر اوه دلنپام كهوانىيهوه دوره له راستىيهوه جهباز فهرمان زؤر هزى له
 كتيبهكانى ماوتسى تۆنگ و ستالين بوو ئهوه سهرى له داستانهكانى جىقارا دهسورما كتيبيى
 شيعرى زؤر دهخويندهوه شيعرهكانى له بهردهكردو زؤرينهى ئهوه شيعرانهى كه دهردهچوون
 دهخويندهوه تهنانهت تهفسىرى شيعرهكانى دهكرد سهبيحه خان دهليت زؤرجاروينهى
 پياويكى كوردى قارهمانى بدپايه شيكارىكى واى بؤ كه ساپهتى دهكرد هزت دهكرد گويى
 ليبرىگى و هز له شؤرش وكوردايهتى بكهيت زؤرجار شيعرى دهنوسى وپهخشانيشى
 دهنوسى له م رۆچانهدا ئه رسه لان بايز هات دووپارچه شيعرى لام بوو داوامليكرد
 بؤمبلاوبكاتوه سهبيحه خان جاريكيترىش گهرايهوه لاي سهرقاليهكانى جهباز فهرمان و
 وتى زؤرجار سى چوار ومزارهتى بهدهستهوه بوو فرپاي خويندنهوه نه دهكهوت ومزارهتى
 ناوخؤو شارهوانى وفهرماندهى بيجگه لهوه ههركهسيك هاتبيتته بهردمرگا پيشواى
 ليكردووه و گويى له ههموو كهس دهگرت كارهكانى هينده زؤربون نهده په رزايه سهرئهوهى
 فرپاي ههمويان بكهويت ناچار به تهلهفون ديكرد جهباز فهرمان شهر خواز نهبوو ناشتى
 خوازبوو ناچربوو شهرى ناوخؤ بكات ئهوه بريارى مهكتهبى سياسى بوو سهبيحه خان وتى
 هزى له شهرنهبوومه جبوربووه بيكات - شهرى ههشتاكاني هز لينه بوو ئهوكاته ئيمه له
 خرى ناوزهنگ بوين له هؤلى خاله شههاب مام جهلال ئاههنگىكى بؤكردين ئهوكاته سالى
 ۱۹۸۱ - ۱۹۸۲ بوو ئاههنگىكى سهرى سالى بؤكردين ئهوكاته ملازم عمروكاك نهوشىروان له
 شهرهكان دهگهرايهوه جهباز فهرمان بؤ شهرى ناوخؤ و بهشدارى كردنى دواى تپيه ربوونى
 به ماوه يهك دهيوته ئه وروداو ههلويستانه بؤ وهختى خؤى پيوست دمبوو بكرايه
 سهبيحه خان بپيوايه جهباز فهرمان ئامادمبووه ههموشتيك بؤ يهكيتى بكات سهبيحه خان
 دهيوته جهباز زؤرجار دهيوته يهك تافه كورم ههيه گهر يهكيتى داوامليبيكات ئهوتافه كورم
 بكورم دهيكورم به دمربرينى سهبيحه خان يهكيتى نيشتمانى چووبووه خوينيهوه چوار
 مانگ له ئهلمانيا گيرى خواردبوو زوو زوو دهيوته زؤر عهيبه بؤمن له ناو جىگادا بخهوم و
 برادرمهكانم له لاي رايات شهر بكهن ئهوكاته يهكيتى شكستى خواردبوو قادري حاجى عهلى

وعه بدولا بۆر سهر پهرشتيان ده كرد نه و كاته ستور له سهره موو برادره نى جه بار فهرمان
 داخرا بوو توركيا ريگه ي داخستبو زووبه زوو جه بار فهرمانيان دهوت و مزعى يه كيتى زۆر
 خرابه با زوبگه ريينه وه ميش به برادره كانيم دهوت بۆچى وازيان لينا هينن ههر ده تانه ویت
 به كوشتى بدن نه و كاته عه نندنانى حه مه ي ميناوشيوخ جه عفه رو مه حمود سه نكاوى و مام
 رۆسته م و جه بار فهرمانيش سنوريان له سهر داخرا بوو مام جه لال ريگايه كى دۆزييه وه وله
 ئيرانه وه گهرانه وه سه بيحه خان چركه ساته كانى گهرانه وه ي جه بار فهرمان ده گيرته وه و
 ده ليت له كاتى گهرانه وهيدا سه بيحه پهيمان بى ههر دوو پيكانم بقليشن و خوينم تيكه لى
 زهوى بى جاريكى تر ناگه ريمه وه من چۆن ده توانم له نه وروپايمو برادرانم سنگيان به
 گوله وه بيت نه و كاته سالى ۱۹۹۴ بوو نه و باس له دلسۆزى جه بار فهرمان بۆ برادره كانى
 ده كات و نا شكرايد ده كات كه به تا يبه تى له گهل عمرى سه يد عه لى دا نيوانيان زۆر خوشبو وه
 ههر يه كيك له برادره كانى بكه و تنايه ته ته نگانه وه به زوترين كات فرپايان ده كه وت جه بار
 فهرمان ده يگوت ناماده م رۆحى خۆم بۆ برادره كانم بفرۆشم كا ك نه وشيرون ههر چييه كى
 داوا بكردايه له جه بار فهرمان بۆى جيبه جى ده كرد جه بار فهرمان مام جه لالى زۆر زۆر
 خوشده ويست مام جه لاليش جه بارى زۆر خوشده ويست له كاتى دهنگدانى مه كته بى
 سياسيدا ههر شتيكى به دل نه بو بيت دهنگي پينه داوه نه و كاته ي دكتور به رهه م كرايه
 سه رۆكى حوكمه ت جه بار دهنگى پينه دا بوو پيو تبوو به رهه م له تۆ مسته هه قتره هيه مام
 جه لال جه بارى زۆر خوشده ويست له به رنه وه ي رووبه روو قسه و بو چۆنى خۆى ديارى ده كرد
 حه زى له دووروى نه بوو سه بيحه باس له روداويك ده كات كه له نيوان مام جه لالو جه بار
 فهرماندا روويدا وه سالى ۱۹۹۱ دواى ته و او بو نى شه ره كه ي نه زمه ر جه بار له قه لاجولان
 شوينيك بۆخۆى خوشده كات و شوينى مام جه لال ناخو شتر ده بى له شوپنه كه ي جه بار مام
 جه لال نامه يه ك ده نوسيت و ده ليت شوپنه كه تم بۆ چۆلكه جه بار فهرمان زۆر ناره حه ت
 ده بيت و كه ميك ساردى ده كه ويته نيوانيانه وه جه بار فهرمان ده كه ويت به رقد او ده ليت چۆلى
 ناكه مبه لام پاش ماوميه ك دلى باش ده بيت و ده روا ته ده رى سه بيحه خان جه ختى له وه
 كرده وه جه بار فهرمان به وهه موو توندييه ي خۆيه وه گهر به نه رمى داواى لي بركردايه
 ههر شتيك بووايه بۆى ده كرديت به لام به عينا دى بوايه ناماده بوو هه زار كه س بكوژى و نه و
 شته نه كات جه بار خاوه ن بريارى خۆى بوو راستگۆبوو بويربوو زۆر به ئيراده بوو
 گهر بريارى بدايه به رزترين شاخ بگرى ده بوايه بگيرايه سه بيحه خان جه ختى له وه كرده وه

كهڻهو له سالي ۱۹۷۴هـ وده كه شووي كړدووه به جهبار فەرمان برونكاكات به هرهه مووی ۱۲سال
 له گهلیدا ژيابيت چونكه ژياني نه و يان پيشمه رگايه تي بووه يان ريکڅستن يان زينداني سالي
 پار بوو كاك نه وشيرون پيوتم سه بيجه به هه مووی چهند سال من له گهل شوعله ی
 خيزانمدابووم له سالي ۱۹۸۱هـ وده هتا سالي پار كاك نه وشيرون وخيزانه كه ی به ئيعترافي كاك
 نه وشيرون خوی ته نها حموت سال پيکه وه بون سه بيجه خان وتی ئه وکاته ی من شووم كړد
 به جهبار به هرهه مووی ۱۱مانگ پيکه ومبوين پاشان زيندان كړاو چوار سال له من
 دوركه وته وه دواتریش ژيانمان هه روا بوو باوه رناكهم به دريژای شوړش توانيبيتمان يادی
 هاوسه رگيری بکهينه وه يان كړديبتمان جهبار فەرمان كه ئازادبوو سالي ۱۹۸۰هـ پيشمه رگه
 منيش سالي ۱۹۸۱ بوومه پيشمه رگه چوومه شاخ هتا كاتي پرؤسه ی ئه نفال زؤر به كه می
 يه كتريمان ي بينيوه دواى ئه نفال ه كانيش زؤربه كه می يه كتريمان بينيوه له دواى
 راپه رينيشه وه سه بيجه خان سالي يه ك جار جهبار فەرمانی بينيوه چونكه نه وان له ئه لمانيا
 بوون سالي يه ك جار سه رى ليداون خيزانی جهبار فەرمان پاش ۱۲سال كه له ئه لمانيا دهب
 له سالي ۲۰۰۳ به يه كجاری ده گرينه وه كوردوستان سه بارت به نازناوى فيله تهن كه بوو بووه
 نازناوى جهبار فەرمان سه بيجه خان ئاشكرای كړد ئه و نازناوه مام جهلال لييناوه ئه وه ش
 له كاتي شه رى بيواته دابوو كاتيک پيشمه رگه كانی چه ك وته قه مهنيا ن پينه ما بوو مام
 جهلال به جهبار فەرمانی وت فيله تهنله ما وه ی بيست وچوار كات ژميردا ده بيت چه كو
 ته قه مهنی فريای پيشمه رگه بخه يت جهبار فەرمانيش نه ی هيشت بيست وچوار سه عات
 تپه ريت و له ما وه يه كى كه متر دها و كاری پيگه يانندن له و رؤژه وه پيى ده لين(فيله تهن)
 ئه و كاته پيشمه رگه كانی يه كيتى نيشتمانى چالاكيان زؤر بوو بوو حوكمه ت له ريگه ی
 چاره نو سه كانيه وه هه ولی دهرمان خوار دوو كړدن هه نديك له سه ر كړده كانی دها و وه كو
 ئه و رودا وه به سه ر مسته فا چاوره ش وئه واندا هات و دايكى مسته فا چاوره شى تيدا شه هيد
 بوو بيستونى مه لا عمرو چهندين كه سى تریش زمره مهنديون سه بيجه خان سه بارت
 به و سه رده مه وتی جهبار فەرمان زوو زوو ئاگاداری ده كړمه وه ده يوت هه ر خوار دنيا كمان
 بو هات(پا قلاوه بيت يان هه ر شتيكى تر بيت مه ی خو ن) چونكه نه و گومانی هه بوو به لام
 له لايهن ريکڅستنه كانه وه يان كه سو كاری خو مانه وه خوار دتمان بو به اتايه جيا و ابوو زؤر
 وريا بوو گومانی له زؤر شت ده كړد له دواى راپه رينه كه شه وه چهندين جار خه لكيان نار دووه
 بو ئه وه ی زياني پيگه يه ننخوی بو ی گيرامه وه كه منداليكى گرتو وه دهرمانی پيووه به لام

مندالەكەى ئازاد كىردۈۋە بەۋەشدا زانىبىيان ئەۋدەرمانە ژەھرى تىدايە دابوۋيان بەمىرىشكىك كەخوار دېۋى دەست بەجى كىشتىۋى سەبىجەخان زۆر بەلەيەۋە سەيرىۋو كەجەبار رلە سەدەھا شەردا بەشدارى كىردۈ بەلام بىرىندار نەبۈە جارىكىيان برادەرىكى شەروالەكەى جەبار فەرمانى ھىنايۈۋە ھەر ھەمۋى كۈن كۈن بۈبۈ ئەۋ زۆر بەلەيەۋە سەيرىۋو كەچۈن بەر لەشى نەكەۋتۈۋە برادەرىكەى گومانىيان لىي ھەبۈۋە كە گۈللە بەندى پى بوبىت سەبىجەخان گەرايەۋە سەرمەم جەلال ۋوتى زۆر زۆر جەبارى خۇش دەۋىستەم جەلال برواى تەۋاۋى بە جەبار ھەبۈۋە ھەرگىز خىيانەتى لىناكات سەبارەت بە شەرى سالى ۲۰۰۰ى كۈرتەك كەلە ۲۰۰۰/۱۲/۱۵ دىزى پەكەكەۋ جەبار فەرمان فەرماندەى ئەۋ شەرى دەكرە سەبىجەخان ۋتى ئەكەتە جەبار فەرمان تەندىروستى تەۋاۋنەبۈ دىكتۇر ئۈمىد بىراى دىكتۇر نەۋزاد ۋتى ھەستەم كىردۈە قاچى جەبار فەرمان تەۋاۋ نىيە سەبىجەخان پىي سەيرىۋو سەركىردايەتى ئەۋشەرەيان بە جەبار فەرمان سىپاردۈە چۈنكە بە گۈيرەى ئاماژەكانى ئىمەۋ دىكتۇر جەبار فەرمان لەسالى ۱۹۹۸ەۋە نەخۇشۈۋە سەبىجەخانۋتى سالى ۱۹۹۹ەلەمانگى بىنىچ دا خۇمۈ مەندالەكانەم گەرايەۋە ئىمە گۈلۈ دىارىمان بۇ ھىناۋو بە خەيالى خۇمان ۋامان دەزانى چاۋمىروانمان دەكەتكە ھاتىنەۋە ۋتىان چۆتەئىران بۇ پىشكىنىي تەندىروستى ۋ چاۋمىرىيە ئىۋەش بىچن بۇلاى زۆرم بەلاۋە سەيرىۋو كە گەيشتە لى پىموت جەبار ئەۋە چىتە نەخۇشەيت؟ جەبار بە تۈرەيىيەكەۋە ۋەلامى دامەۋە ۋتى كەى مەن نەخۇشەم دەلاچۇ؟ ئەۋەستى كىردىۋو نەخۇشە بەلام رايەدەگەيانە جەبار فەرمان زۆر خۇش دەيىنۋسى بەۋەدا كەناتۋانىت بەباشى بىنۋسىت ۋبەرەۋ تىكچۈن دەچىت زانىبۋى نەخۇشە سەرەتا ھاۋسەنگى تىكچۈۋ ھەزى نەدەكر لى كەس باسى نەخۇشەيەكەى بىكات تەنەنەت بەبرادەركەنىشى نەۋتبۈ لەئەلانىا ھاورى خەجۇ لە مالان بۈۋ دىكتۇر بەرەم تەلەفۋنى بۇجەبار كىرد جەبار پىوت كاك بەرەم نەخۇشەم ۋ نەخۇشەيەكەشەم ترسناكە ۋچارەسەرى نىيە مە ھەتا ئەۋكەتە نەم زانىبۋو سەبىجەخان ۋتى دىكتۇرىكى چىنى ھەبۈۋ دەرزى دەكۈتا لەلەشى نەخۇشە شىۋازىكى تەندىروستى چىنىيە پىموت ئەگەر بىرۋىت بۇ چىن ۋ ئەۋشىۋازە تاقىبىكەيتەۋە زۆرباشە ئەۋەى ئەۋكارەى دەكر دىكتۇرىك بۈۋ ناۋى سەلاخ بۈۋ ئەۋدىكتۇرە خەلكى كەركۈكەۋ ۋنەكەى چىنىيە ۋەرگىرانى بۇدەكر دۋاتىر ۋايان لىدەكر كەبچىت بۇ چىن مە پىموتەن پەيمانەم دەدەنى چاكىبەكەنەۋە؟ ئەۋانىش ۋتىان نا چۈنكە نەخۇشەيەكەى ترسناكە بەلام دەۋانىن نەخۇشەيەكەى رابگىرىن گەرنەى بەين

بۇچىن بۇ چارەسەر ماۋەيەكى تر تۆش ومندا لكانىشت نانسىتەۋە ئەۋرۇچەى تەرمەكەى
 ئىبراھىم ئەحمەدىان ھىنايەۋە بۇسلىمانى لە تەلەفىزىۋنەكاندا دەرىدەخات كەچەندىنچار
 جەبار ئەيەۋىت تەۋقە لەگەل مام جەلال بىكات بەلام مام جەلال تەۋقەى لەگەل ناكات
 سەبىجەخان وتى منىش لە تەلەفىزىۋندا بىنىم زۆرم بەلاۋە سەپرىۋو چونكە مام جەلال
 خۇى جەبارى ھەلبىزاردبۇ ئەۋەى سەرپەرشتى ھىنانەۋەى تەرمەكەبكات لەبەرئەۋەى جەبار
 لە ئىران رىزىكى زۆرى ھەبۋو ئەۋرۇۋە زۆر سەپرىۋو جەبار ئوتومبىلەكەى خۇى دابۋو بە
 كافىيە خان و دادەھىرۇ من زۆر بەلامەۋە سەپرىۋو مام جەلال تەۋقەى لەگەلدا
 نەكرئەتەۋقەى لە گەل ئىرانييەكان كرد من ھەتاكو ئەمرۇش بىرواناكەم مام جەلال بە
 عەمدى ئەۋكارەى كىرەبىت چونكە ئەۋىش جەبارى زۆر خۇشەۋىست ھىچ جۆرە
 عاجزىيەكىان نەبۋو مام جەلال خۇى جەبارى ناردۋوئىتر چۆن تەۋقەى لەگەل ناكات
 سەبىجەخان سەرسورمانى خۇى بۇ ئەۋروداۋە نىشانداۋ باۋەرىشى وابۋو راگەيانندەكان زۆر
 گەۋرەيان كىردۋوۋە چونكە چەندىنچار لە تەلە فىزىۋنەكاندا لىيان دابۋوۋە ئەۋ وتى پاش
 گەرانەۋەيان لە مەراسىمەكە ئامۇزنى جەبار بۇى گىرامەۋە وتى جەبار تاۋەكو دوانزەۋ
 يەكى شەۋ لەسەربان و باخەكەدا پىياسەى دەكرىدو زۆر پىيتىكىچۈۋوبۋو من پىم سەپىرە
 كەچۆن توشى جەلدەى دل نەبۋوۋە ھەندىك خەلكىش لەۋىروايەدان كە ئەۋ رووداۋە
 كارىگەرى راستەۋخۇى ھەبۋوۋە لەسەر نەخۇشىيەكەى جەبار فەرمان ھىندەنىگەرانى
 ئەۋروداۋە دەبىت كە مام جەلال تەۋقەى لە گەلدا ناكات ھەۋال دەنرىت بۇ
 ھەمۋەكەنەلەكان پىيان دەلىت ئەۋ دىمەنە پىشانمەدەن تەنانت ھەرشەشيان لىدەكات بەلام
 بەردەۋام كەنەلەكان ئەۋ دىمەنە لىدەدەن و كارىگەرىيەكى زۆرى كىردبۋە سەر دەرونى جەبار
 سەبىجەخان وتى كارىگەرى ئەۋ روداۋە تەۋقەنەكرىنى مام جەلال لەگەلىدا ھىندە كارى
 لەسەر دەرونى جەبار كىردبۋو ھىندەى پىنەچۈۋ دەستى لەكار كىشايەۋە تەرمەكەى
 لەمانگى پىنجى ۲۰۰۰دا ھاتەۋە جەبار لەمانگى شەشى ھەمان سالدا دەستى لەكار كىشايەۋە
 جەبار پۇستى زۆرىۋو ماۋەيەك ۋەزىرىۋو ماۋەيەك ھىگىرى فەرماندەى گشتى بۋوۋە
 يەكەمىن جار بۋوۋەتە پىشمەرگە دواتر بۋوۋە بە رابەرى سىياسى لە ھەرىمى چۋار پاشان بۋوۋە
 بە بەرپرسى كەرتى رىكخستنى چۆمان ورائىيە پاشان بۋوۋە بەبەرپرسى رىكخستىن لە
 ھەلەدن پاشان بۋوۋە بەبەرپرسى مەلبەند ئەۋ لەھەمۋىۋارەكاندا رۇلى دەگىرا سالى ۱۹۹۳
 ۋەزىرى پىشمەرگەبۋو رۆزىكىيان بانگى كىردم وتى سەبىجە چۆن دەم بىنى منىش وتم ھەر

لە سەرمتاوە جەبار رفەرمانی لە سی ئابدا کردیانە وەزیری ناوخوا بەوەکالەت وەزیری
 پەروردەو لە ئەشریفەکشیدا خۆیندومەتەو بەرەسمی جیگری کۆسەرت بوو وەکو
 سەرۆکی حوکمەت ماوەیەک کافییەخان ھاتبەو دەرەوتی جەبار فەرمانم ێبە وەکالەت
 کردووە بەوەزیری گەشتوگوزار جەبار فەرمان ھەموو پۆستەکانی بەلاوە ئاسان بوو پیاویکە
 بوو بروای بەخۆی ھەبوو سەبارەت بەدەنگۆی دەرمانخواردووکردنی جەبار فەرمان کەلە
 ھەندیک دەزگای راگەیانندا بلاوکرایەو سەبیحەخان وتی برواناکەم ئەونەخۆشییە لە
 خۆیەو دروست بووبیت کەتەماشام دەکرد دەمگوت ئەو نەخۆشی نییە زۆر کەس دەیان
 وت ئەو نەخۆشی پیریە برواتان ھەبیت نەتان دەناسییەو بیست وئیسقاتی بیکەو بوو
 وەکو ئەوزە وابوو دواي پینج سال مردووێک لە قەبر بینیتە دەرەو زۆر لاواز بووبوو
 زیاتر لە سی سال و نیو کەسی نە دەناسییەو شیر پەنجە ھەرگیز وانییە دەیان وت مۆخی
 سەری پوچەل بوو سەبارەت بەوێ کە دەستیک لە پشت ئەو نەخۆشییەو ھەبیت
 سەبیحەخان وتی من گومانم لە دەولەتی تورکیا ھەیە چونکە لە شەری ۱۹۹۷ داجەبار بۆی
 گیرامەو دەبوت من بۆ کوی دەچووم فرۆکەکان بەدوامەو بوون بۆردومانێ ئەوناوچەییان
 دەکرد کەمنی لیبووم جەبار کەبۆی دەگیرامەو خۆی بەلایەو سەیربوو چۆن دواي
 جەندچرکەیکە جیکەکەم دەگوزامەو ئەو فرۆکانە چۆن دەگەنە سەرم سەبیحەخان
 جەختی کردەو لەسەر ئەو دواي ئەوشەرانیە سالی ۱۹۹۸ داواي جەبار فەرمانیان کرد وەکو
 وەفدی مفاوھزات بچیت بۆ تورکیا پاش گەرانەوێ لە تورکیا نەخۆشییەکە ییواش
 ییواش لیدەر دەکەوت ئەو بەتورەییەکەو وتی ھەر رۆژیک ئەو کەسە جەبار فەرمانی
 دەرمان خواردووکردوو بیدۆزمەو دەیدەمە دادگا ئەو جەختی لە سەر ئەو کردەو کە
 تورکیا جەبارفەرمانی دەرمانخواردووکردوو سەبیحەخان وتی پیاوی ئاسای ناتوانیت
 ئەوکارە بکات ئەم ژەھرە وەکو ژەھرەکە مستەفا چاورەش و د محمودو د شوانییە یەکسەر
 دەرکەویت ئەم ژەھرە دراو بە جەبار فەرمان کاریگەری درێژ خایەنی ھەبوو دەرمان
 خواردووکردنی شۆرش ئیسماعیل یەکسەر دەرکەوت سەبیحەخان شتیکی تری ئاشکراکردو
 وتی جەبار فەرمان پیوتم شتیکیان داوتمەتی بەدریژای رۆژگاری داھاتووکاریگەریم لیدەکات
 منیش وتم بۆچی؟ وتی چونکە من دەزانم گەر شتیکیان دابی بەمن لە ماوەی دووسی
 مانگی رابردوودا گەر کورت خایەن بیت دەیدۆزمەو دەزانم ھامووشۆی کویم کردوو
 سەبیحەخان وتی زووو جەبارفەرمان پییدەوتم دەرمان خواردووکرانم بەلام پی عەیب

بوو باسی بکات من نازانم بۆچی پیی عەیب بوو کاریگەری ئەوژمەرە وردە وردە
 دەر دەگەوت هەرچی قەزى پیوه مابوو وەری شوڤیری بیر چوو بوو دە خویندن و نوسینی
 بیر چوو دە وایلیهات کەسى نە دە ناسیوه دریزەى پیدا نە خوڤشی نییه لە دنیا دا والە
 نە خوڤشە کە بکات کەسى نە ناسیته وە تە مەنى دایکەم ٩٨ سالە و هەموو کەسی کیش دە ناسیته وە
 جەبار فەرمان زوو زوو بە دایکەمى وت گەر تۆیم ریت گە وەرە ترین مەراسیمت بۆ دە کەم بەلام
 ئیستا دایکەم بۆ جەبار دەگری سەبیحە خان جاریکى تر جەختى لە وە کردە وە کە تە وای
 پشکینە کانیا ن لایە و دەیسە لینی ت هەموو جەستەى جەبار فەرمان لە ناو دە ساغ بوو
 و تەنها میشکى پوکا بوو دە لە کۆتای سالەکانى ١٩٩٠-١٩٩١ کە میک فشارى خوینی هەبوو روژى
 نیو لەت حەبى دە خوارد گورچیلە کانى تە وای بوو بوو جگەرى شەکرەى نەبوو هەر هەموو
 تە وای بوو زوو زوو قسەم بۆ جەبار دە کرد باسى یادە وەر یە کۆنە کانەم بۆ دە کرد هیچ
 تینە دە گەشت ناچار دە چومە باخە کە و دە گریام قاقو دەست و چاوو هەستە کانى هەموو
 وەستابوو زیاتر لە سى سال و نیوو بوو نە مانە دە هیشت کەسى بیینی و رەى خەلکمان بەرز
 دە کردە وە تا وەکو قەلەو بوو باشبوو بەلام کە لاواز بوو ئیتەر شار دمانە وە نانى نە دە خوارد بەلام
 لە هەموو سەیر تر روژیک نانى خوارد زۆرمان بە لاو سەیر بوو دواى ئەو بۆ دوو روژ
 هیچى نە خوارد روژیک پیش مەرگى دوو کە و چکى خوارد زۆر کۆکى و تمان زمانە
 بچکۆ لە یەتە رقى زۆر لە ئاوو بوو کە ئاوى دە خواردە وە بۆ ماو دى دە دەقیقە هەر دە کۆکى
 کاتى مردنی شى کەم پیاوم دیو نە گرى هەتا لە ژیا نە دبەم وە ک چۆن هەموو سالیك یادى
 ئیمام حسین دە کرىتە وە من نە ک هەموو سالیك هەموو چرکە یە ک یادى دە کە مە وە خۆم
 دە کوژم لە بەر خاترى مندا لە کانیش نە بوایە دوو دە روژ خۆم دە کوشت ئیتەر دە مەخە نە
 جە هەنەم یان ناوئاگرە وە یان هەر جیبە ک دەبى باببیت سەبیحە خان بە قولى گریانە وە وتى
 من ئەو پیاو کە ناوى جەبار فەرمانە زۆر زۆر خۆش دە و یست لە دواى ئەو ژیا نەم بۆ جیبە
 سەبیحە خان زۆر نارەحەتە و بەردەوام چەند بارەى دە کاتە وە و دەل رەنگە خۆم بکوژم ژیا ن و
 یادە وە رى و خوڤشی و ناخۆشییە کانەم قەلایە کەم لە پشتە وە بوو ناوى جەبار فەرمان بوو
 سەبیحە خان دە یوت خەلک زۆر پرو پاگە نە دیان بۆ کردوین کە لە دە وە رى و لات بووین
 و توپانە لە قیلادا دە ژین برواتان هەبى و انە بوو و لە سلیمانیش لەم خانووە زیاتر هیچى
 ترمان نییه کاتیک تە ماشاى زوو رە کەى جەبار فەرمانیشمان کرد ژوو ریکى سادە هیشتا
 قەلە و یرە کەى لە وى مابوو کە زیاتر لە سى سال و نیو لە سەرى بوو لە دواى مردنى جەبار

فەرمان سەبىجە خان وتى ھەموو كەسىك دلنەۋى كىردووم ھەموو بەرپرسەكان ھاۋكارىيان
 كىردووين بىرواتان ھەبىت سەرۆك كۆمارى ھىچ ولاتىك ئەۋەى بۆ نەكراۋە شەۋانىش
 دەورمان قەرمبالغە كاتى نەخۆشىيەكەشى زۆر ھاۋكارىيان كىردووين سەردانىا كىردىن بەلام
 ئەم سى سال ونىۋەى دۋاى نەمان دەھىشت كەس بىيىنىت قاچەكانى ۋەكو ئەم تەختەيەى
 لىھاتىبوو كەس ھەزى نەدەكرد سەيرىكات سەبىجە خان وتى لەكاتى نەخۆشىيەكەيدا
 ئەۋەى بەجەرگنەبۋايە نەيدەتۋانى بىيىنىت كاك ەمرى سەيد ەلى كاك عىماد ئەحمدو
 شىردل ھەۋىزى و مولازم ەمر دەيىنى بەلام مام جەلال سەردانى نەكردلەماۋەى
 نەخۆشىيەكەيدا بۆ خۇم دووجار چووم بۆلەى مام جەلال مام جەلال وتى چىت ئەۋەى
 منىش وتم ھىچم ناۋى بەس تىكام ۋايە ئەۋمەدلىيەى پىشكەشى بىرادەرىنت كىردوۋە
 پىشكەشى جەبار فەرمانىشى بىكەيت ئەۋرۇزە جەبار فەرمان نەچۋوبوۋ كەبىرادەرىكانى
 مەدالىي رىزىلىنانيان ۋەر گىرتىبوۋ ئەۋرۇزە چۋوبوۋزنى بۆبىرادەرىكى ھىناۋوۋ بەلام دۋاى
 كاك ەمرى سەيد ەلى ھات مەدالىيەكەى كىرد بەسنگى جەبار فەرمانەۋە ھىچ جۆرە
 عاجىزىيەك لە نىۋان مام جەلال و جەبار فەرماندا نەبوۋ سەبارت بە نەخۆشىيەكەى و
 گەران بەدۋاى چارەسەردا سەبىجە خان وتى چۋىنە ئەمەرىكا بىردوۋمانەتە چىن لە
 سالى(۲۰۰۲،۲۰۰۰) ئەۋكاتە كەمىك باشىبوۋ دىكتۇربەرھەموۋ دىكتۇر نەجمەدىن ئەۋكاتە لە
 ئەمەرىكاۋون دىكتۇر نەجمەدىن رابۇرتى دا بە مەكتەبى سىياسى كە نەخۆشىيەكەى جەبار
 فەرمان ترسانكەۋ چارەسەرى نىيە ئىمە ئەۋكات نەمان زانىبوۋ مەن گلەيم زۆر لە كاك
 ەمرى سەيد ەلى و مولازم ەمروۋ عىماد ئەحمد كىرد كەبۇچى پىيان نەۋتوم
 كەنەخۆشىيەكەى خراپەۋ پاشان دووجار چۋىن بۆ چىن و سى جار چۋو بۆلەندەن ۋەلمانىا
 لەچاكتىن نەخۆشخانە پىشكىنى بۆ كرا بىردەمان بۆ ئاخەن ھايدىلىرىگ بۆ مىۋنەش بۆ بۆن
 وتىان لەنەروىچ چارەسەرى ھەيە بەرلەۋەش چۋوبۇۋ سۋىد سەبارت بە ژەھر خۋاردوكرىن
 و لەۋەى ئايا لەۋ ولاتانەى كەبراۋە بۆچارەسەركىن تاجەند ھۆشيان پىداۋو سەبىجە خان
 وتى جارىك لە ئەلمانىا وتىان پىشكىنەكەى زۆر گرەنەۋ ۱۰،۰۰۰ايۇرۇۋ تىدەچىت ۱۰۰جۆر
 ژەھر ھەيە ئىمە دەتۋانىن تەنھا پىشكىنى ۱۲۰۱۰جۆر لەۋ پىشكىنەنەى بۆبەكىن پىشيان وتىن
 ئەگەر دەرەنجامى پىشكىنەكە دەرىجى كە ژەھرە ھىندەى تر لايەنى سايكۇلۇۋى تىكدەچى
 لەبەرئەۋە ۋازىلىبەين چۈنكە چارەسەرىشى نابىت ئەۋكات جەبار دەھات ۋدەچۋو ئىمە
 زۆرمان پىخۇش بوۋ ئەۋپىشكىنە بىكات بەلام جەبار فەرمان نەيكىرد جەبار فەرمان

وسەبىجەخان سى مندالىان ھەيە(دووکچ و کوریک)يەكەميان ۱۹۸۰لەدايک بوو سىھەميشيان
 کورەوتەمەنى ۱۸سالە سەبىجە وتى پارتى ديموکراتى کوردوستان پرسەنامەى بۇ ناردووين
 بەلام يەکيتى ئافرەتان ھاتوونەتە پرسەگەو دەلين مەسعودبارزانى و نيچرفان بارزانى
 پرسە نامەيان ناردووه بۆمەکتەبى سياسى من ھىچم پىنە گەيشتووه سەبىجەخان وتى
 جەبار ھەرمان لەسەرەتاي ژيانيدا پياويکى ئاپنى توند رەبوو زۆربروای بەوتەگانى ئىمامى
 ەلى بووموسولمانىکى توند رەبوو تاوەکووبووبەئەندامىکى کۆمەلە سەبىجەخان وجەبار
 ھەرمان ھەردووکيان شیعەن بەلام ھەمیشە جەبار ھەرمان بە سەبىجەخانى وتووه ھەرگىز
 لەناو گوندەکاندا مەلى ئیمە شیعەين لەبەر بەرژھووندى نەتەودى بوو واپدەوت و
 ھەلوپستى وابوو .

ئارام، سەرگەردە تەنیاكەي كۆمەلە

راپۇرتى ھېمىن باقر و ھېمداد ھىمىد

كۈرە رەشتالەكەي حاجى خان بارودۇخ تابلىتى خراب بوو، ھېشتاسائىك بەسەر نىسكۆي ۱۹۷۵ دا تىچنە پەرىبوو خەلگى دەرونيان پەرلەخەم و دەرونيان پەر لەگريان بوو ھېشتا شۆكى نىسكۆخەلگى بەرنەدا بوو لەولاشەو رىكخستەكانى كۆمەلە ئاشكرابوبون و سەرگەردەكانى لەزىندەدا بوون بەلام بۇ نوخبەيەكى زۆر كەم ھېشتا ھىوايەك ھەبوو رۆژانە چەندىنكەس لەوانەي كەھىشتا تروسكاپيەكى ھەلگىرسانەو ھى شۆرشيان لەى مابوو بەنھىنى خۆپياندەكرد بەكۆلانە تەنگەكانى گەرەكى حاجى حانداو لەژورىچكى درىژكۆلەي بچوكى خانوويەكى گەرەدا ديداريان لەگەل كورىكى رەشتالەي لاوازدا دەكرد كە چاويلكەيەكى گەرەو جلىكى كوردى تارادەيەك كۆنى لەبەردابوو ئەو ھى بەباو ھى لاواز بەشۆرشەو دەرەو ھى ژوورەو بەباو ھىرىكى پتەو بە كۆلنەدان وخەباتەو دەرەو ھى ھەتە دەرەو ئەو كەسەش (ئارام) ى سەرگەردە بوو كە ھىشتا نەچووبو سىيەكانى تەمەنييەو ھى ئارام ناوى تەواو ى (شاسوار جەلال سەئىد غەنى) يە لەمانگى ۱۱ ى ۱۹۴۷ لە گەرەكى حاجيانى سلىمانى لەدايك بوو ھى نەمالەكەيان لەبەنرەتدا لەشىخانى بەرنىجەيە خويندىنى سەرەتاي لەسلىمانى وماو ھى ناو ھىندى لە چوارتاو ئامادى لە سلىمانى تەواو كوردو ھى ئەو سەرەتا لە كۆلىزى ئەندازيارى وەردەگىرىت بەلام بەھوى لاوازي چاويەو ھى لە پىشكىنەكە دەرناچىت بۆيە بەناچارى دايدەبەزىنىت بۇ كۆلىزى بازىرگانى ئارام كورى بچوكى خىزانىكە كە سەرۇكارو ئاشنايەتتيان لەگەل سىياسەتدا ھەيە بەتايبەتتى خالى وبراگەورەكەي كەلەنيو پارتى دىموكراتىدا بوو ھى لەم نىو ھىندەدا ئارام بەفكرى خالى سەرسام دەبىت كە فكرى چەپەو لەويو ھى دەست دەكات بە خويندە ھى ئەدىبايەتتى چەپ كەفكرى باوى ساتەو ھى ختى گەرەبوون و نەشومان كرىنى ئەو ھىبوو ھى كەنجىك دواترىش ھەمووتەمەنى خۆى بۆبلاو كرىنەو ھى ئەو فىكرە تەرخان دەكات ئارام لەپۆلى شەشەمى سەرەتاي دەبىت كە شۆرشى ۱۹۵۸ روودەدات و ئەو رۆژە ھى دەك جەژن سەرگەوتن بەرىدەكات دواتر ئارام دەچىتە ناو يەككىتى لاوانى دىموكراتى كوردوستانەو لەگەل دابەشبوونى پارتى بەسەربالى جەلالى و مەلايىدا ئارام لەنيوبالى جەلالىدا خۆى

دەبینیتەوه و له نیو ئەوبالەدا دەبیتە ئەندامی سكرتاریەتی یەكیتی لاوانی دیموكراتی كوردستان لەو ماوەیەدا لە بەغدا بەشداری لە ئەلقەیی دیراسییەكانی مام جەلال دەكات كە لە سەر فیکری چەپ و مایوزم دەیان لیتەوه سالانی كۆتای شەستەکان سالانی خەملین و دەرکەوتنی گروپیکی فیکری چەپ بوو لە نیو خەتی بالی مەكتەبی سیاسیدا بەتایبەت ئەوانەیی كە لە دەوری رۆژنامەیی (رزگاری) كۆببونهوه لەوانە نەوشیروان مستەفا و شازاد سائیب و محمد سابیر و محمودی مەلا عیزەت هەروەها گروپیکی دی كە لە خالە شەهاب و فوئاد قەرەداغی و فازی مەلا محمود پیکهاتبوو ئەمە جگە لە چەندین كادیبری پیشكەوتوو لە ریزی قوتابیان و لاواندا كە بە فیکری چەپ سەرسام بوون بەلام ریکخراو نەبوون ئیدی فیکری چەپ لە ناو بالی مەكتەبی سیاسیدا ئەوەند بەهیزبوو كە ئەگەر حیزبەكە بۆ خۆی لە سالی ۱۹۷۰دا هەلنەوهشایەتەوه ئەوا حیزبیکی نوی لی جیادەبوووه بەتایبەتی لەبەرئەوهی گەنجەکان بڕایم ئەحمەدو علی عەسكەری و عمر دەبابەیان قبول نەبوو بەلام مام جەلال هەر لە سەرەتاوه لەگەڵ چالاکی ئەم گروپە چەپانەدا بووه و هانی داوون تەنانەت دەوتریت تالەبانی لە بەیانی دامەزراندنی كۆمەڵە بەشداریبووه كە لەبەغدا لە مالی فەرمیدون عەبدولقادردا بەریوه چوووه ئارام لەریگای خالە شەهابەوه بانگەدەكریت بۆناو كۆمەڵە ئیدی لەو رۆژەوه ئارام وەك كادیکی دیاری كۆمەڵە رۆلی گەرنە دەگیریت لە سەر پێخستنی ئەم ریکخراوه نەینییهدا داوی بەیان نامەیی ۱۱ ئازار و تیکەلبونەوهی هەردوو بالەكە پارتی ئارام دەبیتە ئەندامی سكرتاریەتی یەكیتی لاوانی دیموكراتی كوردستان و دواتریش دەبیتە لیپرسراوی بەشی روناكیری وراگەیانندن بەلام لەناو ئەم ریکخراوهدا شانە شانی هاریکانی لەپێگەکانی دیکە پارتیدا سەرقالی ریکخستنی نەینی دەبیت بۆ ریکخراوه نوێكەیان كە كۆمەڵەبوو لەبەرئەوهی فیکری مارکسی لەو سەردەمەدا لەبەرەو داوو پارتی هەستی بە مەترسییهكانی ئەم ریکخستنه نەینییه کردبوو لەگەڵ ئەوهشدا كە پارتی دەنگی ریکخستنیک نەینی لەناو ریزەکانیدا دەبیست بەلام لەبەرئەوهی ئەم ریکخستنه دەنگی نەبوو نەیدەتوانی هیچ شتێك بەسەلینیت كە سالی ۱۹۷۴بەیان نامەیی ئازار هەلوەشایەوه ئارام لە چۆمان بووه بەریوبەری دارایی ئەمانەیی عامی داد كە سالی یوسفی لیپرسراوی بوو لە سالی ۱۹۷۵دا داوی بەیاننامەیی جەزائیر و نسكۆی شۆرش ئارام لەریزی ئەو دەنگانەدا بوو كە داوی بەرگری دەکرد كە ئاش بەتالیش كرا ئارام گەرایەوه ناوشار لەگەڵ هاوریکانی دەستیان كرده دروستکردنی ریکخستنی نەینی لەناوشاردا لە ۱۹۷۵/۵/۲۲

دەرەوێ و لات بەیان نامەى دامەزراندنى یەكیى نیشتمانى كوردوستان بلاوكرایه‌وه
 بریارى هەلگیرساندنه‌وى شۆرش درا لالەم ساته‌ وه‌خته‌دا كۆمه‌له‌ به‌هیزترین ریکخستنى
 ناوخۆبوو كه‌ یەكیى ده‌یتوانى پشنى پیبه‌ستیت و لەم رووه‌شه‌وه‌ ئالوگۆزى نامە له‌نیوان
 سه‌ركرده‌كانى كۆمه‌له‌وه‌ دامەزرىنه‌رانى یەكیتیدا(به‌تایبه‌تى مام جه‌لال)هه‌بووه‌ به‌لام
 ده‌ستگیرکردنى ئەندامىكى كۆمه‌له‌ به‌ناوى ئەنوه‌ر زۆراب له‌ ١٩٧٥/٨/٢٨ به‌نامەیه‌كى مام
 جه‌لاله‌وه‌ سه‌رته‌ای ئاشكرا بوون و هه‌لاتنى ریکخراوه‌ نه‌ینییه‌كه‌ى كۆمه‌له‌بوو له‌ناو شاردا
 ئیتر ده‌ستگیرکردن و دانپیانانەكان تاده‌هات زیاتر ده‌بون خۆشاردنه‌وه‌وه‌ هه‌لاتنى ئەندامه‌
 دیاره‌كانى كۆمه‌له‌ زیاتر بوون لەم سه‌رویه‌نده‌دا سه‌ركرده‌كانى كۆمه‌له‌(خاله‌ شه‌هاب
 وجه‌عه‌رفه‌ره‌یدون عه‌بدولقادر) وجه‌نده‌كه‌سىكى تر هه‌لاتن بۆ ئیرانیان هه‌لبچارد به‌لام
 ئارام وجه‌ندین هاوریه‌كى دیکه‌ى سووبوون له‌سه‌ره‌وه‌ى به‌نه‌ینى درێژه‌ خه‌بات بدن
 له‌ناوشاردا له‌سه‌ر ئەم جیاوازییه‌ش سه‌رته‌ای كیشه‌كان له‌نیوان خاله‌ شه‌هاب و ئارامدا
 به‌زه‌قى دهرده‌كه‌وت هه‌ریۆیه‌ خاله‌ شه‌هابوو هاوریكانى چوونه‌ دهره‌وه‌ و مه‌شخه‌لى
 سه‌ركردایه‌تییان به‌ كۆمه‌لیكى دیکه‌ سپارد نه‌ك ئارام وهاوریكانى له‌وانه‌ ئه‌رسه‌لان بايز له‌
 هه‌ولیر ئەبووشه‌هاب له‌سلیمانى ئازاد هه‌ورامى له‌كه‌ركوك به‌لام ئەم گروپه‌ نه‌یان توانى
 ئەم كاره‌ بكهن جگه‌ له‌ ئازاد هه‌ورامى ئەوانى تر هه‌لاتن سه‌ركرده‌كانى كۆمه‌له‌ له‌ ئیران
 خۆیان ته‌سليم به‌ئیران كرد بۆئه‌وه‌ى وه‌كو په‌ناهه‌نده‌ وه‌ریانگیریت لابه‌لام ئیران ته‌سليمى
 عیراقى كردنه‌وه‌ ئەوه‌ى كه‌تانیستا پرسیاره‌ له‌سه‌ر ئەو سه‌ركردانه‌ى كۆمه‌له‌ كه‌
 هه‌لنه‌هاتنیان بووه‌ كاتيك ته‌سليم به‌ حوكمه‌تى عیراقى كراونه‌ته‌وه‌ چونكه‌ له‌ گوندی بناوه
 سوتەى سنورى ئیرانه‌وه‌ تا پینجوبین دوو پۆلیسیان له‌ گه‌لدابوو كه‌ تفه‌نگى شه‌ست تیریان
 پیبوو له‌ كاتیکدا ئەوان ژماره‌یان هه‌شت كه‌س بووه‌ رهنگه‌ رىگای راكردن هینده‌ ئەسته‌م
 نه‌بووبیت به‌لام پیده‌چیت ویستى خۆ ته‌سليم‌كردنه‌وه‌یان له‌ دهر‌بازبوون گه‌وره‌تر بووبیت
 له‌دواى گیرانى خاله‌ شه‌هاب و هاوریكانى له‌ ١٩٧٥/٩/٢٣ له‌یه‌كه‌م رۆژى سالى نویدا ته‌سليم
 به‌ عیراق كراوه‌وه‌ له‌ ١٩٧٦/١١/٢١ له‌ناو گیراوه‌كانى كۆمه‌له‌دا خاله‌ شه‌هاب و جه‌عه‌فر و
 ئەنوه‌ر له‌سیداره‌ دران و ژماره‌یه‌كى دیکه‌شیان بۆیان كرایه‌ زیندان و دواى به‌ردران كه‌له‌نیو
 ئەوانه‌دا ئەندامى سه‌ركردایه‌تى كۆمه‌له‌ش هه‌بوو كه‌كۆمه‌له‌ دامه‌زرا نه‌وشیروان مسته‌فا له‌
 ئەوروپابوو مام جه‌لالیش پاش به‌یان نامەى ١١ ئازار عیراقى به‌جیه‌یشت ده‌بیت هه‌ر

لهسهرهتاوه نهو وینهیهمان لهبهرچاوبیت که کۆمهلهش بۆخۆی له دووگروپی جیاواز پیک هاتبوو یهکه میان نهوشیروان مستهفا و مهحمودی مهلا عیزهت وشازاد سائیب و محمد سایر گروپی دووهم پیکهاتبوون له شههاب و فازی مهلا محمود وفوئاد قهرهداغی گروپی یهکهم ههزیان بهوه کردوو که مام جهلالیان له گهل نهبیت بهلام گروپی دووهم ههزیان بهوه کردوو که مام جهلالیان لهگهل بیت دواتر نهو گروپی بهونه سهرهکی که مام جهلالیان لهگهلدابوو ههر بۆیه فوئاد قهرهداغی رویشته و فازی مهلا مهحمودیش دهچیته حیزبی کۆمسیۆنی عیراقهوه نهوشیروان مستهفا له یاداشتەکانیدا ئاماژه بهوه دهکات که ئارام له گروپهکهی نهواندا بووه

ئارام و بهستنهوهی نهلقه پچراوهکانی کۆمهله

سالی ۱۹۷۶ کۆمهله بهبارودۆخیکی دژواردا تیپهری چونکه لهلایهك سهرکردهکانی له زیندان بوون لهلایهکی دیکهشهوه سهرهداوی ریکخستهکانیان ناشکرابوو و نهو سهرکرده مهیدانییههش کهسهر کردایهتی کۆمهله له جیگهی خۆیان دایانابوو لهوانه ئهرسهلان بایز بۆ ههولیر نهبوو شههاب بۆ سلیمانی ئازاد ههورامی بۆ کهرکوک جگه له ئازاد ههورامی نهوانی تر ههلاتبوون ئاراستهی کاری کۆمهلهیان نادیار تر کردبوو ئالهم بارودۆخه دا ئارام توانی نهلقه پچراوهکانی کۆمهله پیکهوه گریبداتهوه جاریکی دی ههیکهلی ریکخستنی کۆمهله بنیات بنیتهوه جگه لهوهش کۆمهله بهفعیعی سهرکردهیهتی نه مابوو ههر بۆیه له کۆتاییهکانی سالی ۱۹۷۵ ئارام راسپیردا که راپۆرتیک ئامادهبکات لهسهر رهوشی کۆمهله نهو راپۆرت له میژووی کۆمهلهدا به (راپۆرتی شوبات) دهناسریت که ئارام نهک ههر رهخنهی توند له ههلهی هاوڕیکانی دهگریته (دهستهی دامهزینهر) بهلکوو ریرهوی کۆمهلهش له رووی فیکرییهوه له ماویزمهوه بهرهو مارکسیزم دهگۆریت دهگریته نه مهش بهسهرهتای جیاوازی نیوان مام جهلال که بلاوکه رهوهی بیرى ماویزم و ئارام دابنریت که جهختی لهسهر نهوه کردۆتهوه نمونهی ماویزم نمونهی مارکسیزمی راستهقینه نییه نه مهش بهمانای نهوهدیت که ئارام ههر له سهرهتای دهسهلات گرتنه دهستییهوه لهناو کۆمهلهدا کاری بۆ نهوه کردوو که کۆمهله ههژموونی مام جهلال رزگار بکات بۆیه ههر لهیهکهم کۆیوونهوهی کادیره ناوهندییهکانی کۆمهلهدا که به سهرپهرشتی ئارام بهریوه چوو سهرکردهیهتییهکی نوی بۆ کۆمهله دیاریکرا بهناوی (کۆمیتهی ههریمهکان) که ئهمانهبوون سالار عهزیز بۆسلیمانی ئازاد ههورامی بۆ کهرکوک عهبدولرهزاق بۆ ههولیر و مهلا بهختیار بۆ خانهقین

خۇيەو بەشىك لە مانايەى بەدەست كەوت كەمام جەلال بۇ ئاغوا سەرۈك خىلەكانى
نوسىبوو بەپى ھەندىك كەسى نزيك ئارام لەو نامانە تيگەيشت كەمام جەلال ماركسى
نيەو بىرو بۇ چونيشتان دەربارەى چۇنىتى شۇرش و ئىدارەكردى زۇرلە يەكتريەو
جياوازە ئەمەش سەرەتاي بيئوميدبونى ئارام لە مام جەلال چونكە ئارام چاوى لە شۇرشىك
بوو كە شۇرشگىرەكانى پشت ئەستور بن بە فيكرو باوەر بەلام تالەبانى چاوى لە خەلكى
گشتى بوو بە جوتياروو دەرەبەگ و شيخ ومەلا وە كە ئارام لەگەل ئەودەنەبوو بەبرواى
ئارام ئەودى دەيتوانى شۇرش بكات تەنھا جوتيارو كريكار نەك ئاغوا سەرۈك خىلەكان
بەشىكى ترى نيگەرانيەكانى ئارام لەمام جەلال بانككردى بالى بزوتنەو سۆسيالست و
على عەسكەرى بوو بۇ ريزى يەكىتى كەلەنيو خىلەكاندا وبەبى بەرنامە خەلكىكى زۇرى لە
خۇى كۆكردبەو كاتيكيش مام جەلال لە ۱۹۷۷/۷/۲۰ گەرايەو كوردوستان يەكەم
پيگەلپژان لەنيو مام و وەفدەكەى كۆمەلە رووى دا كە بۇ پيشواى و بەخىر ھاتنەو
چووبوون ئارام تيگەيشتبوو لەودى مام جەلال لەھەموو ئەو بەلین و نامانەى پيشوى
پەشيمان بووئەو كە بۇ ئارامى نوسى بوو وتبوى(گەر كۆمەلە ماسى بيت ئەوا يەكىتى
بۇى وەكو دەرپايە)ئەوانەى كەلە ئارامەو نزيك بوون ئامازە بەو دەكەن كە ئارام ھەزى
بەھاتنەو مام جەلال نەبوو بەلكو وتويەتى لەدەرەو با نوپنەرى كورد بيت بەلام ئەگەر
بيتەو شۇرشەكەمان لى تىكەدەت

ئارام و دردۇنگبون لە دۆستەكانى

دواى ئەو لەبرادۆست ھەندىك ناكۆكى دەكەويتە نيوان تالەبانى و چەند كادريكى
دۆمەلەو ئەندامىكى كۆمەلە نامەيەك بۇ شەھىد ئارام دەنوسيت لە قەرەداغ و ئەودى بۇ
رون دەكاتەو كەمام جەلال ريز لە كۆمەلە ناگريت و ئەگەر تۆش بييتە ئەوانچەيە
ئىجتراىت ناگريت ھەرچەندە ھەتا ئىستا بەتەواوى نەزانراو كە بۇچى شەھىد ئارام
بەشدارى يەكەم دانىشتنى سەرگردايەتى يەكىتى نەكردو و لەوساتەوختەدا ئەستىردى
ھىچ كەسك بەھىندى ئارام درەشاو نەبوو ھىچ گروپيكيش بەھىندى كۆمەلە بەھىز
نەبوو رەنگە بەشىكى ئەم نەچوونەى شەھىد ئارام پەيوەندى بەو وەو ھەبووبيت
كەويسىتيتى بەقورساي خۇى وبەپاراستنى ناسنامەى رىكخراو كەيەو كە كۆمەلە
بەشدارى ئەو رىكخراو نوپيەو ەبكات كەپپى دەوترىت(يەكىتى نىشتىمانى
كوردوستان)بەلگەش بۇ ئەمە ئەو يە كە ھەتاوەكو لەژاندامابو پارىزگارى لە

ريکخستانهی کۆمهله کرد که له سهر وهختی ئالۆزترین روداو هکانی ئه ورۆژگاردا بناغه کهی دارشتبوو نهوشیروان مهسته فاش له کتیبی (خولانه وه له ناو بازنده دا) ناماژه بۆ ئه وه دهکات که هۆکاری نه چونی ئارام بۆ ئه و کۆبون هوهیه ئه و نامه یه بوو که له لایه ن پيشمه رگه یه کی کۆمه له وه بۆ ئارام دهنوسريت تيايدا باس له وه دهکريت که مام جه لال ریزی ئه ندامانی کۆمه له ناگريت نهوشیروان مسته فا ئه وهش ده لیت (دواتر دهر که وت ئه و که سه په یوه ندی بهر ژیمه وه هه بووه) هه رچه نده ئه و پيشمه رگه یه که ناوی (نه ریمان) بوو دواتر له لایه ن سهر کردایه تیه وه به تۆمه تی جاسوسی بریاری کوشتنی بۆ دهر چوو کوژرا له گه ل ئه وه شدا هه ندیک سهر چاوه ی ئاگاداری ناو کۆمه له جهخت له سهر ئه وه ده که نه وه که ئه و پيشمه رگه یه هه یج په یوه ندی یه کی به به عسه وه نه بووه چونکه ئه گه ر ئه و که سی به عسی بووایه ناوی ژماره یه کی زۆر له ریکخستنه کانی کۆمه له ی له ناو شار له لای بوو ده ی توانی هه موویان ته سلیم بکات به بروای ئه و سهر چاوانه ئه وه ته نها تۆمه تیک بوو بۆ ئه و پيشمه رگه یان دروست کردبوو بۆ ئه وه ی تۆله ی ئه و نامه نویسنه ی لیبکه نه وه که کاتی خۆی بۆ ئارامی نویسوو به وۆی ئه وه وه ئارام له سهر کردایه تی یه کیتی دردۆنگ ببوو نه چوو له لایان له گه ل ئه وه شدا پیده چیت نویسنی ئه و نامه یه کاریگه ری له سهر هه بوو بیت که به تر سه وه مامه له له گه ل چوونی بۆ ناوچه ی سهر کردایه تی بکات جگه له و جیاوازی یه فیکریه زۆرانه ی که له گه ل تاله بانیدا هه یبوو ئه م هه لویسته و چه نلین هه لویستی تری له مشیوه یه هیلکاری سهر کرده یه ک ده کیشن ئاماده نییه که مترین سازش له سهر بیرو باوه ری بکات

په یوه ندی نیوان ئارام و علی عه سکهری

هه یج کات په یوه نی نیوان ئارام و علی عه سکهری خۆش نه بوه له سهر هه مووشتیک له گه ل یه کتری جیاوازی بوون هه ر له بهر ئه وه شه چه ند دین جار نا کوکی توند به نیوانیاندا چوو به تیا به تی که ئارام جهختی له سهر په روه رده ی پيشمه رگه و دامه زراوی که م وپوختی ده کرده وه بۆنمونه ئه گه ر که سیک بیویستایه بیته ریزه کانی کۆمه له وه ده بوو که فیلکی هه بیت یان زۆر جار ئه نجامدانی چالاکییه ک ده بوو په ساپۆرتی داخل بوونی ئه و که سه ی بۆسنوری کۆمه له به لام علی عه سکهری به خۆی و گۆچانه که ی ده ستیه وه له ماوه ی هه فته یه کدا به هینه ی ئه و خه لکی له خۆی کۆده کرده وه ئارامیش ئه م زۆری و بۆرییه ی پی خۆش نه بوو ئارام هه میشه ده یوت شۆرش به م خه لکانه نا کریت هه روه ها تیروانی نی

بزو تنه وهی سۆسیالیست بهرامبەر قیاده موقه ته توند نه بوو علی عهسکه ریش له ههر جیگه یه کدا قسه ی ده کرد ئاماژه ی به وه دا که نه وانیش هاو خه باتن به پیچه وانیه ی ئارام وه که هه لویستی توندی بهرامبەر قیاده موقه ته هه بوو نه وه ی له م نیوه نده دا جیگای سه رسورمانه نه وه یه پاشتر علی عهسکه ری به (چه کی مه زنی) نه وان کوژرا که ناکۆکی نیوان ئارام و علی عهسکه ریان قولتر کرده وه

ئارام عیراقی بوویان کوردوستانی؟

هه رچه نده گفتوگۆی عیراقچی و کوردوستانی له ناو کۆمه له دا بو دوا ی شه هید ئارام و سه ره تای سالانی هه شتاو ململانی بالی ئارام و بالی سجن ده گهری ته وه به لام ده کریت له تیروانین و نوسینه کانی شه هید ئارام وه به تایبه تی نوسینه کانی رۆژنامه ی هاوکاری (که به ناوی سواره و له گوشه ی هه ره هه قته ی باسیک بلاوید ده کرد نه وه) و به یان نامه ی شو بات و رۆژنامه ی ئالای شۆرش سه ره داوی کۆمه لیک راستی بدۆزینه وه نه گهر به ناو نوسین و فیکری ئارامدا بگه ریین چه ندين وتارو په ره گراف و دیر ده دۆزینه وه که بۆنی عیراقچی یان کوردوستانی لیبیت به لام چه ند راستیه ک هه ن نه وه ده سه لنین ئارام گه وره تر له کوردوستان بیرى کردۆته وه له وانه گۆرینی ریبازی کۆمه له له سالی ۱۹۷۶ له رووی فیکرییه وه له (ماوی) یه وه بو (مارکسیزم) که یه که میان جه خت له سه ر سیستمی ئیشتراکی ده کاته وه به و جوړی له گه ل هه لومه رچی نه و ولاته دا ده گونجیت و دوو ده میشیان جه خت له سه ر نه وه ده کاته وه که سۆسیالیزم شۆرشیکى حه تمیى بان نه ته وه یه هه روه ها له ژماره ی (۱) ی ئالای شۆرشدا که نه یلولی ۱۹۷۵ ده مرچوو ئارام ده نوسیت (سه باره ت به وه ی که شۆرشه که مان بریتینییه له بزوتنه وه یه کی نه ته وه ی ته سکی گه لی کوردی به لکو شۆرشى دیموکراتی گه لی عیراقه وه له کوردوستانه وه به هو ی ته قینه وه ی ناکۆکیه کانه وه هه روه ها له سایه ی باش هه ل که وتنی خاکی کوردوستان ده ستیپیکردوه بو نه وه ی به عه مه لی نه مه جیه جی بکریت پیویسته به پیی نه و واقیعه نه خشه بو مه سه له ی به ره ی یه گگرتوو ی گه ل بشکینین

ئارام سیاسیه کی به هیزو عهسکه رییه کی لاواز

ئارام سه رکرده یه کی خاکی بقوو سیاسیه کی به هیزوو دووربین و عهسکه رییه کی لاوازیوو هه لکه وته ی جهسته ی وتوانای بینینی یارمه تید نه بوو بو نه وه ی پيشمه رگه یه کی شه رکه ربیت سه ره رای نه وه ش رایه ریکی رۆحسوک و خو شه ویست بوو هه میشه تفه نگیکی

لەشاندابوو بەبى ئەووى بەباشچى بزانىت تەقەى پى بکات بەلام هیچ کات ترس لە چاوانیدا نەبوو ئارام وەکو زۆربەى سەرکردهکانى تری بزوتنەووى چەپ لەدنیادا کەسیکی سادەو ساکار بوو لەگەل ئەووى کەسیکی نەینی پاریزوو کەم دووبوو بەلام ئەم سیفەتە وای لىنەکردبوو بەقسە خوۆش و نوکتەباز نەناسریت دەتوانریت بەپەکیک لە رادیکالترین سەرکرده کوردەکانى شۆرش دابنریت زۆر بە دەگمەن تۆرە دەبوو وکەسایەتییەکی هیمنى هەبوو زۆرجار بە پىشمەرگەو کادیرەکانى کۆمەلەى دەوت شۆرش واتە خۆراگرى

شەهیدبونی ئارام

ئەو سەرەرای ئەووى کەکەسى یەکەمى کۆمەلەبوو زۆرجار بە تەنیا یان لەگەل ھاورییەکیدا بۆ گەران دەچوو ئەو ھەمیشە لەکاتى تەنگانەدا بۆ شوۆخى بەزمانى ھەولیرىیان دەوت(کاران لە پیاوان دەقەومیت)کە ھاورىکانیشى لەمەترسى سەر چلییەکانى ئاگادارىان دەکردەو بە خوین ساردییەو دەپوت(گوى مەدمیە) ھەرچۆنیک بیت شانازییە بۆ کۆمەلە کە سەرکردهکەى بەتاقى تەنھا لە گوندیکى دورە دەست بەبى پاسەوان و گردى پاریزگارى لەنیوہ رۆى ۱۹۷۹/۱/۳۱ لە گوندى تەنگیسەرى قەرەداغ لەروداویکدا کە لە دیمەنیکى فلیمیکى ھۆلیوود دەچیت کاتیک تیشکى ھەتاوہکە بەر تەنەنگەکەى ئارام دەکەویت لەلایەن جاشەکانى قالە فەرەجەوہ دەبینریت وسەرکرده ژيروو خوۆشەويست و کەمیک ئینکارەکەى کۆمەلە شەھید دەکەن

تالەبانی دوووم

راپۇرتى شىكارى ھېمن باقر

لە كۇتايىيەكانى سەددى رابردودا مەلىك ھەسەينى شاي ئوردىن بۇ چارەسەرى تەندروستى رەوانەى نەخۇشخانەى مايۇ كلىينىك كرا بەلام بارى تەندروستى شاي ئوردىن لەو ھە خراپ تريبو كە بتوانىت سوود لەوچارە سەرە تەندروستىيە ۋەر بگريت

خەلىفە زاھىد بن سولتان پادشاى ئىماراتىش لەكاتى نەخۇش كەوتنىدا لەم نەخۇش خانەيەدا بەردەوام بەدوای چارەسەردا دەگەرا مايۇ كلىينىك يەككىك لە گەۋرەترىن نەخۇشخانەكانى دونيايەو سالى ۱۸۸۲لەلايەن دكتور ولىام جەيمس مايۇ دروستكراۋە ۋ دەكەۋىتە رۇجستىرى مينو ستاۋ بەنەخۇشخانەى سەرۇكەكانى دونيا دادەنرىت بۇ نمونە ھەرىكە لە رۇئالدى رىگان جۇن كەندى فۇرد لەناۋ سەرۇكەكانى ئەمەرىكاۋ بەشىكى زۇرى سەرگەردەى ولاتانى رۇژھەلاتى ناۋەرەست لەكاتى نەخۇشىدا سەردانى ئەم نەخۇشخانەيان كىردوۋە ئىۋارەى رۇژى يەك شەمە ۲۱/۲۰۰۷/۲۰ تالەبانى بە فرۇكەيەكى تايبەت گەپشە نەخۇشخانەى بەناۋبانگى مايۇ كلىينىك ۋ بوۋە تازەترىن ميوانى گىرنگى ئەو نەخۇشخانەيە تالەبانى كە لە ۲۰/۵/۲۰۰۷بەياۋەرى ۋەفدىكى ھاۋرى كە كۆسەرەت رەسولى جىگىرى سەروكى ھەرىم ۋ جىگىرى خۇى لەحىزىدا ھاۋرىيەتى دەكرد لە فرۇكە خانەى سلىمانى رايگەياند كە گەشتەكەى بۇ ئەمەرىكا دوۋرە لە ھەموو كۆرۈ كۆيۈنەۋمىيەك بەلكوبۇدەبەزاندىنى كىش ۋ ۋەرگرتنى پشۋوۋە بە مەبەستى ھەۋانەۋە سەرچاۋەكانى يەكىتى نىشتىمانىش بە رۇژنامەنوسانىان راگەياند گەشتەكەى تالەبانى سىياسى نىيەۋ سى ھەفتە دەخايەنىت ۋەبرىارېشە لەۋماۋمىيەدا ۱۵كىلۇ لە كىشى كەمبكات

مايۇ كلىينىك نەخۇشخانەى سەرۇكەكان

سەرچاۋەيەك لەنەخۇشخانەى مايۇ كلىينىك بەسايىتى گۇلف نىۋوزى ئەمەرىكى راگەياند تالە بانى بۇ پشكىنىنى ورد ھاتوۋە ۋ بىرپارە كۆمەلىك پشكىنىنى يەكلەدۋايىيەكى بۇ بگريت ۱۰رۇژ دۋاى گەپشەتنى تالەبانى كۇتاي بەسەر جەم پشكىنىنەكانى ھات ۋ قسەكەرى نەخۇشخانەى مايۇ كلىينىك رۇژى چۋار شەمە بە رۇژنامە نوسانى راگەياند تالەبانى ھىچ

نه خوشييهكى نه ماوه وکۆتای به پشکینه کانی هاتوو قسه که ره که ی نه خوشخانه ی مایۆ کلینک هیچ ژماره یه کی نه دا به دابه زینی کیشی تاله بانی که بریاربوو ۱۵ کیلۆ که م بکات به شی لاواز کردن یه کی که له به شه سه ره کییه کانی نه خوشخانه که و چه ندين ريگه ی پيشکه وتوو به کار دهينن بۆ دابه زاندى کيش هه رچه نده تاله بانی دواى ۱۰ رۆژ له ونبونى له چاوى ميدياکان به هه مان حاله تى جهسته یی جارانه وه که وته به رچاو به بی هه ست کردن به هه یج گۆرانکاریه ک تيايدا سه رچاوه نزیکه کان له تاله بانی ئامازه به وه ده که ن که له لایه ن پزیشکه کانی به شی لاواز کردنى نه خوشخانه ی مایۆ کلینکه وه به رنامه یه کی رچیمکردنى بۆ دانراوه به ئه ندازمه ک که له ماوه ی سالی که دا ۴۰ کیلۆ که م بکات وئه وه سه رچاوانه ئامازه شیان به وه کرد که تاله بانی پابه نده به به رنامه ی رچیمکردنه که وه تاله بانی به ر له گه شته که ی له فرۆکه خانه ی سلیمانی به زمرده خه نه وه به رۆژنامه نوسانی راگه یاند یکه بارى ته ندروستی جیگیره به لام ئازاد چوندىانی به رپرسی مه کته بی راگه یاندى یه کیتى سه ره راى ئامازه دان به جیگیرى بارى ته ندروستی تاله بانی ئه وه ی نه شارده وه که به م دوايیانه تاله بانی له به غداد توشى ماندوو بوون هاتوو ئازانسى ئه سو شه يتدپیریس ئامازه ی به وه دا که له دوا سه ردانى تۆنیلیر بۆ به غدا و کۆنگره ی رۆژنامه وانى له گه ل سه رۆک کۆمارو سه رۆک وه زیرانى عیراق تاله بانی رمنگزمردوو نه خوش هاتۆته به رچاو وه ره وه به شیوه یه کی تونديش وه لامى رۆژنامه نوسانی یدایه وه هه لچونى پیه و دیاربوو. د. محمد قادر خوشناو پزیشکى تایبه تى تاله بانی هاوسه فه رى له کاتى نه خوشى جارى یه که م دا ئامازه ی به وه دا که له به ره ئه وه ی زیاتر له مانگی که تاله بانی نه بینیه ناتوانیت له وباریه وه قسه بکات تاله بانی له ته مه نى ۷۴ سالی دایه وه به ناوبانگه به وه ی که گرنگی زۆرۆ به خواردن ددات په سه ندتیرین خواردن به لایه وه سه روپی وقه ره خه رمانه که دوو خواردنى تایبه تى کورده واریانه یه وه به ئه ندازمه کی زۆریش چه ورن چه ندسه رچاوه یه کی رۆژنامه وانى ئامازه به وه ده که ن که به م دوايیانه خه لیلزادى بالیۆزى پيشوى ئه مه ريکا له عیراق و بالیۆزى تازهى ئه مه ريکا له نه ته وه یه کگرتوو هکانى فیرى سه روپی کردوو تاله بانی سه ره راى زۆربونى کیشى ى سیاسیه که ئه کتيف و چالا که له سه ر ئاستى جیهانى عیراقى به دبلۆماتیکى گه وره ی دونیا داده نريت و به به رده وامى له کۆرو کۆبوونه وه ی به رده وامیدایه به بی گویدان به ماندوو ی له مانگی شوباتى ئه مه سالدا به هۆى ماندوو بونى زۆره وه تاله بانی به خیرای گه یه نرایه نه خوشخانه ی مه ليک حسه نى پزیشکى له عه مانى پایته ختى ئوردن و دواى ۱۷ رۆژ

لەچاودیری وردی پزشکی ئەنجامدانی قەستەری دل باری تەندروستی گەرایەووە حالەتی
 جیگیری و لەکەرەنەفالیکی جەماوەری گەورەدا لە هەزاران کەس لەپیشوازی بوون گەرایەووە
 سلیمانی هەرلەویشوازییە سۆز ئامیزەدا بۆ یەکەم جار لە ژیانیدا لەبەرچاوی میدیاکاندا
 فرمیسک لە چاوانیدا دەهاتە خوارەووە تالەبانی لەسەرئاستی عێراق بەجۆگەری سیاسی
 بیکەووەبەستنی نەپارەکان دادەنریت لەمانگی نیسانی ساڵ ۲۰۰۵ وەکو یەکەم کورد بوو
 سەرۆک کۆماری عێراقی فیدرال و لە ۲۲ نیسانی ساڵ ۲۰۰۶ دا لەلایەن پەرلەمانی عێراقەووە
 بەسەرۆک کۆمار هەلبژێردرا بەپێچەوانەی لیدوانە فەرمییەکانەووە کەئاماژەیان بۆ ئەو
 دەکردگەشتەکە تالەبانی بۆ ئەمەریکا سیاسی نابیت ئیوارە رۆژی ۵/۳۱ تالەبانی چاوی
 بە جۆرج بۆشی سەرۆکی ئەمەریکا کەوت دەرۆژ دوا ئەو دیدارە و بەرلەتەواو بونی کاتی
 راگەیەنراوی گەشتەکە کەتەنھا ۱۴ رۆژی تیپەراندبوو لەکۆی ۲۱ رۆژ تالەبانی گەشتەووە
 هەریمی کوردوستان کۆبونەووەی چروپری مەکتەبی سیاسی یەکیتی و بەدوا ئەووەشدا
 کۆبونەووەی چری سەرکردایەتی کورد دەستی پێ کرد بەبروای چاودیرانی سیاسی ھا تەنەووەی
 تالەبانی وتیکچونی بەرنامە گەشتەکە و دانیشتنی چروپری سەرکردایەتی کورد
 بەپێوەندی بەو دیدارە نیوان تالەبانی و بۆشەووە هەیه رەنگە لەو کۆبونەووەیدا ئاماژە
 بەپیلانیکی نوی کۆشکی سپی کرابیت سەبارەت بەبارودۆخی عێراق کە کاریگەری هەیه
 بۆسەر هەریمی کوردوستان لەوانە پرسی کەرکوک و مادە ۱۴۰ دەستورکەبەپی لیدوانی
 سەرچاوەیەکی تایبەت ئەمەریکا دوا دواخستنی قۆناغ بەقۆناغی مادە ۱۴۰ کردووە
 بەجۆریک هەرقۆناغی سی مانگ دەخایەنیت هەرچەندەتائیس ئیدوانی رەسمی
 سەرکردایەتی کورد سووربونی خۆی لەسەر جیبەجیکردنی ئەو مادە دووپات ئەکاتەووە
 لەکاتی خۆیدا بەلام لەهەمان کاتدا لیکۆلینەووە لەقبولکردنی ئەو پێشنیارەدەکات کە لەلایەن
 حوکمەتی ئەمەریکی و حوکمەتی عێراقییەووە خراوتە بەردەستی بەجۆریک بە کەمترین
 زیان لێی دەرچیت و هەمووئاماژەکانیش بۆ ئەو دەچن کە لە دواجاردا کورد بەناچار
 بەدواخستنی کاتی ئەو مادە دەستوریە رازیی دەبیت چونکە فشاریکی نیودەولەتی
 هەمەلایەنە لەسەری هەیه رەنگە پێشنیاری کورد لەدواجاردا رازیبون بیت بە
 درێژکردنەووەی ماوەی جیبە جیکردنە بۆ سی مانگ یان زیاتر بەمەرجیک پرسی کەرکوک
 نەبریتە نەتەووە یەکگرتووەکان وەک ئەووەی لە ئەجیندای خەلیلزاد ئاماژە ی پیکراوە
 ژمارەیک لە ئەندام پەرلەمانە کوردەکان لەئەنجومەنی نیشتمانی عێراق لەگەڵ ئەو

رايەدان كەرازىبىن بە درىز كىرنەۋەدى ماۋەدى درىز كىرنەۋەدى مادەدى ۴۰ يەمەرىجىك ناۋچەكانى تىرى دەرەۋەدى كەركوك لەۋانە مەخمور وشىخان و خانەقېنى كەناكۆكى لەسەر نىيە بگەرىنرەنەۋە سەر ھەرىمى كوردوستان سەفاردەكەى سەرۆك كۆمار ھاوزەمانە لەگەل جىمۇجۆلە فراۋانەكەى قوباد تالەبانى نوپنەرى ھوكمەتى ھەرىمى كوردوستان لە ئەمەرىكا قوباد تەمەنى ۲۹ سالە كورى بچوكى تالە بانىيە خويندنى زانكۆى لە ئەمەرىكا تەۋاۋ كىردوۋە لەسالى ۲۰۰۱-۲۰۰۳ نوپنەرى يەكىتى بوۋە لە ئەمەرىكا و دۋاى يەگىرتنەۋەدى ھەردوۋ ئىدارەكەى ھەرىمى كوردوستان لە ۱۰/۱۰/۲۰۰۶ يەشيوەيەكى فەرمى بۆتە نوپنەرى ھوكمەتى ھەرىمى كوردوستان لە ۋولتە كەباراگاكەى دەكەۋىتە واشنتۆن نىزىك لە كۆشكى سېى ھەرچەند دۋاى راگەياندىنى قوباد تالەبانى بە نوپنەرى ھوكمەتى ھەرىم لەلايەن وتەبىزى ھوكمەتى ھەرىمەۋە ھەمان رۆژ بالىۋز خانەى ئەمەرىكا لەبەغداد ئامازدى بەۋەدا كەقوباد تالەبانى ھاۋلاتىيەكى ئاسايە خاۋەنى رەگەزنامەى ئەمەرىكىيە و ھوكمەتى ئەمەرىكا نوپنەرايەتى دىلۋەلتى تەنھا لەگەل ھوكمەتى بەغدا بەفەرمى دىناسىت سەرەراى ئەۋەش چالاكى و لىھاتوۋى قوباد تالەبانى بەھەموۋنەۋانەى تىپەراند و لەناۋدى ھوكمەتى ئەمەرىكاۋە دەستى بە چالاكىيەكانى كىرد بەجۆرىك ئىستا ھىچ مىدىايەكى ئەمەرىكى سىل لەۋەناكاتەۋەدو كەقوباد تالەبانى ۋەك نوپنەرى فەرمى ھوكمەتى ھەرىم بىناسىنىت قوباد تالەبانى كەدەتۋانرىت بەتالەبانى دوۋەم ناۋبىرىت ھەنوۋكە سەرقالى دروستكىردنى لۆبىيەكى كوردىيە لە ئەمەرىكا بەمەبەستى دروستكىردنى كارىگەرى لەسەر بىريارى سىياسى لە ئەمەرىكا ھاۋشىۋەدى لۆبىيە گەۋرەكانى دونىا لەۋانە لۆبىيى جۈلەكە(ئىبىك) ۰(پەيمانگى جۈلەكە بۇكاروبارى ئاسايشى نەتەۋە

تالەبانى دوۋەم كەپشتىگىرى تەۋاۋەتى ھوكمەتى ھەرىمى كوردوستانى ھەيە لەھەۋلى ئەۋەدايە كەبىريارى سىياسى ئەمەرىكا بەجۆرىك ئاراستە بىكات كە لەگەل خواست و داۋاكارىيەكانى كورددا بگۈنجىنىت لە رۆژ ھەلاتى ناۋەرستدا بە پىنى راپۆرتىكى رۆژنامەۋانى واشنتۆن پۆست لەھەنگاۋى يەكەمى دروست كىردنى ئەم لۆبىيەدا سى مىليۇن دۆلار تەرەخان كىراۋە كەبەبىرى ۴۰۰۰۰ كوردى نىشتەجىي ئەمەرىكا بەشدارى بىكەن تىيدا لەئاست ۋېيشەى جىياۋازدا كەبەبەشىكى كارەكەيان ھەۋلەدانە بۇدروست كىردنى دۆست ۋھاۋكار لەنىۋكەساپەتى و رىكخراۋ گروپە گىرنگەكانى ئەمەرىكاۋە لەناۋ ئىدارەى ئەمەرىكى و كۆنگرىس و زانكۆۋ پەيمانگىكانى لىكۆلىنەۋەدا

ههروهه بهشیکی دیکه‌ی کاری نهم لۆبیه کوردیه بریتی ده‌بیت له دروست کردنی کاریگهری رای گیشتی له ریگه‌ی به‌کارهینانی میدیاکانی ئه‌مه‌ریکاوه که په‌یامه‌که‌ی بریتیه له‌وه‌ی که‌به‌رای گشتی ئه‌مه‌ریکا بلیت به‌په‌چه‌وانه‌ی عیراقه‌وه سیاسه‌تی ئه‌مه‌ریکی له‌باکوری عیراق سه‌رکه‌وتنی به‌ده‌ست هیناوه له دامه‌زراندنی هه‌رمیکی نمونه‌ی شارستانی له‌سه‌رتهرزی دیموکراتی ئه‌مه‌ریکی ئه‌وروپی له‌ناوچه‌که‌دا هه‌رچه‌نده له‌وانه‌یه راپۆرتی وه‌زاره‌تی ده‌روه‌ی ئه‌مه‌ریکا ونه‌ته‌وه یه‌گرتوه‌ه‌کان و ریکخراوی لی‌بوردنی نیوده‌وله‌تی له‌سه‌ر ره‌وشی مافه‌کانی م‌رو‌ف له هه‌رمی کوردوستاندا له‌م رووه وه قوباد تاله‌بانی ئیجرا‌ح‌یکه‌ن

تالەبانی دووهم: بەپێچەوانەی باوکییهووە لە سیاسەتدا پەڕەوی شیوازیك دەكات كە دەوتریت بەشیوازی ئەمەریكی بۆسیاسەت ناوبریت كە بەستنهووی پەڕەندییەكانە بەبەرژەوندی قوول و هاوبەشەو بەتایبەتی بەرژەوندی ئابووری ئەمەش تەرزیکێ نوێیە لەسیاسەتی كوردیدا بەتایبەتی كەپیشتر تالەبانی و بەرزانی کاریان لەسەر ئەوە دەکرد لەریگەی پیشاندانی مەزلومیەتی كوردەووە سەرنجی سیاسیهكانی ئەمەریكاو ئەوروپا بۆكیشەي كورد رابشكێن بەلام قوباد تالەبانی دەیهویت بەرژەوندی ئابووری بختە بەر دەستی ئەمەریكیهكان پەڕەندی كوردی ئەمەریكی بارگای بەكۆمەلیك بەرژەوندی ئابووری ستراتیژی بكات تاوەكو پەڕەندییەكان توندتروو قولتر بكات ئەگەر مانەوێشی زیاتر بكات بۆ نمونە هانی كۆمپانیا گەورەكانی ئەمەریكا دەدات بۆ بەشداری كردن سەرمایەي گوزاری نەوتدا لە هەریمی كوردوستاندا هەروەها هاتنی گروپەكانی فشاری ئەمەریكا دەدات بۆ دۆزینهووی بەرژەوندییهكانیان لەكوردوستاندا لەم سەرووبەندەدا گروپی(باربو جریفس ئاند روجەروز) پشتیوانی لەو داوایەي كورد دەكات بۆ گیرانەووی بری ٤٠٠,٠٠٠,٠٠٠دولار لەبەشە داھاتی نەوت بەرامبەر بە خۆراك بۆ هەریمی كوردوستان بۆ ئەوێ لە ریگەي كۆمپانیاكانی ئاوەدان كردنەووی ئەمەریكاو لە كوردوستاندا خەرجبكەیت ئەم بریارە پارەیه هەتا ئیستا لەلایەن نەتەو یەكگرتوووەكانەو دەستی بەسەردا گیراوە هەروەها هانی كۆمپانیاكانی ئەمەریكا دەدات كە لە بوژاندنەووی كەرتی گەشتیاری لە هەریمی كوردوستاندا بەشداری بكەن ئەمە جگە لە دروست كردنی زانكۆی ئەمەریكی كەبریارە سالی داھاتوو لە هەریمی كوردوستان بكەیتەووە سەرمرای ئەوێكەتوانی هیل(نەمسا - كوردوستان)بختەكار كەدەستكەوتیكی سیاسی وئابووری بوو بۆ هەریمی

كوردوستان دېلۇماسىيەتى تالەبىنى دوۋەم لەسەر ئەو بىنەمايە كار دەكات كە بەرزەمەندى
 بىخەتەر بەردەم ولاتە يەككەرتوۋەكەنى ئەمەرىكا بۇ پارىزگارى و دەست بەردارنەبوون لە
 ھەرىمى كوردوستان ھەر لەم سەرو بەندەشدا قوبات تالەبىنى راىگەيانەد كە كورد پىشۋازى
 لە دامەزراندنى بىنكەيەكى سەربازى ھەمىشەى ئەمەرىكى دەكات لە ھەرىمى كوردوستاندا
 ھاوسەرەكەى قوباد جوولەكەيە ناۋى شىرى گراھام دولەبنەرەتدا ئىتالىيە رەگەزنامەى
 ئەمەرىكى ھەيەو لە وەزارەتى دەرەۋەى ئەمەرىكا كاردەكات پىدەچىت ھاۋكارىكى گىرنگى
 قوباد بىت لە كارە نوپىيەكەيدا ئەمەش ھۆكارە بۆئەۋەى لەگەل كەمى تەمەنىدا ۋەك
 دېلۇماتىكى گىرنگ لەناۋەندى سىياسى ولاتە يەككەرتوۋەكەنى ئەمەرىكا كادەرىكەۋىت بە ھۆى
 پەيۋەندى فراۋان و توندوۋىلى لەگەل كەسايەتى و رىكخراۋ سەنتەروو كۆمپانىا گەۋرەكەنى
 ئەمەرىكا داۋ لە ھەۋلى كۆكردنەۋى زۆرتىرىن لەبەرپەرسان و بازىرگانەكەنى ئەمەرىكايە بۇ
 رىزى ئەندامىتى لۇبى كوردى

ھەر چەندە تالەبىنى دوۋەم بە داكۆكىكەرى بەھىزى سىياسەتى بۆش دەناسىرت لە
 ئەمەرىكا كادە بىلەم پەيۋەندى فراۋانى ھەيە لەگەل كاندىدو سىناتۆرە كۆمەرى و
 دىموكراتەكاندا و بەم دوايىنەش لەگەل چۈار لەۋانەدا كۆبۆتەۋە لەۋانە ھىلارى كلېنتۆن
 كاندىدى دىموكراتەكان بۇ سەرۋاكايەتى ئەمەرىكا لاۋ سىناتۆرى كۆمەرى ماك كىن و سام
 بىروبناك و سىناتۆرى دىموكراتى جۆزىف بايدىن بەپى زانبارىيەكان ئەو مەلەفەى كە لۇبى
 كوردى جەختى لەسەر دەكات مەلەفى ھەرىمى كوردوستانە بە ئامانجى بواردانى ھۆكەمەتى
 ھەرىم بە جوولەى دېلۇماتى زىاتروو پەيرەۋەكردن لە نىمچە سەربە خۆيەك لەگەل
 مامەلەكردن لەگەل ھەرىمى كوردوستاندا لاھەرۋەھا لەسەر ئاستى عىراقىش جەخت لەسەر
 عىراقى فېدرالى دىموكرات دەكات كە تىايدا پىگەى ھۆكەمەتى ھەرىم پارىزراۋىت ۋەك
 ھەرىمىكى فېدرالى نىمچە سەربەخۆ ھەرۋەك جەخت لەسەر پىۋىستى مانەۋەى ھىزەكەنى
 ئەمەرىكا دەكات لەعىراق بەمەبەستى تەۋاۋەكردنى ئەو ئەركەى كە پىى ھاتوون
 راپۆرتەكەى واشنتۆن پۆست ئامازە بەۋەدەكات ھەرچەندە قوباد بۆخۆى سەرۋاكايەتى ئەو
 لۇبىيە نوپىيەدەكات بەناۋى لۇبىى كوردى بەلام ىلەم كارەدا لىكۆلەرەۋەى ياساى لە
 بالىوزخانەى ئىسرائىلى لە واشنتۆن سەرپەرشتى ھەندىك كارەكەنى دەكات بەتاپىبەتى
 بەدۋادچونى كارەكەنى ئەم لۇبىيە لەناۋ ھۆكەمەت و ئىرادەى ئەمەرىكىدا .

فېستىفالى گەلاۋىژە كە سالانە بىنكەي ئەدەبىي و رووناكچىرى گەلاۋىژ سازىدەكەت ئىستالەھەمووكات زىاتەر لە ھەولى قۆرخكردن و دەسلەتسالارىداپە لەناو يەكيتىدا مەلا بەختيار ناۋى تەواۋى (ھىكمەت محمد كەرىم) ە لە ۱۹۵۴/۸/۲۰ لە شارى خانەقەين لە داىك بوو ە سالى ۱۹۷۰ چۆتە رىكخستەنەكانى (كۆمەلە ى ماركسى لىنىنى كوردوستانەو) لە سالى ۱۹۷۴ دا بەشدارى شۆرشى ئەيلولى كروو ە دواى ھەرس ھىنانى شۆرشى ئەيلوول دوو بۆ چۈنى جىاواز لە مەر (بەرەنگارىكردن) و (بەرەنگارى نەكردن) لەنىو رىكخستەنەكانى كۆمەلە سەرى ھەلدا لەگەل گەرانەو ە رىكخستەنەكانى كۆمەلەشدا بۆناو شارەكان دواى دەستگىركردنى ئەندامان و سەركرەدەكانى كۆمەلە لەرىگەي ئەو سەرەداوانەو كە لەگرتنى ئەنەر زۆراب و دەستبەسەرگرتنى نەينىەكانى كۆمەلەو دەست رژیەم كەوتن ئەم رىكخراو ە رووبەرۋوى تەنگزىەكى گەورە بوو ەو جگەلەو ە ھەلاتنى سەركرەدە مەيدانىيەكانى كۆمەلە كە سەركرەدەيەتى كۆمەلە دايىابو لەوانە نەرسەلان بايز بۆ ھەولير ئەبووشەھاب بۆ سلىمانى دۆخى كۆمەلەپان بىردە قۇناغىكى پىر كىشەو ە لەلەيەكى تىرەشەو دەستگىركردنى سەركرەدەكانى ئاسۋى كارى كۆمەلەپان نادىارتەر كىردبو

كۆمەلە ە ھەلگىرسانەو ە شۆرش

ئالەوكاتەدا لايىرۆكەي دروست كىردنى كۆمىتەي ھەرىمەكان ھاتەكايەو ە سەرچاۋەبەكى نىزىك لە مەلا بەختيارەو ە جەختى لەو دەكرەو ە كە مەلا بەختيار خۆي بە خاۋەنى ئەم بىرۆكەيە دەزانىت مەلا بەختيار لەو نوسىنەيدا كەبۆ سالىادى شەھىد ئارام ى نوسىو ە لەبارەي سەرەتاكانى دروست بونى كۆمىتەكەو ە دەلىت ((لەگەل سالىار ەزىز تەككىرمان كىرد رىكخستەن دروست بكىنەو ە)) مەن سەفەرى كەركوكم كىرد بۆ لاي ئازاد ەو ەرامى پىكەو ە چوۋىن بۆ ھەولير بۆلاي ەبەدولرەزاق ژوانگەي كۆبۇنەو ەمان لە سلىمانى دانا بۆ ئەم كارانەش وارام يەككىك بوو لەوانەي بەھۋى تواناي فىكرى وسىاسى رىكخراۋەيەو ە شانى دايە بەر راپەراندنى نەركەكان)) دواتر ئەم گرۋپە دەسلەتلى بالاي كۆمەلەي بەدەستەو ە گىرت و رىبەرايەتى كۆمەلەو ە ھىزە چەكدارەكانيان كىرد بەكرەو ە

لەوكۆمىتەيەدا ھەرىكە لە ەبەدولرەزاق (ھەرىمى ھەولير) ئازاد ەو ەرامى ە ھەرىمى كەركوك سالىار ەزىز (ھرىمى سلىمانى) مەلا بەختيار (ھەرىمى بەغداو خانەقەين) بەبەقەرپىسى كۆمىتەكان دىارى كرمان و (ئارامىش ەكو لىو ەشاوترىن ھاۋرىي كۆمەلە دواى رۆشتنى سەركرەدەيەتى كۆمەلە بانگ كىرا)) بەم شىو ەيەش ئارام بوو ە

ليپرسراوى كۆمىتەى ھەرىمەكان كارى كۆمىتەى ھەرىمەكان كۆكردنەوى ئەو ئەندامانەبوو
 كەخۇيان شاردېوودە ئاشكرا نەبوويون پەيۋەندىيىشان لەگەلىندا دروست كرد جگە لەوہى
 پەيۋەندىان بە چەند ئەفسەرۈو پېشمەرگەيەكەوہ كردو داواى چوونە شاخيان ليكردن
 پەيۋەندى كردن لەگەل دەستەى دامەزىنەرى يەكيتى نىشتىمانى كوردوستان كاريكى ترى
 ئەم كۆمىتەيەبوو سالى ۱۹۷۶رەگەكانى رېكخستەكانى كۆمەلە بەتەواوى بەكوردوستاندا
 شۆربوبونەوہ لەرووى چۆنيەتى بەرەو تۆكمەبوون لەرووى چەندايەتیشەوہ بەرەو فراوان
 بوون دەچوون داواى ئەوہى دەستەى دامەزىنەرى يەكيتى بەكۆمەكى رېكخستەكانى
 ناوہوہ((كەكۆمەلە رېكخراوترينيان بوو)) بريارى لاھەلگىرساندى شۆرش دەدات ئەندىمان
 و لايەن گرانى كۆمەلە ئامادە باش دەكرېن بەلام لەگەل رگەرانەوہى دەستەى دامەزىنەردا
 ھەر زوو جياوازييەكانى نيوان مام جەلال و ئارام وردە وردە دەرگەوتن بەوہى ئارام بوى
 دەرگەوتبوو كەمام جەلال برواى بە خەلكى گشتيە بۆسەرگوتنى شۆرش ھەرچى ئارام
 پيوابوو تەنھا جوتيارو كريكاران دەتوانن سەرپىخەرانى شۆرش بن

كۆنفرانسى يەكەمى كۆمەلە سەرەتاكانى دەرگەوتنى مەملانىي نەوشىروان و مەلا بەختيار

داواى شەھىدبوونى ئارام مەملانىي ھىلە جياوازەكانى كۆمەلە تا دەھات تۆخ تر دەبوودە
 تالە كۆنفرانسى يەكەمى كۆمەلەدا لەسالى ۱۹۸۱خراڻە سەر سفرەى گفگوگۆ لەو كۆنفرانسەدا
 گروپى نەوشىروان و گروپى زىندان((فەرەيدون عەبدولقادروھاورىكانى)) جەختيان لەسەر
 كوردوستان بونى كۆمەلە دەرگەوہ لايەنگرى قرتاندىنى پاشگىرى عىراق بوون بەلام بەشىك
 لەوگروپەى خۇيان بە مىرات گرى كۆمىتەى ھەرىمەكان و فيكرى ئارام دەزانى(مەلا
 بەختيارو سالار عەزىزوو جەغفەر)جەختيان لەسەر قولكردنەوہى فيكرى ماركسىزم
 پاراستنى سەرەخۆى كۆمەلەو نەتواندەوہى لەبۆتەى يەكيتىدا و درىژە پيدانى سەر
 خەتە فيكرى سياسىيەكەى رىبازى ئارام دەزانى پىيان وابوو بازنەى پەيۋەندىيەكانى كۆمەلە
 لەكايەى بزوتنەوہى نىشتىمانىدا دەبىت سنورى يەكيتى بېبەزىنىت و واوہ تر بكشيت بەپى
 گىرانەوہى پشكۆ نەجمەدىن لە كۆنفرانسدا ۰۰ دىلكردنى نەوشىروان مستەفا لەلايەن
 ھىزەكانى سۆسيالىستەوہ يەكەك بوو لە كىشە سەختەكان و لەبەرگى ناكۆكيە
 شەخسىيەكاندا نىشان دەدرا كورتىيەكەى سالار و مەلا بەختيار لەو سەرۈبەندەدا
 ليپرسراويەتى ھىزەكانى يەكيتىيان لە شارباژىردا بەدەستەوہبوو بەجۆرىك مامەلەيان
 لەتەك كىشەو رووداوەكاندا كردوہ كەبەرەو لەناوبردن ئىعدام كردنى نەوشىروان سەر

بکیشیت پیدەجیت ئەو دوورترین و یەكەمین رووبەر ووبونەوێ راستەوخۆی نەوشیروان
مستەفاو مەلا بەختیار بیت

پشكۆ ھەرلەكتیبی ((ئەزموون و یاد)) ئەوھش دەلیت ((ئازاد بوون و ھاتنە شاخی گروپی
زیندان بەكۆمەل بەجۆریك مەترسی لەسەردەسەلاتی ئەوان دروستكردبوو كەناس نامە
فیکری ئارامیان لە گیرفاندا بوو ئەمانیش بەپی سەردەتاکانی كەمەمی دەسەلات سەرسەختانە
خەباتیان دەکردو داكۆکیان لە ریبازوو بۆچون و پیگەیی خۆیان دەکرد مەلا بەختیاریش
ئەوكات لەژیر كاری گەری ئارامدا بوو بیان وابوو كۆمەلە دەبیت عیراھی بیت كەدواتر لە
كۆنفرانسهكانی كۆمەلەدا درزی جیاوازی بۆ چوونەكانیان گەورەتر دەبیت بەتایبەت كە
دوای ئەوێ نەوشیروان مستەفا بوو بە سكرتیری كۆمەلە وەكو دەوتریت بروای بە چەك و
داس نەبوو نەوشیروان خۆشی ئاماژە بەو دەهكات كەتوشی ((خیبە الامل)) ببوولییان
نەوشیروان لە كتیبی ((لەكەناری دانوبەو بە خری ناوژەنگ)) دا ئەم بۆ چوونەیی بە
ناشكرای دەربربوو

ئالای شۆرش و دابران لە یەكیتی

بەھۆی ئەو دابەش بوونە فیکری یەك لەگەل دەرکەوتنی ئارامدا جەستەیی كۆمەلە
تەنی جیاوازییەكان ئاراستەیی شەخسی و مەملانی توندیان وەرگرت مەلابەختیارو سالار و
جەعفەر لەژیر کاریگەری بیری شیوعییەتدا دوای ھاوختەباتیان لەنیوان گەلانی عیراقتا
دەکرد ئەم گروپە خۆیان بەجینشینی ئارام دەزانی بەلام گروپی نەوشیروان و زیندان لەژیر
کاریگەری بیری نا سیۆنالیزمی كوردیدا بوون لەبەرئەوێ نەوشیروان مستەفا كەسی
یەكەمی كۆمەلە بوو تا دەهات گروپەكەیی ترسی جیگەنەو بوونیان لەناو كۆمەلەدا تیا
دروستبوو لیرەو وەردە وەردە ریکخستنیك لەناو كۆمەلەدا دەرکەوت كە بە ئالای شۆرش
ناسران و مەلا بەختیاریش وەكو سەرپەرشتیاری ئەم ریکخستە دەرکەوت ئەوكات سالار
عەزیز مامۆستا جەعفەر لە سەرگردایەتی كۆمەلە نەما بوون بەلام لە دامەزرینەرانی ئالای
شۆرش بوون دواتر ئەم رەوتە نوییە كۆبونەوێیەكی ١٢كەسی دەكەن دیارترینی بەشداری
ئەم كۆبونەوێیە مەلا بەختیار ئاسۆ عەلی رووناك شیخ جەناب پشكۆ نەجمەدین عیماد
ئەحمەدوو شیخ عەلی بوون ھەموویان كۆكن لەسەر ئەوێ مەلا بەختیار بکەن بەنوینەری
خۆیان بۆ كۆبونەوێ لە گەل مام جەلال و نەوشیروان مستەفاو فەرەیدوون عەبدولقادر
نوینەری ئەم ریکخراوە نوییە ((مەلا بەختیار)) ئەوێیان پیرادەگەییەنیت لە كۆمەلە

جايابونتهوه بهلام له چوارچيوه يهكيتيدا دريژه بهكاري حيزبايه تي ددهن به پي زانياريهكاني ((لښين)) مام جهلال هر لهويدا رزمه ندى نشان ددهات و بهليني هه موو جوړه هاوكاريهكيان پيدهدا بهلام له ههلويسيكي ته مومزاوى و پرنالوژيدا تاله باني بريارى گرتنى مهلا بهختياروو سهركردهكاني ترى ئالاي شوړش ددهات هه رچنده دهوتريت هاوكاري هم برياره ي مام جهلال نهوه بووه مهلا بهختيار په پوهنډى ژيربه ژيري له گهل پارتيدا هه بووه و ههولى دروستكردنى حيزبى داوه بهلام تانيستا بهلگه ي سهلماندى هم بوچوونه نيه نهوه بوو مهلا بهختيار دهستگيركراو ماوه ۳ سال رله زنداندا له گوندى ياخسه مهر مايه وه له وماوه يه دا جاريك ههولى راكردنى داو دواتر دهستگيركرايه وه نه وهش يهكيك له شه وهكاني زستانى سالى ۱۹۸۶دا روويدا كاتيك هه موو پيشمه رگه كان سهرقالى سهيركردنى يارى ئولومبى بوون نه وهشوه يارى له بهرزه وهنډى هه لېزارده ي ئينگلته راو مهلا بهختيار بوو پيده چېت هر نه وه خوشه ويستى يارى له لاي مهلا بهختيار زياد كرديت و ئيستاش هه رچى يارى ئولومبى كوردوستانه له ژير نوكى قه له مه سه وزه كى نه وه وه نه خشه ريژ دهكرت

چوونه ناو زه حمه ت كيشان پيچيك بو ناو يه كيتي

بو مهلا بهختيار دواى راپه رين ههروهكو سهردمى شاخ قوناخيكي پر هه لكشان و داكشاني نه ستيره ي سياسته ي مهلا بهختيار دواى راپه رين دهسبه ردارى نهو ريخراوه نابيت كه ناوى(ئالاي شوړش) ه هم ريخراوه له مانگى ۱۲ى ۱۹۹۲له كونفرانسى يه كه مدا مهلا بهختيار وهكو سكرتيرى هه لېزاردوسه ركردايه تيه كى هه لېزيردراو ناوه كه شى بو كومه له ي سؤسياليسى كوردوستان گورا بهلام هه رزوو هم ريخراوه ((بيئاسوى سياسى ديار نه بوونى هيلى سياسى دياريكراو نه بوونى ئيمكانياتى مادى)) په لكيشى بهردم باوه شى حيزبيكى ترى دهكهن كه حيزبى زه حمه ت كيشانى كوردوستانه

چاوديريكى سياسى باسى له وه كرد بردنى ريخراوه كه و توتندنه وهى له ناو زه حمه ت كيشاندا له لايه ن مهلا بهختياره وه پيچيك بوو بو نه وهى خو ي بچيته ناو يه كيتيه وه به هو ي نهو دريژايه تي كردنه زوره ي كه پشتر له لايه ن يه كيتيه وه بهرامبه رى كرابوو كه سيكى ئاگا دار له و رووداوانه ش به ((لښين)) ي ووت((مهلا بهختيار ده يوت به هيچ شيوه يه ك ناچمه ناو يه كيتيه وه)) له و رووه وه جه ختى له وه ده كرده وه كه نه و((نه خير كه س)) ده ببت بو چوونه ناو يه كيتى بهلام مهلا بهختيار باش له وه تيگه يشت بوو بو نه وهى بببت

بە كەسكى كارىگەرۈۋ خاۋەن بېگە دەبىت يەككىتى بىت ولەناۋ يەككىتىشدا دەبىت لە بالەكەي تالەبانى بىت ئەۋ لەھەموۋكەس زياتر باجى ئەۋ جىابوۋنەۋەيە دا ئەۋ بەھۋى ئالاي شۆرشەۋە دەستى بە ئاگرىدا چزا كە پىناچىت كە تا ماۋە كارى وادوۋبارمىكتاۋە ئىستا مەلا بەختىار لە ھەرنەندامىكى ترى مەكتەبى سىياسى يەككىتى زياتر بەباس كىرنى رىفۇرم و چاكسازى تەنگەنەفەس دەبىت ھەر ئەۋەشە ۋا لەئاۋات شىخ جەناب دەكات لە چاۋپىكە وتىكى پشۋوى((لثىن)) دا بلىت((كۆمەلەۋ يەككىتى لەلوتكەي خۆشەۋىستى جەماۋەرو سەرگەۋتەندابوۋن ئىمە لەگەل كاك بەختىار رەخنەمان ھەبوۋ كەچى ئىستا بەبېچەۋانەيەۋ ئەستەمەخەلك باسى ئەۋشتانە بىكات

تالەبانى، مەلا بەختىارۈ ئەرسەلەن بايز بىدەنگ دەكات

بەلای مام جەلالەۋە چۈۋنە دەرەۋەي ئەم جارى نەۋشىروان مستەفا لە يەككىتى جىاۋازىيەكى زۆر نەبوۋ بايەخىكى ئەۋ تۆشى پىنەدا بولام تالەبانى ئىستا دەزانى ھاتنەدەرەۋەي ئەمجارەي نەۋشىروان تەنھا((تۆران)) نەبوۋە چۈنكە لەگەل چۈۋنە دەرەۋەيدا كۆمپانىيەكى راگەياندىنى دامەزراندوۋ ئەمجارەيان لەبرى بىدەنگى بەۋتارە رەخنەيەكانى لەبارەي حىزبوۋ گۆران و چاكسازى و نادادى كۆمەلايەتتەيەۋە يەككىتى تۆشى ئەۋ لەرزە توند كىردوۋە كەلەناۋ جەستەي يەككىتى دادەگىرىت جگە لەۋەي ھاتنە دەرەۋەكەشى نەك كۆتاي بەبالى رىفۇرم نەھىنا بەلكو گروپى تىرىشى لە يەككىتى جىاكرەۋە ھەنوكە بالى رىفۇرم لە بوژانەۋەدايە بەپىي زانىارىيەكانىش تالەبانى داۋاي لە رىفۇرمەكانى مەكتەبى سىياسى كىردوۋە زانىارىيەكانى مەكتەبى سىياسى نەبەنە دەرەۋە بەلىنى ھاۋكارى كىرنىشى پىدان لە بەرامبەردا عمرى سەيدەلى و رىفۇرمەكانى تر داۋاي بەستىنى كۆنگرەۋ كۆتايپىنان بە ھەمەنەي مەلا بەختىاريان لەتالەبانى كىردوۋە

ھەربەي زانىارىيەكانى((لثىن)) ئىستا تالەبانى((رېۋىيەكەي خۆرەلاتى ناۋمراست)) بۇ پاك كىردنەۋەي يەككىتى لە قوراۋى بالەكانى بەداۋى كۈنە دەرۋىزى چارەسەردا دەگەرىت ھەر بۇ ئەم مەبەستەش مەلا بەختىارى لەۋەلامدانەۋەي نەۋشىروان مستەفاۋ بالى رىفۇرم ۋەستاندوۋە ئەرسەلەن بايزىشى لەكار راگرتوۋە كە ئىشكرەنە لەسەر رىكخستەنەكان بۇ ۋەدەرنانى رىفۇرمىيەكان كاردانەۋەي ئەم دۆخە ئىستا بەسەر ئەندىمان و بەرپىرسانى ھەردوۋ بالەكەۋە دەبىنرىت بەجۆرىك ھەردوۋلايان خۇيان دوۋرە پەرىز گرتوۋە لەسەر قەسەكرەن لەسەر يەككىتى

بهره‌م سالح و مه‌لا به‌ختیار و بالی ریفۆرم

ئه‌گه‌رچی بهره‌م سالح و مه‌لا به‌ختیار هه‌رده‌کیان له‌سه‌ربالی تاله‌بانی حیساب ده‌کرین به‌لام سیاسه‌ت و چونییه‌تی مامه‌له‌ کردنیان له‌به‌رامبه‌ر بالی ریفۆرم و خودی نه‌شیروان مسته‌فادا ته‌واو له‌یه‌که‌وه‌ دووره‌ بهره‌م سالح تا ئیستا هیچ لیدوانیکی زبری به‌رامبه‌ر بالی ریفۆرم ونه‌وشیروان مسته‌فا نه‌داوه‌ و کاریکی نه‌کردوه‌ به‌رپرسیانی ئهم‌ باله‌ دلگران بکات جگه‌ له‌وه‌ی هه‌له‌کانیشی بۆ هیور کردنه‌وه‌ی بار گرژیه‌کانی نیوان هه‌ردوو‌باله‌که‌ به‌رده‌وامه‌ هه‌رچی مه‌لا به‌ختیار به‌په‌یچه‌وانه‌وه‌ ده‌فتاری کردوه‌ لیدوانی داوه‌ شیوازی مامه‌له‌کردنی بهره‌م سالح به‌م شیویه‌یه‌ بۆ ئه‌وه‌ ده‌گه‌ریته‌وه‌ که‌ ده‌زانیت ته‌مه‌نی تاله‌بانی ئه‌ونه‌ی به‌به‌رده‌وه‌ نه‌ماوه‌ و بۆدوای تاله‌بانیش هه‌رگیز پۆستی سکرتری به‌و ده‌وانابینریت چونکه‌ ئه‌و جگه‌ له‌وه‌ی په‌سه‌ند کراوی زۆریک له‌ مه‌که‌ته‌ب ساسی و سه‌رکرده‌یه‌تی نییه‌ له‌گه‌ل ئه‌وه‌شدا ئیستا خانه‌واده‌ی تاله‌بانی خوشیان لی نایه‌ت له‌م رووده‌شه‌وه‌ چهند جاریک به‌مام جه‌لالی وتوو ده‌یاری نه‌کردنی جیگه‌روه‌ و دووجیگری یه‌کیته‌ی به‌ره‌و پارچه‌ پارچه‌بوون ده‌بات به‌لام مه‌لا به‌ختیار له‌که‌شیکه‌ی تری سیاسیدایه‌و دله‌یایه‌ له‌وه‌ی که‌ ئه‌گه‌ر نه‌وشیروان بگه‌ریته‌وه‌ مانا‌وای پیده‌کریته‌ له‌ یه‌کیته‌ی

کۆتای یارییه‌که‌ چاودیرانی سیاسی پێیان وایه‌ گه‌مه‌ سیاسیه‌کانی مه‌لابه‌ختیار له‌م سی ئه‌نجامه‌ به‌ده‌رنیه‌

لیپرسراوی ده‌سته‌ی کارگیری مه‌که‌ته‌بی سیاسی

ئه‌مه‌ش له‌کاتیکدا ده‌بیت ئه‌گه‌ر هاتوو کۆنگره‌ی داها‌توی یه‌کیته‌ی کۆنگره‌ی پاکسازی بیت له‌ ئه‌ندامان و لایه‌ن گرانی بالی ریفۆرم که‌به‌ هه‌لکردنی گه‌له‌پ سهرز له‌لایه‌ن مامه‌وه‌ ده‌کریته‌ ئه‌وه‌کاته‌ بیئومید ده‌بیت له‌ گه‌رانه‌وه‌ی نه‌وشیروان مسته‌فا ئهم‌ ئه‌گه‌ره‌ کاتیک له‌ واقع ده‌چه‌سپیت که‌. ده‌فۆاد مه‌عسوم به‌لینه‌که‌ی جیه‌جی بکات بۆ وازه‌نیان له‌ مه‌که‌ته‌بی سیاسی له‌ کۆنگره‌ی داها‌توو‌داو. ده‌که‌مال فوئادیش - ئیستانه‌خۆشه‌و یاریزانیکی موسابی گۆره‌پانه‌که‌یه‌و ده‌سته‌ به‌رداری پۆستی لیپرسراوی ده‌سته‌ی کارگیری مه‌که‌ته‌بی سیاسی بیت چاودیری سیاسی ئه‌وه‌ی روون کردوه‌ له‌ حاله‌تیکی وادا مه‌لا به‌ختیار هه‌ژموونی به‌سه‌ر یه‌کیته‌یه‌وه‌ که‌م ده‌بیته‌وه‌((چونکه‌ مه‌لا به‌ختیار زیاتر هه‌ولی پۆستی داوه‌و کاری له‌سه‌ر ته‌که‌تولیکی تایبه‌ت به‌خۆی نه‌کردوه‌)) ئه‌و چاودیره‌ سیاسیه‌ ده‌یوت((هیزی مه‌لابه‌ختیار له‌مه‌که‌ته‌بی ریکخراوه‌کاندایه‌ که‌(٢٠٠٠) ئه‌ندامی هه‌یه‌)) چاودیریکی تری

سیاسی جەختی لەو دەکردهوه کەبە ((دارینی لە پۆستی مەکتەبی ریکخراوەکان مەلا بەختیار دەچیتە میژووو

خەونە دیرینەکانی مەلا بەختیار ((سکرتیری))

ئەمەش لەکاتیکدا دەبیت کەنەوشیروان مستەفا نەگەریتەوه کۆسەرت رەسولیش بەهوی نەخۆشییەکیەوه دەستبەرداری یەکییتی ببیت بەوپییهش ئەم بالە لەدوای کۆسەرتەوه کەسیکی تر نییه جیگەکە کۆسەرت رەسولی پێپرێکاتەوه کەسیکیشی نییه بۆ جیگەکە تالەبانی چانسی مەلا بەختیار خراپی نەهیناوه لەویدا بەبەرورد بە بەرھەم سەلح لەبەر دل شیرین ترە لەنیوو خانەوادەی تالەبانیدا ئەمەش رەنگە ھۆکارەکی پەيوەندی بەو زەواجەوه ھەبیت کەلەنیوان خانەوادەی تالەبانی و خانەوادەی مەلا بەختیاردا ھەیه بەتایبەتی ئەگەر وەکو نوینەری بنەمالە قبولبکەیت لەمبارەیهوه چاودیریکی سیاسی وتی ((دورنییه ھەمووبالەکانی ناو یەکییتی قبولی بکەن و بۆماوھیهکی کاتی بکەیت بە سکرتیر تا ئەوکاتە ی بەتەواوی قوباد نامادە دەبیت نمونە ی ئەم جۆرە دەستبەسەر اگرتنەش لەمیژوو دا زۆر

سکرتیری سەری دەخوات

مام جەلال ھەمیشە کار لەسەر راگرتنی بالانسی کارەکتەرەکانی ناو حیزبەکە کە دەکات بە ئاسانی بتوانیت بیانجولینیت و ئاراستەیان بکات تالەبانی لەم روو وە بە ئەزموونیکی سەرنجراکیشەوه گەمە دەکات ھەولە سەرکەوتوووەکانی لە قووت کردنەوهی جەبار فەرمان و کۆسەرت رەسول لەبەرەمبەر نەوشیروان مستەفا دا لەدوای کۆنگرە ییەکەمەوه و ھینانەوهی فەرەیدوون عەبدولقادر و ملازم عەمریش بۆ ناو مۆکتەبی سیاسی بۆ کەم کردنەوهی دەسەلاتی جەبار فەرمان و کۆسەرت رەسول ھەر بۆ ئەو مەبەستەبوون بەلام ھەریەک لەو دووبەرپرەسە ((جەبار فەرمان و کۆسەرت رەسول)) ئیتر لەو دەرچووبون کە ئەمان ((فەرەیدوون و ملازم عەمر)) رێگەیان پێیگرن جەبار فەرمان و کۆسەرت رەسول بوون بە دووبالی تیزوو بەبێ تالەبانی کەسیان نەیان دەتوانی ئاسان بای ئەو تریان بقرتین ئەو دەبوو کاتیک ترسی لەت بوونی یەکییتی دروستبوو تالەبانی کۆسەرت رەسولی کردە براو بۆ مەلا بەختیاریش رەنگە دۆخەکە جیاواز نەبیت و ئەو خەونە کە مەلا بەختیار دەمیکە سەری بۆی دەخوریت دوورنیە سەری خۆی بخوا.ت.

دوای تۆمەت بار کردنی لە لایەن یەکییتی و پارتییەوه نەوشیروان مستەفا نەرشیفی دەزگای
زانباری بەکار دەهینیت بۆ وەلام دانەوه

ئەقین

بەر لەوەی لە لایەن کۆمسیۆنی بالاوه دەرگای پروپاگەندەیی هەلبژاردن بکریتهوه
بەسەرەتایەکی پەرلە توندوتیزیهوه شەری راگەیانندی هەلبژاردنەکان دەستیپیکرد سەرەتای
نەوهەلمەتەش لە لایەن یەکییتی نیشتمانی کوردوستان و پارتی دیموکراتی کوردوستانهوه
لەئاستی کادیسانی وەسەتیدا لەو پەری توندیدا دەبینریت بەتایبەتی بەرانبەر نەوشیروان
مستەفاو لیستەکەیی

ئەقین: لەمانگی رابردودا لەگەڵ تۆمارکردنی ناوی لیستەکاندا نەوشیروان مستەفا
هەموو لایەکی تووشی موفاجەئەکرد کاتیەک وەکو یەکەم کیانی سیاسی بەناوی لیستی
گۆرانەوه بەدروشمی مۆمیککی گر پرتەقالی و کەلەسەر رووتەختیکی مۆر نەخشینراوه ناوی
لیستەکەیی لە کۆمسیۆنی هەلبژاردنەکان تۆمارکرد هەروەکو مەلا بەختیار وتەبیژی
مەکتەبی سیاسی یەکییتی بەروژنامەیی ((ئەلەلیاتی)) وت لیستی نەوشیروان مستەفا بەلای
یەکیتییهوه موفاجەئەبوو سەرەرای توندی ئەو هەلمەتە راگەیانندانەیی کەبەم دواییانەدا
راستەخۆ دەکریته سەر نەوشیروان مستەفا و ئەوانەیی لەگەڵیدان لەم رووهوه کەنالهکانی
راگەیانندی پارتی بەتایبەت زاگروژ تیشی پشکی شیری بەردەکەویت لەسەر زاری چەند
بەرپرس و وکادریکی راگەیانندی خۆی و یەکییتی نەوشیروان مستەفایان بە ((پیاوگوژ)) و
هەلگیرسینەری شەری ناوخۆ تیکدانی ئەزمونی سەرۆکی هەریمی کوردوستان و نازاوهگیری
تەنانت وەسفکردنی هاوڕیکانی راستەخۆ بەوشەیی ((د)) تۆمەت بارکرد بەلام لەبەرانبەر
ئەم هەلمەتە نوییە ریکخراوهی راگەیانندی یەکییتی و پارتییەوه هەتا ئیستا نەوشیروان
مستەفا و دەزگا ئیعلامییەکەیی وەلامیکیان دەرنبەریوووە ناشرانریت کە بیدەنگییان
لەبەرانبەر ئەم بارودۆخە بە کۆی دەگات؟

ئایا نهوشیروان مستهفا وهلامدهداتهوه؟

هەرچهندهتائىستا نهوشیروان مستهفا بیدهنگى ههلبزاردوه لهبهرانبهر نهو هیرشانهى کهدهگرینه سهى بهتایبهتى نهوانهى کهپهپوهندیان به میژووى سیاسى رابردووى نهوهوه ههیه لهناو یهکیتیدا

تهنانهت لهه هاوکیشهیهدها لهپیناو ناشرین کردنى نهوشیرواندا بهبى نهوهى بهخۆى بوزانیت خهریکى ههلدانهوهو وهسفکردنى میژووى ناشرین کردنى خۆیهتى کهئهوکاته ههم نهوشیروان مستهفا ههم تالهبانى ونهوامهى تریش پشكى شیریان لهوناشرینیانیه بهردهکهویت

یهکیک لهوبابهتانهى کهچاوهرى دهگریت وهکو بانگهشهى ههلبزاردن بهرانبههر بهنهوشیروان مستهفا بهکاربیت تۆمهت بارکردنیهتى بهکوشتنى ناوخۆى و ناو یهکیتى وشهرى نیوان یهکیتى وحیزبهکانى دیکه له شاخو شاروو بهرپرسیاریتى لیژنهکانى ئیغتیالات لهناو شارهکاندا نهگهر نهه بابته لهباسکردنیهوه وهکو بابتهى گشتى وردببیتوه بۆناودیاری کردنى رووداوهکان بهناونیشانى وردوه نهوکاته شهرى پروباگهندهى ههلبزاردن دهکهویتیه قۆناغیکى دیکوه کهئهستهمه تهنیا له شهرى ساردا خۆى بگریتهوه نههمهش تهنیا لهبهر یهکیک هۆى ساده کهپهپوهندى بهخودى نهشیروان مستهفاوه ههیه نهویش نهوهیه که نهوشیروان مستهفا پیاویکى وردو دیکۆمینتارییهو خاومنى ئهرشیفیکى دهولهمنههندى شۆرشه کهئهگهر بییهویت بهکاربیهنیت کارتى وای تیدایه که دهتوانى ناگر له خهباتى رابردوویان بهربدات بۆ ههتا ههتایه میژوویان بخاته ژیر پرسیارهوه جگه لهمانه نهوشیروان مستهفا ههتا نهه دواپیان لهریگهى دۆستهزیکهکانى خۆیهوه ئهرشیفیکى دهولهمنههندى دهزگای زانیاریشى لهبهر دهستدایه بهلام نازانریت کهى نهوشیروان مستهفا ناچار دهبیت دهست بۆنهه ئهرشیفه نههینییه دهبات و لهبهرانبهر نهیارهکانیدا کاتهکانى ئاشکرا دهکات؟

جگه لهمانه ئیستا نزیکهکانى نهودهلین نهگهر بریاربیت نهوشیروان مستهفا خاومنى ههمووشهرهکانى یهکیتى بیت و نهو میژووه ههموى لهسهر نهو حیساب بیت کهواته شههیدهکانى یهکیتى ههموویان دهبنه مولکى نهو چونکه لهسهر فهرمانى نهو بهشداری شهریان کردوه لهشهردا کوژراون بهپى نویسنیک کهلهسایتى((چاودیرى)) مهلا بهختیاری

کارگیری مه‌کته‌بی سیاسی یه‌کیتیدا بلا و کراوته‌وه ئاماژه به‌وه ده‌کات که ئه‌گهر پيوست بکات ئه‌و راستيانه به‌خه‌لک ده‌لین که چۆن نه‌شیروان مسته‌فا له‌شهری ((پشت‌ناشان)) دا حه‌فتا که‌سی له‌ شیوعه‌یه‌یه‌کان کوشتووه به‌لام نزیکه‌کانی نه‌شیروان ئاماژه به‌وه ده‌که‌ن به‌لگه‌ی فیدیوی وزیندانی له‌بهر ده‌ستدایه‌ که‌ئیاره‌ی پیش ئه‌ورۆژه مام جه‌لال له‌گوندی ((قوله‌هه‌رمی)) به‌ راوه‌شاندنی گۆچاکه‌یه‌وه فه‌رمانیکرد که ((بچن ته‌فروتونایان بکه‌ن)) سه‌باره‌ت به‌ شه‌ره‌کانی ناوخوی نیوان یه‌کیتی و پارتی و ریککه‌وتننامه‌کان نه‌وشیروان له‌ ئه‌رشیفه‌که‌یدا ئه‌وه‌نده‌ی به‌لگه‌ له‌بهر ده‌ستدایه له‌سه‌ر دیوی ناووه‌ی رووداوه‌کانی ئه‌وماوه‌یه هه‌موولایه‌ک توشی شوک ده‌کات به‌لام ئایا شه‌ره‌که‌ی ده‌گاته‌ ئاستی و تنی هه‌مووشتیکی؟ ئه‌مه‌ ئه‌و پرسیاره‌یه که‌ده‌بیت جاریک ره‌چاوبکه‌ین

کی ده‌بیته‌ کانیدی نه‌وشیروان مسته‌فا؟

قورسترین تاقی کردنه‌وه له‌م قۆناغه‌دا له‌بهر ده‌م نه‌وشیروان مسته‌فا دا دیاری کردنی لیستی پالیوراوه‌کانیه‌تی ره‌نگه‌ هه‌ر ئه‌مه‌ش ئاینده‌ی خۆی و ره‌وته‌که‌ی به‌لایه‌کدا بڤات ئه‌مه‌ش له‌بهر ئه‌وه‌ی ئه‌و ئاراسته‌یه‌ی که‌ئهو سه‌رۆکایه‌تی ده‌کات ئاراسته‌یه‌کی فره‌ جه‌مه‌سه‌روو جو‌راو جو‌ره‌ که‌ده‌بیت ره‌چاوی بکات به‌تایبه‌تیش له‌بهر ئه‌وه‌ی ئه‌م لیسته‌ خۆی له‌ چه‌ند گروپیک‌ی جیا‌جیا بیک‌دیت که به‌شیکیان نه‌وشیروان مسته‌فا و کۆمپانیاکه‌یه‌تی ئه‌وانه‌ی راسته‌خۆ له‌گه‌ل خۆیدا هاتنه‌ده‌ره‌وه کاریان له‌گه‌ل کرد به‌شیکی دیکه‌یان چوار ئه‌ندام مه‌کته‌ب سیاسیه‌که‌ی بالی ریفۆرم‌ن که بیگومان ده‌بیت ئه‌وانیش رکاندیدی خۆیان هه‌بیت به‌شیکی دیکه‌شیان ئه‌و ئه‌ندام سه‌رکرداریه‌تی و کادیره‌ حیزببیا‌نه‌ی که هه‌تائیه‌ستا له‌ناویه‌کیتیدا ماون به‌لام له‌گه‌ل ئاراسته‌ی نه‌وشیروان مسته‌فادان و ره‌نگه‌ له‌ ساته‌وه‌ختی هه‌لب‌زاردن‌دا به‌ته‌واوی خۆیان یه‌کلا بکه‌نه‌وه به‌شیکی دیکه‌یان گروپی ((ره‌گ)) ه که‌بیگومان ده‌یان‌ه‌ویت نوینه‌ریان هه‌بیت له‌و لیسته‌دا ئاراسته‌یه‌کی دیکه‌ش ئه‌و نوخبه‌ رۆشنیریه‌یه که‌باوه‌ریان به‌ پرۆژه‌که‌ی نه‌وشیروان مسته‌ فاهه‌یه وه‌کو پرۆژه‌یه‌کی سیاسی گۆراخ‌واز ئه‌وانیش ده‌یان‌ه‌ویت نوینه‌رایه‌تی خۆیان جیا‌وا‌زبیت له‌و ده‌مو‌چاوه‌ سیاسی و عه‌سکه‌ریانه‌ی که وه‌کو کانیدی ئه‌م باله‌ دیاری ده‌کرین هه‌ربۆیه‌ تائیه‌ستا نه‌وشیروان مسته‌فا نه‌یتوانیوه‌ بریاری یه‌کلاکه‌ره‌وه له‌م باب‌ه‌ته‌ بدات و رای خۆی له‌سه‌ر کانیدی‌ده‌کانی که بۆ هه‌لب‌زاردن له‌شارو قه‌زاو ناحیه‌کان بیکه‌ینان و بدات به‌لام له‌گه‌ل ئه‌مانه‌شدا چاوه‌ری

دەكرىت كەتەنیا يەك كەس كەبرىارى كۆتای ديارى كړنى كەسەكانى له لابلېت نه وېش
خودى نه وشيرون خوږه تى نه وېش له بهر يەك خالى گړنگ كە دواتا فېكر دنه وهى ژيانى
سياسى خوږه تى هەربوږيه دېبېت خوږى ته حەمولى نه نجامه كەى بكاى
خوگانديد كړدن

له م سەروبه ندهدا نه وهى كە تېبېنيدەكرىت دياردهى خوگانديد كړدنه له لايەن
خەلكنكيكه وه يان كەسانىكى نزيكى خوږانه وه كەوا ددرده خەن له لايەن نه وشيرون
مستەفاوه ديارى كړاون وهكو كانديدى ليسته كەى له راستيدا بنەماى راست و دروستى نيبه
هەنديك له مانە له وانه كە حەزده كەن له ريگەى ئەم بانگەشانه وه ناوى خوږيان بدن به گوى
نەوشيرون مستەفا دا هەنديكى ديكەشيان مەبه ستيان لىي خوږدەرنه خستنه به لام له هەموو
مەترسيدا تر به شيك له مانە مەبه ستiane له ريگەى بلاو كړدنه وهى ئەم بانگەشانه وه خوږيان
بخەنه مەزداى نيوان بالەكانه وه هەتاكوو خەتى گشتى به نرخیكى زياتر بيان كړيته وه
به هەر حال ئەو كەسەى كە دواچار دېبته پاليوراوى ليسته كەى نەوشيرون دېبېت كەسيك
بېت به ته وای بهرى دلى نەوشيرون مستەفا بگريى و ئەو بوږ خوږى پەسەندي بكاى
نایا نەوشيرون دەنگ دەهينيت؟

بەپيى زانيارىيەكانى لقين نەوشيرون مستەفا به دوو كيانى سياسى جياواز
بەشدارى كړدوه هەركيانى كيان (۷۵۰) ئيمزای بوږ كۆكر دۆتوه مەبه ستى نەوشيرون مستەفا
له م كارە ئەوهيه كە ئەگەر كۆمسيۆن ليسته فەرمييه كەى نەوشيروانى به هەر بييانويەك
رەتكردوه ئەوا بەليستى دووهمى ((كەليستى سيبه ره)) بەشدارى دكات بەم شيويهش
خوږى له تەلزگەى كۆمسيۆن رزگاردەكات ئەگەر هەردوو ليسته كەش بيكي شه دەرچون ئەوا
له كاتى راگەياندى هاوپهيمانى نيوان كيانە سياسىيەكاندا هەردووليسته كە له ژير يەك ناودا
كۆدەبنه وه نەوشيرون مستەفا ناراسته كەى هەرچەنده ددان به وەدا دنين كە له رووى
ريكخستنه وه له ناو ريكخستنه كانى يەكي تيدا له سليمانى لاوازن به لام بييان وايه له رووى
جەماوهرىيە وه له سليمانى به هيزن و دتوانن دنگى خەلكى نارازى و بى لايەن و تەنانەت
نۆرگانەكانى خواره وهى ريكخستنى يەكي تى بهينن به تايبه تى له رووى سۆزدارىيە وه هيشتا
بنكهى ريكخستنى يەكي تى سۆزدارىيى خوږى بوږ نەوشيرون مستەفا له دستانه داوه له حاله تى
دابه زينى پارتى و يەكي تيدا به يەك ليست له بهر نه وهى ژمارهى كورسيه كانى يەكي تى
مسۆگەرن هيج دوور نيبه بنكهى جەماوهرى يەكي تى كە تاراده يەكى زۆر بيزاره له
كوتله بازى ناو حيزبه كە دنگى خوږيان به قازانجى نەوشيرون مستەفا بخەنه سندوقى

دەنگدانەو ە بەم پىيە چاوەروان دەكریت لیستی گۆزان بێوانیت زۆرىنەى دەنگەكانى پارىزگای سلیمانى بۆ خۆى مسۆگەر بکات بەلام ئەو ەى رویداو ە ئایا یەكیتى وپارتى بە ئەنجامەكانى رازیدەبن؟ ئایا ریکەوتنى ستراتیژى لەنیوان یەكیتى وپارتیدا ەلەنەو ەشیتەو ە؟ پارتى وەكو تاکتیكىكى سیاسى سەبرى ئەم بابەتە ناکات؟

چۆن پارتى رازیو ە کورسییەكان لەگەل یەكیتى بەشبکات؟

لەدوای ئەو ە چەند بەرپرسيكى پارتى رایان گەيانە کەمەرج نییە کورسییەكان لەنیوان یەكیتى وپارتیدا وەكو یەك دابەش بکرین چونکە ئەو شیروان مستەفا دەنگەكانى یەكیتى دەبات یەكیتى نیشتمانى کوردوستان لەسەر زارى وتە بێژى رەسمییەو ە بەخیرای بەرپرچى ئەم لیدوانەیان دایەو ە ەیندەى ئەمابوو لیستی ەاوبەشى یەكیتى وپارتى بەر لە ەلەبژاردن یەكبخات بەلام دواى كۆبونەو ەیهكى نیوان تالەبانى و بارزانى ئەم مەسەلەیه یەكلاى كرایەو ە تالەبانى رایگەيانە کەبیریان داو ە کەبەیهك لیست بەشداری ەلەبژاردنەكان دەکەن بەلام لەپشت ئەم ریکەتنە نەینییهك ەیه کەتائىستا پارتى و یەكیتى باسیان نەکردو ە رەنگە وروژاندنى ئەو پرسيارەى (پارتى چۆن رازى بوو کورسییەكانى لەگەل یەكیتى بەش بکات؟) لەو ەلامى راستەقینە نزیكمان بکاتەو ە بەتایبەتى دەوتریت کەتالەبانى بەمەكتەبى سیاسى وتوو ە ئەگەر بەتەنیا ش بێت لەگەل پارتیدا ریدەكەویت

رەنگە لەپشت ئەم ریکەوتنەو ە بەلینیكى جینتلمانى لەنیوان یەكیتى وپارتیدا ەبیت کەلەدواى ەلەبژاردن یەكیتى دەستبەردارى پۆستى سەرۆكى ەو كەمەت و سەرۆكى ەهریم دەبیت و ئەو دوو پۆستە دەداتە پارتى ئەگەرچى پۆستەكانى خۆى لە بەغدا ئەگەرى لەدەستدانیان زۆر نزیكە

یەكیتى دەمانچە و كۆمپییوتەر دابەش دەكات

بەم دوايیه یەكیتى نیشتمانى کوردوستان لەولاتى كرواتیا (5) ەزار دەمانچەو (5) ەزار سەعاتى لەسەر بەشە بودجەى سلیمانى کریو ە بەنیازە لەكاتى ەلەبژاردندا وەكو دیارى ەلەبژاردن دابەشیان بکات ەرو ەها یەكیتى لەسەر ئاستیكى بالای ەلەتى ەلەبژاردن دەستپێکردو ە لەم رەوشەو ە لەماو ەى تەنیا یەك مانگدا زیاتر لەچەند جار یك تالەبانى و ئەندامانى مەكتەبى سیاسى ئەو پرۆژەیان پیشیلکردو ە کەبۆخۆى بۆجیا کردنەو ە حیزب لە ەو كەمەت پیشكەشى کردو ە چونکە چەند جار یك خویندكاران و فەرمان بەران و مامۆستایانى زانکۆى بۆ كۆبونەو ەى حیزب بانگکردو ە دواى فەریشى بۆ وەستسنراو ە.

گۆچانەكەى تالەبانى لەھىماي باۋەر بە خۇبۈنەۋە بۇھىماي سازشكردن

ھىمەن باقر

گۆچان لەمىزۋى سىياسى تالەبانىدا ھەلگرتنى چەندىن ئەركى جىاواز بوو ھەرلەقۇناغىكى تىكۆشانى تالەبانىدا گۆچان ئەركىكى ھەبوو لەھىماي شۇرشگىرىيەۋە تا ھىماي زەبروزەنگ و دواترىش سازشكردن

يەكەم دەرگوتنەۋەى تالەبانى لەدۋاى شكستى شۇرشى ئەپلول و دامەزراندنى يەكيتى نىشتىمانى كوردوستان بەجلە كوردىيە خاكىيەكەى بەرى جامانە رەشەكەى سەرى و گۆچانەكەى دەستىيەۋە بوو تالەبانى لەدۋاى دروستبۈنى يەكيتى ھاتەۋە نەلەفرۆكەخانەى نىودەولەتى دابەزى نەگاردى پاسەۋانى بەدۋاۋەبوو تالەبانى كەگەرايەۋە ۋلات نە قات و بۇئىنباخى ئەۋروپى پۇشېبوو نەلەسەيارەى مۇدىل بەرز دابەزى ئەۋكە ھاتەۋە بەخۇى و گۆچانەكەيەۋە لە كويستانەكانى قەندىلەۋە ھاتەخوارەۋە ھەلگرتنى گۆچان لەۋ ساتەۋەختەدا بۇ تالەبانى نىشانەى پىشت بەخۇبەستىن بوو بۇ تالەبانى چونكە لەۋ سەفەرەيدا تالەبانى تەنيا بەگۆچانەكەى دەستىيەۋە سەفەرى رىى ھات و نەھاتى نىۋان سى دەولەتى گرتەبەرۋو بەبى سوود وەرگرتن لە ئوتومبىل ۋلاخى سوارى چىاو دەشت و رووبارەكانى برى و لە سورىاۋە گەيشتەۋە چىاي قەندىل لەكوردوستان دەۋركەتنى تالەبانى بەگۆچانكى دارىنى شۋانكارەۋە لەۋساتەۋەختەدا بۇ خۇى بەشيك بوو لە كارىزماۋ بەشيك بوو لەكەسىتى تالەبانى شۇرشگىرى خاكى نىۋ چىنى زەحمەتكىشى كۆمەلگەيەۋە ھەم دەيسەلماند تالەبانى كەسايەتتىيەكى بەھىزى باۋەر بەخۇبە راستە ئەۋكاتەى كە تالەبانى ھاتۆتەۋە كۆمەلەۋ شانە چەكدارەكانى رىكخستوبوۋەۋە چەندەيزىكى پىشمەرگەى دروست كردبوو بەلام شۇرشى راستەقىنە ئەۋكاتە دەستى پىكردكە سەركردە كارىزماكە بەخۇى و گۆچانەكەى دەستىيەۋە بەۋپەرى باۋەر بە خۇبۈنەۋە خۇى كرددەۋە بەۋلاتدا ئىمە نازانين تالەبانى ئوگۆچانەى ماۋە يان نا؟ بەلام دەزانين ئەۋ گۆچانە بەشيكە لەمىزۋى يەكيتى و بەشيكىشە لەمىزۋى شەخسى خودى تالەبانى چونكە خاۋەنى مىزۋۋىيەكى جىاۋازى كەسىتى تالەبانىيە

تالەبانی بەم گۆچانەو وەك سەرگردەیهکی سادە هەژاردۆست باوهرەخۆ بیشت وپەنا ئازا چالاک نزیك لەپیشمەرگەو جەماوەردەو دەرەكەویت ئەوانەى تالەبانى لەنزیكەو وە دهناسن ئاماژە بۆئەو دەكەن كە گۆچان لەمیزووی سیاسى تالەبانیدا زۆربەى جار ئامادەىی هەبوو

لەسەردەمىكى باشتەدا بەتایبەتى سالانى هەشتا ئیدى گۆچان لەلای تالەبانى ئەركىكى دىكەى هەبوو ئەویش بەكارهینانى بوو لە تەمىکردنى ئەوانەى لەبەریارەکانى خۆى حیزب دەرەچون هەندىك جار ئەولیدزانه بەجۆرىك بوو كە دەست و سەرىشى شكاندوو لەمەشدا تالەبانى دەستىتەپاراستوو لەبەكارهینانىدا بەرانبەر ئەندامانى ئاستە بالاكانى حیزب تەنانەت تا مەكتەبى سیاسىش ئیدى لەمەوبەدا گۆچان لای تالەبانى سیفەتىكى دىكەى وەرگرت كە لەئامرازى ئیدارەکردنى حیزب بوو واتە ئیدارەکردنى حیزب لەرىگەى گۆچانەو

بەم ھۆیەشەو گۆچانەكەى تالەبانى ئەركە سەرمتایەكەى لەدەستدەدا وەكو رەمزی بەكارهینانى توندوتیژى ھاتە ئەژمار ئیدى دەبوو ھەموان بەو رىایىیەو مامەلەكەن بۆئەو ھى خۆیان خۆیان لەگۆچانەكەى تالەبانى بپاریزن كە بە ھەموو ھىزى خۆیەو لە كاتى ئاسایى و نائاسایى لە ھەموو شوپىنىكدا دیوہ شاند

گۆچانەكەى تالەبانى لەم سەردەمەدا رۆلىكى ئىجگار گەورەى بىنى لەكپەردنەو ەى ئۆدەنگەنەیارانەى كە لەناو حیزبدا دروستبووون ئەگەر گۆچانەكەى تالەبانى نەبوايە رەنگە ھەرزوو چەند مەختىكى ئایدۆلۆژى جیاواز یەكیتىيان لەتەكردايە

لەم سەردەمەدا تالەبانى لەرىگەى گۆچانەكەى ەو بیدەنگىيەكى گەورەى دروست كرد لەناو كۆبونەوكانى مەكتەبى سیاسى و كۆبونەو حیزبىيەكانى دىكەدا بەجۆرىك ئىتر زۆركەس زاتى دەربرىنى راي راستەقینەى خۆى نەبوو لە بەردەم تالەبانیدا

تالەبانى بە خۆى و گۆچانەكەى ەو رۆلىكەى توورەى دەبىنىت كە لەبەیناوى پاراستنى خیزانەكەیدا توندوتیژىيەكى رادە بەدەر بەكار دەھىنىت راستە یەكیتى لەبەنەمادا و بەپى پەرنسىب ھىزىكى فرە مینبەرى فرە ئایدۆلۆژى دیموكرات بوو بەلام گۆچانەكەى تالەبانى بەرەبەرە ئەم ھىزە گۆرى بۆ ھىزىكى یەكەرنەگ و یەكەدەنگ و یەكنايدۆلۆژیا ئەو گۆچانە ھەموو رەنگەكانى دىكەى سەرنەو تەنیا (یەكیتى ناو یەكیتى) نەبیت ئیدى ئەم سیفەتە لەسەردەمىكى دواترەدا تالەبانى بەخۆى و گۆچانەكەى ەو كەردە دىكتاتۆرىيە سەر تەواوى

جەستەي حيزبەكەيەوۈ بەيىچەوانەي ئەم سىفەتەوۈ تالەبانى لەدەرەوۈي حيزبەكەي
 نەمۇنەي ديموكراسى وگيانى لىبوردن وقولكردى بەرانبەرە تەنانەت لە پۇستە
 سيادىيەكەيدا لەبەغدا سىفەتى لىبوردەي ئەو وەكو سەرۆك كۆمارىك و رادەي ديموكراسى
 بوون و سىنگىراوانىي ئەو دوۋژمنەكانىشى سووديان لىوەر گرتەو ئەو لەدەرەوۈي
 حيزبەكەيدا خاوەنى ھەمووسىفەتەي بەلام ھەرگىز نەيتوانىوۈ بەرانبەر ھاوحىزىيەكانى
 خۆي بەم جۆرە رەفتارىكات بەجۆرىك ئەگەر تالەبانى بۇ خۆشى رىگە بدات كەس زاتى
 قسەكردى نەبوو تەنانەت لەو كۆبوونەوانەشدا كەتالەبانى بواری ھەلسورانى گۆچانەكەي
 نەبوو لەكاتى قسەكردى ئەوانەدا كەبەدى ئەونەبوو لەبرى گۆچانەكەي قسەيەكى سوپرى
 وەھاي ھاويشتووۈ كەلەنازارى

گۆچانەكەي زياتر بوو

ئەمەش واىكردوۈ ئەوانەي لىينىزىكن نەويرن راى خۆيان بلىن بەلكو زۆركات نەشيان
 توانىوۈ راستىيەكانى پىبلىن بۆنەمۇنە ئەوكەسانەي لەگەلىنى تەنانەت ئەورووداوانەشى
 لىدەشارنەوۈ كەناخۆشەن وتالەبانى پىيان بىزار دەبىت ئەونوسىنانەي لىدەشارنەوۈ كە
 رەخنەدەگرن و لەبرى ئەوۈ ھەمىشە ئەونوسىنانەي دەخنەبەردەست كە پىداھەلدان و
 ستايشىدەكەن ئەوكاتىك كەلە زانىارىيەكانى بەردەستىيەوۈ دەرۋانىتە ولات دەبىنىت دنيا
 شامى شەرىفەو ھەموولايەك ستايشىدەكەن لەكاتىكە ئەگەرئەو گۆچانە بەيلىت ئەوا
 ھۆكارەكانى دەتۋان وىنەيەكى دىكەي بارودۆخەكەي نىشانىدەن

ئىستاش كەتالەبانى تەمەنى نىزىكەي ۷۵سالە گۆچانەكەي دەستى گۆرىوۈ بە گالۆكىكى
 ئەستور ئەگەر گۆچانەكەي دەستى لەسەرەتادا رەمىزى بە ھىزوو باوۋرى بەھىزى ئەو
 بووبىت بە شۆرشەكەي ئەوا ئىستا گالۆكەكەي دەستى رەمىزى پىربوون و لاوازبونى ئەو و
 لەدەستدانى مەمانەيە بەئايندە گۆچانەكەي دەستى تالەبانى يارمەتىدەدات بۇ ئەوۈي
 ھەنگاۋەكانى خىراتر بۇ پىشەوۈ بنىت بەلام گالۆكەكەي دەستى كەزياتر خۆي داوۈ
 بەسەرىدا ھۆكارىكە بۇ ئەوۈ لەسەرىپى بىيەلىتەوۈ ئەوۈ گرنەگە ئەومىيە جىاوازييەكى
 گەورە ھەيە لەنيوان تالەبانى و سەردەمى گۆچان و تالەبانىي سەردەمى گالۆكە كەشايانى
 تىببىنكردەن تالەبانى لەسەردەمى گۆچاندا تالەبانىيەكى ياخى پر لەھىواو ئاوات و ھىزەو
 داۋاي گۆران دەكات بەلام تالەبانى سەردەمى گالۆك تالەبانىيەكە كەلەسەر كورسى سەرۆك
 كۆمار دانىشتووۈ لەبرى گۆران خەرىكى پارىزگارىكردەن گۆچانەكەي تالەبانى لەسەرەتاي

شۆرشى نويدا نيشانى گۆرانكارى بوو بەلام گالۆكەكەى تالەبانى لەئىستادا نيشانى بەرگىرىكىرنە تالەبانى لەسەردەمى گۆچاندا بەخۆى وبەرگە خاكيەكەيەو هاتەناوېشمەرگەو لەنزيكەو لەگەليان بووبەلام تالەبانى و سەردەمى گالۆك دوورە لە خەلكەو هەست بەئازارەكانيان ناكات رۆلى گۆچان لەم ناوەندانەدا خاكىركرنەو تالەبانى بوو وەكو كورىكى چىنى ھەزارى ميللەت وەلى رۆلى گالۆك لەم نيوەندەدا دورخستەو ەيتى لە خەلك وەكو ئاغا و دەرەبەگىكى دوور لەخەلك تالەبانى لەسەردەمى گۆچاندا بى پىشت و پەناو بە پىشت بەستن بە ميللەتەكەى بەپىچەوانەى خواستى ھەموو دنياو دەستى دايەو شۆرش و دروشمى (يان كوردوستان يان نەمان) و (يان كەركوك و خانەقەن يان تاماوين ئەجەنگەين) ى ھەلبرى كەچى تالەبانى لەسەردەمى گالۆكدا ھەر رۆژە لەولاتىكى دزە كورد ليدوانىكى نەخوازو دەدات رۆژىك لەتوركيا دەليت (سەربەخۆى خەيالى ناوشىعرە) و رۆژىك لە كەركوك داوادمكات ((كەركوك شارىكى تەوافوقى بيت)) رۆلى گۆچان لەم نيوەدا رۆلىكى پۆزەتيفەو زياتر وەكو ھىزى بروابەخۆبون و متمانەو پىشتبەخۆبەستن دەرەكەويت وەلى رۆلى گالۆك رۆلىكى نىگەتيفەو زياتر وەكو نيشانى پىشت بەستن بەوانى تروو لەدەستدانى متمانە بە ميللەت دەرەكەويت تالەبانى لەسەردەمى گۆچاندا شۆرشگىرىكە دەتوانىت داستانى گەورە تۆماربكات دەتوانىت شۆرش ميللەتەكەى لەدواى ھەرەس زىندوبكاتەو دەتوانىت سەرپەرشتى راپەرەين بكات دەتوانىت كوردو كىشەكەى بگەيەنيتە گەورەترين مەحفەلى دنيا وەلى تالەبانى لەسەردەمى گالۆكدا لاواز و نەخوازو رۆلى خۆى نيشاندەدا لەكاتىكدا ھەموو كوردى توركيا داواى ليدەكەن نەچىت بۆ توركيا ئەوبەگالۆكەكەو پىشى عەبدولا گيول دەكەويت وسەردانى گۆرى ئەتاتورك دەكات لەكاتىكدا ھەموو كوردىك لە ناخەو رقى لە رەفەسەنجانى دەبىتەو ئەو بەگالۆكەكەو دوايدەكەويت و بە ((نىعمەتلىكى خوا)) وەسفیدەكات رۆلى گۆچان لەم نيوەندەدا نيشانى كەسيتى بەھىزى تالەبانىيە بەلام رۆلى گالۆك نيشانى خۆبەدەستەو ەدان و سازىشكردى تالەبانىيە تالەبانى بەخۆى و گۆچانەكەيەو كە دەرگەوت ئومىدى شۆرشى لەناو كوردى ھەر چوار پارچەكەى كوردوستاند دروست كرد چونكە دەرگەوتنى ئەو لەرۆچىكدا بوو كە كورد لەھەر چوار پارچەكە نووزەيەكى لاوازی مابوو وەلى لەم رۆدا تالەبانى بەخۆى و گالۆكەكەيەو كاتىك بەپىچەوانەى ھەستى گشتى مرۆقى كوردەو ليدوان دەدات خەرىكى بئومىدكردى مرۆقى كوردە نەك لە چوارپارچە بەلكوولوھەمووجيھاندا.

من جه لال تاله بانيم هينايه ناو كايه‌ي سياسييه وه

فه‌رمان عبدالرزاق

له‌ودا دياردا له‌گهل (لقين) كه بهر له‌مردني له‌گهلیدا سازكراوه فاتيح ره‌سول ئه‌ندامي مه‌كته‌بي سياسي پيشوي حيزبي شيوعي كوردوستان ئاماژه به‌وه‌ده‌كات كه ئه‌و جه‌لال تاله‌باني هيناوه‌ته ناو كايه‌ي سياسييه وه ئه‌وه‌ش ده‌ليت كه نه‌وشيروان مسته‌فا به‌هوي كاره توندروهييه‌كانيه وه كه له رابردوودا ئه‌نجامي داوون ناتوانيت له پرۆژه‌كاني داهاتويدا سه‌ركه‌وتوبيت و له هه‌مان كاتيشدا ده‌ليت حيزبي شيوعي كوردوستان هه‌رچي زووه ده‌بيت واز له پاشكوپه‌تي به‌ينيت

فاتيح ره‌سول وه‌كوپه‌كيك له‌به‌شداربواني رووداوي (ه‌رناقه‌وپشتناشان) و كاره‌كته‌ريكي رووداوه‌كه ئاماژه به‌وه‌ده‌كات كه ده‌ستدريزييه‌كي زۆركراوه‌ته كه رامه‌تي مرۆف و يه‌كيتيش به به‌رپرستاري يه‌كه‌مي رووداوه‌كه ناوده‌بات ((به‌بروای من هيزه نيشتيماينييه‌كاني وه‌ك يه‌كيتي و شيوعي وپارتي هه‌والگيري ئيراني و هه‌والگيري عيراق گشتيان به‌رپرستاريون له‌وكاره‌ساته‌و رۆليان هه‌بووه ئيمه يه‌كه‌م ده‌سته‌بوين كه به‌ه‌فري هه‌نديلمان شكاندوو ريگامان كرده‌وه ئه‌وه‌ي كه زۆر شتيكي ناخۆش و ناره‌وا بوو برياره كاك نه‌وشيروان مسته‌فا بوو كه هاوري خۆمه ژماره‌يه‌كي زۆري زي‌داني كوژران كه شتيكي زۆرناره‌واو نابه‌جيبوو هه‌روه‌ها ده‌ستدريزييه‌كي زۆركرايه سه‌ر كه رامه‌تي مرۆف به‌رپرستاري يه‌كه‌مي ئه‌وكاره‌ساته يه‌كيتي نيشتيماينييه دوژمنه‌كان گشتيان ده‌ستيان هه‌بووه حيزبي شيوعيش راكيشرايه ناو ئه‌م زه‌لكاوه‌وه ئه‌ويش به‌رپرستاريته هه‌يه له‌م رووداوه

ئه‌و‌راي وايه كه حيزبي شيوعي ده‌توانيت خۆي له‌و رووداوه‌ده‌رباز بكات و ئاويزاني شه‌رنه‌بيت به‌بروای من ده‌توانرا ئه‌وه روونه‌دات چونكه ئه‌وشه‌ره نه‌خوا دروستي‌كرد نه‌له‌خۆيه‌وه رويدا كۆمه‌ليك ورده‌شت كۆبونه‌وه سه‌ريه‌ك ئه‌وه‌ي ليكه‌وته‌وه ده‌بوايه حيزبي شيوعي زوو په‌يي به‌م ورده‌شانه بېردايه‌و رانه‌كيشرابا ناو ئه‌و شه‌ره‌وه من وتوومه ئه‌گه‌ر ئه‌وكات كاك محمد عه‌زيز سه‌رگردياوه‌تي شاخي حيزبي بگردياوه ئه‌و رووداوه رووي نه‌ئه‌دا وه‌كو ده‌زانين ئه‌وكاته كه‌ريم ئه‌حمه‌د سه‌رگردياوه‌تي ده‌كرد يوسف هه‌نا قه‌شه كه‌ئيستا پارتيايه ئه‌وكات يوسف سه‌رپه‌رشتياري به‌تاليۆني ٢١ي حيزبي شيوعي عيراقى بوو

لهبالیسان بروسکهیهکی کرد دهل له گوندی(بالوکاوه)ی نزیك باليسان پارتیی ویهکیتی بهشهر هاتوون ئایا ههلویستت چییه؟ بهوسیفهتهی من سکرتری ههریم بووم بروسکهکهیان بۆناردم سهیرم کرد ئهوکات ههریم ئهحمدو عهبدولرهزاق سافی و سلیمان یوسف و باقر ئیبراهیم وایزانم عمر عارف رشیخیشیان لهگهل بوو ئهوان پیاسهیان دهکرد منیش سهلامم لیکردن وتم شتیکی واهیهه پیویسته چاومان لهکتیبخانهو قوتابخانهی حیزبی وهیزهکانمان و چاپخانهکهمان بیت پیویسته ههلبلدهین بۆ ئهوهی ههمانه له دهستان نهچیت کاک کهریم هاواریکردو لیمتورمبوو وتی(ئیمه دهمانین پینچ یهک ههیه)) من مهبهستم ئهوهبوو کهپارتی دۆستی ئیمهیهه پارتی ئهوکات مهکتبه سیاسی له راژان بوو هیزی بنهرهتیشی لهبادینان ولهسهر سنووربوو کاک کهریم لهناو ئهم برادهرانه وتی مهلی سی یهک بلی پینچ یهک دواي من وهلامیان دانهوه وتیان(نسقاو لعمل جبهوی مع جود) یهکسهه هیزی ٣١ ئازاری حیزبی شیوعی بهبریارای یوسف ههنان هیرشیکرده سهه هیزهکانی یهکیتی وپیشمهههگهکانی یهکیتهش چوونه سهه شاخی(دهلهشیر)لهپشتی باليسان پاشان مام عهلال تالهانی توورمبوو وتی((تۆله بهسهبره ئهمما بهزهبره)فاتیح رهسول باسی رۆلی ناوبژیوانی شیوعی لهنیوان پارتیه سیاسییه کوردوستانییهکان بهتایبهت لهنیوان یهکیتی و پارتی حیزبی دیموکرات دهکات و دهلیت((ئیمه له سههمای ١٩٧٩دا چووینه شاخ و دهربهدهربوین و پهراغهندهبوین خۆشمان ئامادنهکردبوو بۆ ئهم باره ئیمه سی ئهندامی مهکتهبی سیاسی کهوتینه((ناوههنگ)من و مهلا ئهحمهه بانیخیلانی و خوالیخۆشبوو تۆماس یهکیتی نیشتیمانی بهتایبهت مام عهلال وعمر شیخ مووس وفوئاد مهعسووم ئهوانه زۆربهگهرمی پیشوازی ئیمهیان کرد ههرچهنده بهرنامهی ئهم شوینهشمان نهبوو بهلکووریکههوت بوو چونکه ئهو شوینه نزیك بوو سههمتا زۆر پششتیان گرتین و ههرزووبوهوی ئهوهی کهوا ئیمه لهوان نزیك بوین ههستممان کرد خالی سههرکی جیاوازی لهنیوان ئیمهوه ئهوان لهسهه شۆرش و ئایندهی عیراق و برایهتی کوردوو عهرپ و لهسهه داواکارییهکان بوو تهنیا جیاوازیمان لهسهه قیادهی موهقهتهوه بنهمالهی خوالیخۆشبوو مهلا مستهقای بههرزانی بوو ئیمه رۆژی یهکهه لهگهل ئهوبوین پیویسته برادهرانی یهکیتی لهم رووهوه بهخۆیاندا بچنهوه بهلام ئهوان بهکوشتنی دکتۆرخالید سهعیدو علی عهسکههه و ئهوکارمهساتانه زۆر دلیان بریندا بووبوو ئیمه بهردهوام گفتوگویمان دهکرد و دهمان وت ئیستاش پارتی رۆلی ماوه کتیبیکیان بهناوه((اتحاد وگنی لماژا)) دهکرد تییدا زۆربهتوندی

هیرشیان برده سەر بنه‌ماله‌ی بارازانی و قیاده‌ی مؤقعه‌ته ئیمه‌ش به‌رگرمیان لیکردن ئه‌وه تاکه خالی جیاوازیمان بوو

پاشان (قاسملو) ش که‌هات له‌گه‌ل ئه‌وانیش هه‌ولانده‌دا حیزبی (دیموکرات) ییش هه‌لوێستیان نه‌رم بوو ئه‌یان وت ئه‌گه‌ر پارتی هاوکاری هیزی ئیران نه‌که‌ن ئاماده‌ین بۆ هاوکاری من خۆم له‌ لیژنه‌ی په‌یوه‌ندییه‌کان بووم زوو زوو ده‌چوومه راژان و زوو زوو ده‌چومه لای دکتۆر (قاسملو) زۆر کاری باشمان کردن بۆ نمونه مه‌فرمه‌ی ئه‌حمه‌د که‌شخه که مه‌فرمه‌یه‌کی پارتی بوو دوا‌ی ئه‌وه‌ی که‌وا یه‌کیته‌ی گرتی و ئازاریان دا من ئه‌وکات هه‌ولدا ئه‌وانه‌م رزگارکردن و ره‌وانه‌ی لای سه‌رکرده‌یه‌تی پارتیه‌م کردنه‌وه ئه‌وه بوو کاک مه‌سعود سوپاس نامه‌یه‌کی ئاراسته‌کردم ئیمه جگه له ته‌بای هیچ مه‌به‌ستیکی دیکه‌مان نه‌بوو هه‌تا کاتیک له مارتی ۱۹۷۹ جیا‌بونه‌وه له یه‌کیته‌ی په‌یدا‌بوو براده‌رانی بزوتنه‌وه ((ره‌سول مه‌مه‌ندو قادر جه‌باری و. د. مه‌حمود) و ئه‌وان ئینشیقافیان کرد که جیا‌بونه‌وه‌ی نیوانی یه‌کیته‌ی و ئه‌وان زۆر گرژبوو ئیمه به‌رده‌وام هه‌ولی میانه گیریمان ده‌دا له‌نیوانیاندا هیچ مه‌به‌ستیکیشمان نه‌بوو جگه‌له‌وه‌ی ده‌مان ویست کاروانی بزوتنه‌وه‌ی رزگاریخوازی کورد سه‌رکه‌وتوو یه‌گرتوو بیت ده‌رباره‌ی هاوسۆزی زیاتری حیزبی شیوعی له‌گه‌ل پارتیدا وتی به‌بروای من بۆ ئه‌وه ده‌گه‌ریته‌وه له دوا‌ی کوده‌تای شواتی ۱۹۶۳ مه‌کته‌بی سیاسی کۆن له‌ خانه‌قینه‌وه تا ته‌ق ته‌ق و کۆیه هه‌لوێستیان زۆر خراب بوو به‌رانه‌بر به‌حیزبی شیوعی خه‌لکیان ده‌گرتن و ئازاریان ده‌دان به‌ پیچه‌وانه‌وه له ده‌شتی کۆیه تا زاخۆ له‌ژیر کۆنترۆلی مه‌لا مسته‌فای خوالیخۆشبوو بوو یارمه‌تی ئیمه‌یان ده‌دا په‌یتا په‌یتا ئه‌م په‌یوه‌ندی به‌هیز ده‌بوو بۆ نمونه کاتیک حه‌مه ئاغای میرگه سوور ئامر هیزی سه‌فین بوو فاخیری کوری ئه‌ندامی سه‌کرده‌یه‌تی لیوای ئیمه‌بوو ئه‌وکات ئه‌وه بۆمان ده‌رفه‌ت بوو ئه‌وه سه‌رته‌ای یه‌که‌م بوو له‌ رووی فیکرییه‌وه لایه‌نی دووهم له‌ناو یه‌کیته‌ی بالی کۆمه‌له بوو که‌نه‌وشیروان سه‌کرته‌ریان بوو له سه‌رته‌ای کارگره‌دنیان به‌ناوی ((عه‌جه مارکسیه) خۆیان به‌مارکسی ده‌زانی خۆیان واده‌نا که‌ده‌بی بینه‌وه جیگه‌روه‌ی حیزبی شیوعی ئه‌مه فاکتهری دووهم بوو لایه‌نی سه‌یم په‌یوه‌ندی تایبه‌تی بوو که‌وا کاریگه‌ری هه‌بوو

من ۱۹۷۹-۱۹۸۱ ده‌چومه راژان له‌گه‌ل براده‌ران له‌گه‌ل وه‌فدی حیزب به‌هۆی ئه‌وه‌ی مه‌کته‌بی سیاسی کاک مه‌سعودو خوالیخۆشبوو ئیدریس بارزانی و کاک علی عه‌بدو‌لا و رۆژ لانوری شاره‌یس و فه‌له‌که‌دین کاکه‌ی و فازل مه‌ته‌نی بوو ئه‌وانه گشتیان چه‌زبان به‌برایه‌تی

و دۆستايەتى ئىمە دەگىرد بەپىچەوانەو ھەناو يەكىتينيشتىمانى ھىلى كادىرەگانى سەرکردايەتى كۆمەلە زۆر توند رەو بوون و نارازىبوون لە ھەلوپىستى ئىمە ئەوان وياىندەزانى ئىمە دەمانەويت پارتى بژىينىنەو بەلام لە راستىدا وانەبوو

دەربارەى ھەولەگانى نەشىروان مستەفاى سىكرىتى ئەوساى كۆمەلە

ئەو برواى واىە كە كارە توندروەگانى رابردووى دەبنە رىگر لەبەردەم كارەگانىدا كاك نەوشىروان تىكۆشەرەو قوربانىداو بەبروای من بەھۆى توندروەپىەكانىيەو بەتايبەت ئەوماوہىيە كەلە شاخ بوو ھەندىسك ھەلوپىستى بەرانبەر بەگىراوكان زۆر يارمەتى نادات لە سەرکەوتنى لەژياندا دەربارەى ئەوہى كەزۆرجار نوسىنەوہى مىژووى سىياسى دەستنىشانى ئەو دەھكات كە رووداوى ناسۆر لە گۆرەپانى خەباتى چەكدارىيى حىزبىدا شىوعى ھۆكاربوو بۆ زيادىبونى تەنگزەو كىشەكان لەبارەيەوہ وتى

ئەم قەسەيە ھىچ بنەمايەكى نىيە ئىمە لەبەرئەوہى بەشدارى لە شۆرشى ئەيلولدا بکەين دواى ھەلگىرساندىنى شۆرشى ئەيلول بە ھەموو توانا ھەولى كوژاندنەوہى ئاگرمان دەدا و ھەولمان دەدا شۆرش لە گەل عەبدولكرىم قاسم تەفاھومبكات شىعارى((السلام فى كردستان)مان بەرزكردەوہ لە سالى ۱۹۶۱دەيەھا گەنجمان چون بۆ بەندىخانە بە ھۆى بەرگىرمان لەكورد شىويعىەكان لەگشت شويىنك لەزىندا نەكان لىان دەدرا كە لەسەرياكردن جوين بە مەلا مستەفاى خوالىخۆشبوو بدن بەلام ئەوان وەكو پىاوان دەوستان و ھىچيان نەدەوت بەلام دەيان كەسى دىكەيان دەگرت نەك ھەر ئامادە بوون جوين بەمەلا مستەفا بدن بەلكوو دەبونە خۆفروۆش و جاسوسىش ھەلوپىستى شىويعىەكان لەم لايەنەوہ پاكترىن ھەلوپىستە ومىژوو شاىەتى ئەو راستىيە يە بەلام بەھۆى پىلاننى شۆفىنىستى عەرەب وپىلاننى ئەمەرىكاو حوكمەتە عەرەبىيەكانەوہ عەبدول كەرىم قاسم لەناوبرا بەمەش زۆربەى گەورە بەرحىزبىيەكانى شىوعى كەوت و سەدان ئەنداميان لىكوژران ئىمە چەند كەسىك لەگەل كاك محمد و عەبدولكرىم ئەحمەدو تۆماس و چەند كەسىكى دىكە ئەمانە گەشتنە شاخ و نەكەوتنەبەر دەستيان فاتىح رەسول دەربارەى پەيوەندىيەكانى نىوان خۆى مام جەلال دواو ئاماژە بەوہش دەكات كە ئەم تالەبانى ھىناوہتە كايەى سىياسىيەوہ مام جەلال ھاورىيى مندالىمە من توانىم مام جەلال رابكىشم بۆ كارى سىياسى مام جەلال بەھۆى مەوہ ھاتە ناو سىياسەت و خۆشى ئەوہى وتووہ مام جەلال ئىستاش برادەرمە بەلام رۆژىك

له رۆژان به ناهق پشتیوانم له هیچ ههلوپستیکی نه مام جه لال و نه کهسیکی تر نه کردووه
له ژيانیشم هیچ بهیان نامهیه کمان بهیه کهوه دهرنه کردووه

بهوپیهی که من له مام جه لال و بهشیکی سه رکردایهتی یه کیتی نزیک بومه وه که تیاپاندا
ههیه خزمیشه ئه وه کاریگه ری ده بیت له سه ر په یه وندی هه میشه ش ئه و په یه وندییه م بۆ
به رزه وندی گشتی بزوتنه وهی رزگاری خوازی کورد به کارهیناوه بۆ نوکته ئه وه ده لیم سالی
٢٠٠٤ چوومه سلیمانی دوا ئه وهی که (به هائه دین نوری) کتیبیکی نویسیه وه به م ((شه لم
کویرم که س نابویرم) له سه رکردایهتی حیزبی شیوعی که وتوو له سه ر منیش که رۆحمی
پیکردووم نویسیه تی ((کنا نسیمه ت برفیق جلالی بلجنه مرکزیه) ئه و کاته ی له سلیمانی
بووم له ٢٠٠٤ مام جه لال داوه تیکردم من به مام جه لال م وت که ئه مرۆ له سلیمانی چوومه ته
لای هاواری به هائه دین نوری گهرام بچم پییبلیم کاک به هائه دین تۆمانگانه ٢٤٠٠٠ دیناراه مام
جه لال و مرده گریت من ره فیقی مام جه لال یان که تۆ تانیستا من پولیکم لیوهرنه گرتوووه؟
مام جه لال تووره بوو یه که سه ر وتی به قه بری دایکم مانگانه ١٥٠٠٠ دیناری پیده ده م فاتح
به ره ی نیوان حیزبی به عس و حیزبی شیوعی به ده سته که وت دهرانیت و شانازی ش ده کات که
به شداری تیدا کردوو به بی پیج و په نا منیش یه کیک بووم له وانه ی په سه ندیم کرد به
ده سته که وتیشی دهرانم له ناو ئیمه ش ستراتیژی ته تی حیزبی شیوعی ئه وه بوو ئیمه پیمان
وابوو که حیزبی شیوعی و به عس ئه و به ره ی مۆرکد به پشت گیری هیزی چه پیی جیهانی
سۆفیه ت پارتیش بیته ناو به ره که وه له لایه ک حیزبی شیوعی که هیزی چه پ و هیزی
ئیشتی راکی له که له دایه له لایه کی تر کوردی له که له بیت و پارتی له که له بیت به هیزی
پیشمه رگه ئه و سه رده مه له وانه یه به م دوو هیزه بتوانین تۆزیک له سه رشیتی به عس
که مبه که یه نه وه به لام به داخه وه براده رانی پارتی نه هاتن

میژوو ئه وهی سه لاند که ئه و به ره یه نه ک یه ره ده سته که وت نه بوو بۆ کورد به لکوو
زیانی ش لی کرد فاتح ره سول له م باره یه وه وتی راسته میژووی ئیسپانی ئه وهی کرد
که هه له بوو ئه و هه له یه ش به پلی سه ره کی ده که ریته وه بۆ قاشیه ت و دیکتاتۆریه تی حیزبی
به عس هه روه ها بۆ پیلانی ولاتانی دراوسی به تایی به ت ئیران و تورکیا من بۆ میژوو ده لیم
ئه کات ئه ندمی لیژنه ی مه رکه زی بووم به رپرسی ریکخستنی حیزب بووم رۆژیک له رۆژان
له بیرۆکه ی حیزبی شیوعی نه بووه که دژی به تی پارتی و بارزانی بکه یین هه رکه شیش
ئه وه به لیت درۆ ده کات به لام کاروانی سیاسیش وای کرد به عس ئه و شیوه یه وهر بگری ت

وپارتیش به‌بیراره‌کانی ئیران و کیسنجه‌ر ب‌روایکرد شته‌که شیوه‌یه‌کی دی وەرگرت ئه‌وه‌ش
 له ئیراده‌ی ئیمه‌دا نه‌بوو سه‌بارته به‌به‌شداری کردنی پارتی له‌وباره‌یه‌دا وتی ئه‌وپرسیاره
 له‌کاک علی عه‌بدولا بکه‌ن ئه‌مه بابه‌تیکی زۆرگرنه‌گه ده‌توانم وه‌لامته‌بده‌مه‌وه به‌لام من ئه‌و
 حه‌قه به‌خۆم ناده‌م نه‌گه‌ر پارتی به‌شداری بک‌ردایه‌ خه‌تی فاشی که خه‌ته‌که‌ی سه‌دام
 حسین بوو له‌ناو حیزبی به‌عس سه‌رنه‌ده‌که‌وت دواتر باسی ناکوکییه‌کانی خۆی له‌گه‌ل
 سه‌رکردایه‌تی شیوعیدا کردوو وتی هه‌تا دوا‌ی مانگی ئابی سالی ۱۹۹۶من له‌کو‌بونه‌وه‌ی
 حیزب به‌شداریم کردوه ئابونه‌شم داوه به‌لام زنجیره‌یه‌ک له‌کاری ناره‌وای حیزبی شیوعیم
 بیننی که‌له‌گه‌ل بو‌ چونی من نه‌ده‌گونجا بو‌ نمونه هه‌لب‌زاردنه‌کانی ۱۹۹۲ئه‌و شیوه‌ی
 که‌حیزبی شیوعی چونه‌ناو هه‌لب‌زاردن من له‌گه‌ل نه‌بووم یان کیشه‌ی حیزبی شیوعی
 کوردوستانی وئه‌وه‌ی روویدا که‌دوا‌ی بووه کاری سه‌ربه‌خۆ من دوا‌ی ۸/۳۱/۱۹۹۶زۆر زۆرم
 پیناخۆش بوو که‌براده‌رانی حیزبی شیوعی له‌هه‌ولیر به‌شداری حوکمه‌تیان کرد من ئه‌وکات
 له سوید بووم رای من وابوو که‌یان به‌شداری نه‌که‌ن یان که‌ده‌شیکه‌ن له‌سلیمانی بیکه‌ن چ
 حیاوازییه‌کیان هه‌یه؟ هه‌ردوولا یه‌ک نین؟ ئیستاش من هه‌رخۆم ته‌جمیدکردوووه
 په‌یوه‌ندیم له‌گه‌ل گشت که‌سیکی چه‌پ و دیموکراتی هه‌یه به‌لام به‌بروای من شیوازی
 کارکردنیان زانا‌پانه نییه به‌بروای من حیزبی شیوعی کوردستان هه‌تا ئیستا پاشکو‌یه وه‌ک
 لیژنه‌ی هه‌ریمی که‌له‌سه‌ره‌تای په‌نجاکان ناوی لیژنه‌ی لقه‌کان بوو ئیستاش به‌هه‌مان شیوه‌یه
 من له‌گه‌ل شیوه‌ی کارکردنیاندا نیم بیویست بوو له زوووه‌وه خۆیان له‌و پاشکو‌یه
 رزگاربکه‌ن فاتح ره‌سول باس له‌راپۆرته‌که‌ی مایکل رۆبن ده‌کات و به‌گلۆپی سوری داده‌نیت
 بو‌ سه‌رکردایه‌تی کورد به‌داخه‌وه ده‌لیم نه‌گه‌ر ئه‌ودوو حیزبه له عه‌قلیه‌تی ته‌سکی
 حیزبایه‌تی رزگاریان ببوا‌یه شتی باشت‌ر ده‌کرا تائ‌یستا کیشه‌ی حیزبایه‌تی ته‌سک
 و به‌رژه‌وه‌ندی ته‌سک زیانی به‌ دۆسیه‌ی کورد گه‌یانده‌وه هه‌روه‌ها دوا‌ی ئه‌وه‌ی که‌ پیاوه
 ئه‌مه‌ریکییه‌که‌(مایکل رۆبن) لا له‌سه‌ر گه‌نده‌لی کوردوستان نووسی به‌بروای من ئه‌وه گلۆپی
 سوره واتا هۆشیارب‌ن مه‌سه‌له‌که پ‌رمه‌ترسییه‌ بو‌یه بیویسته سه‌رکردایه‌تی سیاسی کورد
 پید‌اچونه‌وه‌یه‌کی بنه‌ره‌تی ته‌واو له گشت کاره‌کانیدا بکات که‌ئه‌مه‌ چاونه‌ترسی و
 ددان‌پید‌انان و بو‌یری ده‌ویت نه‌گه‌ریبکه‌ن خ‌زمه‌تی خۆیان و می‌لله‌ته‌که‌یان ده‌که‌ن
 نه‌گه‌رنه‌یکه‌ن گرانت‌ر ده‌وه‌ستیت له سه‌ریان ئومید‌ه‌وارم سه‌رکردایه‌تی کورد
 پید‌اچونه‌وه‌یه‌کی ته‌واو به‌خۆیدا بکات ده‌رباره‌ی گه‌نده‌لی ده‌رباره‌ی یاری کردن به‌مولکی
 ده‌ولت که‌به‌هه‌زاران دۆنم زه‌ویی ده‌ولت په‌رتان په‌رتانی پیکرا .

كەمەلا بەختيارمان دەستگير كرد بە ئەبوو شەھابم وت بېكە بەديارى دەستى خۇت و

بيدەرەو بەمام جەلال

ديدارى ئەحمد مېرەو هيمن باقر

شيخ كاميل شيخ قادر تەمەن ۵۶ سال لېرسراوى پيشووترى مەكتەبى
سياسى (ي.ن.ك) لەسالى ۱۹۷۹ دە پەيوەندى بە يەكيتىيەو کردو دواتر بۆماوۋى ۱۴ سال
لەنەمسا ژياو دە ئىستا راويژكارە لە دەزارەتى شەھيدان و کاروبارى ئەنفالکراوان شيخ كاميل
دەپەويت ژيانى پيشمەرگاپەتى وەك خۆى بگيریتەو شکست وسەرکەوتنەکانى بەپەگەو
باس بکات چونکە ئەو باش دەزانیت کە ئەو ژيانەتەنھا خۆشى وسەرکەوتن نەبوو بەلکو
گەلیک نەھامەتى و شکستى تیدابوہ شيخ كاميل پەيوەندى کردنى بەکۆمەلەوۋى
رەنجەدرانەو

ئەو دەلیت لەسالى ۱۹۷۹ پەيوەندیم بە يەكيتىيەو کردو سالى ۱۹۸۱ چومەشاخ چونکە
لەناوشار ئەركى دەستنيشانکردنى ئەو کەسانەم لەئەستۆبوو کەدژى بزوتنەوۋى کوردایەتى
بوون دواى ئاشکرايونم ناچار بووم چومەو شاخ سەرەتا چومە قەراخ و دواتر چومە
بارەگاكانى سەرکردایەتى لە قاسمە رەش ماوۋیەك لەوى مامەو بۆ ئەوۋى ھەست
جیاوازییەکانى نیوان ژيانى شاخ و شاربکەم

یەكيتی و سەرەتای سالاتی ھەشتا

شيخ كاميل دەلیت یەكيتى ھەرلەسەرەتاو وەك نیمچەبەرەپەك لەدايك بوو بەلام
چەتریک بوو توانیبوو ھەمووریکخراوەکان کۆبکاتەو ئەو دەمە کۆمەلە گەورەترین
ریکخراو بوو کە خەباتیدەکرد بەجۆریک لە رۆژھەلاتى ناوەرەستدا وینەى نەبوو کۆمەلە
گەورەترین بالى یەكيتى بوو ھەرچەندە شۆرشگيرانيش ناوەندى خۆيان ھەبوو
وبەشیوہیەكى جەماوہرى کاريان دەکرد ئەوکاتە جیاوازی بیرکردنەوہمان ھەبوو
ھەریەکەمان ریکخستنى خۆمان ھەبوو کۆمەلەو شۆرشگيران و ھیلی گشتى کە مام جەلال
سەرپەرەشتى دەکرد کۆمەلە لەرووى فیکرى و راگەیانندن و فیداکارییەو لە ھەموان

موتوربه بكردايه رهنكه ناكۆكييه كان بچوكتردمربكه و تنايه من ئاگادارى رووداوى پشتئاشان

بۆ يه قسهى له باره وه ناكهم

يه كيتى و مملانىي ناو باله كان

شيخ كاميل لهم بارديه و مددليت ههر له سه رم تاوه كۆمه له دووبالى هه بوو ب هتايبهت ئه و كاتهى كه كۆمه ليك له هاورييان له كۆنفرانسى دوودا ئه وه يان ئاشكر اكر د كه بير كردنه وه يه كى تايبه تيان به ران بهر به عيراق هه يه به لام بانگه شه كانى ئه وان هى ئيد يعاى ئالاي شۆرشيان ده كرد ده يگر مه وه بۆ ده سلات و پله و پايهى شه خسى مملانىي ئه و كاته زۆر قولبوو ته نانه ت له ناو تپه كانيشدا مملانى هه بوو بۆ نمونه ئيمه تپى ٥٧ بوين و تپى ٥٥ له ويه رمانه وه بوو ئه گهر بچوينا يه له سنورى ئه واندا چالاكي مان بكردايه ئه وا ئه وان بيان ناخۆش بوو ئيمه ش به هه مان شيوه ده توانم بليم له سالانى هه شتاكاندا ده سته گهرى هه بوو هه ركه س له رووى نه فسيه وه خۆى جيا كر دو بو وه ده سته يه ك عه تفيان بۆ كا ك نه وشيروان هه بو ده سته يه كى تر بۆ مام جه لال و ده سته يه كى تر بۆ كا ك سالاروو يه كي كى تر بۆ دكتۆر فوئاد

يه كيتىي و ئالاي شۆرش

شيخ كاميل قه رده اخى سه باره ت به ناكۆكييه كانى نيوان ئالاي شۆرش و يه كيتى ده ليت ناكۆكييه كان زه ق نه بون و نه گه يشتبوونه قوئاغى دابران و پيكدادانو يه كتر كوشتن به لام ترسناك ترين ديارده ئه وه بوو كه ئالاي شۆرش به يه كجارى له يه كيتىي دابريت له سالى ١٩٨٦ كۆمه ليك له وبرا يانه خو يان دور خسته وه له خه بات وه كو مامۆستا پشكۆو شه هيد بابه تا يه ر كه دانيشتبون و كار يان له گه ل لاهيزى پيشمه رگه نه ده كرد ئالاي شۆرش و پارتى بارمگيان له يه كتره وه نزيك بوو هه ركاتي ك بو يان هه لبه كه وتايه له يه كيتى جيا ده بونه وه له سنورى مه لبه ندى يه كدا له ناوچهى قه رده اغ كۆمه ليك كا ديريان هه بوو كه بۆ خو يان كار يان ده كرد هه ربۆيه له لايه ن مه لبه ندى يه كه وه مه لا به ختيار گيرا و نارديان بۆ ناوچهى سه ركردايه تى ئه وان ده يان ويست جيا ببينه وه نه ك كو ده تا بكه ن ئه وان لييان ده بيس ترا كه ده يان وت بۆچى مام جه لال بۆى جه لال بوو له پارتى جيا ببينه وه بۆچى ئيمه بۆمان نيه له يه كيتى جيا ببينه وه؟ هه رچه نده ئاگادارى په يوه ندى نيوان ئالاي شۆرش و پارتى نيم به لام له يه كتر نزيك بونه وه كه ئاشكرابوو

چيروكى گرتنى مه لا به ختيار

شیخ کامیل دەلیت نامەوێت وشەیهکی درۆ لەقەسەکاندا هەبێت و ئەم قەسەشەم بۆ
 شکاندن نییه و نامەوێت لیکدانەوێ هەلە بۆ ئەم قەسە بکریت لەیهکیک لە رۆژەکانی سالی
 ۱۹۸۶دا سەعات ۲شەو بوو کاک حاکم شوان هات بۆلامو و نامەیهکی مامجەلالی کەتیایدا دەلیت
 مەلا بەختیار لە زیندان رایکردوو و بۆیه هیمەتیک بکەن بۆ گرتنەوێ ئەو شەوێ
 کە رایکردبوو هەرئەو شەوێ نامەکەم بۆهات مەلا بەختیار لە یاسەمەر زیندانی بوو
 ئەوکاتە ئەبووشەهاب چاودیری ئەو زیندانە دیکرد زیندانەکە تەنها ژووریک بوو تاپیەت
 بوو بەوکەسانە کەوا مەترسی ئەوەیان لێدەکریت زیان بەشۆرش بگەیهنن لەبیرمە
 ئەو شەوێ کەمەلا بەختیار رایکردبوو یاری ئۆلپی هەبوو هەموو پێشمەرگەکان سەرقالی
 سەیرکردنی یاری بوون ئەمە ی بەهەل زانیبوو رای کردبوو کاتیک یارییەکە تەواو بوو بوو
 ئینجا پێشمەرگەکان بیان زانیبوو بۆیه دواي ئەوێ نامەکە ی مام جەلال ب مەدەست گەیشت
 سەعات ۲شەو کەمینم بەهەموو لایەکدا دەرکرد لە دۆلەر و وتووە هەتا کانی بەردینەو
 ئەوانا و چانە ی پیاوێ بوو لەپێرە مەگرون و سورداس تانم ئەم کارم کرد رۆژ بوو و
 ئەبو شەهابیش ها تە لام وتی مەلا بەختیار لەدەستی من رایکردوو بەلکو و هاوکاریم بکە
 بۆ گرتنەوێ منیش گوتم ئەگەر بێت و ئەمشەو لەم ناچەیه دەرناچو بێت و مەعتان
 دەدەمی کە شەوێ داهاوو بیگرمەو ئەو رۆژە کەوتە گەران بەناو پێشمەرگەکانی خۆم و
 هەموو پێشمەرگەکانی تر دا توانیم لەبێست قۆلەو مەفرەزە دروست بکەم بۆ گرتنەوێ
 مەلا بەختیار لەوکاتەشدا ئەو بیریاری هەبوو ئەگەر بێت و هەولی خۆقوتار کردن بەدات
 بکوژریت عەسر مەفرەزەکانم نارد بۆشوینەکانی خۆیان بۆمالی عمری کاکەولا لەمیرگەپان
 لەوێ لەمالی ئەوان شایێ بوو منیش لامدا چایەکم خواردوو و عمریش دوستم بوو شتەکەم
 تیگەیانم من بەمەفرەزەکانم وت لەهەرلایە کەوێ بینیتان هەولی گرتنەوێ بەدەن تا کوشتن
 لەکاتژمێر ۱۲،۲۰دەقیقە لەیهکیک لەکەمینەکانی خوار خۆمەو مەلا بەختیاران گرت کاتیک
 رۆیشتم مەلا بەختیار پێی وتم ئەگەر دەشم کوژن ئێهانەم مەکەن من سەرکردەتانم نانە
 رەقم لەگێرفاندا یە فیعلەن نانە رەقی لەگێرفاندا بوو لەهەمان کاتدا ۲۵دیناری ئەوکاتە ی
 لەگێرفاندا بوو پرسیارم لیکردوو بەلینم پێدا کەنە ی کوژم ئەو شەم بەباش دەزانی کەنە
 کوژریت تاهۆکاری گرتنەکە ی و ئاشکرا بێت و بزانریت کێ دەستی لە مەسەلەکە داها یە؟
 جەنابی مام جەلالیش ئەوێ لایەش بوو لیکۆلینەوێ لەگەڵدا بکریت چونکە ئەوکاتە
 بارو دۆخە کە ناسک بوو کۆمەلیک پێشمەرگە لەدەستی رانیە تەسلیم بەرژیم ببونەو

لەو دەتەرساين كە حوكمەتى بەعس بەرھەيك لەدۆى هيزى پيشمەرگە دروست بكات ئەو شەو مەلابەختيارمان هينايە قزلەر چوينەمالى كاك حەمە جەزاي هونەر مەندو داوى ئەوى كرد كە بجيتەدەرەو كاتيك چووە دەرەو هاتەو بەپاسەوانەگانم وت بچنە شوينەكەى كاتيك رۆيشتن كليليكيان هينايەو و تم ئەم كليلە چييه؟ وتى ئەمە كليلى زيندانەكەيەو بۆيان دروست كردووم تائيستاش دەرەكەوت كى ئەو كارەى بۆكردو دواى ئەو؟ ناردم بە شوين كاك ئەبوو شەھابدا وتم مەلا بەختيار لەدەستى تۆ رايكردو ديدەمەو دەستى تۆ و بيكەرە ديارى دەستى خۆت و بيەرهو بۆ لاى مام جەلال پاشان كرايەو هەمان زيندان لە ياخشەمەر مام جەلال منى نارد بۆ لاى كاك بەختيار بۆ ليكۆلينەو ئەودانى بەودانا كە دميانەويت كەبەھەمووشيوھەيك جيابونەو هينەى من تيگەيشتم كە ئەوان نەك جيابونەو بەلكودەيان ويست زالبن بەسەر كۆمەلەو يەكيتيدا ئەو لەزيندان مايەو هەتا دواى ئەنفالەكان لە سالى ۱۹۸۶هە تا ۱۹۸۹هە سەربريارى مام جەلال ئازاد كرا بەلام بەمەر ج بەمەر جى ئەوى لەناو يەكيتيدا بمينيتەو و دزايەتى يەكيتى نەكات

مەلا بەختيار دەيوست بەرەو سلیماني رابكات من لە ليكۆلينەيەكدا هيچم بۆ دەرەكەوت سەبارەت بە پەيوەندى پارتى و ئالای شۆرش چونكە ليكۆلينەو كەى من تايبەت نەبوو بەومەسەلەيە تەنھا تايبەت بوو كەبەوى كەبەرەو كوى دەرۆيشت و رينيشاندەرەكانى كى بون؟ مەلا بەختيار جاريكى تريش گيرابوو لەلايەن شەھيد شەو كەتى حاجى موشير دوە لەناوچەى قەراخ ئەمەش هەر لەسەر حالەتى جيابونەو بوو.

ئەگەر حيزب حيزب بيت بەگرتنى كەسيك كۆتاي نايەت ديارە ئەو فەرە نەبوو حيزب و ريكخراونەبوو ئيستا ھاورياني ئالای شۆرش لەناو يەكيتيدا خەبات دەكەن و پلەو پايەيان هەيە مەملانى لەنارادانيە ئەمرۆ مام جەلال پشگيرىيەكى گەورەى كاك مەلا بەختيار دەكات چەند پۆستيكي گەورەى سياسي شپيداو دەتوانم بليە دەسەلاتى يەكەمە لەناو يەكيتيدا ئەوى كەوتەمان هەمووى راستە بەلام مەلا بەختيار يش كەسيكى چالاک وئيش كەرە

نەوشىروان مستەفاو ئالای شۆرش

شيخ كاميل دەليت: كاك نەشىروان هەميشە بەھەلويستىكى سياسيەو دەچوويە ناو شتەكانەو لەگەل ئالای شۆرشداو ئالای شۆرشيش زياتر ناكۆكيەكانى قولتر دەكردو ئەو

بیرورای کۆمهلهی رهنجدهرانی جیگیر کردبوو له کوردوستاندا دهتوانم بلیم کاک نهوشیروان له گهل زۆرکهدا توندبوو چونکه ئهو یهکیک بوو لهوکهسانه‌ی دهرکی به بابتهه سیاسیهکان دهکردو لهشاخیش کهسیک بووه دژ بهگهنده‌ی هه‌زی به ره‌وشتبه‌ری و جوانی ودهستپاکی پيشمه‌رگه دهکردو ده‌یویست شۆرش له‌ریگای ریکخراویکی توندوتۆلی وهک کۆمهله‌وه دریزه بخایه‌نیت وکاربکات ئهو سه‌رده‌مانه‌ی که‌چوو مه‌ دهره‌وه راسته‌ مام جه‌لال سکرته‌ری گشتی بوو به‌لام ئه‌وه‌ی زیاتر کاری له‌به‌ر ده‌رویشته‌ وده‌سه‌لاتی زیاتری هه‌بوو کاک نهوشیروان بوو

ئالای شۆرش و هوکمه‌تی عیراق شیخ کامیل له‌مباریه‌وه به‌مجۆره‌ ده‌دویت

بیگومان س‌روشتی خه‌باتی ئه‌وسه‌رده‌مه‌ وابوو تاکه‌ شۆرش که‌له‌سه‌ر پیی خۆی وه‌ستابیت شۆرشی نویی که‌له‌که‌مان بوو ئاشکرا‌بوو که‌هیچ لایه‌ن و ریکخراویک به‌بی هاوکاری هوکمه‌ت ناتوانیت دروست ببیت ئالای شۆرش به‌ناشکرا مام جه‌لال و کاک نهوشیروان و کاک فه‌ره‌یدون یان ده‌کرد یه‌کیته‌ی هه‌زی نه‌ده‌کرد ئه‌وان له‌یه‌کیته‌ی جیابنه‌وه له‌لایه‌کی تره‌وه ئهو چالاکیه‌ی که‌له‌ شه‌قامی مه‌وله‌وی کرا بۆ کوشتنی پاریزگاری سلیمانی مه‌لا به‌ختیار ده‌وری که‌می نه‌بوو. سه‌ره‌تا وهک که‌سیکی عه‌سکه‌ری ودا‌تر وهک سیاسی. یه‌کیک بوو له‌ هاو‌ری نزیکه‌کانی شه‌هید ئارام. شه‌هید ئارام یه‌کیک بوو له‌هه‌ره‌ گه‌وره‌کانی ناو یه‌کیته‌ی به‌هوکمی ئه‌وه‌ی خه‌لکی له‌ناو شاردا ده‌ناسیی و ئهو سه‌رده‌مه‌ش پيشمه‌رگه‌ که‌م بوو، ئه‌مانه‌ پال پشتبون بۆ ئه‌وی ئالای شۆرش ئه‌وکاربکات

سالى ۱۹۸۲ بەفەرمانى پارتى پانزە ھەزار دىنارم دا بەئالاي شۆرش بۇ جياکردنە ۋەيان لە يەكيتى، ئەگەر ئەو پلانە سەرى بگرتايە يەكيتى شەش كەسى نەدەمايە ۋە

دىدارى ئە ھەدوۋەيىم وياسين

لەتيفى حاجى فەرەج يەكەكە لەسەر كەردە مەيدانىيە سەربازىيەكانى يەكيتى نىشتىمانى، ۋەكو خۆى دەليت ۲۳ سال لەناو پارتىو دەزگای پاراستن كارى كردو بۇ ۱۳ سالىش دەچيت ھاتۆتە ناو يەكيتى نىشتىمانى كوردوستانە ۋە، كەپارتى بوو كەسى نزيك و باوەرپىكراوى ئيدريس بارزانى و مەسعود بارزانى بوو، ئىستاش لە ھەموو كەس زياتر نزيكە لە مام جەلال - ھە، ھالى حازر راويزكارى تالەبانييە لە ۋەزارەتى ناو خۆى عىراق.

لەتيفى حاجى فەرەج لەنزيكە ۋە ناگادارى بىر يارە سياسىيەكان و كيشەى ناو خۆى حيزبەكانە ۋە لە ھەموو شت گەرنگتر ئە ۋەيە بەراشكاوى دەست دەخاتە سەر كيشەكانو ۋە بى پەردە باس لڤە شتەكان دەكات، بەر لە راپەرەين، لەتيفى حاجى فەرەج بەرپرسى ريكخستنى ناوشارى سلېمانىي پارتىو بەرپرسى پاراستنى سلېمانى پارتىو بەرپرسى دەزگای پەيرەوانى رىبازى بارزانى بوو كەسەر بە كاڤ مەسعود بوو. بۇ خۆى ئامازە بۇ ئە ۋە دەكات كە لە سالى ۱۹۸۳ نوينەرى پارتى بوو بۇ جياکردنە ۋە ئالاي شۆرش لە يەكيتى بەسەر ۋە كاپەتى مەلا بەختيار، لەم بارەيە ۋە دەليت: بەفەرمانى پارتى پانزە ھەزار دىنارى ئە ۋە سەردەمە ۋە ئاميرىكى چاپى فۆتۆ كۆپىم پىدان و گەردونى براى شەھيد بىستون بۆى بردن بۆبەرى قەرداخ.

ئە ۋە ۋە سەعاتى سفرمان دانابو ۋە بۇ راگەياندى جيا بونە ۋە ئالاي شۆرش لە يەكيتى ئەكەر ئە ۋە پلانە سەرى بگرتايە، ھەر ئە ۋە كاتە باليكى بە ھيز لە يەكيتى جيا دەبو ۋە يەكيتى شەكەسى نەدەمايە ۋە بەلام بە ھۆى ئە ۋە ۋە من نەمتوانى ئە ۋە بروسكەيەى كەپىم بوو لەكاتى خۆيدا بىگەيەنمە مەلا بەختيار پلانەكە ھەلە ۋە شايە ۋە ۋە لەلايەن كاڤ جەبارفەرمان و ئە ۋە ۋە مەلا بەختيار دەستگىر كرا

ھەرچەندە لەدواى رودا ۋە كانى سالى ۱۹۹۶ ۋە چوتە ريزى يەكيتى نىشتىمانىيە ۋە بەلام بەخىراى توانى جىگای خۆى لەنيو ۋە ۋە حيزبەدا بكتە ۋە ۋە ببيتە جىگای متمانەى

سەرکردایەتی ئەو حیزبە بەتایبەتی کەسی یەگەمی حیزب کە خودی تالەبانییە لەگەڵ ئەوێ بەبەردەوامی جەخت لەو دەکاتەو کەئەو بای هیج کەس نییە و کوتلەبازی ناگات بەلام بۆ چۆنەکانی واپیشان دەدات کە کەسینزیکێ تالەبانی بیت لەبەرئەوێ لەتیی حاجی فەرەج یەکیەک بوو لەبەشداری پلینۆم ئشین بەهەلی زانی کە دیداریکی لەگەڵدایکات و چەندین پرسیری ئاراستە بکات لەوانە ناکوکییەکان لەکاتی پلینۆم و دوا پلینۆمدا هەروەها بابەتی فایلداریەکانی ناویەکی و بالادەستی بنەمالە تالەبانی بەسەرداری و سیاسەتی یەکی تیدا

ئشین: ئە پلینۆمەو دەستپێدەکەین، خەلکی

بەگشتیی و کاردانی یەکی تیی پیمان وایە پلینۆم ئەیتوانیوە سەرکەوتن بەدەستبەینی؟

لەتیی حاجی فەرەج: پلینۆم لەسەر بنەمای ئەو دروست بوو کە تەکەتول نەمینیت تەکەتول بوو یەکی تێ کردبوو بەچەند پارچە یەکەو کوتلە یەکیان سەر بەکاک کۆسەرەت بوو کوتلە یەکی تر سەر بە کاک نەوشیروان بوو کوتلە یەکی ش سەر بە مام جەلال بوو ئیمەش هەلبجاردنی ئەم جارە ((من و کاک حامیدی حاجی غالی و مەحمود سەنگاوی و عەتا سەراوی)) دابەش بووین بەسەر ناوچەکانی هەلبژاردندا بۆ ئەوێ هیمنی هەلبژاردنەکان بپاریزین بەلام لەلایەن هەندیک برادەرەو کە زۆر بەتوندی ئیشی بۆ تەکەتولی خۆی دەکرد زەختمان لەسەر بوو ئیمەش سەردانی هەموو ناوچەکانمان کرد هەموو کەس ئاگادارە کەبالی گشتی لە هەلبژاردنەکاندا کەبالی مام جەلالە سەرکەوتنی بەدەستبەینی هەرچەندە مام جەلال نەتەکەتولی هەبوو و نەتەکەتولیشی کردوو ئەو حەزبە پاراستنی یەکی تێ و ناو یەکی تێ دەکات بەلام لەم دوا یانەدا کە لەبەغدا بوو برادەرمان ئیمزایان کۆکردبوو دژی مام جەلال ئیتر شتەکە قورستر بوو بۆ ئەو خۆتان دزانن لە هەموو هەلبژاردنیکدا فیل لە یەکی تر دەگری تێ ئەنجامەکە ئەو بوو جەنابی کاک نەوشیروان کە دەپووست چاکسازی بکات و گەندەلی نەهیلێت لە حیزب و حوکمەتدا سەرکەوتنی بەدەستبەینی ئەو هەبوو کاک نەوشیروان کەشایەو دوا ئەو بەمەبەستی پاراستنی یەکی تێ پووست بوو پلینۆم رابگەیهنن بۆ پرکردنەوێ بۆشاییەکان پلینۆم دەسلاتی ئەوێ هەیه ٣/٢ سەرکردایەتی بگۆریت بەلام ئەمجارە بۆ ئەو نەبوو بەلکو بۆ چەند شتیکی تر بوو لەوانە تاوتوی بابەتی فایلەکانی چەند ئەندامیکی سەرکردایەتی یەکی تێ لیژنە یەکی بیکهات بە سەرپرەشتی. د.کەمال و جەمال ئاغاو چەند کەسیکی تر لە پلینۆمدا رایەکی دروستبوو کەئەو کەسانە

ههستن وباسی خوځيان بکهن چيان کردوهوه چيان نه کردوه ههموو ئهوانه برادرممان ئه گهر شتيکی واشيان کردبیت دياره بؤپاراستنی مال و منډال وکه سوکاريان ئه وکارميان کردوه ئيتړ ئيمه ده بينين له ومه سه لانه دا هه نديک کهس خؤراگرو هه نديک کهسی دیکهش دمروخی له شؤرشدا چهنده که سيک ههن ناروخين و خؤراگرن وهکو کاک شه هاب و هاوریکانی که ئيعدام کران به لام دياره ئه م برادرانه ی تر نه يانتوانيوه خؤراگربن من پيموايه هؤکاری باسکردنی فاي له کان ده گهر يته وه بؤ ته که ته وله کانی ناو يه کيتی که ده يان نوسيت يه کتری بشکينن ئه معجاره له پلينؤمدا مام جه لال بؤ ئه وه ی يه کريزی حيزب بپايريزيت ليبورديکی راگه ياند چونکه نه وشته راستنه بووه ليژنه ی ليکؤلینه و دش هه يه ئه گهر شتيکی وا هه بيت با بمين يته وه تا کاتی کؤنگرو له ويدا ئيعلان بکريت، به لام. به هه حال مام جه لال دوور بينه ونه يو يست بارو دؤخی ناو حيزبه که تيک بجيټ، له ودي ه برادرنيک هه له يه کی کردبیت، دياره کؤمه ليک لابرادهری دیکهش عاذر ده بن و ليی دوور ده که ونه وه، يه کيتی نيشتمانی دووژمنی زؤرمو دوژمنه کانی ههموو له سه نکه ردا بوون بؤی، ئه وم تاخؤتان ده بينن له که نه له کانه وه چهنده به خراپ باسی يه کيتی ده کريت. . دواي ئه وه ی مام جه لال وتاره که ی خوینده وه ليبوردينی ئه و برادرانه خرايه ناو ده نگ دا نه وه و ئه و دش له ده سه لاتی پلينؤمه که له يه کيک خوش بيت يان نا، راسته هه نديک ناړه زايی هه بوو که هه نديک برادر هه ستان و وتیان، ئيمه برامان شه هيد بووه و له ئه نجامی ئه مانه و مېووه که ئه وان شه هيد بوون.

من حه زده که م شتيکی حه قيقه تان بؤگيړپمه وله فاي له کانی شوعبه ی موخابه راتی که رکوک که ئيمه چووين فاي له کانمان هي نا، خه لگی تي دا بوو ده دلايت فلائی کورې فلا ن دوو گه نجی به گرت داوه ئيعدامکراون و (۱۲۰) دينار يش به خشيشی و مرگرتووه، دياره حه قه ئه مه بگريټ و له سي دار مېدريټ، ئه م برادرانه ی که باس ده کري ن فاي ليان هه يه، شتيکی مه لوسنييه که شتيکی وایان کردبیت، به لام زياتر خؤتان ده زانن که يه کيتی دووژمنی زؤرمو ئه وان ه ی له يه کيتی لايان داوه يان ئه وا نه ی له ئه وروپا بوون، هه ندي شت دهنوسرا زياتر بؤشکاندنې ئه و برادرانه بوو،

ئشين: دموتريت پلينؤم ئيعرانی سه رکه وتنی

کوتله ی تاله بانی بووه؟

له تيفی حاجی فهره ج: کوتله کان هه مووی يه کيتين، به لام دياره کؤمه ليک خه لک ئه م کوتله و کوتله بازييه يان دروست کرد بؤ ئه وه ی پيی بچنه پيشه وه، ئيسته زؤر کهس هه يه

و مزیړه یان سهرکړدایه تییه، یان بهر پرسی مه لږ نه ده، نه گهر کوته نه بواوایه نه ده چوو
 پیښه وه، به حقه خوی نه چوو ته پیښه وه، له بهر نه وه مام جهلال چاره سهری حیز به گه
 بهوشیوه یه کرد، خوشتان ده زانن مام جهلال ته مه نیکي دوورو دریزی هیناوه نایه ویت
 له نیستادا حیز به گه یی نیشیقاقی تیبکه ویت راپورته گه یی مام جهلال راپورتیکی زور خراب
 نه بوو زورباش بوو بونه و روزه دمبواوه راپورته گه و ابواوه دمبواوه راپورته گه بارودوخی
 یه گیتی بپاریزیت نیستاش بارودوخی یه گیتی بهر و باشت دروات کادره کان به خویاندا
 ده چنه وه نه و ته گه تولهش بو خوی ژه هر یکی کوشنده یه و پیویسته له ناو بچیت ومن خوم
 ناینده یه کی باش ده بینم رهنکه له کونگرده نه گهر مانگی ده بگریت کوتا پیپیبت و له وانه یه
 سهرکړدایه تی باشت بیه پیښه وه

لشین: بول پلینومدا نه نجای لیژنه یی لیکولینه وه یی فایله کان نه خرا نه روو له کاتیکدا
 لیژنه یی لیکولینه وه

له فایله کانی خویان ناماده بوون له ویدا؟

له تیفی حاجی فهرج: خرایه روو به لام به تیکرای دهنک عه فوو کران له وکاته دا مام جهلال
 داوای عه فوی بو کاک شالوی علی عه سکه ریش کردو به وه و یه وه جه مال ناغا تووره بوو
 چوو دهره وه به لام دوا هی نایانه وه بوناو هوله که د. که مال فوئاد یش وتی من پاشگه ز
 نابه وه له لیکولینه وه که دیاره نه وانیش بیتاقت بوون له وه یی که پرسیاریان پینه کرابوو
 چونکه دمبوو نه وان سزای فایلد اره کان بدن نه ک پلینوم به لام به هر حال نه وه یی کرابوو بو
 پاراستنی حیز بوو له نیشیقاق و دوو بهر کی و دوور که وتنه وه له حیزب

لشین: دموتریت زور به یی نه وانه یی که فایلیان هیه له سهرکړدایه تی له کوتله یی تاله بانین و
 سوربونی مام جهلال یش بو لیبور دن له فایلد اره کان هره بو نه وه یی ده گه ریته وه؟

له تیفی حاجی فهرج: نه وانه یی که باس کران یه گیتی کوتله یی مام جهلال نین مام جهلال
 وه ک باوکیک وایه و له واقعیشدا هیچان کوتله یی نه وین

لشین: به لام که سیکی وه کو سعه دی نه حمد پیره پالیوراوی کوتله یی نه و بوو بو بهر پرسی
 مه لږ نه دی هه ولیر؟

له تیفی حاجی فهرج: کاک سعه دی نه حمه د پیره پیاویکی به توانایه توانی جیده ستی
 خوی دهر خات له چهنه ساله یی دوایدا به لام کاک سعه دی دیاره ناکوکی هه بو له گهل

برادەرەكانيدا كە سەرەنجام ئەۋەشيان بۇ دروست كرد خۇتان دەزانن ئەۋەى لەمام جەلال نزيك بيت ئەۋانى ديكە دىعايەى بۇ دەكەن ئەۋەى لەكاك كۆسەرەت نزيكبيت ئەۋانى ديكە دىعايەى بۇدەكەن لەبەرئەۋە چ كاك سەعدى و چ كاك ئاسۆ ئەمانى و چ كاك مستەفا چاورەش يان كاك شالو ھەمويان بيتاۋانن من ئىستاش داۋادەكەم ئەگەر بەلگەيەك يان شتىكى مەلوس ھەيە كە ئەۋان شتىكىا كىرودە بابخىریتە روو من ئىستا بەلگەم لايە كە خەلك ئەنفالى كىرودەو ئىستاش لەناوماندا دەژىن و بگرە حىزب يارمەتییان دەدا لەبەرئەۋە بەرای من باشتر وایە پەرەيەكى سېى ھەلبىرىتەۋە من ترسى ئەۋەم ھەيە ئەگەر سبەينى شتىك لەم ناۋچەيەدا رووبدات كۆمەليك فايلى تىرىش لەۋدیۋەدە دەرىكەۋىت موخابەرەتى سورىمان ھەيە لەۋانەيە خەلكىك موخابەرەتى توركى يان ئىرانى بيت ، ئەۋەستانەى من لە شوعەبەى ئىستخباراتابىنىم ۋاى لىكردووم بلىم كورد ھەموۋى سەربەھكۆمەت بوۋە، ئەم ھەموۋ فەردمىيەى كەمن ھىئامەۋە لەۋ شوپنە ھەم ۋى ناۋى جاسوس بوۋ، ۋاى لىھات تاقەت مان نەما سەپىركەين، ئەۋ خەلگە دۋاى را پەپىن چ پىۋىست دەكات پەيۋەندى بە ھكۆمەتەۋە بكات، ئەۋانەى دۋاى را پەپىن پەيۋەندىيان بەھكۆمەتەۋە كىرودەو، ھەرئەۋانەن كەپىشتىر سەربەھكۆمەت بوۋن.

ئىقن: ئاىا پايىنۆم دەسەلەتى لىخۇشبوۋنى فايلى دارەكانى ھەيە ئەكاتىكدانئىمە پەرلەمان ۋ دادگامان ھەيە. ئەمانە ئەگەر خىانەت يان كىر دىت، خىانەت يان ئەگەلى كورد كىرودەو، بۇچى يەككىتى ئەم داد گايىكىردنە نادانە دەستى ھكۆمەت؟

لەتيفى حاجى فەرەج: ھەرخىزبەۋ تايىبە تەندىى خۇى ھەيە، ئەگەر يەككىتى فايلى ھەبوۋىت ئەۋا ھەموۋ حىزبەكانى تىرىش فايلىان ھەيە. من ۋەك ۋەم يەككىتى دوۋژمنى زۆرە، لەۋا نەيە پەلەش كرابىت لەۋەى كەمىك زوۋباسى فايلىەكانىان كىر، دەۋايە لىكۆلىنەۋەى لەسەربرايە، پاشان ئىعلان بىكرايە نەكو ناۋزپاندنى تىايىت. بەلام منپىت دەلىم ئەگەر يەككىت خىانەت لەكورد بكات، ھەقە پەرلەمانى كوردستان لىژنەى ھەبىت ۋ لىكۆلىنەۋەى لەگەل بكات، ۋابىزەم ئىستاپەرلەمان بۇخۇى لىژنەى ھەيە، بەلام بۇچى ئەۋلىژنەيە بۇبەۋكارە ھەئەساۋە؟ پەرلەمانى كوردستان ئەگەر بەلگەى لايە ئىستاش دەتۋانىت فايلىەكان بانگ بكات، بەلام ئايدەكرىت لەم كاتەدا كەكاتى نزيكبوۋنەۋەى پارتى ۋيەككىتيە ئەم كارەبەكەين؟ من بىروام ۋا يە ھەكەسىك لەۋا نەى كەفايلى ھەيە لەناخى خۇيدا ئەۋەندەخۇى دەخۋاتەۋە ھەتاتۋشى نەخۇشى دەبىت ۋ لىدەبىتەۋە. ئەۋەى فايلى

ههيهو ناوى بلاو كراوتهوه بوخوى خوى دهناسيت ودهزانيت كه خائين بووهو فايلى هه بووهو خوى باش دهناسيت بايى چهنده، له بهرئهوه ناوژاندى نه و برادره نه رست بيت وراست نه بيت تازه له ناو ميله ته كه داشكان.

لئين: دهوتريت مام جه لال ليستى تاييه تى خوى هه بووه و ويستويه تى كورپه كانى خوى بهرئيه پيشه وه، به لام بوى نه كراوه، نايا مام جه لال به دواى شيوازيكى پارتيببانه ده گهرت بو يه كيتى؟؟؟

له تيفى حاجى فهره ج: مام جه لال له وه ده گهرتره كه نه و كارا نه بكات نه كوتله ي ههيهو نه ليستى هه بووه، مام جه لال پياويكى خوشه ويسته له ناو يه كيتيدا، خوا نه وه بگريت كه دهيه ويته بيتاقه تى بكات، مام جه لال ته مه نيكه ههيهو حه ق نييه وا مامه له ي له گه لبكريت. كاتيك شارون له كۆبونه ودا جه لاله لييدا، وه زعى ئيسرائيل تيكچوو، كاتيك مه لا مسته فا كۆچى دوايى كرد، كاك ئيدريس و

كاك مسعود پيگه يشتن و حيزبه كه يان گرته ده ست، به لام مام جه لال خه ليفه ي نييه. لئين: نيستا خه لكى ناو يه كيتى ده پرسيت نايا له دواى مام جه لاله وه كه سيكى ديكه ههيهو جله وى يه كيتى بگريته ده ست؟

له تيفى حاجى فهره ج: نيستا نه خر له م حاله ته دا نه خير كه سيك نييه جيه گه ي بگريته وه هه رچهنده نيستا مام يه لال ته ندروستى باشه له م رۆژانه دا د. محمد خوشناو چوو فه حسى كردبوو وتى مام جه لال هيچى نييه وه ئيستاش بۆكس له هه ريه كيكان بات ده مانخات نه و برادرانه هه موويان بوخويان نه خوشن و مام جه لال هيچى نييه له دواى پلينوم رق و كينه له ناو كوتله كاندا لادروستبو ده بيت نه م رق و كينه يه له م كۆنگره يه دا نه مينيت لئين: له كۆنگره دا مام جه لال سكرتيرييه كه ي مسۆگهره؟

له تيفى حاجى فهره ج: نه وه مام جه لال خوى ده توانيت برياربدا ت به لام پيموايه مام جه لال نه گهر له سه ركورسييه ك دابنيشيت و تۆپه ليكيشى مابيت وه وه كو ره ميك بو يه كيتى گرنگه هيچ كه سيك تامى مام جه لال نادا ت

لئين: مام جه لال نه جيندايه كى ههيه بو نه وه ي كوره كانى خويينيته پيشه وه؟ له تيفى حاجى فهره ج: نه گهر سه يرى رۆژه لاتى ناو ده راست بكه ي هه موو نه وسه رۆكو حيزب و نه و سه رۆك كۆمارانه كوره كانى خوى دهه يننه پيشه وه نه مه ش له بهرئه وه ي

كەسپقەى پىيەتى كاك قوباد نوينەرى يەكيتىيە لە ئەمەريكا لەھەر جىگاپەگدا بىت بە جوھدى خۇى گەپشتووھ پىيى شاناز خان لەوانەپە خەلك وابزانىت ئافرەتىكى سادەپە شانازخان كەسىكى ھەلكەوتووھ لەبەرىتانيا ئىش بۆ كورد دەكات ئەگەر ببىتە سەرگرداپەتى حەقى خۇپەتى باشە ئەگەر كاك قوبادپان كاك باقىل پان شانازخان برونامەى ھەبىت لىرە بىت بە وەزىر پان سەرگرداپەتى قەيدى چىيە؟

ئىقن: يەكيتى خۇى بەھىزىكى شارى دىزانىت، بەلام بۆچى ئەم بىنەمالە يىبوونەى تىادا زالىدەبىت؟

لەتيفى حاجى فەرەج: باشەبۆچى كەسوكارى مام جەلال بۆيان نەبىت ئىش بىگرنەدەست لەكاتىكدا ئەوان زۆربەپان پىشمەرگە بوون بۆ نمونە شىخ حەمەسالىح كە برازاي مام جەلالە پان ئاراس شىخ جەنگى پىشمەرگە بووھ باقىل و قوباد پىشمەرگە بوون

ئىقن: دەوترىت دارايى يەكيتىيە لە دەستى بىنەمالەى تالەبانىدا نەك دەرگاپەكى تۆكەمەو شەفاف و ئەوان بە ئارەزووى خۇيان تەسەرۇفاتى پىيوھ دەكەن؟

لەتيفى حاجى فەرەج: ھەموو حىزبىك بۆ ئەوھى ئىدامە بە حىزبەكەى بدات دەبىت داھاتىكى ھەبىت يەكيتى نىشتىمانى بۆ خۇى داھاتى ھەپە ھىرۆ خان ھەرچى پەيدا دەكات ھەرچى دەست دەكەوت لە كوردوستاندا كە كەنالىكى جىھانىيە سەرڧىدەكات

ئىقن: ئەگەر پارەى يەكيتى نىيە ھىرۆ خان پارەى لە كويىوو؟

لەتيفى حاجى فەرەج: ھەررىكلامى كوردوستان بەسە كەومىدەگىرىت ئەم كوردساتەى كەدانراوھ زمانحالى يەكيتى نىشتىمانىيە لەوانەپە دارايى گشتى داھاتىكى بۆ دانابىت ئىرادەى گشتى يەك كەس دەبىبات بەرىوھ كە دلورى سەپد مەجىدە پارەى يەكيتى نىشتىمانى لە دەستى ئەوداپە پىاويكى پاكەو زۆر دەست بەپارەوھ دەگىرىت پارە بەڧىرۆ نادات جىگاپە مەمانەى مام جەلال و ھەموو حىزبىشە راستە يەكيتى ھەندى پىرۆزەى ھەپە لە ناوھوھ دەرەوھ بەلام نەمام جەلال و نەھىرۆخان نەقوبادوو نەپاڧىل و پىويستىان بە پارە نىيە چونكە ئەوان ھەرىكەپان ئىشى خۇيان دەكەن بەبىنەمالەش ھەموو حىزبەكان لەوھ چونە تەدەرلە مالى مام جەلال كۆمەلىك خەلكى خاوەن برزانامەو زمانزان دروستبەو دىتوانن ئىشكەن ئەمە بىنەمالەى پىنا وترىت

لڦڻ: له دواى وازهينانى به شيكى زورى سهر كرده چالاكه كانى يه كيتى له سليمانى دوتريت
سليمانى وازى له يه كيتى هيناوه؟

له تيفى حاجى فهره ج: نه و برادرانه ي كه باسيان ده كهن هم مووته مهنى خويان له و
شور شه دا سهر فكر دووه

كاتى نه وه هاتووه و پشويه ك بدن له دوايانه شدا كه ته كوټوله كان زه قبونوه نه مان
حه زيان نه كړدووه بچه پال هيچ ته كه ټوليك ئيستاش نه وانه سهر داني مام جه لال ده كهن
وكيشه يان نيه نه وانه ي باسى سليمانى و هه وليرى ده كهن مام جه لال ((د. پهره م)) ي
هيناوه ته پيشه وه كه خه لكى سليمانيه سليمانيه كان نه كشاونه ته وه له يه كيتى
نه و برادرانه ئيشى تريان هه لېزاردوه

ميراتی پياوئە خوشەكە دابەشەكەريت بۇ ئەم را پۇرتە : گفتوگو لەگەل كەسى نزيكى هەموو پالەكان كراوہ

را پۇرتى هيمن باقر

نەخۆش كەوتنى تالەبانى لەگەلخۆيدا بابەتگەليكى زۆرى ورووژاند هەنديك كەس ئەو نەخۆشپيەى تالەبانى يان بەنەخۆشكەوتنى يەكيتى چواند بەشيربەنجەى تەكەتول هەنديكى ديكەش سەردەمى نەخۆش كەوتنى تالەبانى يان بەجۆريك لە جۆرەگانبەسەردەمى((پياوئە نەخۆشەكە))ى دەولەتى عوسمانى وەسفکرد كەلەدواى ساتەكانى تەمەنىدا گيرۆدەى بوو بەراوردەكە هەرلەو روانگەپەوہ نيبە كەدوووجەستەى مەعنەوى روولەلاوازبوونى گەورەدەكەن بەلكوونەوہشە كەكۆمەليك ميراتگر كاتزميرى سفىرى دابەش كردنى تالەبانى دەكەن بەهەمان شيوەى ئەو ميرات گرانهى كەچاوهرى ميراتى دەولەتى عسمانى بوون

بەپيچەوانەى هەمووپيشبينيپەكانەوہ تالەبانى چاك بوەوہو گەراپەوہ دۆخى جارانى بەجۆريك رەنگە مەرگى تالەبانى بۆ چەند كەسيكى ديكەش دوابكەويت لەگەل ئەوہشدا چاك بوئەوہى تالەبانى بەماناى چاك بوئەوہى يەكيتى نەهات هەروہا دەرگاشى لەسەر ئەووپرسيارە دانەخست كەدواى تالەبانى كى جىگەى سكرتيرى گشتى دەگريتەوہ؟ ئيستا جەوجۆلەكان لەناوپەكيتيدا بەو ئاراستەپەن لەسەر تەختەى شەترەنجەكە سى ياريكەر دەبينرين بەلام دواچار تەنھا يەكيك لەوانەى چانسى چوونە پيشەوہى دەبیت هەنوگە ياريپەكە كورتبووئەوہ لەنيوان نەوشىروان مستەفاو كۆسەرت رەسول و على بەرھەم سالح سەرمەراى ئەوہى كە كوتلەى چوارەميش بەكالى دەبينريت كەبريتيپە لەبنەمالەى تالەبانى و ييراهيم ئەحمەد بەلام دەشيت هەرلەسەرەتاوہ لەناو ياريپەكاندا ئەمەيان بەينيە دەرەوہ سەو پيپەى هيشتا ياريزانىكى پينەگەيشتووى گۆرەپانەكەن بەلام هەرگيز نابيت ئەوہ ھيادبەكەن كەرنەنگە كوتلەى چوارەم رۆلى يەكلاكەرەوہ بگريت لەم مەسەلەپەدا

نەوشىروان مستەفا ئەمين لەدايك بوى شارى سليمانپيە لەسالى ١٩٤٤ ھ، پەيوەنديپەكانى لەگەل تالەبانيدا لەسەرەتاى شەستەكانى سەدجەى رابردوہو دەستپيدەكات ئەوكاتەى تالەبانى ليپرسراوى لقى سليمانى پارتيبوہ نەوشىروان لەسەرەتاكانى كارى سياسيدا دەچیتە

ناو بالی مەكتەبی سیاسی و لەسالی ۱۹۶۹دا دەبیتە سەرنوسەری گۆڤاری رزگاری کە زمانحالی بالی مەكتەبی سیاسی بوو پاشان کۆلیژی ماف((حقوق)) لە زانکۆی بەغداد تەواودەکات و لەسەرەتای سالانی چەفتای سەددی رابردوودا بۆتەواوکردنی خویندن دەچیتە ئەوروپا و لە نەمسا دەگیرسیتەووە بڕوانامەی ماستەر لەسیاسەتی نیویدەولەتیدا بەدەست دەهینیت و دەبیتە خویندکاری دکتۆرا بەلام سالی ۱۹۷۵بۆ نەوشیروان سالی وەل گەران بوو لە خویندنهووە بۆ سیاسەت کردن چەنکە لەم سالەدا تالەبانی لەریی نامەیه‌که‌ووە پیشنیاری دامەزراندنی پارێکی سیاسی و سەرەلەدانەووی شۆرش بۆ دەکات نەوشیروان مستەفا وەك ئەووی چاوەریی نامەیه‌کی لەو جۆرەبیت وازلە خویندنی دکتۆرا دەهینیت و بەره‌شام بەریدەکه‌ویت بەشداری یەكەم كۆبۆنەووی دامەزراندنی یەكیتی دەکات

نەوشیروان یانزە سالە بەلام تالەبانی هەمیشە وەكو هاوریه‌کی نزیك سەیردەکات ئەم هاوریه‌تییه‌ش بەدەر نەبوو لەکارتیکردن و کاریگەری دوولایەنە بەجۆریك هەندیک کەس نەوشیروان مستەفا بە تیۆریزەکەری بیر جەلالیەت دادەنن زیاتر لەووی وەك سەرکردیه‌کی کۆمەلە سەیربەکن نەوشیروان بۆخۆی لەیاداشتەکانیدا ئەووە ناشاریتەووە کەدلسۆزی و وەفایەکی گەورە هەبوو بۆ تالەبانی هەروەك نابیت ئەووە لەبیربکەین کەخودی نەوشیروان بانگیشتکراوی تالەبانیه‌ بۆ سەر سفری یەكیتی

بەریزی میژووی ۱۵ سالە یەكیتی لە ۱۹۷۶-۱۹۹۱ هەمیشە نەوشیروان مستەفا لەبەرە جەلالیەت بوووە لەبەرەمبەر ئەو جیاپوونەوانە ی کە روویداووە لەسەرەتای ھاتنەویدا بۆ کوردستان لەسەر خەتی گشتی حساب بوو بەلام لەدوای شەھیدبوونی ((ئارام)دووە لەناو کادیرە پیشکەوتووەکانی کۆمەلەدا کەسیك نەبوو بتوانیت جیگە سکرتری بگریتەووە یان بە دیویکی تردا کادیرە پیشکەوتووەکانی کۆمەلە لەناو خۆیاندا رینەکەوتن لەسەر ھەلبژاردنی سکرتریك بەلام ھەموویان كۆك بون جیگای ((ئارام)بە كاك نەوشیروان پربکەنەووە چونکە ئەو سەردەمەدا رەزمیکی دیار بوو خوینەواریکی دیکە وەكو ئەو لەناو کۆمەلەدا بونی نەبوو بەمجۆرە نەوشیروان بوو خاوەنی گەورەترین بالی پیکهینەری یەكیتی و تەنانەت رابەراییەتی یەكیتی شێ گرتەدەست لەگەل ئەو وەشدا دەشیت بوتريت نەوشیروان پراکتیزەریکی فیکری تالەبانی بوو لە ئاستە لۆکالییه‌کەیدا بۆناو پێشمەرگەو ریکخستەنگان دوتريت تالەبانی ھیچ کات بەرەنگاری نەوشیروان نەبوووە لەووی کە

هۆزوو خيله حياوازه‌كاني كوردوستان دابينگردنى ژيان و بهر ژه‌ه‌نديان هه‌روه‌ها هه‌وليدا ژيان و بهر ژه‌ه‌وندى توپژىكى گه‌وره‌ى خه‌لكى كوردوستان بيه‌ستيه‌وه به خۆيه‌وه له‌مه‌شدا سودى له‌پاره به‌رده‌ستى بينى وه‌كو سه‌رؤكى حوكمه‌تى هه‌ريم هه‌رچه‌نده كۆس‌رمت ره‌سول به‌قوتابيه‌كى قوتابخانه‌كه‌ى نه‌وشروان داده‌نريت چونكه له‌سه‌ر داواى ئه‌و هاتؤته دهره‌وه سالى ١٩٨٤يش له‌سه‌ر پيشنيارى ئه‌و بۆ سه‌رگردايه‌تى هه‌لبژيردراوه به‌لام كاتيك سالى ١٩٩٩نه‌وشيروان گه‌رايه‌وه سه‌ليمانى بينى له‌لايه‌ن قوتابيه هه‌وليريه‌كه‌ى دوينيوه كه خۆى به‌كه‌متر نه‌ده‌زانى له‌به‌رامبه‌ر ئه‌ودا سه‌ليمانى داگيركراوه ئه‌مه‌ش ئه‌و هه‌سته‌ى له‌لاى نه‌وشيروان مسته‌فا دروستكرد كه‌ده‌بيت سه‌ليمانى ئازاد بكريت ليره‌شه‌وه ده‌ستيكرد سه‌ليمانچيتى ته‌نانه‌ت تا سالى ٢٠٠١كاتيك مام جه‌لال د. به‌ره‌م ى گيرايه‌وه بۆ كوردوستان نه‌وشيروان مسته‌فا پشگيريى كرد به‌و بيه‌ى سه‌ليمانييه‌ك ديه‌وه سه‌ليمانى رزگارده‌كات به‌لام ئه‌و پيشينييه وه‌كو خۆى دهرنه‌چوو به‌تايبه‌تى له‌به‌رئه‌وه‌ى د. به‌ره‌م راى وابوو كه‌سه‌ليمانى ده‌بيت و بۆ هه‌موو كوردوستان بيت به‌پيچه‌وانه‌ى نه‌وشيروان مسته‌فاكه‌راى وابوو ده‌بيت به‌ر له‌هه‌موو شتيك سه‌ليمانى بۆ خزمه‌تى سه‌ليمانى بيت ده‌شيت ئه‌وه به‌خالى سه‌ره‌تاى ناكوڤيه‌كاني نيوان د. به‌ره‌م و نه‌وشيروان مسته‌فا دابنريت

نوسینی نامه‌که. له‌لایهن ژمارمیه‌ک له ئەندامانی مه‌کتەبی سیاسییەوه ململانیکانی ناو یه‌کیتی برده قۆناغیکی ترمه‌وه که‌تیایدا داوای شه‌فافیه‌تی زیاتریان له‌کاروباری حیزبی و داراییدا کردبوو هه‌روه‌ها جه‌ختیان کردبووه‌وه له‌سه‌ردانی سنوریک بۆ سه‌لاحیه‌ته‌کانی سکرتری گشتی ئەم نامه‌یه که‌دواتر له‌میدیاکاندا بلاو کراوه‌یه نه‌فسی نوسینی نه‌وشیروان مسته‌فا به‌سه‌ریدا زال‌بوو به‌لام ده‌وتریت پیشنیاری نارم‌زایه‌تییه‌که له‌لایهن کۆسرم‌ت ره‌سوله‌وه بووه ئەم یاداشتی نارم‌زاییه به‌ره‌م سال‌ح یش ئیمزای کرد

بالی نه‌وشیروان هه‌ریه‌که له کۆسرم‌ت ره‌سول و به‌ره‌م سال‌ح به‌وه تۆمه‌ت بارده‌که‌ن که‌له ئیمزاکردنی ئەو به‌یان نامه‌یه که‌شاونه‌وه بیبه‌لین دهر‌چوون له‌ ئاستی ئەوه‌هاوپه‌یمانیه‌ته‌دا که‌له سه‌رم‌تا ریکه‌وت‌بوون

کۆسرم‌ت ره‌سول ئیمزاکردنی ئەو به‌یان نامه‌یه‌ی ته‌نها وه‌کو کارتیکی فشار له‌ به‌رام‌به‌ر تاله‌بانیدا به‌کار هیناوه بۆ ئەوه‌ی ئاماژه‌یه‌کی پب‌ب‌دات که ده‌توانیت دژی بوه‌ستیت یان لانیکه‌م هیز‌ی خۆی نیشانب‌دات هه‌روه‌کو ده‌وتریت مام جه‌لال زیره‌ک بوو له‌ گه‌مار‌ۆدانی ئەو باب‌ه‌ته‌دا سه‌رم‌رای ئەوه‌ی له‌رووه‌که‌شدا هیچ تور‌ه‌یه‌کی دهر‌نه‌بری به‌رام‌به‌ر ئەوانه‌ی که ئیمزایان له‌دژی کرد به‌لام به‌ ئاراسته‌یه‌کی دیکه‌دا که‌وته په‌رتکردن و بلاوه پیکردنیان بۆ نمونه به‌زوویی د.به‌ره‌م سال‌حی له‌ گه‌مه هینایه دهر‌وه هه‌روه‌ها کۆسرم‌ت ره‌سولی رازی‌کرد له‌که‌شانه‌وه هاوپه‌یمانییه‌ته‌که‌ی له‌گه‌ل نه‌وشیرواندا له‌مه‌شدا سه‌رکه‌وتوو‌بوو به‌بر‌وای هه‌ندیک هه‌رله‌سه‌رم‌تاوه گره‌وی نه‌وشیروان له‌سور کۆسرم‌ت ره‌سول گره‌ویکی دۆراوب‌وووه چونکه له‌ بنه‌ره‌تدا کۆسرم‌ت باوم‌ری به‌پرو‌ۆ‌زی ریف‌ۆرم نه‌بوو به‌ل‌کو ئەو پی‌ویستی به‌ هاوپه‌یمانییه‌ک هه‌بوو که‌نرخ‌ی کرینه‌وه‌ی له‌لای مام جه‌لال زیاتر بکات و له‌مه‌شدا سه‌رکه‌وتوو‌بوو

ئوه‌ی مایه‌وه له‌ گه‌مه‌که‌دا له‌به‌رام‌به‌ر مام جه‌لال ته‌نها نه‌وشیروان مسته‌فا‌بوو مام جه‌لال که‌وته شه‌ن و که‌وکردنی داواکارییه‌کانی ئەو له‌سه‌ر بنه‌مای پیشنیاره‌کانی ئەو چه‌ند هه‌نگاویکی نا له‌وانه هه‌لب‌زاردنی ریک‌خستن و به‌ستنی پلینۆم هه‌لب‌زاردنه‌کان له‌ کۆتاییه‌کانی سالی رابردوودا له‌باروودۆخیکی توند‌وتی‌ژوو پر‌گیره‌و کیشمه‌ی توند‌دا ئەنجام دران و به‌هه‌ر نرخ‌یک بوو تاله‌بانی و کۆسرم‌ت ره‌سول به‌بر‌اوه‌ی له‌گه‌مه‌که‌دا هاتنه‌دهر‌وه ئەوه‌ی که دۆراوی یه‌که‌م وکۆتای گه‌مه‌که‌بوو کوتله‌ی نه‌وشیروان مسته‌فا‌بوو هه‌رچه‌نده ئەوان گله‌ی توند‌یان هه‌یه له‌وه‌ی که هه‌لب‌زاردنه‌که له‌ژیر کاریگه‌ری هه‌ره‌شه‌و پارهدا

بهريوه چووه سهره نجام نهوشيروان مستهفا برياري هاتنه دهره وي له په كيتيدا راگهياند له گهل چهنديكه سيك له هاوكارده كاني هاته دهره وه له گهل نه وه شدا قورساييه كي كه وړه له سهر سهر كرده سياسي و سهر بازپيانه ي له گهل يدابون له حيزبدا مانه وه

هر چهنده نهوشيروان را يگهياند ي كه نه و سهر قال دهبيت به كو مپانيايه كي راگهيانده وه به لام به لاي ههنديكه وه نه و هاتنه دهره وه يه به جوړيك له فشارو خوړيك خسته وه دمرانن بو دستبه سهر اگرتني ته واووتني په كيتي و كو نترول كړدني به تايبته نه گهر نه و راستيه له بهر چاوبگرين كهنه وشيروان ههر گيز نه پتوانيوه به ته واووتني له سياسهت دابريت و نه و جارانهش كه دابراوه سهره نجام گه راووته وه به لام رهنكه گهرانه وه ي نه م جارهي نه وشيروان مستهفا ناسايي نه ببيت و نه گهر نه و فرسته ي بو هه لېكه ویت گؤراني كه وړه له ناو په كيتيدا دروستبكات بهر له ته واووبوني رو لي وده سهر كرده يه كي سياسي

نيستا دهنوانين بليين په كيتي به هه مان شيوه ي دروستبوني له سي بالي سهره كي پيكديت له بهر چاوبگرتني نه وه ي دابهش بوني نه م جار به دهره ي رهمزدايه نه ك بهرنامه ي سياسي ههر يه كه له و رهمزانهش له وانه كه چاوپان له ناپنده ي په كيتي و به دياريكراوېش له سهر سكرتيري داهاتووي په كيتي يه جكه له وه ي ماوه يه كي دورو دريژ سكرتيري كو مته له بووه له ماوه ي سالاني ۱۹۷۹-۱۹۹۱ سهر كرده ويرياريه دهستي فيعلي په كيتي بووه نه وانه ي له نه وشيروانه وه نزيكن به شيكي ههره زوريان كادي ري كو مته له بوون به لام نه م به ماناي نه وه نايته كه له ناستادا هه موو كو مته له له زميله ي نه و دابيت بو نمونه كو سمرت ره سول بو خو ي له سهره تادا له سهر كو مته له حساب بووه و ماوه يه كيش لپير سراوي ري كخته نه نهنپيه كاني خويندكاران بووه له شاري هه ولير هه روه ها مه لا به ختيارو نه رسه لان بايز كه له ناستادا به بالي تاله باني داده نرين پيشتر كادي ري پيشكه وتوو وبگره له سهر كرده كاني كو مته له بوون سهره ي نه وه ش نه وشيروان مستهفا به شيك له فهرانده سهر بازپيه كاني له گهل يدايه كه رهنكه هاوتايان نزيك بيت له نيوه ي هيزي سهر بازي په كيتي يه وه خالي لاوازي نه م باله نه وه يه كه دودوده زگاي گه وړه ي له بهر ده ستدا نيه نه وېش پاره و زانپاريه كه له دهستي بنه ماله ي تاله بانيدايه ههر چهنده دهبيت نماژه به وه بكريت كه نه وشيروان نه ر شيفستيكي ورده و له م رووه شه وه سوودي له نه رشيفي خو ي حيزب و نه و سهر ده مه ي ومركرتوووه كه له ژير سهر پهرشتي دوسته نزيكه كاني بووه

چانسی نهوشیروان مستهفا بۆ سکرتری گشتی چانسیکی بههیزتره له ههمووکهسیک لهبهر چهند تایبته مهندییهک کهله خودی ئهم کهسایهتییهدا ههیه

ئهویش ئهوی کهههر لهبنهرهتهوه دووجههسهری گرنه لهناویهکیتیدا قبولیانه نهوانیش بریتین لهسهربازییهکانی ناو یهکیتی بهوپییهی کۆنترین سهرکردهی یهکیتییهو ئهزمونیان لهگهلیدا ههیه ههرودها خویندهوارو رۆشنیردهکانی ناویهکیتی کهوهکو رۆژنامهونسو تیۆریزهکهریکی سیاسی سهرپریدهکهه که ئاشنایهتی لهگهله قهلهم ونوسیندا ههیه نهوشیروان پیاویکی ستراتیژییه بهلام دبلۆماسی نییه لهنیوان هیچ و ههموویدا یهکیکیان ههلهدهبژیریت سهرکردهیهکی خاکییهو ژانیکی سادهی ههیه کهمتر حساب بۆ ریکپۆشی ئهتهکیتی سیاسی دهکات دهتوانریت بوتریت ههتا ئیستاش پيشمههرگهیه لهبهرئهوهی پۆستی وهرنهگرتوووه تۆمهتبار نییه بهگهندهلی و بهفیرۆدانی پاره ههر ئهمهشه وازمانی لال کردوه بتوانیت لهسهر ههمووکهس قسهبکات بهلام ئهمه بهمانای ئهوهنییه ئهوانهی لهدوری ئهون ههمان سیفهتیان ههبیته وادهدهکهویت لهلایهن سهرکردهکانی تری یهکیتییهوه تهنها رهمزیک بیت که قبولی ئهوهبکهه ببیته براگههورمیان خاوهنی کوتلهیهکی ئاگرینه به جۆریک ههستهدهکریت هیشتا چهماسیهتی چهپ بهسهریاندا زاله نهوشیروان مستهفا کهسیکی رهق وتوند تیژه لهگهله کادیرهکاندا ههرلهبهر ئهوهشه زۆرجار سلی لیدهکهنهوه ههمان سیفته کهلهتالهبانیدا ههیه بهلام وهکوتالهبانی قسه خۆش و نوکتهباز نییه عهیبی گهورهی ئهوهیه تهنها دهتوانیت لهگهله ئهوانهدا ههلبکات له خۆیهوه نزیکن یان لهگهلیدا دهگونجین بهپهچهوانهی تالهبانیهوه که دهتوانیت لهگهله ههمووکهس ههلبکات و لهدهوری خۆی کۆیان بکاتهوه تهناوته ئهوانهش که رۆژیک لهروژان دژایهتی راستهوخۆیان کردوه پیدهچیت بهرههم سالج لهم سیفه تهدها نزیکتریت لهتالهبانیهوه تاوهکو نهوشیروان نهوشیروان تهمهنی ۶۲ساله و ۱۱سال لهتالهبانی بچوکتیه و ۱۶سالیش له بهرههم سالج گهورهتره کیشهی گهوره لهبهردهم چانسی سکرترییهکهیدا ئهوهیه زهمهن لهبهرزدهندییدا نییه بهتایبتهتی که رهنهگه تهمهنی تالهبانی چهند سالیکی تر بخایهنیت وهکو دهوتریت نهوشیروان چاوهیری قۆناعی دوا تالهباتی دهکات بۆ ئهوهی دهستبخاته ناو یهکیتییهوه جاریکی دیکه سهرلهنوی دایرپریتهوه ههنديک کهس هاتنهدهروه لهحیزب به دجۆریک لیکی دهدهنهوه کهخۆ تهرخان کردنیهتی بۆ ئهم کاره ئهوهی چانسی نهوشیروان مستهفا زیاتر دهکات لهم قۆناعهدا بۆسکرتری گشتی ئهوهیه

كەتەۋاۋى سەرگردايەتى كادىرە مامناۋەندىيەكانى يەكيتى ھەنۈكە لەگەل گىيەكى
 دەرۋى گەۋرەدا دەژىن ئەۋىش گىيى بچۈكىۋنەۋە و لاۋازبۇنە لەبەرەمبەر پارتىدا بەلەي
 ھەندىكەۋە نەۋشىروان ئەۋكەسەيە كەدەتۋانیت يەكيتى لەم بارودۇخە دەرېيىت ولەم
 گىر دەرۋىيە رزگاربانېكات و سەنگ و قورسايى يەكيتى لە بەرامبەر پارتىدا بگىرەتەۋە
 نەۋشىروان گۈى لە پېشنىار دەرۋىبەرى دەگىرەت بەلام برىارى كۆتەي تەنھا لای خۆيەتى
 يەكەك لە گەۋرەترىن كېشەكانى نەۋشىروان مەستەفا ئەۋەيە زىاتر ۋەكو سەرگەردەي سىلمانى
 دەناسرىت تاۋەكو كوردۋىستان بەتايىبەتى لەم سالانەي دوايدا سىلمانچىتى زىاترى پىۋە
 دەبىرنىت بەم خالەش لە ھىرۇ خان و بنەمالەي ئىبراھىم ئەحمەدى نىكەدەكاتەۋە
 ھەرچەندە ھەندىك كەس پىيان ۋابوۋ كەدوا وتارى ھىرۇخان لە گۆفارى خاكدا ۋەلامىكى
 توند بوۋە بۇ نەۋشىروان مەستەفا سەبارەت بەۋقسانەي لەسەر داھا تو سەرمايەي ئەۋ
 بنەمالەيە كىرۋىيەتى نابىت ئەۋەش لەيادبەكەين كە ئەم بالە لەكەركۈكىشدا كۆتلەيەكى
 بەھىزى ھەيە ھەچى سەبارەت بەكۆسرىت رەسول عەلىيە بەرلەۋەي ۋەكو سەرگەردەيەكى
 سىياسىي بىناسرىت سەرگەردەيەكى سەربازىي ۋەمەيدانى بوۋە لە چەندىن شەرى حىزىيى
 ۋنەتەۋەيدا ھاۋشانى پېشمەرگە لە سەنگەردابوۋە ۋئازىيەتى گەۋرەي پېشانداۋە
 زۆرجارىش بىردنەۋى مەسۇگەر كىرۋوۋە ئەم سىفەتەش لەناۋ جەماۋەرى يەكيتىدا
 خۆشەۋىستى كىرۋوۋە بلاۋ بونەۋەي بەناۋ عەشاپەرۋ سەرۋك خىلەكاندا
 لەھەمۋەسەرگەردەكانى تر زىاترە ھونەرى راكىشانى تۈيزرە جىياجىكانى ھەيە تەننەت لەناۋ
 رۆشنىبران و نۆخبەكانى كۆمەلگاشدا جىيى خۆي كىرۋتەۋە بەتايىبەتى لەناۋ زانكۆكاندا كە
 سالانىكى درىز برىارى يەكلايى لەلابوۋە بۇ دابەشكىردى پۆستە ئىدارىيەكانى زانكۆ
 قورسايى جەماۋەرى كۆسرىت لەشارى ھەلېرە بەجۆرىك ھەتا ئىستاشى لەگەلدابىت
 ھەندىك لەكۆمىتەكانى ئەۋشارە خۇيان بە كۆسرىتى دەزانن نەك جەلالى ھەندىك جار
 قورسايى جەماۋەرى كۆسرىت رەسول زىاترىۋە لەقورسايى جەماۋەرى پارتى لە ھەۋلىردا
 كۆسرىت رەسول پىاۋىكى ستراتىژى نىيە بەلام سەرگەردەيەكى ۋاقىيە مەيدانىيە خاۋەنى
 ئەزمونىكى زۆرە لەپېشېنىكىردىن زىرەكە خاۋەنى سامانىكى تايىبەتى ۋەھىمەنەيەكى
 جەماۋەرىيە زىاتر لەۋسەرگەردانەدەجىت كە ئەگەر زەمەنى دەرگەۋەتنى ۳۰ سال بەر
 لەئىستاباۋايە دەيتۋانى كۆنترۇلى كگوردۋىستان بىكات لەبەرژەۋەندى خۆي بەلام تىپەربونى
 زەمەن و گۆرانى گەۋرەي مېژۋى ناۋچەكە لە بەرژەۋەندى ئەۋدانەبوۋە لەگەل

ھەموئۇئەوانەشدا كۆسرەت لەناو حیزبدا بەئەندازىارى موناھەرە دادەنریت ئەوھى
 راستەوخۇ بەرامبەر كەسك بۆى نەكریت ناراستەوخۇ چەندقاتى بەرامبەر دەكاتە وە بۆ
 دەرەوھى يەكيتىش پەيوەندى ژىربەژىرى لەگەل چەندىن سەرگىردەو ئەندامانى مەكتەبى
 سىياسى حیزبەكانى دىكەدا ھەيە بەم پىيەش ئەندازىارى تەكەتول وناكۆكىيە
 ناوخۆيەكانى ناو حیزبە بچوكەكان و گۆرىنى سەنگەريان لەبەرژەوئەندى يەكيتىدا
 دادەنریت كۆسرەت رەسول رەكەسىكى پراگماتىكىيە جولەى بەگوىرەى بەرژەوئەندىيەكانى
 خۆيەتى بەلام كىشەى گەوورەى ئەوھىە بەشىكى زۆرى ئەوانەى لە دەورى كۆبۇنەتەو
 پراگماتى بىرەكەنەو ھەرلەبەر ئەوھشە ھەندىك جار كۆسرەت رەسول دەوتریت((دابەش
 دوو) بەتايبەتى كە پۆسى سەرۆكى ھوكمەتى لەدەستدا نەما بەرەبەرە ھەندىك لەو كادىرە
 ناوئەندىيانەى لەگەلىدابون دەچنە كوتلەكانى ترەو ەبىرگىردنەوھى كۆسرەت رەسول جىاوازە
 لە شىوازی بىرگىردنەوھى نەوشىروان مستەفا چەنكە زىاتر لەئىستادا دەزى نەك لە ئايندە
 تەركىز لەسەر ئەنجام دەكات نەك رىگاكانى گەيشتن بە ئەنجام ھەرچەندە ئەو تىپەى
 لەگەل كۆسرەت رەسولداى ە بەبەرارود بەكوتلەكانى تر زۆر گەوورەنىيە بەلام بەچاكى
 دەتوانىت يارى پىبكات قورسايى لەنىو سەرگىردايەتيدا لاوازە بەلام لەنىو كادىرى ناوئەندىدا
 قورسايەكى گەورە ھەيە ئاستەنگى گەوورەى بەردەم كۆسرەت رەسول نەخۆشىيەكەيەتى
 وەكو جارەن بوارى بەرىوبردى مەلانىكانى نادات نرىكى كۆسرەت لە دوو بالەكەى دىكەو
 ھىچ شتىك دىارى ناكات جگە لە بەرژەوئەندىيەكانى لەحالەتى كىتوپروو ھەلبىزاردنى پىش
 وەختدا چانسى سكرتېرى يەكيتى ھەيە لەنىو ھىزى پىشمەرگەدا لايەنگىرو قورسايى ھەيە
 ھەرچەندە كۆسرەت بە ھەولېرچى دەناسریت بەلام دەتوانىن بلىين قورسايى لەدەرەوھى
 مەرگەزى سلىمانىشدا ھەيە بەتايبەتى لەناوچەكانى گەرميان وشارە زوورو رانىو قەلادزى
 ئەگەر نەوشىروان ببىتە سكرتېرى يەكيتىي واپىدەجىت كۆسرەت رەسول وبالەكانى قىولى
 بگەن بەلام ھەرگىز سكرتېرى د. بەرھەم قىول ناكەن بەپىچەوانەو بەلای بالى
 نەوشىروانەو كە رەگى سلىمانجىتيان تىدايە بەرھەم قولترە تاوەكو كۆسرەت رەسول ديارە
 وەكو سكرتېرى نا بەلكو وەكو يەكك لەسەرگىردەكانى يەكيتىي مەلانىكانى نىوان بەرھەم
 سالى و نەوشىروان مستەفا زەقترە لە مەلانىكانى نىوان بەرھەم و كۆسرەت رەسول چونكە
 بەرھەم سالى نايەوېت لەم كاتەدا كىشەى كۆسرەت رەسول بۆ خۆى دروست بكات بەرھەم
 سالى كورى نازدارى تالەبانىيە بەجۆرىك ھەندىك جار بە كورى بنەمالە دادەنریت بەلام

لەگەل ھیرۆخان نیوانی باش نییە ھەرلەبەرئەوشە ھیرۆخان بە باوەژنیکی خراپی د.بەرھەم دادەتريت بەرھەم سالج لەدايکبوی سالی ١٩٦٠ ه سالی ١٩٧٧پەيوەندی بە یەکیتیەووە کردووە سالی ١٩٧٩چۆتە بەریتانیاو ماستەری لە ئەندازیاری شارستانی و دکتۆرای لە ئامارو کۆمپیوتەزدا ھەبە لە زانکۆکانی لیقەر پول و کاردیف بۆ یەکەم جار مام جەلال لەسالی ١٩٨٧بینیویەتی پی سەرمام بوو داوایلیکردووە بچیتە ئەمەریکا مەکتەبی پەيوەندیەکانی یەکییتی لەو ولاتە بەریوەبەريت سالی ١٩٩٢مام جەلال ھینایەووە بۆ کوردوستان کردی بەئەندامی سەرگردایەتی ئەوکاتە تەمەنی ٣٢سال بوو ھەرچەندە مام جەلال خۆی بەداریژەری پەيوەندی نیوان یەکییتی و ئەمەریکا دادەتريت بەلام د.بەرھەم توانی پەرە بەو پەيوەندیانە بدات و ببیتە ئەلقە ی پەيوەندی نیوان تالەبانی و ئەمەریکیەکان جگە لەووە توانی تیروانینەکانی تالەبانی لەسەر ئەمەریکا بگۆزیت و بەپیچەوانەشەووە ھەرودھا توانی لەسەر بنەمای ئەو پەيوەندیانە سیاسەت بکات و بەرگریش لەتالەبانی بکات لەلای ئەمەریکیەکان بەتایبەتی کە تالەبانی پیشتر لە تیروانینی ئەمەریکا دا وەکو ھاوبەیمانی ئیران حیسابی بۆ کرابوو

د.بەرھەم پەرودەدەرایی ناوەندی سیاسی و دیپلۆماتیەکانی ئەمەریکایە شارەزای زۆری ئەتەکیتی سیاسیه کەسیکی ریکبۆش و زمانزان و رەوانە لەفسەکردندا دەتوانیت بەخیرای سەرمامی لەسەر بەرامبەر دروستبکات ھەرچەندە بالی تالەبانی بۆخۆی لە چەند کۆتەلەکی بچوکتی ناتەبا پیکدیت بەلام بەشیوەیەکی گشتی د.بەرھەم لەنیو ئەوبالەدا دیارترین رەمزە کەبتوانیت جیگە ی تالەبانی بگریتەووە لەگەل ئەووشدا لە ناکوکی تونددا یە لەگەل چەند کەسیکی نیو بالەکە ئەووی یارمەتی سەرکەوتنی بەرھەم سالج دەدات لەمەلەلانیکاندا پشگیری بی مەرجی تالەبانییە بە جۆریک ھەست دەکريت تالەبانی بە ھیواشی ئامادە ی دەکات بۆ ئەووی جیگە ی خۆی بگریتەووە دەتوانیت بوتريت نەوشیروان مستەفا و د. بەرھەم ھەردوکیان دریزە پیدەری جەلالین بەلام جیاوای نیوانیان ئەوویە لەفیکریدا جەلالیەو لەپراکتیکدا خۆیەتی لەکاتیکدا د. بەرھەم فیکری پەرەپیدراوی تالەبانییە بەرھەنگ و بۆ ی خۆیەووە لەگەل شیوازی جەلالیانە لە پراکتیکدا لەلای نەوشیروان جەلالیەت لە میژووی خۆیدا ھەلگری چەندین سەرکەوتن و شکاندنە لەبەرئەووە موخافیزە کارترە لە پابەند بوون بەفیکری جەلالیەتەووە لە کاتیکدا د.بەرھەم ئەم ئەزمونە ی نییە لەبەرئەووە رادیکالتزە لە گۆزان لەم تەرزە بیر کردنەوویەدا بۆ نمونە. لەدوای پرۆسە ی ئازاد

کردنی عیراقه وه نهوشیروان مستهفا دهجیته بهغداو له لیژنه ی نویسنه وی دهستوردا بهشداری دهکات بهلام کوپییه کی محلی جهلالیه له بهرئه وه بهرگهی دهمه قالی شیعه کان ناگریت دهگهریته وه کوردوستان له کاتیکدا د. بهرهم له سه ر ئاستی عیراقدا سیاست دهکات و دهتوانیت هه موولایه کیش له خو ی رازیبکات هه مان سیفه تیش له تاله بانیدا هه یه

ههروه ها له دوا پرۆژی بهرهم سالج که وه کو جیگری سکرتری گشتی پیشکشی مه کته بی سیاسی کردووه ئاماژه ی به وه کردووه که یه کیتی له پینج دوزگا بکشیته وه ئه وانیش دوزگاکانی پیشمه رگه . زانیاری. زانکو. ریکخواه دیموکراتییه کا ن و بازار (ئابوری) ه ئه مه ش رهنگه کاریکی رادیکالی بیت و به ئاسانی قبولنه کريت له لایه ن ئه ندامانی دیکه ی مه کته بی سیاسی و سه رگردایسه تیه وه

دوای ئه وه ی نهوشیروان له حیزب کشایه وه مام جهلال به خیرای ئه و بو شاییه ی پرکرده وه کاتیک هه ریه که له کو سهرت ره سول و بهرهم سالجی وه کو جیگری سکرتری ده ستیشانکرد له دوای ئه وه وه جموجوله کانی د. بهرهم له ناو حیزبدا رووی له زیاد بون کردووه هه ندیک پیا وایه ئه مه ئاماژه ی خو ئاماده کردنی ئه وه بو قوناغی دوای تاله بانى به لام هه ندیکی دیکه واسه یر ده که ن که ئه و جموجوله بو ته عادو له گهل نهوشیروان و کو سهرت ره سولدا هه ندیک له و باوهره دان زۆرینه ی سه ربازییه کانی ناو یه کیتی به وه رازی نابن د. بهرهم ببیته سکرتری گشتی لاجونکه که سیکه میژووی شاخی نییه به شیوه یه کی سروشتیش نه ها توته ریزی سه رگردایه تی یه کیتییه وه له گهل ئه وه شدا پیده جیت سه رکرده سه ربازییه کانی نزیکى مام جهلال قبولی بکه ن چونکه ریزیان دهگریت و پارهشیان ده داتی و هه ندیک جاریش که لوپه لی سه ربازی بو په یدا کردون له گهل ئه وه شدا ده بیت ئه وه له بهرچاو بگرین خو شه ویستی مام جهلال به لای سه ربازه کانییه وه له ئازایه تی مام جهلاله وه نایه ت له شهردا به لکو له زامانزانی و سیاسه توانی و زیره کی مام جهلاله وه دیت که د. بهرهم دارای ئه م سیفاتانه یه

سه ره رای ئه وى له م قوناغه دا چانسى سکرتری گشتی بو نهوشیروان مستهفا زیاتره له گهل ئه وه شدا هه ندیک واده بینن ئاینده ی یه کیتی بو د. بهرهم ده بیت ئه گه رچی رهنگه ئه وه چه ندقوناغیکی دیکه بخایه نیت

گرفتى سەرەمكى د. بەرھەم ئەۋەپھىيە كە لە ناو بالى مام جەلالدا ھەمويان پىيى رازىي نىن ھەربۆ يە لە بەرژمەۋەندىيەتە لەم بارودۆخەدا بىر لە سكرتيرى گشتى نەكاتەۋە بەلكو واباشترە خۆى ھەلبىگريت بۆ قۇناغى دواى دواى تالەبانى

ھەرچى سەبارەت بە كوتلەى جوارەمەۋە لەلايەن ھىرۇخان خىزانى تالەبانى و كچى ئىبراھىم ئەحمد بەريوۋە دەچىت كىشەى ھىرۇخان كىشەى دايكىكە كە لە ئايندەى كورەكانى دەرستى و دەپەۋىت لەنىۋ ھاۋكىشەكاندا جىگەپەك بۆ ئەۋان بكاتەۋە جگە لەمەش پىۋىستى بەۋە ھەپە بەجۆرىك بچولیتەۋە كەلە ئايندەى يەكىتیدا بەرژمەۋەندى و رىزى ئەۋ دوو بنەمالەپە دەستەبەرىكات ھەرچەندە پىناچىت لە ئايندەى نىكىدا سكرتير لەدەستى ئەم بنەمالەپەدا بىمىنیتەۋە بەلام دەبىت ئەۋە لەبەرچاۋبىگريت كە رەنگە رۆلى يەكلاكەرەۋە بگىرن لەدىارى كەردنى سكرتيرى ئايندەى يەكىتیدا بەۋپىيەى سى دەزگای گىرنگ لەدەستى ئەم بنەمالەپەداپە ئەۋانىش پارمىە كەلای ھىرۇخان دژەتيرۆر(زانىارى)ە كە لای پاقىلە و مەكتەبى ئەمەرىكا پە كە لەلای قوبادە سەرەراى ھەندىك ناكۆكى چانمىس نەۋشىروان بۆ دەستەبەر كەردنى رەزامەندى ئەم بنەمالەپە و بەتايبەت ھىرۇخان لە ھەمووكەس زىاترە بەۋپىيەى ھەردوكيان ئىش لەسەر سلیمانچىتى دەكەن لەلايە ك و لەلايەكى دىكەشەۋە ھىرۇخان سەرەراى ناكۆكى كۆمەلايەتتىيان لەگەل بنەمالەى د. بەرھەمدا نىگەرانىشە لەۋ باپەخپىدانە زۆرەى مام جەلال و پىۋاپە د.بەرھەم ھەرەشەپە بۆ سەر بەرژمەۋەندىيەكانى ئەۋ بنەمالەپە لەداھاتوۋدا سەبارەت بە كۆسەرەت رەسولپىش رەنگە ھەوليرچىتى و سلیمانچىتى خالى دوور خستەۋەدىان بىت لە يەكترى سەرە راى ئ ەۋە كۆسەرەت رەسول ئارەزوۋى پەيدا كەردنى ھەژمۇنى خۆى دەكات بەسەر سەر كەرداپەتیدا ئەمەش بەلای ھىرۇخانەۋە دەرھىنانى يەكىتىيە لەژىر دەستى سلیمانى بەگشتى و بنەمالە بەتايبەتى

په نجه كان په كترين شكاند

را پورت هيمن باقر

دواى ۳۱ سال مملانيى ئاشكراو نهينى نيو باله كانى يه كيتى دواچار په نجه كان يه كترين شكاند سيانريوكان دووبارمن نهوى كه به تنهنا تازميه نهو دمزا راگه ياندنه يه كه پيدموتريت كؤمپانيى ووشه

هر چه نده تائىستا ليدوانى رهسمى بهرپرسانى ئ هو دمزاگيه دوورله هه لچون و توندوتيزين بهلام به پى گفتوگوگوى نارهمى ره مزه كانى ناو نه م كؤمپانيى به پيناچيت له قؤناخى بانگه وازى نهينيدا بيهيلته وه

له راستيدا كه س ناتوانيت تنهنا وهكو كؤمپانيى به كى راگه ياندن سه پرى نه م دامه زراويه بكات به لكوزياتر وهكو گروپيكى سياسى ديت بهرچاو كه ده يانه ويت له ريگى راگه ياندنه وه سياست بكن

هه نديك له بهرپرسانى نهو دمزاگيه نهو دناشان وه كه جيا بونه وهى نه وان جيا بونه وه يه كى فيكرى سياسيه به تايبه تى كاتيك له هه رمى نه م كؤمپانيى به دا جيكه له نه وشيروان مسته فا كه سايه تيه كانى وهك قادرى حاجى على سالار عه زيز حه مه توفيق ره حيم بابكر دره يى و روشدى عه زيز ده بينرين نه مهش ئامازه ئ وهويه كه نه م پرؤزه يه له جه وهه ريده پرؤزه يى بالى كؤمه لى رهنجده رانى ناو يه كيتيه دواى نه وهى شكستيانه ينا له وهى كؤنترؤلى بريارى سياسى ئيدارى حيزبه كه بكن له شيوه ديكه دا خؤيان يه كده خه نه وه هه رچه نده نه م باله و سه رگرديا به تيه كه ي نه مچاره له سه ر شيوازيكى نوى ياريد هكن كه رهنكه شيوازيكى سه رنجراكيش و كاريگه ربيت

له كاتيكدا نه م باله بلنگوى راسته قينه ي خوى جيا ده كاته وه له ويوه وتارى خوى ئاراسته ي جه ماوه ر ده كات له هه مان كاتيشدا قورسا ييه كى گه وره ي له ناو حوكمه تى هه ريم و يه كيتيشدا به جيه يشتوه ساده ترين هه له نه وهيه پيمان وابيت كه نه وشيروان مسته فا ده ستبه ردارى هاوريكانى بوه له وهش ساده تر نه وهيه هه ستبكه ين هاوريكان ده ستبه ردارى سه ركرده ره مزيه كه ي خؤيان بون به تايبه تى گروپيك كه باگراوندى فيكرى جه بيان هه يه كه يه كيك له گه وره ترين كاريگه ريه كان له سه ر مروؤ رهنكه عاقله يه تى ئورگانيزه كان

ريڭخستن بيت ئىستا ئەو بەرونى دەبىرئىت كە پەيوەندى نيوان نەوشىروان مستەفاو
 ھاوريكانى لە حيزب و ھوكمەت توندوتۆل و چروپرترە بەم پىيە ئەم گروپە گەورەترىن
 گروپى سىياسىيە كە لەناو ھوكمەت و حيزب و تەنانەت پىشمەرگەشدا ھاوئى پىگەى
 خۆپەتى بەلام ئاىا ھىزەكان رىگەى ئەو دەدەن ئەم سىنارىيۆيە ھەروا بەئاسانى بچىتە
 پىشەو بەتابىەتى كە نەوشىروان مستەفا لەناو يەكپىشدا كۆمەلىك جەمسەر لە دژى
 كاردەكەن لەوان مەكتەبى رىڭخستن و راگەيانەن و رىڭخراو ديموكراتىيەكان و بەشيك لە
 سەركرەدە سەربازىيەكانى نزيكى مام جەلال لە بەرامبەردا يەكپىتە بە كوتلەى تالەبانى و
 كۆسەرت رەسولەو ھەريكى خۆريڭخستەو پركردنەو ھەوئى ئەو بوشايانەن كە
 بەجىھىشتنى نەوشىروان مستەفاو ھاوريكانى دروستيان كردوو لەبەرامبەرىشەو دەنگۆى
 ئەو ھەيە كە بالى كۆمەلە لەپال پرۆژەى ئىعلامىيەكاندا ھەريكى رىڭخستەو ھەوئى نەينىن ئەم
 ئەركەش بۆ ئەو بەلە كاريكى قورس نىيە لەبەرئەو ھەوئى وەك دەوتريت لەماو ھەوئى تىكەلاوبونى
 لە گەل يەكپىتە ئەم بەلە رىڭخستنى سەربەخۆى خۆى پاراستو بەلگەش ئەو زنجىرە
 ھەرمىيە بوو كە لە ھەلبەزاردنەكانى كۆتاي سالەكانى رابردودا ھەر ئەندامىكى سادەى
 دەبەستەو بە كۆتاي زنجەرى ھەرمەكەو لە رىگەى چەند ئەلقەيەكى دىكەو
 ھەلەئىستاو پارتى نىگەرانى داگرتوو بەرامبەر ئەم پرۆژەيەيە نەوشىروان ئەو ھەش بە
 ھوكمى ئەو پىشەنە مېزوو ھەوئى كە ئەو حيزبە لەگەل كەسيكى وەك نەوشىروان ھەيان بوو
 كەتوندترىن بۆ چونيان ھەبوو بەرامبەريان لەكاتى شەروو تەنانەت لە دانوستانەكانىشدا
 رەمزى سازشەكردن بوو بەرامبەريان لە ھەموو گەرنگرتەو ھەوئى كە ئەم گروپە سىياسىيەى
 لەبەرئەو ھەوئى راستەوخۆ بەشدارنىيە لە دەسلەتدا دەستكرايەو كە رەخنە توندەكانى
 ئاراستەى حيزب و ھوكمەتپىش بكات

ئەمەش لەلایەكەو دەبىتە بەرەكى ئۆپۆزسيۆن لەگوردوستاندا كەتواناى كۆكردنەو ھەوئى
 جەماوەرى نارازى ھەبىت لەلایەكى دىكەشەو نامادەش دەبىت لە قۇناغىكى ديارى كراودا
 بەھەموو قورسايىيەكى خۆپەو بەشدارى دەسلەت بكات

بەم پىيەش نەوشىروان مستەفا لە ھەلبەزاردنى شىوازى حىابونەو ھەوئىدا ھەنگاويكى
 عاقلانەى ھەلبەزارد لەلایەكەو تالەبانى ناچاركر بە پشگىرى ماددىي مەعنەوى دەزگای
 ئىعلامىيەكەى و لەلایەكى دىكەشەو بەلەكەى لەناو ھوكمەت و حزبەكەشدا لەدەستەدا
 ئەگەر لەم سىنارىيۆيەدا نەوشىروان سەركەوتوبىت ئەوا زىرەكانەتر كارەكە بتوانىت لەسەر

باشماۋەككى جەستەيەكى پىر لە روۋى فېكىرى و سىياسىيەۋە حىزىيىكى نۇى و ئۆپۈزسىۋىنىكى
راستەقىنە دروست بىكات

بەرپىرسانى ئەم پىرۋىيە ئەگەرى ئەۋە رەتەكەنەۋە كەلە داھاتودا بىنە ھىزىكى سىياسىي
بەتايىبەتى ئەر لەۋەدا سەركەۋت وىن كە شەقامى كوردى بەلای خۇياندا رابىكىش
ئىستانشى لەگەلدابىت راي گشتى ناۋ پارتى دىموكراتى كوردوستان لەسەر ئەۋە كۆكە كە
ئەم جىابونەۋەيە بە گەمەيەكى دىكەي يەكىتى دادەنىت بۆ ھەلۋىنى نارەزاي جەماۋەرو
كۆكردنەۋەي ئەۋ جەماۋەردى كە بەھۋى دروستبۇنى جىاۋازى نىۋان خەلكو دەسەلاتەۋە لە
حىزبەكان بىزاربۋون و دووركەۋتەۋە

پىدەچىت پارتى دىموكراتى كوردوستان لە ھەموو لايەك زياتر چاۋدىرى ئەم جىۋجولە
نۋىيەي نەۋىرۋان مستەفا بىكات بەتايىبەتى كاتىك رايان گەياند كە ئەۋان ھىلى سۋىران
نىيە ھەرلەبەر ئەۋەشە رەنگە پارتى ۋەلامى تۋندى ھەبىت بەرامبەر ھەر لىدانىكىان
لەلایەن دەزگاكانى راگەياندى كۆمپانىيى ۋەشەۋە لەگەل ئەۋەشدا پىدەچىت لەم سەرتايەۋە
كۆمپانىيى ۋەشە نەرمى بنۋىنىت لە مامەلەكردنى بەرامبەر بابەتە ھەستىارەكان و لەم
روۋەشەۋە پاشەكشە بە ھەلويسەكانىان دەبىنرىت بۆ نەمۋنە: ناۋى سايەتەكەيان
لە(زەرگەتە)كەبەماناى(پىۋەدان)دېت گۆزى بۆ ناۋىكى تر ھەرەۋا بەرپىرسانى دەزگاكە باس
لەۋە دەكەنە كە ئەۋان باس لە گەندەلى ناكەن ۋەكو ھالەت و كەسەكان بەلكو ۋەكو سىستەم
و بە شىۋەيەكى گشتى باسى دەكەن ئەمەش رەنگە پەيۋەندى بە ۋە ۋە ھەبىت كە ئەم
كۆمپانىيىيە بىيەۋىت لەم سەرتايەۋە دوا لە نىچىرۋان بارزانى سەروكى ھىكوموت بىكات
بارەگايەك بۆ دەزگا راگەياندەكەيان دابىنبىكات لە ھەۋلىر لەلایەنى پارتىشەۋە ھەرۋەكو
چۆن ئامادە باشى بۆ بەرپەرچدانەۋەي ئەم دەزگايە كراۋە لە ھەمان كاتىشدا خۇيان بۆئەۋە
ئامادەكردۋە كە بەجۆرىك لەجۆرەكان پەيۋەندى و ھاۋكارى لە نىۋان ئەۋان و ئەم
كۆمپانىيىيە دروستبىت بەتايىبەتى خودى بنەمالەي بەرزانى كە خۇيان زياتر ۋەكو
دامەزراۋەيەك ۋەسەدەكەن كەتۋاناي قىۋولكردى دەيان دەزگاي جىاۋازيان ھەيە

لەۋانەشە سىنارىيۋكە ھەلبەگەرىتەۋە پارتى و يەكىتى پىكەۋە تەۋافوق بىكەن لەسەر
نەمانى ئەم دەزگايە بەتايىبەتى كاتىك ئاراستەي رەخنە گرتن تىايدا بەجۆرىك بىت كە
پارتى تەنگەتاۋ بىكات ئەۋكاتە رەنگە بارزانى داۋاي رىكەۋتنىكى جىنتلمانانەلە تالەبانى
بىكات بۆ كۆتاي ھىنان بەۋ سەرتىشەيە

بەپى شىكردنەۋى پارتى قورسايى ئەم دەزگا راگەيانندە بەشىۋەيەكى سەرەكى لەسەر شارى سلیمانى و دەۋرۋەرى دەبىت بەۋ پىيەى رەمزەكانى ئەۋ دەزگايە بەشىۋەيەكى گشتى خەلكى سلیمانین و قورسای ئەۋ بالەش ھەر لەۋيیە بەم پىيەش رەنگە پارتى ھەزبكات لەبەرەمبەر دوورکەۋتەۋە و جىابونەۋى يەكجاریيان لە يەكیتى ھاۋاکاریيان بکات چەنکە ھاتنەدەرەۋى راستەقینەى ئەم بالە کەۋتنى بالیکى کاریگەرى ناۋ يەكیتیيە بەلام بۆدەزگايەك کە نزیکایەتى فیکرى سیاسى لە يەكیتیيەۋە ھەيە و تا ئیستاشى لەگەلدابىت دارایی دەزگاگەۋ موۋجەى کارمەندانان لەلای خودى يەكیتى نیشتمانىيەۋە دەدریت پىناچىت بشتەلکردن و رووکردنە حیزبیکى دیکە ھەروا کاریكى ئاسان بىت بەتایبەتى تالەبانى ئەزموونیکى دووروودریژى ھەيە لە ئیرادەکردنى جىاۋازەكانیدا رەنگە پىلانى تالەبانى ئەۋەبىت کە يەكیتى بەکەمترین زیان لە جىابونەۋى لە بالى نەۋشیرۋان مستەفا دەرچىت بەۋى بشتگىرى مادىيان بکات وەکو ھىزىک لە دەرەۋى يەكیتى کارى خۆيان بکەن بەلام لەکاتى پىۋيسدا نزیك بن لە يەكیتیيەۋە

بەرپرسانى دەزگاگە ئامازە بەۋەدەکەن کە يەكیتى ناچارە ئىدارەى ماددىی دەزگاگەيان بکات ئەگەرنا ئەۋەدەبىت چاۋەرىي ئەۋەبىت کە دەزگاگە بکەۋیتە دەستى لایەنىكى تر بەنىسبەت يەكگرتۋى ئىسلامیيەۋە کەخۆى بە ھىزى سىيەم و ئۆپۇزسۋنى کوردۋستان دەزانىت لە چەند روانگەيەكى جىاۋازەۋە سەيرى ئەم دەزگا نويیە دەکات لەۋانە جىاکردنەۋى مېمبەرى ئىعلامى لەلایەن بال و رەمزە جىاۋازەكانى ناۋ يەكیتیيەۋە کەبەرەمبەر ھەريەکەيان ھەلويسىت جىاۋ تىروانىنى جىاۋازى ھەيە پىدەچىت يەكگرتۋى ئىسلامى گەيشتبىتە ئەۋ باۋەرەى کە دروستکردنى ئەم کۆمپانىايە لەلایەن نەۋشیرۋانەۋە ھەبەتەنھا جىاکردنەۋى مېمبەر نییە بەلکوۋ جىابونە ۋەيەكى قولتروو توندوتیژترە يەكگرتۋى ئىسلامى پىخۆشە کەلە دەرەۋى پارتى و يەكیتى کەنالىكى دیکەى بەھىز دروستبىت کە قسە بکات و رەخنە بگرىت بەۋ پىيەى کە بۋارى قسە کردن و رەخنەگرتنى ئەۋیش فراوانتر دەبىت يان لانىکەم ھەلويسەكانى وەکو ھەلويسىت ئۆپۇزسیۋن دىناسرىت نەك وەکو دەست و جولاندنى دەرەكى لەم روۋەشەۋە پىۋيسىت بە ھاۋاکارىک ھەيە بەم ئاراستەيە کاربكات لەگەل ئەۋەشدا نایىت يەكگرتۋى ئىسلامى ئەۋە لەبەر چاۋنەگرىت کە رەنگە دەرکەۋتنى ئەم بالە نويیە لە قازانجى ئەۋنەبىت وەکو ھىزىک کەخۆى بە ئۆپۇزسیۋن ھىزى سىيەم دەزانىت لە کۆمەلگاداۋ پىدەچىت بە زۋوى جىگای ئەۋە

بگريتهوه نهگەر يهگگرتوو لهسەر ئهم سياسهتهى ئيستاي بمينيتهوه که قاجيکى لهناو دهسهلاتهوه قاجهکهى دیکهى لهدهروهى دهسهلاته هەرچونیک بیت بۆ يهگگرتوو ئيسلامى خال ليکنزيکبونهوى زياتره له خاله جياوازهکانى لهگهل ئهم گروپه داو لهم روانگيه شهوه نهگهرى هاوکارى لهنيوانياندا زياتره تاوهکو دژايهتى بهلام نابيت ئهوه لهبهر چاونهگرين ههم يهگگرتوولهباگراوندى چهپى ئهم باله حهزهرى ههيه وههم ئهوانيش رهنکه حهز به بههيزبونى رهوتى ئيسلامى نهکهن ئهمهش ئهوه يهک لای دهکاتهوه که ئايا مامهلهى ئهم دووهيزه لهگهل يهکتر مامهلهيهکى سياسى دهبيت يان فيکرى لهسەر ئاستى چهپهکانى کوردوستانيش خويندنهوى تايبهتى دهکريت بۆ ئهم دهزگايه بهشيويهکى گشتى ئهمان خوشحالى کهلهم فهوزا سياسيهى کوردوستاندا هيزيکى کاريهگرى چهپ دروست ببیت بهتايبهتى بهبرواى ئهوان له حيزبهکانى کوردوستاندا بنه ماى فيکريان نهماوه ههرئهمهشه که خوشحالى لای چهپهکانى کوردوستان به وانه شهوه کهلهناو حيزبهکانى دیکهن دروستکردووه بهلام پيناچيت ئهمه بهماناى ئهوهبيت که ههموو چهپهکان بهرهو ئهوه برۆن له دهورى ئهم هيزه کۆببنهوه چونکه بهدرىزای ميژووى چهپ لهکوردوستاندا هيچ کاتيک ههموويان لهژير چهترى يهک حيزيدا کۆنه بوونهتهوه لهگهل ئهوهشدا راسته بالى نهوشىروان مستهفا وهکو باليکى چهپ ناسراوه بهلام وهکو خوى دهليت رۆژيک له رۆژان ئهوه باومرى بهفيکره چهپ نهبووه ئهوانهى له نهوشىروان مستهفاوه نزیکن باس لهوه دهکهن که بهکارهينانى فيکرى چهپ له لايان نهوشىروانهوه وهکو هۆکاريک بووه بۆ کۆکردنهوى جهماومر بهو پييهى فيکريکه تواناى کۆکردنهوه و ريکخستنى ههيه لهدهروهى خوى

سههرراى ئهوهش بهدرىزای ميژووى يهکيتى نهوشىروان مستهفا چهقۆيهکى تيزبووه لهسهر مى چهپهکانى دهرهوى يهکيتى لهم روهوه شهوه زهبرى کوشندهى پيگه ياندون ئيستا نهوشىروان لهسهرهتاي ريگايهکدايهوه ههمووههولى خوى و هاوريکاني چر کردۆتهوه بۆ سهربيخستنى دهمزگا ئيعلاميههکهى کهبيک ديت له سايتيکى ئهنتهرنيت و رۆژنامه وگۆفارو راديۆو تهلهفزيۆن رۆژنامه وانهکان کهژمارهيان ٤٥کەس دهبوو له هۆليکى ئهوه بينايهيدا که دهکەويتهسهر گردهکهى زهرگهته خهريکى راهينانى بهردهوامن

قادري حاجى على: ئهندامى مهکتهبى سياسى يهکيتى و دامهزرينهري دهمزگاي زانيارى که پينج سال پيش ئيستا وازى له يهکيتى هينا ئيستا بهريوبهري گشتى دهمزگاکهيهو

ھەمەتۇفېق رەھىم بەرپەرسى بەشى لىكۆلىنەۋە و روشدى عەزىزى وەزىرى پېشۋى دادو
 راۋىزكارى ياساى و محمدعارف كە بەپۇستى وەزىر خانەنشىن كراۋە بەرپوبەرى ئىدارى
 دىمەككەپە

له بینای دووومی دوزگاکهش که دهکەوێته پشت مهکتهبی سیاسی یهکیتییهوه لهبهختیاری بابهرکردیهی بهرپرسی بهشی دامهزاندن و پهیوهندییهکان سهر هالی کوکردنهوهی روژنامهوانه نوییهکانه لهسهر وههמושیانهوه نهوشیروان مستهفا وهکو سهر بهرشتیارو خاوهنی کوهمپانیاکه دهیبنریت بهلام هیشتا نهنجومهنی بهریوبردن له ههیکهلی ئیداری ئهم کوهمپانیاپههه دیا نییه

جگه لهو ناوانه لهنيو رهمزه ديارهكاني كۆمپانياكهدا سالار عهزیز كه له دواى شههید بونی ئارام سكرتیری یهكه می كۆمه لی رهنجدهران بوه دبینریت ههرچهنده تائيستا له نیو ههیکه لی ئیداری دهزگاكهدا پۆستیکی دیاری نییه

بهرپرسانی دوزگاکه ناماژه به وهدمهکن که لهپیش مانگی ئازاردا سایته نوییه که بیان ده که ویته کار بۆ رۆژنامه کهشیان سهره رای ئه وهی که سهردار عه بدوللا به شیوهیهکی رسمی دهستنیشان کراوه به لام پیده چیت هه تا هینانی چاپخانهیهکی نوی دهرنه چیت ئیستا دوزگاکه چاوه ری خالی سهرتی دهستپیکردن، به لام له دوودی و راری گه وهردان و له وه دهرسن که خالی دهستپیکیان له ئاستی چاوهروانیه کانی جه ماوه ردا نه بی

یه کیتی له نیوان شهری دمرکردن و نیشیقاق بونیکي هه میشهیدا

جىابونىۋەدى كۈتلىيەك لەنيو يەككىتى نىشتىمانى كوردۇستان و دروستبۇنى مەملانى
لەنيوان ھەردوۋ خەتى گىشتى و رىفۇرم لەسەرھەتاي دەرگەۋتتەنەۋە ئائىستە، كىشەى نىو
خۇى لەنيو يەككىتەدا دروست كىردوۋە كەھەندىك جار ئەمە كاردانەۋەيەكى سىلبى گەۋرەى
ھەبۋە لەسەر بەرپەرس و پەلە دارەكانى سەر بە بالى رىفۇرم كەروۋبەروۋى دەكرەن و لەنان
بىرىن بونەتەۋە لەلايەن دەسلەتدارانى بالى گىشتى و ھەندىك جارىش دەبنە چاۋدىرىك بۇ
ئەۋەدى كە زۆرىيەى كادىران و ئەندامانى خۇيان بىخەنەژىر . لىكۆلىنەۋە تاكو ئەگەر لايەن
گرى بۇ خەتى گىشتى دەرگەۋىت، بەھەمان شىۋەى كادىرانى تر دەرگىرەت.

پاش دروست بونی ناځوکی هەردوولا، ریکابەرپیهکی هەمیشهی کهوته نیوان هەردوولاوه، ته‌نانه‌ت کاردانه‌وه‌شی له‌سه‌ر خه‌لکی کوردوستان به‌جی ه‌یشه‌ به‌رام‌به‌ر به‌ لایه‌نگری‌کردن

لەيەكەك لەم دوو كۆتەلەيەيە نيو يەكيتى، بەلام ئەم كىشانە بەمەترسيەكى پركيشە ئەژمار دەكریت و پىناجىت كۆتای ھەلبۇزاردنەكانى ھەرىمىش كۆتای بەم سىنارىيۆيەى بالى گشتى و بالى رىفۆرم بەينىت، چونكە يەكيتى لەسەرەتاو پىگەى جەماوەرىكى زۆرى ھەبوو لەكوردوستان، ئىستا ئەوكورسيانەى كە ھەى بوو بەشىكى زۆرى لەكيس بجىت، ئەو نىگەرانييەكى گەورە دروست دەكات لەلايەن بالى گشتىيەو بەشىكى زۆرى جەماوەرى لەكيس دەجىت و پاىەو ھەپبەتى دەسلالتى وەكو جاران نامىنىت، تەنانەت بەشىكى زۆر لەناوچەكانى كوردوستان لەبەر نارەزى و نىگەرەن بونيان، زۆربەى كەمتەرخەمىەكانى حكومەت دەخەنەو ئەستۆى حىزب و پيان وايە حىزب ھۆكاريكە بۆ ئەو كە حكومەت لە رووى ئەدائى كاركردنەو جياواز بىت زۆر جارىش لە چەند ناوچەيەكى جياوازدا كاردانەو ھەى بەرامبەر بەم حىزبانە ھەبوو ھەندىك جار لاىەن گران و پالېستىكەرانى رىفۆرم بەشيوەى جياواز جى بەنھىنى بىت يان بە ئاشكرا پشگىرى خۆيان بۆ گۆران و چاكسازى دىر دەبرن كە ئەمە ھىچ كات لەگەل خواست و ئىرادەى يەكيتىدا ناگونجىت

يەكيتى لەنيوان گومان و نىنشيقاق بووندا

ھەموو ئەو ھۆكەرەنى كەبوونە ھۆى ئەو كەلايەنگرانى رىفۆرم پىگەو جەماوەرىكى زۆريان بۆخۆيان كۆبەنەو ببنە لاىەنىكى ركابەرى بەھىزى بالى گشتى وايكرە يەكيتى بەدواى رىگە چارەيەكى ترەا بگەریت بىر لە ھەولى نوى بكاتەو گەر ئەویش دەركرەنى كادىرانى يەكيتىە لە كۆمىتەو مەلبەندەكاندا تەنانەت لەبەر مەترسى دروستبون كادىرانى يەكيتى ناتوانن خۆيان يەكلای بكنەو چونكە ھەرجارىك يەكلایكرەنەو لەلايەن كادىرىكى يەكيتىيەو كرابىت ئەو كاردانەويەكى سلبى راستەو خۆى ھەبوو لەسەر دەركرەنى لەدام و دەزگاكەنى ژىر دەسلالتى بالى رىفۆرمدا يان كۆمىتەو مەلبەندەكانى يەكيتى بەم كارەشەو نەوئەستاو ھەمىشە چاودىرى خستۆتەسەر ئەو كەسانەى كە كادىرى يەكيتىن چونكە بەگومانە لىيان نەوئەكو بەشيوەيەكى نھىنى كار بۆ كۆتەلى نەوشىروان مستەفابكەن لەژىر دەسلالتى يەكيتىدا بەلام زۆرجار ئەم بەد گومانىيەى يەكيتى زۆرىك لەكادىرانى لەئۆرگاكانيان دوورخستۆتەو ئەگەر لەسەر كەم تەرخەمىش بىتبالى نەوشىروان كراو بەبەھانە ناچار ئەم كەسانەش داويانەتە پال كۆتەلى رىفۆرم و بەم كرددەوانەش

بۆشايىپىكى گەورە دروست دەپىت لەجىگەكانيان چۈنكى ناتوانرەت ھەرۋابە ئايانى ئەو بۆشايىپانەى يەكىتى پىرىكىتەۋە لەماۋىيەكى كوتدا كەببىتە جىگەى رەزامەندى و راكىشانى خەلك بۇ نىو ئۆرگانە جىاۋازەكانى يەكىتى نىشتمانى بەلام لەگەل نىزىكبونەۋەى وادەى ھەلبىزاردنەكاندا ئەم كاردانەۋەىيە زۆر زىاتىر بوە لەئاستى دەرگردى مانگەكانى رابردوۋ بۆيە پىدەجىت ئىنشىقاقىكى گەورە لەمەلبەندو كۆمىتەكانى يەكىتى پەيدا بىت

ئاگادارىيەكانى بالى گشتى بۆسەر رىفۆرم

يەكىتى لەبەرەمبەر ئەم جۆرە كارگردنە نەينىانەى كەبۇ نەوشىروان مستەفاۋ لىستەكەى دەرگىت بەشۋەىيەكى رەسمى كاربەدەستانى سەربالى رىفۆرم ئاگادار دەكاتەۋە تاكو خۇيان يەكلاى بىكەنەۋە و كۆتا بىريارى خۇيان بىدەن لەبارەى لايەنگرانى بۇ كام لايە و دىنگ بۆكى دەدەن يان سەرەراى ئەمە ئەو گومانە ھەمىشەىيەى يەكىتى واى كردوۋە لەكار بەدەستانى سەربەبالەكانى خۇشيان بەگومان بن و ھەمىشە ئاگادارىيان بىكەنەۋە كەمەلبەندىيان كۆمىتەكانى يەكىتى دلىيا بىكاتەۋە لەسەر ئىشكردىيان لەگەل كام لايەدا ئەگەرنا بەھەمان شىۋە نان براۋ دىمىن دواى ئەۋەى كەلە كەنالا سەربەخۆكەى نەوشىروان دەبىنرەت چەندىن كەس خۇيان بۇ نەوشىروان و لىستەكەى دوۋپات دەكەنەۋە بەشىكىيان ھەمان ئەو كەسانەن كەئىستا بە ھۆى دەرگردىيانەۋە يان ئاگادارگردنەۋەىيان لەلايەن بالى گشتىۋە دەرگراۋن

يەكىتى دەپەۋىت فزولەكان لايىتات

سەرەراى ھەمەۋەمانە زۆرىك لە كادىرانى يەكىتى روۋبەرۋى فشارە ھەمىشەىيەكى يەكىتى دەبنەۋە بۆيە ئەۋىش لەھەۋلى ئەۋەدايە ئەۋكەسانەى كەۋەكو سىخور يان جاسوس يان فزول لەناۋ يەكىتىدا دەرەدەكەۋن بەيەكجارەكى دەرېكرىن بەپى ئەو ھەۋالانەى كەلەنىۋ ئۆرگاكانى يەكىتىدا دزەى كردوۋە ئەۋكەسانەى كە ھەۋالى يەكىتى و بالى گشتى بىباتەۋە دەرەۋە بەفزول دىناسرەت و دواتر ئەم كەسانە دەرەدەكرىن و ۋەرنەگىرىن تەنانەت بەھۆى پەيۋەندى تەلەفۋنى لەگەل كادىرىكى سەربەبالى رىفۆرم كادىرىكى يەكىتى لەسەر ۋەزىفە حىزبىيەكەى لاپرا بۆيە لەبەر ئەم ھۆكارانە زۆربەى كادىرانى سەربەبالى گشتى لەبەرەدەكرىن و نان بىرىن پەيۋەندىيەكانيان لەگەل دۆست و ناسراۋەكانى رىفۆرمدا بىرۋە

كرين له بهرام بهر هينانه وودا

زۆرىك له بهرپر سه كانى يه كيتى كه پله ئىدارى حكومه تيان هه يه سه ربه بالى ريفؤرمن دهر كردنى ئەم جۆره كه سانه زيانىكى زۆر له داهاتوى يه كيتى دهدات جاريكى تر هينانه كايه ئەم جۆره كه سانه له مه ودايه كى نزيكدا هه روا ئاسان نيه بۆ نمونه ٩٣ ئەفسه رى سه ربه وه زارمى ناوخۆ به بيانوى ئەوهى كه ريفؤرمن له گه له ئەوهى كه زۆرىك له وكه سانه خوله كانى خويندى سه ربازيان بينيو به لام دهر كراون له گه له ئەمانه دا ئىستا يه كيتى پيشبينى چهند حاله تيكى كردوه ئەويش ئەو كه سانهى كه پله كانيان به ئاسانى كه سيان له جيگه دانانريت و پيوستى به راھيان و كاتيكى زۆر هه يه و شارمزا ييه كى زۆرى پيوستى به تايهت بهرپر سه كانى سه ر سنورى فرماندهى به شيكان سه ر به بالى ريفؤرمن كه كاردانه وهى دهر كردن و پله لى سه ندنه وه له م جۆره كه سانه كه مه چونكه ئەگه بهرام بهر ئەم كه سانه ش ئەو كارانه بكرىت و كه سانى نه شارمزاو نه شيواو له جيگهى ئەو كه سانه دابنريت كه سه رده ميكي زۆريان بريوه له م جۆره كارانه دا پاريز گارى و به رگرى كردن له سنورى هه ريم به ره و لاوازى ده چىت بۆيه چهندين بهرپر سى يه كيتى ئەم جۆره هينرا وه ته وه ناو باله كانى يه كيتى و هه نديكي شيان به وه رگرتنى پارو به خشيش بالى ريفؤرميان به جيهيشته

كه سايه تيو بنه ماله ده چنه لاى نه وشيروان مسته فا

بهرام بهر به دهر برينى پشتيوانى بۆ لى سه ته كهى نه وشيروان، زۆرىك له كه سايه تى و بنه مالهى ناوچه جيا جيا كانى كوردستان ده چنه گر ده كه و له و پوه خو شحالى خو يان بۆ لى ستى نه وشيروان دهر ده برن و له و رپگه يه شه وه پشتيوانى بنه ماله كان بۆ لى ستى گو ران و نه وشيروان مه تر سى يه كى گه وه ره بۆ داهاتوى هه لئاز دهنه كانى هه ريم دهر ده خات بهرام بهر به كم كردنه وهى به شيكى زۆر له دهنه گه كانى يه كيتى، چونكه هه نديك ناوچه په يوه ندى كۆمه لا په تيان زۆر به هيزه، ئەمەش هه ليك ده بىت بۆ ئەوهى كه ريفؤرم پۆزه يه كى باشى دهنكى ناوچه كانى كوردستان لى هه لئاز دندا له لا يهن كه سايه تيه ناو داره كان و بنه ماله كانه وه به ده ست به يتي ت.

نۆپنەرهكانى گۆران و بەدواى بەرژمەونىدا

لىستى گۆران لىستى نەوشىروان مستەفايە و لىستى لىبىچىنەوھىيە لەگەل گەندەلكاران وئەنجامدانى چاكسازى وگۆران لەھەريئەدا، بەتايبەت ئۆرگانەكانى يەككىتى كاروبارى ئىدارىيە، بەلام ئىستازۆرىك بەناوى لىستى گۆران وگرەدەكە دەچنەگوونەكان و سەردانى ھەندىك ناوچەدەكەن بەرامبەرەنەنجامدانى چەندىن كارى گرنگ بۆيان ، بەلام ئەم جۆرەكەسانە ھىچ كاتىك نەبوونەتە جىگەى دىلخۆشى بۆخەلكى ناوچەكە، چونكە ئەم جۆرەكەسانە ھەندىكىيان مېژوويەكى پاكىيانىيە لەگەل ئەودى كە نەوشىروان مستەفا خۆى لەگەل ئەمەدا كۆك نىيە كەكەسانىكى گەندەل لەناو لىستە كەيدا بن وەك بەشودە كەخۆى بانگەشەى بۆدەكات، بۆيەزۆرىك لەوكەسانەى باسکران دەيانەوئەت لەپىگەى ھەلئەردنەو دەزايەتى ھەردوولىستى كوردستانى و لىستى گۆران بەكەنە پردىك بۆپەرىنەوھى بەرژمەوندىيەكانيان ، تاكو بتوا نن ئەمەبەكەنە ھەلىك و قازانجىكى مادى و پلەيەكى مەعنەوييان ھەببەت لەپۆستى حىزب يان حكومەتدا.

لىستى گۆران لەنيوان گۆران و ئەگۆرانيدا

دزايەتى لىستى گۆران دژى گەندەلكاران و بلاو بونەوھى وشەى رېفۆرم بەسەرزارى خەلكى كوردستانەو بۆتەوشەيەك كەبەووشەيە بىت سەرتاپا گۆرانەكان بال بەسەرھەموو شتىكدادەكىشەت، بەلام ئايائەم گۆرانە بەپىي وىست وئىدارەو بەرژمەوندىيەكانى نەوشىروان مستەفايە يان خەلك، چونكە زۆرىك لەبەرپرس و كەسانى جياواز ھەن لەناو(رېفۆرم)دا كەزۆربەيان فايلىان ھەيەو ھەندىكىشيان بەژدارى گەندەلتيان كردووە، بەلام لەبەرامبەرئەمەشدا ھەميشە رېفۆرم بووتە ئەووشەيەى گەندەلكاران سزادەدا ت وئەوكەسانەى كەرپولەكۆمپانييەى وشەدەكن، بەكەسانى پاك و بىگەرد لەقەلەم دەدرين، ھەرلەبەرئەمەشە زۆرجارخەلكى كوردستان دوودل دەبن بەرامبەر بەپشتگىرى كردن بەيەككە لەم دووبالەى ناو يەككىتى، چونكەپىيان وا يە پىشترئەمانە ھەرئەوكەسانەبوون كەلەناو دەسلەتدا بوون، بەلام ئايا ئەمان دەتوانن گۆران بەكەن، يان تەنيا دزايەتى بالى گشتى وبەدەست ھىنانى كوورسىيە بۆبەرژمەوندىيە تايبەتى خۆيان.

ديارى و به خشيه كانى يه كيتى و نيبه تى خه لك

له م ماوه يه رابردودا چهندين سهرؤك هؤزو كه سايه تى ناسراو ، ده مانچه و ئۆتۆمبيليان پيگه يشتوو له لايهن بالى گشتيه وه و هكو دياريه كه بۆمانه وه ئه و كه سانه ي كه ههرله ناو بالى گشتيدابوون و ئيستا ش له ناو هه مان خه تدان بۆئه وه ئه وسه رؤك هؤزانه بتوانن كۆنترؤلى ناوچه كانى خؤيان له ده ست نه دن و ده نگه كانى يه كيتى بؤخؤيان قؤرخ بكه ن، به لآم ئه و كه سانه ي كه چاوه رپى ئه وه ن كه پشكيكى ئه م به رژه وه ندييانه يان به ربكه ويئ، له چاوه روانى ئه وه شدان له بالى ريفؤرم يان گشتى خؤى بكات به ناو ماله كانياندا، بۆئه وه ي بتوانن سود له م هه له وه ربگرن، به لآم له به ره وه وه نه وشيرون و هكو كوتله يه كه خؤى دهرخست و چوه رگرده كه وه له وئى كۆمپانياى وشه ي بنيات ناو له رپوى ئابووريه وه تواناييه كى ئابوورى به هيزنبيه ، بۆيه ههرله م ريگه يه وه ده توانرئيت چهندين كه س بكرئيت و ده نگه كان به به نه ناو يه كيتى و بالى گشتى.

له به رامبه ره ممو ئه مانه دا ته بادوولئك له نيوان هه ردوولادارپوى داوه له گه ل ئه وه شدا ئيستا چهندين كه س ته نيابى كارو كاسپى كه وتوون ، ئه مه ش به هؤى شه رپى ساردى نيوان نه وشيرون و بالى گشتى واته يه كيتى نيشتمانى كوردستان .

رېفؤرم باره گاداده م زرينئيت

بؤزياتر ئاشنابون و تيكه لاو بونى خه لك له گه لبالى ريفؤرمدا، كه سانى سه ربه نه وشيرون مسته فا له چه ند ناوچه يه كى جياواز باره گا بؤبالى ريفؤرم درووستده كه ن و هه نديك جار له لايهن خه لكى تايبه تيه وه ناماده باشى ئه وه راگه يه نراوه كه خانوى خؤيان پيشكه ش به نوينه رانى نه وشيرون مسته فا بكه ن بۆئه وه ي بتوانن و هكو كۆميته و ريگخسته كانى يه كيتى به رگرى له تيكه لاو بوونى هاوالتيلن و بونى ده سه لآتى كوتله كى نه وشيرون مسته فا له ناوچه نه دا به سه لئىن، ئيستا ش جمووجولئيكى به رده وامى ريفؤرم له ناوچه جياوازه كانى كوردستان به رده وامه بؤلاواز كردنى كارو چالاكيه كانى يه كيتى به هؤى دامه زراندى باره گاكاني ريفؤرم له ناو مالاندا و كار كردنى كاديرانى ريفؤرم له م باره گايانه داده توانن باشت چالاكيه كانيان ئه نجام بدن ، ئه مه نيشانه يه بۆئه وه ي كه ريفؤرم و هكو ركا به ريكي به هيز ي يه كيتى و هه ئه وشانده وه ي بيناي يه كيتى كاردكه ات تاكو له ورپگه وه يه كيتى ستراتيژيه تى ده سه لآتى له ده ست بدات .

گەرانه‌وه بۇيرەۋەريەكان

بزاو) علی حمادہ صالح - فہرہیدون نہ حمد)

ههفتهی رابردوو جەلال تالەبانی سەرۆک کۆماری عێراق بۆ بەشداریبون لە کۆبونەوەیەکە
چوار رۆژی لەنیو میسرو یەمەن سوودان و عێراق گەیشتە قاهیرە دەمو دەست لەگەڵ
گەیشتنی سەرۆک کۆماری عێراق کۆبونەوەی چوار رۆژی دەستی پێی کرد هاوکات سەردانی
مام جەلال و کۆبونەوەی لوتکەیی هەر چوار ولات جالاکییەکانی پالەوانیەتی وەرزی عەرەب
لە قاهیرە بەریوە چوو تالەبانی بە هاوریەتی شەرکردو پادشاکانی دیکەیی عەرەب ئامادە
ریورەسمی ئاھەنگی کردنەوێ ئێ ە پالەوانیەتە بوو ریورەسم بەھاتنەناوەی شاندی وەرزی
ولاتانی عەرەب کرایەو لەگەڵ گەیشتنی شاندی عێراق بۆ ناو یاریگە مام جەلال لە شوی
خۆی ھەستایە سەرپی و بەبەرز کردنەوێ ھەردوو دەست سلاوی سۆزو وەفاداری
سەرۆکی پیشکەش بە شاندی ولاتی کرد جۆش و خرۆشی مام جەلال بەگەیشتنی شاندەکە
و ھاتنی ناوی عێراق پتر جەماوەری ئامادەبووی ھەژاند و یاریگە بوو بەیەک پارچە جەپە
ریزان ئەم ھەلسوکەوتە مام جەلال کە لەفەرھەنگی سەرکردەکانی ولاتانی عەرەبدا
نامۆیە جۆرە شپەزییەکی بۆ ئەوان دروست کرد جۆلەو ئاوردانەوێ نزیکبونەوێ و قسە
ژیر لیوانی ئەو سەرکردە عەرەبانە دەیان ئاماژەیی لیدە خۆیندراپەوێ کە زیاتر بە لای
نیگەرانی و نارەحەتیدا دەچوو دیمەنی تالەبانی لەناو یاریگەیی نیودەولەتی قاهیرەدا وەک
دەیان دیمەنی تری سیاسی عێراق لە رەوتی رووداوێ سیاسیەکانی ناوچەکە دیاردەیی تازەو
نئاساین لە ژبانی سیاسی ئەو ولاتانەدا ئەگەرچی لەوکاتەوێ تالەبانی بوێتە سەرۆک
کۆمار سەردانی چەندین ولاتانی عەرەبی کردوو بەلام سەردانی ئەم جارەیی سەرۆک
کۆماری

عیراق جیا له سەردانەکانی دیکە وەلامدانەوهی چەندین پرسیارە که لەهەر یەکەم رۆژی وەرگرتنی ئەم پۆستە لەلایەن تالەبانییەوه له سەکۆکانی راگەیانندن و سیاسەتەوه دەخوێنە روو هەركەس و بەستاییلی ئەو دەشتایییە لی دەخوری کەله ئاسۆی ئەوانەوه دیارە کۆبۆنەوهی ئەم جارە تالەبانی له گەل سەرۆکی سی دەولەت که میراتگری پەيامی شۆفینیەتی عرووبەن خودی تالەبانییش لەدیمانەیهکی له گەل کەنالیکی ئاسمانی میسری

[illegible]

راست بکاته وه شیرازهی په یوه نډیه کانی عیراق له سهر ناستی دهرموه رابگیریت بؤ نمونه شانشینی سعودیه نامادهی خوی نیشاندا که پیشوازی تاله بانی بکات وهك سهرؤکی شاندی عیراق به لام نهو گهرموگورییهی بهرامبهر به مالیکی نیشان نهدا ههرئه مهش وای کرد خه لکیک له دهستوپوه نډه کانی مالیکی ئیره بیان به هه لسوکه وتی تاله بانی بیت و نیشانهی پرسیار بخه نه سهر نهو پرؤتؤکؤلانهی له کؤشکی کؤمار بهر یوه ده چیت و رخنه له تاله بانی بگرن و نه ریتی نامؤ برواننه هه ندی ریوشوین و پرؤتؤکؤلی سهرؤک کؤمارو پرسیار بکه ن که چؤن دهبی سهرؤک کؤمار دواي توابونی کؤبونه وه له گهل وه زیریکی عیراقی کؤنگرهی رؤژنامه نویسی ببهستی بهبی نهو لایه نه له بهرچاو بگرن که تایبته مهندی که سایه تی سیاسی نهو له ته وای سهرکرده کانی تر عیراق جیاوازه نهو که له نه وهی سهرکرده که لیکي وهك یاسر عه رفته له سیبه ریکی نه زمونیکی شؤرشگیریه وه که پشتؤته نه م پله یه ناکری له گهل یه کیکی وهك عه دنان پاچه چی بخریته تای ته رازو ووه که له دامینی ته لاره بهرزه کانی دوبه ی هاتؤته ناو کهش و هه وای سیاسی بؤ یه هه نډیک جار نه گهر مام جهلال وه زیریکی عیراقیش دواي کؤبونه وه کؤنگرهی رؤژنامه وانی ببهستیت نهوا هه نډیک هاوکیشه و پابه نډبوونی سیاسی وای لیده کات گوی به پرؤتؤکؤلی نه دات وکؤنگرهی رؤژنامه نویسی ببهستیت یه کیکی نهو سهرودریانه ی تاله بانیش له ده وای سهرؤک کؤماریدا بؤ خوی تؤماری کرد به تال کردنه وهی پیرؤزی نهو سیمبؤلیکه یه که پیشر له نیو رژیمه عه ره به کاندا باو بوو.

تاله بانی و میسر په یوه نډیه کی دیرین

به شیک نهو لیدوانه سؤز نامیزانه ی تاله بانی بهرامبهر به میسر دا بؤ نهو بیره وهریانه دهگیریته وه که پیشر هه یبووه نهو که له سالانی ۱۹۷۳-۱۹۷۴ له میسر ژیاوه ناشناپه تییه کی قوی کلتورو ژبانی کؤمه لایه تی نهوان هه یه بؤ یه له بؤ نه یه کی ئاوا دا نهو هه ست و سؤزه تیکهل به لیدوانی سیاسی واده کات که رهنګ بیت بؤ جه مسهریکی نیو هاو کیشه ی ئیستای سیاسی عیراق ئاسان نهبی ههرسی بکات تاله بانی له سالانی ۱۹۵۷ دا سهردانی سووریو له پیشه وه مؤسکؤی کردووه له م سفه رهیدا توانیویه تی رهمانه نډی حکومه تی میسری وهریگریت بؤ کردنه وهی ئیستگه یه کی کوردی له هاهیره

دەگونجىت ئەمە سەرەتاي پەيۋەندىيەكانى تالەبانى و مىسرىيىت لە سالى ۱۹۶۲دا جاريكى
دىكە سەردانى مىسر دەكاتهوودو چاوى بە سەرۆك جەمال عەبدولناسر دەكەويت و لەگەلدا
باس لە كيشەى كورد دەكات

تالەبانى لەبارەى ئەم سەردانەى دەليت لەسالى ۱۹۶۲دا شەرفى ئەووم پى برا لەگەل
سەرۆكى نەمر جەمال عەبدولناسردا وتوويز بكەم بۆ رونكردنەوى راستىيەكان دەربارەى
مەسەلەى كورد دۆزىنەوى چارە سەرىكى دادوهرانە بۆ مەسەلەى كورد لە باوەشى نەتەوى
عەرەبدا و بەهاوكارى لەگەل بزوتنەو نەتەوئىيەكاندا

پيشنيازيكى تالەبانى بۆ يەكيتى عەرەب لەسالى ۱۹۶۲دا

كاتيك مىسر ويستى يەكيتىيەكى عەرەب لەنيوان عىراق و مىسرو سوريا دروست بكات
تالەبانى پيشنياريكى گرنگ دەخاتە بەردەم عەبدولناسر تا كوردوستانىش بتوانيت بەشدارى
ئەو يەكيتىيە بكات

دكتور جەمال ئەتاسى كە يەكيك بوو لە سەركرده ناسريەكانى نزيك لە سەرۆكى
ئەوكاتى مىسرەو لەم بارەيەو دەگيرىتەوئەهەندىك لە سەركردهكانى كورد لەگەل وەفدى
عىراقددا بوون كەلە سەرويانەو جەلال تالەبانى بوو لەميانەى وتوويزەكانى يەكگرتن
كەبەريو دەچوو جەلال تالەبانى ئەم بۆچونەى خستە روو ئەگەر ئيو دەتانەويت
يەكيتىيەكى كۆمارى بۆ يەكگرتنى مىسرو عىراق و سوريا دروست بكەن داواكارى ئيمەش
وئەك نيشتمان پەرورەرانى كورد ئەوئەيە كە حوكمىكى زاتيمان هەبىت لەناوچە
كوردپەكاندا لە چوار چيوەى يەكگرتنە سى لايەنيەكەدا ئەگەريش دەتانەويت
بەشيويەك كۆمارى عەرەبى بيت ئيمەش دەمانەويت ناوچەى كوردى هەريمى چوارەم بيت
لەناو هەريمەكانى ئەم كۆمارەدا واتە عىراق و سورياو مىسر وكوردوستان دكتور ئەتاسى
دريزە بەباسەكەى دەدات و دەليت سەرۆك عەبدولناسر بەم پيشنيازە خۆش حال بوو
هەرلەكاتهو تالەبانى و براكانى پەيۋەندىيەكى باشيان هەبوو لەگەل مىسرى عەبدولناسردا
بەلام پرۆژەى يەكگرتنەكە شكستى هينا نە بەشيويە يەكيتىيەكى چەند كۆمايى و نە
بەشيويە كۆمارىكى عەرەبى دونياى نەبىنى.

سەردانی میسر و گەلبییەکان لە تالەبانی

ئاژانسى دىنگوباسى سعوودىيە لەبارەى ئەم سەردانەى دوایىيەى تالەبانىيەو بە مىسر دەنوسیت جلال تالەبانی سەرۆك كۆماری عیراق داواى لەعەرەب کرد عیراق بەتەنیا جى نەهیلن لەم بارو دۆخەدا تا ھاولاتیان عیراق ھەست بە عەرەبایەتى خۆیان بکەن عەرەب رۆلىكى گەورەتر ببینن لە ولاتەكەیاندا.

بە پىی رۆژنامەى شەرقلئەوسەتیش سەرۆكى عیراق گوتیەتى ھەر کاریك كە پارتى کریکارانى کوردوستان دژبە تورکیا لە خاکی عیراقەو بەكات دژ بەگەلى عیراقە لە تورکیا ھوكمەتیكى دیموکراتى ھەلبژیراو ھەپە كەدەستكەوتىكى زۆرى ھەپە ئەم دەستكەوتانەش لە بەرژھەندى گەلى توركدایە بەھەموو تاكەكانیەو ھەروەھا لەبەرژھەندى گەلى عیراق و نەتەوہى عەرەب و ئیسلامیدایە .

نرخاندنى رۆلى تالەبانی لە پۆستى سەرۆكایەتیدا

ئەوكاتەى تالەبانی وەك نوینەرى كورد بۆ پۆستى سەرۆكۆماری عیراق دەستنیشان كرا ھودەل ھوسینی لە رۆژنامەى ئەلحەیات خويندەنەو ھەپەكى بۆ ئەو ھەنگاوى كورد کرد بەبرواى نوسەرى ناو براو ھەلبژاردنى تالەبانی بۆ ئەو پۆستە ھىكمەتى وردى سەرکردایەتى سیاسى كورد دەگەپەنیت كە ئەو قۆناغە بە وپستگەپەكى كاتى و تاكتیكنامیز لە رەوتى سیاسى عیراق دادەنریت تالەبانیش كە قولاپیەكى سیاسى لە نیوھندى ولاتانى ناوچەكەدا ھەپە دەتوانیت ئەو ھەنگاوە ستراتیژییە لەبەرچاوى ئەوان بشاریتەو كە بارزانى لەسەر ئاستى نەتەوہى بەھەمانگى لەگەل ئەمريكایىيەكاندا كارى بۆ دەكات جا ئیرەدا پرسىارى ھەرەزەق ئەوہى ئایا: تالەبانی تا چەند لە جیبەجى كردنى ئەم تاكتیكە سەرگەوتوبووە؟

خودى سەرۆك كۆمار لە چاوپىكەوتنىكى تەلەفزیۆنى لەگەل كەنالیكى مىسریدا وەلامى ئەو پرسىارەى لەسەر ئاستى عیراق داووتەو تالەبانی قسەپەكى على سیستانی بە نمونە دینیتەو كەلە پەپامیدا گوتبوى تالەبانی(صمام الامان)ى عیراقە ئەم قسەپەپەى على سیستانی دان پیدانانىكى گرنكە بۆ توانای تالەبانی لەراگرتنى ئەو ھاوسەنگییانە پىشتەر ئامژەپان پى درا ئەو كاردانەو ھەپە لە پەراویزى لیدان و ھەلوپستەكانى تالەبانی دینە

ئاراۋە لە ھەلومەجى ئەمىرۆ عىراقدا كە بە قۇناغىكى ھەستىاردا تىپەر دەبىت دىاردى
ئاسايى و تەندروسىن بەلام ھىشتا دەكرىت دوور لە ھەلچون و دەمارگىزى نەتەومىي و
حىزبى كار بۇ خاوكردنەوى رىتمى ئەو لىدوانانە بكرىت زۇرجار زىاد رۆشتنى تالەبانى
لەسەر پرس و بابەتەكان لە لىدوانە رۇژنامەوانىيەكاندا جۆرە لىليەك دەخاتە سەر دىوى
كردارىانەى تالەبانى كە ئەركىكى نەتەومىي لە بەغدا رادەپەرىنى و ئەمەش ھەستى راي
گشتىي كورد برىندار دەكات كە دەلىت دەولەتى كوردى خەيالى شاعىرانەيە لەلايەكى ترەو
تارادەپەك بەكردەو سەلماندووويەتى چەترى كۆكردنەوى ھەموولايەنەكانى عىراقە لە
بەغداد بەلام بەتۆمەت باركردنى ماليكى كە ناتوانىت گەرەكىكى بەغدا كۆنترۆل بكات جۆرە
دل ئىشانىك لە نيو لايەنى شىعەدا جى دەھىلىت بە ھەموو دىويكدا سەرگەوتن و شكستى
تالەبانى بەشىومىيەكى دژوارو سەخت سەرگەوتن و شكستى ھەموو كوردە شەن و كەوى
رۆلەكەش ئەو رۆژە دەردەكەويت كە تالەبانى كۆشكى كۆمارى جى دەھىلىت.

كۆسۈرەت رەسول ەلى دواى نەشتە رەگەرى

بزاو (ەلى ەمەە صالح)

دواى نەشتە رەگەرىيەكى سەركەوتتوۋ لە واشنتۆن ەفتەى رابردوۋ كۆسۈرەت رەسول ەلى جىگىرى سەرۋىكى ەەرەم و جىگىرى سكرتيرى گشتى يەكىتى گەرايەو ە كوردوستان لە ريورەسمى پيشوازىدا كۆسۈرەت رەسول و تارىكى پيشكەش كرد جگە لەلايەنى تەندروستى خۆى نامازەى بە چەند چالاكايەكى خۆى دا لە واشنتۆن كە نامازەن بۆ نامادەى ئەو بۆ فراوان بونى رۆلە سياسىيەكەى ج لەسەرۋىكايەتى ەەرەم و حكومەت يانیش لەسەر ئاستى يەكىتى لەم بەدوادا چوونە ەەول دەدەين ەەندىك لايەنى ژيانى كۆسۈرەت رەسول و رابردوۋ پىگەى جەماوەرى و داھاتوۋى سياسى بىخەينە بەرچاۋ بەدواداچوون و قسەكردن لەسەر كۆسۈرەت رەسول ەلى قسەكردنە لەسەر پىگە و كارىگەرىيەكى بەھىزى لە ناو يەكىتى و حكومەتدا دواى گەرانەو ەى كۆسۈرەت رەسول ەلى لە ئەمەرىكا تەواۋى ھاۋكىشە سياسىيەكانى نيو يەكىتى و دەسلەتسى سەركردايەتى كورد لە ئايندە ماھىيەتى كۆسۈرەت رەسول ەلى خۆشى بە شيۋەيەكى تر گۆزانى بەسەردا دىت بەھىزىبونى پىگەى كۆسۈرەت رەسول و ەەرگرتنى چەندىن پۆستىكى گىرنگى حىزبى و حكومى لەماوەيەكى كورتدا لە ئەنجامى خەباتىكى كەمتر (مەبەست كاتە) لەچەندىن بەرپىرسى ترى يەكىتى بەشيكە لە ئامانجى ئەم لىكۆلىنەو بەدواداچونە يەكىكى تر لە مەبەستى ئەم بەدواداچونە ەەولدا ەە بۆ خستە روۋى ئەو فاكتەرانەى كە كۆسۈرەت رەسول پى گەپشتە ئەو دەسلەتە خستە روۋى ئەو ەەنگاۋە نوپيانەش كە كۆسۈرەت دەيەۋىت بەھۋيانەو بەگاتە ترۋېك

پىگەيشتنىكى خىرا

لەسەرەتاكانى سالى ۱۹۸۴دا كاتىك يەكىتى سەرقالى گىفتو گۆكردن بوۋ لەگە ل حكوموتى عىراق كۆسۈرەت رەسول ەيشتا لەھەوليربوۋ ئەۋكات لە رىكخستەكانى ناو شارى كۆمەلەى رەنجەدراندا كارى دەكرد نەۋشىروان مستەفا لە گىفتوگۆكانى نيوان بەعس و يەكىتى رەۋشى ئەۋكاتى ناوخۆى كوردوستان ماندوۋدەبىت بۆ پشودان دىتە ەەولير كۆسۈرەت رەسول مالاكەى خۆى بۆ چۆل دەكات ئەمە سەرەتاي لىك نىزىكبونەۋەى دەبىت لەگەل نەۋشىروان دواتر بەيەكەۋە سەردانى شارەكانى مووسل دھۆكىش دەكەن ئەم نىزىكبونەۋەيەش دەبىتە

ھەوينى ئەۋەى كۆسەرت لەمانگى ۷ى سالى ۱۹۸۴ى لە سىيەمىن كۆنفرانسى كۆمەلەدە لە ھەۋارى كانى سىو لە بنارى پىرەمەگروون كە بەئامادەبوونى ۲۹۹ئەندام بەسترا بەئەندامى سەركردايەتى ھەلبىزدارا و عمر فەتاحىش كە ھەر لە رىكخستنى ناو شارى كۆمەلەدە كارى دەكردبوو بەئەندامى يەدەگى سەركردايەتى كەتا ئەۋكات لە رىكخستنى شارەكاندا كاريان دەكرد لە دواى ئەۋەش كۆسەرت رەسول ھەولى دەدا لە رووى چالاكى بىشمەرگايەتەشەۋە قورسايى خۆى لە ناو جەماۋەرى يەكيتىدا بىسە پىنيت و پىگەى خۆى بەھىز بكات لە سالى ۱۹۸۸ى كە دەسلەت و ھىزى يە كىتى لە ھەموو كاتەكانى تەمەنى ئەم ھىزبە زياتر دەبىت كۆسەرت رەسول ھىشتا نەگەيشتوبوۋە مەكتەبى سىياسى مەكتەبى سىياسى يەكيتى ئەۋكات بەرزترىن دەسلەتلى بىراردانى ئەم ھىزبە بوو كە پىك ھاتبوو لە جەلال تالەبانى سكرتيرى يەكيتى و نوينەرى شۆرگىران د. فوئاد مەعسوم و نازم عمر بوون نوينەرى كۆمەلەش نەۋشىروان مستەفا و فەردىدون عبدلقادربوون

كۆمىتەى سەركردايەتەش كە ئەۋكات بەرزترىن دەسلەتلى بىراردانى سىياسى ناو ھىزب وو لە ۱۴ ئەندامى ھەمىشەىي و (۵) ئەندامى يەدەگ پىك ھاتبوو نوينەرانى كۆمەلە لە كۆمىتەى سەركردايەتى ۷ كەسى ھەمىشەى بوون كە كۆسەرت رەسول يەككىيان بوو لەگەل سى ئەندامى يەدەگ نوينەرانى شۆرش گىرانىش ۷ھەمىشەى و ۲يەدەگ بوون كۆسەرت رەسول ۋەك ئەۋەى كە خۆى كارى بۆ دەكرد توانى لە ناۋچەكانى ھەولير و دەۋرۋبەرىدا پىگەى خۆى بەھىز بكات لە سالى ۱۹۸۸ىشدا ۋەك بەرپرسى مەلبەندى سىي ھەولير دەرگەۋت كە بارەگاگەيان لە ساقوۋلى بوو ئەۋكات يەكيتى تەنيا چوار مەلبەندى ھەبوو مەلبەندى يەك لە سلىمانى و مەلبەندى دوو لە كەركوك و مەلبەندى سىي لە ھەولير و مەلبەندى چوار لە دھۆك بەلام مەلبەندى دھۆك لاۋازترىن مەلبەندى يەكيتى بوو تەننەت يەكيتى لە دھۆك ھىندە بىي كادىر بوو لە ناۋچەكانى ترەۋە كادىرو بەرپرسانى بۆ دھۆك دىنارد لە دواى ئاشتىبونەۋەى يەكيتەش لە گەل (جود) بەگشتى و پارتى بەتايبەتى دواى سالى ۱۹۸۶ ۋەە كۆسەرت رەسول توانى پىگەى جەماۋەرى خۆى زياتر بەھىو بكات

گرنگى سەربازى يەككىتى بوو بە تىپەربوونى كات ھىزى سەربازى دەبىتە دووھىل كۆسرەتى

و جەبارى دواجار كۆسرەت رەسوول لە كىرگىدا جەبار فەرمان جىدەھىلىت ئەگەر رونتر

بروانىن ئەو كاتەى فرەيدون عبدوولقادر سەرۆكايەتى شاندىكانى مەكتەبى سىياسى دەکرد

بۇ گەفتوو گۆكانى يەككىتى كۆسرەت رەسوول ئەو ناوہ ناسراو نەبووہ بەلام ئىستا كۆسرەت

دواى مام جەلال كەسى ژمارەيەكى يەككىتيە فرەيدونىش لە ماله وەيە پىنج عمر (عمر

عەزىز، عمر عبدوللا، عمر مستەفا، عمر شىخ موس، عمرى سەيد على) وەك سەرکردەو

داتمەزىنەرى يەككىتى كاريان كردوو دايەنەمۆى يەككىتى بوون ئىستا جگە لە عمرى سەيد

على ئەوانى تر لە رووى ئەرك و پلەى حىزبىيەوہ ھىج پىگەو كاريگەر يەكيان نەماوہ

كۆسرەتەش بەرەو لوتكەى يەككىتى دەروات ئەگەر جى كۆسرەت لە رىگەى رىكخراوہكەى

نەوشىروانەوہ دەگاتە ئەو ئاستەى ئىستاي بەلام بەتپەربوونى كات كۆسرەتەش وەك

نەوشىروان دەبىت بەھىزوو بەدەنگ و كەسايەتییەكى جەماوەرى وەك بالىكى بەھىز لە نىو

يەككىتىدا دەردەكەويت تايبەت مەندى و قورساي كۆسرەت رەسوول جىاوازە لەبالى تالەبانى

و نەوشىروان مستەفا بەلام بالى كۆسرەت لەناو جەماوەرەوہ دىتە نىو ئەندامانى حىزب و

پاشان كۆمىتەو مەلبەندەكان ئىنجا كۆمىتەى سەرکردايەتى تا ئىستاش نەگەشتۆتە

مەكتەبى سىياسى لە كاتى ھەلبىزاردنەكانى يەككىتىدا ئەمە زياتر رەنگ دەداتەوہ كۆسرەت

بەو پەرى دوور بىنىيەوہ سەپرى ئايندە دەكات ھەر ئەم دووربىنەشە وای كردووہ لە رىگەى

جەماوەرەوہ كار بكات بۇ گەشتەنە دەسلەت نەك لە رىگەى سەرکردايەتییەوہ چونكە ئەو

پىي وایە ئەو ھىزى لە رىگەى سەرکردايەتییەوہ دەستەبەر دەبىت ھىزىكە زوو ئاوادەبىت

بەبەرورد لەگەل بئەكى جەماوەرى و ھىزى جەماوەر

يەككىتى لە ئىستادا بەھىج شىوہەك ناتوانىت دەسبەردارى سەنگ و جەماوەرى كۆسرەت

رەسوول ببىت ئەوان لە ھەولير پىيوستيان بە ھىزە بەتايبەتەش كە دەبىنن چالاكترىن و

فراوانترىن لقى پارتى لە ھەوليردايە پايتەخت سىماى پارتى گرتووہ تاكە ھىوايەكى يەككىتى

كە ئەكەر شىوہەك لە شىوہەكان نەم ھاوسەنگىيەى بۇ بگەرىتەوہ كۆسرەت رەسوول بەشى

ھەرە زۆرى ھەژموونى يەككىتى لە ھەوليردا لەرىگەى كەنالى كۆسرەت رەسوولەوہە ھەر لەم

رۇيشتىنى نەوشىروان مستەفا بېگەيەكى نوپى

نەوشىروان مستەفا كەيەكىتى جى ھىشت جىگىرى سكرتېرىبوو بەرۇيشتىنى ئەو بېگەيە
خىزىبى كۆسرەت بەھىزىتېرىبوو كۆسرەت بوو بەجىگىرى يەكەمى تالەبانى زۆرىيە كاتەكان لە
بەغدايەو كۆسرەت خۇى سەر پەرشىتى كۆبوونەوكانى مەكتەبى سىياسى دەكات جىگىرى
دووەمى تالەبانىش كە د.بەرھەم سالجە ئەوېش لىرە نىيەو گۆرەپانەكە لە ژىر ھەنگاوەكانى
كۆسرەتدايە ماوۋى تالەبانى لە سەرۆك كۆمايدا ماوۋىيەكى زىرىنە بۇ كۆسرەت تا بتوانىت
زىاتر بېگەو ھىزى خۇى پتەو بكات لە ئىستاشدا كە تالەبانى ھىندەي دەيەوېت وەك
سەرۆكى ولايتىك و سەرگىردەيەكى عىراقى ھەنگاۋ بنىت لىدوان بدات كەمتر بىر لە سكرتېرى
گشتىي يەكىتىي نىشتىمانى كوردوستان دەكاتەوۋ ئەمەش دەرەفەتىكى زىرىنە بۇ كۆسرەت
رە سوول كە زىاتر بونى خۇى لە يەكىتىدا بە ھىز بكات ھەربۇيە ئاراستەي وتارەكانى
تۇخكردنەوۋى ھەناسەيەكى نەتەوۋىي لە خۇ گرتوۋە ئەو بۇ شاييەي لەم دواييانەدا لە
سىياسەتى يەكىتى ھەستى پىي كرا كۆسرەت دەيەوېت بەباسكردىنى دەسكەوۋتە نەتەوۋىي و
پىداگرتن لە سەر رىفراندۇمى كەركوۋك و پتەوكردىنى پەيۋەندى لەگەل سەرۆكاپەتى
ھەرىم تۇختر بكاتەوۋە

كۆسرەت و بىرگىردنەوۋەكانى پارتى

بەبى ئەوۋى بمانەوېت ھەركاتىك باس لە ھەنگاۋىكى ھەركام لەم خىزبانە
بەكەين(يەكىتىي و پارتى)بەناچارى دەكەوېنە نىبوو باسكەوۋە كە خىزىبى بەرامبەرىش تىيدا
مانىفېست دەبىت لە رابردوۋ ئىستاشدا ژيانى خەلك بەتەواۋەتى وابەستەي ژيانى ئەم دوو
خىزبە بوۋە بۇ يە ئەمىش وادەكات زۆرىيە نوسىن و لىكۆلىنەوۋەكان لەم چوار جىۋەيەدا
بىخولىنەوۋە كاتىك خىزب ھەزى لە ئاھەنگ بوو دەبىت ھەموان پەرۋى رەنگاۋ رەنگ و
وېنەي سەرگىردەكان ھەلبەكەين كاتىك خىزب ھەزى لە دەسەلات و كۆرسى زىاتر بىت دەبى
ھەموان قوربانى بدەين مەرۋفى كورد ھىندەي وابەستەي ژيان و چارەنوسى خىزىبىيەوۋە
بوۋە ھىندە وابەستەي كارى حكومى نىيە ئەگەر حكومەت ھىچ بىدەۋىستىنەك داپ...

هۇي لە دەسچۇنى ئەۋەدى دەستىش كەۋتوۋە ئەمەش ديار دەپەگە بەتەنيا لە سەر
كوردوستان جىبەجىي نابىت بەلكو نەخۇشىيەگە زۆربەى سىستەمە سىياسىيەكانى رۇژھەلات
پىۋەدى دەنالىنن

پارتى لە رابردوودا بوون و هيوى كۆسەرتى نەدەۋىست بەتايىبەتى لە ھەولیدا ھەموو
بەربەستىكى دەخستە بەردەم نىزىككەۋتەنەۋى كۆسەرت لە جەماۋەرەگەى ھەربۇيە جۆرە
نەيارىيەكى بەرامبەر بەبۇنى كۆسەرت رەسۋول ۋەك جىگرى سەرۋكى ھەرىم ھەبوو بەلام
ئەنجامەكان ۋادەرنەچوون سەرچاۋە ئاگادار كەرەۋەكان ئامازە بەۋە دەدەن كەلەباش
نەزىكبۇنەۋەى كۆسەرت رەسۋول لە مەسعود بارزانى ھاۋكەشەكان گۇران و كەسى ھەرە
گۇنجاۋ وھالى لە ھەلۋىستەكانى بارزانى كۆسەرت رە سۋولە ھەربۇيە لە كاتى
نەشتەرگەرىيەكەشىدا ھەرىەك لە مسعود بارزانى و نىچىرىشان بارزانى ۋەك دوۋەمەجۋرى
گەۋرەى كۆسەرت رەسۋول دەرگەۋتن و لە واشنتن سەردانىان كرد
ۋىنەى كۆسەرت لە ئايندەى يەكەتيدا

ئەگەرچى بەشىكى خەلك لە ھەلۋىستە سىياسىيەكانى تالەبانى نىگەرەنن بەلام
پىۋەستبۇنى تالەبانى بە ھەندى پىرۇتۇكۇلى سىياسى لە سەر ئاستى سەرۋك كۆماردا ئەۋ
چوارچىۋەيەى لى تىسك بوۋەتەۋە كە ۋەك سىكرىتى يەكەتتى ھەندى ھەلۋىستى نەتەۋەى
دەربىرىت راستكردنەۋەى پارسەنگى يەكەتتى لەم روۋەۋە دەكەۋىتەنەستۇى كۆسەرت
رەسۋول بۇ ئاشتىكردنەۋەى دلى ئەۋ خەلكەى كە بە ھەلۋىستەكانى تالەبانى دلىان ئىشاۋە كە
ئەمەش تا رادىيەك ھەلى خۇگەرەمكردنەۋەى بەر لە يارى بۇ كۆسەرت رەسۋول دىنىتە پىش
كە لە روۋى دەستەبەرى بۇنى چەند خەسلەتىكى كارىزمايىەۋە بىى بە شايستەترىن
جىنشىن بۇ تالەبانى

تالەبانى دەمىكە بىرى لەۋە كىرەۋتەۋە كە لە پاش خۇى ئەم كەلىنە دروست نەبىت كە
يەكەتتى پىى پەرتەۋازە ببىت پىگەياندىنى د. بەرھەم سالىھ لە قوتابخانەكانى ئەمەرىكاۋە و
ھىنانەۋەى و راگەياندىنى لەگەل خۇيدا لەكەتتى گەشتە نىۋەدەۋە تىيەكانىدا ئەۋ بىرى
تالەبانى رۇنتر دەكەتەۋە ئەگەرچى بەرھەم سالىھ قوتابى ئەمەرىكاىيەكانە بەلام لە سەروو
ئەمانەشەۋە كۆمەلىك دەرگەى تە ھەن، لەبەرەدەم كۆسەرتىدا كە جانس، سىكتەى، گىستى، بۇ

نەمەریکا گەورەترین ویستگە ی کۆسرهت

ئەگەرچى كۆسەرت بۇ چارەسەرگەردىنى نەخۇشى سەردانى ئەمەرىكەي گەربو بەلام
 ھەندى لايەن ھەن لەم سەردانىەي كە ئامازەي قوولن بۇ داھاتووي كۆسەرت رەسوول ئەو لە
 نەخۇشخانەيەك نەشتەرگەرى بۆكرە كە بەنەخۇشخانەي سەرگەردەو پاشاۋ كەسايەتتەيە
 نيودەولەتتەيەكان دانراۋە قورساي خۇي ھەيە لە نيو دامەزراۋە نيودەولەتتەيەكانى ئەمەرىكا
 مەلا مستەفا تا دوا رۇزى ژيانى لەوى سەرپەرشتى دەكرە شا حوسىنى شاي ئوردن و ياسەر
 غەرەفاتىش بەھەمان شيوە ئەوانەي لەو نەخۇشخانەيەدا ھەلى چارەسەرگەردن و
 سەرپەرشتى تەندروستيان پى دەدرى لە ناو تۆمارەكانى ئەمەرىكاۋا دەبنە ژمارە وىراي
 ئىمتىازوو ماف ئەرك و لىپىرسراۋىيەتتەيەكانى دەكەۋىتە ئەستۆ بەرامبەر بەنەخشە و
 بەرنامەكانى ئەمەرىكا كە پىشتەر كۆسەرت رەسوول ئەو قولايىيەي نەبوو لەگەل ئەم
 سەردانىەو چاۋ پىكەۋتەكانى ئەۋىي سەرە داۋەكانى ئاشكرابوون ھەر ئەمەش بوو واى كەرد
 لە كاتى گەشتەۋەي بۇ كوردوستان بىاندركىنى و ئاشكرىيان بكات بۇ نمونە ئامازەي
 بەرىكەۋتتەيەكانى نەيىنى نيوان ئەمەرىكاۋا عىراق كەرد لەبارەي ھەرىمى كوردوستانەۋە كە رەنگ
 بىت بۇ ئاشكرەكرەندى زووبىت كۆسەرت رەسوول لەنەخۇشخانەيەك نەشتەرگەرى بۇ كەرا
 نەخۇشخانەي سەرگەردەكانە ئەو سەرگەردەو سەرۆك و پاشايانەي كە ھىلە سوۋرەكانى
 ئەمەرىكان نەبەزاندوۋە لەم نەخۇشخانەيەدا چارەسەريان بۇ دەكرىت لىرەدا كۆسەرت ۋەك
 سەرگەردە مامەلەي لەگەل كراۋە پاشان كۆسەرت رەسوول لەگەل چەندىن كەسايەتتەيە
 ئەمەرىكاۋا گەتوگۇ دەكات كە جىگەي بايەخى ئەمەرىكان لەگەل تالەبانى چاۋيان بە بۆش
 كەۋتوۋە داۋى ئەمەش گەتوگۇ لەگەل جىگەي بۆشدا لە بارەي كۆمەلىك پەرسى ھونەرەكەي
 دەكات داۋاى ھاۋاكارى دروستبۇنى پەيۋەندى فەرمى دەكات ۋەك خۇي دەبىژىت ئەمەرىكا
 تايەت مەندىيەكى جىاۋازتەر بەكوردوستان دەدات بەبەرۋارد لەگەل ناۋچەكانى تىرى
 عىراقدا كۆسەرت رەسوول چوارەمىن جارىيەتتەيە سەردانى ئەمەرىكا بكات ھىچ جارىك
 گرىنگىيەكى سىياسىي ئەۋتۆي نەبوۋە كە بەرۋارد بەم گەشتەي داۋايان بكرىت ئەمە جگە
 لە باشبۇنى بارى تەندروستى كە ئەركوۋ بەرپرەسايەتتەيەكەي كۆسەرت رەسوول زىاتەر

چاودیرییه وردەیان بۆ تواناو لیھاتووی سەرگرددو کەسایەتییه حکومییەکانی کوردوستان
نەکردی لەمەودوا دۆخەکە بە ئاراستەییەکی تر وەر سووراو دەبی وینە ی بەریو بردنی
دەولەتیکی شارستانی نیشانی جیھان بدەن خودی کۆسەرت رەسوول علیش لەو ئەرك و
پلەییە لەمەودوا دەگیرتە دەست دەبی بە شیوەیەك بە رێوەی ببات کە رووی حکومرانی
ئیدارەکانی پێشتریش سپی بکاتەو بەتایبەتیش ئەو کابینەییە کە خودی سەرۆکی
حکومەت بوو

یه‌کیتی له‌به‌رده‌م پارتیدا سه‌ری کز کردووه

به‌قه‌له‌می: نه‌به‌ز گۆران

ئهو حیزبه‌ی سالانیک له‌سه‌رتاپای کوردوستاندا تاقه‌ ده‌نگ بوو ئه‌مرۆ توشی شه‌له‌لی بووه‌ سالانی هه‌شتاکان بۆ یه‌کیتی سالانی لوتکه‌ بوو تاقه‌ حیزب بوو له‌کوردوستاندا له‌ هه‌موو شوینیک دهرده‌که‌وت که‌چی پاش سالانی نه‌وه‌د که‌ هاته‌وه‌ ناوشار ورده‌ ورده‌ به‌ده‌ست حیزبه‌ گۆنه‌که‌وه‌ که‌ پارتیه‌ به‌ره‌و لاوازی چوو دوا‌ی شه‌ری ناوخۆ ئیدی بوویه‌ پاشکۆیه‌کی پارتی و تا ئیسته‌ش رۆژبه‌روژ لاوازییه‌کانی له‌به‌رده‌م زلی پارتیدا دهرده‌که‌ون کاتیکش جه‌مسهره‌کانی ناو یه‌کیتی توشی پیکدادان هاتن و چوونه‌ دهره‌وی لیکه‌وته‌وه‌ هینده‌ی تر باری یه‌کیتی لار کرد پارتیش قاجی راکیشا

چونه‌دهره‌وه‌ی نه‌وشیروان مسته‌فا ته‌نها لیکردنه‌وه‌ی بالیکی یه‌کیتی نه‌بوو به‌لکوو دهره‌ینانی رۆحیکی به‌هیزی یوکیتی بوو ئه‌گهر یه‌کیتی له‌سه‌رده‌می نه‌وشیرواندا سی رۆحی هه‌بوبیت رۆحی نه‌وشیروان و تاله‌بانی و کۆسره‌ت ئه‌وا دوا‌ی نه‌وشیروان رۆحیکی دهرچوو ئه‌م چوونه‌ دهره‌وه‌یه‌ی نه‌وشیروان یه‌کیتی کرده‌ هیزیکی که‌مه‌ندام له‌به‌رده‌م پارتیدا کردیه‌ ئه‌و ریچه‌که‌یه‌ی هه‌میشه‌ خاوه‌ن ماله‌که‌ هه‌لده‌کوتیه‌ سه‌ری و داوا‌ی شتی زیاتری لیده‌کات راسته‌ سه‌رکردایه‌تی یه‌کیتی له‌میدیاکاندا باس له‌ هیزی خۆیان ده‌که‌ن به‌رامبه‌ر پارتی به‌لام ته‌ماشاکردنیک‌ی په‌یکه‌ری ده‌سه‌لاتی هه‌ریم به‌سه‌ بۆ ئه‌وه‌ی بلیین یه‌کیتیی ئه‌و هیزه‌ نییه‌ له‌ میدیاکاندا باس ده‌کری‌ت به‌لکو ئه‌و میوانه‌یه‌ چاوه‌رییه‌ خانه‌خوی خواردنیک‌ی بۆ به‌ینیت

به‌هیز بوونی نه‌وشیروان مسته‌فا له‌ دهره‌وه‌ی یه‌کیتیدا لاوازی یه‌کیتیه‌ به‌رامبه‌ر پارتی ئه‌و جه‌مسهره‌ی یه‌کیتی هه‌ربه‌وه‌ نه‌وه‌ستا یه‌کیتی به‌جیبه‌یلیت به‌بالیکی شکاوه‌وه‌ به‌لکو خه‌یالی ئه‌وه‌ی کرد به‌ته‌نها ده‌ست به‌فرین بکات به‌ سه‌ر یه‌کیتیدا ئه‌م فرینه‌ی بوویه‌ هۆی توورمه‌بونی حیزبه‌ گۆنه‌که‌ نه‌وشیروان جگه‌ له‌وه‌ی له‌مه‌کته‌بی سیاسیه‌وه‌ چوویه‌ سه‌ر گرده‌که‌ی زهرگه‌ته‌ ئیدی له‌ویوه‌ سه‌رقالی کۆکردنه‌وه‌ی سه‌رجه‌م ئه‌وکه‌سه‌ تورانه‌بوو ئه‌دا‌ی حیزبه‌که‌یان قیوا نه‌ده‌کرد تاوا‌ی لیها‌ت له‌ یال یه‌کیتیدا بوویه‌ هه‌زیک، دی، هه‌زانگه‌شه‌،

يەكيتى ھىندەش رخۇ كانىد كىرنى بە لىستىكى سەربەخۇ گورزىكى بەھىزتر بوو كە
يەكيتى ناچار دەكرد لەبەردەم بيانوۋەكانى پارتىدا لاواز بىت ئەگەر نىگەرانى بەشىكى
يەكيتىيەكان لە خودى تالەبانى ئەو ۋە بووبىت لەبەردەم پارتىدا حىزبەكەى لاواز كىردوۋە
خۇكانىد كىرنەكەى نەوشىروان بەلىستى جىا ھىندەى تر داشى پارتى سوار كىرد بەسەر
يەكيتىيە گومانىشيان لەو ھەھەيە پاش ھەلبۇزاردن لە ناو ھۆلى پەرلەماندا نەوشىروان و
يەكيتى يەك دەگىرنەو ۋە پىكەو ۋە دەبنە ھىزىكى گەورەو بالانسى دەسەلات بەرەو ئاراستەى
خۇيان دەگۆرن ئەم گومانەى پارتى و سووربوونەكەى نەوشىروان واپىكرد لە دانىشتەكانى
ھەردوولادا پارتى چەندىن پىشنىيازى قورس بختە بەردەم يەكيتى

لە يەكەك لە كۆبونەو ھەردوولادا پارتى داواى كىردبوو لە سەدا شەستى
كورسىيەكان بۇ ئەو بن لە سەدا چلىش بۇ يەكەك ي بۇ ئەو ۋە ئەگەر نەوشىروان چەند
كورسى ھىنا ھىچ كارىگەرى نەبىت لەسەر بالانسى پەرلەمان لە كۆبونەو ۋە يەكەى دىدا پارتى
داواى كىردبوو بەمەرجىك لەو لىستەى نەوشىروان رازى دەبن سەرۋاكايەتى حكومت و
سەرۋاكايەتى ھەرىم بۇ پارتى بىت ھەرچۇنە ئىستا لە كوردوستاندا دەسەلاتە گىرنگەكان بە
دەست پارتىيەو ۋە بۇ چوار سالى دىش ھەمان مۆدىل دووبارە دەبىتەو ۋە تا ئىستا خودى
تالەبانى كە زۆربەى كىشەكان ئەو يەكلەى دەكاتەو ۋە سەرۋاكايەتى ھەرىمى بەرەسمى داو ۋە
دەست پارتى مەملەنىكان لە سەر سەرۋاكايەتى حكومت ماونەتەو ۋە لە ناو يەكەتىدا
بروايەك ھەيە كە زىاتىر كۆسەرت بەرگىر لەو بىروو رايە دەكات ئەو ۋەش ئەو ۋەيە كە
حكومت دەبىت بۇ يەكەك ي بىت و كانىدى يەكەتىش ئەبىت د. بەرەم سالىح بىت وەك
كەسىكى تەكنۆكراتى ناو يەكەكى بەلام تالەبانى دەيەو ۋە وەك جارى پىشوو كىلەكانى
حكومت بىداتەو ۋە دەست نىچىرقان بارزانى زەحمەتىش نىيە ئەم كارە بىكات دور نىيە بۇ
رازى كىرنى كۆسەرت ھەولبىدات كۆمەلىك كانىدى كۆسەرت قىولبىكات بۇ پۆستى
پەرلەمانتارى وەزىرى تاكو ئاراستەى كىشەكان بگۆرىت ئەو رىكەوتنەى كە ھەشە لە نىوان
پارتى و يەكەتىدا بەردەوام لە ئالو گۆردايەو ھاتنى نەوشىروان لەناو يەكەتىيەو ۋە بۇ
سەندوقەكانى دەنگىدان ھىندەى تر رىكەوتنەكەى خستۋتە بەردەم ئالوگۆرىكى زۆرەو
تالەبانىش بۇ راگرتنى بالانسى ھەموولايەك كەوتووتە نىوان نەوشىروان و كۆسەرت و
پارتىيەو ۋە دەشيەو ۋە ئەو دەورە بىنىت ھەموولايەك رازى بىكات خستەكان بختە ئەو

شەرىكە بۇ ئاينىدە مىندالەگەن خۇي دەپكەت شەرىك نىيە لە پىناوى حىزبەكەيدا چۈنكە تالەبانى باش دەزانىت نەوشىروان ئىدى جگە لەۋەى دەبىت بە لىستى خۇيەۋە بچىتە ھەلبىزاردنەكانەۋە ھىچ رىگەيەكى دى ناگرىتە بەر نەوشىروان پىۋايە ئەم ھەلبىزاردنە وىستگەيەكى گىرنگە بۇ ئەۋ تا شانسى خۇي تاقى بكاۋە ھىزەكانى خۇي لەناۋ خەلكدا دەرىخات ئەۋ ئاۋەى كە رشتبوى سەرەتا تەنھا يەكىتى تەر كىرەۋو بەلام لەگەل دروست بونى ھەلبىزاردنەكاندا نەك ھەربارتى تەر كىر بەلكو عارەقىشى پىكرد ئىستا پارتى تىناگات كۆتاي گەمەكە بەچى دەگات بۇ يە بەر لەۋادەى ھەلبىزاردنەكان دەپەۋىت قورسايى خۇي بكاۋە سەر رىككەۋتەكەۋ دەسلاتى خۇي بىسەپىنىت بە سەر يەكىتىدا ئەۋ دۈپۈستە گىرنگەى لە كوردوستاندا ھەيە ۋەرى بگىرىت ۋ شەرى ۋەزارتە گىرنگەكان بكاۋ تالەبانىش بە ھۋى لاسەنگى ھەردۈۋ بالەكەۋە دەپەۋىت دۈۋ پۈست لە حىزبەكەى بىسەنىتەۋەۋ بىداتە پارتى بۇ ئەۋەى ئاينىدەى نەۋكانى بەروۋنى بىپىنىت كۆسەرەتىش چۈنكە باش دەزانىت دۋاى ھەلبىزاردنەكان لەلايەن بەشىكى زۆرى مەكتەبى سىياسىي حىزبەكەيەۋە دەست دەكرىت بە لاۋازكردى دەپەۋىت بەر لە ھەلبىزاردنەكان پىگەى خۇي لەناۋ پەرلەمان ۋ حكومەتدا بەھىز بكاۋ ۋ ئەم پىگانە بىنە دىۋارىك بۆى دۋاى ھەلبىزاردن ھەريەكەۋ لە ترسى ئەۋى دىكە سەرقالى بەھىزكردى پىگەى خۇيەتى پارتى دەپەۋىت نەدۋرىت لەبەردەم يارىيەكانى يەكىتىدا تالەبانى دەپەۋىت ھەموۋلايەك رازى بكاۋ تا بەرۋ بەمانەۋەى خۇي بدات كۆسەرت لەترسى جەمسەرەكانى تر خەمى پىگەى خۇيەتى نەوشىروانىش لەترسى ھەموۋلايەك ھەرۋزى بەجۈرىك شەق لە تۆپەكە دەدات بەلام ئەۋەى تاكو ئىستە بەدى دكرىت ئاستى لاۋازى يەكىتى يە لەبەردەم پارتىدا يەكىتى دۋاى چۈنى تالەبانى بۇ بەغدا بە جۈرىك كوتە ژىر فەرمانى پارتىيەۋە ھەست ناكەى ھىزىكى گەۋرەيە لەناۋ گۆرەپانەكەدا تاقە لاۋازى يەكىتى لەبەردەم پارتىدا تالەبانى يە چۈنكە ھەر تالەبانىيە داۋاكارىيەكانى پارتى جىبەجى دەكات ھەر ئەۋىشە لەبەرەمبەر داۋاكارىيەكانى پارتىدا نەرمى ئەنۋىنىت ئەۋ نىگەرەننىيەى لە ناۋ سەركرەكانى يەكىتىدا يە دەرەق بەم ھالەى يەكىتى زۆر لەۋ نىگەرەننىيە قورسەرن كەلاى نەوشىروان ھەن چۈنكە فرە جەمسەرىش لەناۋ يەكىتىدا دروست بوۋە ئىدى پارتى دەگەرىت لە ھەر شوپىنىكەۋە درزىك شەك ببات خۇي دەخزىنىتە ئەۋ درزەۋە كار گەپشتۈتە ئەۋ ئاستەى سەرۋكى پارتى بىتە

نيوانيانه بهلام لهناخی ههموو پهکيتيدا تووره بونیک خوۍ مات داوه دهر حهق بهم کارانهۍ تالهبانی دوورنیه له وهختی هلبزاردنهکاندا ناستهکه بهره و شوپنیکي دی بگوریت لهناخی ههموو پارتیهکدا ترسیک ههیه له نهوشیروان و کۆسهرت که لهنزیکی هلبزاردنهکانه پهکتری بگرنهوه کهمه تیک و پیک بدن پارتیش هینده گوماناوییه بهرامبهر به پهکیتی و نهوشیروان مستهفا له ههموو کۆبونهوهیهکدا داواپهکی زیاتر دهخاته بهردهم پهکیتی نهگهر تهماشایهکی ههیکهلی حکومهت بکهیت راسته و خو بۆت روون دهبیتهوه پهکیتی شهریک نییه لهم حکومهتهدا بهلکو بهشی دراوه و دک هیزیکي لاوازتر له پارتی لهناو پیک هاتهکاندا بونی ههیه نهک و دک شهریکیک نهگهر نههم جاره پارتی سهروکی ههریم و سهروکی حکومهت و سی و هزارته گرنکه که ببات هیشتا داواپهکی قورستری دهمینیت له سهر پهکیتی نهویش نهوهیه دوور نییه داواپکهن که پهکیتی بهبهیانیکي رهسمی نهوشیروان له حیزب دوور بځهنهوه و دهبیت کۆسهرت رهسوول بهشیوهیهکی رهسمی دزایهتی نهوشیروان بکات چونکه پارتی پیاوییه له سنوری ههولیر که بۆ پارتی زورگرنکه گهر کۆسهرت رهسوول بهرهسمی دزایهتی نهوشیروان نهکات مانای وایه نهوشیروان دهنگ دههینیت کۆسهرت رهسوولیش تاکو نیسته خوۍ پهکلاۍ نهکردوتهوه بۆ دزایهتی نهوشیروان و نهوشیروان گروپهکهشی ههولدهمدن قهناعهت به کۆسهرت بکهن نهگهر له گهلیان نییه دژیان نهبیت نهو بی سيقهیهی پارتی دهرحق به جهمسهرهکانی پهکیتی هیندهی تر کۆبونهوهکانی ههردوولای گهرم تر کردووه باومریشیان وایه نهوهندهی نهوشیروان مهترسییه بۆ پارتی هیچکات حیزبه نیسلامیهکان نهوهنده مهترسینین نههم ترسهی پارتی له نهوشیروان بهدیویکیدا ترسیکی کۆمیدییهو بهدیوهکهی تریشدا ترسیکه جیگهۍ ههل ویسته لهسههرکردنه بۆ دهبیت نهوشیروان مهترسیدار بیت بۆ پارتی له نیسلامیهکان؟یان بۆ چی پهکیتی ناتوانیت دهبهردارۍ نهوشیروان مستهفا ببیت بۆ نهوهی لهبهر نهوشیروان هینده خوۍ بهلاوازی نهبینیت لهبهردهم پارتیدا؟ پهکیتی بۆ قبول دهکات لهبهردهم پارتیدا لاوازیبیت بهلام قبول ناگات لهبهردهم نهوشیرواندا لاوازیبیت؟

نهگهر ههنگاههکان بهم شیوهیه بچن پارتی داوای چیر دهکات له پهکیتی پهکیتی چی تری له دهستدهدات تا پارتی لی نهرهنجیت؟
 نهوشیروان گهر پهکیتی بکهویته دهست نههم داوايانهۍ پارتی قبوله؟

بۇچى كۆسۈرەت رەسول ئەگەل نەوشىروان نابىن بە بەرەيەك و پىكەوۋە ھەرچى چىنراۋە ھەلى
ۋەشىننەۋە؟

نىگەرانىيەكانى كۆسۈرەت تاكو كۆى دەرۇن كەى برىاردەدات ئاراستەكان لە تالە بانىيەۋە
بگۇرىت بۇ نەوشىروان؟

ئەگەر كۆسۈرەت رەسول پىش ھەلبىزاردن خۇى يەكلايى كىردەۋەۋە بوويە بەرەيەك ئەگەل
نەوشىرواندا پارتى چى دەكات؟

ئايلا ئەم دوۋجەمسەرە بىن بەيەك پارتى چىتر خاۋەن مالا؟

ئەى ئەگەر بە پىچەۋانەۋە كۆسۈرەت ئەگەل تالەبانىدا قۇلىيان كىرد بەقۇلى يەكلىدا دۇى
نەوشىروان مەسىرى نەوشىروان چى بەسەردىت؟

ئەمانە ھەموو ئەو پىرسىيارانەن كە دىنە بەردەمان دەبىت بە شوين ۋەلامەكانيانا
بگەرىين تاقە فرىادەرسىك بۇ ئەۋەى يەكىتى بەدەست ئەو لاۋازىيەى خۇيەۋە لەبەردەم
پارتىدا رزگار بكات ئەۋەيە رىكەۋتەكە تەجمىد بكەن بۇ دۋاى ھەلبىزاردن ھەريەك لە
جىگەى خۇيەۋە خۇى ھەلبىزىرىت ئەگەر ئەم كارەى بىكرادىيە ئەۋكات نەوشىروانىش لىستى
نەدەبوو بەلام لە ئىستادا ھەموو گۇرانكارىيەكان لە بەرژۋەۋەندى پارتىدان ۋىيەكىتىش تا
بىت بارى قورسەر دەبىت بەدەست داۋاكانى پارتىيەۋە جگە لە تالەبانىش ھەموو
يەكىتىيەكانىش نىگەرەنن پارتىش بە بىانۋى نەوشىروانەۋە تادىت زىاتىر قاقچى لەسەر
بەرەكە رادەكىشىت بەلام دوور نىيە پاش ھەلبىزاردن ئەۋەى پارتىيەكان خەۋنى پىۋە
دەبىنن راجلەكىنى لەگەلدابىت و نەخەشەيەى لەبىر كىردنەۋەى پارتىدا ھەيە كىتۈپر يەكىتى
بىكوۋىنىيەۋە گەمەكە كۆتاي بىت لەۋانەشە ئەم گەمەيە بەر لە ھەلبىزاردن كۆتاي بىت
ۋەلى ئەۋەى بەلاى پارتى و يەكىتىيەۋە گىرنگە كەۋتنى ئىسلامىيەكانە بۇ ناۋ چالىك ئەۋەى
چالەكەشى بۇ ئىسلامىيەكان ھەل كەند نە پارتى بوو نە يەكىتى بەلكو نەوشىروان بوو
نەوشىروان بەبى ئەۋەى باسىان بكات بەيەك گۇرانكارى لە يەكىتىيەۋە بۇ سەر گىردەكەى
زەرگەتە بوويە ھۇى كالىكردنەۋەى دەنگى ئىسلامىيەكان لە ناۋ گۆرەپانەكەدا بەلام جارى
روون نىيە ھەربەم ھەنگاۋە ھەربەم ھەنگاۋە دەبىتە ھۇى كالىكردنەۋەى
پارتى يان نا.

رۆژه لاتىيەكان

ناشوبەكانى نيوان تالەبانى و نەوشىروان مستەفا

راپۇرتى: جېهان - تاييەت

بىزوتنەۋەى رىزگارى خىۋازى كورد لە رۆژهلات مىژۋىيەكى درىژى ھەيە ئەو بىزوتنەۋەىيە گەلىك قورىبىنى داۋە دەستكەۋتى گىرنگى بە دەست ھىناۋە كە كورد بەردەۋام شانازىيان پىۋە دەكات كۆمارى مەباباد دىيارترىن ئەو دەستكەۋتەنە يە كە تەھەتايە كورد شانازى پىۋەدەكات ھەرچەندە تەمەنى ئەو كۆمارە كورت بوو بەلام بەشىكى مىژۋىيە خەباتى رىزگارخىۋاز ئىنسانى كوردى دىۋاى راپەرىنى باشۋور تائىستەش خراۋنەتە ناۋ قەفەزى بىدەنگىيەۋە دىۋاى كۆمارى مەھاباب كەسايەتى بىزوتنەۋە سىياسىيەكانى باشۋور لەۋكاتەدا بەتەۋاۋى كەۋتەنە ژىر كارىگەرى ئەو بىزوتنەۋە سىياسىيەۋە كە لە رۆژهلات سەرى ھەلداۋ بۆ ماۋىيەكى كورت ھوكىمى كورد بىزوتنەۋەى رىزگارى خىۋازى كوردى باشۋور و سودىيان لەۋ ئەزمۈۋنە ۋەرگىرت جارىكى دىكە خەباتىيان دەست پىكردەۋە بەلام ئىستا مەسەكان تەۋاۋ ترسناك و بىزاركەرن چۈنكە پارت و كەسايەتتىيە سىياسىيەكانى باشۋورى كوردوستان ۋەرگىرن ئەو ھەلەۋ كەمۋو كورىانە پىركەنەۋە كەبەسەرىياندا ھات دىن ھەلەكان دوۋبارەدەكەنەۋە زۆرجارىش خۆيان تىكەل بە كىشەكانى ئەۋان دەكەن تەنەنەت ئىستاش ۋاى لىي ھاتۋوۋە رۆژهلاتىيەكان شەرى ناۋ يەكىتى دەكەن و بە نوسىن و لىدوان پىشتىگىرى رىكخراۋەىي ھاتۋنەتە ناۋ شەرى نيوان تالەبانى و نەوشىروان بەشىكىشىيان پىيان ۋايە ئەمە شەرى نەتەۋەىيە لەكاتىكدا گەر ئەۋان بۆ كارى سىياسى يان نەتەۋەى ھاتبەنە كوردوستانى باشۋور دەبىت بچنە ناۋ حىزبەكانى دىموكرات و كۆمەلەۋ باقى حىزبەكانى تىرى كوردوستان كە خەبات دەكەن ۋەلى بە پىچەۋانەى ئەمەۋە خۆيان خزانەۋتە ناۋ شەرىكەۋە نە شەرى ئەۋانەۋە نە پەيۋەندى بەۋانەۋە ھەيە تەنەۋە ئەۋەندە نەبىت ئەم شەرى قۋتى ئەۋان چەۋور دەكات و بە ھۆى ئەۋ قۋتە چەۋرەشەۋە ھەمۋو شتىك دەكەن تا لە سوۋجىكى ئەم شەرىدەدا شۋىنى خۆيان بىكەنەۋە

حیزبەکانی رۆژھەلات دواکەوتن

رۆژ دواى رۆژ کوردی رۆژھەلات جەماوەرەکەى لەناوخۆ لە دەست دەدات ئەم کاردانەوێش بەشیکی گەورەى پەيوەندى بە پەيرەو پرۆگرامى ئەو حیزب و لایەنە کوردییانە وە ھەيە کە خەريکی خەبات و کارى سیاسین ھەواداران و کادیرانیان ۆرژ بە رۆژ ئۆمیدەکان بەرامبەرەیان لاواز دەبیت خەلکەکە باوەریان لە دەست دەدەن چونکە حیزبەکانی رۆژھەلات ئەوئەندە خەريکی مەملانی ناو خۆی و چارەسەرکردنی کیشەى نیو خۆیان بوون نیو ھیندە خەريکی خەباتى سیاسى و بەرنامەو کارى جەماوەرى نابن ئەوان ئەوھیان لەبەر چوووە ئەگەر جارەن لە دەرەو چاویان ببریته ولاتەکەیان و ویستبیتیان مافەکانیان بەدەست بەینن ئیستا بەتەنھا چەك ھەلگرتن و شەرکردن بەس نییە سیاسییەکی رۆژ ھەلات پێیوایە پێویست دەکات لەگەل چەك ھەلگرتن و خەباتى چەکدارى خەباتى مەدەنییش بکەن لەناو ولاتەکەیان دەست بکەن بە دروست کردن و پیکھینانی گروپی فشار و چالاکى نھینی لە شیوەى ریکخراو گروپ کە دەستیان ھەبیت لە زۆر گۆران کە پەيوەندى بە ژيان و ئایندەى ئەو خەلکەو ھەيە کەچی ئەو حیزبانە نەیانتوانیوە رۆلیان ھەبیت و خەلکی رابینن لە سەر مەملانی لەگەل مافەکانیان و ئەو دەسەلاتەى ئەوان یدەچەوسیتنەو ئەوان تەنانت بوونەتە پاشکۆى و خەريکی شەروو مەملانیى پارتە کوردییەکانن لە باشوورى کوردوستان تەنانت زۆرجار خۆیان بەکیشەکانى ئەوانەو تێو دەگلینن پارتى و یەکیتیش دەسەلاتیکى بالایان ھەيە لە لەتکردنی حیزبەکانى رۆژ ھەلات و کپ کردنیان بەرامبەر بەو چالاکیانەى دەیانەویت لە ئێران ئەنجامى بدەن

گواستەوێ شەرکردن لەناوخۆدا بۆ دەرەو

مەملانیى کەوتنە داوى پارتە کوردییەکانى رۆژھەلات بۆ ژیر سایەى یەکیتیی و پارتى زۆرى خایاند سالانیکە پارتە کوردییەکانى رۆژھەلات وازیان لە خۆیان ھیناوە و بۆ زۆر مەسەلە و کیشەى سیاسى خۆیان گریدەدەنەو بە پارتە کوردییەکانى باشوورەو بەشیکی ئەوان لەبەر خۆ بەستەوھیان بە پارتە کوردییەکانەو ەای لیھاتوووە ئەگەر کیشەو ناکوکییەکەى نیو خوشیان دروست بیت دەپخەنە ئەستۆى پارتە کوردییەکانى باشوور ئەم خۆ بەدەستدەوێدەن ھەم بۆ مەملانی و ھەم بۆ دۆبەرەکی و جیاپونەو بەردەوامە ئەو

ماوهى دوو ساله زۆر رۇژنامە نوس و سىياسى ناو پارتە كوردىيەكان دەرەۋەى ئەو پارتانە خۇيان بە كىشەكانى ناو يەكىتىيەۋە گرى دەدەن زۆر جار چارەنوسى شەخسى و ژيانى سىياسىيان وابەستەى ئەوان دەكەن

خۆبەستەۋە بە كىشەكانى يەكىتىيەۋە

زۆرىك لە كوردەكانى رۇژھەلات(لیرەدا مەبەستمان لە رۇژھەلاتىيەكان ھەموو خەلىكى رۇژھەلاتى كوردوستان نىيە بەلكو مەبەستمان ئەو نووسەر و رۇژنامەنوس و سىياسىيانە دەگرىتەۋە كە دابەش بوون بە سەر تالەبانى و نەوشىروانىدا)كە روودەكەنە ئەو ناوچانەى كە نفوز و دەسلەتى يەكىتى نىشتىمانى تىايدا بەھىزە يان بەشىك لەو لایەنانەى كە بىكەو بارەگانىيان لە ژىر دەسلەتى يەكىتىيەۋە و يەكىتى دەيانپارىزىت خۇيان دەخزىنە ناو ئەو كىشە و ناكۆكىيانەۋە كە رووى لەو حىزبە كردوۋە بەشىكىيان روودەكەنە نەوشىروان مستەفا و كۆمپانىاكەى بەشىكى دىكەيان روودەكەنە بالى تالەبانى لە وىو دەست دەكەن بە شەرى خۇيان كە بەگوىرەى بىروراى ھەندى لە سىياسىيەكانى رۇژھەلات ئەم كارو ئەخلاقە بەشىكى نىشانەى بىكارىيە و بەشىكىشى مەبەستى سىياسىيان ھەيە لەو كوردەوانەيان ئەو كوردانە ئەۋەندەى خەرىكى شەرى تالەبانى و نەوشىروان بوون نىو ئەۋەندە كاپان بۆ خاكەكەيان و خەلىكى و ۰حىزبەكانىيان نەكردوۋە ھەندى چاۋدپىرى سىياسى پىيان واپە ئەو كەسانەى كە خۇيان ھەلدەۋاسن بە شەرى تالەبانى و نەوشىروانەۋە تەنھا مەبەستىيان سەرنجراكىشانى ئەو بەر پىرسانەۋە بەدەستەينانى پىشتىگرى ماددى و سىياسىيە ئەگەر نا ئەوان بۆ ناچن لە ناو بزوتنەۋە و حىزبە رۇژھەلاتىيەكان كاربەكن شەرووناكۆكى ناو بزوتنەۋە و ھىزە كوردىيەكان ئەزمونىكى درىژە چەند سالە حىزبەكانى ھەر چوار پارچەكەى كوردوستان بەدەست دوو لەت بوون و مەملانى و شەرى ناوخۆى خۇيان بوونەتەۋە تا وای لىھاتوۋە بزوتنەۋەيەكى كوردى يەكانگىروو پىشت ئەستور بەپىروو راو بىنەماكانى و پەيرەۋەكەى دروست نەبىت رەنگە ئەم لایەنەش بەشىك بىت لەو نەھامەتىانەى كە بەرۆكى كوردانى رۇژھەلاتىش بەرنادات ئەو كەسانەش كە خۇيان بەشەرى كەسايەتى سىياسى دىكەۋە خەرج دەكەن تۈناناكانىيان بۆ يەكلايى كىرنەۋەى شەرى ناو حىزبەكانى رۇژھەلات بەكاربىنن.

ريڤفورم نەخۇشى رەخنە گران

ھەر وەك چۇن چەمەك و مانای ريففورم و ريففورمكردن لەناو داموو دەزگاكانى كوردانى باشوور بۇ تە قسەيەكى ئاسايى بەھەمان شيوہ قسەكردن لەسەر چاكسازى و ريففورم لای زۆر كوردى رۆژ ھەلات بۆتە ھۆى جىگای بايەخ و گرنكى پيدان ھەمووكەسيك مافى ئەوہى ھەيە كە قسە لەبارەى زۆر دۆز و كيشەى ھەر كۆمەلگەيەك بكات كە شارەزايەو گرنگە بۆى بەلام نابيت كيشەى ناو مالى خۆى وازبينييت وباسى كيشەى ناو حيزبىكى دىكە بكەيت لەوانەى باس لە ريففورم و چاكسازى دەكەن لەناو حيزبەكان و دەسلالتي ئىدارى ھەريەى كوردوستان نيو ئەوھندە باسيان لە چاكسازى و ريففورم لەناو حيزبەكانى رۆژھەلات نەگردووہ سياسىيەكى رۆژھەلاتى ئەم حالەتە ناو دەنيت كيشەى دەرونى راھاتن بە بەكارھينانى ئەو چەمكەنە و پىي وابوو كە ئەو چەمەك و شيوازە قسەكردنەى كە نوسەروو رۆژنامەوانى رۆژھەلات قسەى لە بارەوہ دەكەن كۆن و لە ئيراندا زۆر ئەم چەمكەنە بەكار دەھينن كۆپى ئەو چەمەك و مانايانە دەكرين بۇ نمونە قسەكانى زۆر رۆشنرو تىؤرسىنى ئيرانى دەدزن و دين شەرى پيدەكەن بەرپرەسەكانى يەكيتيش دەيانەويت ئەو كەسانە بەكاربەين بۇ شەرەكانى خۆيان ئەوہى كارى ئەو نوسەروو رۆژنامەنوسانەى رۆژھەلات نىيە ئەوہيە خۆيان نەخريننە ناو ئەو شەرەوہ و كاربۇ ئەوہ بكەن حيزبەكانى رۆژھەلات چاك بكەن كەچى بە پىچەوانەى ئەمەوہ دەستيان لە حيزبەكانى خۆيان ھەلگرتووہ چونكە ھەژارن چونەتە ناو ئەو شەرەوہ برە پارەيەكى تيداىە دەسيانويت واپيشانبدەن ئەمە كيشەى ميلەتيكە نەك كيشەى حيزبىك.

سياسىيەگانيش گوردەكانى رۆژھەلات بەكار دەھينن

چالاک وانىكى سياسى ئەوہى بۇ(جىھان) ئاشكراركد بەشدارى ھەندى نوسەرو رۆژنامەوانى كوردى رۆژھەلات لە ملەلانىي سياسى و ئىدارى باشوور بەتايبەت يەكيتى بۇ قازانجى ماددى و ناو دەركردن ھەروہا دۆزينەوہى تريبۇنيكە بۇ قسەكردن ئەو چالاکوانە پىي وابو كە حيزبەكانى رۆژھەلات و ناوھندەكانى راگەياندنديان ريگای ئەو جۆرە قسە كرنەيان پينادەن بۆيە ناچار دەبن دين لە ناوھندەكانى راگەياندىنى حيزبەكانى باشور قسەكانى خۆيان دەكەن مچونكە حيزبەكان ناخى ئەو رۆژنامەنو س و نوسەرانە دەناسن

كەبەھاو ماھىيەت يان چىيەو دەيانەۋى چىيىكەن و خەيالى جيان ھەيە ئەو چالاكوانە پى وايە
كە ئەو قسانە كارىگەرى ھەبوو ھەسەر ناكۆكى و كىشەكانى ناو حىزبەكانى رۆژھەلات
چونكە ئەو جۆرە ئەدەبىياتە گەرەكردن و بلاوكردنەو ھەسەر نوسىنى زۆر چەمكى وەك
رىفۆرم و فراكسىيۇن و گروپگەرى لەناو حىزبەكانى رۆژھەلات بوو ھۆى ھەلوەشانەو و
دوولەت بوونى زۆرىك لە و حىزبانە ئەو نامازەى بەودا كە كۆمەلەى كۆمۇنىست و حىزبى
دىموكرات لەبەرئەو دوولەت بوون و ھەلوەشانەو چونكە لەناو ئەو دۇحىزبەدا زۆر
سىياسى و رۆژنامەنوس بانگەشەى رىفۆرمىان دەكرد لەناو ئەو حىزبانەدا ئەمەش بوو
ھەلوەشانەو دوولەت بونيان چونكە ئەو كەس و لايەنانەى داواى رىفۆرمىان لەناو
حىزبەكانى رۆژ ھەلات دەكرد تەنھا قسەى سەر زارەكى بوو ئەوانە ھىچ بنەماو
بەرنامەيەكيان نەبوو ئەو بانگەشانەيان ھەروەھا لە رووى فيكرى و تيۇرىشەو ھىچيان
پىنەبوو تەنھا دەيان گوت لە ئىراندا رىفۆرم دەستى پىكردوو و ئىمەش پىويستە رىفۆرم
لە بەرنامەو كارو چالاككەيانمان و حىزبەكانماندا بكەين كە سايەتتەكى سىياسى
ئاگادارىش پىوابوو حىزبەكانى ئىران دەيانەو لەگەل ئىراندا دانىشن و لە ئىران نزيك
ببنەو لەبەر ئەو كەسانە ھىچ تريبۇنىكيان نىيە بۆ نزيكردنەو ئەو حىزبانە لە ئىران
ناچار ناوئەندەكانى راگەياندن و حىزبەكان بۆ ئەو مەبەستە بەكار دەھىنن يەكيتى زۆر جار
خۆيان ريگايان پىدەدەن ئەو قسانە بكەن ئەمەش وەك مەرقى رىفۆرمىخواز دەرگەون لەناو
ناوئەندەكانى راگەياندن باشوور ئەو كەسايەتتە سىياسىيە گوتىشى ئەو قسانەى ئەو
كەسانە ھىچ راست نىيەو ھىچ دەرەنجامىكى ھەم بۆ خۆيان ھەم بۆ بزوتنەو
رەزگارپىخووزى رۆژھەلات تىدا نىيە چونكە رىفۆرم نەك لە باشور بەلكو لە ئىرانىش ئەو
حىزب و كەسايەتى و لايەنانەى بانگەشەيان بۆ رىفۆرم چاكسازى دەكرد دواى ئەو ھەموو
شەرو كوشتارەى بەرامبەر بە كوردەكانيان دەكرد جگە لە شەرىعتدان بە زولم و زۆردارى
ھىچى دىكە نەبوو كاربەدەستانى يەككە لە حىزبەكانى رۆژھەلاتىش كە ئامادە نەبوو
ناوئەكەى ئاشكرا بكات ئەو بە جىھان راگەياند دەبوو ئەو بەرىزانەى كە لەناو راگەياندن
و مىدىاكانى باشور شەرى رىفۆرم و چاكسازى دەكەن خۆيان دەخزىننە ناو ئەو
مەملەتتە پەندىيان لە ئەزموونى خاتەمى سەرۆكى ئىران وەرگرتايە چونكە ئەو لەئىران
زۆر بانگەشەى بۆ رىفۆرم و چاكسازى كرد و ھىچىشى نەھىنا ئەو رىفۆرمە لە ئىران
ئىستا ھاو شىوئەكەى لە باشوورى كوردوستان دەبينن كە ھىچ دەرەنجامىكى دلخۆشكەرو

ئاسەوارىكى باشى لى چاودىروان ناكىرىت لەبەر ئەوود ئەوودى كە خاتەمى كىردى تەنھا مەبەستى داپۇشىنى زولم و ستەم و زۆردارى دەسلەتلى كۆمارى ئىسلامى بوو ئەوودش كەلەناو باشوردا بانگەشەى بۇ دەكرىت رەنگە تەنھا مەبەست لە شاردنەوود و داپۇشىنى زولم و ستەمى دەسلەتدارانى باشوور بەتايبەتى يەككىتى و پارتى بىت ئەو كاربەدەستە تىوود گلانىكى زۆرىك لە نوسەرو رۆژنامەوانى رۆژھەلات بەكىشەى حىزبەكانەوود بەمەترسى ناوبرد ئەو پىوابوو كە ئەو كەسانە خۇيان لە بەرپرسىيارىتى ولاتەكەيان و كىشەى كوردەكانى خۇيان و حىزبەكانى رۆژھەلات دەدزىنەوود و لە راستى كىشەو گىرفتەكان ھەلدىنن كە روويان لەوانەكردوود ئەوان جاىك با كىشەو ناكۆكى ناو حىزبەكانى رۆژھەلات چاك بىكەن ئەوچا رابىكەن و بۇ ئەوودى شەرى ناو يەككىتى و كىشەو ناكۆكى رىفۇرم و چاكسازى ناو يەككىتى يەكلا بىكەنەوود .

بۆيەكلاکردنەۋەي بالى ريفۇرم

تالەبانى چاۋەرىي ھەلبىزاردە

راپۇرتى: نياز محمد

لە كۆتايپەكەنى مانكى رابردودا پاش ئەۋەي كۆمىتەي سەرگردايەتى يەكيتى نىشتىمانى كوردوستان بە سەر پەرشتى تالەبانى كۆبۈنەۋەي تىدا شەش ئەندامى سەرگردايەتى حىزبەكە(شەمال عبدولوف، ئاسۆ على، عىسمان بانى مارانى سەفەن مەلا قەرە، جمال محمد، كىردۆ قاسم)بانگىشتى كۆبۈنەۋە نەكران لە كاردانەۋەيەكى خىراياندا و پاش دوو رۆژ لەو دوو كۆبۈنەۋەيە ئەو شەش ئەندامەي سەرگردايەتى چوار ئەندام مەكتەب سىياسىيەكەي يەكيتى نىشتىمانى كوردوستان كە پىشتەر دەست لە كاركىشانەۋەي خۇيان راگەياندوبو كۆمىتەي سەرگردايەتى يەكيتى بالى ريفۇرمىان راگەياند

لە راگەياندەكەياندا كۆمىتەي سەرگردايەتى يەكيتى بالى ريفۇرم رايانگەياند كە گرۈپى بالا دەستى ناو يەكيتى ئەو شەرىيەتەي نىيە برىار لە چارەنوسى ئەندامان و پىكەتەي سەرگردايەتى يەكيتى بدات و ھەروەھا ھىچ برىارىكى يەكيتى شەرىيە نىيە تا ئەو كاتەي كۆنگرەيەكى فراوان لە بارىكى ئاسايدا بە شىۋەيەكى شەفاف و دىموكراتانە لە سەر بىنەماو مىكانىزمى دروست بەرىۋە دەجىت و سەرگردايەتتەيەكى نوى ھەلدەبىزىردىت لە بەرامبەرىشدا مەكتەبى سىياسى يەكيتى نىشتىمانى كوردوستان لە رونكردەۋەيەكدا رايگەياند كە لە رىزەكانى ناو يەكيتىدا شتىك نىيە پىي بوترىت بالى ريفۇرم و ئەو ئەندامانەي سەرگردايەتى كە لەلىستىكى تردان يان كار بۆ لىستىكى تر بىكەن تا كۆنگرەي داھاتوو سىر دەكرىن و ھەروەھا تۆمەتبارىشيان دەكات بەۋەي كە لە پەيرەۋى ناو خۇي يەكيتى لايانداۋە ئەمە سەرەراي ئەۋەي كە لە روونكردەۋەيەدا ئەۋەش ۋەبىرەينراۋەتەۋە كە پىشتەر ئەو ئەندامانەي سەرگردايەتى بە نامەيەك لە سىرگردىيان ئاگادار كراۋنەتەۋە كە تىدا ھاتوۋە ۋەك ئەندامىكى سەرگردايەتى بىقەرموون ئاگادارمان بىكەن كە ئايا ئىۋە بۆ ھىچ لىستىكى ھەلبىزاردى داھاتوۋى پەرلەمانى كوردوستان جگە لە لىستى كوردوستانى(يەكيتى نىشتىمانى كوردوستان - پارتى دىموكراتى كوردوستان)خۇتان كاندىد كىردوۋە؟ يان بۆ ھىچ لىستىكى تر كار ئەكەن؟ تا برىارى كۆنگرەي سىيەم ئەندامىتتەي تان رادەگىرىت.

كۆنگرە. چارەنوسە ناديارەكە

ھەرچەندە ماوەى سالىك زياترە لە مېدياكان و لە بۆنە جياجيا كاندا ھەندىك لە بەرپرسانى يەكيتى راياندىگەياندا كە بەم نزيكانە وادەى بەستنى كۆنگرە ديارى دەكرىت بەلام تا ئەم ساتەش ديار نىيە يەكيتى كەى رووبەرۋوى چارەنوسى خۆى دەبىتەو بەلى رىفۆرمىش لە راگەياندىنەكەياندا گروپى بالادەستى ناو يەكيتى تۆمەتباردەكەن بەوھى كە ماوەى ھەشت سالە رىگرن لە بەردەم بەستنى كۆنگرەدا

لەلای خۆشەو ھەسەرچاۋەيەكى بالا لە يەكيتى نىشتىمانى كوردوستان كە بە ھەسەر بەبالی تالەبانييە و نەيوپىست ناۋى ئاشكرا بكريت لەبارەى بەستنى كۆنگرەو بە جىھانى گوت كە بەدلىنبايەو بەستنى كۆنگرە دىكەويتە پاش ھەلبىزاردن

ئەو ھەسەرچاۋە بالاىە لە درىژەى قسەكانىدا گوتى ئەو ئەندامانەى بالى رىفۆرم تاوھەكو كۆنگرەى داھاتوو سىركراون و بە دووريشى زانى لەو كۆنگرەيەدا بەشدارى بكەن

لەبارەى ئەوھى كە بۆچى يەكيتى ناىەويت رووبەرۋوى ئەم چارەنوسەى خۆى ببىتەو بەبەردەوام وادەى بەستنى كۆنگرە بۆ كاتىكى ناديار دوا دەخات ئەو ھەسەرچاۋە بالاىەى يەكيتى گوتى تالەبانى چاۋەرى ئەنجامەكانى ھەلبىزاردنى ۲۰۰۹/۷/۲۵ تاوھەكو قورسايى لىستى گۆران كە نەوشىروان مستەفا ھەسەركرديەتى دىكات و ھەروەھا بالى رىفۆرمى بۆ دەرېكەويت چونكە بەبرۋاى ئەو ھەسەرچاۋەيە تالەبانى بەبى بونى رووئىايەكى روون لە ھەسەر قورساي ئەو دوولايەنە كە يەك شتن ئەستەمە پى بخاتە نىو كۆنگرەى سىيى يەكيتىيەو

لەدرىژەى قسەكانىدا ئەو ھەسەرچاۋە بالاىەى يەكيتى ئەوھى راگەياندا كە تالەبانى لەسەر بنەماى ژمارەى ئەو كورسيانەى كە لىستى گۆران لە ھەلبىزاردنەكاندا بەدەستى دىنىت كار بۆ كۆنگرە دىكات و گوتيشى ئەگەر بىتو لە ھەلبىزاردنەكاندا لىستى گۆران لە ۱۵ كورسى زياتر ببىنىت ئەو تالەبانى ناچار دەبىت فرە مېنبەرى لە ناو يەكيتىدا قىبول بكات و بەم بىيەش يەكيتى لەسەر بنەماى دووبال بالى رىفۆرم و ھىلى گشتى لە كۆنگرەى ئايندىدا دەست دىكاتەو بەكار بەبرۋاى ئەو ھەسەرچاۋەيە لە كۆنگرەى داھاتوودا تالەبانى خۆى بۆ سكرتېرى يەكيتى كاندېد دىكاتەو و گوتيشى بەو شىۋەيە ئەگەر لىستى گۆران دىنگىكى زۆرى ھىنا ئەو بالى رىفۆرم وەك بالىك لەناو يەكيتى قىبول دەكرىت و نەوشىروان مستەفا

سەرکردایه‌تی دهکات و هیللی گشتیش یان کۆسهرت ره‌سوول یان دکتۆر به‌ره‌هم
سەرکردایه‌تی ده‌کهن تاله‌بانیش وه‌ک سکرتری گشتی ده‌مینیه‌وه ئه‌و سهرچاوه‌یه
پیشبینی ئه‌وه‌شی کرد که ئه‌وکات بودجه‌ی یه‌کیتیش به‌ پیی به‌ده‌سته‌ینانی کورسیه‌کانی
پهرله‌مان له‌ نیوان ئه‌و دووباله‌دا دابه‌ش بکری

به‌لام به‌بروای ئه‌و سهرچاوه‌ بالایه‌ ئه‌گهر بیتو نه‌وشیروان مسته‌فا ۱۰کورسیش بینیت
ئه‌وا تاله‌بانی له‌ کۆنگره‌ی ئاینده‌دا ئه‌و باله‌ له‌ یه‌کیتی بی به‌ری ده‌کات له‌ کۆنگره‌دا بریاری
به‌ یه‌کجاری ده‌رکردنی ئه‌ندامانی ئه‌و باله‌ ده‌دریت هه‌رچه‌نده‌ له‌م حاله‌ده‌دا ئه‌و باله‌ له
ریگه‌ی ئه‌و کۆمپانیا ئیعلامیه‌ی که هه‌یانه‌ هه‌ولده‌دن وه‌ک خۆیان به‌میننه‌وه و به
دووری‌شی زانی په‌ناپه‌نه‌ به‌ر دروستکردنیکی حیزبیکی نوی له‌لای خۆشیه‌وه ئاسۆ علی
ئه‌ندامی یه‌کیتی نیشتمانی کوردوستان له‌بالی ریفۆرم سه‌بارت به‌وه‌ی که ئایا ئه‌وان وه‌ک
بالی ریفۆرم ئاماده‌ن به‌شداری کۆنگره‌ بکه‌ن ئه‌گهر له‌لایه‌ن بالی تاله‌بانیه‌وه قبولکران
ناوبراو گوته‌ی له‌وانه‌یه‌ ئه‌وه جیی قسه‌ له‌سه‌رکردن نه‌بیت ئیستا ئه‌گهر شتیکی واش هاته
پیشه‌وه ئه‌وا قسه‌ی خۆمان ده‌بیت

بۆ دابه‌شبوون کادیسانی خواره‌وه به‌حه‌ماستران

نزیکه‌بونه‌وه‌ی واده‌ی هه‌لبژاردن مەملانیکه‌ی توندتر کردۆته‌وه به‌ شیوه‌یه‌ک کار له
خۆساغکردنه‌وه‌ی ئه‌ندامانی مه‌کته‌بی سیاسی و سهرکردایه‌تییه‌وه گه‌یشتۆته‌ سهر
خۆساغکردنه‌وه‌ی ئه‌ندامانی مه‌له‌بە‌ندوو کۆمیته‌وته‌نانه‌ت که‌رته‌کانی ریکه‌ستنی حیزبه‌که‌
رۆژانه‌ ده‌یان کادیری یه‌کیتی له‌ ئاسته‌ جیاوازه‌کاندا ده‌ست له‌کار کیشه‌نه‌وه‌یان پیشکه‌ش
ده‌کهن و رایده‌گه‌یه‌نن که له‌ بیرورای جیاوازوو هه‌ندیکی دیکه‌ شیان به‌ناهر اوکردن
ناچارکران ده‌ست له‌کار بکیشه‌نه‌وه و رووده‌که‌نه‌ ئه‌و گرده‌ی نه‌وشیروان مسته‌فا لیه‌وه
قسه‌ له‌ گۆران ده‌کات ئه‌م دیارده‌یه‌ زیاتر زه‌ق بۆته‌وه کاتیک مه‌کته‌بی سیاسی یه‌کیتی داوای
له‌ ئه‌ندامانی سهرکردایه‌تی و ریزه‌کانی خۆی کرد که ئه‌وه‌ی کار بۆ لیستیکی دیکه‌ ده‌کات
جگه‌ له‌ لیستی کوردوستانی که هاوپه‌یمانی پارتیی و یه‌کیتییه‌ ده‌بی خۆی ساغ بکاته‌وه
ریزه‌کانی یه‌کیتی جی به‌هلیت له‌گه‌ل ئه‌وه‌ی ئه‌و کادیسانه‌ ئاسته‌کانی خواره‌وه بیبه‌ش
ده‌کرین له‌موچه‌و نان براو ده‌کرین به‌لام کاریگه‌ری مەملانیکه‌ له‌سه‌ریان زیاتر
ده‌رده‌که‌ویت و تاراده‌یه‌ک به‌حه‌ماستریشه‌وه چونه‌ته‌ ناو مەملانیکه‌وه ده‌رباره‌ی ئه‌گه‌ری

تەقىنەۋە تەشەببۇسەندى ئۇ مەملەتتە بۇ تۈندۈتۈش سەرچاۋەنىڭ نىزىك مەكتەبى سىياسىيەكتى گۈتۈ بىرۈنەكەم ئەم گۈزەنە نىۋان دۈۋالە كە بە ھېچشۈۋەك بگەنە ئاستى گۈزۈ شەخسى نىۋان تالەبانى و نەۋشۈرۈن مەستەفا و تەنئالە ئاستەكانى خۈرەۋەدە دەمىنەۋە لەبەرئەۋە ئۇۋان دەۋان بەئسانى گۈنۈزۈ بارۈۋدۇخەكەبەكەن كە بە ئاراستەپەكدا نەۋرۈت تۈندۈتۈش لىبەكەۋىتەۋە سەبارەت بەۋە كە ئايا راستە موۋجەى ئەۋانەى كار بۇ لىستى تەدەكەن دەبىرەت سەرچاۋەنىڭ نىزىك مەكتەبى سىياسىيەكتى كە نەۋىست ناۋى ئاشكەركىرەت رايگەيانە ئەۋە كە ئاگادارە تاۋەكو ئىستە موۋجەى ژمارەپەك لە پاسەۋانانى ئەمدامانى سەرگەردايتەتۈ بالى رىفۇرم براۋە تەنئە موۋجەى دۈۋ پاسەۋانئەن دەدەرىتە ھەرۈۋە گۈتۈشۈ ئەۋ ئەندامانەى موۋجەى خۇشيان ۋەردەگەن كە ھەۋت مىۋن ۋېنچەزار دىنارى عىراقىيە بەلام ئەگەرى لەسەدا ھەشتە ئەۋەپە كەبەم زۈۋانە ئەۋ موۋجەنەشيان لى بىسەنرەتەۋە لەبارەى ئەۋە كە ئايا بالى رىفۇرم كاتىك ھېچ سەرچاۋەنىڭ دارايىيەكتى لە بەر دەستە نەبىت چۈن دەۋانئەت كاربكات ئاسۋەلى گۈتۈ بالى رىفۇرم راستە لە ئىستە لە ھەموۋ ئىمكانىيەتتىكى مادى و ئىدارىيەكتى بىبەشە بەلام ئىمە كەسانىك بوۋىن ھەمىشە لەناۋ خەبەت و زىندان و رۇۋانى نەھامەتەدا ژاۋىن ئەۋ كات نە ئىمكانىيەت ھەبۈۋ نە زەمىنەى كارى جەماۋەرىش بەلام ئەمىرۇ زەمىنەى كارى جەماۋەرى فراۋانترە و كارگەردەن گەلىك ئاسانترە لەۋ رۇۋانەى كە ئىمە كارمان دەكەدە بۇپە ئەۋ كارىگەرىيە نەبىت لەسەر كارگەردى ئىمە

ئايا بالى رىفۇرم گۈزەنەكە دەپاتەۋە نىۋەپەكتى؟

ئەۋانەى لەناۋ پەكتىيەۋە ھاتۈنەتە دەرىيان گراۋنەتە دەرمەۋە ھىشتە ئەۋان سۈرن لەسەرئەۋە كە ئەۋان پەكتىن و خاۋەنى پەكتىش بەبەرۈردۈ ئىستەۋ ئايندەۋە بالى دەسەلاتدارى پەكتىش پىۋاىيە ئەۋە پابەند نىيە بە پەكرىزى پەكتىيەۋە دەبى رىزەكانى حىزبەكە جى بېلىت مەملەتتە بەبرۈۋى چاۋدىرى سىياسى مەملەتتە لەسەر ناس نامەى پەكتى خاۋەندارىتە ئەۋ حىزبە نەكگ گۈزەنەى جەۋەرى لە دەرمەۋە پەكتى بەبرۈۋى ئەۋ چاۋدىرە سىياسىيە بالى رىفۇرم دەپەۋى گۈزەنەكە بباتەۋە نىۋەپەكتى كەلە بىنەرتەدا ئەمە مەبەستە سەرەككەپە نەك گۈزەنەى لە دەرمەۋە حىزب لە بەرامبەر ئەم بۇ چۈنەدا ئاسۋەلى دەلىت ئەم ھەنگاۋەى ئىمە لە راگەيانەنى بالى رىفۇرم

دەجىتە چوار چىۋەى ئەو ھەنگاۋانەى كە بۇ گۇرئانكارى ھەن و بەشىكە لەو مىكانىزمە
 بەر فراوانترەى بۇ گۇران ھەيە نەك بردنەۋەى گۇران بۇ ناو حىزب و بە مىكانىزمىكى
 تىرىش پىشتىۋانىكردەن لەو روتەى گۇرانە بەرفراۋانەى ئەمرۇ قسەى لەسەر دەكرىت بەلام
 لە گەل ئەۋەشدا دەلىت راستە ئىمە لەو بالەى ناو يەكىتى بوۋىن كە بەبالى نارازى ۋەسەف
 دەكرىت نارەزاىەتى ئىمە ئەۋەيەە تاكو بتۋانىن يەكىتى بىخەينەۋە سەر بەرنامەى
 راستەقىنەى خۇى بەلام بالى رىفۇرم سەرەراى ئەۋەى خۋازىارى گۇرانكاىيە لەناو حىزبىدا
 خۇشى بەبەشىكى فراوانتر لە گۇران ناو دەنىت لەم بارەيە ۋ ئاسۋەلى لە درىژەى قسەكانىدا
 دەلىت بە داخەۋە بالى دەسەلاتدارى يەكىتى ئەم ھەنگاۋە ئىمەى پى قبول نەكرا بۇيە ئىمە
 ناچارىن لە گەل ھەقۇلانى ترمان كر بۇ ھەلبۇزاردن بكەين ۋەك كارداندۋەيەك لە بەرامبەر
 ئەو ھەلۋىستەى بالى دەسەلاتدارى يەكىتىدا و بە ھەموو تۋانىيەكىشمانەۋە پىشتىگرى
 لىستى گۇران دەكەين كە پىمۋايە ئەمە گۇرانىكە لە ئاستىكى بەر فراوانتردا نەك بە تەنىا
 لەناو حىزبىدا لەلاى خۇشەۋە چاۋدىرىكى سىاسى پۇىى وايە لىستى گۇرانىش بەشىكە لە
 مەلەلانىكانى نىو يەكىتى و لەنىو ئەو مەلەلانىيەۋە لەداىكبوۋە بەبرۋاى ئەو چاۋدىرە
 ھەرئەمەشە ۋا دەكات چ كارىگەرەكانى گۇران و چ كارىگەرەكانى بالى رىفۇرم لە سنورى
 دەسەلاتى يەكىتى تىپەر نەبن ئەو چاۋدىرە دەلىت زۇر بەدەگمەن ئەو قسەۋ باسانە لە
 سنورى پارىزگەى سىلمانى كە تىپىدا يەكىتى بالادەستە لە سنورى پارىزگەى ھەولير يان
 دھۆك بەرگۈيت دەكەون ئەۋەش ئەمان پى دەلىت كە مەلەلانىكان و ھەولەكانى گۇران
 پەيۋەندىيان بە يەكىتى خۇيەۋە ھەيە ئەو چاۋدىرە پى وايە مەلەلانىكانى نىو يەكىتى
 تارادەيەكى زۇر بۇ دابەشكردەۋەى دەسەلاتن دۋاى تالەبانى پىۋەرەكانى ۋەرگرتنى
 دەسەلاتىش بەبرۋاى ئەو پەيۋەندىيانە بەبۋنى رىژەى جەماۋەر ۋ ئاستى خەبات و
 قۇربانىدانەۋە ھەيە كەبەم پىيە پاش تالەبانى لەبەردەم نەۋشىروان مستەفا رەنگە تەنىا
 ئەم دوۋپىۋەرە كۆسەرت رەسول ۋەك جەمسەرىكى بەھىز بناسنەۋە بەلام بۇ جىگرەكەى
 تىرى تالەبانى(د كتۇر بەرھەم)پىۋەرىكى تر ھەيە كە مىدىيەۋە لەمەشدا نەۋشىروان
 مستەفا گۈرۈتىنكى گەۋرەترى دايە بەر خۇى كاتى بەھاتنەدەرەۋەى لە يەكىتى كۆمپانىيەى
 ئىعلامىيەكەى خۇى دامەزراند.

یه‌کیتی له‌دوای مام جه‌لال میراتیکی زۆرو حیزبیکى وه‌جاخ کویر

مه‌سعود عه‌بدولخالق

له‌به‌ر ئه‌وه‌ی (ی، ن، ک) وه‌ک ریک‌خراویکی سیاسی به‌هیزی کوردی بۆ یه‌که‌م جار به‌ بنکه‌و سه‌ورکردایه‌تییه‌وه به‌ ترازیکى عه‌لمانی توند هاته مه‌یدان و سه‌رکه‌وتوش بوو پ‌یویسته ئاوریک له سه‌ره‌تای مەملانی کوردایه‌تی باس بکه‌ین زۆر به‌کورتی که ده‌لین بزوتنه‌وه‌ی کوردایه‌تی واته باس له دوای سالی ۱۹۰۸ و خودی ئینقلابه‌که‌ی (ئیتحاد الترقی) ده‌که‌ین که له ۱۹۰۸/۷/۲۳ روویدا چونکه به‌پی هه‌موو سه‌رچاوه‌کانی ناوه‌کی و ده‌ره‌کی رابونی نه‌ته‌وه‌یی گه‌لانی ژیر ده‌ستی عسمانی له‌ویرا ده‌ست پ‌یده‌کات به‌ کوردیشه‌وه هه‌تا رابونی تورکایه‌تیش به‌پی به‌لگه‌نامه‌کانی به‌ریتانی هه‌ر راسته‌و خۆ یه‌ک حه‌فته دوای ئینقلاب (ئ‌براهیم علی پاشا) له‌ دژی (ئ‌یتحادو ته‌ره‌قی) راپه‌ری و شۆرشیکى گه‌وره‌ی به‌ریا کرد و خه‌لکیکی ئاین به‌روه‌ریان وه‌ دووکه‌وت چونکه زانیان ئ‌یتحادیه‌کان دژ به‌ میله‌تانوو ده‌بنه‌ هۆی مه‌ینه‌تی کورد که‌چی هه‌ریه‌که له (زیا کۆک ئه‌لب) و (به‌نجی زاده) و کۆمه‌لیک سه‌رکرده‌ی کوردی تری عه‌لمانی له‌وانه (د. عه‌بدوللا جه‌ودمت) (د. ئ‌یسحاق سکوتی) له‌گه‌ل (ئ‌یتحادالترقی) بوون هه‌ر له‌دوای ئه‌وانه‌ش (شیخ سه‌عیدی نورسی ریک‌خراوی یه‌کیتی موحه‌مه‌دی) له‌ شیخ عبدالقادر شه‌مزینی و له‌ بنه‌ماله‌ی به‌درخانیه‌کانیش له‌ هه‌مان سالدا (ئ‌یتحاد ئه‌له‌ته‌ره‌قی کورد) یان پ‌یکه‌ینا به‌و شیویه‌ عه‌لمانی و ئ‌اینی له‌ نیو کوردایه‌تیدا به‌ جمکی سه‌ریانه‌لدا له‌کاتی جه‌نگی جیهانی سه‌ره‌نجامه‌کانیشی به‌ هه‌مان شیوه‌ی عه‌لمانی کورد به‌ره‌ی پ‌یلانه‌کانی ئه‌تاتورك و حکومه‌ته‌که‌ی ئه‌نقه‌ره‌و ئ‌ایینه‌کانیش زیاتر لایه‌نگری حکومه‌تی ئه‌سته‌مبول و خیلافه‌ته‌که‌ی بوون تا توانرا سیقه‌ری ۱۹۲۰ و ماده‌ به‌هیزه‌کانی (۶۲، ۶۳، ۶۴) له‌ گه‌ل ئه‌سته‌مبول دروست بکه‌ن که‌چی عه‌لمانییه‌ کورده‌کان ئه‌و ماده‌نه‌یان دۆرانده‌ ئه‌تاتورك و لۆزانی ۱۹۲۳ هاته‌ دی ئه‌وه‌ی یه‌که‌می عه‌لمانی داوای له‌ ئ‌اینه‌کان کرد مۆله‌تیان پ‌یبده‌ن کوردوستان و ناوچه‌که‌ با ماوه‌یه‌کی که‌م ده‌که‌ن کۆمه‌لگه‌یه‌کی مه‌ده‌نی و ته‌کنۆلۆجییدار و مۆدیرن که‌چی له‌ کۆتایدا کوردیان خسته‌ مه‌ینه‌ت ئ‌ینجا شیخ سه‌عیدی پ‌یران له‌سالی ۱۹۲۵ با شۆرش راپه‌ری بۆیه‌ عه‌لمانییه‌تی کورد تا ماوه‌یه‌ک کپ بووه‌ له‌ جه‌نگی

جيهانى دوووم ههروا بهكپى مايهوه تا جاردانهوهى پارتى له ۱۹۴۶با سهرۆكايهتى مهلا
مستهفا له كوردوستانى

خواروو ديسان ملهلا نيههكى بههيز له نيوان عه لمانى و ئاينى سهرى ههله، بالى ئاينهكه
بهتافى تهنه مهلا مستهفابوو عهلا نيهكهش مهكتهبى ساسى و سهرگردايهتى پارتى به
تهواوى بوو كهسانى كاراو شارمزا وهك ئيرههيم نهحمهد و جهلال تالهبانى و... ههتا على
عبدوللا نورى شاوهيس و لهگهل نهو باله بوون يكه پيبان وترا (جهلال) تالهسالى ۱۹۷۰به
يهكجارى بالى عهلامنى كورد بهسهرۆكايهتى جهلال تالهبانى شكستى هيناو تهسليمى مهلا
مستهفا بونهوه

بهلام لهسالى ۱۹۷۵له نهنجامى ريكهوتنى جهزائير له نيو شاو سهدام بووه بووه هوى
رووخانى شورشى كورد و دهوروبهري مهلامستهفا بو شاييهكى گهورهش له زهمينه
بزوتنهوهى كوردايهتيدا سازبوو بو سهرهلهدانهوهى (يهكيتى نيشتيماى كوردوستان) به
سهرۆكايهتى مام جهلال و زالبونى عهلامنى بهسهر ئايندا

دروستبوونى (ي، ن، ك)

يهكيتى له بارودۆخيكى سهختى نيمچه مهحالى ناوهكى و ئيقليمى و جيهانى دروست
بوو كۆمهله سهرگرديهكى نهبهزى وهك مام جهلال و نهوشيروان مستهفا و على عسكهري و
د. خاليدو... هتد نهبوايه نهدهكرا له سهرهتادا به ريرهويكى (ماركسى ماوى) دواى (ماركسى
لينينى) دارشتنى (ي، ن، ك) بهپيى (وحده والصراع المتناقضات) ياساى سيبهيمى
دياليكيتيكى ماركسى هاته كايهوه بهخيراي بهسهر لايهنهكانى ترى بالى كورديدا زالبوو
بنه مايهكى گرنگى له كوردوستان سهلامند كه تا ئيستا باس نهكراوه نهوئيش نهويه بهرگرى
جهكدارى نيشتمانى بهچوار قوئاغى سهرهكيدا تيبهري، يهكهه جار لهسهدهى (۱۹) كه
تهكنهلوژياى داغيركهه نهوهنده بههيز نهبوو به ليبراله نهتهوهيبهكان دهكرا دوووم له
سهرهتاي سهدهى بيستهه ئايدهلوژياى نهتهوهى كرا سيبهيم كه تهكنهلوژياى داغيركهه زياتر
پهرهيسهه له ماوهى (۱۹۵۰ - ۱۹۸۰) نهوا (بهرگرى) تهنها له تواناي خاوهن ئايدهلوژيه زور
بههيزهكان مايهوه و خودى مام جهلال نهوهى زانى بويه ئهمجاره به زهقى و بى پيچ و
پهنا هاته سهر ماركسييهت و سهركهوتوووو

چوارم ھەلبەتە لەوسەر دەمەدا یاخود وردتر لە سالی (١٩٩٠) بە دواوە تەکنەلۆژیای داگیرکەران زۆر گەشەیی کردووە ئەو (بەرگرییە) بە ئایدۆلۆژیایەکی زۆر بالای دەوی لە ئاستی ئاینی بۆیە دەبینین بەرگری نیشتمانی زیاتر زیاتر کەوتە دەست ئیسلامییەکان رەنگە پەکەکە دوا بزوتنە دەوی مارکسی بن لەو روودووە کەواتە (ی،ن،ک) کەوتە تەفەری زیرینی بەرگری نیشتمانی کە دەکاتە ١٩٧٥ بە دواوە، لێردا نەینییەکی گرنگی هیزو سەرکەوتنی یەکیتمان بۆ دەر دەکەویت لە ھەمان کاتدا نەینی پەک کەوتن وبی تواناییشان بۆ دەر دەکەویت لە دوا ی راپەرینی ١٩٩١ تەمەنی کەوتە ج (فەترمەیک لەو چوار قۆناغە ی سەر دەو)

ئەو بوو بینیمان لەبەرگری شاخ ئ مەندە قارەمان بوو داروبەردوو رووبارەکانی کوردوستان شاھیدی بۆ دەدەن لە بەرامبەریشدا هیزەکانی بەرامبەری بە (تایبەتی پارتی) زۆر نابەرانبەر بوو تارادەیکە (پارتی) یش ھەستی کرد حیزبیکە لە ئاستی قۆناغی (٣) نییە بۆیە تەقەلایدا خۆی بگونجینیت لە کۆنگرە ی (٩) لەمادە ی (٥) و (٦) جاری مارکسیایەتی خۆیدا بەلام لێی سەرکەوتوونەبوو چونکە بە وردی لە پۆلینکردنی ئەو قۆناغانە نەگەشتبوو ئەگینا ئایدۆلۆژیای بارزانی (ئایینەکە) نۆرە ی بەتەواوی ھاتبوو لەو سەر دەمە ی دەیان توانای هیزی (بەرگری) پی دروست بکەن وایان نەکردولە شاخ زۆر لە شکست بوون زیاتر بزوتنە دەوی کوردایەتی کەوتە دەست یەکیتی و ئەو تەنھا دانوستانی دەکردوو میللەتی کوردی رادەپەراند و رینمای پی دەدا ھەتا گەشتە راپەرینی ١٩٩١ گەلە (٨٠٪) ی بە کاریگەری یەکیتی بوو وردتر لەو ھەش ئەو کاتە ی (نەوشیروان مستەفا) بە پلە ی یەکەم و (کۆسەرەت رەسوول) بە پلە ی دووھم پالەوانی ئەو دانوستانە بوون و بەو تەوژم و ھیزەش ھاتنە ناو جەماوەرو زالبوون بەسەر کوردوستان و بوونە کارگە ی کادیران و بە ھزاران کادیری عەسکەری و ئیداری و دبلۆماسی بە هیزی دروست کرد کە بە ھاوتاکانی نەدەکرا .

چی روویدا؟

وەرچەر خاندنیکی مەزن لە یەکیتی

خودی نەتەواپەتی، ئایدۆلۆژیای و بیرو باوەرو هیز نییە، بەلکو ئینتیمای رەجەلەکە، بۆیە پیویستی بە مەدرەسەییەکی فیکری ھەیە یەکیتی بە بلیمەتانە توانی ئایدۆلۆژیای مارکسییەت بکاتە ناوەرۆکی نەتەواپەتی و باشترین دینامیکی داھینان بۆ شۆرشى نوێ و

چوارەم: ئەو شەهەرى لە گەل(ئەنسارو لئىسلام)کردى تا ئەمەرىكا نەهات پىي يەكلا نەبوو جگۆ لە وەش لە رووى سياسىيەشەو ئەو ھەموو شەرو شۆرى برا کوژى لە گەل ھەموو لايەك بۆ دەسلەت دووژمنايەتییەكى زۆرى بۆ خۆى پەيدا کرد بەر ھەمەگەشى بۆ خۆى نەبوو لە گەل کۆمەليک ھۆکارى ترى فيکرى و سياسىيى کۆمەلايەتى و سەربازى ھىزى ئيمکانییەتى بەردەوامى گەشەى بەكى کەوت داینەمۆکەى زۆر لاوازبوو زیاتر کەوتە سەر شەخسى مام جەلال

مام جەلال

پیاویکی تیکۆشەرى بى وینەيە ئاستیکى دبلۆماسى زۆر بالای ھەيە رەنگە ھەلە نەبىن ئەگەر بلىين ھەلگىرسانەو شۆرشى نوى و رەوتەکەى و تا دەگاتە ئەو واقعەى بۆ کوردوستان سازا لە درووست بوونى پەرلەمان و حکومەت و ئەو دۆخەى ئىستا لە ئارادايە لە(٦٠٪) ى دەگەریتەووە بۆ کەسى مام جەلال لە سەر ئاستى ھەموو کوردوستان جا دەبى کاریگەرى چەند گەورەى ببیت لە ناو يەکیتیدا بەلام کۆمەليک خالى لاوازیشى لە خودى خۆى میژوووەکەیدا ھەيە، سايکۆلۆجیەتى ئەو پیاوہ زیاتر لیبرا لیيەكى لە سەر رارەوى سياسى میکافیلیلى دەروا بۆ يە تەنھا بە فيکرى و ئایدۆلۆژيا(جاران)مارکسى بووئەگینا دەرونيکی لیبرالى(بى مەبادیئى) ھەبوو ھەر لەو شەو ئەو نەيینیەمان بۆ دەردەکەوى کە لە ژيانیدا دەيىنین زۆربەى جار کارى زۆر لۆژكى مەزنى ئەنجامداو ى بەلام لەناکاو لە قەيەكى لیداو ھەمووى تیکداو لە راستیدا نەيینیەكى دیکەى تايبەتیش لە سروشتى کەسیتیيەکەیدا ھەيە ئەویش ئەو یە سەرکردە لیبراليیەکان(رۆژئاوايیەکان بە گشتى)بە پىي مەبدەئیکى بە ناوبانگ دەروڤ کە بریتیيە لە(دۆستايەتى و دووژمنايەتى ھەمیشەى نییە بەلکو بەرژووەندى ھەمیشەى ھەيە)کەچى مام جەلال لە پە یوہندییدا(بەرژووەندى)ھەتا لاسەرو ھەمیشەى نییە ئەو شەو وایکردووہ دۆست و ھاو پەيمانیەتى تاسەر لە گەل کەسدا نەبیت چ لە ناو خۆى يەکیتى و چ لە دەروەوى يەکیتى ھەربۆيەش دەيىنین ھاو پەيمانىەتى و ھاریکاری لە سەر بنەمايەكى دیکە بووہ کە بریتیيە لە(بە يەکگەيشتنى دوو بەر ژوہندى لە دژى بەرژوہندى سייەم)ئەویش ئاژاوى بەردەوام دەخولقینى و لايەك دەکوژینیتەو لە لايەكى ترەوہ سەر ھەلدەتەوہ کوژای نايە ت ھەربۆيەش میژوو تەمەنى مام جەلال بریتیيە لە میژووى مەملانى بە ھەموو

ئاراستەيەكەۋە لەگەل كۆمەلىك سىفەتى تىرى ئىجابى سەلبى كە(لىرەدا بىۋار نىيە باسى بىكەين)ۋاىكردوۋە(ى، ن، ك) بىگاتە ئەو دۇخانەى خوارەۋە

يەكەم: يەكىتى پىكىدىت لە كۆمەلىك كوتلەو تەيار و بال

دوۋەم: ھاو پەيمانىيەتى لەگەل ھىچ ھىزىكى تىرلەسەر بىنچىنەى مەبادىئى نەبى

سىيەم: ھىزى چاگسازى لە ناۋدا درووست نەبى

چوارەم: تاگەيشتە ئەو راددەيەى خودى خۆى مام جەلال بوبىتە ھۆى ۋەستانى يەكىتى چارەنوسى يەكىتى لەدۋاى مام جەلال ھەلبەتە تەمەنى مام جەلال و بارى تەندروستى گەيشتۆتە راددەيەك چ بە مانەۋەى چ بە نەمانى ناتۋانى بە ئەكتىقى يەكىتى بەريۋە ببات ھەلبەتە ئەو جۆرە كەسايەتتىيەى كە لە سەرەۋە ئامازەمان پىدا ھەر لە گەل نەمانىدا كاريگەرەيەكى راستەوخۆى دروست دەكات ھەر ۋەك بىنيمان تەنھا دوور كەۋتەنەۋەى مام جەلال بۆ سەرۋكاپەتى كۆمار چەندە كارى يەكىتى كىردوۋە و ئىستا بوۋەتە كەسىكى پلە دوو لە كوردوستاندا بەلام سەرگىردەى تىرى پىچەۋانەى ئەو رەۋتەى مام جەلال ۋەك ئايەتوللاخومەينى يان مەلا مستەفا يان نىلسۇن مانىلا. لە دۋاى نەمانى خۇشيان كاريگەرييان دەمىنى كەۋاتە لە دۋاى نەمانى مام جەلال بابزانىن ئەو ئەگەرەنەى روۋبەرۋى يەكىتى دەبىتەۋە چىن؟ لە ۋەلامدا زۆر روۋنە تا ئىستا(ى، ن، ك) لەسەر پىروگراممىكى فىكىرى مەدرەسى دىيارىكراۋ نىيە لە سەرەتادا(ماۋۋى)بوو دژ بە سۆسىيالىستى دىموكراسى بوو دژبە بەھاي رۇژئاۋاۋ سەرمايەدارى بوو دۋايى ۋەرىچەرخان بۆ ماركسىيەتى سۈفىيەتى دۋايى ۋەرىچەرخان بۆ سۆسىيالى دىموكراسى و دۋايى لىبرالى رۇژئاۋاۋ بە كورتى لە سەر رىبازىكى دىيارىكراۋ نىيە زىاتىر لە سەر كەسانى نىو سەرگىردايەتى و خودى مام جەلال ۋەستاۋە

لەناۋ يەكىتىش ئەم كەسانەى خوارەۋە خاۋەن كوتلەو نفوزن و بەۋشىۋەيە ۋەردەچەرخى

يەكەم: مەزنىتىن يان كوتلەى(كۆسەرت رەسۋول)

كە زىاتىر مىراتگىرى مام جەلال دەبىت و دەيەۋىت كىانى يەكىتى ۋەك خۆى لەرىى شەخسى خۇيەۋە بىپارىزىت ئەو پىاۋە زۆر قارەمان بوو لەشاخ بەلام زۆر بىچۈكە لە چاۋو ئەو ھىزە گەرەى كە پىۋىستە بۆ پاراستنى كىانى يەكىتى و لە ناۋ بەشىكى زۆرى

سەرکردهکانی ناو یه کیتیدا به تایبهتی بهشی سلیمانی پابه‌ند نابن پییه‌وه و زۆر به‌خیری
ئه‌گه‌ری چه‌ندین(ئینشیقاق)ه‌یه

دووهم: دووهم کوتله نۆره‌ی دکتۆر به‌ره‌م دیت

ئه‌و تا راده‌یه‌کی زۆر سه‌رکه‌وتوو له ته‌نزیری سیاسی و ئیداری و که‌سیکیشه که‌مه‌تر
به‌شداری شه‌ری برا کوژی و تاوانه‌کانی کوردستانی کردوو به‌لام پلان و به‌رنامه‌ی کاری
له‌گه‌ل ئه‌و قه‌باره‌وه‌شایه‌رییه‌ی یه‌کیتی ئیستادا ناگونجی و له سه‌ر ترازوی رۆژواویانه‌ی
یه‌کیتیه‌کی بچوکی ریکوپیکی ده‌وی له سه‌ر بنچینه‌ی خزمه‌ت گوزاری و خه‌لکی
نۆرستۆکرات و ته‌کنۆکرات ده‌هیلته‌وه رهنه‌گه ئه‌و کاته‌ش(ی،ن،ک) ته‌نها(٨/١)یه‌ک له سه‌ر
هه‌شتی ئه‌و قه‌باره‌یه‌ی ئیستای بمینیته‌وه و له‌ویشدا چه‌ند بالیکی تری لی جیاببیته‌وه

سییه‌م: چه‌ند کوتله‌یه‌کی تر هه‌ن به‌لام لاوازن

له‌وانه د.فوناد مه‌عسوم هه‌روه‌ها مه‌لا به‌ختیار، که ئه‌وه‌ی دواییان زیاتر خۆی بۆ دوای
مام جه‌لال ئاماده کردوو له راستیشدا مه‌لا به‌ختیاریش له شاخ له دوای کاره‌ساتی
هه‌کاری هه‌تا ١٩٨١زۆر قاره‌مان و کاریگه‌ر بوو به‌لام به‌هۆی(عیراقچییه‌ته‌که‌ی)و دوایش
ده‌ستگیرکردن و ده‌رجونی حوکی ئیعدام بۆی به‌تۆمه‌ت: په‌یوه‌ندی به ئیستخبارات و
دوایش ده‌رجونی و جیابوونه‌وه‌ی له ناو یه‌کیتی و هاوپه‌یمانی له‌گه‌ل(پارتی)دوایی چه‌وه
نیو حزبی زه‌حمه‌تکیشان و دوایی ته‌سلیمی یه‌کیتی بووه‌وه. . هه‌موو ئه‌وانه‌ی وایانکردوو
که سیتییه‌که‌ی به‌هیز نه‌بیت و کوتله‌ی نه‌بیت جگه‌له‌وه‌ی که زیاتر له
ری(هاوسه‌ریتییه‌وه)خۆی له بنه‌ماله‌ی مام جه‌لال نزیك کردۆته‌وه رهنه‌گه بتوان
کوتله‌یه‌کی بنه‌ماله‌ی به لاوازی پیک به‌ین و ببه‌ به‌ر به‌ست له ری کوتله‌کانی سه‌ره‌وه‌دا
چوارهم: سه‌لامه‌ترین ئه‌گه‌ر ئه‌وه‌یه جاریکی تر هه‌تا مام جه‌لال ماوه سازش
له‌گه‌ل(نه‌وشیروان مسته‌فا)بکریته رهنه‌گه به گه‌رانه‌وه‌ی ئه‌و پیاوه یه‌کیتی به‌سه‌لامه‌تی
بمینیته‌وه یاخود بلیین(انقازما یمکن انقازده).... چۆن؟ بۆ وه‌لامی ئه‌و په‌رسیاره
هه‌لوسته‌یه‌کی خیری ده‌وی له‌سه‌ر که‌سیتی نه‌وشیروان مسته‌فا

هه‌رچه‌نده ئه‌و پیاوه هه‌ر له‌گه‌ل مام جه‌لال بووه به‌لام کۆمه‌لیک سیفاتی تایبه‌تی هه‌یه
سایکۆلۆجیه‌تی لیبرالی میکافیلی ییه هه‌ر ئه‌وه‌شه وایکردوو له گه‌ل قۆناخی نووی
یه‌کیتیدا نه‌گونجیت دروشمی جاکسازی به‌رز بکاته‌وه ئه‌وه‌تا دواجاریش وورکه‌وته‌وه

متمانەيەكى پىماوھ نەك ھەر لەناو يەكيتىدا بەلكو لەسەر ئاستى كوردوستانىش خەلكى تامەزۆرى سەرگرمەيەكە ئەوھندە خوويست و بى مەبادىئى و بيوەفا نەبىت ھەزىان لە سەرگرمەيەكە چاكسازىيەكى بنەرەتى بكاو مارەسەيەكى گەندەلى و گرانى و ئەو سەررووبەريە بكا..... چاكىشەى ھەرە گەورە كە رووبەرەوى ئەو پرۆژە چاكسازىيە دەبىتەوھ ئەوھيە كەبەشى ھەرە زۆرى قەبارەى يەكيتى و(حزبە عەلانىيەكانى تىرىش)لەسەر ئەو بيسەرەو بەريى و گەندەليەى ناو يەكيتى وەستاوھ بۆيە(بەرەى چاكسازى)كەمايەتىن بەو جۆرە دىيەنە سەر گىروگرفتەكانى ئەو پرۆژەيەش يەكەم: باسى كەسيتى بەھىزى نەوشىروان مستەفامان كرد بەلام ئەويش مېزوويەكى پرلە براكوژى و توندوتىزى ھەيە و متمانە گشتىيەكەى تەواو تۆكە نىيە دووھم: ھىشتا نەى توانىوھ لەو قەبالە كلاسكىيەى سەرگرمەكانى دەرچىت و نەيتوانىوھ جەماوهرى فراوانى كوردوستانى مزگەوت و ئاينپەرەوران بۆ ئەو پرۆژەيەى خۆى بەكاربەينىت

سّيەم: ريفۆرمىك پىويستى بە(فۆرم)ە بنچىنەيەكە ھەيە كەچى(فۆرم)ى يەكيتى كە لە بەيانى(تەئسىسى ١٩٧٥) ديارىكراوھ ئىستا ھەمووى پىچەوانە بۆتەوھ بۆيە دەتوانىن بلىن ھىشتا پرۆژەى ريفۆرمى نەوشىروان مستەفا فۆرم و ئەنجامەكانى روون نىن چوارەم: بە پىي قەبارەى ريفۆرم(وھك لەسەرەوھ باسما كىرد ئەو بەرنامەيە بەشىكى زۆرلە گەندەلچى و بەرتىل خۆر و سوودمەندەكان ناگىتەوھ و ئەويش دەبىتە ئىنشىقاق كەواتە: لەكۆتايدا ھىچ چارەيەك نىيە و لە دواى مام جەلال(ى،ن،ك) چەند قات بچوك دەبىتەوھ و نەخشەى سياسى و ھاوسەنگى ھىز زۆر دەگۆرى

كى سوودمەند دەبىت؟

زۆر بەكورتى ئەو دۆخە لە ھەر ولاتىكى تىرى جىھانى ئىسلامىدا بووايە ئەو ئىسلامىيەكان سوودمەند دەبوون و ئەو بۆشايەى كە يەكيتى بە جىبى دىلى پريان دەكردەوھ بەلام ئىسلامىيەكانى كوردوستان(ىدەتوانن بلىن شكستيان ھىناوھ)و لە پرۆژەكانىدا سەرکەوتوو نەبوون و بگرە ھەموولايەكيان زياتر لاوازبوونوو لە ھىچ ھاو

كيشه يهكى سياسيدا نين بهديليش نين بۇ ھىچ لايەك كەواتە بەردەوامىيان بووۋە تا سەرئىشەو ئازار بۇ ئەندام و لايەنگرانىان زۆريش لەدواى رووداۋەكانەۋەن كەواتە لە دواى نەمان ى مام جەلال كورد بەگشتى زەرەر دەكات رەنگە بەديلىكى نەبى بتوانى بگاتەۋە سەر كورسى سەرۆك بەبرواى من ئىدى ئەو ئەزمونە دوبارە نابيتەۋە جاريكى تر كورد لە سەرۆكايەتى كۆمار نابىنریتەۋە ھەرۋەھا(ى، ن، ك) یش زۆر زەرەر دەكات

ئەۋەى قازانچ دەكات لە كوردوستان(پ، د، ك) ەو زۆر زياتر زال دەبيت ھەرچەندە سەرکردايەتى پارتىش لە ۋە گەشتۋە كە مام جەلال بۆشايىيەكى زۆر گەۋرەى بۇ كورد لە بەغدا پر كردۆتەۋە بۆيە(ئوميدەخۋازنىيە مام جەلال بمرى)بەلام ھەر بۆمان نامىنيت يەكىتیش دەبى خۆى ئامادەبكات ۋەك حيزبىكى بچوكتر بيتە ريزى خوارەۋە.

کورتە لیڊوانیک لەسەر کتییی . په نجه کان یه کتر دهشکینن

پشکۆ نه جمه دین

په نجه کان یه کتری دهشکینن , ناونیشانی بهشی دووهمی زنجیره نویسنه کانی نویسه‌ری سیاسي ((نهوشیروان مسته‌فا ئەمین)) که‌وا چاوهروان ده‌کریت له پینچ به‌شدا له‌دوای یه‌ک به‌رده‌ستی خوینهر بکه‌ون.

په‌نجه‌کان . قوناغیکی دیکه‌ی نه‌و گه‌شته‌یه‌ که‌له‌ که‌ناری دانوپه‌وه , له‌ سالی ۱۹۷۵ دا ری‌چکه‌ی گرتووه‌ و له‌کوژای ۱۹۸۳ دا , له‌ ئاستانه‌ی موفاوه‌زاتی یه‌کی‌تی – به‌عسدا پشویه‌که‌مان پێ د‌هدات و بواری‌که‌مان بۆ رامان و بیر کردنه‌وه‌ و به‌راورد کردنی وینه‌ پر تراژیدی‌ه‌کان بۆ د‌مه‌رخسپنیت. نویسه‌ر ه‌هر له‌سه‌ره‌تای کتییی یه‌که‌می دا , مافیکی به‌ خوڵقینه‌ری روداو‌ه‌کان و به‌شدارانی گه‌شته‌ خویناویه‌که‌ی پاش نسکۆی سالی ۱۹۷۵ داوه‌ و مافیکیشی له‌ ه‌همووان و‌مه‌رگرتوه‌ته‌وه‌: مافی به‌ حه‌ق داران و به‌شدارانی روداو‌ه‌کان داوه‌ که‌ ه‌هر که‌س قسه‌ی خۆی بکات و دید‌ه‌ و رای خۆی له‌سه‌ر چۆنیه‌تی ره‌وت گرتنی پرۆسه‌ ری‌کخراوه‌یی و سیاسي و چه‌کداری‌ه‌کان د‌مه‌ر ب‌ری‌ت چونکه‌ نویسه‌ر نه‌یتوانیوه‌ و نه‌یویستووه‌ وه‌کو بیلایه‌نیک باس له‌ روداو‌ه‌کان بکات , وینه‌یان ب‌کی‌شیت بیانخوینیته‌وه‌ و لی‌کۆلینه‌وه‌یان له‌سه‌ر بکات. پاساوی ئەم کاره‌شی ئەوه‌یه‌ که‌ ئەو نه‌ک ه‌هر بێ لایه‌ن نه‌بووه‌ ب‌گه‌ر به‌شیک بووه‌ له‌ لایه‌نیک و بزوپنه‌ر و بریار د‌مه‌ریکی به‌ ته‌ئسیر و حیساب بۆ کراوی ناو لایه‌نه‌که‌ی خۆی بوه‌ . نویسه‌ر ه‌ه‌میشه‌ که‌سی ژمارد‌و , جارو باریش ژماره‌یه‌کی ری‌کخراویکی گه‌وره‌ و به‌توانای وه‌کو یه‌کی‌تی نیشتمانی کوردستان و یه‌کی‌تیش له‌ بالیکی بالاده‌ستی نیو بزوتنه‌وه‌ی سیاسي – چه‌کداریی کوردستانی عێراق بووه‌ .

دانپیانانی بیلایه‌ن نه‌بوون له‌ پرۆسه‌ی نویسن و گیرانه‌وه‌ی میژوو دا بۆ نویسه‌ریکی سیاسي به‌ئەزموونی وه‌ک نویسه‌ری(دیوی ناوه‌وه‌ی روداو‌ه‌کانی کوردستانی عێراق)جگه‌له‌وه‌ی جوورته‌تیکي گه‌وره‌یه‌ ئە‌وا که‌م نویسه‌ر ه‌ه‌یه‌ وه‌ها پر‌کی‌شیه‌ک بکات و له‌ دیدی خۆی و حیزبه‌که‌یه‌وه‌ کاره‌سات و روداو‌ه‌ سیاسیه‌کانی قوناغیکی له‌خوین ه‌ه‌ژمه‌نراوی پر ئە‌زموونی میله‌ته‌که‌ی بنوسیته‌وه‌ و میژوو‌یه‌کی تا‌ک لایه‌نی بۆ نه‌وه‌کانی داهاتوومان به‌جێ به‌ی‌لی‌ت.

نهوهکانی ئاندهمان ، پاشی سه د سالانی دی که ئه م کاره سات و تراژیدییه نه ته وهیانه ،
تهنیا و تهنیا له دوو تووی کتیبانی میژوودا دهخویننه وه .

ريشاژۆكردى روداوهكان ، ههڭكۆلىنى رهگهز و بنهما كۆمهلايهتى و ئابوورى و كهلتورى و سياسيهكانيان ، پۆلئىنكردى و دووباره تيههڭكىشان و پيگهوه گرئيدانهويان ، ههول و تيكوشان و خۆماندوو كرديكى زۆر لهوه گهورهترى گهرهكه كه له دووتوى زنجيره كتيبىكى بئى ميتودا بهئهنجام بگهيهندرئىن. كه دهلئىن بئى ميتود ؛ مهبهستم ئهوميه كه كتيبهاكان نه لهژير چهترى زانستى ميژوونوسى دا ئارام دهگرن و نهلهههوارى يادوهرى نوسين دا بارگهدهخهه و نه كوتومت ريپورتاژى رۆژنامهنوسيشن ، بهلكو تيكهلهيهكن له ههرسى بابتهكه و له زۆر شوپينيشدا ، كرۆنۆلۆژياى روداوهكان ريهرهوى زهمهنيان رهچاو نهكردوه و كورد گوتهى قسه قسهى هيئاوه و روداويش ، روداوى زيندوو كردوتهوه ، برپوانه(به بۆنهى مهرگى مهلا مستهفا وه. .. جهلالى و مهلايى له تهرازوودا ل35)

هيناه و شوين رنگ و بنج و بنهوانى خيللهكان و ناساندنى تويوگرافياى كوردستان و پولين كردنى گول و گيا درخت و دهمنى كوستانهكان تايبهتن , بهوحهقيقهته دهگات كه نوسهر لهو لايهنانه كتيبكهدا بالا دسته و سهركهوتنيشى بهدهست هيناه , نهگهر چى من پيم وايه نهو بابتهانه كه م و زور پهيوهنديان لهگهل نيومروك و مهبهستى كتيبكهدا نيبه زياتر بابتهنى فيلولوزياو جوگرافيا و ئيتنولوزيا و زيندهومرناسى و شتى لهو بابتهنه كه دهشى له كتيب و ناميلكهى جياا چاپ و بلاو بكرتتهوه و دهرهاويزتيان له نيومرويهكى نه م كتيب هيج لهبههاى كتيبكه ناگوريت بونيان ليردا تا راديهك ناويزه و نامو دمردهكهون.

كتيبى يهكه م(لهكهناى دانوپهوه بو خرى ناو زهنگ)سهرمتاى ههلتوقينى روداوكانه . سهرمتايهكى گرنگ و چارمنوسساز , كهلههناوى خو دا كارمساته خويناويهكهى سالانى پاشترى ههلكرتوه . نه م كتيب قسه و باس و خويناينهويهكى قولى تيورى و سياسى ههلهدگريت و شهن و كهوكردنى چوניהتى ريچكهگرتنى روداو سياسى و ريچخراوميهيكانى نهو سهردهمه , كتيبىكى هيندهى خو پيدهويت , من لهسهرمتاى گهشتهكهدا لهشار بووم هاوسهفهري نوسين نهبووم . من سهرمتاى سالى ۱۹۷۸ چوومه شاخ و ههر بهو پيوانهيهش ليديوان لهسهر نيوتاخنى كتيبى دووم , واته(پهنجهكان ..)بهخوم رهوا دهبينم و بهگرنكترى دهزانم , چونكه بوخوم له جهنگى ململانيكاندا بووم و بهقهدهر دهورى خوشم پريشكى خوينه بهناهق رزاوهكانم ويدهكهويت.

له كتيبى(پهنجهكان يهكترى نهشكين)دا بابته و روداوكان ههنديكيان:

- قسه و راى جياواز ههلهدگرن .
- پهردهيان بهسهردا دراوه .
- بههلهباس كراون .
- ههنديكيان زور گهورهكراون و ههنديكيش بچوك كراونهتهوه .
- كهسانيك بهناهق شكيندراون .
- وهكو خويان باس كراون .

دياره قسه كردن لهسهر سهرجهمى بابتهكان بهپى ي نهو زنجيرهيهى نوسهر كتيبكهى پى ريچخستوه , كاريكى ناسان و خوش دهست نيبه . من ناچارم له ههر خهرمان و

شارايەك و لەهەر شارايەك ، ملۆيەك و لەهەر ملۆيەكیش سوالەيەك و دەدەستەو بەگرم و سەرنجیان بەهاومى.

قازى و مەلا .. ٢٣٧ , تينەگەيشتن لە ميژوو ١.

نوسەر بەراوردیكى سەير و بى بناغە لەنيوانى شوين و پاىەى قازى موحەمەد مەلا مستەفاى بارزانى بنەمالەکانيان لەهەردوو حيزبى (حەدکا) و (پەدک)ى عىراق دا دەکات , بەو پى يەى کە هەردوو سەرکردە دامەزرێنەر و رێبەرى حيزبەکانيان بوونە. ئەوێ کە ميراى پەدکە پاش مەرگى مەلا مستەفا بارزانى بۆ کوردەکانى ماوتەو و هەرچى (حەدکا) يشە پاش سەرکەوتنى شۆرشى ئيران , بيريان لە دانانى يەکێک لە کوردەکانى قازى وەک رێبەرى حزب نە کردووەتەو , بەلای نوسەرەو نيشانەى پيشکەوتنى فکرى حەدکا يە لەچاو (پەدک)ە عىراق دا ١.

هەروەک چوون کەسەکان بەکومەل ميژوو دروست دەکەن و کەسى دەرکەوتوو بەرجەستەى گونجا و لەگەل رەوتى کۆمەلایەتى و فەرەهەنگى و کۆمەلەيشدا دەورى چارەنوسەسازى تیدا وازى دەکات هەر ئاواش لەرێرەوى بزوتنى ميژووپەکى کۆمەلایەتى سياسى سنور دار دا کەس و سەرکردە و بنەمالە ميژووپەکان دەخولقيين و دەرەدەهون ئەمە بى لەبەرچاو گرنتى ئەوێ کە داخوا ئەو سەرکردە و کەس و مائابانان شۆرشگير يان ناشۆرشگير , پيشکەوتوکخواز يان کۆنەپاريزن بريخت واتەنى (ميژوو ئەوێ کە روودەدات نەک ئەوێ کە ئيمە حەزکمان ليەتى و دەمانەويت بيخولقيين)

مەلا مستەفاى بارزانى بەپى ي پەسن و پياھەلەدانى نوسەريش بىت (بروانە پەنجەکان. .. ٣٦٧ پەرەگرافى يەکەم) تەنيا سەرکردەپەکى کورد بوو کە تريتريين ماوێ زەمەنى لە تەمەنى بزوتنەوێ هاوچەرخی کورد دا رێبەرایەتى بزوتنەوێ سياسى و چەکدارى لە کوردستان دا کرد , مەلا مستەفا بارزانى سەرکردەپى حزبى کى سياسى بوو لە کوردستان دا کە لەسالانى دوورە ولاتيش دا لە هەر کۆيەک بووبىت حزبەکەى وەکوو (زەعيم) و مامۇستا و رێبەر بە خەلکيان ناساندووە , مەلا مستەفا بارزانى لە بنەمالەپەکى خيلەکى – مەزەهەبىيە کە بە دريژاى ئەم سەدەپە لەگەل دەسەلاتە دەولەتتى يەک لە دواى يەکەکانى عىرلاقدا لە مەملەلانیيەکى سەخت و خويناوى دا بوون . کوردەکانى مەلا مستەفا بارزانى لە پرۆسەى بەردەوامى بزوتنەوێکەدا فرايزبوون و دەرەدەهون و کۆ نترۆلى بەشیک لە

دهسه لاتی پارتیان کرد. واته ئه وهی پارتی نه بوو که میراتی دهسه لاتی سیاسی خوئی به کورانی بارزانی به خشی به لکو ئه وه خودی مه لا مسته فا بوو به پی گه یشتنی خوئی به دهسه لات و شورش و پارتی زه مینه ی گواستنه وهی به شیک له دهسه لاتی خوئی بو ره خساندن و پاشانیش هه مووی پی به خشین. واته پارتی نه چوو له دورگه ی (واق واق) وه مه سعود بارزانی به ینیت و له سه ره ختی دهسه لاتی حزبه که یه وه دایب نیت به لکو ئه وان خوئی به شیک بوون له پارتی و دهسه لات هه ی.

له کۆمه لگی رۆژه لاتی دا دهسه لاتی مادی و ره مزى باوک دهسه لاتیکی نه مره و کوروا کور دۆناو دۆن دهکات. ئیدی مه سه له کهش هه یچ په یوه ندییه کی به دواکه وتویی و پیش که وتویی دوو حزبه که وه نییه واوه تریش، قازی موحه مه د له بنه ماله یه کی ناسراوی موکوریان بوو به لام:

- ته مه نی سیاسی قازی موحه مه د له ۴ - ۵ سال تیپه ری نه کرد

- قازی موحه مه د وه کو سومبولی شه هید و قوربانی دان، هاته نیو میژووی سیاسی کورده وه نه ک وه کوپاله وانیکى ئه فسانه یی. واته ئه وه مه رگ کردی به قاره مانى میلی که چی بارزانی له ژیان دا بوو به باوکی رۆحی کورد.

- کورانی قازی موحه مه د له سه رده می کۆماری مه هاباد و دهسه لاتی قازی دا هه یچ ده ور و نه خشیکیان نه بووه پاشتریش له دهرونی (حدکا) دا جیگایه کی ئه و تۆیان پی نه برا. سه رکرده گانی حدکا زۆر له وه زۆرتر و ناکۆک تر بوون که یه کی له کورانی قازی به رپه رى خوئی قبول بکه ن

- پرۆسه ی ره وتی (حدکا و پدک) به دوو ئاقاری ته وا جیاواز دا بزواون من پیم وایه ئه و بۆچونه ی نوسه ر , خراپ تیگه شته له چۆنیه تی شکلگرتن میژوو و روداوه سیاسیه کان یاخود به ئه نه قه ست شیواندنیانه

جیابونه وهی بزوتنه وه (ل ۲۲)

جیابوونه وهی بزوتنه وه و جیابونه وهی له نیو ریزه گانی په کییتی پاشی کاره ساتی هه کاری، دووه مین تیشه ی کوشنده بوو که بهر ته لاری ریکخراوه یی - چه کداری په کییتی که وت و تاسه ر ئیسقان دوو که رتی کرد، ئه و روداوه له هه لو مه ر جیکدا رویدا که تازه په کییتی له ژیر گورزی هه کاری دا هه ستابوو وه و تین و تاوکی تیگه وتبو.

نوسەر لەئاست ئەو مەسەلەيەدا كۆمەلێك ھۆكار و بيانوویی تۆمار كردوون كە زۆربەيان دروستن بەلام وەكو سۆنگە و ھۆكاری راستەقینە ناوی نەبردوون و هیچ رەوايەكيان پيئادات من پيەم وایە بيانووھەكان راستن و ھەقیقەتيان ھەيە، ھەردوو بيانووھەكەي نوسەر پەيوەندیان لەگەڵ خەسڵەتی تاكرەوی مام جەلال و سەپاندنی راكانی خۆيەتی بەسەر ویست و ئیرادەي ئەندامانی دیکەي سەرگردایەتی دا. نوسەر لە دوو جیگادا ئاماژەي بەم خەسڵەتەي مام جەلال كردوو كەچی لەسەر (بزوتنەو)یان (بيانوو) حسیب دەكات. (خوێنەر دەتوانیت بۆ ل ۱۱۹ ی كتیبي پەنجەكان. ..) بگەریتەو و لەم دوو خالە برانیت:

۱- داتاشینەوێ بزوتنەو، پاشی جیابوونەوێ بزوتنەو.

۲- دانانی علی حەوێز وەكو نوێنەری بزوتنەوێ داتاشراو لە (م.س) ی یەكیتی دا، وێرای رازی نەبوونی ھەموو نوێنەھەكانی كۆمەلە (بيانوو)ی داشكاندنی مام جەلال بەلای كۆمەلەدا كە نوسەر بەیەكێك لە ھۆكارەكانی جیابوونەوێ دادەنیت. دیارە بۆچونەكانی بەشیکی لە حەقیقەتەكانی لەخۆ گرتوو بەلام ھەموو حەقیقەتەكان لەوێ دانین.

۳- گورزی ھەكاری بۆسەر جەستەي یەكیتی نیشتمانی قورسایيەكەي بربەری پشتی بزوتنەوێ شكاند بەتایبەت ئەو لابالەي بزوتنەو كە پيشینەیان لە نیو بالی جەلالی دا ھەبوو ئیعدام كردنی دیلەكانی یەكیتی بەدەستی قەم و لەوانەش علی عەسكەری و د.خالید سەعید كە دوو سەرکردەي دیاری بزوتنەو جەلالی بوون، پایەگای جەلالیەتی لەنیو بزوتنەویدا لاواز كرد و لەپەرۆسەي مەملانێ ی نیو كۆمەلە و بزوتنەویدا، مام جەلال بەناچاری بۆداكوتانی ریشەي خۆی و داكوتانی ریشەي یەكیتی دەبوو لایەنی كۆمەلە بگریت. ھۆكاری بنەرەتی جیابوونەوێ بزوتنەو و دوگەرت بوونی یەكیتی و پێكھاتەي ناتەواو و سترەكتۆری خۆی بزوتنەو بوو بەواتایەكی دی بزوتنەو لەگەڵ دروست بوونی دا ماکی جیابوونەوێ لەناخی دا ھەلگرتبوو رەگەزەكانی مینای رێكخراوەیی و ھكری و بزوتنەو لەنیو دووبالە نەیارەكەي پارتی یەو (جەلالی و مەلایی) دمركەوتبوون و لێك ئالابوون كارەساتی ھەكاری، تەرازووی ھاوكیشەكەي لاسەنگ كرد، ئەوانەي كە لەسەرگردایەتی بزوتنەویدا مانەو زۆربەیان لەوانەبوون كە میژوویان لەنیو بالی مەلایی دا ھەبوو. لەرۆژگاری نەسكۆ و دامەزراندنی بزوتنەویدا ئەمان پێیان وابوو كە:

- پارتی و بنەمالەي بارزانی كۆتاییان پێ ھاتوو ئەگەریش ھەستانەو ھەرگیز نابنەو بەو ھێزە سیاسییە حسابیان لەسەر بكریت. ئەم بۆ چوونە تیروانیی

هه موولایه کمان بوو که له بهر دهم بومه له زړه ی نسکودا هه ژابووین پیمان وابوو نه وه کوتای میژووی بزوتنه وه ی نهیلوله یان هه رنه بیت به جی هیشتنیه تی !

- مام جه لال دمبیت درسی له نه زمونه کانی رابردوو وهرگرتیبت و له بواری سیاسی و ریڅخراوهیدا، دیموکراتی تر و مافولتر مامه له بکات. له مه شیاندا هه مه نه وان و هه مه خه لکی تریش به هه له دا چوبون.

- روژگاری نسکو، روژگاری پاکزکړدنه وه ی به شیکی لیپرسراوه کانی بزوتنه وه ی نهیلول بوو. ... دهبو دمنگ و رهنګی دی وه ک پهیدا بکه ین وه هه ول بده ین قورسایي تاوانه کانی نسکو، هه ر هه مووی له نه ستوی بنه مالیه ی بارزانی باربکه ن !. گورانکاریه سیاسیه کانی ناوچه که، له وان هه روخاندنی شای ئیران و جه نگی ئیران - ئیران، هاوکی شه و حیساباته کانیان گوری و دهبو نه وانیش سه رله نوئ له روداوه کاندای بچنه وه و خه و و خه ونه کانیان بو واقیعه تاله که بگوینه وه.

- سه رکر دایه تی بزوتنه وه، نه گهر چی به دهستی قم گورزی وی که وتبوو، که چی شه ری قم و یه کیتی یان به شه ری خو یان نه ده زانی، سیاسیه کانی کورد، زور به ئاسانی ده توان دمنگ و رهنګیان بگوین، به لام گورینی عه قل و میژوویان مه حاله، نه وان هه لویتسیان دره هق به مام جه لال له شهسته کان و هه فتاکاندا چون بوو، دهبو هه ر هه مان هه لویتست وهرگرنه وه، له مه شیاندا له سه ر حه ق بوون، چونکه هیج به لگه یه کی سه لی نه ر نییه، که جیاوازی نیوانیان که س و سه رکر ده کانی شهسته کان و هه فتاکان و هه شتاکانمان بداتی !.

کومه له له دیدی مام جه لاله وه نه دهبوو وه کو ته نه ا سواری نیو یه کیتی به یینیه وه، بو یه به یه له که وته هه ولئ راکیشانی نه و کادر و نه ندامانه ی بزوتنه وه که پشینیه ی جه لالیه تیان له نیوشاردا هه بوو له وانیش: عه لی هه ویز، جه مال ناغا، حاکم عمر عزیز، ماموستا نازم و خه لکی دیش، به و جوړه مام جه لال ده یویست قه ناعه ت به خو ی و به خه لکی دیش به یینیت که بزوتنه وه له یه کیتی دهرچوو بالئ لادر و نارسه نه و داتاشراوه کهش بالئ ره سه نی بزوتنه وه یه نه م باله دروست کراوه له نیو کادر و نه ندامانی کومه له دا به باله گوچه که ناوی دمرکرد.

به‌بۆنه‌ی مردنی مه‌لا مسته‌فا وه: مه‌لای و جه‌لالی له‌ ته‌رازوودا

نوسهر له‌ژێر ئهم ناو نيشانه‌دا سه‌روه‌دا به‌ فلاش باك بۆ سه‌ره‌تای ئهم سه‌ده‌يه‌مان ده‌گيرێته‌وه و له‌ دووتووی هه‌یشتا و يه‌ك لاپه‌ره‌ی كتيبه‌كه‌ی دا ميژووی پتر له‌ سێ چاره‌كه سه‌ده‌ی بزوتنه‌وه‌ی سياسي — چه‌كداري كوردمان له‌ كوردستاني عيراق دا به‌ چر و پری بروسكه ئاسا بۆ ده‌گيرێته‌وه سه‌ره‌تای باسه‌كه له‌ بنچه‌ی مالباتي بازانى يه‌وه ده‌ست پێ ده‌كات شێخ مه‌حه‌مه‌د بارزانى پايه‌ی ئاينى ئهو شێخ عبدالسلام شێخ ئه‌حه‌مه‌دى بارزانى مه‌لا مسته‌فا، مه‌لا له‌سليمانى شۆرشى بارزان و حزبی هیوا چوونی بارزانیان بۆ مه‌هاباد و يه‌كیته‌ی سوڤيه‌ت، پارتی و كۆنگره‌كانی، كورته باسیكى ميژوویی سياسي عيراق(قاسم و شۆرشى ۱۴ ته‌موز، ۸ شوبات و حوكمه يه‌كه‌مى به‌عسيه‌كان گه‌فتوگۆكانی بزوتنه‌وه‌ی ئه‌يلول و ده‌وله‌تى عيراق ده‌سه‌لاتی عارفه‌كان و هاتنه‌وه‌ی به‌عس. ..) و پاشان ناكوکیه‌كانی ده‌روونی پارتی: جیابوونه‌وه و چونه ناو هه‌مه‌دان، ئاشت بوونه‌وه و چونه به‌غداد و چاندنی تۆوی دووبه‌ره‌کی و هه‌لاڵ كردنی خوینی كورد بۆ كورد له‌ژێر پاساوی دروینیه‌ی ئایده‌لوژیدا ئهم به‌شه‌ی كتيبه‌كه ئه‌گه‌ر هه‌ندێ قسه‌ی گيرفان و گیرانه‌وه‌ی سه‌ره‌ته‌نوری بېبه‌لگه و فاكتاوی ئی ده‌رهاوین سیسته‌ماتيكترين به‌شه‌كانیه‌تى سه‌رجه‌مى باسه‌كه جوړیك له‌ مه‌وزوعیه‌تى تیدایه به‌لام مه‌وزوعیه‌تیکی له‌ ته‌مومز گراو، خوینهری زیره‌ك ده‌كریت له‌نیو ده‌ریای ئهو مژو لیلیه‌دا مرواری دره‌وشاوه‌ی مه‌به‌سته تایبه‌تیه‌كانی نوسه‌ر ببینیته‌وه.

نوسهر له‌سه‌ره‌تادا تاوانی جیابونه‌وه‌كه له‌سه‌ر شانی هه‌ردولا(مه‌لا مسته‌فا و مه‌كته‌بی سياسي)داده‌نیته‌ و پاشتر به‌زه‌فكرده‌وه‌ی زه‌بر و زه‌نگ و دله‌رقی! مه‌لا مسته‌فا به‌رامبه‌ر به‌ كادوران و ئه‌ندامانی پارتی، تاى ته‌رازوی بارزانى سه‌نگینه‌ر ده‌بیته‌.

نوسهر له‌ ره‌خنه‌گرتن له‌ (م. س) و ده‌ستنيشانكردنی هه‌ندێ هه‌له‌ و په‌له‌، ده‌ستی نه‌گيراوته‌وه و ده‌نوسیت: كه مه‌كته‌بی سياسي هه‌موو جارێك له‌به‌رده‌مى مه‌رجه‌كانی مه‌لا مسته‌فا دا پاشه‌كشيان كردبوو، كه نه‌ده‌بوو بیه‌ك، ئه‌مجاره‌شیان ده‌بو پاشه‌كشيان بكرایه‌ كه نه‌یانكرد). ئه‌مه هه‌م ره‌خنه‌یه‌کی لۆژیکی و هه‌م ره‌خنه‌یه‌کی مه‌عقوله‌، له‌گه‌ڵ به‌رژه‌مندی گشتی بزوتنه‌وه‌كه‌دا رێك دیته‌وه و ئه‌گه‌ر باڵی م. س كه‌مێك ملکه‌چتر بونایه بۆ سه‌رۆكێك كه‌ خوێان له‌ كوردیان پاشتر ده‌ناسی و هه‌م ئه‌وان و هه‌م كوردیش

بۆيۈستىيان پىي ھەبوو، رەنگە ئىستا چارەنوسى كورد بە جىگەيەك گەشتبا جيا لەم ھەوارەى كە تيايدا گلاوھ ۱.

نوسەر لە شيكرەنەوھى رەوتى روداوھەكان و ئەو بەرئەنجامە سەلبى و داب و نەريته دزىوانەى كەدياردەى جياپونەوھ و ھاوردنييه نيو كرۆكى بزوتنەوھى كوردەوھ، مەلا مستەفا و مەلايپەكان بە سەبەبكار دەزانى و لەوانەش:

- تيرۆرى سياسى.
- گرتن و راوھدونانى ئەندامانى پارتى و كوشتنى ھەندىكيان
- سەرئە سەندن و راو و روت
- كارە چەپەلەكانى باندى كانى ماسى.

لەسەركردنەوھيەك بۆ ميژوو

پيش ئەوھى ھەر سەرنجىك لەمەر ئەم بۆچونەى نوسەر و روانينەكانى تريشى لەناست كەسايەتى مەلا مستەفا و جەلالى و مەلايدا دەرپر، دەمەويت ئەوھ بلىم كە مەلا مستەفا وەكو سەركردەيەكى سياسى و دەرھاويشتەى زەمينەى كۆمەلايەتى و كلتورى بزوتنەوھى سياسى ميللەتى ئيمەيە و يەكيكە لەرەگەزە ديارەكانى قۇناغيكى تايبەت و پر لەئالوگۆرى سياسى ميللەتى كورد. مەلا مستەفا لەپاش روخاندنى كۆمارى مەھابادەوھ، ھەتاوھكو نىسكۆى بزوتنەوھى ئەيلول سومبليكى بياھوتا بوون و موقاوەمەتى خەلگى كورد بوو وەكو باوكيكي رۆحى تاپۆى ھەيبەت و گەورەيى ئەو لەمالى ھەموو كوردىكدا و لەناخى ھەموو تاكيكدا. ئامادەيى ھەبوو دەسلەتتى ئەو باوكە ئەفسانەيپە لە زەمينەى سايكۆلۆژى سياسى كورديدا ھيئەت بەھيز بوو زريانى نىسكۆش نەيتوانى ھەليبەكەنيەت وەك دەبينين لەزەمان و ھەل و مەرجيكي تر دا خۆى بەرھەم ھيئاوھ ئەگەر مل بەو راستيەش بەدەين كە ميژووى ئيمە ھەتا ئىستا چ رەمز و پالەوانىكي زيندووى سەركەوتووى بەرھەم نەھيئاپەوھ پالەوانە مردوھكانيش لەپاش مەرگيان بەھەيبەت تر و ئەفسوناوى تر دەبن ئەوا لە خويندنەوھى ميژووى خۆمان دا روبەرووى قارەمانە مردووه ھەرگيز نەمرە ئەفسانەيپە ميژوويەكانمان دەبينەوھ و مەلا مستەفاش تەختيكي لەو كاروان سەراى ميژوودا بۆ خۆى گرتووه، مەلا مستەفاى بارزانى بە شۆرشى بارزان و چونە مەھابادى يەوھ، پەرينەوھى بۆ روسيا و

گه رانه وهیه وه به ئه لول و ئازار و نسکۆی شۆرشه وه ئه لقه یه کی له زنجیره ی میژووی کورد و رهنه ئی گرتن و هه لدانه وه ی لاپه رهکانی کارپکی ئاسایی یه و ههر میژوو نویکی به وێژدانیش به و کاره ی خزمه تیک به میژووی میله تی کورد دهکات به لام سوکایه تی پێ کردنی، بێ حورمه تی پێ کردنی میژوو من وای بۆ دهچم که مه لامسته فا زیاتر په یومندی به میژووی کورد و رابردووی پارته وه هه یه نهک ئیستا مه لا مسته فا وهکو سومبولیکی دیار له میژووی بزوتنه وه ی چه کداری و سیاسیی ئیمه دا نهک ههر وهک پێویست نه خوێندراوه ته وه بگه ره خوێمان له دوژمنه کانه مان زیاترمان زوێم ئی کردوو. مه لا مسته فا که سالانیکی دوور و درێژه له لوتکه ی ههره می بزوتنه وه ی سیاسیی کورد دا رۆ نیشته بوو شاکوێله که ی راگرتنی ئه وه ههرمه ش تا ئه وه جیگایه ی به مه لا مسته فا و دهسه لاته که یه وه به نه، ته نه ا پارتی دیموکراتی کوردستان نه بووه مه لا مسته فا له پراکتیک دا له سه ره وه یان له ده ره وه ی پارتی بووه واته دهسه لاتیی مه لا مسته فا له پارتی دا خوێ نه بینیی وه به لکو ئه وه پارتی بوو که هه موو دهسه لاتیی خوێ له بارزانی دا به رجه سته گردبوو ههر به و پێیه ش ئیمه ئه گه ر نه توانین به بێ مه لا مسته فا میژووی پارتی بخوێنینه وه ئه وا دهکریت له ده ره وه ی پارتی دا له ره هه نه دهکانی که سایه تی مه لا مسته فا رامینن چونکه که سایه تی مه لا مسته فا نهک له ستراکتۆری سیاسیی و کۆمه لایه تی حزب دا توایه وه نه جوړه یه کسانیه کیشیان له نیوانیان دا دروست بوو دهسه لاتیی پارتی شیوازه روکه شه که ی دهسه لاتیی مه لا مسته فا بوو له نیو جهسته ی بزوتنه وه که دا ههر بۆیه زهوت کردنی بونیادی رێکخراوه یی پارتی و راکیشانی (به ره) که ش له ژێر ههره می مه لا مسته فا له سه ر رۆ نیشته و دا ره گه زه شاراوه کانی دهسه لاتیی خودی مه لا مسته فا بارزانی پارسه نگیی ههره میان دهگرت و پارتیشیان به وجود دهینایه وه

دهسه لاتیی مه زه بی و خێله کیانه و ئه ندیکاره کته ر و خه سه له تی تایبه تی که سایه تی مه لا مسته فا و میژووی دروست بونی ئه وه که سایه تی له کۆمه لگایه کی عه شیره تی وهک کۆمه لگای ئیمه بۆ راگرته مه لا مسته فا به زیندووی هیشتنه وه و به ره هم هینانه وه ی دهسه لاتیی تیور و فه لسه فه ی پارتی به هیژتر بوون هه موو سه ره نج و تیبینیه کانه مان له ئاست ئو مه سه له یه دا له و روانگه یه وه سه رچاوه دهگرن کاتی ئه وه ش هاتوو که روداوه کان و که سه کان به چاوی رۆژگاری خوێان و وهک ئه ده ی کی رویاندا و هه لسوکه وتیان کرد، نهک وهک ئه وه ی که ده مانویست روبه دن و ره وتار بکه ن بخوێنینه وه !.

بزوتنه وهی چه کداری کورد له پاشی جیابونه وهی (٦٤ - ٦٦) هوه نهو خهسلته دزیوانه ی به خو وه گرت که له سه ره وه ناماژ میان پیکرا وه، من پیموایه نهو خودی جیابوه وه که بوو که نهو رهفتار و ناکاره دزیوانه ی خولقاند.

جیابونهوه و یاخی بوون له کۆمه‌لگای رۆژه‌لاند، شهر و خوینرپشتنی لیده‌که‌ویتمه‌وه، له لایه‌نه به‌گزیه‌کدا چوووه‌کانیش پابه‌ندی هیچ جوړه پرانسیپکی نه‌خلاقى نه‌بونه و نین بالی مه‌کته‌بى سیاسى یه‌کی‌تی و پارتیش، له داکوتانى بزمارى زه‌بر له‌سه‌ر جه‌سته‌ی میلله‌تی کورد به‌رپرسان و پېشم وانى یه‌ که مه‌کته‌بى سیاسى و چه‌کداره‌کانى، خه‌رقه له‌به‌ر و ته‌سبیح به‌ده‌ست و مو‌ریدى ته‌کیه و خانه‌فا بوون ! ده‌بویا نوسه‌ر ته‌نیا یه‌ که نمونه‌ی تیرۆر و ره‌شه‌کوژی جه‌لالیه‌کانى له شاره‌کانى کوردستان تۆمار به‌کردایه که که‌م نین و نه‌که هه‌ر دژی پارتی ئه‌نجام ده‌دران به‌گره‌ دژی حزبى شوپ‌عیش.

- سالی ۱۹۶۷ له هه لېجه و له تۆلەي شه هید کردنی (مه جیدی مه لا عارف) دا به دهستی ژنیك كه گوايه كورمكه ی چەند شه وێك پێشتر به دهستی نه و كوزرابوو كوكۆییه جه لاله ییه كان پێكه وه (عوسمانی حاجی امین و دوو كوری خواجه حسین) یان له مال و دوكانی خۆیان دا به بی تاوان كوشتن به بی تاوان كوشتن نه م سیانه هیچ په و مندییه کی به تیرۆر کردنی نه و لیپرسراوه ی جه لاله ییه گانه وه نه بوون نه ندامی نه وان ته نیا نه ندامی حزبی شویعی عیراق بوون !

(مهلا مستهفا نهريټيکي دزيږي له جولانه وهی کورد داهينا وهکو پهنا بدن بو چهک بو بهلا داخستنی ململانیی دمه لآت له گهل نهيارهکانی. . په نجهکان ل ۸۴)

نوسر پيمان ناليت کهنگی له له ميژووی کورد و گهلانی روژ هه لآت دا کيشه ی دمه لآت به ناشتی چاره سر کراوه هم نهريته کريت و دزيوی چون وا به ناسانی له نه ستوی مهلا مستهفا ناوه له کاتيک دا سهرپاکي ميژووی ئيمه ميژووی خوین و يه کتر کوشتنی دمه لآت بټ۱۹.

تا ئهو جیڭا پەشەش كە پەيوەندى بە مېژوۋى زەبەر و پاكتاۋ كەردنى نە يارى سىياسى لەمەيان دا پېش مەلا مستەفاى بارزانى كە وتبۇون لەسەر و بەندى حكومى يەكەمى بە عەس دا شىوعى يەكەنى عىراق بە پەلامار و كەۋتن رويان لە چىا نا، مەلا مستەفا دەرگاى كوردستانى بۇ كەردنەۋە و دالەدى دا و جىڭا و رىڭاى بارەگا دانانى بۇ ديارى كەردن. بالى مەتەبى سىياسى و بەپەلى يەكە على عەسكەرى لەشكەرەكەى(پېش جىابونەۋەش) لەناۋچەى

سليمانی و گوندەکانی(وەڵەسمت و چاوگی باوەکوۆچەك دەرەندی بیۆلە)دا تەنگیان پێهەلچنین , پەلاماریان دان و هەندیکیان ئی کوشتن و چەند کەسیکیشیان ئی ئەنگاوتن بارەگاکیان پێچانەو. لەنیو شارەگانیش دا کەوتنە رەدوونان و چاودێری کردنیان و هەندیکیشیان تەسليم بە دەرۆت کردنەو.!. ..(زۆری نەبرد لە حزبەو هەوالمان بۆ هات کە هیزیکى گەورەى پارتن بەسەر کردایەتى عىلى عەسکەرى، پەلامارى بنکەى بەمۆیان داو و پاش شەریکی زۆر نابەرامبەرى و پاش چەند رۆژ بنکەکیان گرتووە و چەند ھاورییەك شەھید بوون و چەندیک بریندار بوون و پێنج کادری پێشکەوتووی حزبەکە گیران و بەدیلى کوشتویان.

ناکوکی له هه لسه نگاندا

مستەفا كە لەقۇناغىكد(گەورەترىن سەركرده) ى مىللەتى ئىمە بويىت، چ رەوايه بۇ نوسەر كە بەهويپوهر و ربهيه مامەلە لەگەلدا بكات وەهەندى چىرۆك و سەرگوزشتەى دەماودەم بنوسىتەو، كە لەنرخى كتيبەكەى خوى دادەبەزىنىت، سوكاپەتەيش بەكەسيك بكات كەسالانىك سومبلى بزوتنەوئى نەتەواپەتى ئىمە بوو بىت و هەموو كورد، بونى خوى لە بونى ئەودا هەست كردبىت !! نوسەر لە بۇچونانەيدا، پيش ئەوئى سوكاپەتى بە مەلا مستەفا كردبىت، سوكاپەتى بە كورد كردوو.

قسه و بۇچونە بيمانا و بەلگەكانم :

- (ناوى هيچ كام لەكورهكانى، جگە لە دلشاد كوردى نىيە. هاوسەرەكەى ئىدىريس و دوو كورهكەى پىكەو دەبىت، دەيانەوئى مەلا مستەفا ناويان لىبنى، مەلا مستەفا داوا دەكات ناويان بنين(زوالكفل وئىسرافيل)ئىدىريس دەترسى منداڵەكانى لە پاشەرۆژدا ببن بەگالتهچى منداڵان. .. ل ٨٢). ئەم گىرانەوئى جگە لە گالته و سوكاپەتى پىكردن هيچى تر نىيە. ئەمە زياتر لە قسەى شەوچەرەى گوئى ئاگردانى زستانان دەچىت، دانا هيچ پەيوەندى بەباسەكەو نىيە.

- (خوى وانيشاندەدات پياويكى خاوەن باوەرى ئىسلامە، زۆر ريزى لە مەلا مستەفا دەگرت. .. لەهەمان كاتدا بەدزى خەلكيشەو(مەشروبات)يشى دەخواردوو ل ٨٢). هەموومان دەزانين نوسەر نەئەندامى سەركرداپەتى پارتى بوو و نە هاوړى و هاوړەديفى مەلا مستەفا و نە لەنزيكيشەو. كەواپە كى ئەم قسەيەى بۇ نوسەر گىراوئەو؟، لەكام كتيب و گۆقاردا خویندوئيتىيەو؟!. داخو نوسەر خوى هەرگيز پىكىكى لەگەلدا نۆش كردوو؟!. نوسەر دەزانيت مەشروباتخواردنەو و نوپز گرتن و رۆژوگرتن، لەخەسلەتى زۆربەى سەركردهكانى ئىستاي كوردن و ئەم مەسلەيە تەواو كارىكى شەخسيە، كردن و نەكردنى هيچ لە ماھىيەتى ئىنسانەكە، چ وەكو سەركرده و چ وەكو ئىنسانى ناگۆرئيت. نوسەر وىستويەتى مەلا مستەفا وەكو كەسيكى دوو روو(مۆزال)بناسيئيت، دەنا منيش دلتيام كۆمەلتيك سەرچاوەى باوەر پىكراوئيش بە نوسين هەن كە باس لەمشرىوئەوئى مەلا مستەفا دەكەن، وە ئەمەيش بۇ كەسيك كەسالانىكى ژيانى لە روسيا بەسەربردبىت كارىكر زۆر سادەيە و شياوى باسكردن نىيە.

نوسەر دەزانیت له چ سهردهمیڤدا دهژین وه نویسینی بئ بهلگه و فهکتا راست بن یاوهکو ناراست، هیچ نرخیکیان نییه و تنها دهبنه ههله و پهلهی گرژ و ناپهله، بهروخساری کاری نوسهرهروه ئهم پهرهگرافه بئ بهلگه و سهرچاوانه ی سهرهوه وهک نمونهی مشتیک له خهلامانیك نیشانهی ئهوهن که نوسهر لهژیر گوشاری چ گری و ئازاریکی دهرونی دا بابهتهکه ی نویسوه و چلۆن بۆ دامرکاندنهوهی چهز و ئارموزوهکانی خۆی میتۆدی نویسینی ئهکادیمی وهلا ناوه !.

مهلا مستهفا یهک که له ماوهیهکی دوور و درێژدا وهکوو ریبهریکی کورد له ناوچهکه و جیهاندا ناسراییت و سۆفیت و ئهمریکاش حسابیان بۆ کردییت ناشیت مهلا یهکی ساویلکه و بئ سهودا بووبییت. به پیچهوانه وه به پی ی بۆچونهکانی ماموستا (جهرجیس فتح الله) ی میژوو نوس و مهلا مستهفا پیاویکی خویندهوار و دهرحق بهو روژگاری ئهوی تیدا ژیاوه به ئاوهز سیاسهت مهدار بووه. .. (من دهمهویت ئهوه بلیم مهلا مستهفا پیاوهک بووه ههموو پۆلیکیکی خۆرههلاتی نیوهندی تاقی کردبووه وه لهو بارهیه شهوه که لکی له ههنگا و ئهزمونهکانی خۆی وهرگرتبوو له بهر ئهوه ههندیك ههلوپستی وهرگرت بۆ من و تۆ و ههندیك روناك بیر دیکهش وادهردهکوت ههلوپستیکی سهیر و ناتهواوهتی بهلام له راستی دا ههمووی باری ئالوزی پر به گری و گوئی ریالیزمانه ی پۆلیتیکی خۆرههلاتی ناوهراسته وه ههلی دههینجا. .. مهلا مستهفا ستراتیژی بوو، له سهرکرده زۆر چاکهکان بوو ههروهها کاتیکیش بوو دهیزانی چۆن کهک له ههلا وهرگریت. ... ئهوه پله روناکییهی ئهوه ههیبوو، چۆن بوو؟ یهکه م زمانی فارسی به شیوهیهکی زۆر باش دهزانی، ماوهی یهک کاتزمیر یان دوو کاتزمیر به عهرهبی دهدا و چاوی بۆ نهدهنوقان. ... روسیهکی دهزانی تهنانهت ههندیك روس شهرمیان ئی دهکرد من له دیلمان سهرمن له ژوره تایبهتیهکه ی خۆی داوه. نامهخانهیهکی زۆر گهوره م دیوه تاسهروه به پهرتوکی ئاینی و عهرهبی و کوردی سیخناخ کرابوو. ... بروانه حسین محمد عزیز - (خولانهوه له بازنهیهکی بۆش دا)) دهقی چاو پیکهوتن و دهمهتهقییهک له گهلا جهرجیس فتح الله ی پارێزهر دا - ل ۸۹، ۹۰، ۹۴، ۹۵ - چاپخانه ی ئاپیک ۱۹۹۷ سوید) نوسهر وینهیهک له دبلۆماسیهتی مهلا مستهفامان نیشان ددهات و به خهسلهتیکی لاوازی مهلا مستهفای له قهله م ددهات. .. (ئهگهر یارمهتیم بدهن کوردستان دهکهم به وییهتی ۵۲ ی ئهمریکا بۆ ئهمریکا. ئهگهر یارمهتیم بدهن کوردستان دهکهم به قهلا ی کۆمۆنیزم - بۆ سۆفیته.

ئىمە ھەموومان لە ڕەگەزى ئارین - بۆ شای ئیران.

من مسولمانم و ئامادەم پێشمەرگە ە بنێرلام بۆ شەری جو - بۆ عەرەب.

کورد و جو لەنەتەوێ ئیبراھیمین و دەبێت پێکەوێ ھاوکاری بکەن - بۆ ئیسرائیل.

پەنجەکان ل ١١٠)

- هیچ کتیب و گۆفەر و رۆژنامەیک وەک سەرچاوە بۆ ئەو قسانەى مەلا مستەفا دیاری نەکراوە - مەلا مستەفا ئەگەرچی بەم قسەجیاوازانەى (هیچ لایەکی بۆ تەفرە نەدرابێت. .. ل ١١٠، وەک سەرکردەیکى بزوتنەوێ میلیتێک کە مەسەلەیکى نەدەچووێ نیو ستراتیژی زەلزەکان لە ناوچەکەدا، جگە لەو جۆرە رفەتار و ھەلۆستانە دەبوو چیدیەکە بکات؟!.

ئیمە سەرکردەکانی ئیستای کورد دەبینین کە لە بارودۆخیکی ناوچەیی و جیھانی تەواو جیاوازا، زۆر ھەلۆیست و رفەتاری رەنگاورەنگتر لەئاست ھێزە ناوچەییەکان و سوپەر ھێزەکانی دنیا شجە دەنوین و دۆزی بزوتنەوێ کوردیش چ لەروى فکەر و ستراتیژ و چ لەنیو سیاسەتی دەولەتاندا روو لە نوشستی و گلانە !.

(مەلا مستەفا لەھەموو جیگایەک لە ھەموو کۆرۆکۆمەلێکدا، بە ئاشکرا دژی مەکتەبی سیاسی و دژی براھیم احمد قسەى دەکرد. .. زۆر باسی لەو بابەتە لە کتیبی (گەران بەناو پیاوێ ئازاکان) دای رۆژنامەوانی ئەمریکی دانا ادم شمیلت کتیبی شەری کوردەکانی رۆژنامەوانی کوردەکانی بەریتانی (دیفد ادم سن) داھەییە. جنیوی ناشرینی بۆ ئەوان و تۆھمەى نارەوای ئەخلاقى و بەپاڵ ئەدا)

ھەقى وابوو نوسەر لە پێناوی پاراستنی ئەمانەتی نوسین و گوێزانەوێ دەفدا، چەند دەقیکی بەجێوھەکانی مەلا مستەفالاو دوو کتیبەى ناوی بردوون، وەک خۆیان خواستبا !

پێک ھاتنى مشیر - بارزانى (گۆرەوشاردانى میژوو)

شەری وەستانی نیوان بزوتنەوێ ئەیلولو حکومەتی سەلام عارف لە ١٠ فێبرى وەری ١٩٦٤ دا کە لەسەر بریاری مەلا مستەفا لە پشت مەکتەبی سیاسى یەوێ لەرادىوێ بەغدادەوێ خوێندراوە و بەکردەوێ تەقە وەستیندرا بەیانەیکى دەولەت ھەندیک خالی تێداپە کە بەش بە خالی ئەو قۆناغەى بزوتنەوێکە جێگەى سەنج و تیرامانە:

١- دانپانانی مافە نەتەواپەتەیکانى گەلى کوورد لە چوارچێوێ یەکییتی گەل و خاکی عێراق دا وە جێگیر کردنی لە دەستووری عێراق دا.

५३.

نەکردىنكى پەرمانا بۇ بونىيادى كۆمەلەيتى و مەزھەبى كۆمەلگەي كوردستان بەگشتى و مائىباتى بارزانى بەتايىبەتى، تا ھاتووۋە ئالۆزكاوتر بووۋە رۇشنىبىرى سىياسى ورد تا ئىستا نەيتوانىيۋە پەي بە سەرچاۋەي دەسلەلت و ھىز و ھەيىبەتى مەلا مستەفا و بنەمالەكەي لە بزوتنەۋەكەدا ببات و ۋەلامى ئەم پىرسىيە بىداتەۋە: بۇچى بەردىزايى سالانى ئەو مىلمانىيە بالى رۇشنىبىر و خويىندەۋارى نىۋ پارتى و بزوتنەۋەكە جەلەۋى ئەسپى دەسلەلتى لە مەلا مستەفايەكى(خويىندەۋار) ى دژە حزب و حزبايەتى ۋەك نەۋشىروان دەلى پى ۋەرنەگىرايەۋە؟!

من قسم لەسەر لىۋەشاۋىيى و لىۋەتاۋىيى و سىياتەتزانى مەلا مستەفا نىيە، دەسلەلت و بنەماكانى پەيۋەندىيان لەگەل بونىيادى كۆمەلەيتى كۆمەل ھەيە و سىياسەتپىش ھەتا ئىستا ۋەكو زانست لە ۋلاتى ئىمەدا پىراكتىزە نەكراۋە و تەنيا لە تەۋەرى سەلىقە و ئەزمونى سىياسىدا دەسۋىرئەۋە و كۆمەلەك فاكىتەرى دىكە جىيا لە زانست و ئاۋەزى ئەكادىمىيى سىياسى رايانگرتۋە. شۇرش و نىۋ كىرنەۋە شۇرش، باۋەكو پىرۇسەي نىۋ خۋازى لەھەموۋ بۋارەكانى ژياندا بەگشتى، تەنيا بە دەستەپەكى خويىندەۋارى ھەلۋىزادە نايەتە ئەنجام. .. ھەر ھىچ نەبىت رەۋتى بزوتنەۋە سىياسى و رۇشنىبىرى ئىمە ئەۋەي بۇ سەلماندۋىن.

ئەگەر شۇرش كىرن كارى كۆمەلەلتى خەلك بىت و ئەۋان ماكى بزۋىنەرى پىرۇسەي گۇرانكارىيە جىياكان بن، ئەۋا دىيارە مىللەتى كورد بەگشتى لەۋ سەروپەندەدا و تائىستاكەش، بە فەرھەنگ و فەكرى مەلا مستەفا ئاشناتىر بوون تا بە(زانست و فەلسەفە)ى ئىبراھىم ئەحمەد و مىدالىكانى ماۋتسى تۇنگ !.(قەسى من لەسەر ئەقلىيەتى دەرک و ئاۋەزى سىياسى زۆرىيە خەلكە ۋاتە رەشە خەلكەكە نەك ئىلىتتىكى نەخويىندەۋار)

دەۋوۋ نوسەر چەند لاپەرھىيەكى بۇ بونىيادى كۆمەلەيتى و فەرھەنگى سىياسى مىلەتى كورد تەرخان كىردبا نەك دۋپات كىرنەۋە ھەندىك قەسى سۋا و سادە كە زەمان ژەنگى لەسەر خستۋون

شۋىنى خودى نوسەرى(پەنجەكان. ..) لە تەرازۋوى جەلالى و مەلاي دا

لەمانگى شۋباتى ۱۹۶۴ دا نوسەر ئەندامى كۆنگرەي يەكىتى قوتايپانى كوردستان بووۋە لە گۈندى چۇخماخ لەۋە بەدۋاۋە ھەتا كۆتاي شەستەكان و دەركرىنى گۇفارى رىزگارى چ باسلىك

له‌خه‌بات و کاری ئاکاری خودی نوسەر له‌نیۆ بانی جه‌لالی دا نی یه. گۆفاری رزگاری گۆفاریکی سیاسی رۆشنیبری بوو که له‌سالی ۱۹۶۷ یان ۱۹۶۸ له‌سەر رهمانه‌ندی (ئه‌نجومه‌نی سه‌رگرديه‌تی شۆرشى عێراق) له‌ سلیمانی یه‌گه‌م ژماره‌ی دهرچوو (مام جه‌لال ناوه‌که‌ی هه‌لبزاردوو و من خاوه‌نی ئیمتياز و شازاد سائیب سه‌رنوسه‌ری بوو. .. په‌نجه‌کان ل ۹۸).

رزگاری، له‌بلاو کردنه‌وه‌ی فیکری چه‌پی مائۆیستیدا ده‌وری به‌رچاوی هه‌بوو. ئه‌و گۆفاره‌ مینه‌به‌ری فکر و بۆچونی سیاسه‌تی جه‌لالیه‌کان بوو له‌نیۆ بزوتنه‌وه‌ی کورددا، روپه‌ره‌کانی رزگاری ده‌یان وتار و لیۆکۆلینه‌وه‌ی دژ به‌ بانی مه‌لاییه‌کان و بنه‌مائیه‌ی بارزانی تیدا بوو، رزگاری مه‌سه‌له‌ی جیابونه‌وه‌ و ه‌ری جه‌لالی و مه‌لای له‌ ده‌سمالی سوری ئایدۆلۆژیا ده‌پێچا و یاسا و فکری سیاسی ده‌دا و نوسه‌ریش هه‌م خاوه‌نی ئیمتيازى بوو، هه‌م خاوه‌نی قه‌له‌میکی به‌پرشت !.

(هیچ که‌س له‌ئیمه‌ کادری پێشه‌یی و موچه‌خۆری مه‌کته‌بی سیاسى نه‌بوو، مه‌کته‌بی سیاسى نه‌ بۆ ژيانى خۆمان و نه‌ بۆ چاپ و بلاوکردنه‌وه‌ی رزگاری هیچ یارمه‌تییان نه‌ده‌دا. ... پاره‌ی گرینی هه‌موو ئه‌مانه‌ خۆمان دابینمان ده‌کرد، م.س فلسیکیان نه‌دا، به‌لام چونکه‌ له‌ ئیمه‌ دانیانه‌بوون. موکيه‌تی ره‌سمی چاپخانه‌که‌یان خسته‌ سه‌رکاک عمر مسته‌فا. ... ل ۹۸).

ئه‌وانه‌ی له‌ گۆفاری رزگاریدا کاریان ده‌کرد، ئه‌گه‌ر موچه‌خۆری (م.س) یش نه‌بوین ئه‌وا به‌دانیاییه‌وه‌ کادری پێشه‌یی دلسۆزی (م.س) بون ئه‌وان ئه‌ندام و کادری چالاکی ئه‌وباله‌بوون، له‌ته‌لاری رێکخه‌راوی ئه‌و باله‌دا شوین جیگای دیاریان هه‌بوو. نوسه‌ر لیپه‌رسراوی لیژنه‌ی ناوچه‌ی سلیمانی و ئه‌ندامی لقى ئه‌و باله‌ بوون، ئه‌ی گوايه‌ کادری پێشه‌یی یانی چی؟!

ئه‌وان هه‌موو کات و هێز و برستی سیاسى و رۆشنیبری خۆیانیان بۆ ده‌کردنی گۆفاریک ته‌رخانه‌کرد بوو که مینه‌به‌ری داوکۆکی لیکردنی فکر و سیاسه‌تی باله‌که‌ی خۆیان بوو.

ئه‌و بابه‌ته‌ تیۆری و فکریانه‌ی که له‌ گۆفاره‌که‌دا ده‌نوسران، دواتر زه‌مینیه‌ی دامه‌زراندنی کۆمه‌له‌ی مارکسی - لینینی کوردستانی عێراق سازاند. کۆمه‌له‌، پاشتر یه‌کیه‌تی نیشتمانی کوردستانی به‌ وجود هێنا (هه‌ر نه‌بی له‌ناوه‌وه‌ی ولاتدا) سه‌هرانی بانی م.س به‌ده‌گه‌م نه‌بی نه‌که‌وتنه‌ سه‌نگه‌ری دژایه‌تی کۆمه‌له‌ و یه‌کیه‌تییه‌وه‌، ئیتر بۆ ده‌بی م.س به‌روا و متمانه‌ی به‌ نوسه‌ره‌ دلسۆزه‌کانی خۆی نه‌بووبێت؟! چۆن عه‌قل ده‌یگرێ

كه(م.س)يكي بهتوانا و پاره‌دار، يهك فلسى بۇ گۇفارىك تهرخان نه‌كردبىت، كه
ليوه‌شاومتري‌ن نوسه‌راني سىياسى خودى حربه‌كه‌ى ده‌ريان كرده‌بىت؟!

(ئيمه له‌وانه بووينكه له سه‌ركردايه‌تى پارتى رازى نه‌بوين، به‌تايبه‌تى شه‌ر له‌گه‌ل
بارزاني و هاوكاريان له‌گه‌ل به‌عس. ... په‌نجه‌كان ل ۹۸).

نازانم نوسه‌ر به‌لگه‌ى سه‌لپنه‌رى بۇ ئه‌م بۇچونه‌ى خۇى چييه‌؟! هه‌مو بلا‌وكراوه‌كاني
ئه‌و سه‌رده‌مه و ته‌واوى ژماره‌كاني رزگاريش به‌سه‌ر بكه‌يته‌وه. وتاريكت به‌رجاو ناكه‌وي‌ت
كه بۇنى مه‌يليكى وه‌اى لي‌بىت، ده‌ش ل‌ه‌ناو با‌لى جه‌لاليشدا وه‌ك هه‌ر ري‌كخراويكى ديكه
ناكو‌كى و ملمانپى سىياسى و شه‌خسى هه‌بو‌بىت. .. به‌لام هيچ به‌لگه‌يه‌ك نييه كه بنه‌ماى
ناكو‌كيه‌كان بگيري‌ته‌وه بۇ هه‌لو‌يست له شه‌رى پارتى و هاوكاريكردى به‌عس. نوسه‌ر
هه‌لو‌يداوه كه له‌مه‌سه‌له‌ى جه‌لالى و مه‌لايدا، خۇى‌وه‌كو بيلايه‌نيك نيشان بدات كه
به‌داخه‌وه سه‌ركه‌وتوو نه‌بووه.

ري‌ككه‌وتنى ۱۱ ئازارى ۹۷۰

به‌ياني ۱۱ ئازار، بۇ كورد ده‌ستكه‌وتيكه مي‌ژووه بوو. له‌م ري‌ككه‌وتن نامه‌يه‌دا، بۇ يه‌كه‌م
جار مافه نه‌ته‌واييه‌تیه‌كاني گه‌لى كورد له شي‌وه‌ى ئوت‌ونۇمى دا له جوارچي‌وه‌ى خاكى
عي‌راق دا ناسرا. ئه‌م روداوه سىياسى يه، نه‌ك هه‌ر بۇ(پشي‌و دانى مه‌لا مسته‌فا و له‌شكره‌كه‌ى
پاكتاو كرده‌ى نه‌ياره‌كاني پي‌ويست بوون. .. په‌نجه‌كان)، به‌لكو بۇ پشوو پياها‌تانه‌وه‌ى گه‌لى
كوردش كه زه‌بر و كوشت و برى نۇسالان جه‌نگ داغانى كرده‌بوون ده‌رفه‌تيكى زي‌رين بوو.
به‌ياني ئازار، ته‌كانيكى به‌وژمى به‌ بزافى نه‌ته‌وه‌يى گه‌لى كورد، چ له ئاستى ناوچه‌كه و چ
له جيهاندا. چوارسالان ئاستى له كوردستان دا، بوژانه‌وه‌يه‌كى به‌رجاوى كو‌مه‌لايه‌تى و
ئابوورى و فه‌ره‌ه‌نگى خولقاند و ئاگرى شه‌رى ناوخۇشى بۇ ماوه‌يه‌ك خامۇش كرد.

به‌ياني ۱۱ ئازار مه‌غزاو نيوه‌روكى كى سىياسى هه‌بوو. هيچ به‌لگه‌يه‌كى وه‌هامان
له‌به‌رده‌ست دا نييه كه(ئه‌م جار‌ه‌ش له گه‌فتوگو دا له‌گه‌ل حكومه‌ت، چه‌ك كرده‌ى
جاشه‌كاني(۶۶) كه‌وتبي‌ته پيش سه‌لماندى مافه‌كاني كورده‌وه. . ل ۱۰۰). مافه‌كان به‌و
شي‌وه‌ى كه له‌سه‌رى ري‌ككه‌وتبوون، له‌سه‌ر كاغه‌ز سه‌لپن‌دران و ئيمزا كران، به‌لام كه له
پراكتيكى دا هيچى وه‌اى بۇ كورد ل نه‌كه‌وته‌وه، ئه‌وه په‌يوهندى به‌هه‌ردوو جه‌مه‌سه‌رى
دانوستانه‌كه‌وه هه‌يه.

چەك كردنى چەكدارەكانى بالى م.س يەككە بوو لەبەندەكانى گفتوگۆكە و بە كردهوش جى به جى كرا. ديارە ئەمە هەم داواى مەلا مستەفا بوو و هەميش لە بەرزەوهندى حكومەت. كورديش هيج زەرەركى (لەم خيانەت و غەدرە نەكرد، كە بەعس لە مام جەلالى كرد / ل ۱۰۰) و نوسەر ئىستەش لە دلى دەرەچوو. مەن پىم وایە ئەم (غەدر و خيانەت) تەنیا لە شەخسى مام جەلال نەكرا بگرە لە هەموو بالى م.س كرا و ئەوساش مام جەلال كەسى يەكەمى م.س نەبوو.

(هەموو رێكەوتنێكى راستەقینە لەگەڵ هەر حكومەتێكى عێراق بووایە، لەو ئەنجام دا ئەبوو مەلا مستەفا پەيوەندى لەگەڵ دەولەتانی دەرەو بەریت و لەشكرەكەى بالۆه پى بكات یان بىخاتە بەر فەرمانى دەزگایەكى حكومەتەو و ، پارە لە هيج لایەك وەرەگریت ، زیندانى نەبیت و هيج كەس نەگریت و نەكوژى و .. لەگەڵ هيج حكومەتێك دا رێك نەئەكەوت و ، هەولێ ئەدا بار و دوخی نائاسای بەو جوړەى خوێ ئەيوست بمىنێتەو. .. ل ۱۰۳).

تێروانىنى يەك لایەنە بۆ جەمسەرە دژەكانى نيو كيشەى كورد ، دەرئەنجامىكى دروستمان بەدەستەو نادات. گریمان مەلا مستەفا ئەو سەركرە پياو چاكە بووایە كە نوسەر گەرەكى يەتى و هەموو ئەو مەسلەلەشى لەو پەرەگرافەى سەرئ راھاتوون جيبە جى كردبا، تۆ بلى بەعس لە ۵۰٪ ی نيوەرۆكى بەيانى ۱۱ ی ئازارى بە كورد دابا؟ !. بەيانى ئازار پيش ئەوى لای مەلا مستەفا مەسلەلەى كاتى و تاكتىكى بوبیت ، ئەوا لای بەعس مناوەرەىكى سياسى و پيوستىەكى حەياتى رژیى تازەو سەر كاركەوتەو هەناو پر لە ناكۆكىەكى بوو. نوسەر، هەم لە شەر و هەم لە گفتوگۆ دا ئەزمونىكى باشى لەگەڵ بەعس دا هەيه و خوشى پى و وایە كە بەيانى ئازار رێككەوتنێكى راستەقینە نەبوو. .. هەر (رێككەوتنێكى راستە قینە لەگەڵ هەر حكومەتێكى عێراق ببوایە...). واتە هيج رێك كەوتنێكى راستەقینە نەبوو، ئیتەر نوسەر بە ج مافێك خەمڵ بۆ رەفتار و كردارى مەلا مستەفا لەكاتى روودانى هەر رێككەوتنێكى راستەقینە ئى دەدا؟ !. حشع، رێكەوتنێكى راستەقینە و ستراتیژيان لەگەڵ بەعس مۆر كرد و ئەنجاميش نوسەر گوتەنى بوونە (ئاردى نيو درك).

کۆنفرەنسی یەكەمی كۆمەلە - ئایاری ۱۹۸۱ - مایمۆس

كۆمەلەى ماركسى - لىنىنى كوردستانى عىراق، لە سالى ۱۹۷۰ دامەزراوە وەكو لە گىرانەوێ مێژووى كۆمەلەدا و لە كۆنفرانساندا دەیان گىرايەوێ ئەم رىكخراوە لە ئەنجامى يەكگرتنى سى گروپى ماركسى - لىنىنى نىو بالى (م.س)ى پارتیدا و پاش ئەوێ پاش ئەوێ فیکر و رىباز و جیهانبینییهى كەى گەلەلە بوو، دامەزرىندرا مام جەلال، نەوشىروان مستەفا، شەهید شەهابى شىخ نوری لىپرسراوى ئەو سى گروپە بوونە ئەمە ئەو گىرانەوێ رەسمىيەپە كە لەوێ لەسەرى رىككەوتن و زۆر راي جیاواز تریش هەپە كە خاوەنەكانیان لەسەرەتای دامەزراندنى كۆمەلەدا لەگەل بوونە و لەسەرو بەندەدا جورئەتى رادەبرینیان نەدەکرد. هەندىك لەو رايانە دەلین: كە نوسەرى پەنجەكان لە دامەزراندنى كۆمەلەدا هیچ دەورىكى نەبوو، یان یان دامەزرىنەرى كۆمەلە(واتە ئەندامانى دوو گروپەكەى دیکە)نامادە نەبوون و نەیان وىستوو هەوىكارى ئەو بكەن و، ئەو بە جیا گروپىكى پىكەوێ ناوێ و پاشان بە هەولێ مام جەلال، خۆى و گروپەكەى تىكەل بە كۆمەلە بوون.

لەدايك بوونى كۆمەلە، بى هیچ داشكانىك، وەرچەر خانىكى گرنگ بوو لەرەوتى بزوتنەوێ فیکرى چەپ، لەنىو بزوتنەوێ فیکرى - سیاسى كوردستان. كۆمەلە رىكخراوێك بوو لەسەرەتای كەوتنە گەر و هەلسورانیوێ و هەتا نیومراستى هەشتاكانیش جیا لە رىكخراوە ماركسىست - لىنىنىستەكانى دیکەى عىراق دەوىست تىروانىن و رىبازىكى نوێ لە نىوانى هەردوو خەتى جەلالى و مەلالى دا، لە بزوتنەوێ سیاسى و كۆمەلەپەتەى كوردستان دا بىخولقىنىت.

كۆمەلە لە نىوانى سالانى ۱۹۷۰ - ۱۹۷۹ دا، واتە بە پەرتەوازە بوونى مام جەلال و نەوشىروان بۆ ئەوروپا(سەرەتای حەفتاكان)گرتنى تەواى كۆمیتەى سەرگردایەتییەكەى لەلایەن بەعسەوێ(سالى ۱۹۷۵)بۆچوناپەتییەكەى باش و چەندایەتییەكەى زۆر كەم دیسپلینى رىكخراوەیى زۆر بەهێزەوێ، زەمینیەپەكەى لەبارى بۆ خەباتى فیکرى - سیاسى - رىكخراوەیى - چەكدارى خۆى لەكوردستان دا فەراهەم كرد. كۆمەلە لە سالى ۱۹۷۵ كۆمیتەى هەرىمەكانى بۆ رىبەرایەتى و دەست پى كردنەوێ بزوتنەوێ چەكداریدا بوو بە سكرتێر و رىبەرى كۆمەلە.

ئەگەر ئەو گۆرانكارى فیکرى و سیاسیانەى كە لەسەردەمى رىبەرایەتى شەهید ئارام دا بەسەر كۆمەلەدا هاتن چۆنیەتى دابەران و دووركەوتنەوێ لەرىبازى جەلالیەت(كە خۆى

لهوئیرا سهرچاودی گرتبوو(پاشان گهرانهودی بو نیو ههمان بازنه و نهوجا کفن و دفن کردنی لهسهر دهستی مام جهلال و نوسهری پهئجهکاندا، لیدوان و توئیزینهودی قول و تایبهتی حیا لهم باسه ههئدهگرئ من له نوسینیکی دی کهدا دهگهریمهوه سهری. نهودی لیردها جیگای سهرنج و تیئرامانه: ۱۹۷۷ دا که نهوشیروان و مام جهلال گهرانهوه بو کوردستان و له سالی ۱۹۷۹ شدا که گروپی زیندان ئازاد بوون هاتنه چیا، شتاقیان کۆمهلهی خویان پی نهدهناسرایهوه و تارادهیهکیش پی ی نامۆ بوون !. بروانه(له کهناری دامۆپهوه ل ۱۶۷یهکهه بهیهک گهیشتنی مام جهلال و نهوشیروان لهسهر خاکه کوردستان ، نهوشیروان دهئ: ئیمه لهگهئ ئهم برادرانهی ئیره - مهبهستی سهرکردایهتی ناودهودی کۆمهلهیه - ههر ناوهکههمان یهکه، دهنا لهههموو شتیک دا جیاوازین)

جیاوازیهکان زۆربوون، تیروانینهکان جیاووون کیشهکان ئالۆز بوون ناکۆکی شهخی و تایبهتیان تیوه گلاندبوون.

کۆمهله تا ئهو کاته جگه له چهئد کۆبونهوهیهکی فراوان، هیچ کۆنگره و کۆنفرهئسیکی نهبهستبوو. له کۆبونهوه فراوانهکهش دا(ئۆکان وشینی)خاوهئ قسه و خاوه ئیشهکانی تیئا ئاماده نهبوون، کۆنفانسی یهکهه دهسته گروپه جیاکانی نیو سهرکردایهتی زۆربهی کادرو نهئامانی کۆمهلهی کۆکردوه، که ههئندیکیان لهتهواوی گرفت و کیشهکانیان بی ئاگابوون. له کۆنفرانسهدا، جگه له خویئندهودی راپۆرتهکان گیرانهودی میژووی کۆمهله ههئسهنگاندنی باری سیاسی کوردستان و عیراق و ناوچهکه و جیهان، بازنه ی پهیوهئدییهکانی کۆمهله له کوردستان و دهرهودی کوردستان دا، زۆر مهسهلهی تر جیگای مشت و مپ و لیدوان بوون که رهگی ناکۆکیهکانی قولتر به رهگی کۆمهلهدا چهقانده.

له بازنه ی ناکۆکیهکاندا دهبیئت مام جهلالی دهرهاوین. ئهو نهگهر چی له دامهزڕینهرائی کۆمهله بوو و تا ئهو کاتهش بهنهئینی و(قسهی خۆمان بیئت)خوی به رێبهی کۆمهله دهزانی بهلام ئهو سهرتیری گشتی ههموو یهکییتی بوو ئهو راستهوخو خوی لهکیشهکان نهدهگهیانده، وهی دهستی تیئان دا ههبوو ئهو بهشیک نهبوو لهناکۆکیهکان، بهلکو ئیداره ی ناکۆکیهکانی ددکرد .

نوسهری پهئجهکان.. پاش شههید بوونی ئارام، بهقهولی خوی(بهزۆر رولێنان له کۆبونهوهی - نۆکان - دا کرابوو سهرتیری کۆمهله و برواشی به م.ل نهماوو !)ئهو له لوتکهی گروپیکیا روئیشتبوو که تازه سهرخهته سیاسی و فکریهکانی دهر دهکهوتن. ئهو

خۆی گوتەنى(بىر و بۆچۈنەكانى لەسەر ماركسىزم كالبوبونەود)و ئالای
هەلگىرى(گەشە)پېيدانى خەسلەت و كارەكتەرە رەسەنەكانى كۆمەلە بوو. ئەو زياتر بروای بە
حزبىكى ديموكراتى فراوانى جەماوەرى ھەبوو، بەلام بە شىنەيى كارى بۆ دەکرد زۆرىش
بە ئەزموون و وەستا بوو.

گروپى زېندان خۇيان بە مورېدى شەھىد شەھاب دەزانى. چوون ئەوان پېش زېندانى
کردنېان يەكەمىن كۆمىتەى سەرکردايەتى كۆمەلە بوون، لايان وابوو خۇيان لە ھەموو
كەس زياتر بۆ سەرکردايەتى رەوايەتېان ھەيە و دياردەى كۆمىتەى ھەرئەمەكانيان
بەجۆرىك لە كودەتا لە قەلەم دەدا و پېيان وابوو كە سەر كەردايەتەكى ناسەرەيەى.

كۆمىتەى ھەرئەمەكان سالار , مەلا بەختيار , ئازاد ھەورامى و چەند كەسكى دىكەشيان
لە دەور بوون، خۇيان بە میراتگىرى شەھىد ئارام و پارىزەرانى خەسلەت گىرى رەسەنەكانى
كۆمەلەى شەھىد ئارام دەزانى.

بە پېچەوانەى ئەوەى(ھىچ كامىكىيان واتە ئارام و شەھاب - خەتتىكى وای دانەرشتبوو كە
ئەمان شەرى لەسەر بکەن... پەنجەكان ل ۱۴)شەھىد ئارام كۆمەلەك رەگ و خەسلەت و
پەرنەسپى رىكخراوھىي و فکرى و سیاسى لەناو كۆمەلەدا جىگىر كۆردبوو كە لەنىو يەكەيتى
نىشتمانى و بزوتنەوەى چەكدارىيەكەدا تا دەھاتن بىنكۆل دەبوون و ھەلەكەنران:

- پاراستنى سەبەخۆيى و فکرى كۆمەلە چ لەناو يەكەيتىدايە چ لەناو بزوتنەوەكەدا.
- پاراستنى ناسنامەى چىنايەتى كۆمەلە وەكو رىكخراوېكى شۆرشگىرى كرېكاران و
رەنجەدەران.

- پىداگرتن لەسەر ھاوکارى ھاوخەباتى كرېكارانى كوردستان و عىراق كەنەمە
پاشان دوو تەيارى كوردستان - عىراقى لەنىو كۆمەلەدا دروستکرد، فەزای كۆنفرانس
بەگشتى تەمى شەر و ھەوارى پێوەديار بوو، ھەتا تارايى تەبايى و پێكەو ھەلگەردن
سەرۆكى گروپەكان و ئەندامانى كۆمەلەيان خراپ لە يەكەدى ھاندا بوون كېشە و
دەمەقالەيەكان تەنھا لەسەر ھەلئەزاردن و سەرکردايەتى نەبوو وەك ئەوەى نوسەرى
پەنجەكان. .. دەيەوئەت نىشانى بدات ئەو مەسەلەنى بابەتى مشت و مې بەيەكەدا ھەلشاخان
بوون:

- كۆمەلە كە لە كۆمەلەى ماركسى لىنىنى كوردستانى عىراقەو لە كۆبونەوەى
شىنئىدا كرابوو كۆمەلەى رەنجەدەرانى ئىستا دەبوو عىراقەكەى لەكن بکرىتەو(ئەوەى لە

دیدی ئىستادە چەند راستە يان ناراست مەسەلەيەكى دىكەيەو مەن بەچاوى ئەوھى رۆژى لەكەشەكان دەروانم و دەمەوېت بۆلیم نوسەر چۆنى پېخۆش بووہ ئاوا مەسەلەكانى شىواندووہ).

- پۆلینکردنى ناکۆکیەكان:

گروپى زىندان پېيان وا بوو كە ناکۆكى سەرەكى لەگەل ئىمپىرلىزمدايە و ناکۆكىش لەگەل بەعسدا ناسەرەكییە.

نەوشىروان و گروپى زىندان لایان وابوو كە ناکۆكى لەگەل بنەمالەى بارزانى و ناکۆكى سەرەكییە و ھەر جوۆرە سازانىك لەگەلئاندا خیانەتە لەماركسىزم و مەسەلەى شەر و ئەوانى دىكەش پېچەوانەى تێدەگەيشتن ھەر لەو سەر و بەندەدا بوو كە نوسەرى پەنجەكان.. نامىلكەيەكى لەژێرناوى(قىادە موقەت لە چ بەرمەيەكدا وەستادە؟)ى نوسىنى.

- بازنەى پەيوەندىيەكانى كۆمەلە:

ھەندى را لەنىو كۆنفرانسدا لەسەر بازنەى پەيوەندىيەكانى كۆمەلە ھەبوو: بۆچى دەبێت كۆمەلە بەتەنیا بزوتنەوہ و خەتى گشتى ببينيت و و لە جوارچىوہى يەكيتى نىشتىمانى كوردستان دا خوێ شەكەت بەدات لە كاتێك دا كۆردەپانى بزوتنەوہ سياسى يە - چەكداريەكە زۆر لە يەكيتى فراوانترە؟.

داخو دەبێت كۆمەلە لەدەرەوہى يەكيتى دا ھاوپەيمانى دىكە بۆ خومى ببينيتەوہ و ھەولێ ئەوہ بەدات كە زەمىنەيەك بۆ يەك خستەوہى بزوتنەوہى نشتەمانى كوردستان سازبەدات؟. لە ژمارەى زستانى ئەو سالى گۆفارى كۆمەلەدا لەكاتێك دا نەوشىروان لەلای ھيزەكانى حەسك گىراوہ و وتارىك بەناوى(بازنەيەى پەيوەندىيە نىشتىمانى يەكان)بلاو كرابووہو كە نيوەرۆكەكەى لەتەوەرەى ئەو بابەتەى سەرەوہدا دەسورايەوہ. ھەر لە ھەمان ژمارەدا وتارىكى دى كە بەناوى(دۆ ئۆپۆرتۆنىزم)لەلایەن(فەزىل كرىم)لەوہ نوسرابوو. ئەم دوو وتارە , بەتايبەتى ئەوہى دوایيان قىامەتيان خرۆشاندا(فەزىل)يان خستە قەفەزى دادگای كردنەوہ نوسەرى پەنجەكان.. پى وابوو وتارى ئۆپۆرتۆنىزم دۆ ئەو نوسراوہ و تاوانىكە لىبوردىنى نى يە.

به پېچه وانه ی نه ووی که نوسهر دهلیت بۆ نه ووی کار و باری کونفرانس به ریک و پیکي بروات من خوم دهنګم نه دا ستایشی هیچ که سم نه کردبوو رخنه یه کیشم له هیچ کهس نه گرت هیچ لیستی کیشم ناماده نه کرد. .. ل ۱۹۸). نه ووه راسته که له ریره ووی هه لېزاردن دا دهنګی به کهس نه دا و ستایشی که سیشی نه کرد. نه ووی له کونفرانسه کانی دواتریشدا، دهنګی نه ده دا، به لام هم ستایشی خه لکی ده کرد و هم لیسته شی هه بوو. له م کونفرانسه دا نه و له بری دهنګ دان و ستاش کردن و رخنه گرتن نه و لهی بری دهنګدان و ستایش کردن و رخنه گرتن، مهرجی به سهر نه ندامانی کونفرانسه ووه بۆ هه لېزاردن دانا !. نه و له جه گی کی شه ی هه لېزاردن دا، زور به ناشکرا و به دهنګی دلیر گوتی: من له کومیتیه ی سهر کردایه تیک دا کارنا که م که سالار و فازیل کریمی تیدابن.

نه ووی دهنګ به وان ددهات باده نګ به من نه دات و به پېچه وانه شه ووه !.

نیدی دیاره که نه و به شیک نه بوو له کی شه کان، به لکو مانکی قول کردنه ووی خودی کی شه کان بوو. نه و قسه یه لیدانی زهنګ و دانانی یه که مین به ردی بناغی دوو که رت کردنی کومه له بوو. نه مه مانای وابوو که ته نیا دوو نه لته رناتیف له به رده م نه ندامان دا هه یه:

نه وشیروان یان سالار و فازیل نیدی نه ووه بوو که سالار و فازیل جاریکی تر ریگیان نه که وته ووه سهر کردایه تی کومه له. فازیل کریم هر پاش نه ووه وازی له حزبایه تی هیناو هاته نه وروپا و له بوار ی نوسین دا جی دهستی به دیار که ووت. سالار که وته هه وئی تیور ریره کردنی نا کوکیه کانی و بوو به دوژمنی پله یه کی نه وشیروان و له پیناو گهرانه ووه بۆ سهر کردایه تی، ریگیای جیابوونه ووی گرته بهر، که هه شت سالی خایاند !.

نه و نازا وده یی هر سئ گروه نه یاره که ی کومه له له کونفرانس دا نایانه ووه کاره کانی کونفرانسی رۆژیک وه ستاند و کوپونه ووی نیاز پاکان بۆ چاره سه ری کی شه کان و هیمن کردنه ووی دۆخه که، له دهره ووی کونفرانس دا به ستران و من له دوانیان دا به شدار بووم. له هه ردو و کوپونه ووه که له ژیر چادره که ی ملازم عومه ر دا له توژه له به ستران نه وشیروان ناماده یی هر جوړی پیکه اتن و قه ولکردنی هر پيشنياريکی هه بوو به لام له مه سه له ی فازیل و سالار دا هیچ پاشه که شه یه کی نه کرد.

یه کی که له کی شه سهر به گو به نده گانی دیکه ی کونفرانس مه سه له ی گرتنی نه وشیروان و هه لوپستی باقی نه ندامانی دیکه ی سهر کردایه تی بوو له مهر مامه له کرد بۆ به لاداخستنی کی شه که و هه ولدان بۆ نازاد کردنی نه و. پاش هه لته اتنی نه وشیروان نه ندامانی گروه که

كۆمەللىك زانىارى ھەلەيان لەمەر ھەلۆيستی مەلا و سالار دەربارەى گرتنەكەى پېداپوو. وایان باس كەردبوو كە ئەوان بەجۆرىك سەرکردایەتى ئەو ھیزەى يەكیتیان كەردوو و بەشیوەیەك ھەلیان سوراندوو تا حك تەنگە تاو بكەن و بیانخەنە حالەتیکەو ھەوشیروان لەناو ببەن. ئەمە ھەرا و ھەنگامەیکەى باشى لە كۆنفرانسدا نایەو ھەوشیروانىش ھىچ ھەلۆیكى بۆ كپ كەردنەو ھەلۆیكى نەدەدا ! نیستا سالار و مەلا بەختیار لە ھەلۆیستیکدان ھىچ كەس ئیرەبیان پینابات وە نیوانى منیش لەگەل ئەوان یردیكى تیدانییە، بۆ میژووش ئەو قسە و قسەلۆكانە بەمەبەست دروستكراپوون، وە چ راستییان تیدانەبوو. من ئەوساش لە كۆنفرانسدا تەنھا كەسێك بووم كەوتەم(لە حیاتی ئەم خەلك تاونبار كەردن و ئازاوە نانەو، بۆ كەسێك جورئەت ناكات كەروى دەمى بكات كاك ھەوشیروان وە رەخنەى ئەو ھەلۆیكى، وە چوئە ئەو لەبەر خاترى كارێكى تاییبەت و شەخسى خۆى ئەو كیشە و ھەرایەى بۆ كۆمەلە و یەكیتی لەگەل ھیزەكانى حەسكدا ناوئەو ھەلۆ؟)

ئەم كیشەىە دوایی نەبیٹ كە تەواو شەخسى و دروستكراو بوو، تەواوى مەسەلەكانى دیکە فەكرى و سیاسى بوون و نوسەر بە ئارەزوو خۆى لیباردوون.

حەسكە و پەك (چاوارا و لەگواستەو ھەلۆ دەقدا)

لە لاپەرەى لە لاپەرەى ١٩٩ دا لەژێر ناوینشانى(حەسكە و پەك)باس لە داواكارى ھەشت بەرگەى ھەینەتى نوینەرایەتى خەلكى كورد لە كوردستانى ئێراندا دەكات كە رووبەرەووى دەسلەتدارانى تازە وەسەركار كەوتوو ئێران كراپو ھە. دیارە یەكێك لە بەرگەكان داواكارى دەركەردنى(ق.م)بوو لە ئێران و لە كوردستانى ئێراندا.

ئەو داواكارىیە، جگە لە حەسكە ھەموو لایەنەكانى ئەندام لە ھەینەتەكەدا، ئیمزایان كەردبوو، لەسەرى سوربوون. نوسەر دەنوسیت: لەو نامیلەكەدا كە سەبارەت بە(ق.م)دەریانكرد ھەلۆیستی خۆیان بەم جۆرە ئەگێرنەو(... نوسەر بۆ لیدوانیك لە نیومەروكى نامیلەكى تاییەن یان گواستەو ھەلۆیكى دەقەكانى، جوت كەوانەیکەى كەردو ھەو و لە ھىچ كویەك داینەخستوو !!). خویئەر ناتوانى حیواوێزى لەنیوان گوێزراو ھەلۆ نامیلەكە و قسەكانى خۆى نوسەردا بكات. دیارنییە كە ئەو دەقەى لەناو جوت كەوانەكەو و دوبارە دایرشتو ھەو !. نووسەر ئەگەر نامیلەكەى لەبەر دەستدایو ھەو. دەبوو چەند دەقیكى

ۋەكۈخۇيان بەئامانەتەۋە لەۋ دىكۆمىنتە ۋەرگرتبا ۋ بى ھىچ ئالۋىيەك لەنىۋ دوو
كەۋانەكەى دانابان ۋ سەرى لە خۇينەر نە شىۋاندىبا ۋ چەترى گومانى لەسەر بابەتەكە
ھەئەئەدا !!.

حسك ۋ يەكىتى - كوزرانى شىركۆى شىخ عەلى جەمالى على باپىر

لەسالى ۱۹۸۱ كىشەكانى نىۋ حسك ۋ يەكىتى ئالۋىتر ۋ پىكدادانەكان خۇيناۋى تر بوون،
شەر ۋ تىكەئچون ۋ پىكدا ھەئېرژان لە سەرتاسەرى كوردستاندا ۋ بەتايبەت لەۋ ناۋچانەدا
كە ھىزى ھەردوۋ لايانى تىدابوو، پەرەيان سەند.

شەرەكان ھۆكارى زۆريان ھەبوو. حسك ھىزىك بوو لەسكى يەكىتى دەر پەرىبوو،
ئەقلىيەتى نادىموكراتى ھىچ ھىزىك لە كوردستاندا ئەم لەدايكبۇنە ناشەرعىيە قەبول
نەدەكرد، يەكىتى ھەتا پىي دەكرا نەدەبو رىگەى گەشەكردن ۋ خورتبۇنى ئەۋ ھىزىدەتات ۋ
لەروى سىياسى ۋ چەكدارىيەۋە ناارامى بۇ دەسلەتتى خۇى دروست بكات، حسكىش دەبوو
ھەرچۇنىك بىت لە ھەمبەر يەكىتىدا پىي خۇى بچەقنىيت ۋ بون ۋ كيانى سەربەخۇيى
خۇيى بسەلىنىت يەكىك لەۋ شىۋازانەى حسك بۇ سەپاندنى بونى چەكدارى خۇى
ناچارگردنى يەكىتى تا ئەۋ ناسنامەى سەربەخۇ بونەى بداتى بەدىل گرتنى نەۋشىسروان
بوو، نەۋشىروان لەكەش ۋ ھەۋايەكى پر تەمومزى نىۋان ھەردوۋلادا كە ئەۋ لىي بىئاگابوو،
بەدىل گىرا گرتنى نەۋشىروان ھەم بۇ كۆمەلە ۋ ھەم بۇ يەكىتى ۋ ھەم بۇ خودى خۇيشى
سوكايەتییەكى گەۋرە بوو، بۇيە سەپىر نىە كەپاش ھەلئەتتى نەۋشىروان پىكدادانەكان
خۇيناۋى تر بوون ۋ گورزەكانى تۆلەش بەزەبر تر !.

نوسەرى پەنجەكان. .. لەمەر روداۋى كوزرانى شىركۆ ۋ جەمال بەۋشىۋەدىيە بۇيان
گىراۋەتەۋە دەگىرپىتەۋە ۋ خۇى ۋەكۈ سكرتېرى كۆمەلە كەسى دوۋەم لە يەكىتىدا، ھىچ
بۇچونىكى تايبەتى دەرەنەبىرپوۋە، يان نايەۋىت رەدى بىرپىت ۋ راستى روداۋەكانمان پىبلىت !!.
نوسەر دەلى:

(- ئەۋانەى حسك دەيانوت: جەمال بە فىتى مەلا بەختىار بەناۋى مىۋانىيەۋە چوۋە بۇ
سەردانى شىركۆ بۇ ئەۋەدى لە پەناى دۇستايەتىدا بەفېل بىكۆزى).

- مەلا بەختىيار ئەمەي ئىنكار دەگر، دەپوت: جمال چوۋە بۇ سەردانى شىركۇ بۇئەۋى
ھەندى كېشەي نىۋانى حسك و يەككىتى بەلادا بخەن و لەۋى بوۋە بەشەريان و ئەو كارەساتە
رويداۋە. پەنجهكان ل ۲۱۰).

جەمالى على باپىر، ئەندامى كۆمەلە و فەرماندەي ھەرىمى چۈارى يەككىتى بوو، شىركۇي
شىخ عەلى فەرماندەي ھىزى حسك بوو لەھەمان سنورى دەسلەتەكەي جەمالدا و
دۇستايەتتەيەكى پتەۋيان لە نىۋاندا ھەبوو، لەژىر چەترى تەبايى و سروشتى دۇستانەي
جمال و شىركۇدا. ھىزەكەي حسك لەو ناۋچەيەدا كەمىك گەشەي كەردبوو، سەركەرايەتى
يەككىتى ھەمىشە سەركۇنەي جەماليان دەكر كە: لە ئۇدەي شىركۇ نايەت، ناتوانى فشارى
لەسەر دابنىت، ھىزەكانى(حسك)ى پى لەمەنگەنە نادىت. جەمال لەژىر تەرزەي گلەيى و
گازندە و رەخنەدا. بەخۇدا ھاتەۋە و تىگەشت كە لە گۆمى خویناۋى سىاسەتى كوردىدا،
ماسى دۇستايەتى ناتوانىت زۆر بژى ئەۋەي ناشى و نايەۋى بىكات، دەبى بىكات، مەلا
بەختىيار ئەزمونى دىكەي لەو جۆرە لە لەناۋ بىردىنە يارانى يەككىتىدا ھەيە و ئەركى
سەركەشى لە چۈنە ناۋچەكەي جەمال و شىركۇدا ھەر ئەۋە بوۋە ئەمە جگە لەۋەي كە
روداۋەكە سەد سال نىيە روۋى دابىت، ھەتا تەفسىرى جۇراۋجۇر ھەلېگرىت و بەشدارنى
شەرەكەش زۇريان شاھىدى زىندوون و بۇ چۈنەكەي حسك دەسلەپتىن و نوسەرى
پەنجهگانىش لەھەموو كەس دىلتاترە و ناشى كەسىكى سەراستى لەشەرەكەدا بەشداربوۋى
نزىك بەخۇي، حەقىقەتى مەسلەكەي بۇ باس نەكرىت. نوسەر پىش ئەۋەي مېژوۋى
كوردى نوسىيىتەۋە، مېژوۋى يەككىتى نىشتەمانى نووسىۋەتەۋە. بىرا بۇ جارىك و جىگايەكدا
ئەو مېژوۋەي بە چاك و خراپەۋە تۆمار كەردا.

كەرە سىياسىيەكەي بەكر پىرۇت و كۇنفرەنسى دوۋى كۆمەلە ؟

نوسەر بە(۲۵)دىر باسى لە رووداۋىكى سىياسى گىرنگ كەردوۋە كە كەركەي(بەكر
پىرۇت)قارەمانى بوۋە و بۆتە ھۇي شكاندىن گەمارۋى راگەياندىن و ھەۋال و رېپۇرتاۋى
رۇژنامەۋانان لەسەر يەككىتى نىشتەمانى.

بروانە پەنجهكان ل(۱۵)

من پىموايە كە ئەم كەرە سىياسىيە دەبىت شوپىنىكى دىارى لە كىتبى
كۆمىدىي(كەرايەتى)محمود زامدارى نوسەر داھەيىت.

نوسەر ھاتۆتە سەرباسى دوۋەمىن كۆنفرەنسى كۆمەلە، تەنھا(۸) دېرى لەسەر نوسىوھ و خۆى لەناكۆكى و مەملانى فەكرى و سىياسىيەكانى نېو دەروونى كۆمەلە و ئەو ئالوگۆرە سىياسى و رېكخراۋەيىانەى لە ئەنجامى كۆنفرانساندا بەسەر كۆمەلەدا ھاتن. نەداۋە. نوسەر لەسەر جەمى باسەكانىدا گەرنكى و بايەخىكى ئەوتۆى بە بە مېژوۋى كۆمەلە و شىۋازى ھەلچون و داچونى كېرقى روداۋەكانى ناو كۆمەلە نەداۋە و بەھەندى ۋەر نەگەرتوون، لە كاتىكدا ئەگەر لە روداۋە سىياسى و جەكدارىيىانە بەراۋرد بىرئىت ئەمە خۆى دەشەيت ئاۋىنەيەك بىت بۆ نىشاندانى فەكر و تېروانىنى نوسەر بۆ كۆمەلە و دەۋرى كۆمەلە لە چاۋ فاكەتەرە سىياسىيەكانى دىكەدا، لەسەر جەمى پېشەتەكانى نېو بىزوتنەۋەكەدا.

لەپاش كۆنفرانسى دوۋەم دەزگاي رېكخستنى كۆمەلە دامەزىنرا كە لەسى ئەندام پېكھاتاتبوو، ئەندامىكى ناۋەندى كۆمەلە لېپىرسراۋى بوو، ئەم دەزگايە لەنىچۈەندەۋە راستەوخۇ سەرىپەشتى كاروبارى رېكخراۋەى كۆمەلەى لەكوردستاندا دەكرد. ھەر لەپاش كۆنفرانسى دوو ھەموو تەلارى رېكخراۋەىيى كۆمەلە كرايە چوار رېكخراۋ و ھەموو كەرتەكانى رېكخستن خراڭە نېو چچوارچىۋەى ئەو رېكخراۋانەۋە ئەز لەلايەن نېۋەندەۋە بە لېپىرسراۋى رېكخراۋى سىي كۆمەلە دانرام،(ئەۋە بۆ من كە ئەندامى سەركردايەتى نەبوۋم بەرزەرتىن لېپىرسراۋىتى رېكخراۋەىيى بوو).بەلام من رەتم كەردەۋە و رېكەۋت عوسمان ئەو مەسولىيەتەى لە ئەستۈگۆت.

لەنىۋانى ھەردوو كۆنفرانسى يەك و دوۋدا كېشە تىۋورى و سىياسىيەكان، بەناخى كۆمەلەدا چ لەشار چ لەشاحدا رۆچوون.

رېكخراۋى كۆمەلە جگە لە كېشە فەكرىيە دەرونىيەكانى خۆى، ئەۋا كارتىكەردنى رېكخراۋە چەپەكانى شار(كار و كاركەران)كۆمەلەى زەحمەتكېشەنى كوردستانى ئىرانىشى لەسەربوو، جگە لەۋ مەملانىيەى لەنىۋ سەركردايەتى كۆمەلەدا لەسەر پەلە و دەسەلات دەگرا. كېشەمەكېشىكى تىۋورى لەسەر چۆنىەتى لەدايكەبونى پارتى پېشەرەۋى چىنى كرىكارانى كوردستان و نازنامەى چىنايەتى كۆمەلە و لەسەر چۆنىەتى ئەۋ پارتىيە لەگەل بىزوتنەۋەى كرىكارانى عىراقدا، گروتىنى تىكەۋتەۋو دەزگاي لىكۆلئىنەۋەى زانستى كۆمەلە لە نامىلكەيەكى چاپكرد بەناۋى(پارتى پېشەرەۋى چىنى كرىكارانى كوردستان)كە فەرىدون عبدالقادىرى ئەندامى ناۋەند نوسىبوو، سالار عزىزىش لەۋەلامى(تىن)سەكانى ئەۋدا، نامىلكەيەكى چاپكرد بەناۋى(چەند سەرنەنجىكى رەخنەگرانە دەربارەى نامىلكەى پارتى

پیشروى گرېکارانى کوردستان) که شیکش له‌ناو شاردو و له ړېکڅسته‌ګانى شاره‌وه نامیلکه‌یه‌کى بؤ به‌رپرچدانه‌وى سالار و پښتګیرى کردنى فەرېدون نوسى.

نهم نامیلکانه له‌نیو ریزه‌ګانى کؤمه‌لهدا دوو سهنګه‌رى فکرى دژبه‌یه‌کیان هه‌لګه‌ند، جا باسه‌رکرده‌ى ګروپه نه‌یاره‌ګانى ناو کؤمه‌لهدش بؤ مهبه‌ستى تایبه‌تى و شه‌خسى خویان تیوړیزه‌ى ناکوکییه‌ګانیان کردبیت، نهمه‌ هیچ له‌و حه‌قیقه‌ته‌ ناګوړیت که کادیرانى ریزه‌ګانى خواره‌وه له‌ پیچناو مه‌سه‌له‌یه‌کى شه‌ریفدا که بروایان پېى هه‌بوو ململانیان ده‌گرد، مه‌سه‌له‌ى به‌ره‌ق بوونى نهم یان نه‌ولایه‌نیش، به‌لای منه‌وه بایه‌خیکى نه‌وتوى نییه‌ و هه‌موو لایه‌نه‌ګانیش کؤمه‌لئیک به‌لګه‌یان بؤ پاسادانى دید و تیروانینى خویان هه‌بووه.

هیزی یشتیوان له نیو عاتیفه و بریاری سیاسیدا ۱.

ھىزى پىشتىوان نازناۋى ئەو ھىزەى يەكۈتتى نىشتىمانى بوو، كەلە سۈپتەمبىرى ۱۹۸۲ دا بۇ پىشتىگىرى ھىزەكانى خىداكا، دۇ بە ھىزەكانى پاسداران و سوپاى ئىسلامى ئىران ئاۋدىۋى كوردستانى ئىران بىۋو، ھىزەكانى كۆمارى ئىسلامى ئىران، تەنڭيان بە خىداكا و مەكتەبى سىياسىيەكەى ھەلچىنىبوو. دىكتۇر قاسملۇى رەخمەتى، ھانائى بۇ حزبى شىۋەى و يەكۈتتى بىردىبوو، بەپۈى نوسەرى پەنچەكان. ... خىش ھىچ ئامادەبىيەكايان پىنەدەبوو.

مام جەلال(شەھىدىۋونى شۇرشى كوردستانى عىراق) ىش بەدەم بەدەم بانگەۋازەكەى خىداكەۋە جۈبوو !.

ئەمە بۇ يەككىتى بىر يارىكى سىياسى گىرنگ و چارە نوسىساز بوو، بىر يارەكە تەنھا مام جەلال لە پلەي يەكەمدا خاوەنى بوو، زۆربەي ئەندامەكانى سەرگىردايەتى لىي بىئاگا بوون !. ئەم بىر يارە ناراستە، ياشتر كارساتى بۇ يەككىتى لىكەوتەو.

شهره‌گان چەند هەفتە پەکیان خایاند. هێزەگانی حدکا بە هێزەگانی پشتیوانی شەهوە شپرزەبوون، یەکیتهی خوێ لە شەڕێکی بیج مانا هاویشتبوو کە نەیدەزانی چۆن چۆنی پاشەکشەی لیپکات، مەن ئەوسات لە خەری نیوزەنگ بووم، لە نزیکەو ئەگاداری وردینە ی روداوێکان بووم و سەردانیکی بێکەگانی پشتەوێ شەڕەکەشم کرد. ویرای موقاوەمەتێکی جەسورانهی هێزەکەش، هەموو چاودروانی هاتنی ژەنرال بەفرمان دەکرد، تا ئەو بێت و سنوورێک بۆ بێشەرەوی هێزەگانی ئێران دا بنێت !.

- حدكا په یوه نډیپه کی پته وی له گهل رژیمی عیراقددا هه بوو، حدكا چهك و تهقه مهنی و پپو یستیپه کانی لؤجیستیکی شهره کهی له عیچراقه وه بو دهات و نه رکی شهره کیش له گهل په کیچتیدا براهش بوو !.

- د. قاسملؤ، له مهسه لهی موفاومزاتی ناو په کیتی و موخابه راتی عیراقی بو مهسه لهی گفتوگو و دانوستاند په کتریان دیتبوو، (بروانه په نجه کان. .. ل ۲۶۹ و بهندهش له نزیکه وه ناگاداری هه ول و هاتوچوکان بوو).

دیاره گومانی من نه نهوسا و نه ئیستاش، بهو ئاراسته په نیپیه که په کیتی نهو شهرانهی له بهر خاتری به عس کردبیت. په کیتی به مشتی خویناوی دمرگای داخراوی موفاومزاتی دهکوتا و به دووی دمره په کدا دهگه را هه تا دمرویه کی لیبریتیه وه و دهستی ده مشکاندن (جود) ناوه لا بیت !.

نازاوهی نیوان نه دیبان !

سهرتاپای کتیبی (په نجه کان. ..) وهك له ناوه کهی را دیاره، تایبه ته به هه را و نازاوهی سیاسی چه کداری و لیکه له پیکانه وهی نه لقه کانی زهر خوینرشتن و په کتر شکاندن هیزه چه کداره سیاسیه کان نوسهرانی کورد چ له شار و چ له شاخ، نه گهرچی به گشتی ئیلتزامیان به مهسه لهی خه باتی میلله ته که یانه وه هه بوو و بهرهم و داهینانه کانیان هه لدانیک بوو بو بهرجهسته کردنی نهو هه لومه رجه سهخت و دژوارانهی که ئینسانی کوردی چ وهکو تاك چ وهکو کؤمه ل تیچکه وتبوو و له بار و دؤخی خویناوی په کتر کوشتنی حزبه چه کداره کان بیزار و بی هیوا بوون دیسانیش کهم تازؤر که وتبونه ژیر کارتیکردنی هه ولی چاو و راوی حزبه کان. هیزه کانی شاخ که له هه ولی پؤلینکردنی نه دیبان و دهسته مؤکردنیاندا بوون و نه وان نهك هه ر خوازیاری نه ده بیکی سیاسی مولته زیم بوون بگره کاریان بو به وجود هینانی نه ده بیکی حزبی وهها ده کرد که ریزه کان زیاتر ریز بهندی بکات و نه ده بی کوردیش ببیته ئاوپنهی درزتیکه وتووی واقعیعه سیاسیه که. هه ر حزبهی دهویست نوسه ر و شاعیری خوی هه بیت و تا سهروهری و سهرکه وتنه کانی بنوسیته وه و نه مری شه هیده کانی نه مریتر بکات، دهقه نه دیبیه کانیش به ژه هری ئایدؤلؤزیا چه هراوی بکات. په کیتی نو سهرانی له شاخ له دایک بوو. هه رگیز نه یتوانی ببیته ساباتی کؤبونه وهی قه لثم و بههره جیاوازییه کان و به ناشرکاش په یوهندی حزب و سهرکردهی حزبه کانی له سه ر هه لنیشتبوو،

شمشیری خویناوی سیاسه‌تی حزبه نه‌یاره‌کان، جه‌سته‌ی نوسه‌رانی شاریشی ئازنکرد، کیشه و گرفته‌کانیان قولتر کرده‌وه، گومان و در‌دۆنگی له نیوانیاندا دروست کرد و چه‌ندین چاوی له‌نیوانیاندا چاند، نوسه‌ر بێ قولبونه‌وه له ماڤ و هوکار و چۆنیه‌تی شکلگرتنی کیشه‌کان ته‌نها له ده‌روازه‌ی ته‌سکی هکر و سیاسه‌تی یه‌کی‌تیه‌وه له گرفتێ ئه‌دی‌بانی کوردی له‌و سه‌ر و به‌نده‌دا روانیوه و بێ ئه‌وه‌ی حسابێک بۆ ئه‌وه بکات که ئه‌وان خۆیان(واتا نوسه‌ر و حزبه‌که‌ی) به‌ده‌ست له پشت دانی ئه‌م نو سه‌ر و ده‌نه دانی ئه‌وی تر، غه‌زهب لی‌گرتنی ئه‌وانی تر تاوان له ئه‌ستۆ بارکردنیان چڕۆلێکیان له‌و په‌رته‌وازمیه‌ی له‌ت و په‌تکردنه‌ی ئه‌دی‌بانیان گیراوه.

نوسه‌ر له کتییی ئازاوه‌ی زه‌بر و خۆیندا، ته‌نیا باس له ئازاوه‌ی نیوان ئه‌دی‌بان ده‌کات(به‌عس و حشع)ی وه‌کو دوو ئه‌سکوی نیو مه‌نجه‌لی ئازاوه‌که، ده‌ست‌نیشان‌کردووه، تۆری نوسه‌ر له‌نیو ئاوی لی‌لی ئازاوه‌که‌دا دوو ماسیه‌، نوسه‌ری راوکردووه ؛ دوو نمونه‌ی له(دیدێ نوسه‌ره‌وه)باش و خرابی دژ به‌یه‌ک.. شیرکۆ بی‌که‌س و حه‌مه سه‌عید حه‌سه‌ن، حه‌مه سه‌عیدی له قولا‌یی(کیشه)که‌دا پێوه‌کردووه و(شیرکۆش)له‌که‌ناری سه‌وزدا پۆشراوی پاش کشانه‌وه‌ی شه‌پۆلی ئازاوه‌که روواندووه.

له هه‌چ شو‌ینێکی نوسراوی کتیه‌که‌ی نوسه‌ردا، باسی‌ک له هه‌لو‌ماندووبوونی کۆمه‌لێک نوسه‌رنیه‌ به‌ نه‌ک هه‌ر وه‌ک نوسه‌ر و شاعیر بگه‌ره هه‌ندی‌ک جاریش وه‌کو کادری راگه‌یانندی کۆمه‌له و یه‌کی‌تی نیشتمانی کوردستان، له ئی‌ستگه و ده‌زگا‌کانی راگه‌یانندا کاریان ده‌کرد و جێ په‌نجه‌یان دیار بوو.

نوسه‌ر که‌پێی خۆشه(له خانه‌ی ئه‌هلی قه‌له‌مدا حساب بکری‌ت)، ده‌بوو سه‌ره‌پێیش با ئاو‌ریکی له‌و نوسه‌رانه دا‌بایه‌وه که له‌سه‌رما و شه‌خته به‌ندانی کو‌یستانی کوردستاندا و له‌به‌ر تیشکی هه‌له‌مرزینی قوتیله‌دا رۆمان وشعر چیرۆک و وتاری ئه‌ده‌بیان ده‌نوسی و وه‌رده‌گیرا !.

نوسه‌ر له‌شو‌ینێکدا و بێ هه‌چ مونا‌سه‌به‌یه‌ک نوسیویه‌تی: (له‌ئه‌ده‌بی کۆنی عه‌ره‌بی و فارسیدا له ستایشی هه‌ندی له کاربه‌ده‌سته‌کاندا نوسیویه‌نه صاحیب السیف و القلم، من گالته‌م به‌م ستایشه ده‌هات.. په‌نجه‌کان ل ۲۹۰).

نوسەر پاش ئەم پەرەگرافە يەكسەر دېتەسەر شەرەسەختەكانى نيوان يەكيتى و (جود) و
خۆشى بەمەهدەمىي دوويى زەمان و تاقە رزگار كەرى يەكيتى و كيشەي داپاچىنى جەستەي
بزيوى چوار برا دل بەردەكە لە قەلەم داوہ !.

ئەو پەرەگرافەي سەرۆە نەك ھەر گالتە پېھاتنى نوسەر بەنازناوى (خاوەنى شير و
قەلەم) دەرناپرى بگرە شانازى پيوە كردنىشى ليدەتكيت، دەنا پيوستى بەنوسين دەکرد.
ئەوہى لە دنياي نوسيندا بزي وە بەقولى عاشقى نوسين بيت و لە رەھەندە ئينسانىيەكانى
پروسةي نوسين و داهيناندا بتويتەوہ تەنانەت لە نوسينى چيروکيکدا وەلەزەمەنى
خولماندنى پالەوانەكانياندا بۆ بەوشە نەخشاندى وپنەي دوو کەلەبابى پۆپنە خويناوى
بەشەرھاتووش تەوژمى ژان بەھەموو دەمارەكانياندا پۆ دەچوون، چ جارى كەسيك بۆخۆي
ئينسانەكان بەشەر بدات فەرمانى ئيعدامکردنيان دەرېكات، شاھيدى زيندووى مەرگەساتيان
بيت و خۆشى وەكو عيساي كورى مەريەم نيشان بدات. زۆر ئەستەمە مروف بتوانى دوو
خەسلەتى دژ بەيەكۆە دوو پيشەي يەكتر نەفى كەر لە خوينا كۆ بکاتەوہ، زۆر مەحالە
لەيەك كاتدا ھەم نوسەر بيت و ھەم شمشير بەدەست، ھەم مروف ويست بيت و ھەم دژە
مروف.

شەپو شعر !

نوسەر لە باسى مەلەبەندى يەكى يەكيتى نيشتمانى كوردستان و بازنەي گەر گرتووى
شەرى ئيران عيراقدا پينچ دیر شعرى لە زمانى (بەھادينەوہ) كەبەسەر بەكرى حاجى
سەفەردا ھەلئىدابوو نوسيوہ شعرەكەش ئەمەيە:

(ئەي ھاوړيان من رەنجدم

من..... م

جاش و عەسكەر ھاتە سەرم ((راستىيەكەي: جاش و پاسدار ھاتنە سەرم - پ -)).

مەلەبەندى يەك بۆكوئ بەرم !).

بەكرى حاجى سەفەر پياويكى بەتەمەنى تيكۆشەريكى جوامير و ديريى ناو يەكيتى
نيشتمانى كوردستانە ئەو زۆر جارەن ئەندامى سەركردايەتى كۆمەلە و يەكيتى بوو. ھەر
لەسەرھتاي دەستپيكردنەوہى بزوتنەوہى چەكدارىيەكەدا لە ناوچەكانى پينجويڻ و
شاربازيردا دەورى گرنگ و بەرچاوى بۆ ريكخستەكانى يەكيتى ھەبوو، نوسەر وەكو ھيچ
ستايش و پياھەلدانىكى بە بەكر رەوا نەبينوہ، ھيچ رۆلئىكى پۆزەپيشى ئەوى باس

نەکردوو، ئەم شعرە پر سوکایەتیەشی بۆ میژوو تۆمارکردوو، کە دەبێتە شایەتی بێتوانایی و دەستەپارچەیی بەکری حاجی سەفەر، شعرەکە ئەگەرچی شیوەیەکە لە ساتیر، بەلاچم بزمەر داکوتانیکی بەنازەریشە کاتی خۆشی بەکر زۆری ئی جازز و قەئس بوو، لە درێژایی ئەو بزوتنەووە چەکدارییەدا، گەلێک پەند و قەسە خۆشی دەم چەکدارە قۆشمەچی و نوکتەبازەکان وەسەر زاران کەوتن. هەندیک لەو نوکتە و گەپانە، گێرانەویان کەسیک برۆیندار دەکەن، ئەگەر مەبەست رق هەلژێن و شکاندنی کەسانی دیکە نەبێت هەقی تۆمارکردنیا نایە.

من دەتوانم نمونەى ره‌وا و ناره‌واى ئەم جو‌ره نوکتانەى تیا تۆمار بکەم:

- جریکیان من و کەمال شاکیڕ لەگەڵ کۆمەلێک پێشمەرگەدا لەگوندی (هاوار) دانشتبوین و سەرگەرمی لێدوان و مشت و مەری سیاسی بوین من و کەمال دوو رای جیامان لەسەر یەک مەسەلەى تایبەت هەبوو، زۆرمان هینا و برد بە ئاکام نەگەشتین، ئەوکات موناڤەشە بۆ قەناعەت پێهینان بوو نەک بۆ بیروپا گۆڕینەو، پاشان کەما وتی: (وا پێدەچێ رایەگەى هەردوو لامان دروست بێت، غەفور دەرە شیشی رەحمەتى، کە پیاویکی حازر بەدەم و قەسە خۆش بوو لەولاو هەلیدایە و گوتی: تەلاقم کەوتبێ نایبێت هەردوکتان راست بکەن لەو دوانەتان دەبێت یەکیکتان درۆبکەن!).

- نوسەرى پەنجەکان ژنى هینا و خودا کورێکی پێ بەخشی، جارێک کۆمەلێک برادەر لەشوینێک دانشتبوین و باس هاتە سەر کورێ تایەن و برادەرێک گوتی داخۆ چی ناویکیان ئی ناو؟! دلیری سەیدمەجید لەو لەمدا وتی (نما) وتیان نما مانى چییە؟، ئەویش وتی مانای ئەوەى شتێک ئاراستە بکات، وەکو قیبلە نما. .. پاشتریش دەبێتە کورتکراوەى (نەوشیروان مستەفا ئەمین). هاوێ جەباریش هەلیدایە و وتی: بەخوا جوانە! نەوشیروان بۆخۆی بەتاقى تەنیاىە وا هەمو کورد بەدەست یەو زەلالەتیەتى وەى لە خۆى و باوک و باپیری لە یەک کەسدا کۆببنەو!.. ئەمە نوکتەیهکی ناره‌وايه و ئەگەر پەيوەندى بەخودى نوسەرەو نەبوايە، من هەرگیز جورئەتى گێرانەو دەیم نەدەکرد. هیچ کەسى تاوانى ئەو‌دى لە ئەستۆدانىيە کە کورێ کێیە و کام باوک بە وجودى هیناوە، نما کە لە ئەوروپا گەو رە دەبێت، هیچ دور نییە ببێتە ئەکتەرێک موزیک زانیک، لیکۆلەرەو یەک، یاخود زانایەکی بەناوبانگ کورد و خزمەتى گەورە بە میللەتى کوردبکات، و بێزى لەم میژوووە بێزراوە خویناویەى باوکى و سیاسەتمەدارانى دیکەى کورد ببێتەو!.

کوثرانی جہزای علی کاتب.. دہنکہ شقارتہ کہی بہتف!

جهزای علی کالبت ههروهگو نوسهر ئاماژهی پیکردوو، بهههه کوژرا ئهوی که(مهلا بهختیار ئینکاری دهکرد داوای گرتنی عوسمانی له ئاوات کردبێت)ههق به ئاواته و مهلا راست ناکات.

نیمه(سالار، بهکری حاجی سه‌فهر، شیخ علی، همه ئاوات، من و خه‌لکی دیکه‌ش)ئه‌وسات له گوندی (پارەزان)ی شارباژێر ده‌ژیاين و هیچ مه‌سه‌ئولیه‌تی‌کمان وهرنه‌گرتبوو. مه‌لا به‌ختیار لیپرسراوی مه‌ل‌به‌ندی یه‌ك بوو، له ساتی په‌یدا‌بوونی کیشه و هه‌رادا ده‌هاته لامان و مه‌سه‌له‌که‌ی له‌گه‌ل باس ده‌کردین. ئی‌واره‌ی رۆژیکی ئازار، ئه‌و هات و بۆ شه‌وه‌که‌ی قسه و باس‌مان له‌سه‌ر چۆنیه‌تی چاره‌سه‌رکردنی ئه‌و گرفته کرد له شار‌ه‌زوور هات‌بووه‌ گۆڕی. حه‌سك له سه‌ر‌پ‌ک‌دا که پ‌ی‌ش‌تر(له‌ت‌یف‌ی حه‌مه‌ی مه‌لا ساب‌یر)ئاگره‌که‌ی نابوده‌و، چه‌ند کادر و چه‌ک‌دار‌یک‌ی یه‌ک‌یت‌یاين به‌دیل گرت‌بوو. ئی‌مه‌ پ‌ی‌ش‌ن‌یا‌ز‌مان‌کرد هه‌ول‌ب‌د‌ر‌یت به‌ناشتی ک‌ی‌شه‌که به‌لا‌دا بخر‌یت، مه‌لا گو‌تی: (بواری گ‌فت‌و‌گو‌ی ت‌ی‌دا نه‌ماوه‌ته‌وه‌، به‌لام ده‌کر‌یت که ب‌ی‌ خو‌ین‌ر‌شت‌ن(عو‌سم‌انی ق‌ادر منه‌وه‌))— که لیپرسراوی حه‌سك بوو ده‌س‌گیر ب‌کر‌یت و پ‌اش‌ان له‌گه‌ل دیله‌کانی خو‌مان ئال‌ش‌ت‌یاين ب‌که‌ ی‌ن. ..من ئه‌و کاره به‌ (ئاوات و ت‌ی‌پی ۳۳ ی شارباژێر)ده‌س‌پ‌ی‌رم (۱).شه‌ری گه‌وره‌ی نی‌وان یه‌ک‌یت‌ی و جود له نایاری ۹۸۳ دا، که پ‌اش‌ان به شه‌ری ق‌ر‌نا‌قا و پ‌شت‌نا‌ش‌ان نی‌وی ده‌ر‌کرد، ب‌یا‌نووه‌که نه‌ کوژرانی جه‌زا بوو، نه به‌دیل گیرانی چه‌ک‌داره‌کانی یه‌ک‌یت‌یش له شار‌ه‌زوور ب‌یا‌نووه‌که له ت‌یف له بناری ئه‌وبه‌ری شار‌ه‌زوور و له‌گو‌ندی(ب‌ی‌سه‌لم‌ین)دا بوو، بویه ده‌سته‌وه‌، که ته‌قه‌ی له م‌فه‌وه‌زیکی حه‌سك ک‌رد‌بوو، یه‌ك دوانیکی لی‌کو‌ش‌تب‌ون و بۆ خو‌شی ئه‌نگ‌ی‌ور‌اب‌وو. که له‌ت‌یف هاته‌وه‌ پارەزان، پ‌ی‌مان وت: تۆ چ که‌تن‌یک‌ت ناوه‌ته‌وه‌، ها‌کا ئاگره‌که هه‌موو کورده‌ستانی گ‌رت‌ه‌وه‌ ۱. ئه‌و له‌وه‌لام‌دا وت‌ی: به‌نزینه‌که خو‌ی هه‌م‌یشه ر‌ژاوه هه‌رده‌ن‌که ش‌ق‌ارته‌یه‌کی ده‌وئ ت‌ی‌ی هاو‌یت. .. من‌یش نه‌م‌ک‌ر‌ایه. که س‌یک‌ی دیکه ده‌یک‌رد له ت‌یف راستی ده‌گوت ئه‌وه ب‌یا‌نووه‌کان نه‌بوون که کانییه به‌هاری خو‌ینه‌کانیان ته‌ر ده‌ک‌رده‌وه‌، به‌ل‌کو هۆکاری راسته‌ق‌ینه‌ی ته‌ق‌ینه‌وه‌ی نا‌کو‌کیه‌کان، س‌ر‌ینه‌وه‌ی ف‌کر و ب‌ون و جه‌سته‌ی براکان، له‌ناخی پ‌ر له کینه و ت‌ی‌روانی‌نی خ‌ی‌له‌کیانه‌ی خو‌دی براکاندا بۆ یه‌ک‌تری و بۆ ده‌سه‌ل‌ات، ره‌گی دا‌کو‌تا بوو. من وه‌کو ب‌ی‌ش‌تر‌یش نام‌اژه‌م پ‌ی‌ک‌رد‌وو، ک‌ت‌ی‌بی په‌نجه‌کان. .. به‌گ‌شتی ته‌رخانه بۆ ئازاوه‌ی پ‌ر له

كوشتن و كوشتارى خويناوى نيوان پيىنج برا بالآ له خووين هه ئۆيىنراوهكه. باسكردن له چۆنيهتى بهرپوهچوونى ميكانيزمى شهپ و ههراكان و ريزكردنى بيانو هۆكاره ساخته و داتاشراوهكان، بېكهك و ساده دېته بهرچاو، ههروهها بسكردن لهكيشهى نهبراوهى خويناوى نيوان پيىنج برا يان راستر وايه بليين، (چوونكه حشع بهبراى بيلوگى ئهوان نايهته حساب و لهباوكيكي ديكهيه)، كههيج كاميان شهريعيهت به لهدايكبوونى يهكتر نادهن، يهكدى بهزۆلى بيلوگى و سياسى دهزانن، برپويانوو و پاساوى سياسى ههئانگريت، ئهوانه يهك لهپشتى يهكتر دهر پهريون و ههركهسيش بۆ نهفى كردنهوهى ئهوى دى خولقاوه و نهفى كردنهوهش له كۆمهلكاي ئيمهدا ز يار لهسهر پانتايى جهستهكارى خوى دهكات، نهك له كروكى فكر و ئايدۆلۆژيادا ١. نوسهر، بهگشتى كارى لهسهر رووالهتى كيىشهكان و ديوى دهرهوهى روداوهكان كردۆتهوه نهك ديوى ناوهوميان وهك ئهوهى له ناوئيشانى بنچينهى زنجيره كتيبييهكانيدا هاتووه.

نوسهر، گهرچى وهكو فۆتوگرافيكي كارامه(نهك وهكو ليكۆلهرهويهك)، ههوليداوه تاوهكو وينهى ئهلقهى ئهلقهى زنجيرهى روداوه خويناوييهكان بگريت و له ههولكهشيان ويستويهتى پهلهى رهشى سهرجهمى ئهوا تاوانانه به توپلى نهپارهكانى يهكييتيهوه بنيت و ههميشه ئهوانى به: ئازاوهگير، نا شووشگير، ناراست و درۆزن و بى كفت، چهكدارى، شرهخۆر و راو و روتكه، هيزى خيلهكى و بى ديسپلين و بى سهرويه، زالم و هيرش هيىنهر، داناه. ودمۆمهتى ههليگيرسانى تهنيايهك شهريشى له ئهستوى يهكييتى نهناوه ١١.

يهكييتى نيشتمانى كوردستان، لهسالى ٩٧٥ دا له غيايى پارتى و بارزانيدا بۆ لهنوئ را بنيادنانهوهى سهنگههرو خواوهكانى بزوتنهوهى ئهيلول پرکردنهوهى بۆشاييه سياسيه – چهكدارييهكهى پاش نسكو دروست بوو. يهكييتى لهسهر جهند كۆلهكهيهكى فكرى – سياسى لهنگهري گرتبوو له ئايدا و تيگهيشتنى كۆمهلهوه ههئىنجرابوو.

پارتى پيشهرو، بهرهى نيشتمانى، لهشكرى گهل، سى تهوهره بنچينهيهكهى خهباتى شار و ساخى يهكييتى بوون. بهرهى نيشتمانى بهسهرگردايهتى پارتى خوى رپهرايهتى بزوتنهوهكه بكات و ههموو چينهكانى ديكه(واتا حز بهكانى ديكه)لهبن ههنگلى خويىدا كۆبكاتهوه و ئاراستهيان بكات. گرپى گرفتهكان ليرهدايه. ئهوا پيى وايه پيشهرو و سهركردهيه چونهكه:

- نوپنهری کریکارانه و کریکارانیش له هه موو چینه کانی تر شۆرشگیرترن و پیناسه ی رهوای ریبهری بون لای خو په تی.
- دهست پی شخه ری له هه ستانه وه ی بزوتنه وه که دا کردووه و نه وانه ی دوا ی نه هاتوون ده بیت له پاشه وه ی نه ودا ری بکه ن !.
- پارتی نه ساش و ئی ستاشی له گه ئد ابیت په کیتی به خه نیمه دی رینه که ی خو ی دمرانی، پارتی نه ک ههر یه کیتی به سهر کرده و پی شرو قبو لنه ببوو، بگره درکی به ودهش گر دبو و که یه کیتی و به شیکی سهره کی له فکر و سیاسه ته که ی بو نه فیکردنه وه ی جهسته ی فک ری و سیاسی نه و جیگور کیتی مه لا مسته فا و جه لال تاله بانیه، له ههر می ده سه لانی بزوتنه وه که دا و گو رینی ناو مرؤی روبری میژوو به رو هه واری چکی خالی له ره مر و سهر مر ی پارتی و سهر کرده کی.
- یه کیتی نیشتمانی به و بو چونه فکری و جیهانییه توند ره وه ی خو په وه، له گه ل له دایک بونیدا تووی زهر و به تو بزی سه پاندنی پی شرو وایه تی خو ی هه لگرتبو.
- ئیمه نه گهر سه یرکی چونی هه تی ریز به ندی هاوپه یمانی تی سیاسی و جیگور کیتی هاوپه یمانیه تی به کان بکه ین، به و دهر نه جامه ده گه ین که قاوغی سیاسی یه کیتی ز ور له وه ته سکره خه سه لته تاکر وه ی و دیکتا تو رییانه ی مام جه لال نوسه ری په نجه کانی ش زور له وه به زهر تر بوون که لایه ن و حز به کانی دیکه له خو یان بگرن و له گه ئیاندا بسازن.
- له سالی (۱۹۷۶) وه هه تا وه کو سالی ۱۹۷۹، حسک و پاسوک و پاشتریش تا سالی ۱۹۸۲ حشعیش زیاتر له ته وه ری سیاسه تی یه کیتی نزیک بوون و پارتی تاراده یه ک وه لا که وتبوو، سهره تا حسک دهر په ری نرا و پاشان پاسوکیش سه نگه ری گو ری و دواتریش حشع به ندی دوو به ره یی پساند و له به ره ی (جود) دا خو ی گرته وه و یه کیتی تاک وه ستایه وه !. یه کیتی به در ئزایی نه و سالانه، تاک تاک و به کو مه ل شه ری هه موویانی ده کرد یان هه موویان شه ری یه کیتی یان ده کرد !. خو به پی شرو زانی نی یه کیتی جه وه ی پی شرو وایه تی وهر گرته وه و له به ری نه و به بیته ری به ری شۆرش و میلله ت بووه ری به ری شه ری کورد کوشتن !.
- تیروانینی هه له ی یه یکیتی بو سهر کردایه تی شۆرشه ئه یلول و شه خسی مه لا مسته فا، نه نجامه که ی به زهر مر ی یه کیتی و بزوتنه وه که و به قازانجی یه کیتی شکایه وه.

پشتینی گه مه ی مو فاوه زات له پشتی نه دمانی کو مه له ده پیچیت

یه‌کیتی نیشتمانی کوردستان له‌سالی ۱۹۸۲ دا، خزیئرابوووه کهنده‌لانیکی سیاسی و چه‌کداری دژواروو، تالیه دهمزیه‌کی په‌یومندی له‌گه‌ل ئی‌راندا پسینرابوو ئالای دژایه‌تی کردنی هه‌لکردبوو، ئی‌ران له هه‌ر ناوچه‌یه‌کی ژێر دهستی یه‌کیتیدا پېش‌روهی کردبا، دهبو هیزه‌کانی یه‌کیتی رووه و ناووه پاشه‌کشه بکه‌ن، ئه‌مه‌ش وایکرد یه‌کیتی شوین و باره‌گاکانی خو‌ی له‌دهست بدات شه‌ره‌کانی نی‌وان جود و یه‌کیتی نه‌گه‌رچی به‌قازانجی ئه‌مه‌ی دواییان به‌لادا کهوت، به‌لام ئه‌وه دواین شهر و مه‌ترسیه‌کان نه‌بوو، گرفته‌کانی نی‌وان یه‌کیتی تا دههاتن خه‌ست و ئالۆزتر دهبوون، یه‌کیتی بو‌ پشودان و خو‌ ریک‌خسته‌وه و خو‌ پاک‌زکردنه‌وه، جگه له‌ده‌رگای موفاوه‌زات ده‌رگایه‌کی دیکه‌ی بو‌خو‌ی نه‌هیشته‌وه.

موفاوه‌زات له‌گه‌رمه‌ی جه‌نگی عی‌راق – ئی‌راندا پراکتیزه‌کرا و به‌هه‌ر ئه‌نجام‌یه‌کی پۆزه‌تیه‌ گه‌شته‌با، له‌سه‌ر ئاستی کوردستاندا به‌ قازانجی به‌عس ته‌واو دهبوو، ئه‌وسا یه‌کیتی بو‌ پاراستنی ده‌ستکه‌وته‌کانی موفاوه‌زات دهبو ئاستی پیک‌دادانی هیزه‌کانی خو‌ی هه‌م له‌گه‌ل ئی‌ران و هه‌م له‌گه‌ل جوددا به‌ریته‌ سه‌ری. له‌نی‌و ریزه‌کانی کۆمه‌له‌دا که‌م نه‌بوون ئه‌وانه‌ی دژ‌ی موفاوه‌زات بوون، لایان وابوو که هه‌لب‌زاردنی ئاشتی له‌گه‌ل جود و ئی‌راندا ئابرومه‌ندان‌ه‌تره تا له‌گه‌ل به‌عس !.

نوسه‌ر، ئه‌نجام‌دانی موفاوه‌زاتی له ئه‌ستۆی به‌شداریانی کۆنفیرانسه ناوچه‌یه‌یه‌کانی خو‌ ئاماده‌کردن بو‌ کۆنفیرهنسی سی‌ی کۆمه‌له‌ ناوه و چواره‌م برگه‌ی ئه‌رکه‌کانی کۆنفیرانسه ناوچه‌یه‌یه‌کانی ئاوا دیاریکردوو:

((۴- وەرگرتنی بیر و رای ئەندامان لەسەر گفتوگۆ لەگەڵ بەعس ئاخۆ زۆرایه‌تی له‌گه‌ل گفتوگۆیه‌ یان دژی گفتوگۆیه‌؟

ده‌سته‌ی سه‌ره‌رشته‌ی هه‌رسێکیان وتیان: هیچ که‌س پێ‌ی وانییه به‌عس خواسته‌کانی کورد ده‌سه‌لێنێ، به‌لام هه‌موو ئەندامان – جگه له‌ژماریه‌کی زۆر که‌م به‌په‌نجه‌ی ده‌ست ده‌ژمێردری گفتوگۆیان پێ‌باشه. ... (۲۴ – ۲۵) من قسه‌م له‌سه‌ر ئه‌وه نیییه که‌داخۆ زۆرینه‌ی ئەندامان یان که‌مینه‌ی ئەندامان گفتوگۆیان پێ‌ باش بوبێت یان خراپ، ئه‌وه‌ی به‌لای منه‌وه سه‌یر و نامۆ و نه‌بیستراوه، ئه‌وه‌یه که‌مه‌سه‌له‌ی گفتوگۆ یه‌کیک له‌ باب‌ه‌ته‌کانی کۆنفیرهنسه ناوچه‌یه‌یه‌کان بوبێت و له‌ویدا قسه و باسی له‌سه‌ر کرابێت و رای ئەندامانی له‌سه‌ر وەرگیراییه‌ !.

ساتى مەسەلەى كۆنفرانسە ناوچەيىكان ھاتە پېشى، نامەيەكم لە جەمال تاهىرى
 رەحمەتتەيەو پېگەيشت كەوئىراى باسكردنى زۆر مەسەلە، لە مەسەلەى كۆنفرانسىش
 دوابوو، ئەو داواى كردبوو ئىمە و ئەو ھاورپايەنى لە دەورمانن بەشدارى لە كۆنفرانسەكەدا
 بکەين، يەكئىك لەو كەرتە رىڭخستنانەى كۆمەلە لەناوچەكەدا بۆ ئەو مەبەستە ھەلئېزىر.
 من ئەو سات ھەموو لىپرسراوئەتتەيەكى كۆمەلەم لەسەرشانى خۆم داگرتبوو، لە
 گوندى (پارەزان) لەگەل چەند پېشمەرگەيەكەدا بارەگايەكى چكۆلەم دانابوو، كەرتەكانى
 رىڭخستنى ھەلئېجە، پىنجوئىن، شاربازىر، لەمانگى تەموز - ئاب دا كۆنفرەنسەكانى خۆيان
 بەست من لەگەل كەرتى ھەلئېجەدا بەشدارىم كرد، بەو پىيەى كەمن كەرتەكەم
 دامەزراندبوو، تا سالى پىشتريش لىپرسراوى بووم، لە كۆنفرانسەكەدا من بابەتئىكى فكري
 دژم بەناوى (مەسەلەى كورد لەنيوان واقع و خەيالدا) خوئىندەو كە بوو مایەى
 موناقلەشەيەكى چروپرى فكري من لەويادا دەمويست جەواب بەو واترانە بدەمەو كە
 نوسەرى پەنجەكان و فەرەيدون عبد القادر ، لەسەرەبەندى ھەلاى ھىزى پىشتيواندا
 نويسبويانن و لە رادىووى يەكئيتتەيەو بلاودەكرانەو و باسيان لە يەكبوونى مەسەلەى كورد
 دەكرد ئەوسا و ئىستاش بروام وايە ئەوان لە ھەموو سەركرەمەيەكى عىاقي، عىراقى ترن و
 بە پراكتيكىش ئەوميان سەلماندوو، كەچى بەدەيان كادر و ئەندامى كۆمەلەيان بە تۆمەتى
 عىاقيچىجتى شاخ بەدەركرد !. لە كۆنفرانسى ئەو سى كەرتەدا كەمن لە نزىكەو ناگاداريان
 بووم باسى ھەموو شتئىك كرابئت باسى موفاووزات لە ئارادا نەبوو، . من كە ئەو برگەيەى
 سەرەووم خوئىندەو لە يادەوهرىيەكانى خۆم كەوتە گومانەو، ناچار پەيوەندىم بەچەند
 كەسئىكەو كرد، كەشاھىدى زىندون و بەشدارى ئەو كۆنفرانسە بوون، ھىچ كەس لەوانە
 راستى ئەو مەسەلەيەيانە نەسەلماند، كۆنفرانسى كەرتى قەلادزى بۆمانگى تشرىنى يەكەم
 يان دوووم دواكەوتبوو، ئەوسات كەرمەى دەنگى موفاووزات بوو، ئەو مەسەلەيە لەويادا
 باسكراوو، موفاووزات بەپىيى خۆى ھاتبەو ناو باسەكانى كرنفرانسى ئەو كەرتەو، نەك
 بەندئىكى تايبەت بوئى لە بەندەكانى كۆنفرانس ! خويچنەر ساتى بۆچونئىكى ئاوا ئاوە
 ژۆدەخوئىنئەو، ناچارە لە ھەموو بۆچون و گىرانەوكانى ترى نوسەر، لەسەر ئەو مەسەلە
 جياوازانەى باسى لىوەكردوون، بکەوئتە گومانەو و بەو قەناعەتە بگات كە راستىيەكانى
 بە كۆلى كەرى شەل دەگەرئىن.

تیرۆری سیاسی

تیرۆری سیاسی چ له شار و چ له شاخدا، سیمایهکی دزیوی بزوتنهوه چهكداریهكهی پاشی ههرهس بوو، له مهیداندا یهكیتی له چاو هیزهكانی تردا بهشی شیریهردكهووت، ئهم بابته نهیتوانیوه دهرکهی کتیهبهکهی نوسهری پهنهكان بکاتهوه و شوینیکی تیدا بگریت.

ئهگهر ئیعدام کردنی سهركردهكانی یهكیتی پاشی شکستی ههکاری به تیرۆری یاسایی دابنریت(که دا نانریت و ئهوه دهچیته خانهی پوخلی دیل کوشتنهوه)ئهوا شهرهفی داهینانی دیل کوشتن به(ق.م) دهریت، که پاشان یهكیتی ئهو شهرهفی لیوهرگرتهوه و داهینانی نوپی تریشی خسته پال ئهویش تیرۆرکردنی نهیارانی سیاسی خوئی بوو له شارهکاندا !.

سالی ۱۹۸۳ بۆ خهڵکی کود و هیزه چهكدارهكانی سالیکی شوم و پر نهگبهتی بوو، شهره خویناوییهكان به ترۆپکی خوین گهشتن، سیاسهتی بهر و بالکردن دادی هیچ لایهکی نهدا چهكوشی تۆله بۆ پانکردنهوهی سهركان بهرزکرایهوه، رهنکه لهمیژووی کوردکوشتندا هیچ سالیك بهقهده ئهو سائههیچهزه کوردیهكان بهخوینی یهکتر تینو نهبویتن و خوینی یهکتریان نهشتی !.

له نیوهی دووهمی شهستهکاندا له گهرمهی شهره جهلالی و مهلایدا، ئهوه مهلاییهكان بون که لهشارهکاندا کهسانی سهربه جهلالیهکانیان تیرۆردهکرد، بهوپییهی کهبنکه سهرهکییهکانی جموجولی جهلالیهکان له شارهکاندا بوون، له سالی ۱۹۸۳ دا ههردوو لایهن، واتا: ههم یهكیتی و ههم پارتیش له شاخ بوون و لایهنگرهکانیان له شاردا بوون، تیرۆرکردنی کۆمهڵیک کۆنه کادی پارتی لهلایهن مهفرزهی تایبهتی تیرۆری یهکیتییهوه لهشاری سلیمانیدا. ئهوهمان پیدهلی که یهكیتی:

- ههمیشه پیی وابوو که نهیاره سیاسیهکانی خوئی له ریچگای پاکتاوکردنی جهستهوه لهناو دهبات.

- یهكیتی له تیرۆردا دوربینه و ئهوساتیش حسابی بۆ دواؤرزی ململانیکهی شاخ دهکرد دهیویست ئهو وزانهی نهیارهکهی لهناو ببات که دهشی له دواؤژدا و لهههلهومهرجی دیکهدا، ببنه داینهمۆی ههلسورانی هیزی سیاسی و چهكداري دژ بهخوئی له شارهکاندا.

- يەككىتى لە مەملەنئىكاندا پارتى و بەعس لە يەك ئاستدا دەبينى، بۆيە شانەشانى تيرۆركردنى تيرۆركردنى سيخورانى بەعس كەسانى سەر بە پارتىشى دەكۆشت. ئەو كارە تيرۆرستانەى يەككىتى ئەنجامى دان نارەزايىيەكى زۆرى لە شارەكان و لەنجو ريزەكانى يەككىتىشدا پەيداگەرد، يەككىتى ناچاربوو بەيانىك بۆ رىچزگرتنى ئەو كەسە بىتوانانە لە رادىۆكەى خۆيەو بەلاوبەكەتەو و خۆينەكانيان لە گەردنى خوينەو بەعس بنى !!.

ئىمە لە شارباژىر بووين زۆرمان بۆ مەلا بەختيار هينا كە ئەوكات لىپرسراوى مەلەبەندى يەككىتى بوو، تا هەواىكى دروست لەسەر ئەو مەسەلەيە پەيدا بكات ئەو لەگەل مام جەلالدا بە بى تەل قسەى كردبوو، مام وتبووى: (من بەتەواوى بى ئاگام لەوەى ئەگەر يەككىتى كارىكى وەهاى ئەنجام دابىت، هەرگىز كارىوەها لەئىمە ناوەشەتەو (....) ئەگەر رۆژىكىش بەبەلگەو ئەم كارانە بەسەر يەككىتىدا ساغ ببەنەو، ئەوا من وازدەهينم و جانتاكەم هەلدەگرم و دەچمەو هەندەران.

نەقى كوفر كوفر نىيە، ئەمە دەقى قسەى مەلا بەختيارە من دەينوسمەو:

زۆرى نەبرد (ورىاى وەهاب) كە ئەو كارە تيرۆرستانەى ئەنجامى دابوون، شارى بەجىهەشت و هاتە شاخ، من وريام لە شارباژىردىت، ئەو نكوئى نەدەكرد و پىي وابوو وەكو كادريكى گوئ لە مستى كۆمەلە، فەرمانى سكرتيرى كۆمەلەى جىبەجىكردو، تەواوى ئەو نامانەشى لايە كە بەئىمزاى سكرتيرى نوسراون، وريا لەنيوانى دوو بەرداشى ترس و ئازارى ويزداندا لە مەنگەنە درابوو تر لەوەى كە سكرتيرى كرمەلە داواى ئەو نامانەى لىدەكردەو كە فەرمانى ئەو تيرۆركراوانەى تىدا بوو، نەبادا دەست لايەنە نەيارەكان بكەون و ريسكەيان بكەنەو بەخورى، ئەو پىي وابوو بە بەدەستدانى نامەكان ئەو كارانەى كردونى دەچنە خانەى تيرۆرى شەخسى و تايبەتییەو هەيچ بەلگەيەكى سەلینەرى بۆ داکۆكىکردن لەخۆى بەدەستەو نامىنىت و لەناوبردنى ئاسانتر دەبىت. ئازارىكى سەختى ويزدان لەهەمبەر تيرۆركردنى كۆمەلەى كەسدا كە حزبەكەى حاشاى لە تيرۆركردنەكەيان دەكرد !!. ئەو دەيوست كەلەوەكىشى و كەللە رەقى لە ئاست سكرتيرى كۆمەلەبكات، بەلام بە بەدەستدانى گيانى و پارچە پارچە بوونى جەستەى تەواو بوو، تيرۆركردنى وريا ج ئەوسات و ج سالىكىش پاشترىش لە كۆنفرانسى سىي كۆمەلەدا هەرا و هەنگامەيەكى گەورەى لىكەوتەو. لە كۆنفرانسىدا نوسەرى پەنجەكان. لە ئەنجامى پىداگرتنى كۆمەلەى كادر،

لەسەر چارەنوسی وریا گوتی (ئەو خیانتی کردوو ... ئەو نەینییهکانی کۆمەڵەیی بە دوژمنانی ئیئمە وتوو، ئەگەر زیندوش بێتەووە سەدجاری تری دەتۆپینمەووە !!).

ئیمە لامان وابوو کە وریا هیچ خیانتی نەکردبوو، هیچ نەینییهکی بە هیچ کەس و لایەنێک نەدا بوو، ئەگەریش هەڵەیهکی کردبێت (کە نەیکردبوو) ئەوا دەبوو وەکو ئەندامێکی کۆمەڵە دادگایەکی حزبی بۆ دانرابا و بەناشکرا لیپرسینەووی لەگەڵکرا، سزایەکی رەوای وەرگرتا نەک بەنەینی تیرۆریکری و جەستەیی پارچە پارچە کراوی لە بن بەرددا بشارنەووە !.

دەبوو نوسەری پەنجەکان لە ئاستی بەناھەق شکاندنی پەنجە بێتاوانەکانی شارد، کەمێ و یژدانی بکرایەتەووە و بە چەند دیرێک ئەوانیشی بەسەرکردابوو.

دیلە دیلکۆژەکان !

جەنگ وەک دەلێن عەزیایەکی برسی یە و خەریکی تیربوونی نی یە جەنگ ئەو ئامێرە بێ دڵ و مێشکەییە کە سۆز و بەزەیی لە کرێنی ناخی دا سەوز نابن و کۆیلانە هەموو شتەکان دەھاریت و هەلێ دەلوشیێت جەنگ، جەنگاومرەکان و ن دەکات مرۆفەکان دەکاتە درندە و مەلەکان دەفرینێت و ژنە شوخەکان رەشپۆش دەکات و لە باخچەی مەلەکانمان دا گولی رەشی رەق و تۆلە دەچینێت. جەنگ، کە مێزوویەکی دیرینی هەیە لەدیر زەمانەووە هەوڵی ئەووە دراووە کە سنوویک بۆ تاوانەکان دابندرێت و کەمێک سەرو سیمای رتوش بکریت، ریکخراوە نیو دەوڵەتیەکانی پاراستنی مافی مرۆف کۆمەلێک یاسا و رێسایان بۆ لایەنە لە گۆرێک راجووەکانی جەنگ داناووە و واداریان بە جیبەجی کردیان . کردوون.

تەنیا پرانسیپیکی لەسەر ئەو لایەنە شەر کەرانەیی کە حالەتی (دیفاکتۆ) تۆیان هەیە پێویستە ئیلتیزامیان پێوە بکریت مەسەلەیی پاراستنی مافەکانی دیل و بریندارەکانی شەرە. بەدریژای ئەو سالانەیی شەری نیوان کورد و دەوڵەتە داگیرکەرەکانی کوردستان کەمتر وابوو کەمتر وابوو کە دەوڵەتەکان وێرای ئەوەش کە راستەو خۆ لەبەردەم جیبەجی کردنی ئەو یاسا و پرانسیپانەدا لیپرسراو بوون و ئیمزایان کردوون لەشەری کورد قراندا رەچاویان کردبن بەپێچەوانەیی دەوڵەتە داگیرکەرەکانەووە حزبە کوردیەکان بە گشتی مل کەچی ئەو پرانسیپانە بوون و کەمتر سەر باز و جاشە بەدیل گیراوەکانی دەوڵەتیان ئازار داووە یان عیدامیان کردوون، زۆرجاران ئەو دیلانە بەزیادەووە حورمەتیان لیگیراوە و پاشان

بئى ھىچ بەرامبەرلىك يان بە چەردەيەك پارە ئازاد كراون دىلى دوژمن كوشتن تەنھا لەم سالانەى دوايدا وەلە حالەتى تىكشكان و ھەرەرسى ھىزە كوردىيەكاندا لىرە و لەوى بەدىار كەوت دەنا پىشتەر وجودى نەبوو.

حزبە كوردىيەكان چەندە بە رامبەر بە دىلە دوژمنەكان دلنەرم و مېھربان بونە، سەد ئەوئەندە بەرامبەر دىلە نەيارەكانى خۇيان دلرەق و بئى بەزەيى بونە، ئەگەر تەمەنى شەرى كورد كوشتن لە مېژووى ھاوچەرخماندا وا خەرىكە بو سى و سى سالە دەچىت، بەلام ئەم دياردە دزىو شەرمەينەرە، لە پاش نىسكۆى ئەيلولەو بەرەوى پەيداكرد.

كورد وەكو تاك لەناخى خۇيدا، وەكو خىزان لەمالى خۇيدا، وەكو مىللەت لە مېژووى خۇيدا دىلىكى ونە، ونىكى بئى شوپن پى، ونىك لە تونىلى مېژوودا، گىرخواردوو ۱. كورد كەنەيتوانىو لەرپەرەوى پىچاوپىچى مېژوودا خوى بچەقنى وەك يەكەپەكى يەكگرتوو بەزەبر بوونى خوى لە ئاست ئەوى تردا بسەپىنى ئەوا ھەر پارچە و خالىكى لە جوارچىوہى خودىكى شىواو و خۇنەگرتودا بو بلندكردنەوى بونى خوى، لەئاستى ئەوى تردا(كەھەر خودى خۇيەتى)چەند بللى بەزەبر و دپندەپە، ھەر دەلىچى ھەست بەكەماپەتى كردنى خوى لە ئاست ئەوانى تردا بە دىوارى خۇيىنى خوى پرىكاتەوہ.

نوسەرى پەنجەكان لىرە و لەوى بو داکۆكىكرد لە خودى خوى وەك حزبەكەى با سى دياردەى كوشتنى كردووہ وە ھەولیداوہ تەواوى ئەو تاوان و تۆمەتانەى لە گەردنى مېژووينايدا ھەلئاسراون پوچەلئىكاتەوہ ئەو نەھاتووہ ھەقىقەتى دياردەكە بخوینىتەوہ وە تويزىنەوہى لەسەر بکات، بەلکو ھەقىقەتەكانى بە خەسلەتى عەشارىيەتى و خىلکاپەتى پاساوداوہ و عەقلىيەتى سىاسى توندروانەى خۇيانى لى ھەلئواردووہ.

ئىمە ئەو سالانەش پىمان وابوو كە يەكپىتى ھەرگىز ئەو رىچكەپەى ئەوان ناگرىتە بەرو پىرۆسەى دىل كوشتن قولئاكاتەوہ يەكپىتى تا ئەوكاتەى ھىزەمانى كەم و پوخت و بەدىسپلین بوون و بىر و ئاكارى جەلالىيەتى تىدا زەق و بالادەست نەبوون بەرفتارى تۆلە و دىل كوشتنى پەيرەو نەدەكرد.

- يەكەم كەسلىك كە لەسەر نەكوشتنى دىلىكى ق.م لىپرسىنەوہى لەگەل كردم، خودى نوسەرى پەنجەكان بوو ۱۱. من كە ئەو كارەم نەكردبوو، ئەو پىي وابوو ترسنۆكم ۱۱. من ئىستاش پەشىمان نىم. من ترسەنۆكىم لە دىل كوژى پى سەربەرزى ترە.

- يەكەم جار كە لەنزىكەوہ دىل كوشتەم لەناو ھىزەكانى يەككىتى دا بىينى پايزى
 ۱۹۸۱ بوو شەرىكى خويناوى نيوان ھىزەكانى(جود)و يەككىتى، لە شاربازىر دا رووى دا. ئەو
 شەر يەكەمىن گۆرانى نوئ بوو لە شەرى كورد كوشتەن دا و نوسەر ھىچ ئامازەيەكى بۆ
 نەكردووہ لەماوہى دوو روژاندا زياتر لە چل و پىنج چەكدارى جود كوژران و ژمارەيەكيان
 ئى بەدىل گىرا. لە مزگەوتى گوندى(رەزەلە)دا دىلەكان دانيشرايوون. چەكدارىكى ھىزى
 گەرميانى يەككىتى كە برايەكى لە شەرەكەدا كوژرابوو ، بە بەرچاوى ھەموو لايەكەوہ،
 كوچكەكى دوو دىلى گرت و لە پەناوى ديوارەكەدا گولە بارانى كردن. يەككە لە دىلەكان لە
 گىرفانى دا كارتى سەنديكاي پزىشكى ھەلگرتبوو. ئەو تەنيا وەك كوردكە لە دۆزەخى
 شەرى ئىران / عىراق ھەلھاتبوو، كە چى بلىسەى ئاگرى شەرى نيوان دىلەكان، كردى بە
 زوخال.

- دوو مانگ پاشى ئەو شەرە، مام ئاراس و چەند چەكدارىكى حەسك لەشەرەك دا لە
 شەرزوور بەدىل گىران، بەكۆبونەوہيەكى سى دەقيقەيى سى لىپرسراو، دەستريژىكم بىست
 و ئىتر مام ئاراس و دىلەكانى ھاورى يم نەبىينى يەوہ !!.

- نوسەر نكوئى لەوہ دەكات كە لە شەرى(پشت ئاشان)دا ھىچ دىلەك كوژرابيئت،
 كەچى ھەم خودى چەك دارەكانى يەككىتى و ھەم ئەو ئافرەتەنى(حشع)كە ئىستا ماون و
 ھەندىكيان لە ھەندەران دەژين، شايدى زىندووى گولەباران كردنى كۆمەلەك چەك دارى
 بەدىل گىراوى(جود)ن و فەرمايشتى پرمانى(باپەرژمان پاكز بىت !!)لەو روژگارەدا لەدايك
 بوو.

- عەبدالله سوور، جوتيارىكى ئازا و فەرماندەيەكى لىھاتووى حەسك بوو ئەو جگە
 لەوہى وەكو ئەندامى حزبەكەى نەيارىكى سەر سەختى يەككىتى بوو، دووژمنى ئەو
 ئاغايانەى ناوچەكەش بوو كە چەك دارى يەككىتى بون و يەككىتى لە كىشەى نيوان جوتيار و
 ئاغا كاندا پشتى دەگرتن. لەنيبو ھىزە چەكدارەكاندا واياو بوو كە نوسەرى پەنجەكان. ..
 بەدەستى خوئى يا فەرمانى خوئى عبدالله سوورى بە دىلى ئعدام كردبيئت. نوسەر ھوئى
 فەرھادى كىشاوہ تا يەقىنى ئەو تاوانە بكاتە گومان و گومانىش لەژىرى مژى تۆلە
 سەندەنەوہى خىلەكى دا ون بكات !.

- نوسەر لە دواڤىرەكانى گىرانەوہى چىرۆكەكەدا دەكوپتە غەفلەتەوہ و دەلى: (لە
 ناخى دلەوہ پىم ناخۆش بوو بكوژرى، بەلام چۆن بۆ رزگار كردنى ژيانى مروفيك لەمردن

جاری وا هه‌یه دوکتۆر خۆشه‌ویست ترین ئەندامی لەشی نەخۆشەکه ئه‌برێ وه‌ك،
نەخۆشەكه‌ش خۆی به‌ناچاری رازی ئەبیّت، یان بۆ كوژانه‌ی ئازاوه‌ی خۆیناوی نیوان دوو
بنهماڵه‌ یه‌كێك ئه‌كریّت به‌قوربانی، كوشتنی ئه‌ویش ناچاریه‌کی له‌و بابته‌ بوو. ل
(٢٢٤) ئەمه‌ مانای چی؟!

نوسهر ده‌للێت من ئاگام له‌ كوشتنه‌كه‌ی نه‌بووه‌ و دوور له‌ ده‌سه‌لات و ئیراده‌ی من
كوژراوه‌، كه‌چی هه‌ر بۆ خۆشی ده‌لیت: كوشتنی عه‌بدالله سوور زه‌روره‌ت بووه‌ !! خۆنه‌ر
ده‌توانیّت له‌م چه‌ند دی‌ره‌ی سه‌ره‌وه‌دا، ده‌ریایه‌ك حه‌قیقه‌ت په‌یدا بکات. نه‌گه‌ر كه‌سی‌كیش
گومانی له‌وه هه‌بیّت، نه‌وا ده‌توانم بی‌ژم كه‌ نوسهر به‌ده‌می خۆی، ئیعدام کردنی عبدالله
یووری وه‌كو هه‌ره‌شه له‌كه‌سانی دیکه به‌کار هی‌ناوه‌ و ئەمه‌ش چیرۆکی‌كه‌ و له‌شوێنی دیکه‌ی
جی‌گه‌ی خۆی هه‌یه‌.

دی‌ل كوشتن له‌ پاش الی (١٩٨٣) وه‌ بووه‌ دیارده‌یه‌کی ته‌شه‌نه سه‌ند و. كۆمه‌لیك فه‌رمانه‌ی
ده‌ركه‌وتن كه‌ دی‌ل كوشتن و خۆین رشتنیان به‌شه‌هامه‌ت و پیاوه‌تی ده‌زانی هه‌رگیز
نه‌مدیت كه‌سی‌ك له‌سه‌ر دی‌ل كوشتن سزا بدریّت.

له‌ رۆژگاری ئەنفال و تێك شكانه‌كاندا، دی‌له‌كانی ده‌ولت به‌جه‌له‌ب ده‌كوژران و دی‌ل
كوژه‌كانیش به‌ جوامی‌ری یه‌وه باسیان لی‌وه ده‌کردن !. رێ‌باز، كه‌ كادر و فه‌رمانه‌یه‌کی
یه‌كیتی نی‌شتمانی كوردستان بوو له‌ بیرده‌م‌ریه‌كانی خۆی دا(قه‌ندیل به‌غداکی هه‌ژاند
(! وشه‌ی(دی‌ل كوژه‌كان)بو‌كار دی‌نیّت و به‌شه‌رمه‌وه باس له‌ دی‌ل كوشتن و ئه‌و شه‌رانه دی‌كات
كه‌له(١٩٨٥/٦/٢) دا واته له‌سه‌رو به‌ندی مفه‌وه‌زاتدا دژ به‌ حشع کران.

(له / رێ‌بازه‌وه

بۆ / مه‌لّبه‌ندی چوار

((مام هیدایه‌ت به‌دی‌ل گرتووه‌، تکه‌یه فه‌رمان بدن !)).

له مه‌لّبه‌نی چواره‌وه بۆ / كاك رێ‌باز

مام هیدایه‌ت له گونده‌كه‌ی خۆیان بكوژن !)

مام هیدایه‌ت چه‌كدارێ‌کی حشع بوو(به‌روسكه‌)كه‌ش له‌ مالی خۆیاندا كراوه‌(به‌روانه رێ‌باز،

قه‌ندیل به‌غدا‌ی هه‌ژاند — به‌شی دووهم)

رێ‌باز ده‌لی: (شه‌ری ناوخۆ هه‌میشه له‌لایه‌ن ترسنۆكان و به‌رژه‌وه‌ندی به‌رستانه‌وه

پیشوازی ئی ده‌كرا !)

رېباز، باس له به کومه لگوستنی دميان ژن و مدال و پير و عهردبان به دهستی هيزه کانی
يه کيتی و به تايبه تپي (۲۱)ی که رکوک له و گوندانه ی ناوچه ی هه وليردا، که به عس
هه رهي تيډا نيسته جي کريدون، دهکات !

رېباز شهرمانه نارهازی خو ی له ناست نه و کارانه دا دمر دمېريت و بي دمه لاتی خو ی
نيشان دمات. من ليږدا بو چونه کانی که سيک دنوسمه وه که له گه ل بيره موريه کانی کو ی دا
راست گو بووه و هه تا له شهر ی ناوخوشدا کوژرا هه ر فه مانده ی يه کيتی بوو !.

من که باسم له ديار ده ی ديل کوشتن کردووه هيزه که ی به رامبه ريشم له بهر چاو گرتووه
به لام چوون يه کيتی هيزی گه ووه و بالاده ست بووه، ديارده که ی لای نه مان زه قتر به ديار
ده که ويټ و کاميږه ی ياد موريه کانی نوسه ر ی په نجه کان زور به ته لخی وپنه که ی گرتووه !.
خوينه ر که وپنه ی رهفتار و هه لسوکه وتی نه و هيزانه له شاخدا بکات، ئیدی به لرفه ی
نه و روباری خوينه ی ئیستای شاره کانیش ناشنا دمېيت و له وهش دهکات که م عه قلیه تانه،
پيش نه وه ی دژ ی هه ر دوژمنیکی کورد بن دژ ی خودی کوردن.

روژنامه وانیکي سويدی، له فيلمیکی دیکومينت تاري تايبه ت به کوردستانی باشوور
دهليت (ئيستا رهش ترين دوژمنی کورد، کورده که ی دی که يه !.)

با گوره کان هه لده يينه وه

کومه نه ئیستا هيچ ناسراوېکی ريکخراوېی و فکری نه ماوه رده گز سیاسی و فکريه کانی
کومه نه له نيوان له نيوان گوردا رازاوه ن و نوسه ر ی په نجه کان له نوسينه وه ی ميژووشدا
جوړنه تی راجله کاندنيان نه کردووه، ياوکه و به پيوېستی نه زانيوه. نوسه ر وهکو سکرتر ی
يه که می کومه نه: ميژووی نه و ريکخراوه ناکوکیه کانی ته له زم و لي داتاشين وکارژ
فرېدانه کانی به هه ند نه گرتوون و که م و زور به لاياندا نه چوووه، به مهش سووکايه تی به
کومه نه و به هه مو نه و نه اندامانه ی کومه نه کردووه که له پيناوی رېباز و فکری
کومه نه دا ((که مارکسيزم و لينينيژم بووه و نوسه ر تيوه ريزه ی کردووه و برواشی پي
نه بووه !)) چ له شاخ و چ له زيندانی فاشييه کانیش دا شهيد بوون.

کومه نه هيشتا شهش سال له ته مه نه ی خو ی پر نه رک دبووه و تووشی دوو قه يرانی فيکری و
سیاسی هات و دوو گروپه لي جيا بووه ووه که کارکردنيان له سه ر رهوت و چاره نووسی دواړوژي
دانا.

- له سالی ۱۹۷۲ دا. گروپیک له و کادرانه ی له نهلقه روژشیریه کانی سه رمتای دامه زرانندی کومه له دا نه خشیان هه بوو حیا بوونه و هی ریکخراویکی بچووکی داخراویان بو خویان درووست کرد. ئه وان ده لیڤ دوو بیانووی سه ره کیان بو رمت کردنه و هی کومه له و به جی هیشتنی هه بووه:

۱- کومه له یان به پردیک زانییوه له نیوان مه رگی جه لالیهت و دوو باره زیندوو بو نه و هیدا واته ئه وان وایان بینیه که کومه له له هه ل و مه رگی به یانی ۱۱ ی نازار و شکست خواردنی بالی م.س دا ده بیته داره نه فسووناویه که ی حه زرمتی موسا به ده ست مام جه لاله وه و به شیینه یی و له بار و دۆخیکی تر دا به ئالایه کی دی که وه، جه لالیهتی پی زیندوو ده کاته وه.

۲- لایان و ابووه که له نیو کومه له دا مه یلی گو شه گیری نه ته وایه تی چه که ره ی کردوو و کومه له ریکخراویکی مارکسیستی نه ته وه په رسته بی ئه وه ی به نامه یه کی روونی شی بو چاره سه ره کردنی کیشه ی نه ته وه ی کورد هه بیته و وتاره کانی مام جه لال له مه ر(کوردایه تی خاس و عام که له یه کی که له ژماره کانی روژنامه ی برایه تی ئه و ساله دا بلا و کرابوو و هه له یه کی له نیوان کومه له دا نابوو وه) سه رچاوه ی ئیلهامی فیکری کومه له یه.

ئه م با له بلا و کراوه یه کی نه نیان به ناوی (کومه نیست) ده رد مکرد و وه کو گروپیکی بچوکی نه نی تا سالی (۱۹۷۶) یش مابوون و چه ند جاریک له قه ره داخ له گه ل شه هید ئارام دا گفتوگو و دانوستاندیان کردبوون. شه هید ئارام هه ولی دابوو که قه ناعه تی ئه وه یان پی بکات که کومه له زور گورانی به سه ردا هاتوو و ئیتر کومه له ی (عه حدی باید !!) نییه. ئه و گروپه له گه ل ئارام دا پیک نه هاتبوون و پاشان (قیاده ی مه رکه زی حشع - وه حدمت القاعده) قوتی دابوون.

۳- له کو تای سالی ۱۹۷۵ و سه رمتای ۱۹۷۶ دا، گروپیکی تر له کادر و ئه ندامانی کومه له به شیک له ته لاری ریکخراوه یان بو خویان برپا و ریکخراویکی نو یان به ناوی (ریکخراوی رهنجده ران) له وه دامه زران و به شیک به رچاوی کادر و ئه ندامانی کومه له یان حیا کرده وه. رهنجده ران به پیچه وانه ی گروپی کومه نیسته وه، به خیرای گه شه یان کردن و هه ر به خیرایش ئاش به تالیان کرد یان پیان کرا !!

رهنج دهران لایان و ابوو.

۱- كۆمەلە دەبىت قەوارەى رىكخراوہى سەربەخۇى بپارىزىت و چوارچىوہى سىياسەت و تەلارى (يەكىتى نىشتمانى كوردستان) قىبول نەكات و وەلاى بنىت.

۲- كۆمەلە دەبىت بەرنامەيەكى ئاشكرائى لەسەر مەسەلەى عىراق و چۆنىيەتى ھاوكارى نىوانى خۇى و ھىزە چەپەكانى دىكەى عىراق ھەبىت.

رەنج دەران بروائان بە خەباتى شاخ ھەبوو لە چىادا مەفرەزەى چەك دارىان دروست كرد , سالىكى نەخايند لىپرسراوىكى سەركرداپەتيان بەناوى (ابراھىم حسن) لەرىگەى نىوان ھەلبەجە و سلىمانى دا, پىشمەرگەيەكى تەسلىم بووہى كۆمەلەى بەگرتى دا و ئەویش ھەموو رىكخراوہكەى خۇى و بەشىك لە ئەندامانى كۆمەلەى بەگرتن و ئىعدام كردن دا و بۆ خۇشى پاشان بەر لىبوردن كەوت و ئىستا لە ھەندەران دەزى چەك دارەكانى شاخيان و بەتايبەتى مەسئولى يەكەميان لە ھەل و مەجىكى ئالۆزدا تياچوون و بەيەك جارى كۆتاي پى ھات !!.

ئەم روداوانە ئەلقە ژەنگرتووہ لە گۆران كراوہكانى مىژووى كۆمەلەن كە تاو تو كردن و لىكۆلىنەوميان دەشى كۆمەليك دەرز و پەندمان بەدەنى جگە لەم دوو روداوہ گرنگەى نىو مىژووى كۆمەلە, زۆر دياردە و دەرکەوتنى دى كە ھەن كە نوسەر بازى بەسەردا داوان و من لە دەرڤەتىكى تر دا ھەول دەدەم باسيان بكەم يان ھىچ نەبىت ومبىر خوينەرى ئىستا و ئەندامانى ئەوساى كۆمەلەيان بەئىنمەوہ

پشكۆ نەجمەالدين

سوپاس و پېژانين

سوپاس و پېژانين بۇ سەرنوسەرى ئەو گۆقارانەى كە بابەت و نوسينمان
ليۋەرگرتوون.

- ۱- گۆقارى جيهان، بەريز و خوشەويست / نەبەز گۆران
- ۲- گۆقارى لىقن ، بەريز و خوشەويست / ھەردوو بەريزان (احمد ميرە و ھيىمن
باقىر)
- ۳- گۆقارى ريگا، زۆر بەرز / سۆران عمر
- ۴- گۆقارى بزاو، بەريز / بۆتان تە حسين
- ۵- گۆقارى ستاندارد و تەواوى ستافە بەريزەكەيان.
- ۶- گۆقارى ھەلبون و ستافە خوشەويستەكەيان.
- ۷- گۆقارى شەن و ستافە نازيزەكەيان.
- ۸- گۆقارى خەئك، بەريز سەردەشت حمە صالح

*- ھەروەھا سوپاس و پېژانينى تاييەتيمان بۇ ھەرسى جەريدە فروشى بەريز
و خوشەويست:

كاك داراي گۆرا نخواز ئە بازارى دەبوو كە.
كاك نە وشيروان ئە بەردەرگى سەرا.
كاك سيروان بەرامبەر تە لارى كاوه.
ئە كۆكردنە ھەى گۆقارەكاندا يارمەتبيان دايىن و ھيوامان وايە كە نمونەيان
زياتر بىت.